በዓሉ ግርማ

ኦሮማይ

ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት
አዲስ አበባ · ኢትዮጵያ

መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው
All Rights Reserved

ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት
Kuraz Publishing Agency
☏ 11 27 19 • ☐ 30933
አዲስ አበባ · ኢትዮጵያ
Addis Ababa · Ethiopia

መጀመሪያ በ፲፱፻፸፭ ዓ.ም. ታተመ ።
በድጋሚ በ፲፱፻፹፱ ዓ.ም. ታተመ ።

የሽፋን ስዕል ፡ ጥበበ ተርፋ

በሌ ማተሚያ ቤት ታተመ

ማስታወሻ

ሐቅን ለማሳወቅ ራሱን ለሳልፎ ለመታሠር ፣ ለመሰቃየት ፡ ለሞት የበቃ - ልጆቼን ፣ ቤተሰቤን ሳይል ታፍኖ ወጥቶ የቀረውን ተወዳጅ ደራሲ ባለቤቴን በጣም አከብረዋለሁ ፣ አደንቀዋለሁም ።

በሚወዳቸው ልጆቹና በእኔም በባለቤቱ ላይ ከፍተኛ ሀዘንና ጭንቀት ቢደርስብንም አንማረርበትም ፤ ለእውነት መቆምን በተግባር ያስተማረን ነውና ።

ዘጠኝ ዓመት ያስቆጠረ ቢሆንም እውነት ጊዜዋን ጠብቃ እነሆ ዛሬ የህይወት መስዋዕት የተከፈለበት ይህ መጽሐፍ ለመታተም በቀቷል ።

እኔም ሆንኩ ልጆቼ እያስታወስነው ፣ እያከበርነው እንኖራለን ፤ ከሱ የሚበልጥብን የለንምና ። ፍርዱን ግን ለሰፊው ሕዝብ እተወዋለሁ ።

አልማዝ አበራ
ነሐሴ ፲፱፻፹፫ ዓ.ም.

ገጽ አንድ

ይህ የጸጋዬ ኃይለማርያም ቁንጽል ታሪክ ነው ። ጸጋዬ ኃይለማርያም ማነው? አትቸኩሉ ። በዚህ ዓለም ምን የሚያስቸኩል ነገር አለ? ባይቸኩሉም ሕይወት ራሷ አጭር ናት ። ታሪኩን ራስህ ትደርስበታለህ ። በራሱ ቋንቋና አስተሳሰብ ፣ ስሜትና እይታ ፣ ድርጊትና ዝምታ ጸጋዬ ራሱ ታሪኩን ይገልጽልሀል ።

እሺ እሱስ ይሁን ፣ ይህን የምነግራችሁ እኔ ማነኝ? ግድ የለም ። የተለየ ስምና መልክ ፣ ጊዜና ሥፍራ የለኝም ። እኔ ነኝ ማለት ይበቃል ። ነበርኩ ፣ አለሁ ፣ እኖራለሁ ። ጸጋዬ ውሱን ተራ ሟች ስለሆነ በሁሉም ጊዜና ቦታ የመገኘት ችሎታ የለውም ። ስለዚህ እሱ በማይገኝበት ጊዜና ሥፍራ አንዳንዴ ብቅ እላለሁ ። ማን ይሆን? ብለህ አትመራመር ። ጠቃሚ አይደለም ። ግን የሰው ጭንቀት ማየት አልወድምና ከምትጨነቅ ልንገርህ ። ደራሲው ነኝ ።

ጸጋዬን ከራሱ ይበልጥ አውቀዋለሁ ። የእግዜር በግ ነው ። በሕይወት የሚያየውን ነገር ሁሉ ይወዳል ። ውዴታው ብዙውን ጊዜ ከአቅሙ በላይ ይሆንበታል ። በዓለም ላይ ለሚያየው ውበት ሁሉ ልቡ በቂ ቦታ ስለሌለው የሚጨነቅ ፣ ግን ተራ ሟች የሆነ ፍጡር ነው ። እንዲያውም በቅርብ ካወቁት ሞኝ ነው ። ግን ማነው ሞኝ ያልሆነ! እንዳልኩት ያየውን ነገር ሁሉ ይወዳል ፣ እና ሁሉንም ያጣል ።

ጸጋዬ ራሱ ቢናገር ይሻላል ። የት ቢጀምረው ይሻል ይሆን? ችግሩ ምንድነው? የሕይወት ሂደት የሚጀመርበትንና የሚፈጸምበትን በውል የሚያውቅ ማን አለ? ቁንጽል ታሪኩን የትም ሊጀምረው ይችላል ። ጸጋዬ ይኸውላችሁ፡-

አ ሮ ማ ይ

ማ ለ ዳ ማ ለ ዳ
ጀ ግ ና ሰ ው ማ ለ ዳ

ምዕራፍ አንድ

ሰኞ ማለዳ ። ታኅሣሥ 19 ቀን 1974 ብርዳማና ጭጋጋም ቢት ። ያው እንደ ፈረደብኝ ዘግይቼ ነበር የነቃሁት ። ከጧቱ ልክ በአሥራ ሁለት ሰዓት ቦሌ ዓለምአቀፍ አይሮፕላን ማረፊያ መገኘት ነበረብኝ ። የቀረኝ ጊዜ ሀያ ደቂቃ ብቻ ። የእጅ ቦርሳየን ብቻ አንጠልጥየ ተነሳሁ ። ደግነቱ ሻንጣየን ባለፈው ቀን አይሮፕላን ማረፊያ ወስጄ አስረክቤ ነበር ። የቢት እንቅልፍ የሚያስጥለኝ ጠበል ይኖር ይሆን፤ ሮማን እንደኔ አይደለችም ። የማለዳ ወፍ ናት ።

«ትንሽ ነገር አፍህ ብታደርግ» አለችኝ ሮማን ።

«እሬ በፈጠረሽ! ምነው እያወቅሽ፣ ይልቅ እንሂድ» አልኳት የእጅ ሰዓቴን እያየሁ ። ቢት እህል አይዋጥልኝም ።

«የሞትክ እንቅልፋም!» አለችኝ ስስ ፣ ውብ ከንፈሮችዋን አጣብቃ በመልቀቅ አጮሀ ። እንዲህ ስታደርግ ራሱዋን የምት ስም ትመስለኛለች ሁልጊዜ ። አንዳንዴ ሲላት ጡቷን ወጣ አድርጋ ትስማለች ። ጉድ ናት ፣ ራሷን የምትወድ ትመስለኛለች ። እና ቢሆንስ ። ቆንጆ ናት ። ታዲያ ያኮረፈች መስላ ታየችኝ ። ስታኮርፍ ደስ ትላለች ። ያኮረፈችበትን ምክንያት አላጣሁትም ። ለሦስት ወር ያህል ተለይቻት ወደ ሰሜናዊ የኢትዮጵያ ክፍል ፣ ወደ አሥመራ በምሄድበት ቀን ለመሰነባበቻ ፍቅር እድል አልሰጠኋትም ። ቢት መቸም ጥሎብኝ የለየልኝ ሰነፍ ነኝ ። መጥፎ እድል ፣ ጉዞዬን ባጣፈጠ ፍቅር ብጀምረው

ምን ነበረበት፤ ጉንጭዋን ሳም አደረኩ ። ፈገግ አለች ። ጥርሷ ትኩስ የተፈለቀቀ ለጋ የመስኖ በቆሎ እሸት ይመስላል ።

«ገላህን አልታጠብክ ። ምን ቢያደርጉህ ይሻልሀል?» አለችኝ ።

«አንቺ አንቺን ነው የምሸተው ። ቫኔል ፉይቭ» አልኳት ።

እውነትም እሷ እሷን ነበር ሁለመናዬ የሚሸተው ። ከትዳሜ ማታ ጀምሮ ካልጋ ውስጥ አልወጣንም ። ቅዳሜና እሑድን አልጋ ላይ መዋል የቆየ ልማዳችን ነው ።

«ለሦስት ወር ገላህን እንዳትታጠብ ገዝቼሀለሁ ። በዛሬው ገብርኤል ይዠሀለሁ ። ግን ምን ያደርጋል ውለህ ሳታድር የሌላ ሴት ጠረን ትወስዳለህ ። አንተ በሄድክበት የምትለምድ ፍጡር ነህ ።» አለች ።

የቤቱን ቁልፍ በሙሉ ለሮማን ከሰጠኋት በኋላ ተያይዘን ወጣን ። ደግነው ፣ መኪናየ እንደ ልማዷ ግፉኝ አላለችም ። ሆኖም እንደ ልቤ ለመብረር አልቻልኩም ። መንገዱ ሁሉ ስፍር ቁጥር በሌለው ሰው ተጣቧል ። አብዛኛዎቹ ሴቶች ነበሩ ። ካቅም በላይ ሰው የጫኑ ታክሲዎች ይርመሰመሳሉ ። አመል ሆኖ ባቸው ሰው ታክሲ ባለ ቁጥር ባገኙበት ቦታ ፍሬን ይይዛሉ ። ከመጠን በላይ ሰው የጫኑ የቤት መኪናዎችም በብዛት መንገድ ላይ ይታዩ ነበር ። ሁሉም የሚጓዘው ወደ ገብርኤል ቤተክርስቲያን ነበር ። የታኅሣሥ ገብርኤል ። አልፎ አልፎ ግጭትና አደጋ ይደርሳል ። መንገዱ ይዘጋል ። ጊዜው ደግሞ ይሮጣል ፣ ይከንፋል ፣ እኔም ካንድም ሁለት ጊዜ የግጭት አደጋ ሊደርስብኝ ነበር ። የማልራገመው ርግማንና የማልሳደበው ስድብ አልነበረም ፣ ከሰማይ በታች ። ሰው ሲቸኩል ለምን እንከን እንደማያጣው አይገባኝም ።

«እረ በፈጠረህ ቀስ በል» አለችኝ ሮማን ሰውነቷ በፍርሀት እየተኮማተረ ።

መቸም ለነፍሷ በጣም ስሱ ናት ፣ ሮማን ጎለተመርቅ ። አያስደንቅም ። እንከዋን እሷ እኔም እሳሳላታለሁ ። ያያት ሁሉ ይሳሳላታል ። ከእግር ጥፍሯ እስከ ራስ ጠጉሯ በዓይናቸው እንደ ሸንኩርት ላጥ ያደርጓታል ። ባዩዋት ቁጥር ። ይቀኑባታል ። «እድሉ ሆኖ ሴቶች አይወዱኝም» ትላለች ። እሷም ሴቶችን እንደጦር ነው የምትፈራው ፣ ምናምን ያቀምሱኛል በማለት ። ያለ ሴት ጠላት የለኝም ትላለች ። አፈር የሚነካው ገላ ያላት አትመስልም ። እግዜር እጁን ታጥቦ ያለ የሌለ ጥበቡን የጨረሰበት ገላ! ምነው አያሳሳ! ባይኔ ሙሉ ተመልክትኳት ፣ እንደ አዲስ ሰው ። ጡቶቿ ጥቁር ሹራቧን ወጥረው ይዘዋል ።

«አይሮፕላኑ ቁሞ እኔን የሚጠብቀኝ መሰለሽ!» አልኳትና ፍጥነት ጨመርኩ ።

«ራሳህ እንዳይደርስ ብቻ ፣ ፍሬን..........»

«መቃብሬ ላይ ቁማ የምታለቅስ እንዳቺ ያለች ውብ እጮኛ ካለኝ ሞት ለምኔ? አጥንቴ ይለመልማል» አልኳት ። «ገናን ውላችሁ ብትሄዱ አሁን ምን ነበረበት?» አለች ።

«የኤርትራን ትንሣኤ እንዴት አድርገን?»

«እምና ገናን የት እንዳሳለፍን ትዝ ይልሀል?» አለችኝ ።

«አሊጋ ውስጥ ይሆን?»

ሰካራም ። ራስ ሆቴል ነበር.... እና እውነቴም ሰክረህ ነበር ።»

«ውበትሽ ይሆናል ያሰከረኝ..........»

«ኤጭ እቴ!» አለች ፣ «ለሁሉም ነገር ቸኩሎ መሞት እቴ! ነጋ ጠባ ዘመቻ ። እድገት በኅብረት ብሎ ዘመቻ ። ለጦርነት ዘመቻ ። የኤኮኖሚ ግንባታ ዘመቻ ። ማይምነትን ለማጥፋት ዘመቻ ። የቁጥጥር ዘመቻ ። አሁን ደግሞ የኤርትራን ችግር ለመፍታት ዘመቻ ። የዘመቻ ባህል ፈጥረናል ። ያለ ዘመቻ ኖረን የምንሞትበት ቀን መቸ ይመጣ ይሆን?» አለች ፣ እየተነጫነጨች ። ሲላት መቸም ተናጋሪ ነች ።

«ጉዞአችን ረጅም ፣ ተስፋችን ሩቅ ፣ ችግራችን ብዙ ፣ ምን ይደረግ ብለሽ ነው?» አልኳት የእሷን አነጋገር ለማስመሰል እየሞከርኩ ።

«ኤጭ አቱ! አንተ ታሾፋለህ» በሚለት ንግግሯን ቀጠለችና፣ «አዎ እቱ በናንተ ቤት የኢትዮጵያ ችግር ሁሉ ባዋጅና በዘመቻ እንደ ቢጋ ጉም በኖ ጭሚጠፋ ይመስላችሁዋል ? ድንቄም! እንዲህም አድርጎ የለም ። መሠረታዊ ችግራችን ያይምሮ ድኅነት መሆኑ ቢገባን ጥሩ ነበር ። ኋላ ቀርነት ሌላ ትርጉም የለውም ። ያዋጅ ፣ የማጠናከሪያ ያዋጅ ጋጋታ ፣ ዘመቻ ብሎ ጫጫታ ፣ ምን ፋይዳ ይሠራል ብለህ ነው? ትርምስ ፣ መተራመስ ፣ ተተራምሶ መሞት እቴ ። መጥኔ» አለች ።

«ሩጫ ላይ ያለች አገር ናት ። ቢከፋም ቢለማም ድርጊት ፣ አዲሱ ትውልድ የድርጊት ትውልድ ነው ። ጊዜ ያጥረናል ። ጊዜ የለንም ። ችኩል ትውልድ ነን ። ያበደ ትውልድ ። እብዶች ነን እውነት ። ያሮጌው ትውልድ መጠጭ ያዲሱ ትውልድ የበኩር ልጅ ያንዱ መጨረሻ ፣ የሌላው መጀመሪያ መሆን እብደት ነው ። ያሮጣል » አልኳት ።

«የት ለመድረስ?» ብላ ዝም አለች ።

ነገሩ አልጣማትም ። ያለ ፍቅር የሚጥማት ነገር የለም ። የንጋት ኮከብ የሚመስሉት ዓይኖቿ እንባ አቅርረዋል ።

የመኪናዋ ፍጥነት በሰዓት ወደ መቶ ኪሎ ሜትር ደርሶአል ። ከአብዮት አደባባይ በኋላ ወደ ቦሌ የሚወስደው መንገድ ደኅና ነበር ።

«አይዞአችን ሮሚዬ» አልኩዋት በቀኝ እጄ ትከሻዋን መታ መታ አድርጌ ፤ «ሦስት ወር ከድል በኋላ ስመለስ እንጋባለን ጉሮ ወሸባዬ እንዲያ እንዲያ ሲል ነው ግዳዬ እያልሽ እንድትቀበይኝ ብቻ ። ደሞ አንድ ነገር እንዳትረሺ ። እሑድ እሑድ ለዘማቹ ጓዴ ለጸጋዬ ኃይለማርያም እያልሽ ዘፈን እንድትመርጭልኝ ፣ እሺ?» አልኳት ፣ እየቀለድኩ ።

ደረቁ ቀልዴ አላሳቃትም ። ይተናነቃት የነበረው እንባ ኮለል ብሎ ወረደ ፣ የማለዳ ጤዛ መስሎ የማለዳ ጸሐይ የሚመስሉትን ጉንጮቿን እያቋረጠ ። ሙሉ ጨረቃ ከሚመስለው ክብ ፊቷ ላይ ከንብል ያለው ረጅም ጥቁር ጠጉርዋን ወደ ላይ መታ አድርጋ ፣ «ይህ ዘመቻ በኔ ላይ ነው የመጣው ። ባይሆን ኖሮ.....» አለችና መሀረብ ከቦርሳዋ አውጥታ እንባዋን ጠረገች ። ቦርሳዋ ሲከፈት የገነት በር እንደተከፈተ ያህል ጥሩ መዓዛው መጥቶ አፍንጫዬ እውድ ያደርጋል ።

ጥር አጋማሽ ላይ ልንጋባ አቅደን ነበር ። ዝግጅቱን ከጀመርን ቆይተናል ። ሁለታችንም የሠርጋችንን ዕለት በታላቅ ጉጉትና ናፍቆት ነበር የምንጠባበቀው ። ከተጫጩን ድፍን ሁለት ዓመት ሆናአል ። ሮማን ኅለተወርቅን እስካገኘሁ ድረስ አገባለሁ የሚል አሳብ አልነበረኝም ። ጋብቻ የሚሉት ጣጣ ባሳቤ መጥቶ አያውቅም ነበር ። ድንገት ተገናኘንና ጋብቻ የሚሉት ተላላፊ በሽታ ያዘኝ ። ከዚህ በፊት ለብዙ ጊዜ እንተዋወቅ ነበር ። እንዲያውም የጥሩ ጓደኛዬ እህት ነበረች ። ኋላ ወንድሟ ሞጆ ላይ በመኪና አደጋ ሞተ ። መኪና ሲነዳ እብድ ነበር ። ፍጥነት ይወዳል ። የመኪናው ድምጽ ከሩቅ ሲሰማ የመንደሩ ሰዎች ያ እብድ መጣ ልጆቻችሁን ያዙ! ይባባሉ ነበር ። አቧራ ይቦናል ። ዶሮዎች እያስካኩ በየአቅጣጫው ይበራሉ ። ያዲስ አበባን ሴይቼንቶ ነጂዎች ሽብር የሚለቅባቸው አሽከርካሪ ቢኖር እሱ ብቻ ነበር ። ሮማን ከእሱ መኪና ላይ ወጥታ አታውቅም ። ፍጥነት ሕይወት ነው የሚል ፈሊጥ ነበረው ። የሚወደው ነገር ገደለው ። የጋብቻ በሽታ የለከፈኝ ምሽት ፣ እሷ ፣ ወንድሟና አንድ ጓደኛዋ ራስ ሆቴል ነበሩ ። ራስ ባንድ ይጫወት ነበር ። ያው እንደ ልማዴ ብቻዬን ስንጠለጠል ነበር የመጣሁት ። ማታ ብቻዬን ስዞር ጀብደኛነት ይሰማኛል ። ምሽቱ እንደ ቁማር ጨዋታ ይሆንብኛል ። አንዳንድ ምሽት ይቀናል ። ሰው ብቻውን ወጥቶ ከቆንጆ ሴት ጋር ሲመለስ ፣ ከዚህ የበለጠ ትርፍ ምንአለ! አንዳንድ ምሽት ደግሞ ያላሰቡትን ኪሣራ አስከትሎ ባዶ እጅ ወደ ቤት ይመልሳል ። ሕይወት ነው ፣ መገናኘት ፣ መለያየት ። ወንድሟ ጋበዘኝ ። ጓደኛዋ ደስ አላለውም ። ጥቅ ብሎኛል ። ዳንስ አስነሳኋት ። ጠጋ አለችኝ ። ጡቶቿ ገፈተሩኝ ። ሽቶዋ ላበኝ ። ከሙዚቃው ጋር የተፈጠረች ትመስላለች ፣ ስትረገረግ ። ለመጀመሪያ ጊዜ ውበቷ ማረከኝ ። በፊት ውበቷ አይታየኝም ነበር ።

ለምን እንደሆነ እንጃ በፊት ሳያት እሸሽት ነበር ። ሁል ጊዜ ከእጅዋ የማይጠፋው መጽሐፍ ቅዱስ ሳይሆን አይቀርም ባየኋት ቁጥር ከሩቅ የሚያባርረኝ ። ሠይጣን ሆኘ አይደለም ። ሀይማኖት አይስበኝም ። የኔ ሀይማኖት ሕይወት ነው ። መጽሐፍ ቅዱስን የማነብበት ምክንያት ቢኖር በሊትሬቸርነቱ ነው ። ግሩም ሊትሬቸር ነው ። በተለይ ፣ መክብብና መኃልየ መኃልይን ማንበብ ደስ ይለኛል ። አንድ ቀን ፣ «ፍቅር በተግባር እንጂ በጸሎት አይሆንም ። የቅርቡን ቁተሽ ከሩቁ ላይ ምን እንጠለጠለሽ? ገነትን እዚሁ ምድራችን ላይ ልንፈጥራት እንችላለን ባካፋና በዶማ ። ጊዜሽን በከንቱ አታበላሺ» ካልኳት ወዲህ ተጠግቻት አላውቅም ። እሷም አትጠጋኝም ። ቀንድ የሌለው ሠይጣን አድርጋ ነበር የምታየኝ ።

እንደሰማሁት አልም ያለች ጺንጤ የሆነችው ነጭ ሽብር በቀይ ሽብር በሚመታበት ሰሞን ነበር ። ምጽአት መጣ! ንስሐ ግቡ! እያለ ሴቶችንና በተለይም ወጣቶችን የሚያጠምድ አንድ ሰው ጐረቤቷ ይኖር ነበር ። እንደበቱ ይጣፍጣል ፣ ቃላቱ ቅስም ይሠብራሉ ። ቁመናውም ቢሆን ለከፋ አይሰጥም ። ሀብት በእግር ስተት ብላ ቤቱ የገባች ሰው ኘው ። ምናለበትን በማለት ከሰውዬው ጋር ወደ መሠረተ ክርስቶስ ፣ ወደ መካነ ሕይወት ፣ ራጉኤል ትሔድ ጀመር ። ሽባው ሲነሳ ፣ ዲዳው ሲናገር ፣ እውሩ ዓይኑ ሲበራ ፣ በሽተኛው ሲፈወስ...... ጸሎት የሚሠራውን ተአምር አየች ። አማኝ ሆነች ። በዓለም ተስፋ ቆረጠች ። ቀለቧ ጸሎት ብቻ ሆነ ፣ ትራሷም መጽሐፍ ቅዱስ ። አዲስ አማኝ ከጳጳሱ ይበልጥ ተቆርቋሪና ተሟጋች ይሆናል እንዲሉ ፣ እሷም በተራዋ የለየላት ሰባኪ ሆነች ፣ ከመጽሐፍ ቅዱስ ሌላ ወሬ አልነበራትም። ያገኘችውን ሰው ሁሉ «የእግዚር ቃል እንስማ» ሳትለው አትለቀውም ።

አማኝ መሆኗ ከተረጋገጠ በኋላ ሰውዬው ቤት እየተገኘች ሌሎች ወንድሞችና እህቶችን በቅርብ እንድትተዋወቅ ተደረገች። እዚያው ዘወትር ማምሸት መጣ ። ከጥቂት ምሽቶች በኋላ መጽሐፍ ቅዱስ ቀርቶ ፖለቲካዊ ውይይት እየጦፈ ፣ ጸሎት ቀርቶ ሙዚቃ እየደራ በለስላሳ መጠጥ ፈንታ ቢራና ውስኪ እየተደ ረደረ ይሔድ ጀመር ። እዚያ ቤት በየምሽቱ የሚሰበሰቡት እህቶ

ችና ወንድሞች ምንነትና ማንነት ቀስ በቀስ እየገባት ሔደ ። ሁሉም ባይሆኑ አብዛኛዎቹ በሀይማኖት ሽፋን ጸረ አብዮት አቋም የሚያራምዱ የፖለቲካ ሰዎች መሆናቸው ገባት ። ተስፋ የቆረጠ ችው በየጸሎት ቤቱ ድነናል ብለው እንባ እየረጩ የሚመሰከሩት አንዳንድ ሰዎች አስመሳዮች መሆናቸውን በውል በተገነዘበች ጊዜ ነበር ። እምዬ ማርያም ማሪኝ እያለች እዚያ ቤት በገባችበት እግር ተመልሳ ወጣች.....

ሙዚቃው እጅግ በጣም ደምቋል ። ጠጋ አልኳት ፤ በሕይ ወት ሙዚቃ ስልት የምትረገረግ ትመስላለች ።

«መጽሐፍ ቅዱሱን የት ጣልሺው? »አልኳት ።
«ጡቴ ሥር ነው ።»

«ከሰው ልብ የበሰጠ መጽሐፍ ቅዱስ የለም ። እና ደግሞ ከሕይወት የተሻለ ምን ሀይማኖት አለ?» ስላት ነገሬን ቀበል አደረገችና ፤

«እንዴት ተገለጸልህ «ጃል!» ብላ አሾፈችብኝ ።
«ዛሬ ተገለጸልኝ በቃ.....»
«እኮ እንዴት?»

«ውብ ፊትሽ ላይ አየሁት ።»
«ዛሬ ገና ነው ቆንጆ መሆኔ የተገለጸልህ?»
«እንደ እውነቱ ከሆነ አዎን በእውነት እውር ነበርኩ መሰ ለኝ?» አልኳትና ሙዚቃው ሊያበቃ ሲል ፥ «ሌላ ቦታ እንሂድ» በማለት አሳብ አቀረብኩላት ።
«ትእዛዝ ነው ወይስ ጥያቄ ?»
«ጥያቄ ነወ ...»
«በቃ?»
«ልመናም ነው ከፈለግሽ ።»
ወንድሟንና ጓደኛውን አሉበት ጥለን ተያይዘን ጠፋን ። ያዲስ አበባ ምሽት ዋጠን ። ይህ የሆነው ከሁለት ዓመት በፊት ነበር ። ከስንት ቀን በኋላ እንደሆነ አላቅም ፤ የማይቀረው አርእስት ነገር ተነሳ ። ስለ ጋብቻ መነጋገር ጀመርን ። ሴቶች ሲባሉ መቸም አንድን ወንድ የግላቸው እቃ ሳያደርጉ አይተውም ። ሳይጋቡ

ተፋቅሮ መኖር ለምን እንደማይቻል አይገባኝም ። መቸም ፣ ለብዙ ተራ ሟች ሰዎች ጋብቻ እንደ ሞት የማይቀር እዳ ነውና እሺ ብዬ ነጻነቴን ሸጥኩት ። ብቻዬንም መዘር እርም ብዬ ተው ኩት ። ልማድ መቸም መጥፎ ነገር ነውና ያለ «ሮሚ» እንዴት መሽቶ ሊነጋልኝ! ሱስ ሆነችብኝ ። እንደኔ ቢሆን ኖሮ እስካሁን ተጋብተን ነበር ። ግን እንዴት ተብሎ! ይህን እናሟላ ፣ ያንን እናድርግ ስትል ይኸውና ስለጎጆ ሳስብ ፣ (አስቤ የማላውቀውን) ሁለት ዓመት አልፎኛል ። ፉኔና የእሷ ብቻ የሆነች ትንሽ ገነት ትመኛለች ። ያች ትንሽ ገነት ደግሞ በመንግሥት ሠራተኛ ደሞዝ ባንድ ማግስት የምትፈጠር ሆና አልተገኘችም ። ከሁለት ዓመት ትግል በኋላ ያችን የምንመኛትን ትንሽ ገነት ልንፈጥር ትንሽ ቀር ቶን ነበር ። የቀይ ኮከብ ዘመቻ መጣ ። ግንኙነታችን የሶስት ወር እድሜ ጨመረች ። ወይም ማን ያውቃል? ከዚያም በላይ ሊሆን ይችላል ። ሁሉም ነገር እንዳሰቡት አይሳካም ። ሕይወት እንዲ ዚህ ናት ።.........

መኪናየን ወሰጄ ሀንጋሩ መግቢያ ላይ አቆምኩ ። ወታደሩ ፣ ሲሺሉ ይተራመሳል ። ወታደራዊ ማርሽ ከሩቅ ይሰማል ። አምስት ደቂቃ ያህል ዘግይቻለሁ ።

«ምስት ወር ምናላት ብለሽ ነው? ነገ ናት ። ይልቅ ደስ እን ዲለኝ በፈገግታ ሸኝኝ ፣ እሺ? » በዬ አገጩዋን ይገሮ ወደላይ ቀና አደረኳት ። ልቤ ከፉኛ ተንጠልጥሎአል ።

በግድ ከንፈሮቿን አላቃ ፈገግ አለች ። ፈገግታዋ አላረካ ኝም ። በኃይል እንድትስቅ በማለት ብብትዋ ውስጥ ገብቼ ኮረ ኮርኳት ። መኮርኮር አትወድም ።ከኮረኮሯት ያሲትን ታደርጋለች።

«በሞቴ ጸገዬ! » ብላ ሳቀች ። ሳቂዋ እንደ ጥኡመ ሙዚቃ ደስ ይላል ። ለው እንዳያየን ገልመጥ ፣ ገልመጥ ብዬ የስርቆት ያህል ከንፈሩዋን ከሳምኩ በኋላ የመኪናውን ቁልፍ ስጥቻት ልወርድ ስል ፣ እጇን ያዝ አድርጋ ፣

«ጸገዬ ፣ ልቤ ፈራ እኔ እንጃልኝ» አለችኝ ።
«የዘማች እጮኛ ቆራጥ መሆን አለባት ። አይዞአችን ። ፈገግ በይ.........»

«ኢኢ እንደሱ ማለቴ አይደለም ።......»

«ታዲያ ምንክ»

«አንተ የደረስክበት ሁሉ ቤትህ ነው ። ትለምዳለህ ። ፍቅሬን ብሌላ እንዳትሰጥብኝ ፈራሁ ። ያሥመራ ኹርቤዎች ካይን የቀደሙ ጨልፊዎች ናቸው አሉ.........»

«አንቺን የምታስንቅ ከተገኘች ግን በጨረታ አልገዳ ድም ። ግን አይመስለኝም ። ስጋት አይግባሽ ቻው ። በነገራችን ላይ ይህን የሞተ መኪና ጋራዥ አስገቢልኝ ። እንደደረስኩ እደውልልሻለሁ ።» ብያት እንባዋን ላለማየት ጥያት ሮጥኩ ።

እኔንም ሆዴን ባር ባር ብሎኝ ነበር ። ለሚዋደዱ ሰዎች ሳጭር ጊዜም ይሁን መለያየት መቸም ስቃይ ነው ። ምናልባት የግዜና የቦታ ርቀት የፍቅር ሌቦች ሳይሆኑ ይቀራሉ? እንጃ ። ፍተሻ መኖሩን በመዘንጋት እንደሮጥኩ ሄጄ ወደ አይሮፕላኑ ልገባ ስል ደረጃው ላይ ተያዝኩ ። ፍተሻው ጊዜ አልፈጀም ። አንድ ወታደር ዳሰስ ፣ ዳበስ ፣ ቸብ ፣ ቸብ ፣ አድርጎ ለቀቀኝ ። ሲቀ መንበሩ ወደ አይሮፕላኑ በመምጣት ላይ ነበሩ ። ተጉዋዡ ሁሉ ስፍራ ስፍራውን ቀደም ብሉ ይዞአል ። የፕሮቶኮል ሹሙ አፈጠጠብኝ ። ሰው ሁሉ ቀደም ብሎ ስፍራውን ካልያዘ ይጨ ነቃል ። እድሉን ያግርራል ። ይራገማል ። ይነጫነጫል ። በያዘው ሊቡት መሠረት አሥር አሥሬ ይጣራል ። እኔ ብቻ ነበርኩ ወደ ኋላ የቀረሁት ። ገና ሲያየኝ በታላቅ እፎይታ ተነፈሰና ፣

«ምን ነው ጓድ ጸጋዬ!» አለኝ ።

«እዚህ ነበርኩኮ» አልኩት በውሸት ፈገግ ብዬ ።

«እናንተን የማስታወቂያ ሚኒስቴር ሰዎች ምን ቢያደርጉ ዋችሁ ይሻላል? መቼ ይሆን በተፈለጋችሁበት ቦታ በጊዜ ለመ ድረስ የምትችሉት? የሆድ ቁርጠት የልብ ቃር.....»

«ኩተታችን ስለሚበዛ ነውኮ» .....

«የዞረ ድምር እየያዛችሁ ነው’ይ ። ጅማ ባርና ሐምሌ 19 ቡና ቤት ለናንተ ስንል ስልክ ካላስገባን አልሆነልንም» አለ ፈገግ ብሉ ።

የሚፈለገው ሰው ሁሉ አንድ ላይ ከተገኘለት መሳቅና መቀ ለድ ይጀምራል ። ውሸቱን ይቆጣል እንጂ መጥፎ ተፈጥሮ የለ

ውም ። ሲስቅ ጥርሱም ፣ አይኑም ፣ ቦርጩም አንድ ላይ ይስ ቃል ። መልክ መልካም ባይሆንም ፣ ሳቁ ፣ ቀልዱና ፣ ጥሩ ተፈጥሮውና ግልጽነቱ ያቀናጁታል ። ሻለቃ ነው ። የፕሮቶኮል ሹም ከሆነ ወዲህ በወታደር መለዮ ታይቶ አያውቅም ። አይ ቄለባበስ ማንም ዘንድ የለም!

ያዲሳባ ሲቪልና ወታደራዊ ባለሥልጣን አንድም የቀረ አይመስልም ። አይሮፕላኑ ከፍ እስከ ገደፉ ጢም ብሎ በሰው ተሞልቶአል ። ባለ ቅኔዎች ፣ ዶራሲያን ፣ ሰዓሊዎች ፣ የሙዚቃና የመድረክ ሰዎች ፣ ድምጻውያን ፣ ተዋንያን ፣ ታሪክ ጸሐፊዎች ፣ ጋዜጠኞች ፣ ፎልምና ፎቶግራፍ አንሺዎች.... የማይታይ የሙያተኛ አይነት የለም ። መቸ በዚህ ብቻ ፣ የድርጅት ሰዎች ፣ የእርሻ ባለሙያዎች ፣ የውሀ መሐንዲሶች ፣ የኢንዱስትሪና የንግድ ሊቆች ፣ ወዘተ.... ጥሩም አልቀሩም ። ይህች አይሮፕላን ለማይ ላይ አንድ ነገር የሆነች እንደሆነ እኔ የለሁብትም አልኩ በልቤ ።፣ በምቾት አለጥልጦ የሚያበራ ፣ በመጠጥና በሲጃራ የነበዘ ፣ እንቅልፍ በማጣት የተጎሳቆለ ፣ ሙልጭ ፣ ጩጎኅታም ፣ ረዛም ፣ ጢማም ፣ ሆኖም እንደ ፋሲካ ቢላዎ የተሳለ ስለታም ፊት ደግሞም እንደ ጠጣ ብልጣ ብልጥ ፣ የማላውቀው ወይም የማያውቀኝ ሰው አይሮፕላኑ ውስጥ ያለ አልመሰለኝም ። ሁላችንም ከቅርብም ይሁን ከሩቅ እንተዋወቃለን ። በዚህም ሆነ በዚያ የማይተዋወቅ ሰው የለም ። ሁላችንም ያንድ ትውልድ ሰዎች ነን ፣ ወጣት ችኩል ፣ ምናልባትም ሥልጣን ፈላጊ ። እና ሁላችንም ለአብዮታዊት እናት አገር ፣ ለውዲቱ ኢትዮጵያ ሕልውና ፣ ክብር ፣ አንድነት ፣ እድገት ፣ ብልጽግናና ሰላም ቀናኢ! የሚያስደንቅ የወጣት ሀላፊዎችና መሪዎች ስብስብ ። ምናልባት ያገራቸውን እድል በእጃቸው የጨበጡ እንዲህ ያለ የወጣት መሪዎች ኃላፊዎች ስብስብ የትም ታይቶ አይታወቅ ይሆናል ። አብዮት ነው ። የወጣት እፍላ ጉልበት ። የወጣት ምኞት ፣ የሩቅ ቅርብ ሕልም ፣ ይህች መሬት! ይህች አገር! ይህች ኢትዮጵያ! ያባት አገር ዱር ጋሻ! የናት አገር ሽማ! ያባት ጀግንነት በአብዮታዊ ወጣት ትውልድ ወኔ የታደመባት አገር!

«ሆ ብዬ እመጣለሁ ሆ ብዬ በድል
ጥንትም ያባቴ ነው ጠላትን መግደል.......»

ቦታዬን ባይኔ እፈልግ ጀመርኩ....

«ሚስተር ቲቪ!» አለኝ አንዱ የኪነት ሰው ።
«ወዲህ! ወዲህ!» አለኝ የፕሮቶኮሉ ሹም ።

በጥድፊያ ተከተልኩት ። የሊቀመንበሩ መምጫ ሰዓት ሲቃረብ መቁንጥነጥ ያበዛል ። ተካልቦ ሰው ያካልባል ። ወደ አንደኛ ማእረግ ወስዶ ከደርግ ቋሚ ኮሚቴና ከኢሠፓአኮ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባሎችና ከሚኒስትሮች ጋራ አስቀመጠኝ ።

«ጓድ ፥ ፕሮቶኮል ተሳስቶ እንደሆነ!» አልኩት ።
«አርፈሽ ቁጭ በይ» አለኝ ። አንዳንድ የሚወዳቸውን ሰዎች 'አንቺ' እያለ መጥራት ይወዳል ።
«እውነቱን ነውኮ...»
«ቦታሽ ነው ።»

ጓድ ተድላ ረጋሳ የፕሮቶኮል አቀማመጥ የሚያሳስት ሰው አይደለም ። ስለ ፕሮቶኮል አቀማመጥ በጣም ተጠቦ ይጨነቃል ። የያንዳንዱን ሰው ፖለቲካዊ ክብደት መዝኖ የሚያውቅ በመሆኑ «ጓድ የሥልጣን ተዋረድ ሊቅ» ይሉታል አንዳንድ የደርግ አባሎች ። ነገሩ ቀልድ አይደለም ። ከደርግ አባሎች ጀምሮ ብዙ ባለሥልጣኖች የከርሞ ፖለቲካዊ ክብደታቸውን የሚመዝኑት በእሱ ዓይን ነው ። ካገሪቱ ከፍተኛ ባለሥልጣኖች ጋር ጎን ለጎን መቀመጥ ወይም ትከሻ ለትከሻ መጋፋት ልብ ያሳብጣልና እኔም ትንሽ ክብደት ብጤ ተሰማኝ ።

አንደኛ ማእርግ ውስጥ ያለው ቱባ ፥ ቱባ ባለሥልጣን ሁሉ ዞር እያለ ፥ ጸጋሽ ታዲያስ? ሲለኝማ ሞቅ ይለኝ ጀመር ። መቼም የኢትዮጵያ ቴሌቪዥንን ያላስተዋወቀኝ ሰው የለም ። ግን ጥያቄ ያቸው የቁልምጫ ሳይሆን ፥ እዚህ ምን ታደርጋለህ? የሚል አይነት ጥያቄ ነበር ። ፊታቸው ላይ ጥያቄው ይነበባል... ሸዋ ግን ቀረ! ወይስ የኢትዮጵያ ዋና ከተማ አሥመራ ተዛውሮ ይሆን?... ሸዋ ላይ ዳመና የተባለው ዘፈን በእዝነ ልቦናዬ ከሩቅ ላንዳፍታ ተሰማኝ ። ግን ፥ አንደኛ ማእርግ ውስጥ ከከፍ ተኛ የአገሪቱ ባለሥልጣኖች ጋር እንዲቀመጡ የተደረጉት እንደኔ ያሉ ሌሎችም ታዋቂ ባለሙያዎች ነበሩ ። ኩሉኔል በትሩ ተሰማ ከገራ ጎኔ ተቀምጦአል ። ወፍራም የለጠለጠ ፊቱ ያው የተለመደው ፍጹም እርጋታ ይታይበታል ። በሦስት መንግሥ

ታት የሰለላ ቴክኒክ ማለትም በሲ.አይ.ኤ ፣ በሞሳድና በኬጂቢ የአሠራር ሥልቶች በተለይም ፣ ኅቡዕ ጸረ መንግሥት ድርጅቶ ችን በመስበር የታወቀ የሕዝብ ደኅንነት ሰው ከቶ አይመስ ልም ፤ ሲያዩት ። ደህና ቴጃር ነወ የሚመስለው ። ፈገግታ ከፊቱ አይለይም ። በፈገግታ ሰላም ይላል ። በፈገግታ ያነጋግራል ። በፈገግታ ይሸኛል ። ብዙ አይናገርም ፣ ሚስተር ፈገግታ ። የተገንጣይ ድርጅቶችን ቴክኒክና ታክቲክ እንደ እጁ መዳፍ ያውቃል ይባላል ። ለፈገግታው አጸፋውን መለስኩለት...... ከበስ ተቀኝ በኩል የተቀመጠወ ሰው መጽሐፈ ዳንኤል ይባላል ። ፊቱ ትንሽ ናት ። መላጣው እናቱን ስንጥቆ ወደ ሁዋላ ስለሚሄድ ጭንቅላቱ ለሁለት የተሰነጠቀች ትንሽ የዱባ ቅል ትመስላለች ። ሰውነቱ ቀጭን ሆኖ ቦርጩ ብቻ እንደ ቃልቻ ድቤ ተወጥሮ ጉች ብሎ ይታያል ። ኦይ አለባበስ! መልኩን በአለባበስ ለማካካስ የሚጥር ይመስላል ። ታዲያ የታወቀ የኢኮኖሚ ሊቅ ነው ። በካፒታሊስቱ ሆነ በሶሻሊስት የኤኮኖሚ መርሆዎችና ፍልስፍና ተከኖአል ። በሐረርጌ ክፍለ ሀገር ከእሱ ጋር ያልደረሰበት አው ራጃና ወረዳ የለም ። የሶማሌ ወራሪዎች በሐረርጌ ያደረሱትን ጥፋት እንዲያጠናና ሪፖርት እንዲያቀርብ የተቋቋመው ልዩ ብሔ ራዊ ኮሚቴ መሪ ሆኖ ሲሠራ በነበረበት ጊዜ ነው በቅርብ የተዋ ወቅነው ። ያው እንደ ልማዱ አንድ ነገር የረሳ ይመስላል ፣ ግር ብሎታል ። ሁልጊዜ ይሲጋል ። ሲለው መጥቶ በግድ ያናግራል ። ሳይለው ደግሞ ቢያናግሩትም መልስ አይሰጥም ። ይዘጋል ። ራሱንም ሆነ ዓለምንና እግዜርን ያኮርፋል ። እና ደግሞ ሁልጊዜ እንደራበው ነው ። ሆዱን ያካል ፣ ወይም ዝም ብሎ በሽታውን ያዳምጣል ። በዓለም ላይ ያለ የሌለ በሽታ ሁሉ ጓዙን ጠቅልሎ በእሱ ላይ ሰፍሮ የሚኖር ነው የሚመስለው ። ጤና ይስጥህ! አልኩ በሆዴ ። ሆዱን ማከክ ጀምሮአል ።

ከፊት ለፊቱ የተቀመጠው 'የኢትዮጵያ ሱስሎቭ' ነበር ። የታወቀ አይዶሎጂስት ነው ። እውነተኛ ስሙ የሺጥላ ማስረሻ ነው ። ከቁስ ዘር ነው ። የሺጥላ መካከለኛ ቁመት ያለው ቀጭን ፣ ቀላ ያለ ሠልከ መልካም ነው ። ስለታም ፊቱ እንደ ስለት ይቆርጣል ። ፈገግታውም ቢሆን ስለታም ነው ። ነገሩም ያንኑ ያህል እንደ ስለት ይቆርጣል ። የሚጠቀምባቸውም ቃላት ጠጣርና ስለታም ናቸው ። ብን ያለው ስስ አፍሮ ጠጉሩም የተሳለ ይመስላል ። ከሁኔታው ኩራተኛ ግን ከተጠገት ትሁትና

ገራም ፣ ጨዋታውም ለዛ ያለው ነው ። ግን ባህርይው ምሥጢራዊ ነው ።

ከበስተኋላዬ ኮሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ቁጭ ብሎ ይተክዛል ። ውስኪና የደፈጣ ውጊያ ውል ያሉት ፣ በዓይኑ የሚሄዱበት ይመስል ። በጣም ቀጭን ከመሆኑ የተነሳ በወሎ ረሀብ ጊዜ ከሞት ተርፎ መጠለያ ውስጥ በማገገም ላይ ያለ ሰው ነው የሚመስለው ። እቃ ከቆጥ ላይ ለማውረድ በተለይ የተፈጠረ ይመስል ሰውነቱም ፣ ፊቱም ፣ እግሩም ፣ እጁም ረጃጅም ናቸው ። ለረጅም ጊዜ ተስተካክለውት የማያውቀው ዞማ ጠጉሩ ተቆጣጥሮና ተገማምዶ ይታያል ። ከሳህል በረሀ አዲስ የመጣ ወንበዴ ይመስላል ።

ጂማ አብረን እስከ ስምንተኛ ክፍል ድረስ ተምረናል ። በልጅነቱ የጦርነት ጨዋታ ይወድ ነበር ። የመንደሩን ልጆች ሁሉ አሰልፎ ሲያዋጋ ይውላል ። በትውልድ ኤርትራዊ ነው ። አባቱ ግራዝማች ወልዳይ ባህታ በፋሽስት ጦርነት ጊዜ እምቢ ላገሬ ፣ እምቢ ለወገኔ በማለት አንድ ሺ ሰማንያ ኪሎ ሜትር በእግር በመጕዋዝ ከኢትዮጵያ አርበኞች ጋር ተቀላቅለው አምስት ዓመት ሙሉ በዱር በገደሉ ሲዋጉ የኖሩ ስመጥሩ አርበኛ ናቸው ። ወንድ ልጅ ተወልዶ ካልሆነ እንዳባቱ..... እንዲሉ ፣ እሱም የታወቀ ጸረ ወንበዴ ተዋጊ ጀግና ሆኗል ። ኮሎኔል ታሪኩ በዚህ መጣ ሲባል ፣ የወንበዴ መንጋ ያንድ ቀን መንገድ ፈርጥጦ ድራሽ አባቱ ይጠፋል ይባላል ። ካለውጊያና ካለጥሩ ውስኪ ሌላ አያውቅም ።

«ጋሼ ፣ ጎኔ ቦታ ይገርልሀለሁ» የሚል ድምጽ ሰምቼ ዞር አልኩ ።

ፍሬው ዘርይሁን ነበር ፣ የሬዲዮ ጋዜጠኛ ። ቁጭ ብዬ በቁመት እኩል ልንሆን ምንም አይቀረንም ። አጭር ነው ። ከእንደሱ ያለ አጭር ሰው እንደዚያ ያለ ወፍራም ድምጽ ሲወጣ ይገርመኛል ። አይኑም ፣ ፊቱም ፣ ጥርሱም አንድ ላይ ይስቃሉ ።

«እዚሁ ነው የምሆነው ። ተራርቀናል ጓድ» አልኩት ።
«የመደብ ልዩነት ተፈጠረ እንዴ!» አለኝ ።
«ከያንዳንዱ እንደ ችሎታ ፣ ለያንዳንዱ እንደ ሥራው ጓድ»

«በዲሞክራቲክ አብዮት እንዲህ አርጎም የለ!» ብሎኝ በችኮላ ወደ ቦታው ተመለሰ ።

ሲሄድ ይፈጥናል ። ሲናገር ይፈጥናል ። ሲሰራም እንደዚሁ። እጅግ ሲበዛ ደፋርና ፈጣን የፖሊስ ቆመጥ ነው ። የሰው መውደድ አለው ፤ እድሉ ሆኖ በተሰይ የሴቶች ።

የፕሮቶኮል ሹም ፡ «ጓድ ሊቀ መንበር! » አለ ድምጹን ከፍ አድርጎ ።

አይሮፕላኑ ውስጥ የነበረው ጉምጉምታ ፣ ሹክሹክታና ጫጫታ ባንድ ጊዜ ፤ ጸጥ ፤ ለጥ ፤ እረጭ አለ ። መርፌ ብትወድቅ እንኳ ይሰማ ነበር ።

«እንደምን አደራችሁ ጓዶች!»

ተርገብጋቢ ወንዳ ወንድ ድምጽ ። እንደ መብረቅ ተግ የሚል ከልብ የሚመነጭ ፈገግታ ። ቅስም ድንገት የሚሰብር ልባዊ ትህትና ። ሰጡዬው! ባማረ ሚሊተሪ ዩኒፎርም ነባሩ ። ሳያቸው የሆነ አለኝታ ፤ በራስ የመተማመን ስሜትና ድፍረት ተሰማኝ ። የአገር መሪዎች እንደማንኛውም ሰው ተራ ሟች መሆናቸው ቢታወቅም ሲያዩዋቸው ፤ የሆነ ፍቅር ፤ አክብሮትና ፍርሀት በራስ የመተማመን ስሜትና ድፍረት ለምን በሰው ልብ እንደሚያሳድሩ ሁልጊዜ ይደንቀኛል ። ከሕይወት በላዩ ግዘፍና ሀያው ሆነው ይታዩኛል ። ምናልባት ያገርና የሕዝብ ክብርና ኩራት ፤ ሀላፊና ፈቃድ ጠባቂ ፣ አስከባሪና ባላአደራ ስለሆን ይሆናል ። አላውቅም ። የሆነ ሆኖ ፤ በዚህ ምክንያት ይሁን ወይም በሌላ ባለሥልጣን በጣም ማክበር እወዳለሁ ። ይህን ጠባዬን በማየት የሥራ ጓደኞቼ ፤ ‘እየው እንግዲህ ባለሥልጣን ሲያይ ጭራውን ሲቆላ’ ይሉኛል ከባስተፓርባዬ ። እግዜር እንዳለ ይይላቸውና! እኔ ግን ጭራዬን የምቆላ ሰው አይደለሁም ። ለእራሴ ብዙ ባላውቅም ፤ ጭራዬን እንደማልቆላ አውቃለሁ ። ቆልቼስ የት ልደርስ? እንጃ ። ተፈጥሮዬ ሆኖ የሥልጣን ሱስ የለብኝም ። ፍላጎት ቢኖረኝ በሰው ዘንድ ያለኝ ፍቅር ፤ ሥልጣንም ሆነ አክብሮት ከሙያዬ ብቃትና ብስለት እንዲመነጭ ብቻ ነው ። ስለ ራሴ ይህንንም አውቃለሁ ። አዎን ፤ ሌላም የማውቀው ነገር

አለ ፣ ስሰራሴ አዎ ፣ በነገር እጠመዳለሁ ። እውነት ነው ። በሕይወት ካልተጠመዱ ፣ ሕይወት ምን ትርጉም አለው? ሕይወት መጠመዱ ነው ። ከዳር ቆሞ የሕይወት ሂደት ተመልካች መሆን አይቻልም ። ከሕይወት ጋር ወይም በተቃራኒው በሕይወት ላይ መዋኘት ። መስጠም ወይም ከጸሐዩ በታች መንሳፈፍ ። በኔ ግምት ሌላ አማራጭ ያለ አይመስለኝም ። ሕይወት ማለት ይሄው ነው! ግን ታዲያ ያለ ዓላማ አይደለም ። በሙያዬ የምደሰትበት ቦታ ሁሉ ቤቴ ነው ።

«ቶሎ በል! ቶሎ በል» አለኝ የፕሮቶኮሉ ሹም በእጁ እየጋበዘኝ ። መቸም ተጣድፎ ያጣድፋል ፣ ተዋክቦ ያዋክባል ። ቀልብ ያሳጣል ።

«ወዴት?» ከመቀመጫዬ እየተነሳሁ ።

«ሊቀ መንበሩ ናቸው የሚፈልጉህ ። ቶሎ በል እንጂ!» ተከተልኩት ። የባለሥልጣን ዓይን ሁሉ ተከተለኝ ። ያ የተለመደ ሞቅ ያለ ልባዊ ፈገግታ ። ሳይወዱ በግድ ትሑት የሚያደርግ ትሕትና ። ፈገግታቸውና ትሕትናቸው ልብ ይሠርቃሉ ። ከጉድጓዳቸው ውስጥ ወዲህና ወዲያ የሚያማትሩት አይኖቻቸው ትክ ብለው ሰው አይመለከቱም ። አይናፋር ፣ ገራም ፣ ጥቁር ነበር! አንዳንዴ ደግሞ ቆስሎ የተቆጣ ጥቁር ነበር! በጣም የሚያስቆጣቸው ነገር ቢኖር ባለሙያዎች አንዳንዴ የሚያቀርቡት ቅጥፈት ሳይሆን አይቀርም ። በመጠኑም ቢሆን ከሩቅ አውቃቸዋለሁ ። ባለፉት ስምንት ዓመታት በአገር ውስጥ ወደ ምሥራቅ ፣ ምእራብና ደቡብ ኢትዮጵያ በውጭ አገር ወደ ምሥራቅ ጀርመን ፣ ቼኮዝሎቫኪያ ፣ ሁንጋሪያ ፣ ሞስኮና ደቡብ የመን አብሬአቸው ሄጃለሁ ። እና በነዚሁ ዓመታት ውስጥ ሰውዬው ፣ ከተፈጥሮ የአእምሮ ንቁነት ወደ አረጋዊ ብልህነት ፣ ከጋለ ያገር ፍቅር ስሜት ወደ በሳል አብዮታዊ ምሁርነት ፣ ከቆፍጣና ወታደርነት ወደ አርቆ አስተዋይ ሠሪ እየተሰወጡ ሲሄዱ ዓይኔ አይቶአል ። ከኃላፊነት የበለጠ አስተማሪ ይኖር ይሆን? እኔ እንጃ ። ሰውዬውን ባየሁዋቸው ቁጥር ፣ ባንጻሩ የሚገርመኝ ነገር ቢኖር ፣ ሙያችንን በጠባቡ የምንመለከት አብዛኛዎቻችን ምሁራን ነን ባዮች ፣ ባለፉት ስምንት አብዮታዊ ዓመታት ውስጥ ያለ ጥፍርና ያለሽበት ምንም ነገር አለማብቀላችን ወይም አለመማራችን ነው! ከብዙ ዘመን

የክፍል ትምህርት ለጥቂት ጊዜም ቢሆን በየመንገዱ በየፋብሪካው ፣ በየመሥሪያ ቤቱና በየእርሻው ቦታ በተግባር በሚደረገው የመደብ ጦርነት የሚገኘው ልምድ ይበልጥ አእምሮን ያጎለምሳል ያለው ማን ይሆን? ረሳሁት ። ግን እውነት ነው ።»

«ጓድ ጸጋዬ ፣ በማስታወቂያ ሚኒስቴር በኩል ለዘመቻው ከውጭ የታዘዙት የፊልምና የፎቶግራፍ ማንሻ ካሜራዎችና ጥሬ ፊልሞች ደርሰዋል ወይ?»

«ጓድ ሊቀ መንበር ጥሬ ፊልሞቹ ደርሰዋል ። ካሜራዎቹ ገና ናቸው......»

«እኮ ለምን አልደረሱም? ስምንት መቶ ሺህ ብር ወጭ እንዲሆን ከታዘዘ ሀያ ቀን አልፎታል ። ወይስ የዘመቻው ባሕርይና አጣዳፊነት በሚገባ አልታየም? ከቢሮክራሲያዊ አሠራር ነጻ በሆነ መንገድ መሣሪያዎቹን ባስቸኳይ እንድ ታስመጡ አስፈላጊው ሁሉ ተደርጎ ነበር ። ምን ችግር ገጠማችሁ?»

«ጓድ ሊቀ መንበር ፣ የታዘዙት የፊልም ማንሻ ካሜራዎች ፕሮፌሽናል መሣሪያዎች ስለሆኑ ፣ እንደ ማንኛውም እቃ ገበያ ላይ አይገኙም ። ከታዘዙ በኋላ ነው በየፋብሪካው የሚገጣጠሙት ። ቢሆንም አስፈላጊው ጥረት ሁሉ እየተደረገ ነው.....»

«ጓድ ጸጋዬ ጊዜ የለንም ። እኛ ጊዜን የምንሻማ የድርጊት ሰዎች ነን ። እኛ የምንቸኩለው የታፈረችና የተከበረች ሶሻሊስት ኢትዮጵያን ሕልውና ለማረጋገጥ ነው ። ብሔራዊና አብዮታዊ ተልእኮአችን እጅግ ታሪካዊ ነው ። እያንዳንዱ ድርጊት በሚገባ መቀረጽና መመዝገብ አለበት ። ዛሬ የምንሠራው ሥራ ሁሉ የነገ ታሪክ ነው ። ካሜራዎቹን ለመስራት ባንታደል ፣ ካሉበት ገዝተን መጠቀም እንዴት ያቅተናል?»

«በየቀኑ በቴሌክስና በቴሌግራም እየጎተጎትን ነው ጓድ ሊቀ መንበር ። ይደርሳሉ ....»

«ከጥር 10 ቀን በፊት እንሥመራ መድረስ አለባቸው ጥር 10 ቀን.....»

«እሺ ፣ ጓድ ሊቀ መንበር » አልኩ ፣ የቀሩትን ቀኖች በአእምሮዬ እያሰላሁ ። ሀያ ቀን ። እግዜር አውጣኝ አልኩ በልቤ ።» እጅ ነስቼ ወደ ቦታየ ልመለስ ነበር ።

«እሥመራ ላይ ከፍተኛ የፖሊሲ ንግግርና የመላ ኢትዮጵያ ሠርቶ አደሮች ፣ የሀይማኖት መሪዎችና የልዩ ልዩ ብሔረሰቦች አባሎች ዲሞክራሲያዊ ተሳትፎ የሚያደርጉበት አንድ ታሪካዊ ጉባኤ ይደረጋል ። ንግግሩንና የጉባዔውን ሂደት መላ የኢትዮጵያ ሕዝብ በጋዜጣ ፣ በሬዲዮና በቴሌቪዥን ለመከታተል እንዲችል ካሁኑ አስፈላጊው ዝግጅት ሁሉ መደረግ አለበት ።

«በሰሜናዊው ክፍለ ሀገራችን ያለው ችግር የያንዳንዱን አገር ወዳድ ኢትዮጵያዊ ጥረት የሚጠይቅ ጉዳይ ነው ። እና እያንዳንዱ የኢትዮጵያ ዜጋ ዛሬ በዚህ ጉዳይ ላይ የሚወስደው አቋምና.....የሚሰጠው ፍርድ ፣ ነገ ወይም ወደፊት ወሳኝና ታሪካዊ ይሆናል ። ዋናው ተግባራችን ካሁን ጀምሮ የምናከናውናቸው ሥራዎች ናቸው ። እና በዚህ ወሳኝ ሥራ ውስጥ የፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ተግባር ከፍተኛ ሚና አለው ። ዝርዝር መመሪያ ኋላ በገለጻ ወቅት ይሰጠሀል ።

«ሌላም ሥራ አለ ። እሥመራ የሚታተሙት ጋዜጦች ፣ ኅብረትና ኢትዮጵያ ፣ ይዘታቸው ተገምግሞ ከምናካሂደው ቀይ ኮከብ ዘመቻ አንጻር መቀየስ አለባቸው ። ሥርጭታቸውም ከፍ የሚልበት መንገድ መፈለግ ይኖርበታል ። በገንዘብና በሰው ኃይል በኩል ምንም ችግር የለም ። የአሥመራ ሬዲዮ ፕሮግራሞችም ባስቸኳይ ተገምግመው የዘመቻውን ዓላማ ፣ ግብና ሂደት እንዲያንጸባርቁ መደረግ አለበት ።.....

«ሌላ አጣዳፊ ሥራ ‘የጃሚንግ’ ጉዳይ ነው ። የወንበዴዎች ሬዲዮ የሚያሠራጨውን ቅጥፈት የተሞላበት ውዥንብር ተከታትላችሁ መዝጋት ያስፈልጋል ። ለእረፍት ወይም ለሽርሽር አይደለም ወደ እሥመራ የምንሄደው ። ቀን ከሌት መስራት አለብን ። ሁሉም ያለ የሌለ ጉልበቱንና እውቀቱን ተጠቅሞ ለዚህ ብሔራዊና አብዮታዊ ዘመቻ ግብ መምታት እንደ አንድ ሰው ሆኖ መረባረብ አማራጭ የሌለው ግዴታ ነው ። ግልጽ ነኝ?»

እንደ፣ገና በልቤ ጸሎት አደረስኩ ። የቁልቢው ገብርኤል እንዴት ያወጣኝ ይሆን አቦ! እዚህ ጣጣ ውስጥ ጠቁሞ የዶለኝን ሠይጣን የእርግማን መዓት እያወረድኩበት ወደ ቦታዬ ተመለስኩ ። የአስተናጋጆዋን ትእዛዝ አልጠበኩም ። መቀመጫዬ ላይ የነበረውን ጠብደል ቀበቶ በማንሳት ወገቤን ጠበቅ አድርጌ አሰርኩት ። ከኔ ኋላ የተጠራው መጽሐፈ ዳንኤል ፣ የኢኮኖሚው ሊቅ ነበር ። ሰጭዬው ካሁኑ ሥራቸውን ጀምረዋል። «እኛ የድርጊት ሰዎች ነን ሲሉ የተናገሩት ቃል ፣ ጆሮዬ ውስጥ ደወለ ። አንዲት ዝርዝር ጉዳይ አታልፋቸውም ። ነገር አይረሱም ። ስም አይዘነጉም ። የማስታወስ ችሎታቸው ግሩም ነው ። አንዳንዴ ሳስበው ከማስደነቅ አልፎ ያስገርመኛል ። እኔ በእሳ ቸው ቦታ ብሆን የሚል አሳብ መጣብኝ ። ደግነቱ አይደለሁም ። ብቸኛ ቦታ ነው..... እዚያ ላይ ።

አይሮፕላኑ ለመነሳት ማኮብኮብ ባይጀምር ኖሮ ፣ ኦጭር የሥራ ዝግጅትና አፈጻጸም ሪፖርት የመስማትና ግልጽ መመሪያ የመስጠቱ ተግባር ይቀጥል ነበር ። ካሁኑ እንዲህ ከሆነ ፣ አሥመራ ስንደርስ ምን እንደምንሆን አስፈራኝ ። ጊዜ የላቸውም እና ጊዜ አይሰጡም ። መላከ ገብርኤል በተአምሩ ሌላ ምስራች ይዞ ካል ቆየኝ በቀር............

እና በእሳቸው ረዳቶች ስም እንኳን ደህና መጣችሁ እላለሁ............ ይህ 709 ልዩ በረራ ነው..... የምንበርበት ከፍታ 29 ሺ ጫማ.......... በረራው የሚወስድብን ጊዜ ሀምሳ አምስት ደቂቃ..... ከመቀመጫዎቻችሁ ሥር ያሉትን ቀበቶዎች እንድትታጠቁ ትለመናላችሁ..........

መታጠቅ ይነሰን ! ጠበቅ አደረግነው ። አይሮፕላኑ ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ አፍንጫውን ወደ ሰሜን ደገነ ። ልዩ በረራ ። ተልእኮው ፣ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ። ታሪካዊ በረራ ። አማተብኩ ።

አምሐራ ያን ቀን በዘምባባዎች
ጥላ ሥር
ንግሆ ወጋሕታ

ናይ ሰሜናዊት ፅብቐቲ ፣ አሥመሪና ። የቀይ ባሕር እንቁ
ሽብ ። እረብ ፣ ክንብል ፣ ዝንፍል ብለው በየመንገዱ ዳር የሚ
ታየው ዘንባባዎችና የሰሜናዊ ቀንጃጅት ሽሩባዎች እንጻራን
ውብት ባለቅኔም ባይሆኑ ስሜት ይቀሰቅሳሉ ። ከዘንባባና ከሰ
ሜናዊት ቀንጆዎች ሹሩባ ጥላ ስር ላንዳፍታ እረፍ፣ ጋደም በግ
ለት እንደ ኩል ከጠራ ሰማይ ላይ የምታበራውን ሰሜናዊ ኮከብ
በጠፍ ጨረቃ በእፎይታ መመልከት ምንኛ ደስ ይል ይሆን?
ሠላም ናፈቀኝ! ጦርነት በሕይወትና በቁስ ላይ የሚያስከትለው
ጥፋት የበለጠ የሚየስጠላኝ ነገር በዚህ ዓለም ያለ አይመስለኝም።
የሰው ልጅ በመካከሉ የሚፈጠሩትን ልዩነቶች በውይይትና
በሠላም የሚፈታበት ቀን መቼ ይመጣ ይሆን? ያ ቀን ናፈቀኝ ።
ለምንድን ነው የሰው ልጅ በሠላም የማይኖረው? ያለጦርነትም
ሕይወት ራሷ አጭር ናት ።

ለማንኛውም ነገር አሥመራ ዮሐንስ ኦ ራተኛ አይሮፕላን
ማረፊያ ከደረስኩበት ደቂቃ ጀምሮ ጊዜ አላጠፋሁም ። የማጠ
ፋው ጊዜ አልነበረኝም ። ብሔራዊና አብዮታዊ ተልእኮአችን
ሁለት ስለት ያለው ነበር ፤ ባንድ ፊት ውጊያ ፣ በሌላ በኩል
ሁለንተናዊ የኢኮኖሚ ግንባታ አንድ ላይ ማካሄድ ፣ በተለይ ፣
የኔ ተልእኮ ደግሞ ከዚህም ትንሽ ላቅ ያለ ነበር ። የኔ ተግባር ሥነ
ልቦናዊ ጦርነት ማካሄድና ማሩፋም ነበር ። እኔ እስከማውቀው
ድረስ መቼም ከሥነ ልቦናዊ ጦርነት የበለጠ ወ ሰብሰብና አስቸ
ጋሪ ነገር ያለ አይመስለኝም ። ዓላማው ምን በጎና ሀቀኛ ቢሆን ፣
ምኞቱ ምን ቢልቅ ፣ የሰውን አእምሮና ልብ ባንዴ ለማዘዝ
አይቻልም ። ጊዜ ይወስዳል ። ከፍተኛ ትግል ይጠይቃል ።
የሰውን አእምሮና ልብ በቀላሉ ለማዘዝ ቢቻልማ ኖሮ መቼ
ጦርነት ይኖር ነበር? የሰው ልጅ የወደፊት ጦርነት ድሉና ሽን

ፈቱ እዚህ ላይ መሆን አለበት ፣ በሰው አእምሮ ውስጥ ። አንድ አእምሮ ። አንድ ልብ ። ዘላለማዊ ሠላም ። የት እኮ! ጦርነት የማይካሄድበት የዓለም አካባቢ የዓለም ። ሁሉም ቦታ ጦርነት ። ያለም መገናኛ ዘዴዎች ሁሉ ተባበሩ! ለሰው ልጅ ትብብርና ሠላም ዘብ ቁሙ! ያለ ቅጥፈት የማቀርባችሁ ነገር የለም! የራሴ አሳብ መልስ እኔኑ አሳቀኝ ።

ለሚቀጥሉት ሦስት ወሮች ለማረፊያ ከተዘጋጀልን ፣ ከአሥመራ ቤተ መንግሥት በስተጀርባ ፣ አብዮት ጎዳና ላይ ከሚገኘው ከዶክተር ዮሐንስ ቤት ደርሼ ጊዜያዊ አልጋዬ ላይ ሻንጣዬን ወርውሬ ነበር ወዲያውኑ የወጣሁት ፣ 'የሠላም ዘንባባ' የተሰኘ የቴሌቪዥን ፕሮግራም ለመሥራት ። ለምን እንደሆነ እንጃ የአሥመራን ዘንባባዎች ባየሁ ቁጥር የሠላምና የፍቅር ስሜት ይቀሰቅስብኛል ። ፕሮግራሙም በሠላም ላይ እንዲያተኩር የታቀደ ነበር ። አይሮፕላን ላይ ነበር አሳቡ ብልጭ ያለልኝ ።

ከጸጸራት (ፎርቶ) ፣ ከሐዝሐዝ (የሴቶች እሥር ቤት የሚገኝበት ፣ ከቤተጊዮርጊስ የቴሌቪዥን ትራንስሚተር የቆመበት ከአርባእተ አሥመራ ሴቶች የአሥመራን ከተማ መጀመሪያ የመሰረቱበት) ፣ ከገዛ ብርሀኑና ከአዲስ ዓለም ኮረብታዎችና ከራስ አሉላ ግቢ የአሥመራን ከተማ በቴሌቪዥን ፊልም ማንሻ ቃኘን ። አሥመሪቲ ፣ አሥመሪና ፣ በምሥራቅ በጸሎትና በቤተ ጊዮርጊስ ፣ በምዕራብ በጸጸራት ፣ በሰሜን በአከሪያና በአርባዕተ አሥመራ ፣ በደቡብ በዓዲ ጓዕዳድ ኮረብታዎች ተከባ ፣ በሰርባዳው ወለል ላይ ሆጭ ብሎ የፈሰሰ የባህር እንቁ የምትመስል ፣ ከባህር 7,500 ጫማ ከፍታ ላይ የምትገኝ ፣ በሚገባ በተቀየሱ አውራ መንገዶችና መጋቢ መንገዶች ፣ በዘምባባ ዛፎችና ብርቅ በሆኑ አበባዎች ፣ በሐረግ አበባዎች ፣ በሽቶ ዛፎች እንደ ሙሽራ ያጌጠች ውብ ፣ ትንሽ ከተማ ናት ። አሥመሪና ። ሚያ ቤሌሳ ። ናተይ ጽብቐቲ ። አሥመራ ደስ ትለኛለች ። የደስ ደስ አላት ። በፊትም እውቃታለሁ ። ጋዜጠኛ መሆን መቸም ጥሩ እድል ነው ። ከቦታ ቦታ ያሠራል ። ንቅናቄ የሕይወት አንዱ አካል ይሆናል ፣ ጋዜጠኛ ከሆኑ ።

አሥመራ ደስ ትለኛለች ብያለሁ ። ግን የሚያስጠላኝም መልክ አላት ። ትንሽ ከተማ በመሆኗ እፍን ታደርጋለች ። ጠባ

ታስጨንቃለች ። ከመጥበቧና ከማፈኗ የተነሳ ልብ ሊፈነዳ ይደርሳል ። መደበቂያ የላትም ። እንደ አዲስ አበባ ወደ አንድ መንደር ጎራ ብሎ መጥፋት ወይም መሰወር አይቻልም ። ታፍኖ ላለመፈንዳት ካሥመራ ወጣ ወይም ወደ ምጽዋ ወረድ ማለት ያስፈልጋል ። ቀይ ባሕር አለ ። የባሕሩ ሞገድ ተነስቶ እንደ ዘንግ ቁሞ ተመልሶ ሲወድቅ ማየት ልብ ያነሆልላል ፣ ያሳብ አድማስ ያሰፋል ። ባሕር ሕይወት ነው ። የኢትዮጵያም ሕይወት ቀይ ባሕር የሕይወት በር ። በእፎይታ ያስተነፍሳል......

ጸሐይዋ ከደመና ግላጭ ውስጥ ብቅ ብላ ዓይናፋር ሰሜናዊት ሽሩቤ ሙሽራ መስላ ትታያለች ። ቀኑ ይበርዳል ። ቁር ሐማሴን ይነፍስ ነበር ። የዘምባባ ዛፎቹ በሠላም መዝሙር የሚያረግዱ ይመስላሉ..... እንዲህ እያሉ ፤

«ያንድ እናት ልጆች
በዓላማ ተለያይተው
ባመለካከት ተሳስተው ተጣልተው
አስታራቂ ጠፍቶ
የእብድ ገላጋይ በዝቶ..........»

ከኮረብታዎቹ ወርደን ወደ ጠባቢቱ ውብ ከተማ ገባን ። ሰንበል ፣ ጉዳይፍ ፣ ትንሹና ትልቁ ገጀረት ፣ ማይ ወላሎ ፣ቴራ ቪሎሽ ማይ ጭሆት ፣ አዲስ ዓለም (ገዛ ባንዳ) ፣ ዕዳጋ ዓርቢ ፣ ዕዳጋ ሐሙስ ፣ገዛ ብርሀኑ ፣ ገዛ አባ ሻውል ፣ ማይ ተመናይ ፣ አንዱም ሰፈር አልቀረንም ። አካለልነው በቲቪ ካሜራ ።

የአሥመራ መንገዶችና ሕንጻዎች በኢትዮጵያ ሰንደቅ ዓላማዎች ፣ በቀይ ጨርቆች ፣ በአብዮታዊ መፈክሮችና ፖስተ ሮች ፣ በቀስቶችና ልዩ ልዩ ቀለም ባላቸው መብራቶች አጊጠ ዋል ፣ አሸብርቀዋል ። ዘንባባዎች በመብራት ነደዋል ። ከተማ ይቱ በእርግጥም ነዳለች ፣ አብርታለች ፣ ጠፋለች ፣ ለታላቅ በዓል የተዘጋጀች መስላለች ፣ ወደ ጫጉላ ቤት ልትሄድ የደረሰች የተ ዋበችና የታደመች ውብ ሰሜናዊት ቆንጆ ፣ አይናማ ሹሩቤ ። ያዲስ አበባ አርቲስቶች ፣ ደራስያን ፣ ታሪክ ጸሐፊዎች ፣ ጋዜጠ ኞች ፣ መሐንዲሶችና የኢኮኖሚ ሊቃውንት ክምቢሽታቶን (ብሔራዊ ጎዳና) ሆ ብለው የወረሩ ይመስላሉ ። ገና ከፋብሪካ

የወጡ ቀይ ፣ አረንጓዴ ፣ ብጫ ላዳዎችና ላንድሮቨሮች በወታደሮች የታጀቡ ሠላማዊና ወታደራዊ ባለሥልጣናት ይዘው እንደ ሸማኔ መወርወሪያ ያለማቋረጥ ወዲህና ወዲያ ሽው ፣ ሽው ይላሉ በከተማይቱ ጎዳናዎች ። ነዋሪው ሕዝብ በየደጃፉ ፣ በየቡና ቤትና በየሱቅ ቤት በር ላይ ቁሞ ተገርሞ ፣ ዝም ብሉ ይመለከታል ፣ ምናልባት በልቡ..... «እንታይ መጺኡ?..... እንታይ ኢዩ እዚ ዕግርግር? ሽብድብድ?»፣ የሚል ይመስላል ፣ አስተያየቱ ።

'ኮምቢሽታቶ ምዝዋር ከሲአሙኒ
ወይ ሞሶሊኒ ካብዚ 'ዶ ከፍእትኒ'

የተባለው በጣልያን ጊዜ የተዘፈነው ዘፈን ትዝ ያላቸው የሚመስሉም አንዳንድ ወጣቶችና ኮረዳዎች ነበሩ ።

«ሠላም ፣ ሠላም እንደምን ናችሁ
ከሸዋ መጣን ልናያችሁ
ሠላም ፣ ሠላም ፣ ኤርትራ ሠላም.....»

አ ዝ ማ ሪ ና አ ዝ ማ ሪ ና ፤
ሰይቱ ፒዮ ቢላ ረጂና ፤
ሰቲቪዶ ዳ ሎንታኖ ፤
ካስካ ኩሲሉክኢ ኢን መኖ ።

አ ሥ መ ራ የ አ ሥ መ ራ የ ፤

ካብ ሐንቲ ንግሥቲ ይበልጽ መልክዕኪ ፤
አማዕድየ ክርእየኪ ክሎኹ ኸአ
አብ ኢደይ ዘሎ ነገር ይወድቕ ።

አ ሥ መ ራ የ አ ሥ መ ራ የ ፤

ከአንዲት ንግሥት ይበልጣል መልክሽ
በሩቅ ሲያይሽ በውበትሽ ስለ ተማረከ
በእጄ ያለ ነገር ሳይታወቀኝ ይወድቃል ፡ ማለት ነው ፡ ትርጉሙ»

1. አንተ አምላክ አንተ ፈጣሪ ፣
   የሰው ልጅ እንዴት በበረሀ ያረጃል ፣
   ከዓይናችን አይንህ ይበልጥ የለም ወይ?

2. አንተዬ እኔን ገረመኝ ፣
   ወደኋላ የምትሄድ መቸ መሰለኝ ።
3. ጥዋት በማለዳ ።
4. ማታ ፣ በሰሜናዊ ኮከብ ጥላ ሥር ።
5. በ «ኮምብሽታቶ» መንሸራሸር ከለከሉኝ ፣
   ሞሶሊኒ ከዚህ የባሰ ምን አደረገኝ ።

«አሁን ወደ ገበያ እንሂድ» አልኩዋቸው ። ፊልም እንሺ ዎቹ ደክመዋል ። 'ዝሁል'ቢራ ብቻ ነበር የሚታያቸው ።

«አረ ጓድ ጸጋዬ ለዛሬ ይብቃን» አለ አንዱ ከመካከላቸው።
«ገና ምን ተይዞ?» አልኩት ።

ወደ ገበያ ተያይዘን ሄድን ፣ የረሀብ እልቂት የመጣ ይመስል ሁሉ እየተሻማ ያገኘውን እህል ባገኘው ዋጋ ይሸምታል ። ማይ ክሮፎን ይዤ ወደ አንድ አሮጊት ጠጋ አልኩ ። ሹሩባቸው ከንብንባቸውን ወጥሮ ይዞታል ። ቡችላ ፣ ቡችላ ፣ የሚያካ ክሉ የወርቅ ጌጦች ጆሮና አንገታቸው ላይ ጉች ጉች ብለው ይታ ያሉ ። የትግሬ ሴትና ወርቅ መችም በመሀላ አይተጣጡም ።

«ምንድን ነው የሚሸምቱት እማማ?»
«ዋእ! እህል» አሉኝ ።
«ዋጋው እንዴት ነው?»
«ዋእ! ውድ ። እሳት ሆኖአል ።»
«ለምን?»
«ተወዲኡ.....»
«ለምን እህል ጠፋ?»
«እንዶኢ ። ሁሉም ይሸምታል.....»
«እኮ ለምን? ምን መጣ?»

ለወሬ ያሰፈሰፉ መአት ሰዎች ከበውናል ፣ ወጣት አሮጊት ሽማግሌ ። እንደ ዘምባባ ዛፍ ያለ ሹሩባ ። በቁንዳላ እንደ ድግ

ኩኖን የተወጠረ ክንብንብ ። አንዳንድ በቴሌቪዥን የሚያውቁኝ ወጣቶች ነበሩ ። እሱ ይሆን? ወይም አይደለም በማለት የሚወራረዱብኝ መሰለኝ ። መቸም በቴሌቪዥን 'ሣጥን' ውስጥ አም ረውና ቆንጅተው በየምሽቱ የሚቀርቡት አንዳንድ የቴሌቪዥን ሰዎች ፣ ውጭ በሕይወት አጭር ፣ ፋንጋ ፣ መላጣ ፣ ገባጣ ፣ ከፈጩበት የቆሉበት መስሰው ብቅ ሲሉ ወሽመጥ ይቆርጣሉ ።

— ውይ እሱ ነው እንዴ!
— ውይ እሱዋ ናት እንዴ!
— ይህ ቲቪ ለካ የሌለ መልክ ነው የማያሳየው ። ኤጭ! እኔስ ምን መሰዬ ታይቸቸው ይሆን?
«ጸግሽ!» አለ አንዱ ደፋር ።

ስም ያለው መቸም ሞኝ ነውና ዞር አልኩ ። በውርርዱ ሳይረታ አልቀረም ።

አሮጊቷ በመጨረሻ ላቀረብኩላቸው ጥያቄ መልስ አልሰጡኝም ። በብሩህ ዓይናቸው ዝም ብለው ይመለከቱኝ ነበር ። ምነው ስንተዋወቅ ባንተናነቅ የሚሉ ይመስላሉ ። የሁሉም አፍንጫ የጦርነት ፣ የእልቂት ፣ የረሀብ ና የችነፈር አየር የሚያሽት ፤ አይናቸው ምጽአት የሚያይ ፤ ጆሮአቸው የጥያት ፉጨትና የሞት ዋይታ የሚሰማ መስሎ ታየኝ ። ነገሩ የተገንጣይ ወንበዴዎች ተንኮል ሳይሆን ይቀራል? የጦፈ ፣ የተጧጧፈ ስነ ልቦናዊ ጦርነት በመካሄድ ላይ መሆኑ ገባኝ ። ተናደድኩኝ ። ደግሞም አዘንኩኝ ። ይህ የዋህ ሕዝብ አሳዘነኝ ። የመሸበር ፣ የመደናገጥ ፣ የፍርሀት ደመና ጥላ ፊታቸው ላይ ያንዣብባል ። በሞት ጥላ ግርዶሽ የተዋጡ ይመስላሉ ። የባሰውን ተበሳጨሁ ።

የካሜራችን ዓይን ሸመታው ላይ አተኩሮአል ። ሸማችና ነጋዴ አይከራከሩም ። ነጋዴው ባለው ዋጋ ይሸጣል ። ሸማቹም በተባለው ዋጋ ይገዛል ። የእሀል ዘር ፣ የጥሬ ዘር በያይነቱ ፣ ከሰል ፣ የማገዶ እንጨት ፣ ዘይት ፣ ላምባ ፣ በገፍ ይሸጣል ፣ በገፍ ይገዛል ፣ በገፍ ይጫናል ። ሁሉም ይሮጣል ፣ ይጣደፋል ፣ መጪው ክፉ ቀን ሳይቀድመው ለመቅደም ያለ የሌለ ጥሪቱን አፍስሶ ባከማቸው እሀል ነፍስና ሥጋውን ይዞ ለማቆየት ባለፈው ጊዜ የተበለጥነው ይበቃል! የሚል ይመስላል ዓይኑን ሳያሽ ገንዘቡን

ሆጭ አድርጎ በእልክ እንደዚያ ሲገበያይ ። አይፈረድበትም ። ጦርነትና እልቂት ሊመጣብህ ነው ሲሉት ሕዝቡ ምን ያድርግ? እፍኝ ጥሬ ጠፍቶ ጦም ተውሎ የታደረበት ፣ ሳጥን ፣ ቁምሳጥን ፣ ወንበር ሳይቀር ተፈልጦ ለማገዶ የዋለበት ፣ ያ የ1969 እና የ1970 ጦርነት ጊዜ የሩቅ ትዝታ አይደለም ። ግን ጦርነት ቢመ ጣስ አሁን ማን ይሙት ማን ሞቶ ማን ሊቀር! የሰው ነገር ይገር ማል ። መቸም እኔ እሞታለሁ የሚል የለም ። ሁልጊዜ የሚሞ ተው ሌላው ሰው ነው ።

የባለድምጽ ካሜራውን ማይክሮፎን አፌ ላይ ደቅኜ የዘ መቻውን ዓላማ እንቁረቁርኩት ፣ እንዲህ ስል ።

«አንተ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ሕዝብ ። ላለፉት ሀያ ዓመ ታት ሰላም ሲርብህ ፤ ሲጠማህ ፤ ሲናፍቅህ ቆይተሀል ። አንተም እንደ ማንኛውም ሕዝብ ሰላም ፈላጊ ነህ ። የሰፊው ሕዝብ ፍላጎትና ምኞት ምን ጊዜም ቢሆን ሰላም ነው ። ሰላምን ትሻ ለህ ። ግን ሰላም የማይሰጡህ የኢምፔሪያሊዝም አለኝታና ጋሻጃግሬ የሆኑ ፣ ያለ ስምህ ስም ፣ ያለ ታሪክህ ታሪክ ፣ ያለ አላማህ አላማ እየደረቱልህ ፣ አንተ በማታምነውና በማትቀበለው የታሪክ ቡቱቶ ባንተ ስም የሚነግዱ ተገንጣይ ወንበዴዎች አሉ።

«ዛሬም ሊያወናብዱህ ይሞክራሉ ። ጦርነትና እልቂት ሊመ ጣብህ ነው እያሉ ያሸብሩሀል ። ሠላምን እንጂ ጦርነትን ፍለጋ የመጣ የለም ። ተገንጣይ ወንበዴዎች በሚነዙት ከንቱ አሉባልታ እና አንዳንድ ስግብግብ ነጋዴዎች ፣ የገበያ ግርግር ለሌባ ያመቻል እንዲሉ ፣ ሆን ብለው በሚፈጥሩት ውዥንብር አትሸ በር ። ጥሪትህን በከንቱ አታፍስ ። አንተ ላይ የተቃጣ ጦርነትና እልቂት የለም ። ጦርነትና እልቂትን የሚሹት ግን በጦር ሜዳ ያገኙታል ። የምትናፍቀው ሠላም ከእንግዲህ ሩቅ አይደለም ። ተቃርቦአል ። እንዳንተው ሰላምን የሚሹ ፣ ሰላምን የሚናፍቁ ሐቀኛ የሰፊው ሕዝብ ወገኖች ዛሬ በመካከልህ ይገኛሉ ። ተልእ ኮአቸው ሠላም ነው ። ሠላም የኤርትራ ሕዝብ ። ሠላም ። የሠ ላም ዘምባባ......»

አርባ ደቂቃ የሚፈጅ ባለድምጽ ፕሮግራም ነበር የሠራ ሁት ። ፊልሞቹን ይዤ ወደ ሰንበል ፣ አርሚ አቪዬሽን በረርኩ ፣

ጧት እንደደረስኩ ለሥራ በተሰጠችኝ ቀይ ላዳ መኪና ። መኪናዋ አዲስ ስለሆነች መንገዱን ፉት አለችው ። ስትበር መንገዱን እያፈሰች የምትውጥ ትመስል ነበር ።......

አርሚ አቪዬሽን እንደደረስኩ ሻለቃ ታደሰ ቆሬችን አገኘሁት ። ሻለቃ ታደሰ ቆሬች ሃያ አራት ሰዓት ሙሉ ከአርሚ አቪዬሽን ሜዳ በውርርድ አይታጣም ። ላለፉት ሰባት ዓመታት ፣ ከከፍተኛ ባለሥልጣን ጀምሮ እስከ ተራ ሰው ያለው ሁሉ የሚያውቀው የታወቀ ተቋም ሆኖአል ። የአርሚ አቪዬሽን ትራፊክና ስምሪት አዛዥ ነው ። በጣም ቁልፍ የሆነ ቦታ ነው የያዘው ። ያለ እሱ በጎ ፈቃድና ውሳኔ በአርሚ አቪዬሽን ሄሊኮፕተሮችና አይሮፕላኖች የሚንንዘም ሆነ ሰቃ የሚጭን ሰው የለም ። በእዙ ሥር ያሉት አይሮፕላኖች ሁሉ በየትኛው ደቂቃ የት ቦታ ላይ ምን በመሥራት ላይ እንዳሉ በቃሉ ያውቃል ።

«እህስ ጸጋሽ?» አለኝ ።

ሞቅ ያለ ፈገግታና በጎ ፈቃድ መቸም የግል ገንዘቡ ናቸው ። ረጂም ፣ ጠይም ፣ ሰውነተ ደንዳና ቆፍጣና ወታደር ነው ።

«ሻለቃዬ ይህን ፊልም ወደ አዲሳባ ልልክ ፈልጌ ነበር ። ዛሬ ማታ መታየት ያለበት ፕሮግራም ነው» አልኩት ።

«ደህና ደርሰሀል ። በግማሽ ሰዓት ውስጥ ወደ አዲሳባ የሚነሳ ዳሽ አለ» አለኝና ፊልሞቹ የታሸጉበትን ካርቶን ተቀበለኝ ።

«በረራው ምን ያህል ጊዜ ይወስድ ይሆን? » አልኩት ፣ አገር እንዲህ ሲተባበር እንዴት ደስ ይላል እያልኩ በልቤ ።

«ሁለት ሰዓት ያህል»

የእጅ ሰዓቴን ተመለከትኩ ። ከጧቱ አምስት ሰዓት ሆኖ አል ። ፊልሞቹን እጥቦ 'ኤዲት' ለማድረግ በቂ ጊዜ በመኖሩ ደስ አለኝ ። ዛሬ ምሽት ፣ 'የሠላም ዘምባባ'። ቀላል ጥረት አይደለም ። ያሰቡት ነገር ሲሳካ ደስ ይላል ። ሆኖም ራሴን ለማመስገን ጊዜ አልነበረኝም ።

«አመሰግናለሁ ሻለቃዬ ።» አልኩት ።

«ምንም አይደለም ። ዘመቻው የጋራችን ነው ።» አለኝ ።

«ወደፊትም እንደሚረዱኝ ተስፋ አደርጋለሁ.....»

«ጥረት የሚያደርግ ሰው ምን ጊዜም መረዳት አለበት ፡፡ ግን ጠባያችን ሆኖ መኮርኮም ይቀናናል» አለኝ ወገቡ ላይ የሻጠውን ኮልት እያስተካከለ ፡፡

ቦርጭ አውጥቶአል ፡፡ ከዚህ በፊት ብሩህ ፊቱ ላይ አይቼው የማላውቀው የምሬት ጥላ ተንበበኝ ፡፡

«ለመሆኑ እዚህ ሜዳ ላይ ስንት ዘመን አሳለፉ?» ብዬ ጠየኩ

«ሰባት ዓመት ፡፡ የሰንበል ቁርና ሐሩር እየተፈራረቁብኝ ምን አሁንማ እዚህ መዋሉ ሁለተኛ ተፈጥሮዬ ሆኖአል ፡፡ ያይሮፕላን ጩኸት ሳልሰማ ብውል ጤነኛ አሆናለሁ ብለህ ነው!»

«ስለ እርስዎ አንድ ቀን አንድ ፕሮግራም መሥራት አለብኝ፣ አባቴ ይሙት» አልኩት ፡፡

ቀልዴን አልነበረም ፡፡ እሱን በማቅረብ ጥሩ ገፀባሕርይ መሳል ይቻላል ፡፡ ዓይኖቹ ብዙ አይተዋል ፣ ብዙ ታሪክ መዝግበዋል ፡፡ ባለፉት ሰባት ዓመታት ሰንበል ሜዳ ላይ ምን ያላየው ነገር ይኖራል? ሕይወት ፣ ሞት ፣ ድል ፣ ሽንፈት ፡፡

«ጡረታ ከመውጣቴ በፊት ቶሎ ብለህ» አለኝ በረጂሙ ተንፍሶ ፡፡

«ጡረታ ሊወጡ ነው እንዴ?» አልኩት ፡፡

«አዎ ፣ እንግዲህ ምን ቀረኝ? እዚሁ ሜዳ ላይ ደፍ ደፍ ስል ሳይታወቀኝ የጡረታዬ ጊዜ ደረሰ ፡፡ ንብረት አላፈራሁ ፣ ጥሪት አልቋጠርኩ ፡፡ ንብረቴም ጥሪቴም ፣ ሕይወቴም ይሄው ሜዳ ነበር ፡፡ ግን ከሁሉም ነገር ቅር የሚለኝ ከአይሮፕላን ጩኸት መለየቴ ነው ፡፡ አይሮፕላን ሲነሳ ልቤ አብሮ ይመጥቃል ፣ መጥቶ ሲያርፍ ልቤ አብሮ ያርፋል ፡፡ የሰው ነገር ይገርማል ፡፡ ልማድ መጥፎ ነው» አለኝ ፡፡

አነጋገሩ ልቤን ነካው ፡፡ ቁልፍ ቦታ ላይ ያሉ ከፍተኛ የሥራ ልምድ ያካበቱ ፣ ጤናማ የሆኑና ችሎታ ያላቸው ሰዎች ፣ ዕድሜ እቸውም ቢደርስ ፣ ለምን በጡረታ እንደሚገለሉ ብልሀቱ አይገባኝም ፡፡ ላገር ጉዳይ ነው ፣ እድሜ የአብዮታዊነት መለኪያ ነው ያለውስ ማን ነው! እኛም ዛሬ በወጣትነታችን የምንኮራው ነገ እናረጃለን ፡፡ መቸም ዘላለም ወጣት ሆኖ የሚኖር የለም ፡፡ ዘ

ሳለም ወጣት ሆኖ መኖር ቢቻል ምን ነበረበት! እና ልጆቻችን ወግ አጥባቂዎች ብለው ያምጹብን ይሆናል ። ማን ያውቃል? እና ፣ ያብዮታውያን ልጆች ሲያምጹ ምን ይሆናሉ? እስቲኝ ። ትውልዳዊ ግጭት ፤ የማይቀር ታሪካዊ ሂደት....ሁለት ሚግ 23 ተዋጊ አይሮፕላኖች ተከታትለው ተነሱ ። እንደ ኪውብድ ቀስት ጭልጥ ወዳለው ሰማያዊ ሰማይ ተወረወሩ ። ወደ ናቅፋ ። ሻለቃ ታደሰ በአይሮፕላኖቹ በረራ ተመስጦ ቀርቶ ነበር ።

«እንግዲህ አዲሱ አይሮፕላኑ አዲሳባ ሲደርስ የቴሌቪዥን ሰዎች ሂደው ፊልሙን እንዲቀበሉ ስልክ እደውላለሁ» ብዬው እኔም መኪናዬን አስነስቼ በረርኩ ። በአምስት ሰዓት ተኩል ከአዲስ አበባ ከኔ ጋር ከመጡ ጋዜጠኞችና ከኤርትራ ክፍለ ሐገር የማስታወቂያና መርሐ ብሔር ሚኒስቴር ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሠራተኛ ጋር ቢሮዬ ስብሰባ ነበረኝ ። አሥመራ መንገዶች ላይ ብዙ መኪናዎች አይታዩም ። በመሆኑም ነው መሰለኝ ፣ ነዋሪው ሕዝብ ዳር ይዞ የመሄዱን ነገር የረሳ ይመስላል ። ቢሆንም ቢሮዬ በጊዜ ደረስኩ ። የቀጠርኳቸው ሰዎች ገና በመምጣት ላይ ነበሩ ። ጓድ ጸጋዬ ኃይለ ማርያም ፣ በሁገአበ ፖለቲካ መምሪያ የፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ክፍል ኃላፊ የሚል በወርቅ ቀለም የተጻፈ ምልክት ቢሮዬ በር ላይ ተጽፎ ይታያል ።

«ረዛን.... መጀመሪያ አዲስ አበባ ከኢትዮጵያ ቴሌቪዥን ጋር ፣ ስልክ ቁጥር 12 39 74 አገናኚን ። ቀጥሎ ከክፍለ ሀገሩ ቴሌኮሙኒኬሽን ሥራ አስኪያጅ ጋር ። እሺ?» አልኳት ።

«ጥሮንቶ ። እሺ እምባር»

ረዛን ምንረትአብ ጸሐፊዬ ናት ። አይጥ ትመስላለች ። ያለጠጉር ውብት የላትም ። ቆንጆ ፤ ጥቁር ሃር የመሰለ ረጅም ጠጉር አላት ። አብዛኞዎቹ የአሥመራ ሴቶች ውበት ጠጉር ፣ ዓይንና ጥርሳቸው ነው ። አብዛኞዎቹ በእግር ቅርጽ የታደሉ አይደሉም ።

«አዲሳባ» አለች ረዛን ። «ሃሎ እ? ዘጋዬንኝ ጓድ ። ደህና ደርሰናል ፣ ፍሃል ከመድረሷ ቅጠል መበጠሷ እንዳሉ ሥራም ጀምረናል ። የደወልኩትም ለዚሁ ነበር ። ፊልም ልኬአለሁ.... ዳሽ «ፋይተር» አይሮፕላን ይዞ ይመጣል ። ከሁለት ሰዓት

በኋላ ቦሌ ሰው ልከህ እንዲወስድ አድርግ ፣ ዛሬ ማታ መታየት አለበት ። ቻው እምባር »

ወዲያውኑ የቴሌኮሙኒኬሽን ጥሪ መጣ ።

«ማን ልበል?..... እሺ ጓድ ። ጸጋዬ ኃይለማርያም እባላለሁ ። ከዚህ ካዲሱ የፖለቲካ መምሪያ ነው የምደውለው..... ደህና..... ደህና መጣን..... ጥሩ ። አሁን የፈለግሁዎት አንድ አስቸኳይ ስብሰባ መኖሩን ልነግርዎት ነበር..... አሁን..... ቦታው በፊት የሕዝብ ጎንነት የነበረው ሕንጻ ነው ። ከቤተ መንግሥት በስተጀርባ ። የመንግሥት ሠራተኞች ከበብ ፊት ለፊት ። ፖለቲካ መምሪያ ብለው ይምጡ— ጊዜ የለንም..... አሁን ።»

አነጋገሩ ሁሉ የባለሥልጣን አነጋገር ጠባይ መያዙ እኔኑ መልሶ አስገረመኝ ፣ መሆን አለበት ፣ አሁን ። የሚገርመው ነገር ደግሞ ሰው ሥልጣን ሲያሳዩት ይደነግጣል ። የሁገአዘ ፖለቲካ መምሪያ ።

ድንገት የቢሮዬ በር በኃይል ተከፈተ ። ደነገጥኩ ። ሰለሞን በትረጊዮርጊስ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ አገናኝ መኮንን ነበር ። ከጥቁር ፣ ብሩህ ፊቱ ላይ ሁልጊዜ የማይጠፋው ልባዊ ፈገግታው ባንድ ጊዜ ሰው ይወርራል ። ቁመቱ አጠር ፣ ሰውነቱ ፍርጥም ያለ ፣ ድካም የሚሉት ነገር ፊቱ ላይ የማይታይበት ሰው ነው ።

«ይህን ልሰጥህ ነበር የመጣሁት» አለኝ እየቸኮለ ።"መቼም ይጣደፋል ። ሁልጊዜ ይጣደፋል ። የጊዜን ውድነት ከሁኔታው ለመረዳት ይቻላል ። ሲያዩት ለሩጫ የተዘጋጀ ይመስላል ። የማይገኝበት ቦታ የለም ። ደግሞም የትም ቦታ የለም ። እንቆቅልሽ ።

«ምንድነው ልጄ?» አልኩት የሰጠኝን ጥራዞች በጥድፊያ እገላብጨ እየተመለከትኩ ።

«የሁገአዘ መምሪያዎች ድርጅታዊ መዋቅርና የሥራ መመሪያዎች ናቸው ። ይህን እንኳን ላንተ መንገር የለብኝም..... ግን..... ብቻ በምስጢር መያዝ አለባቸው ። አሁን የቀረን ነገር ዜኖር አላማዎቹን ተግባራዊ ማድረግ ነው ። ድርጊት» አለኝ ።

የወታደራዊ ዘመቻና እቅድ መምሪያ፣የወታደራዊ ፖለቲካ መምሪያ ፣ የኢኮኖሚ ልማት ዘመቻና እቅድ መምሪያ ፣ የሕዝ ርና የሕዝብ ደህንነት ጥበቃ መምሪያ ፣ የኢንስፔክሽን መም ሪያ ፣ የሠራተኞች ማደራጃና የግብርና ልማት መምሪያ (ገማግል) የሚሉ ጥራዞች ነበሩ ።

«ከመቼው ነው ይህ ሁሉ የተሠራው ባክህ?» አልኩት ።

«ከኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ ጀምሮ ይህንኑ ስንሠራ ነው የከረምነው ። ካንድ ዓመት በላይ ፈጅቶብናል» በማለት መልስ ሰጠኝ ።

«ጥሩ ዝግጅት ነው...... እውነት......»

«አዎ ጥሩ ዝግጅት ተደርጓል ። ግን ምን ያረጋል? ተግባር ላይ ስንደርስ እንዝረከረካለን ። በዕቅድ መሥራት አይሆንል ንም ። ያዘው ጥለፈው ማለት ነው የሚቀናን ። እውነቱን ነው...... እስቲ የልደታችንን ፣ የሠርጋችንን ፣ የሞታችንን የኑሮአችንንና ያመጋገባችንን ሁኔታ አስበው ። ግብታዊነት ይበዛበታል ። በግብታዊ አሠራር እንደኛ ‘ጂንየስ’ የሆነ ሕዝብ ባለም ላይ ያለ አይመስለኝም ።

«ከግብታዊነት የምንላቀቅበት ጊዜ ነው የሚናፍቀኝ ። የሶሻሊዝም መሠረቱ እቅድ...... ፕላን...... ድርጅታዊና ማዕከላዊ አሠራር ነው ... ያለዚህ ሶሻሊስታዊ ሥርዓትና ግንባታ እንዴት ለማካሄድ እንደምንችል አይገባኝም» አለ ።

«እንማራለን ። ስምንት ዓመት ያንድ ሰው እድሜ አይደ ለም ። እኛ ባይሆንልን ልጆቻችን ይማሩ ይሆናል......»

«ልጆች ካፈሩን» አለ ስቆ ።

«እንዴት?»

«ዛሬ ለሚስቱ ማን ጊዜ አለው ብለህ ነው? በድናችን ነው ማታ ቤት የሚደርሰው ። እና ደግሞ ንዝንዛቸው ይባስ ። ደል ቶን፣ጊዜ ተርፎን ፣ ቤት ስናባርር የምንውል ነው የሚመስላቸው። እንደ እናቴ አሳብ ሳይሆን እንደ ሚስቴ አውለኝ ብሎ መነሳት ትልቅ ጸሎት ነው ። ነጋ ጠባ ስብሰባ ። ጠዋት ስብሰባ ። ማታ ስብሰባ ። እኩለሊት ደክሞህ ቤትህ ስትገባ ከሚስትህ ጋር ስብ

ሰባ ። ሕይወት የማያቋርጥ የስብሰባ ሂደት ሆናለች ። መቼ ጊዜ አግኝተን እንደምናመርት አይገባኝም» በማለት ቀለደና ቀጥሎ ፣

«ምን የጎደለህ ነገር አለ?» ብሎ ጠየቀኝ ።

«ምንም ። ሁሉም ነገር ጥሩ ነው ። ድርጅቱም ፣ ዝግጅቱም እንከን አይወጣለትም» አልኩት ።

ካንገት በላይ ምስጋና ሳይሆን ካንጀቴ ነበር ። ካዲስ አበባ ለመጣው ሰው ሁሉ እንደ የማዕረጉና እንደሥጋላፊነቱ አመች መኖሪያ ቤት ፣ የተሟላ ቢሮ ፣ የግል ተሽከርካሪ ከነነዳጁ ፣ በሰምና በአድራሻ አደራጅቶና አዘጋጅቶ መጠበቅ በእውነት ቀላል ሥራ አይደለም።ሰለሞን ማን ሆነና ። ማለፊያ አሠሪ ነው ። ታዲያ በጅራፍ አይደለም ፣ በፈገግታ ሠርቶ ያሠራል ። አውቀዋለሁ ። ላንድ ሰው የሥራውን ግብ ከፍ ፣ ጊዜውን ደግሞ አጠር አድርገህ ከሰጠኸው የፈለገውን አከናውኖ ይቀይሃል የሚል ፈሊጥ አለው ።

«ይህን ሰሞን እንቅልፍ አልተኛሁም» አለኝ ።
የበቆሎ እሸት የሚመስለው ነጭ ጥርሱ ፣ የደስ ደስ ካለው ጥቁር ፊቱ ጋር ሲነጻጸር ይማርካል ።

«ግን የደከመህ አትመስልም» አልኩት ።
ሲያዩት አርፎ የተነሳ ሰው ነው የሚመስለው ፣ ሁልጊዜ ።

«ጥቁር ሰው ጉዳቱ ፊቱ ላይ ስለማይታይበት ይሆናል» አለኝ ፣ «ምን ባክህ አኩራፊውም በዝቶአል ።»

«ለምን?»
«ያዲሳባ ሰው ሁሉ ዓመሉን በጉያው እንደያዘ መጥቶ ነው እዚህ የተዘረገፈው ። ትንሹም ፣ ትልቁም የግል መኪና ፣ መኝታ፣ ክፍልና ቢሮ ይፈልጋል ። ለዚህ ሁሉ ሰው የግል መኪና ፣ የግል መኝታ ቤትና ቢሮ ከየት ልወልድ ነው? በ'ውነት ላብድ ትንሽ ነው የቀረኝ ። እየሮጥኩ ነው ውሳኔ የምሰጠው» አለኝ ።

«አይዞአችን»
«ይሄ ዘመቻ አልፎ አይቼ ብቻ ።»

ሥራው የሆነው ፖለቲካ መምሪያ ኃላፊነት ብቻ ሳይሆን ፣ የዘመቻው አጠቃላይ ዝግጅትና መስተንግዶ ፣ የትልቁ ጉባኤ ቅድመ ዝግጅትና የምጽዋ ፌስቲቫል ቅንብር ሁሉ እሱን የሚመለከቱ ነበሩ ። በእሱ ቦታ ባለመሆኔ ዕድሌን አመሰገንኩ ። ገሀነብ ውስጥ የምትራወጥ ነፍስ ይዞ ነበር የሚሮጠው ።

«የማያልፍ ነገር የለም ፣ አይዞህ» አልኩት ።

«ለኮንግሬሱና ለምጽዋ ፌስቲቫል ስንት ሰዎች ከመላ ኢትዮጵያ ተጋብዘው እንደሚመጡ ታውቃለህ?»

«ስንት ናቸው?»

«ወደ2115 ይሆናሉ ፣ አሁን እዚህ የሚገኙት ከ400 አያንሱም ። እየዞሩ እስቲ ይታይሃል?»

«እ ቦይ..» አልኩ ።

አንድ ነገር ሲያንቀኝ እ ቦይ፣ ማለት ይቀናኛል ።

«ኮንግሬሱ ላይ 69 የሚሆኑ የመላ ኢትዮጵያ ሠርቶ አደሮች ተወካዮች ፣ የኤርትራ ክፍለ ሀገር የሀይማኖት መሪዎች ፣ የልዩ ልዩ ብሔረሰቦች አባሎች ንግግር ያደርጋሉ ። ይታየሀል ? ይህ ሁሉ የኛ ሃላፊነት ነው ።

«በዚህ ላይ ለሕዝብ የሚቀርቡትን ዘፈኖችና መዝሙሮች አስቀድሞ መገምገም ፣ ፖስተሮች ፣ በራሪ ጽሑፎችን ፣ ትንንሽ መጽሔቶችን ፣ ሥነ ጽሁፎችን መፈክሮችን ማዘጋጀት አለ ። ገሀነብ ውስጥ ነው ያለነው ። ቀልድ አይደለም» አለና በረጅሙ ተነፈሰ ።

«እንወጣዋለን» አልኩት ።

«እንዲህ ዓይነቱ መንፈስ ደስ ይለኛል ። ባሁኑ ጊዜ የሚያስጠላኝ ነገር ቢኖር ስለችግር መስማት ነው ። አንገቴ ድረስ ደርሶአል ። በተለይ የግል ችግር መስማት ያቅለሸልሸኛል ። የግል ጉዳያችንን ትተን ለጋራ ዓላማ ብንሮጥ እንዴት ጥሩ ነበር ። ይገርምሀና የዚህ አገር ሰው አንድ አዲስ ድርጅት መጣ ሲሉት ቁርበት የሚያክል ማመልከቻውን ይዞ የሚሮጠው ወደዚያ ነው ። ለማንኛውም ነገር አንተ የፕሮፓጋንዳውንና የቅስቀሳውን ሥራ አጥብቀህ ያዝልኝ ። ሌላው ግድ የለም» ኦለኝ ።

አእምሮው ውስጥ ብዙ አሳቦች የሚተራመሱበት ይመስ ላል ። የተወሰነ ማስታወሻ ደብተር መያዝ አይወድም ። ባገኘው ቡጭቅጫቂ ወረቀት ላይ ማስታወሻ መጻፍ ያዘወትራል ። ጥሩ ነቱ የያዘውን አይረሳም ።

«የሚቻለኝን ሁሉ አደርጋለሁ» አልኩት ።

«ጥሩ ። እንዳልኩት ቀና አስተሳሰብ ደስ ይለኛል ። የሚያ ያበረታታኝም ይሄው ነው ። ሰው ሁሉ ምን እንደ ነካው አላው ቅም ቀና ሆኖአል ። ሁሉም ላይ ለውጥ ይታያል ። ተአምር ነው ። ይህ ዘመቻ ብዙ ነገር ሳያስተምረን አይቀርም ። በነገራችን ላይ ስለ 'ጃሚንግ'ና ፣ ከዚህ ራዲዮ ለማስተላለፍ ስለምንችልበት ዘዴ አትርሳ ። ጓድ ሊቀ መንበር አጥብቀው ያሰቡበት ጉዳይ ነው......»

«በዚሁ ጉዳይ ላይ ለመነጋገር አሁን እንሰበሰባለን» አልኩት ።

«ላንበሳ አይመትሩም ፣ ለብልህ አይነግሩም ። ደህና ይዘ ህል ቻው እምባር» ብሎኝ ተፈተለከ ።

አጅሬ ሠርቶልኝ ነበር የሄደው ። ሳይታወቀኝ ያላሸከመኝ ኃላፊነት አልነበረም ። ቢሆንም ኦልከፋኝም ። ከሰለሞን ጋር መሥራት ሁልጊዜ ደስ ይለኛል ። ጥሎብኝ እወደዋለሁ ። ቀናና ግልጽ ነው ። ቶሎ ነገር ይቆርጣል ። እንደ ጳጉሜ ዝናብ እኝኝ አይልም ። ይወስናል ። መቸም ፍርሀት የሚባል ነገር ከመዝገበ ቃላቱ ውስጥ የለም ። አብዮት እያካሄዱ ለነገ ማለት አይቻልም ፣ ልክም ይሁን ስሕተት መወሰን ያስፈልጋል ፣ ፍርዱን ለታሪክ መተው ነው ይላል ።

ታዲያ አንዳንድ ሰዎች ችኩል ነው ይሉታል ። ሌሎች ደግሞ ሥልጣን ይወዳል በማለት እንደ ጦር ይፈሩታል ። ያም ፣ ይሁን ይህ ፣ ወሳኝና ቆራጥ እስከ ሆነ ድረስ እኔ ምን ተዳዬ! እንዳልኩት ወሳኝና ቆራጥ ሰው ጥሎብኝ እወዳለሁ ። ሕይወት የማያቋርጥ የውሳኔና የቆራጥነት ሂደት አይደለች፤ ሰው ድንጋይ ኦይደል ። ወሳኝና ቆራጥ መሆን አለበት ። መወሰን ፣ የሰው ልጅ እጣ ፈንታ ነው..... ።

ስብሰባው ቀጠለ ። ቢሮዬ በሰው ተሞልቶአል ። የተከና ነቡ ሴቶችም ነበሩ ። ቤትም ሲገባ ከንብንብ የማይነሳበት አገር ። ጉድ ነው ።

«....የመጣንበት አላማ ግልጽ ነው ። ምንም ድብቅ ነገር የለውም ። የምንደብቀውም ነገር የለም ። ከሰፊው ሕዝብ የሚ ደብቅ ነገር መኖር የለበትም ። ታሪክ ሠሪው እሱ ነውና ።

«ይህን ደጋግሜ የምናገረው የዘመቻውን ሕዝባዊ ባሕርይ ለማስገንዘብ ያህል ነው ። የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ይባላል ፣ ባጭሩ ሁገአዘ ።

«አላማው ፡ በዚህ ክፍለ ሀገር ላይ ላለፉት ሀያ ዓመታት ፣ እንደ ኮሶ ተጣብቶው ፣ ሰፊውን የኤርትራ ሠርቶ አደር ሕዝብ ሠላም ሲነሱና ደሙን ሲመጡ የኖሩትን ተገንጣይ ወንበዴዎች ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ደምስሶ ፣ በእነሱ ምክንያት የወደቀውን ኢኮኖሚ መልሶ መገንባት ነው ።

«ጓዶች ፡ የመጀመሪያው ሥራችን ፣ ከዚች ሰዓት ጀምሮ ፣ የሁገአዘን የግንባታ ተልዕኮ ገጽታ አጉልቶ ማሳየት ይሆናል ። ምናልባት እንደ ሰማችሁትና እንደምታዩት ፣ ተገንጣይ ወንበዴ ዎች ፣ ካሁኑ ጦርነትና እልቂት ሊመጣባችሁ ነው በማለት ሠላ ማዊውን ሕዝብ ማሸበር ጀምረዋል ። በዚህ የተነሳ ገበያው እየተራቆተ ነው ። ስግብግብ ነጋዴዎችም በሁኔታው ተጠቅመው ሕዝቡን በመዝረፍና በማራቆት ላይ ይገኛሉ ።

«የተገንጣይ ወገኖች የቅርብ ዓላማ ሕዝቡን ማሸበር ሲሆን፣ የሩቅ ዓላማቸው ፣ ሕዝቡ ሕይወቱንና አብዮቱን አማሮ እንዲ ሸፍት ለማድረግ ነው ። የ1959 እና የ1970 ታሪክ በምንም ሁኔታ አይደገምም ። ታሪክ ራሱን አይደግምም ። የቅጥፈት ፕሮፓጋን ዳቸውን ተቋቁመን በማክሸፍ ሕዝቡን ማረጋጋት አለብን ካሁን ጀምሮ ። በርዕስ አንቀጾች ፣ በሐተታዎች ፣ በዜና ፡ በራዲዮና በቴሌቪዥን ፕሮግራሞች እና የጋዜጦችንም ሆነ የራዲዮ ፕሮ ግራሞቻችን ይዘት ሁሉ የዘመቻውን ባሕርይ ፡ ይዘትና ቅርጽ እንዲይዙ ሆነው እንደገና መገምገም አለባቸው ። ሪፖ ርቱ በሁለት ቀን ውስጥ እንዲደርሰኝ ያስፈልጋል ። የዘመቻውን ወታደራዊ ባሕርይና ገጽታ ድልደዩን የምን

ሻገረው ስንደርስበት ነው እንደሚባለው ፣ ወደፊት በወቅቱ ተከታትለን እንገልጻለን ። እንዳልኩት ከሕዝቡ የምንደብቀው ነገር የለም ።

«ሳንጃ ባፈሙዝ ! ወደፊት ! ብእራችንን ማለቴ ነው ። እዚህ ላይ አንድ ጥንቃቄ ማድረግ አለብን ። ውጋው! ግደለው! አባረው! ገረፈው! ከማለት እንቆጠብ ። መቸም እንደምታውቁት የዚህ ክፍለ ሀገር ችግር ውስብስብ ነው ። ባል ፣ ሚስት ፣ ልጅ ፣ እህት ፣ አጎት ፣ አክስት ፣ እናት ፣ አባት በረሀ ያልሄደበት ቤተሰብ የለም ። የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳ ሁሉንም በወል የሚጨፈጭፍ መሆን የለበትም — የዘመቻውን የመደብ ባሕርይና ገጽታ ሳንዘነጋ ። ጥያቄ አላችሁ?» በማለት የዘመቻውን ዓላማና ይዘት ባጭሩ ገለጽኩላቸው ። ቀልዴን ነው ። አጭር ገለጻ አልነበረም ። ብዙ ነገር ነው የተናገርኩት ። መቸም የፖለቲካ ውሣኔዎች ከሚሰጡበት መተላለፊያ ላይ ድንገት መገኘት ፣ ብዙ ስለሚያሳውቅ ነው መሰለኝ ፣ ሳይወዱ ብዙ ያናግራል ። በራሴ ላይ ከፉኛ የመተማመን ስሜት ይፈጥራል ። ውሎ አድሮ እብሪት ማሳደሩ ይቀር ይሆን? በራሴ ላይ ያየሁት ነገር ጥሩ አዝማሚያ የያዘ አልመሰለኝም ። ካሁኑ ሰው ማናገር ሳይሆን ወደታች መናገር የጀመርኩ ኋላ ምን ልሆን? ሆ!ሆ! የሥልጣን አረቄ ራስ ላይ ከወጣ ኋላ አጉል ነው!

አንዱ እጁን አውጥቶ ፣ «ሙዚቃው ሁሉ አሳደው ፣ ገረፈው ፣ ግደለው ነው የሚለው ። ምን ልናረግ እንችላለን?» የሚል ጥያቄ አቀረበልኝ ።

«ጨርሶ የማያዘናጋ ከሆነ የሚያዝናና ሙዚቃ ለማቅረብ እንችላለን» አልኩት ።

«የሚያዝናኑ ዘፈኖች አሉ» አለኝ ።

«ታዲያስ?»

«ግን አብዛኞዎቹ የበረከትና የጸሐይቱ ዘፈኖች ናቸው»

«ከዛሬ ጀምር ይለቀቁ ። እነሱ ይዘኑ እንጂ እኛ ምን ቸገረን ። ይለቀቁ» የሚል ትእዛዝ ሰጠሁ ።

ሌላ ጥያቄ አልቀረበልኝም ። የተዘጋጁትን መፈክሮች ጓድ ሰለሞን በትረ ጊዮርጊስ ከሰጠኝ ፋይል ውስጥ አውጥቼ ሰጠኋቸው ። ሐያ መፈክሮች ነበሩ ።

«እሺ ጓዶች ፣ እነዚህን መፈክሮች ከዛሬ ጀምሮ በየሙያው እንጠቀምባቸዋለን ። መሪ ፖስተሮችና መዝሙሮችም ተዘጋ ጅተዋል ። ኋላ እንዲደርሷችሁ ይደረጋል» አልኳቸውና ቀጥ ዬም ፣ «የኛ መፈክር ደግሞ ፣ ቀናና ቀጥተኛ አስተሳሰብ ፣ ቀናና ቀጥተኛ ድርጊት መሆን አለበት ። የወደፊቱ ሰው ቀናና ቀጥተኛ ሰው ነው — ሶሻሊስት ሰው ቀናና ቀጥተኛ አስተሳሰብ ቀናና ቀጥተኛ ጋዜጠኞች ይፈልጋል ። አብዮታዊት ኢትዮጵያ ለ'ሲኒካል' ጋዜጠኞች ከእንግዲህ ቦታ የላትም» አልኳቸው ።

ግብታዊና ስሜታዊ መሆኔ መልሶ እኔን አሳቀኝ ። እኛ ኢትዮጵያውያን እንዲያው ደመ - ትኩስ መሆናችንን በራሴ ላይ አየሁት ።

«ይሄው ነው ጓዶች» አልኩ — «ይህ ታሪካዊ ዘመቻ ከእያንዳንዳችን ያለ የሌለ የፈጠራ ችሎታችንን ይጠይቃል ። ሙሉ የፈጠራ ችሎታችንን ሳንቆጥብ መጠቀም አለብን ።

«ግን ከግላዊነት ፣ ከስሜታዊነትና ከግብታዊነት እንድ ንርቅ አደራ ። የማዕከላዊ አሠራር መርሆ መጠበቅና መከበር አለበት ፣ እሺ? ቻው ።»

የክፍለ ሀገሩ የማስታወቂና መርሐ ብሔር ሚኒስቴር ቅር ንጫፍ መሥሪያ ቤት ኃላፊ ፣ የክፍለ ሀገሩ የቴሌኮሙኒኬሽን ሥራ አስኪያጅና የአሥመራ ራዲዮ ጣቢያ ኃላፊ ወደኋላ እንዲ ቀሩ አድርጌ ሌሎችን አሰናበትኩ ። ሁሉም ለሥራ የነበረው ስሜትና ጉጉት ያስደስት ነበር ። ቀጥተኛ ሰዎች ፣ ቀጥተኛ ድር ጊት ፣ ቀጥተኛ ውስጢ ይስቃል ልበል? ግን ከፍ ያለ ተስፋ አድሮ ብኝ ነበር ። ምናልባት ተሳስቼ ይሆናል ። ያብዛኛዎቹ አብዮታው ያን ስሁት ብዙ ጊዜ የሚመነጨው ፣ የሰው ልጅ ባሕርይ በመ ሠረቱ ጥሩ ነው — ቀና ነው — ቀጥተኛ ነው ከሚለው አስተ ሳሰብ ነው ። ምናልባት ይሆናል ። ምናልባትም ላይሆን ይችላል ። አላውቅም ። እስካሁን ነገሩን አላረጋገጥኩም ።

«እሺ ጓዶች — ሦስታችሁ ልዩና አጣዳፊ ሥራ አለባችሁ ። ከሁኑ ደቂቃ ጀምሮ» አልኳቸው ።

የቴሌኮሙኒኬሽኑ ሰውዬ ለምን እንደተጠራ ግራ የገባው ይመስላል ። እንደ ዘሎ ረጅምና ግዙፍ ነው ። የራዲዮው ሰውዬ ደግሞ ባንጻሩ አጭር ፣ ቀይ ፣ ዓይነ ፈጣጣ ነው ። ዓይኑ ወደ ውጭ ስለሚጎለጎል ሲያዩት ሞኝ ይመስላል ። የቅርንጫፍ መሥሪያ ቤታችን ኃላፊ እንደ ሞኝ ዝም ብሎ ይስቃል ። ሁልጊዜ የሚያስቀው ነገር ምን እንደሆነ አይገባኝም ። ሰው ሁሉ አስቂኝ መስሎ ይታየው ይሆን? ራስ በራና ጉንጫም ነው ።

«ጓድ!» አልኩት የራዲዮውን ሰውዬ — «ዛሬ ከቀትር በኋላ ጀምሮ ፣ ዛሬ ባይቻል ግን ከነገ ጧት ጀምሮ ፣ በምንም ሁኔታ የወንበዴ ራዲዮ ጣቢያ የሚያሠራጨው ፕሮግራም መዘጋት...... አ......ጀም መደረግ አለበት ።»

የሻዕቢያ ራዲዮ ፕሮግራም ሥርጭት ሰዓት ፣ ጣቢያው የሚጠቀምበትን ሞገድና ፍሪኩዌንሲ ከመጣልኝ የሚስጢር ፋይል ውስጥ አውጥቼ ሰጠሁት ።

ወደ ውጭ በሚጎለጎሉት ዓይኖቹ መረጃውን ተመለከተና ፣ «እንዴት?» አለኝ ።

«እንዴት ምን?»

የቴክኒክ ሰዎችን ዝንባሌ በመጠኑም ቢሆን አውቃለሁ ። አመል ሆኖባቸው አስቀድመው ይቻላል የሚሉት ነገር የለም ። ችግር ማድርደር ያቀናቸዋል — እንደተቀሩት ሌሎች ፕሮፌሽና ሎች ችግር የሚያደሩ ኤክስፐርቶች ።

«በቂ ቴክኒሻኖች የሉንም......»

«መረባረብ ነው......»

«ትራንስሚተሩም ሎድ ሲበዛበት ሊቃጠል ይችላል......»

«እንዳይቃጠል መንከባከብ......»

«በዚህ ላይ ደሞ በኮምቢሽታቶ ወደ ትራክ ቢ ቴክኒሻኖ ችን የሚያመላልስ በቂ ሰርቪስ የለም ። ትራክ ቢ ከዚህ ሰባት ኪሎ ሜትር ነው ። ከከተማ ውጭ ስለሆነ ከመሸ በኋላ ወደ ከተማ መግባት አይቻልም ።»

«ጓድ — ስለሰርቪስ ካሌታህ ጋር ተነጋገርበት ። ካስፈለገም እዚያው ማደር ፣ ሌላ አማራጭ የለም ። የሻዕቢያ ራዲዮ ጣቢያ

ቀጣፊ ምላስ መቆረጥ አለበት ። እንዴት እንደምታደርገው የኔ ጉዳይ አይደለም ። ውሳኔውን ተግባራዊ ማድረግ ያንተ ፈንታ ነው ። ኤክስፐርቱ አንተ ነህ ። እኔ አይደለሁም ። ሥራው በምንም ሁኔታ መሠራት አለበት ። ተግባባን ጓድ?» አልኩት ።

ፈጣጣ ዓይኖቹ የዛሰውን ወደ ውጭ ተንሰንሉ ። እብድ ነው ወይስ ጅል? የሚል ይመስላል ። እርግጠኛ ነኝ ። ይህን ነበር በልቡ የሚለው ። ተከታዮቼን እውቃቸዋለሁ ብያለሁ ። በእነሱ ዓይን ሲላው ሁሉ ሰብድና ቂል ነው ። ምናልባት ልክ ሊሆኑ ይችላሉ ። የምናጠልቀው የሙያ መነጽራችን ግድለት አንዳንዶ ወይም፣ ብዙ ጊዜ እውነቱን አጣሞ ያሳያል — ሙያዊ ዘሽታ!

ወደ ቴሌ ሥራ አስኪያጅ ዞር ብዬ ፣ «ጓድ ፣ ከሥራ ላይ ስለጠራሁዎት ይቅርታ እለምናለሁ ። ግን ሥራው በጣም አጣ ዳፊ ስለሆነ ነው» አልኩት ።

የማስታወሻ ደብተሩን እያዘጋጀ ፣ «ምንም አይደለም ። ምን ነበር?» አለኝ

ይንበኛ ቢሮክራት ነው ፣ ወይም መሰለኝ—ግዙፍና ስሜት አልባ እንደቢሮክራሲ ። ግን ነህ አንተ ለመሆኑ? የሚል ይመስ ላል አፍ አውጥቶ ባይጠይቅም ።

«አዎ ፣ አንድ ትልቅ ጉባዔ እዚህ ይደረጋል ። የጉባዔውን ሂደት ከዚህ በራዲዮ ለመላ ኢትዮጵያ እንድናሰማ ይፈለጋል ...»

«እና?» አለኝ ቅንድቦቹን ከፍ ፣ ዝቅ አድርጎ ።

«እና ቤተ መንግሥት ካለው የትንሜኤ አዳራሽና በኛ ስቱ ዲዮ መካከል 'ኬብልና' ሌላም አስፈላጊ ነገር ሁሉ እንዲዘረጋ ነው .....።

«መቼ?» አለኝ ።

«ባምስት ቀን ውስጥ። ባበዮት አደባባይና በሳባ ስታዲዮምም ተመሳሳይ ሥራ መሠራት አለበት ።»

እንደገና ቅንድቦቹን ከፍ ፣ ዝቅ አደረገ ። ምጸታዊ ፈገግታ ጥቁር ፣ ረጂም ፊቱ ላይ ይታያል ። ረጂም ፊቱ የባሰ ቦኑ ረዘመ ።

«ትእዛዙ በጽሁፍ ቢሆን ጥሩ ነበር» አለኝ ።

«አሁን ለቢሮክራሲ ጊዜ የለንም ጓድ ። ዘመቻ በማካሄድ ላይ ነው ያለነው» አልኩት በንዴት ።

በዚህ በኩል ክርክሩ አላዋጣ ስላለው ነው መሰለኝ ነገሩን በማዞር ፣ «ሥራው መቻሉም'ኮ ገና በውል የታወቀ አይደለም» አለኝ ።

«መቻል አለበት ። የማይቻልበት ምክንያት የለም ። ሂደቱን የተጓላቢጦሽ ማድረግ ነው» ከማለት ሌላ የምለው ነገር አልነበረኝም ።

«እንዴት? ያዲሳባ ራዲዮ ጣቢያ ከዚህ የሚተላለፈውን ፕሮግራም ተቀብሎ 'ሪሌይ' እንዲያደርግ ነው እንዴ?» — የማስታወቂያ ሚኒስቴሩ ሰው ነበር ። እንደ እሱ ድዱን ገልፍጦ እየሳቀ የሚናገር ሰው አላየሁም ።

«አዎ — ጓድ ። ምናልባት ለሦስትና አራት ቀኖች ከዚህ የሚተላለፈውን ማንኛውንም ነገር እየተቀበለ 'ሪሌይ' እንዲያደርግ ነው የሚፈለገው ። ቀኑን ሙሉ — ለሦስትና አራት ቀኖች» ካልኩት በኋላ በተጨማሪ ፣ «ከዛሬ ጀምሮ ምናልባት ለጥቂት ወሮች አሥመራ ዋና ከተማችን ሆናለች ። ዘመቻውን በሚመለከት አሥመራ ናት የውጊኔ ማዕከል ተግባባን፤ በነገራችን ላይ 'የጃሚንጉንና' የሪሌይን ሥራ ተከታትለህ ማስፈጸም ያንተ ኃላፊነት ነው ። የጃሚንጉን ሥራ በነገው ዕለት የሪሌቶን ባምስት ቀን ። ይኸው ነው ጓዶች» አልኳቸው ጮህ ብዬ ።

ድምጼም የባለሥልጣን ድምጽ ነበር ። የምጠቀምበትም ዘዴ የለየለት የባለሥልጣን ዘዴ ነበር ። መቼም ኃላፊነትን ቶሎ ብሎ ወደ ታች መወርወር የተለመደ ዘዴ ሆኗል ። እኔም እየተቁንኩት ሳይሆን ይቀራል? ደግሞ የፍጥነቴ!

ስልኬ ጮኸ ። ሦስት ስልኮች ተደርድረዋል ። የትኛውን እንደማነሳ ግር አለኝ ፣ የውስጥ ስልኬ ነበር ።

«ሀሎ?»
«ሰሎሞን ነኝ.....»
«እሺ ጓድ.....»
«ለምሳ አልሄድከም እንዴ?»

የእጅ ሰዓቱን ተመለከትኩ ። ሰባት ሰዓት አልፎአል ። አልራበኝም ። ለማንኛውም ነገር በተወሰነ ሰዓት የመመገብ ልምድ የለኝም ። የጋዜጠኞች ልምድ ነው እንዳልል አንዳንድ ሆዳሞች አይታጡም ።

«ቀስ በል» ሲል ለራሱ የማይጠቀምበትን ምክር መከረኝና፣ «አሁን የደወልኩት ልክ በስምንት ሰዓት ጠቅላላ ስብሰባ መኖሩን ልነግርህ ነው ።» አለኝ ።

«የት ነው ቦታው?»

«ቤተ መንግሥት ። ጓድ ሊቀ መንበር ቢሮ ። ልክ በስምንት ሰዓት እ? ቻው.....»

ስልኩን አኖርኩ ።

«ጓድ አንድ ነገር ግልጽ አልሆነልኝም» አለኝ የክፍለ ሀገሩ ማስታወቂያ ሚኒስቴር ሰውዬ ።

«ምን?»

«የዚህ የሁገአዘ ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ክፍልና የኛ መሥሪያ ቤት የሥራ ግንኙነት ግልጽ እንዲሆንልኝ ፈልጌ ነው» አለኝ።

በሌላ አነጋገር አንተ ማን ነህ? ነበር ያለኝ ። ልክ ነው ። በእሱ ቤት ማንም ምንም አይደለሁም ። እሱ የክፍለ ሀገሩ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት — መለስተኛ የማስታወቂያና መርሐ ብሔር ሚኒስቴር የበላይ ኃላፊ ነው ። እኔ የኢትዮጵያ ቴሌቪዥን መምሪያ የዋና ክፍል ኃላፊ ነኝ ። እንዴት ብሎ ሽቅብ ይየኝ? ግድ የለም ። ነገሩን ከራሴ አንጻር በግል የማየቱን ጉዳይ ወደ ጎን ትቼ ፣ «አዎ ጓድ ፣ ጥሩ ጥያቄ ነው ። ከኢሠፓአኮ ፣ ከወታደራዊ ክፍል ፣ ከማስታወቂያ ሚኒስቴርና ከሌሎችም መሥሪያ ቤቶች የተውጣጡ ብዙ ጋዜጠኞች ፣ ፎቶግራፍና ፊልም አንሺዎች እዚህ መጥተዋል ። ሁገአዘ የራሱ ፖለቲካ መምሪያና በዚህ መምሪያ ሥር የሚገኝ የፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ክፍል ይኖረዋል ።

«የሁገአዘ ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ክፍል ደግሞ በሥሩ የዜና ፣ የሐተታ ፣ የራዲዮና የቴሌቪዥን ንዑስ ክፍሎች ይኖሩታል ። ድርጅታዊ መዋቅሩ — የሥራ መመሪያው ከነጊዜ ቻርቱ ፣ እንዲሁም የሥራው ቅደም ተከተል — ስትራተጂውና ታክቲኩ

በሁለት ፣ ሦስት ቀን ውስጥ ተዘጋጅቶ ይሰጥሀል ። ሁንአዘን በሚመለከት ስለሚተላለፈው ማንኛውም ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ የሚሰጠው መመሪያ ከዚህ ይሆናል ። ተግባባን ጓድ?» አልኩት።

«ደህና»
«ምን ቅር ያለህ ነገር አለ?»
«ምንም ።»

«ጥሩ ። ግን..... እም..... ካዲሳባ የመጣን ሰዎች የናንተን ሥራ ለማገዝ.....እ..... ለማጠናከር ነው እንጂ እናንተን ለመተካት ወይም ሥራችሁን ለመሻማት እንዳልሆነ በግልጽ መታወቅ አለበት ። እና ካሁኑ ሥራችንን በቀና መንፈስና ጥሩ ቅን ጅት ካልጀመርነው ኋላ በኃላፊነት ያስጠይቀናል ።» አልኩ ቃላቴን እኝክ እያደረግሁ ። በዚሁ ንግግሩን አላቆምኩም ። ቀጥዬ ፣ «ከመሐል ሀገር ለዚህ ዘመቻ የመጣን ሰዎች ስለ ኤርትራ ክፍለ ሀገር ችግርና መፍትሔ ይበልጥ እናውቃለን ፣ ላብዮቱ ይበልጥ እንቆረቆራለን ወይም ለተያያዝነው ቀይ ኮከብ ዘመቻ መሳካት የበለጠ እናስባለን የሚል መንፈስ ያለን አይመስለኝም ። ካለ ስህተት ነው ። ካሁኑ መታረም አለበት ። ነገር የሚያበላሸውም እንዲህ ዓይነቱ ዝንባሌና አስተሳሰብ ነው ። መፍትሔ እናገኛለን ብለን የባሰ ችግር እንዳንፈጥር መጠንቀቅ ያስፈልጋል ። ፈረንጆች እንደሚሉት ፣ የመፍትሔ እንጂ የችግር ፈርጅ ለመሆን አልመጣንም ። በቂ ችግር ፈጣሪዎች አሉ ። ተጨማሪ አያስፈልገንም ።

«በነገራችን ላይ..... ሳልረሳው..... የኅበረትና የኢትዮጵያ ጋዜጦች ሥርጭት ቁጥር ከፍ ማለት አለበት ። ስለገንዘብ አት ስጋ ። እና ደግሞ ባማርኛና በትግርኛ የ45 ደቂቃ ፕሮግራሞች ጠዋት ፣ ጠዋት — ካሥራ ሁለት ተኩል እስከ ሁለት — እንጀ ምራለን ። ባምስት ቀን ውስጥ ። የፕሮግራሞቹ ቅርጽና ይዘት እንደሁኔታው የሚያወላዳ ዓይነት ቢሆን ጥሩ ነው ። ይኸም ያንተ ኃላፊነት ነው ። አምስት ቀን ። መልካም ሥራ» በማለት ሸኘኋቸው ።

አምስት ቀኖች ። ደስተኛ ሰዎች አልነበሩም ። እኔም አልነ በርኩም ። ጨካኝ እንኳን አይደለሁም ። ግን ሥራው መሠራት

አለበት ። ምን ምርጫ ይኖራል? ሕይወት የግዴታዎች ሰንሰለትናት ። ኃላፊነት ያስጨክናል መሰለኝ ። ለማንኛውም ነገር ብዙ ነበር የተናገርኩት ። ንግግር! ንግግር! ንግግር! የጊዜያችን ምልክት ። አንዳንድ ሰዎች ሶሻሊዝምን ከንግግር ጋር ማያያዝ ሳይደምሩ አልቀሩም ። ብዙ ንግግር ትንሽ ሥራ ። የለም ። ሌሎች ደግሞ ከስብሰባ ጋር ያያይዙታል ። ስብሰባ! ስብሰባ! ስብሰባ! ግምገማ! ግምገማ! ግምገማ! ብዙ ስብሰባ ። ብዙ ግምገማ ትንሽ ውጤት ። ሌሎች ደግሞ ከመፈክሮች ጋር ሳያያይዙት አይቀሩም ። መፈክር ፣ መፈክር ፣ መፈክር ፣ ደግሞ በዚህ ላይ የመጣይፉችን ፣ የመቸከላችን ፣ የሩጫችን ነገር! አይጣል ነው ። ድርጊት! ለመሞት ጊዜ የለም ። ለማረፍ — ለማፋቀር ጊዜ የለም ። አብዮት! ልጆችዋን ትበላለች አሉ ? ከውጭ የታዘዙት ካሜራዎች ጉዳይ አሳሰበኝ ። ትንሽ ጸሎት በልቤ አደረስኩ ።

ተነስቼ ወደ ስብሰባ አዳራሽ ሮጥኩ.....

ድኅሪ ቀትሪ

አዳራሹ በሰው ተሞልቷል ። ሁሉም እንደ ፕሮቶኮሉ ነበር የተቀመጠው — በተዋረድ ። ስም ስማችንን የያዘ ካርድ ከፊት ለፊታችን ተቀምጧል ። ስሜ የተጻፈበትን ካርድ አይቼ ተቀመጥኩ ። የተያዘልኝ ቦታ የመጨረሻው ወንበር ነበር ። 'ቀይ ኮከብ' ዓርማ ያለበት የሁግአዘ ልዩ ማስታወሻ ደብተር ከየንዳንዳችን ፊት ጠረጴዛ ላይ ተደርድሮአል ። የሚያጨስ የለም ። ከረባት ያላሰረ ሰው የለም ። ሁሉም እንደ አቅሙ ታንቋል ። ለውጥ ይታያል ። መጎፈር — ጢም ማስረዘም — አለከራባት ደረት ገልብጦ ሽጉጥ አንገድሮ መጎማለል — አለመበጠር ፣ አለመታጠብ — ፕሮቶኮል አለመጠበቅና አለመከባበር ፣ እጅጉርድ ካኪ ኮት አጥልቆ መንጠልጠል ፣ እንደ አብዮተኛነት የሚታይበት ጊዜ ያከተመ ይመስላል ። ሥነ ሥርዓት ሰፍኗል ። አብዮት ተቀልብሷል የሚል ይጠፉ ይሆን! መቸም ሥርዓተ አልበኛነት የሚናፍቃቸው አንዳንድ ሰዎች አይታጡም ።

በትልቁ የተሠራ የሁግአዘ ድርጅታዊ መዋቅር ቻርት ተዘርግቷል ። ሌሎችም ብዙ ቻርቶችና የጊዜ ሰቅዶች ተዘርግተው ይታያሉ ። እውነትም ዝግጅቱ ብዙ ጊዜና ጥረት ሳይጠይቅ አል

ቀረም አልኩ በልቤ ። ዝርዝር ነገሮች ሳይቀሩ የታሰበባቸው ይመስላል ። ወደ ስብሰባው አዳራሽ የሚያስገባው በር ድንገት ተከፈተ ። ጓድ ሊቀ መንበር መጡ ። ሁሉም ከመቀመጫው አንድ ላይ ሲነሳ ትርምስ ተፈጠረ ።

«እንደምን ዋላችሁ ጓዶች ። ቁጭ በሉ ። ቁጭ በሉ» በማለት እንዳንቆም ቶሎ ብለው ተቀመጡ ። ጥቁር ባለሸንትር ልብስ ፣ ውሀ ሰማያዊ ሸሚዝ ፣ መሠረቱ ነጭ ሆኖ ጥቁር ጥለቶች ጣል ጣል ካሉበት ከራባት ጋር ለብሰዋል ። ፈገግታቸው ሞቅ ብሏል ። ደስ ያላቸው ይመስላሉ ። ያለቃሀን ፊት አይተህ እደር! የሚሉት ፈሊጥ ትዝ አለኝ ። ሁሉም ፈገግ ብሎአል ። እኔም ፈገግ አልኩ ። በሥልጣን አካባቢ ያሉ ሰዎች አንድ ዓይነት ባሕል ወይም ልምድ ይመሠርታሉ ልበል!

የንስር ዓይኖች የሚመስሉት የሰውዬው ዓይኖች ከጉድጓዶቻቸው ውስጥ ወዲህና ወዲያ ማለት ጀመሩ ። ትሕትናቸው አይበገሬ መንፈሳቸውንና ቆራጥነታቸውን ይደብቃል ። ሰውዬው— እሳትና ውሀ ፣ የበግ ግልገልና ጥቁር ነብር ሁሉም አንድ ላይ ። ሲያዩዋቸው በሰው ላይ የሆነ እምነት ያሳድራሉ ።

«ጓድ ሊቀ መንበር ፣ ልንጀምር እንችላለን» የሁገአዘ ዋና ጸሐፊ ነበሩ የተናገሩት ። ክብ ፊታቸው ፣ ጥርሳቸው ፣ ዓይኖቻቸው ከራስ መላጣቸው ጋር የልብና የአእምሮ ንጽሕናና ሐቀኛነት ሳቅ አንድ ላይ የሚስቁ ይመስላሉ ። ሲናገሩም ያስቃሉ ። ፊደላትን ፣ በተለይም እንደ ሁ ፣ ብ ፣ ጓ እና የመሳሰሉትን አያጠብቁም።'ን' ፊደልን ደግሞ የትም ነወ አምጥተው የሚደነቅሯት ። 'ታዕታይ — ላዕላይ — ድጎረ — ማለት ከጀመራችሁ ወዲህ አማርኛ ሲገባኝ ጀምሮአል» ይላሉ ። መቸም ቀልድ አያጡም ። አንድ ጊዜ የተናገሩት ቀልድ ትዝ ይለኛል «አንድ አዛውንቲ ነበሩ ትርፍ ገዛ...ቤት ፣ ቤት ተወርሶባቸዋል ። በ68 ቀበሌን ሄደው ሲመዘገቡ ስድሳ ዓመቴ ነው ብለው ነበር ። በ74 እንደገና ሲመዘገቡ ዕድሜአቸው ሲጠየቁ ጊዜን አሁንም 60 ዓመት ብለው ተዛረቡ..... ተናገሩ ። የቀበሌውን ሹም ስድስቱን ዓመት ወዴት አስቀሩት አባቴ? በ68 ሲመዘገቡም 60 ዓመቴ ነው ብለው ነበር ሲላቸውን ጊዜ 'ስድስቱን ዓመት አትቁጠርብኝ ልጂ አልኖርኩትም' አሉ ይበሀል ..... ይባላል ።»

ስቀው ማሳቅ ይወዳሉ ። አይ አለባበስ! አለባበስ መቸም ማንም
ዘንድ የለም ። ዘወትር ቲቅ እንዳሉ ነው ። ከራስ ፀጉራቸው
እስከ እግር ጥፍራቸው ። ጠጉር እንኳን የላቸውም ። «እግር
ከሚበዛበት መንገድ ላይ ሳር አይበቅልም» ይላሉ በራሳቸው
ላይ ሲቀልዱ ። በራስ ላይ መቀለድ መቻል ጸጋ ነው ። ዘዴኛም
ነው ። ብዙዎቻችን እንዲህ ዓይነቱን ጸጋ ክፉ ዕድል ሆኖ አል
ታደልንም ። ዕድሜአቸው ይህን ያህል አይደለም ። ግፋ ቢል
ከሀምሳ አይበልጡም ። ግን ፣ በመንፈስ ከማንኛውም ወጣት
ይበልጥ ወጣት ናቸው ። ወጣትነት በዕድሜ ብቻ መቸ ሆነ
የሚለካው? ያለን መንፈስም ከቁጥር ይገባል ። ሁሉንም 'ንትስ'
ነው የሚሉት ። ለእሳቸው ሁሉም 'ንትስ!' ነው ። ጣፋጭ ንትስ!

የስብሰባው አጀንዳ ለሁሉም ቃድሶ ነበር ።

«እሺ ጓዶች ፣ የዛሬው ስብሰባችን ዓላማ ፣ የኤርትራ ክፍለ
ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻችንን አጠቃላይ ቅር
ጽና ይዘት በሚገባ ተረድተን ስናበቃ በየማንባራችን የተደቀነ
ውን ታሪካዊ ሥራ ዛሬ ፣ ነገ ሳንል ለመጀመር እንድንችል ለማ
ድረግ ነው» በማለት ንግግራቸውን ጀመሩ ።

'ይህ ቀይ ኮከብ' በሚል ስያሜ ከእንግዲህ የሚታወቀው
ታሪካዊ ዘመቻችን የቆምንለት የመደብ ትግል አካል እንደመሆኑ
ማኅበራዊ ፣ ባሕላዊ ፣ ኢኮኖሚያዊ ፖለቲካዊና ወታደራዊ ገጽ
ታዎችና ይዘቶች አሉት ። ይህ ብሔራዊ እና አብዮታዊ ዘመቻችን
ዋናው ባሕርይ ሕዝባዊነቱ ነው ።

«ቀደም ሲል ኪታደላችሁት ድርጅታዊ መዋቅርና ሥራ
መመሪያ ለመረዳት እንደሚቻለው (ሁላችሁም እንደደረሳችሁ
ተስፋ አደርጋለሁ)» ከትንሽ ቆይታ በኋላ «የዘመቻው ዓላማ ፣
ይህን ሰሜናዊ ክፍለ ሀገራችንንና በዚህ ክፍለ ሀገር የሚገኘውን
ሠርቶ አደር ሕዝብ ፣ በዚህ አካባቢ የኢምፔሪያሊዝም አለኝታ
ከሆኑት ከታሪክ አተላዎች ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ነጻ እየወ
ጣን ፣ ከጠመንጃ አፈሙዝ ግብግብ ጎን ለጎን ማኅበራዊ ፣
ባሕላዊ ፣ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ ግንባታ ሥራዎች በማካሄድ ፣
የክፍለ ሀገሩ ሠርቶ አደር ሕዝብ እንደተቀሩት የኢትዮጵያ
ሠርቶ አደሮች የአብዮታችን ፍሬ ቀማሽና ተቋዳሽ ብቻ ሳይ

ሆን ፣ ራሱም ላብዮት ሂደትና ጥንካሬ አስተዋጽኦ እንዲያደርግ ነው ።

«የቀይ ኮከብ ዘመቻችን ሦስት አበይት ምዕራፎች ይኖሩታል ። አንደኛው ምዕራፍ ለዘመቻው የሚያስፈልጉትን አጠቃላይ ጥናቶችና ዝግጅቶች ማድረግ ነበር ። አጠቃላይ ጥናቱና ዝግጅቱ አልቆ ይኸው ዛሬ እዚህ ደርሰናል ። አሁን የቀረን ሥራ ዘመቻውን ማብሰር ሲሆን ለዚህም አስፈላጊው መድረክ እየተዘጋጀ ነው ። በቅርቡ አንድ ታላቅ ጉባኤ ይደረጋል ። እንዲሁም ከጉባኤው ጋር የተያያዘ አንድ ታላቅ የምጽዋ ፌስቲቫል ። ሁለተኛው ምዕራፍ የጦር ሜዳውን ፍልሚያ መጀመርና የፈረሱትን የኢኮኖሚ አውታሮች መልሶ ማቋቋም ይሆናል ። ሦስተኛው ምዕራፍ ነጻ በሚወጡትና በተቀሩትም ሥፍራዎች ሁሉ የክፍለ ሀገሩን ምዝብር ገበሬዎች ማንቃት ፣ ማደራጀትና ማስታጠቅ ይሆናል ። ወሳኙ ነገር ድርጅት ነው ። እና የመጨረሻ ግባችን ግንጣዮችን ማንበርከክ ብቻ አይደለም ። የሩቅ ግባችን በዚች ምድር ሶሻሊዝምን መገንባት ነው ።

«ጓዶች! ዛሬ በዚች ሰዓትና ሥፍራ የምንገባው ቃል ቀላል አይደለም ። ነገ ፡ ታሪክና የኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ይጠይቀናል ። ይህን ስል ፣ ሐያ ዓመት ሙሉ ሲደራጅና ሲታጠቅ የቆየውን የወንበዴ መንጋ ከዚች ገጸ ምድር ጨርሶ እናጠፋለን ማለቴ አይደለም ። አከርካሬታቸውን ለመስበር እንደምንችል ግን ጥርጣሬ የለኝም ።

«ዛሬ የአብዮታችን አለኝታ ፣ ጋሻና መከታ የሆነው አብዮታዊ ሠራዊታችን ከምን ጊዜውም ይበልጥ ተደራጅቷል ፣ ታጥቋል ። ብሔራዊና አብዮታዊ ተልዕኮውን ያውቃል ። ቤቱ ፣ ንብረቱ ፣ ምኞቱ ሳይል ፣ በቀበሮ ጉድጓዶች ተመሽጎ በቆራጥነት ይዋጋል ፣ በየደቂቃው ከጠላት ጋር ጉሮሮ ለጉሮሮ እየተናነቀ ይዋደቃል ። ይህ በኢትዮጵያ ውድ ወጣት ልጆች የተገነባው ሠራዊታችን የሚጠይቀው ዋጋ ፣ ከአብዮቱና ከብሔራዊ አንድነቱ ሌላ ነገር የለም ። እዚህ በምትቆዩበት ጊዜ ኑሮ አይመቻችሁ ይሆናል ። ግን ማሰብ ያለባችሁ በቀበሮ ጉድጓድ የሚኖረውን አብዮታዊ ሠራዊታችንን ነው ።» በማለት ለጊዜው ንግግራቸውን ገታ አደረጉ ።

ሌሎችን እንጂ እኔን ስሜት ያዘኝ ። መላ ሰውነቴን ነዘረኝ ። እንባዬም መጥቶ ይተናነቀኝ ጀመር ። በንግግራቸው ከመመሰጤ የተነሳ ማስታወሻ መውሰድ ካቆምኩ ቆይቻለሁ ። ሰውዬው ያለምንም ማስታወሻ በቃል ሲናገሩ ቃላት እንዴት እንደሚፈልቁላቸውና አሳብ እንዴት እንደሚሳካላቸው ሁልጊዜ ይደንቀኛል ። የተጻፈ ንግግር ከማንበብ ምናለ ሁልጊዜ በቃል ቢናገሩ? እላለሁ ። ሰውየው በቃላቸው ሲናገሩ ማንነታቸው በውል ይታያል ፤ ይሰባል እና ስሜት ይቀሰቅሳል ። ምን ዓይነት ግሩም ተሰጥኦ! አንድ ጊዜ በ1960 አንድ ሚኒስትር ፤ «ምናለ እኚህ ሰው የሚያነቡትን ንግግር ትተው በቃል እንዲናገሩ ብታደርጓቸው? በቃል ሲናገሩ ችግሩም ሆነ ተሰፋው በይበልጥ ይሰማኛል ፤ ይታየኛል ። ጥቁር ዕንቁ ናቸው» ብሎ ሲናገር የሰማሁት ትዝ ይለኛል ። ያ ሚኒስትር አሁን ባገር የለም ።

ጉባዔ ሲመሩ ብዙ ጊዜ አይቻቸዋለሁ ። ሁሉም የሚናገረውን በታላቅ እርጋታና ትእግሥት የማድመጥ ጥሩ ተሰጥኦ አላቸው ። እንደሚመስለኝ በማዳመጥ ነው ብዙ ነገር ባጭር ጊዜ ውስጥ ሊማሩ የቻሉት ። የሰውን አሳብ መስማት አይሰለቻቸውም ። እና የሚመሩትን ጉባዔ ጠቅላላ ሂደት የማሰባሰብና ለውሳኔ የሚያበቃ አሳብ የማቅረብ ችሎታቸው ብዙውን ጊዜ ያስገርመኛል ። ረነገር ብልቶችን ለይቶ የማውጣት ግሩም ተሰጥኦ አላቸው ። አስተሳሰባቸው ሁልጊዜ ቀጥተኛና ግልጽ ነው ።

በሚሰጡት ቀጥተኛና ግልጽ ትንታኔ የኢኮኖሚ ሊቃውንትና ሌሎች ኤክስፐርቶችን ያስንቃሉ ። ወደኋላ የሚሉት ወይም የሚደብቁት ነገር የለም ። ሐቁን ፍርጥ ያደርጋሉ ።

እኔ እንዳየሁት ሌላም ተሰጥኦ አላቸው ። ደከመኝ የሚል ቃል ቋንቋቸው ውስጥ የለም ። ሥራ ያዝናናቸው እንደሆን አላውቅም ፤ ግን ይሠራሉ ። ለትንሹም ለትልቁም ነገር እኩል ዝግጅት ያደርጋሉ ። አንዳንዴ ሳስብ በዝርዝር ጉዳዮች ተውጠው እንዳይቀሩ እሰጋለሁ ። በሶማሌ ጦርነት ጊዜ ጥይት ሲቆጥሩ አይቼ ፤ ደከመኝ የማይል ፤ ካስፈለገ ሀያ አራት ሰዓት ለመሥራት ፈቃደኛ የሆነ እንዲህ ያለ መጣት መሪ ይዘን ፤ ሁላችንም እንደ እሱ ብንሠራ ይህችን ወብ ፤ ግን አሳዛኝ አገር የትና የት ልናደርሳት በቻልን ነበር የሚል አሳብ አደረብኝ ። ግን ብዙዎቻችን

ሥራ መቻ ሆኖ የሚቀናን። ሌላውን ማጋፈጥና ለሚደርሰው ጥፋት ተጠያቂ ማድረግ እንጂ! ያገር ጉዳይ የአንድ ወይም ጥቂት ሰዎች ጉዳይ ሊሆንም አይችልም ።

ሰውየው ንግግራቸውን ቀጠሉ — «ያለ ዕድል ሆኖ ባንድ እጅ ውጊያ ፣ በሌላ እጅ የማንባታ ሥራ ማካሄድ እስካሁን እጣ ፈንታችን ሆኖ ቆይቷል ። ቢሆንም የተነሳንበት ዓላማ በዚች ምድር ሶሻሊስታዊ ሥርዓት ለመገንባት ነውና የተጠየቀወን ማንኛውንም መስዋዕትነት እንከፍላለን ።

«ይህን ዘመቻ ለማቀድና ለማዘጋጀት ካንድ ዓመት በላይ ጊዜ ፈጅቶብናል ። ምናልባትም ከፍተኛ ጊዜና መረባረብ የጠየቀን ዘመቻ ቢኖር ይኸኛው ነው ። ከዚህ ቀደም ካካሄድናቸው ዘመቻዎች ያገኘናቸውን ልምዶች መሠረት አድርገን ነው የተነሳ ነው ። ከዚህኛውም እንማራለን ። አብዮት ለዘላለም የማይዘጋ ትምህርት ቤት ነው ።

አንዳንድ ሰው ማጩብጩብ ልማድ ሆኖበታልና ፣ ከመካከላችን አንዱ ሲላጩበጩብ ሁላችንም አጨበጨብን ። አንዳንዱማ፣ ገና «ጓዶች» ሲባል ማጨብጨብ ይጀምራል ። በተገቢ ቦታ ፣ ለተገቢ ጉዳይ ከልብ ማጨብጨብም እኮ ብስለትና ንቃት ሳይጠይቅ ይቀራል! አላዋቂ ሳሚ መሆን ደግ አይደለም ።

ብሩህ ፈገግታ ፣ ያው የተለመደው ትሕትና የተላበሰበት ገጽ ከራ ባሕርይ — ቀጠሉ ፣ «ይህ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ የታቀደውና የተዘጋጀው የኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ የሰሜን ተገንጣይ ወንበዴዎችን በማስመልከት የሰጠውን ውሳኔ መሠረት በማድረግ ነው ። ውሳኔውን እጠቅሳለሁ ።»

ውሳኔውን አነበቡ ። የኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ ያሳለፈው ውሳኔ ፤

፩፤ በኤርትራ ክፍለ ሀገር ውስጥ አብዮቱ በፈጠረው አመቺ ሁኔታ ላይ በመመሥረት ልማት እንዲያፋጥንና እንዲያስፋፉ የሚያውኩትን ጸረ አንድነትና ጸረ አብዮት ወንበዴ

ዎችን በመመንጠርና በዚያ በኩል ኢምፔሪያሊዝምን እለ ኝታ በማሳጣት የሰላም ዋስትና እንዲረጋገጥ እንዲደረግ ፤

2. በማወቅም ሆነ ባለማወቅ ከወንበዴዎች ጋር በመሆን ወይም በመተባበር ኦገራቸውን የበደሉና አሁን ግን ስሕተታቸውን በመገንዘብና በመጸጸት ወደ አብዮቱ ሠፈር የሚመለሱት በሠርቶ አደሩ የአዲስ ኅብረተሰብ ግንባታ ትግል ውስጥ ሙሉ ተሳታፊ እንዲሆኑ እንዲደረግ ፤

3. የምሥራቅና የደቡብ ኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ከአብዮታዊ ሠራዊታችን ጎን በመሰለፍና በከፍተኛ መስዋዕትነት የሶማሊያን ወረራና ወንበዴዎችን ቡርቦራ በመመከትና በአጭር ጊዜ ውስጥ በድል አድራጊነት በመውጣት ዛሬ በከፍተኛ ወኔ የግንባታውን ትግል እንደተያያዘነው ሁሉ ፤ በኤርትራ ክፍለ ሀገር ውስጥ ያለውም የሰፊው ሕዝብ አካል ለተሟላ ሰላሙ መረጋገጥና ለግንባታው ትግሉ መፋፋም እስካሁን በአርሱም ተሳትፎ በተቀዳጀቸው ድሎች ላይ በመመርኮዝ ከአብዮታዊ ሠራዊታችን ጋር ከንዱን በማስተባበር ሲፈታተኑት ፤ ለወረደት ሲዳርጉትና ሲነግዱበት የኖሩትን ወንበዴዎች ጨርሶ በማስወገድ እኩሪ ታሪኩን እንዲያድስ «ኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ ጥሪ ያስተላልፋል» የሚል ነበር ።

ሰውዬው ኢሠፓአኮ የሰጠውን ውሳኔ አንብበው ከጨረሱ በኋላ ፤ «ጓዶች ፤ የዚህ ታሪካዊ ዘመቻ ዓላማና ተግባር በጭሩ ይህን ታሪካዊ ጥሪና ውሳኔ ተግባራዊ ማድረግ ነው ። አሠራራችን ሁሉ ከቢሮክራሲ ነጻ የሆነ አብዮታዊና ወንድማዊ መሆን አለበት ። በተለይም» አሉ — «ግንኙነታችን ወደ ላይም ወደ ጎንም እንዲሆን ያስፈልጋል ። ድርጅታዊ መዋቅራችንም የተዘጋጀው በዚህ መርሆ መሠረት ነው ። ወደ ዝርዝር መግለጫ ከመሄዳችን በፊት እዚህ ላይ ጥያቄ ወይም አስተያየት ካለ ግልጽና ዲሞክራሲያዊ ውይይት ማካሄድ ይቻላል ።»

ለጊዜው ዝም ፤ ዝም ሆነ ። ሁሉም ይተያይ ጀመር ። አብዛኛዎቻችን መቸም ፤ ኋላ መተቸት ነው እንጂ የሚቀናን በቦታው ላይ ፊት ለፊት የሚሰማንን ጥያቄ ለመጠየቅም ሆነ አሳብ ለመ

ስጡት አይሆንልንም ። እኔ እስከ ማውቀው ድረስ ለምንከተለው ዲሞክራሲያዊ ማዕከልነት ሥርሀ ከዚህ ድብቅ ጠባይ የባሰ ጠን ቀኛ ነገር ያለ አይመስለኝም ። ከድክመቶችን የተነሳ ዲሞክራሲያዊነትን እየጠፋን ማዕከላዊነትን ብቻ በማጠናከር ኃላፊነትን ባንድ ሰው ወይም በጥቂት ሰዎች ላይ እንዳንጥል ሁልጊዜ ያሰጋኛል ። ኃላፊነትን የሚያክል ከባድ ነገር ተሸክሞ ወይም ረልጎ ፣ ባንጻሩ ደግሞ አድር ባይ ፈሪ ሆኖ መኖር ላገርም ሆነ ለአብዮት የሚበጅ አይመስለኝም ..... ሆዴ ጮኸ ። ራብኝ መሰለኝ ። ከነጋ እህል አልቀመስኩም ። ሰዓቱ ሄዷል ። እንዱ እጁን አወጣ ።

«እሺ ጓድ ... ግድ የለም ቁጭ በለህ ።»

«ይህ ዘመቻ..... እ..... አብዮታዊ ዘመቻ.....እ..... የኢርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ..... ማለቴ እ..... ባሁኑ ጊዜ የተቀደው.....እ..... ወይም አሁን እንዲሆን የተመረጠበት ምክንያት ምንድን ነበ ጓድ ሊቀ መንበር»

ጥያቄውን የጠየቀው ሰው ከመመንመኑ የተነሳ የነደደች ከብሪት ስንጥር ይመስላል ። ሰውነቱም ፣ እጁም ክንፈሩም ይን ቀጠቀጡ ነበር ። እንባ ሁሉ ይንቀጠቀጥ ነበር ። ከፊት ለፊቴ ነበር የተቀመጠው ።

ሰውዬው መቸም ጥሩ ተናጋሪ ብቻ አይደሉም ። ጥሩ አድማጭም ናቸው ። እያንዳንዱ ሰው የሚናገረውን በጥንቃቄ እና በትእግሥት የማይመጥ ልምድ አላቸው — «እሺ ጓድ ፣ ጥሩ ጥያቄ ነው» አሉ ።

እውነትም ጥሩ ጥያቄ ነበር ። የሚሰጡትን መልስ በጥንቃቄ ለማስፈር ተዘጋጀሁ ። ወሰሩቱ መንጫጫቱን አቁሞ ነበር ። ለምን አሁን?

«እንደሚታወቀው በኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ትግል ፣ በተለይም በአብዮታዊ ሠራዊታችን ያላቋረጠ መስዋዕትነት በወዳጅ ሶሻሊስት አገሮች ሁለገብ ድጋፍ ፣ አብዮታችንን ከተከላካይነት ወደ ቀጥቂነት አሸጋግረነዋል ።

«ከዚያም እንደ ሁኔታው አስፈላጊውን የትግል ታክቲክና ስትራቴጅ እየቀየርን በተከታታይ በሀገሪቱ መሐል ፣ምሥራቅ ፣

ደፁብና ምዕራብ የተነሱብንን የአብዮቱን የውስጥ ጠላቶች ፣ የውጭ ወራሪዎችና ግልቃገቦች ሁሉ ደምስሰናል ።

«በአሁኑ ጊዜ ለአብዮታችን እርምጃ ፣ ለሀገራችን አንድነት፣ ለሕዝባችን ደህንነት በተለይም ለአብዮታዊ ሠራዊታችን ፋታ ማጣትና ለኢኮኖሚያችን መቆርቆዝ ብቸኛና ዓይነተኛ ጠንቅ በመሆን የሚፈታተነን ቢኖር በኤርትራ የመሸገው ተገንጣይ የአድሀሪ ድርጅት ነው።

«ይህ ቅጥረኛ አድሀሪ ድርጅት የጥፋት ተልዕኮውን ተግባራዊ ለማድረግ ከተነሳሳ የረጅም ጊዜ ታሪክ ያለውና እንደ ሌሎች ችግሮች ሁሉ ካለፈው ሥርዓት የተረከብነው ሲሆን የጥፋት ተግባሩን እጅግ ያስፋፋውና በተቋሙም እጅግ የተጠናከረው አመቺ ሆኖ ባገኘው አጋጣሚ ከአብዮታችን ፍንዳታ ወዲህ ነው ።

«ይህ አድሀሪ ገንጣይ ድርጅት አብዮቱ በመጣባቸውና የመደብ ትግሉም ጣንገዋለላቸው የውስጥ ጠላቶቻችን ድጋፍና የውጭ ኃይሎች እርዳታ ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተጠናከረና በዚያውም መጠን የጥፋት ተግባሩን እያስፋፋ መጥቶ ፤

«በተለይ እኛ በተለያዩ ችግሮች ተወጥረን በነበረበትና እሱ ከመላው አድሕሮት ካምፕና ከዓለም አቀፍ ኢምፔሪያሊዝም ከፍተኛ የሞራልና የማቴሪያል እርዳታ አግኝቶ ዓላማውን እስከ ማሳካት ተቃርቦ በነበረበት ወቅት ማለትም ከሦስት ዓመት በፊት ሁለተኛው ነጻ አውጪ አብዮታዊ የጦር ሠራዊታችን አይቀጡ ቅጣት እየቀጣ ወንበዴው ተንሠራፍቶባቸው በነበሩት የክፍለ ሀገሪቱ ሰባት አውራጃዎች በማስወጣት ከሱዳን ሪፑብሊክ ጋር በሚያዋስነን አንድ አውራጃ ማለትም በሳሕል አውራጃ እንዲሰባሰብ አስገድዶታል ።

«ሀገራችን በውስጥም በውጭም ያሉ ችግሮች ተወጥራ አንድነቷና የአብዮቱም ደህንነት እጅግ አሳሳቢ ሁኔታ ላይ በወደቀበት ወቅት ከዚህ አደገኛ ሁኔታ በአስቸኳይ ለመውጣት ሲባል በአስቸኳይ የተቋቋመው አብዮታዊ ሠራዊታችን ትምህርት፣የውጊያ ልምድና በአጠቃላይ ዝግጅቱ የይድረስ ይድረስ ስለ

ነበረና የተጠቀሱትን አያሌ ድሎች የተቀዳጀነውም ከፍ ያለ መሥዋዕት በመክፈል ስለነበረ ፣ ላለፉት ሁለት ዓመታት ውጊያውን በመጠኑ ጋብ አድርጎ መልሶ በመቋቋምና ጉድለቶችን በማሟላት ለመጨረሻ ወሳኝና ደምሳሽ ውጊያ እራሱን በማዘጋጀትና ነጻ በወጡ ቀበሌዎች የሚገኙትን ወገኖቹንም እንደዚሁ መልሶ በማቋቋም በማንቃትና በማደራጀት ቆይቷል ።

«የኤርትራን ችግር በሠላም መንገድ ለመፍታት ለተገንጣይ ቡድኖች የማይዋጥላቸው መሆኑ በተደጋጋሚ የተደረገላቸውን የሠላም ጥሪ አለመቀበላቸው የሚያረጋግጥ ስለሆነ ከኃይል በስተቀር የሠላም ቋንቋ ለማይገባቸው ተገንጣይ ወንበዴዎች የሚፈልገውን የኃይል ሚዛን ከማሳየት በስተቀር ሌላ ምርጫ ስለማይኖር የማያዳግም ወታደራዊ ርምጃ ለመውሰድ ተገደናል ። እኛ ጦርነትን ፈልገን አይደለም የምንዋጋው ፣ ተገደን ነው ። እኛ የምንፈልገው ሠላም ነው ፣ ብልጽግና ነው ።

«ወደ ጥያቄው ልመለስ ። ለምን ባሁኑ ጊዜ? የኢትዮጵያ ሠርቶ አደር ሕዝብ አንዱ ክፍለ ሀገሩ በወንበዴ እራዊት ተወር ሠላም አለኝ ፣ ወይም ደግሞ ከአካሉ ክፍሎች አንዱ ቆስሎ ጤንነት አለኝ ሊል አይችልምና በዚህ ክፍለ ሀገር ውስጥ ለረጅም ጊዜ የቆየውን ችግር ማስወገድ የወቅቱ ተቀዳሚ ተግባሩ አድርጎታል ። እንደሚታወቀው በሌሎች ግንባሮች ትንሽ ፋታ አግኝተናል ። ኃይላችን ሰሜናዊው ግንባር ላይ ሊያተኩር የሚችልበት አመች ሁኔታ ተፈጥሮአል ። ዚያድ ባሬ ዛሬ በከፍተኛ ውጥረት ላይ ይገኛል ። የዐረብ ዓለም በካምፕ ዴቪድ ስምምነት የተነሳ በከፍተኛ ፖለቲካዊ ግጭት ተወጥሮአል ። ኢራቅና ኢራን በጦርነት ላይ ይገኛሉ ። ጎረቤታችን የሆነችው ሱዳንም ባሁኑ ጊዜ ፋታ የማይሰጣት የውስጥ ችግር አላት ።

«ተገንጣይ ወንበዴዎች የሞራልና የማቴሪያል ርዳታ እንደልባቸው የማያገኙበት ጊዜ ነው ብለን እንገምታለን ። ተገንጣይ ወንበዴዎች ባካሄዱት የእርስ በእርስ ጦርነት ምስቅልቅላቸው የወጣበትና የተዳከሙበት ጊዜ ነው ። ባንጻሩ ፣ አብዮታችን በውስጥም ሆነ በውጭ ከማንኛውም ጊዜ ይበልጥ የተጠናከረበት ጊዜ ነው ። ዛሬ መላ የሶሻሊስት ካምፕ እና ተራማጅ ድርጅቶች ከአብዮታችን ጎን ተሰልፈው ይገኛሉ ። ተገንጣይ ወንበዴዎች

ተተፍተዋል ። እና ግብአተ መሬታቸውን የምንፈጽምበት አመች ጊዜ አሁን በመሆኑ ነው ። ግልጽ ነኝ?» የሚል ነበር የተሰጠው መልስ ።

«ሌላ ጥያቄ ወይም አስተያየት?»

«እኔ እጄን አወጣሁ ። ሲከነክነኝ የቆየ ጥያቄ ነበረኝ ። ወደ አሥመራ ከመምጣቴ በፊት በቪና እና በፓሬት የተጻፈ ፣ የሚል ትንሽ መጽሐፍ አግብቤ ነበር ። ጥያቄዬ ፣ የጎሪላ ውጊያ ስልት ፣ ሲያመች ማጥቃት ፣ ሳያመች መሸሽ ፣ ከቦታ ቦታ እየ ተዘዋወሩ አደጋ በመጣል የመንግሥት ወታደሮች ማስጨነቅና ማበሳጨት ስለሆነ ፣ እንደተባለው እኛ በተደራጀ ወታደራዊ ውጊያ ስልት ስንሄድባቸው ናቅፋ ላይ ተሰባስበው ይቆዩናል ወይ? እልቂታቸውን መጋበዝ አይሆንባቸውም ይሆን?» የሚል ነበር ።

«አዎ ፣ ጓድ ። ጥሩ ጥያቄ ነው ። አንተ የጠቀስከው የጎ ሪላዎችን የመጀመሪያ እድገት ደረጃ ነው ። የጎሪላ ንቅናቄ ለረ ጅም ጊዜ በዚህ ሁናቴ ሊቀጥል አይችልም ። በግድ ወደ ኮንቬ ንሽናል አርሚ ይለወጣል ። ታክቲኩና ስትራተጂውም እንደዚሁ ወደ ኮንቬንሽናል ታክቲክና ስትራተጂ ይለወጣል ። ባጠቃላይ ሰሜናዊ ተገንጣይ ወንበዴዎች አሁን እንዲህ ያለው የዕድገት ደረጃ ላይ ነው የሚገኙት ።

«ወደ መጀመሪያ ደረጃ እንዳይመለሱ ማድረግ የኛን ያላ ሰለሰ ጥረትና ፖለቲካዊ ትግል ይጠይቃል ። ዓሣ ከባሕር ከወጣ ይሞታል ። ተመልሶ እንዳይገባ ለማድረግ ርዕዮተ ዓለማዊ ፣ ፖለቲካዊና ድርጅታዊ ሥራችንን ማጠናከር ያስፈልጋል ። ተሳ ስቼ እንደሆነ ልታረም እችላለሁ ። የሰጠሁት መልስ በቂ ነው ወይስ አይደለም?»

ለኔ የተሰጠው መልስ በቂ ነበር ። ግን ሌላ እጅ ሲወጣ አየሁ ። ኮ/ታሪኩ ወልዳይ ነበር ። በጸረ-ጎሪላ ወጊያ የታወቀ ኤክስፐርት ነው ። ሰውዬው ጀግና ይወዳሉ መሰለኝ ሲያዩት ፈገግ አሉ ። ጆሮዬን አቀናሁ ።

ከወታደራዊ ሰላምታ በኋላ ፣ «ጓድ ሊቀመንበር ፣ የማክለው ተጨማሪ አሳብ የለኝም» አለ ። ጥልቀት ያለው ድምጹ ።

«እሺ ጓድ ።»

እንደገና ወታደራዊ ሰላምታ ። በዚያ ቁመቱ ላይ ወደላይ ተንጠራርቶ ሰላምታ ሲሰጥ ፣ የባሰውኑ ተመዘዘ — እንደ ሽምበቆ — «ጓድ ሊቀመንበር በትክክል እንዳስቀመጡት ማንኛውም የጎሬላ ንቅናቄ የራሱ ዲያሌክቲካዊ ሂደትና ዕድገት አለው ።በቡድን ፣ በቡድን ሰፈር ቦታ ላይ የደፈጣ ውጊያ ሲያካሂድ የቆየ የጎሬላ ንቅናቄ ፣ የሠራዊቱ ቁጥር ካደገና ኃይሉ ከተጠናከረ በኋላ በግድ አንድ ላይ ተሰባስቦ ኮንቬንሽናል ጦርነት ለማካሄድ ይገደዳል ። ይህን ካላደረገ ድል ሊቀዳጅ ወይም ሕልውና ሊኖረው አይችልም ።

«በወንበዴዎች መካከል የሆነው የእርስ በእርስ ጦርነት ያስከተለው ፣ የሀይማኖት ፣ የጎሣ ፣ የደገኛና የቆለኛ ቅራኔ ብቻ ሳይሆን ፣ የደረሱበት የዕድገት ደረጃም ጭምር ነው ። ሻዕቢያ ጀብሐን ደምስሶ ከሜዳ ያስወጣው ራሱን ብቸኛ ተወካይ ለማድረግና ፖለቲካዊና ወታደራዊ ሞኖፖሊ ለመያዝ ነው ።

«በተገንጣይ ወንበዴዎች መካከል ያለው ቅራኔ በዚህ ብቻ የተወሰነ አይደለም ። ቅራኔው በአውራጃና በመንደርም ጭምር ነው ። ደገኛው ፣ የሐማሴን የአክለጉዛይ ፣ የሠራዬ ተወላጆች በማለት አይስማማም ። ቆለኛው ፣ የሰምሐር ፣ የማረያ ፣ የሠነሂት ፣ የባርካ ፣ የሣሕል ፣ የደንከል ልጆች በማለት አይጣጣም ። ሻዕቢያ ፣ ጀብሓ ፣ አልዋሕዳ ፣ ዓፊብ የሚባሉት ፖለቲካዊ ቅርጾች የዚሁ ፈለግ ነጸብራቆች ናቸው ። እንደ እውነቱ ከሆነ የነጠረ ወይም የጠራ ፖለቲካዊ ዓላማና ይዘት የላቸውም ። የሚያራምዱት ሕዝባዊ መስመር የላቸውም ። ጎጣዊ ድርጅቶች ናቸው ።

«ወደተነሳሁበት ነገር ልመለስና ፣ ሻዕቢያ ዛሬ ወደ ቋሚ የውጊያ ስልት ታክቲኩንና ስትራተጂውን ለውጧል ። ሻዕቢያ ባሁኑ ጊዜ ኃይሉን አንድ ላይ አሰባስቦ መደበኛ ጦርነት ከመግጠም ሌላ ምርጫ የለውም ። ይህ ሊሆን የቻለው ባንድ ፊት ከውስጣዊ ድክመቱ የተነሳ ነው ። ጆሌዎቹን አንድ ላይ አሰባስቦ

በጠመንጃ አፈሙዝ እያስገደደ ካላዋጋ በስተቀር ሕልውናው ያከትማል ። ጀሌዎቹ በበጎ ፈቃድ የገቡ አይደሉም ። ከየማሳው በግድ ታፍነው የተወሰዱ የገበሬ ልጆች ናቸው ። ነጻነት ይዘን በድል ባጭር ጊዜ ውስጥ እንመለሳለን በማለት በ1967 የናት አገር ጥሪ ተቀብለው በጀብደኛነት ወደ በረሀ የወጡትም አያሌ ወጣቶች ዛሬ ተስፋ ቆርጠዋል ። የበረሀ ኑሮ እንገፍግፎአቸዋል። ለመመለስ ይፈልጋሉ ። እነዚህ ሁሉ አንድ ላይ ታፍነው ካል ተያዙ የሸዕቢያ ሕልውና ያከትማል ።

«አሁን ጥያቄው የሸዕቢያ ድክመትና ጥንካሬ ምንድን ነው? የሚለው ይሆናል ። የጎሪላ ንቅናቄ ድክመትና ጥንካሬ በአሥር ነጥቦች ሊለካ ይችላል ። እነዚህም ፡

— የውጊያ ወረዳ አመችነት (ቴሬን)
— የሠራዊቱ ሞራል
— ፖለቲካዊ ንቃት
— ሎጂስቲክ
— የሠራዊቱ ተዋጊነት ብቃት ወይም ሥልጠና
— የመሣሪያ ዓይነት
— የመሪዎቹ ብቃት
— ዲሲፕሊን
— መጠጊያ አገር ወይም ሥፍራ (ሳንክቹዋሪ)
— እና ሕዝባዊ ድጋፍ ናቸው» በማለት መለኪያ ነጥቦቹን ከደረደረ በኋላ ፡ «ለያንዳንዱ አርእስተ ነገር 10 ነጥብ እየሰጠን ከመቶ ብንተምን ፡ ሻዕቢያ ዛሬ ያለበትን ፖለቲካዊና ወታደራዊ ሁኔታ በተጨባጭ ለመገመት ይቻላል ።

«ባጠቃላይ ፡ የሻዕቢያ ሠራዊት ሞራል ወድቋል ። የሚሰጠውን ፖለቲካዊ ትምህርት በአድርባይነት ካልሆነ በቀር ከልቡ የሚቀበል ያለ አይመስለኝም ። የሚተዳደረው በጠመንጃ አፈሙዝ ዲሲፕሊን ነው ። ሕዝባዊ ድጋፍ የለውም ። ዛሬ የኤርትራ ሠርቶ አደር ሕዝብ ፡ ምንም እንኳን በረሀ ባሉት ልጆቹ ቢያስብም ሥጋ ነውና — በሙሉ ልቡ ሠላምን ይፈልጋል ።

«የሻዕቢያ ጀሌዎች ዛሬ ምንም ዓይነት ወታደራዊ ሥልጠና አያገኙም ። እርግጥ ጦር ሜዳ ሁሉም ከመሞታቸው የበለጠ የጦር ትምህርት ቤት የለም ። የገበሬ ልጆች እንደ በግ እየተነዱ ነው ለጥይት የሚዳረጉት ። መሪዎቹ ሰስየላቸው ቅምጥሎችና አምባገነኖች ናቸው ። ጀብደኞች ናቸው ። በመጠጊያ በኩል ሻዕቢያ ዛሬ በሱዳን አመች ሁኔታ የለውም ። ጀብሀ ጥቃቱን ለመወጣት ከኋላ እየተዘጋጀለት ነው ። በመሣሪያና በሎጂስቲክ ሻዕቢያ ደህና ነው ። ድርጅቱ የሚያስገርም ቅልጥፍናና የፈጠራ ችሎታ አለው ።

«ዋናው ጠንካራ ጎኑ ግን ሻዕቢያ የመረጠው የውጊያ ወረዳ ነው ። ናቅፋ የተፈጥሮ ምሽግ ነው ። የናቅፋ ተራራዎች አይበገሩም ። ሻዕቢያ ደግሞ እንኳን በኖረበት ቀርቶ ባደረበትም ሥፍራ የሰው ቁመት የሚወጣ ጉድጓድ ሳይቆፍር አያድርም ። ፍልፈል ነው ። የሻዕቢያ ጀሌዎች እንደኛ ከምሽግ ከወጡ ቁመው የመዋጋት ልምድ የላቸውም ። ፈርጣጮች ናቸው ። እና ወደፊት የምንዋጋው ከሻዕቢያ ወኔ ጋር ሳይሆን የተፈጥሮ ምሽግ ከሆኑት ከናቅፋ ተራራዎችና ድንጋዮች ጋር ይሆናል ። እና ወሳኝ ነጥብ የውጊያ ወረዳ ሁኔታ ነው ። የሻዕቢያ ወኔና ጥንካሬ አይደለም ። አመሰግናለሁ» ብሎ ወታደራዊ ሠላምታ ከሰጠ በኋላ ቁጭ አለ ።

መጥፎ ትንተና አልነበረም ። በሙያው ምሁር ነው ። ሰባት ዓመት ሙሉ ወንበዴዎችን ሲዋጉ መቆየት ቀላል ልምድ አይደለም ። የኮ/ታሪኩ ወልዳይ ዝና በወንበዴዎችም ዘንድ የታወቀ ነው ። ሰውዬው እንደልማዳቸው በጥንቃቄ እያዳመጡ አንዳንድ ማስታወሻ ይወስዱ ነበር ። እንዳልኩት ጥሩ አድማጭ ናቸው ። ማንኛውንም ሃሳብ አይንቁም ። ንቀው የሚተውት ነገር የለም ። ሳያቸው ሁልጊዜ ተማሪ ይመስሉኛል ። አዎ ፣ አብዮት ትልቅ የተግባር ዩኒቨርሲቲ ነው ። ትጉህ ተማሪ ይጠይቃል ።

«እናመሰግናለን ጓድ ። በትግላችንና በምንከፍለው መስዋዕትነት ተፈጥሮአዊ መሰናክሎችን ከቁጥጥራችን ሥር እናውላለን ። ሌላ ጥያቄ ወይም አስተያየት...... እሺ ጓድ የሺጥላ ።»

'ሱስሎቭ'— የሺጥላ ማስረሻ ነበር ። ሰለታም ፊቱ ይበልጥ ተስሎ ይታያል ። ሲናገር ቀስ ብሎ ቃላቱንና ሀረፍተ ነገሮቹን እየሳለ ነው ። አሳቡም የተሳለ ነው ። አሳቡን ሲስለው ስለ

ታም ፊቱ ላይ ይታያል — «እኔ ላነሳው የምፈልገው ነጥብ ጸረ—ፕሮፓጋንዳን በሚመለከት ይሆናል» ብሎ ጀመረ ።

«ቅድም በትክክል እንደተገለጸው ፣ ዓሣ ከባሕር ከወጣ ተፈጥሮአዊ ሞት ይሞታል ። በሌላ አነጋገር ወንበዴዎችን ከሕዝብ ነጥሎ መምታት ይሆናል ማለት ነው ። ይህ ቀላል ሥራ አይደለም ። የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳ ከጀብደኝነትና ከግብታዊ ነት ፍጹም የራቀ ፣ የተጠና ፣ ቋዕቅድና በፕላን የሚሠራ መሆን ይኖርበታል ።

የዚህን ክፍለ ሀገር ችግር ለመፍታት አሁን ከምናካሂደው ፖለቲካዊና ድርጅታዊ ሥራ ጎን ለጎን እና ከዚያም ባሻገር ወሳኙ ሥራና ውጊያ የምንቀይሰው የፕሮፓጋንዳ ታክቲክና ስትራቴጂ ይሆናል ። ዛሬ እንደ ‘ማሌ’ ያለ ሣይንሳዊ መሣሪያ ታጥቀናል ። ግን ይህን አሸናፊ መሣሪያ ለማን፣ ለምን፣ እንዴት ነው ልንጠቀምበት የምንችለው፣ የቆምነው ለሠርቶ አደሩ ሕዝብ ልዕልና ነው — ለእኩልነት ፣ ለሠላም ፣ ለብልጽግና ፣ ለፍትሕ ፣ ለዲሞክራሲ ።

«የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳ ይህን በጥሩ ቋንቋ እየተነተነ ማስረዳት ይኖርበታል ። በሌላ በኩል የወንበዴዎችን ፖለቲካዊ ክሥረት — አቋማቸውና ዓላማቸው ጸረ - ሕዝብ መሆኑን ማጋ ለጥ የፕሮፓጋንዳ ሥራ አንዱ ፈርጅ ነው ። የነ ብዮታዊውን ነጻ አውጭ ሠራዊታችንን ሞራል መገንባት የፕሮፓጋንዳው ክ ፍል ሌላወ ተግባር ነው ።

«በዚህ ክፍለ ሀገር ፣ በመላ ኢትዮጵያና በዓለም ዙሪያ የምናሰራጨው ፕሮፓጋንዳ ምን እንደሆነ በውል ተለይቶ መታወቅ ይኖርበታል ። የዘመቻው ባሕርይ ብሔራዊና አብዮታዊ ብቻ ሳይሆን ዓለም አቀፋዊም ነው ። ዝግጅት ፣ ፕላን ፣ ዕቅድ ፣ የጊዜ ሠንጠረዥ ያስፈልጋል ። ከግለኛነት ፣ ከጀብደኛነትና ከግብታዊነት አሠራር መራቅ ግዴታ ይመስለኛል ።

«የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳ ከብሔራዊ ጠባብነት መንፈስ የራቀ ፣ ከስሜታዊ አስተሳሰብ ይልቅ ትንታኔን ፣ ከመደብ እርቅ ይልቅ የመደብ ጦርነትን በጥራት አጉልቶ የሚያሳይና የሚያስተ

ምር መሆን አለበት ብዬ አምናለሁ ። እኛ የመጣነው ችግሩን ለማድበስበስና ለመሸፋፈን ሳይሆን ፍርጥርጥ አድርገን በማቅረብ የመጨረሻ መፍትሔ ለመሻት ነው ብዬ እገምታለሁ ።

በቀደም ሲል አንዱ ተናጋሪ ሕዝቡ ሠላም ይፈልጋል ብለዋል ። እኛም የምንፈልገው ሠላም ነው ። ግን ምን ዓይነት ሠላም?

«የመደብ ሠላም ነው የምንፈልገው ። እና ሠርቶ አደሩ ሕዝብ የመደብ ጠላቶቹን አውቆና ማንነቱን ለይቶ ካልቆመ በስተቀር ሠላም ሊኖረው አይችልም ። ፕሮፓጋንዳችን ፣ ትግላችን ሁሉ እዚህ ነጥብ ላይ ማተኮር አለበት ብዬ አምናለሁ ። አመሰግናለሁ ።»

እንደ ሳማ የሚለበልብ ፣ እንደ እሾህ የሚወጋ ንግግር ነበር ። ስለ ማስታወቂያ ሚኒስቴር አሠራር ይሆን የተናገረው? ግን አሳቡ ትክክል ነበር ። ምናልባት ማንኛውም ነገር በቲዎሪ ቀላል ሆኖ ሊታይ ይችላል ። ተግባር ግን ሌላ ነው ። ያስቸግራል ። ሌላ ጥያቄ ወይም አስተያየት ወይም ማጠናከሪያ አሳብ አልቀረበም ። ወደ ድርጅታዊ መዋቅሩ ገለጣ ከመሄዳችን በፊት የሁንአዘ ሕዝብ ደህንነት መምሪያ ኃላፊ አጭር ማስገንዘቢያ እንዲሰጥ ተጠየቀ ። ኮሎኔል በትሩ ተሰማ ነበር ። ሽክ ብሎአል ። ጉንጮቹ ያበራሉ ። ፈገግታው ይሞቃል ። እንዳልኩት የጠገበ ቱጃር ነው የሚመስለው ። ሁሉም ጆሮውን ቀና አደረገ ።

የጥበቃ ነገር ሁሉንም ያሳሰበ ይመስላል ። አንጋች ለምን አያስጠብቁንም በማለት ከሁኑ ያኮረፉም ነበሩ ። ለሕይወታቸው ያህን ያህል ስጋት እያደረባቸው ይሆን? ማን የት በምን ምክንያት እንደሚመጣ ቢያውቅ ጥሩ ነበር ። ወይስ መጥፎ? አላውቅም ። ስለሞት አስቤ አላውቅም ። ለምን አስባለሁ? የማይቀር ዕዳ ነው ፡ ሲመጣ ይመጣል ። አድፍጦ የሚጠብቅ ሌባ ነው ። ዛሬን ኩሉ! ሰው ስለሞት ለምን እንደሚጨነቅ አይገባኝም ። ግን አሁን የአንዳንዶቹን ጭንቀት ሞት አልመሰለኝም ። ትልቅና ተፈላጊ ሰው ሆኖ የመታየት ፍላጎት አለ አይደል! እንደ እሱ መሰለኝ ትልቅ ሆኖ የመታየት በሽታ!

«ጓዶች ፣ ማንኛውም ድርጊት ተጻራሪ ድርጊት አለው» በማለት ኮሎኔል በትሩ ተሰማ ንግግሩን ከፈተ— «የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ግቡን እንዳይመታ ለማድረግ የሚፈልጉ ኃይሎች በዚህ ከተማ ምናልባትም በጉያችን ውስጥ ሊኖሩ ይችላሉ ። በጸጥታ ረገድ ያለብን ችግርና ድክመት የሚመነጨውም ከዚሁ ነው ። አንድ ሕዝብ ስለሆነ ጠላትን ከወገን ለይቶ ማየት ያስቸግራል ። አብረን እንውላለን ፣ እንጠጣለን ፣ እንበላለን ፣ አብረን እንመራለን እንግራለን ። ነገሩ ውስብስብ ነው ። ስለሆነም እያንዳንዳችሁ ለዚህ ታሪካዊ ሥራ በጥንቃቄ ተመልምላችሁ የመጣችሁ መሆናችሁን በማወቅ ነቅታችሁ አካባቢያችሁን መቃኘት አለባችሁ ። ጥርጣሬ ከሙያችን ተነጥሎ የማይታይ መሆኑን ለማመልከት ነው ። 'ያልጠረጠረ ተመነጠረ' የሚለውን የቆየ ዘይቤ እንደመፈክር እንጠቀምበታልን ።

«ለሐቅ ነው የቆምነው ። ግን ለሐቅ ቆመናል በማለት መዘናጋት የለብንም ። መጠራጠር ያስፈልጋል ። ጠላቶች አሉን ። ነቅተን ለዘመቻችን መሳካት በያለንበት ዘብ እንቁም ። ሁሉም ሰላይ መሆን ፣ ዘብ መቆም አለበት — ላብዮቱ ።

«ጠላቶቻችን ካሁኑ ውዥንብር በመፍጠር ሕዝቡን መረበሽ ጀምረዋል ። የገበያው — ኢኮኖሚ እየተናጋ ነው ። ሽብር በመፍጠር ሕዝቡ እንዲሸፍት ለማድረግ ይፈልጋሉ ። እኛ ሐማሴን የሆነ ሁሉ የሻዕቢያ አባል ነው እንልም ። ወገንን ከጠላት ለይተን እናውቃለን ። ሕዝቡን የማረጋጋቱንና የዘመቻችንን ትክክለኛ ዓላማ የማስረዳቱን ጉዳይ ለፖለቲካ መምሪያ ልተወው ። በነገራችን ላይ በሻዕቢያ ውስጥ የሐሎዋ ሰውራ ኃላፊና የማዕከላዊ ኮሚቴ አባል የነበረ ፣ ሥዕላይ በራሂ የሚባል ትልቅ ሰው በቅርቡ እጁን ሰጥቷል ። ብዙ የሚያውቅ ሰው ነው ። የሻዕቢያ 4ኛ ብርጌድና የደቡብ ዕዝ አዛዥም ነበር ። ፖለቲካ መምሪያው በጣም ሊጠቀምበት የሚገባ ሰው ነው ።

ጠላቶቻችን የሚመጡበት መንገድና ዘዴ ብዙ ነው ። የያንዳንዳችንን ደካማ ጎን አጥንተው በማወቅ ይጠቀማሉ ። የመሐል አገር ሰው ሴትና ሥጋ ካየ ዓይን የለውም የሚል ፈሊጥ አላቸው…… (ሳቅ) አዎ…… ጓዶች ፣ ከሴትና ከሥጋ መጠንቀቅ…… (ሌላ ሳቅ……)

«እውነቱን ነው ። ለሰሰኛው ሰት ፣ ለሆዳሙ ሥጋና ሙጠጥ፣ ፍቅረንዋይ ለሚያጠቃው ገንዘብ — ችግር ላለበት አጥጋቢ ድጎማ በገንዘብ ፣ በንብረት — የያንዳንዱን ሰው ድክመት ተከታት ሰው በማጥናት ለዓላማቸው ያጠቀሙበታል ። በዚህና በዚያ ብለው ሰውየውን ማሸነፍ ካልቻሉም ፣ በውንጀላ ዘዴ ተጠቅ መው የዓላማቸው መሣሪያ ከማድረግ አይመለሱም ። የሚጠ ቁበት መንገድ ዘዴ ረቂቅ ነው ። በተለይም ዕድሜው ለጡረታ የደረሰና የገንዘብ ችግር ያለበትን ሰው አሳያው ነው የሚ ጠቀሙበት ። ጓዶች ፣ ይኸው ነው ። ጠንቀቅ ማለት አለብን ። ስንቃችንን ባህያ ፣ ሀመላችንን በጉያ! (ሳቅ.....)»

ከሳቁ በኋላ እርስ በእርሳችን እንተያይ ጀመር ። አንዱ ሌላ ውን የሚጠይቅ ይመስላል — 'አንተ የትኛው ትሆን?' እያለ ። እነዚህ መሰሪዎች በየትኛው መንገድ ይመጡብኝ ይሆን? አልኩ በልቤ ። ማን ራሱን ያውቃል? አብዛኛዎቻችን በለጠንካራ ጎና ችን ነው እንጂ ገራ የምንነፋው ፣ ስለደካማ ጎናችን አበክረን አናስብም ቅሉ ፣ ስለራሳችን ሐቁን መቀበል ያቅተናል ። የማልሠ ራው ወይም ያልሠራሁት ኃጢአት ይኖር ይሆን? ይህች ጠብና ግን አጭር ሕይወት የምታበረክተውን ጥሩ ጥሩ ነገር ሁሉ እወዳ ለሁ ። ማን ነው የማይወደው? በሕይወት ካልተደሰቱ የመኖር ጥቅሙ ከምኑ ላይ ነው? እንጃ!

ሥዕላይ በራሺ ። በማስታወሻ ደብተሬ ላይ ስሙን በትልቅ ጻፍኩ ። በሻዕቢያ ውስጥ ትልቅ ስም ነበር ። በደቡብ ኤርትራ የተዋጋው አብዮታዊ ሠራዊታችን ዝናውን ያውቃል።ጀግና ተዋጊ ተዋጊና ጥሩ ስትራተጂስት ነው እየተባለ በሰፊው ይወራለታል ። መቾም ጠላትም ቢሆን ጀግና ይከበራል ። በእውነትም ሻዕቢያ ተፍረከርካለች ፣ አልቆላታል ፣ የእሱ ባሁኑ ጊዜ እጇን መስጠት የውስጥ ደጋፊዎቻቸውን ተስፋ ያስቆርጣል ፣ ቅስማቸውንም ይሰብራል አልኩ ። እንዴት እንደምጠቀምበት ካሁኑ ታየኝ ። ሳይደግስ አይጣላም ። ጥሩ ዕድል! የማቀርብለትን ጥያቄዎች ባ ሳቤ እያረደር ጀመርኩ.....

የድርጅታዊ መዋቅሩ ገለጣ ቀጥሎአል ። የመዋቅር ገለጣ መቾም ያሰለቻል ። በግማሽ ልብ ነበር የማዳምጠው ። ስለሰለ

ችሁ ብቻ አይደለም ። ደክሞኝ ነበር ። የረጂም ስብሰባ ችግር ይኸው ነው ፣ ያደክማል ። ቀስ ብሎ አእምሮ ያበልዛል ። የመጨረሻ ውጤቱ — እያነሰ የሚሄድ ገቢ ። ደግሞ ርቦኝ ነበር ። አፌ ኩበት ፣ ኩበት ማለት ጀምሮአል ። ደግነቱ ገለጣው ተገባዶአል ። የመጨረሻው ሳይሆን አልቀረም ። የኢኮኖሚ ልማት ዘመቻና ዕቅድ መምሪያ ላይ ነበርን ። በምርት አገልግሎት ሥር ፣ የግብርና ፣ የመንግሥት ርሻ ፣ የእንዱስትሪ ፣ ያገር ውስጥ ንግድ ፣ የኃይል ምንጭና የውሀ ሥራ ግብረ ኃይሎች ፣ በድጋፍ ሰጭ አገልግሎት ሥር የሠራተኛና ማኅበራዊ ጉዳይ ፣ የመልሶ ማቋቋም ፣ የጤና ፣ የኮንስትራክሽን ፣ የትራንስፖርትና የከተማ ልማት ግብረ ኃይሎች ። አሥራ ሁለት ግብረ - ኃይል ፣ አሥራ ሁለት ሐዋርያት! የኤኮኖሚ መምሪያውን ኃላፊ ፣ መጽሐፈ ዳንኤልን በዓይኔ ሠረቅ አድርጌ አየሁት ። ሰጋት አድሮበት ሆዱን ያክ ነበር ። የሚያስበው ነገር ተሰማኝ ። ምናልባት የተወለደበትን ቀን ነበር የሚረግመው ።

ም ሽ ት

አብጽላል ሰሜናዊ ኮኸብ

ጨልሟል — ከስብሰባው ስንወጣ ሁሉም የተኮራረፈ ይመስላል ። እያዛጋ በየአቅጣጫው ተበተነ ። ጭንቅላቴ እንዳረጀ ሞተር ሲጮህ ይሰማኛል ። ወደ ማረፊያ ቤቱ ሔጄ በቀዝቃዛ ውሀ ገላዬን ከታጠብኩ በኋላ ጉኔን አልጋ ከማስነካት ሌላ የሚታየኝ ነገር አልነበረም ። ጡረኔ ሁሉ አስጠላኝ ። ሸቷል ሰውነቴ ። ይነፍስ የነበረው ቀዝቃዛ ኑሮር ትንሽ መንፈሴን አደሰው ። ጨረቃ የማትታይበት ምሽት ነው ። ሰሜናዊ ኮከብ ከጠራው ሰማይ ላይ ፈርጥ መስላ ትታያለች ። ግዙፍ ጥቁር ጥላዎች መስለው በቆሙት ዘምባባዎች ውስጥ አጮልቄ ነበር ያየኋት ። ወደ መኪናዬ ልገባ ስል ስለሞን በትረጊዮርጊስ ጠራኝ።

«ወዴት ልትሄድ ነው?» አለኝ ።

«ከዚህ ማራቶን ስብሰባ በኋላ ወዴት የምሔድ ይመስልሀል? ቀጥታ ወደ መጠለያ ጣቢያዬ ነው ። ደክሞኛል» አልኩት ።

«አይ እናንተ ጋዜጠኞች!» አለና ሳቀ ።

«ምን አጠፋን?» አልኩት ።

«መጠሰድ ማቢያ አልነሠው? ምግቡን ደግሞ ምን ልትሉት ይሆን?»

«ምግብ ሰሥራ»

እንደገና ካንጀቱ ሳቀና ፥ «በል አሁን ቡቱ አብረን እንሂድ» አለኝ ።

«ስላ ጊዜ አሁን በእውነት ደክሞኛል» አልኩት ።

«ኖ ኖ» አለ — «ይኸ አሁን የመጣውን ወይ ጋብ እንድትገናኘው ነው ። እኔም ሳገኘው እፈልጋለሁ ። ስሥራችን በጣም ይጠቅማል ። ጥሩ ሙስኪም አለኝ ። ጋዜጠኞች መቸም ይችይቺን አትጠሉም ። ወሬና አረቂ ትወዳላችሁ»

«እዚህ ላይ ጥሩ» አልኩት ። ሳስበው እውነትም ጥሩ መጠጥ አስኝቶኝ ነበር ። ጉሮሮዬ ድርቅ እንደመታው መሬት የተሰነጣጠቀ ያህል ይሰማኛል ። ያንን ዝነኛ ውስኪዬ ለማየትም ፈለግሁ ። ድካሙ ባንዴ ለቀቀኝ ።

«ሌላስ ምን ይወዳሉ ይባላል? » ብዬ ጠየኩት ።

«ሴት» ብሎ ሳቅና ቀጥሎ «ምግብ ላይ ግን ሰነፎች ናችሁ ይላሉ ። ግን የዜና አቀራረባችሁ ደስ አይለኝም» አለ ።

«ለምን?»

«ሰው ሰው አይሸትም ። ደረቅ ነው ። ሶሻሊዝም ስለስታቲስቲክ አይደለም ። ሠነሻውም ሆነ መድረሻው ሰው ነው ። በይህን ያህል ምርት አደገ ፥ ይህን ያህል ሠራት ታረሰ ፥ ይህን ያህል ሰዎች ተደራጁ ፥ ይህን ያህል ሰዎች ከማይምነት ተላቀቁ ወዘተ..... አሃዝ ብቻ ነው ። እርግጥ ጋዜጠኞች ሬኮርድ መያዝ ይገባቸዋል ። ግን ሬኮርድ ለማሳየት ስትሉ ሰው ትረሳላችሁ ፥ ደሞ ተዝቃዛዎች ትሆናላችሁ ። የምታቀርቡት ዜና ሁሉ ሰው ሰው መሽተት አለበት ። ደሞም የምታካሔዱት ቅስቀሳ ሁሉ የአጠቃላይነት ባሕርይ ያጠቃዋል ። አሰልቺ ነው ። ከሐቅ መነሳት አለባችሁ ። ሐቅ ማለት ደግሞ ፋክት ነው ። ግባና እንሂድ» አለኝ ።

«የምናቀርበው ዜና ሁሉ ሰው ሰው እንዲሸት ከተፈለገ በሰው ልጅ ላይ እምነት ያላቸው ፥ በሙያው የሠለጠኑ ጋዜጠኞች በብዛት ያስፈልጉናል» ብዬው ወደ መኪናው ገባሁ ።

ከዓይን የቀደሙ ሁለት ወጣት አንጋቾች ከመኪናው ኋላ
ተቀምጠዋል ። ሌሎች አንጋቾች ሞልቶ የያዘ ሌላ አጃቢ መኪና
አስነስቶ ከኋላ ይጠብቃል ። ገና ከመግባቴ መኪናዋ በረረች ።
ፍጥነት አይጣል ነው ። ትንፋሼን ውጬ ያዝኩ ። በአረንጓዴ ፣
ብጫ ፣ ቀይ መብራቶች ፣ ቀይ ኮኮቦችና ቅስቶች ያሸበረቀው
«ኮምቢሽታቶ» የቻይና ከተማ መስሏል ። ቀይ መብራቶች እየ
ጣስን ነበር የምንበረው ። ከመኪና አደጋ ይሰውረን እንጂ የጠ
ላት ጥያትስ አያገኘንም ነበር ፣ በዚያ ፍጥነት ስንበር ። ቀጠ
ልኩና «ተጨባጭ ነገር ላይ የተመሠረተ ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ
እንዲካሔድ ከተፈለገ ያሠራር ቅንብር ያስፈልጋል ። እኛ ጠን
ቋይ አንቀልብም ። ኢንፎርሜሽን ሊኖረን ይገባል ። ኢንፎር
ሜሽን ሊገኝ የሚችለው ደግሞ ከሕዝብ ደህንነት ፣ ከወታደ
ራዊ ክፍሎች ፣ ከውጭ ጉዳይና ከመሳሰሉት ነው ። በቂ መረጃ
ሊገኝ የሚችልበት መንገድ ሳይቀየስና የአሠራር ቅንብር ሳይ
ፈጠር ፣ አጠቃላይ ቅስቀሳ ነው የምታካሒዱት ማለት ሥራ
ውን አያቃናም ። ከሚሠራው ዳር ቆሞ የሚተቸው ክፍል ይበ
ዛል» አልኩት ።

«ጥሩ አሳብ ነው ። አሁን እናደርገዋለን .....»

«አሁን አልደከመህም?» አልኩት ፣ ገርሞኝ ። አርፎ
ውሎ ገና የተነሳ ይመስላል ። የኃይሉ ምንጭ ምን እንደሆነ
ምስጢር ይሆንብኛል ሰውየው ።

«ምን ይደረግ ብለህ ነው? የኤርትራ ችግር ሁለተኛ ተፈጥ
ሮዬ ሆኗል ። ከኤርትራ ችግር ጋር ስኖር ይኸውና አሥር ዓመት
አለፈኝ ። ከአብዮቱ በፊት ለሰባት ዓመት ተኩል በዚህ ክፍለ
ሀገር የኦፕሬሽን አዛዥ እንደነበርኩ ታውቃለህ?..... አሁን ደግሞ
በዚህ ፖለቲካ ሥራ ሦስት ዓመት ሊሆነኝ ነው» በማለት ፣ መኪ
ናዋን እንደ እብድ እያበረረ በረጅሙ ከተነፈሰ በኋላ ፣ «አሁን
ግን በእውነት ስለኤርትራ ችግርና መፍትሔ ማሰቡና መጨነቅ
ሰልችቶኛል ። አንገቴ ድረስ ደርሶ እያንገፈገፈኝ ነው» አለኝ ።

ብሔራዊ ጉዳናን አልፈን ፣ በአብዮት አደባባይ ወደ ላይ
ከተንዠን በኋላ ፣ አዲስ ዓለም (ገዛ ባንዳ) ግድጃሕጃሕ ደርሰን
ነበር ። መንገዱን ቀጠልን ። በኒያላ ሆቴል አድርገን ወደ አይሮፕ

ላን ማረፊያ የሚወስደውን መንገድ ተያያዝነው ። ዛፉም ፣ ቤቱም ፣ መንገዱም እንደ ጥላ ሙልብ እያለ ይጠፋል ።

«አይዞህ አሁን የችግሩ መፍትሔ እየተቃረበ ነው» አልኩት ።

«ሳይገድለኝ በፊት ቢሆን ጥሩ ነው ። ችግርና መፍትሔ ከማሰላሰል ተገላግዬ እፎይ ብዬ የማርፍበት ጊዜ ይናፍቀኛል ። አረጀሁ መሰለኝ እርባ ሁለት ዓመት ሆኖኛል ። በዚህ ፈጣን አብዮት እርባ ሁለት ዓመት የሆነው ሰው ልብ እንዲህ ዓይነቱን ሩጫ ይችላል ብለህ ነው !?» አለና ሳቀ ። የምጸት ሳቅ ነበር ።

«እኔም በደንብ የው ገደማ ነኝ» አልኩት ።
«አግብተሃል?»
«እጮኛ አለኝ ።»
«ጥሩ ነዋ ሠርግ ታበላናለህ.....»
«ይህ ዘመቻ ባይመጣ ኖሮ በቅርቡ ላገባ ነበር.....»
«አትስጋ ዘመቻው ቶሎ ያልቃል ። በዘዴና በጥበብ ከያዝነው ። ግን ....»
«ግን ምን?» አልኩት

«ነገሮችን በረጋታና በዘዴ መያዝ አለብን» ብሎ ፣ በመጣበት መንገድ ወደኋላ መመለስ ጀመረ ። ወደ ክሮች ሮሳ (ቀይ መስቀል) ሲኒማ ቤት የሚወስደው መንገድ ከታጠፈ በኋላ ፣ «በዚህ ክፍለ ሀገር ቋሚ ሹብር እንዲኖር የሚፈልጉ ሰዎች አሉ ። በዚህ ሰሜናዊ አካባቢ ላለፉት አራት መቶ ዘመናት ጦርነት ያልተካሔደበት ጊዜ የለም ። እና ይህ ሁኔታ ብዙ ሰዎችን አድርባዮችና ተጠራጣሪዎች አድርጓቸዋል ። አሁንም በዘመቻው ለመጠቀም አሰፍስፈው የሚጠብቁ አይጠፉም ። ለዚህ ነው ረጋ ማለት አለብን የምለው ። የዚህ አገር ችግር ውስብስብ ነው ።

«እና ደግሞ ከመሐል አገር የመጡ አንዳንድ ሰዎች ስልቻ ሙሉ መፍትሔ ይዘው የመጡ ስለሚመስላቸው ፣ የባሰ ችግር በመፍጠር ነገሩን ይበልጥ ውስብስብ ያደርጉታል ። ሌላ ችግር እንዳንፈጥር ነው የምሰጋው ። የታሪክ ሸሚዝ ደግ አይደለም ። ቤት ደርሰናል» አለኝ ።

የውጭው በር ክፍት ሆኖ ነበር የሚጠብቀው ። ወታደሮች በሩ ላይ ቆመዋል ። በመጣበት ፍጥነት ሽው ብሎ ገባ ። ትልቅ ግቢ ነው ። በመብራት ነዶ ጸሐይ መስሏል ።

«ዙሪያ ጥምጥም ነው ያመጣሁህ» አለኝ ።

«ረዥም መንገድ ነው»

«ንፋስ እንድንቀበል ብዬ ነው» አለኝ ።

ቀዝቃዛውን አየር ተነፈስኩ ። ግቢው በአበባዎች ተክል ተሞልቶ ይታያል ። በጥሩ እንክብካቤ የተያዘ አትክልት ነው ።

«አበባዎች ትወዳለህ መሰለኝ?»

«አበባ መትከልና መኮትኮት ሆቢዬ ነው ። አንዳንዴ ትንሽ ፋታ አግኝቼ መካከላቸው ቁጭ ስል ደስ ይለኛል» አለኝ ፣ አበባዎቹን እየተመለከተ ።

«ሌላስ?»

«ሌላው ሆቢዬ ይግረምህና ወጥ መሥራት ነው ። አምሽቼ ከሥራ ስመለስ የለሊት ልብሴን ለብሼ ወጥ መሥራት ፣ ለምን እንደሆነ እንጃ፣ ያዝናናኛል ። ቆይ አንድ ቀን ሠርቼ አበላሀለሁ» አለኝ ።

«ተስፋ አደርጋለሁ ። የዚህ አገር ምግብ ያለ ፓስታ የለም አው» አልኩት ።

«አዎ ፣ በፓስታ ማን ብሎአቸው! ጉበዝ ናቸው ። ሽሮአቸውም በጣም ጥሩ ነው ። ቆይ ወጥና ዶሮ ወጥ ላይ ግን አይረቡም። ቲማቲም ባናቱ ላይ ይጨምራሉ ። ደግሞ ከቅቤ ዘይት ነው የሚመርጡት ። ዶሮ በዘይት ይታይሀል? በውኖስ እኔ እበልጣቸዋለሁ ። ታያለህ» አለኝ ።

ተያይዘን ወደ ቤት ገባን።ወደ መታጠቢያ ቤት መሄድ ፈልጌ ነበር ። መታጠቢያ ቤቱን አሳየኝ ። ፊቴን ተታጥቤና እፌን ተጉመጥምጬ ስመለስ መጽሐፈ ዳንኤል ፣ ኮሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ፣ ኮሎኔል በትሩ ተሰማና ሌሎች የማላውቃቸው ሦስት ሰዎች እንግዳ ማረፊያ ክፍሉ ውስጥ ተደርድረው ጠበቁኝ ። መጽሐፈ ያስቃቸው ነበር ። ምናልባት ሲለተባበሩት መንግሥታት ስብሰባዎች የሚፈጥረውን ቀልድ እየነገራቸው ይሆናል የሚያስቃቸው ። ሁልጊዜ ስለተባበሩት መንግሥታት ይቀልዳል ።

እንደ በእንደ ሰላም አልኳቸው ። ሁሉም «ሲኮ» ውስኪ በበረዶ ይዘዋል ። ጥም አቃጠለኝ እንግዳ ቤቱ መቸም መለስተኛ ቤተ መንግሥት ይመስላል ። ለመርገጥ የሚያሳዝን ቀይ የፋርስ ምንጣፍ ፣ ትላልቅ ፣ ሰማያዊ 'ክሪስታል' ሻዞች ፣ ከክሪስታል የተሠራ ቫንዲሌር መብራት ። ግማሽ ብርጭቆ 'ሲኮ' ውስኪ በበረዶ ይዤ ወደ ሰለሞን በትረጊዮርጊስ ጠጋ አልኩና ፣ «እንግዳው የቱ ነው?» አልኩት ። ካለ ኰሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ሌላ ወንበዴ የሚመስል ሰው የለም ።

«ይመጣል ። ወዳጁን ይገድ ካልመጣሁ ብሎኝ ነው የዘገየው......»

«ወንድ ወይስ ሴት?»

«ሴት ።»

«ካሁኑ ሰላማዊ ኑሮ ጀምርአል?»

«ሥዕላይ? እንደ ሠይጣን ፈጣን ነው ። ይገርምሃል ። ደግሞም ደፋር ነው ። ከድሮ ጀምሮ ነው የማውቀው ። ከፈሱ የተጣላ ሠይጣን ቢኖር እሱ ነው ። ቶሎ ይቆጣል» አለኝ ።

«ደህና ሐማሴን ነው በለኛ!»

«አይምሰልህ ሐማሴን የሚባለው ሁሉ ቶሎ የሚቆጣና የሚበርድ ፣ የሚሰማውን ፊት ለፊት የሚናገር ይመስለናል ። እንደ እሱ አይደለም ። የብዙዎቹን ልብ ማወቅ ያስቸግራል ፣ በተለይ አሁን ፣ ቅድም እንዳልኩህ አብዛኛው ተጠራጣሪ ሆኗል» እንዳለኝ ሦስት ወጣቶች ከውጭ ተከታትለው ገቡ ።

አውቃቸዋለሁ ፣ በቴሌቪዥን 'ኢንተርቪው' አድርጌያቸ ዋለሁ ። ቀደም ሲል ከበረሀ የተመለሱ የሻዕቢያና የጀብሐ አባ ሎች ናቸው ። መቸ ይሆን 'ኢንተርቪው' ያደረግኋቸው? ከአንድ ዓመት በፊት? አንድ ዓመት ተኩል?...... ቀኑን ረሳሁት ። ነገር መርሳት ጀምሬአለሁ ። ነገር መርሳት ለጋዜጠኛ መጥፎ ምልክት ነው ። ዕድሜ እየጨመረ ሲሄድ ዝርዝር ነገር እየተረሳ አጠቃላዩ ነገር ብቻ እየታወሰ ይሄዳል ልበል! ግን ፣ ደግነቱ ፣ የበረኸኞቹን ስምና ሥራ አልረሳሁም ። ፍትዊ በርሄ (ወዲ በርሄ) የጀብሐ ሐለዋ ሳውራ ዋና ጸሐፊና የዚሁ ድርጅት ማዕከላዊ ኮሚቴ አባል

ነበር ። ቁመቱ ዘለግ ያለ መልከ መልካም ወጣት ነው ። ዘርዓይ ወዲ ሐለቃም እንደዚሁ የጀብሐ ፖለቲካ ትምህርት ቤት ዲሬክተር ነበር ። መካከለኛ ቁመት ያለው ፣ ጠይም ፣ ቀጭን ወጣት ነው ። ዓይን አፋር ይመስላል ። ሰው ቀና ብሎ አያይም ። መስፍን ጽሩዕ የተባለው ቀጭን ብልጣ ብልጥ ነው ። ጨዋታና ሳቅ ያበዛል። መስፍን ጽሩዕ የሻዕቢያ ሐለዋ ሳውራ ቀንደኛ አባል ነበር ። ሦስቱም ሙሉ አራዳዎች ነው የሚመስሉት ሲያዩዋቸው ። በረኸኞች የነበሩ አይመስሉም ቄ ለመሆኑ በረኸኛ ምን ይመስላል፤ በረኸኞች ከሰዎች የተለዩ ልዩ ፍጡር መስለው በዓይን ሕሊናዬ ለምን እንደሚታዩኝ አይገባኝም ። እነርሱም አልዘነጉኝም ። ሦስቱንም የእጅ ሠላምታ ሰጠኋቸው ። ተነፋፍቀው እንደ ቆዩ ሰዎች ተቃቀፍን ።

«ትተዋወቃላችሁ ለካ!» አለ ሰለሞን ።

«በጣም እንጂ ፣ በቲቪ ኢንተርቪው አድርጌአቸዋለሁ» አልኩትና ወደ ሦስቱ መለስ ብዬ ፣ «እንዳስቸገርኳችሁ ተስፋ አደርጋለሁ!!» አልኩ ።

«ጥሩ ነበር» አለ ፍትዊ ፣ ፈገግታው ደስ ይላል ።

«ብዙውን የተናገራችሁት እናንተ ነበራችሁ ግን ጥሩ ፕሮግራም ነበር» አልኩ ።

«ዝነኞች አድርገሁናል» አለ ዘርዓይ ወዲ ሐለቃ ።

«አገሩን ነቅንቃችሁት ነበር» አልኳቸው ።

«አሁን ግን የሥዕሳይ ባራዚ ዝና ያጠላብናል ። እኛ ያለፈ ፣ ያረጀ ታሪክ ሆነናል» አለ መስፍን ጽሩዕ ። ሞቅ ብሎታል ። ፍትዊ በርሄም ሞቅ ያለው ይመስላል ። ከመምጣታቸው በፊት ሲቀመቅሙ የነበሩ ይመስላሉ ። ኰሎኔል ታሪኩ ወልዳይ መጥቶ ተቀላቀላቸው ።

«እህሳ ሚስተር ቲቪ!!» አለኝ መጽሐፈ ዳንኤል ። ከበረኸኞቹና ከኰሎኔል ታሪኩ ጋር መሆን ፈልጌ ነበር ፣ ሲዋጉ የነበሩ ሰዎች ምን እንደሚባባሉ ለመስማት ። ጦርነት መቸም አስቂኝ ነው!» ።

«ታዲያስ ሚስተር ኢኮኖሚ!» አልኩት ።

«ምን ወሬ አለ?» አለኝ ።

የኤሌክትሪክ ብርሀን ያረፈበት መላጣው ያብለጨልጫል ። መነጽሩም ብርሀን መልሶ ይፈነጥቃል ። ትናንሽ ዓይኖቹ ይቁለጨለጫሉ ። ተንኮል የሚሠሩና የሚያዩ ይመስላሉ ።

«አብረን ነው የዋልነው ። የኔኑ ያህል ታውቃለህ» አልኩት።

«ከናንተ ጋዜጠኞች እኮ ተራው ሕዝብ ይበልጥ ያውቃል» አለና ምጸታዊ ሳቁን ለቀቀው ። በግድ የሚስቅ ነው የሚመስለው ሲስቅ ። ሲስቅ ሰውነቱ ሁሉ አብሮ ይርገፈገፋል ።

«እንዴት!» አልኩት ።

«ሰው አፍ ላይ ማይክሮፎን ደቅናችሁ ፣ ምን ያስባሉ? የሚያክሉት ተጨማሪ አሳብ አለዎት? ከማለት ሌላ ምን ታውቃላችሁ? እና ደግሞ የሰው አሳብ ቀምታችሁ የራሳችሁ አሳብ አስመስላችሁ ማቅረብ ። የሚሰጧችሁን አሳብ እንኳን በትክክል ብታቀርቡ ጥሩ ነበር ። የነካችሁትን አሳብ ሁሉ ታበላሻላችሁ ። ጀርናሊዝም እንዲህ ከሆነ በሩቅ!» አለ ።

ያው የተለመደ ፣ ብዙ ሰዎች በጋዜጠኞች ላይ የሚሠነዝሩት ሂስ ነበር ። ግምት አልሰጠሁትም ። አንድ ቃል ሰምን ተለወጠብኝ በማለት የሚያኮርፉና የሚናደዱ ሰዎች ሞልተዋል ። ግጥም ፣ ሰድብም ሆነ ሙገሳ ፣ ተቀብሎ እንደሚያስተጋባ የጠጅ ቤት አዝማሪ ጋዜጠኞችን መመልከት መቸ ይቀር ይሆን! አባቴ ይሙት! አንዳንዴ ሳስበው ጋዜጠኛ መሆኔ ወይም መባሌ ያናድደኛል ። የነገሩትን መልሶ የሚያስተጋባ የገደል ማሚቶ!..... ዋሸ! አድር ባይ! ጠጭ! የማንባለው ነገር የለም።አገልግሎታችን እንደጨው ተፈልጎ ፣ በዚያው ልክ ደግሞ ተጠልቶና ተረግጦ እንዴት ይሆናል! ምን ዓይነት ሕይወት! ምነው አያስጠማ ፣ ሳይወዱ ያስጉነጫል እንጂ! ከውስኪዩ ተጐነጨሁና ፣

Journalism isn't a desimal
Science like Economics ሚሽን» አልኩት ።

«ተቆጣህ እንዴ?»
«እንዲያውም ።»
«ከናንተ ጋር ተጣልቶ የት ሊደረስ? የጠላችሁትን ሰው አፈር ድቤ ታስግጣላችሁ አሉ.....»

«በሆነልን» አልኩት ።

«ኃይለኛ መሣሪያ ይዛችሁ እንዴት አይሆንላችሁም፣ ባታውቁት ነው እንጂኮ ሥልጣን በናንተ እጅ ነው» አለኝ ። መቸም በነገር አገም ጠቀም ማድረግ የተለመደ ጠባዩ ነው ። ቀጠለና ፣ «ስለዛሬው ስብሰባ ምን ታስባለህ?» ብሎ ጠየቀኝ ።

አላመንታሁም «ትምህርታዊ ነበር ። ከፊታችን ላይ የቆየ ቀነው ችግር አሁን በግልጽ ይታየኛል» አልኩት ።

«እውነት፣ ምነው እንዳንተ ግልጽ ሆኖ በታየኝ፣ ደደብ ነኝ መሰለኝ» አለ ። በዲፕሎማቲኮች ቋንቋ ደደብ ነህ ማለቱ ነው ። በኢትዮጵያ ኤምባሲዎችና በተባበሩት መንግሥታት ድርጅት ለብዙ ጊዜ ሠርቷል ። አይብርጭቆ አያያዝ ያሳምረዋል ። እጅ አነሳሱና አቋቋሙ ሆን ተብሎ የተጠና ነው ። አለባበሱም እንደ አየሩና እንደሁኔታው ይለዋወጣል ። ደመና የታየ እንደሆነ ፣ ካቦርታ ፣ የዝናብ ጫማ ፣ ያንገት ልብስ ፣ ጃንጥላ የማይዘው ነገር የለም ። ቤቱ ደርሼ አላውቅም ። ግን ሰው ቤቱ ቢሔድ በር ላይ ጫማውን ሳያወልቅ ቢሞት አያስገባም ይባላል ። ከአንድ ሁለት ጊዜ ቢሮው እንዳጋጣሚ ሔጃለሁ ። የሆስፒታል ቀዶ ጥገና ክፍል ምስጋና ይግባ! የሲጃራ ዓመድ ወይ ቡና ቢሮው ውስጥ ጠብ ካለ ከጐንና ጐን የቀረችው ጠጉሩ ተነስታ ትቆማለች ። የሥራ ጓደኞቹ ሲያናድዱት ቢፈልጉ ቢሮው ሆነ ብለው ሔደው ጠረጴዛው ወይም ምንጣፉ ላይ ሲጃራ ይኮስትራሉ ። ያኔ ጣራ ይመታል ። ሲጮህ ይውላል ። መቸም የሰው ሥራ ሲያብጠለጥል ላሣር ነው ። አንድ ሥራ እንዲያርም ወይም እንዲያቃና የተሰጠው እንደሆነ ለመጣው ሁሉ ፣ «ይኸውልህ የአገሌን ሥራ ተመልከተው ። እድሌ ሆኖ ሸንፍላ ሳጥብ እኖራለሁ» እያለ ያሳጣል ። ግን ባለሙያ ነው ።

«ላቀረብክልኝ ምስጋና ምስጋናዬ አጥፍ ድርብ ነው ። አንተስ ስለስብሰባው ምን ተሰማህ?» ብዬ ጠየኩት ።

«አየህ ጓድ» አለ ፣ «እኔ መጽሐፌን አድህሪ ነው እንጂ አገር ይሸጣል የሚለኝ የለም ። አድሃሪ ቢሉኝ ደግሞ ግድ የለኝም ።»

«ይህን ምን አመጣው?» አልኩት ።

«ቆይ እንጂ ጓድ ፤ ምነው ጓድ አያልኩህ!» በማለት ምጸታዊ ቀልዱን ጣል አደረገብኝና ፤ ሐያ ዓመት ሥር ሰዶ የኖረ ችግር በዘመቻ አይፈታም ። የኤርትራ ችግር የውስጥ ችግር ብቻ አይደለም ። በውጭ በኩል ያላሰለሰ ዲፕሎማቲካዊ ጥረት ፤ በውስጥ ደግሞ መሠረታዊ የኢኮኖሚ ግንባታ ፤ ፖለቲካዊ ሥራና መግባባትን የሚጠይቅ በዘዴና በጥበብ የሚያዝ ሥራ ነው ። ቀልድ አይደለም ። ባንድ ወቅት ፤ ላንድ ሥራ ዘመቻና ርብርብ ቢሽ ጥሩ ነው ። ግን ልማድ ሆኖ እንዳይቀር ያሰጋል ። የኤርትራ ችግር ቀላል አይደለም ፤ ውስብስብ ነው ።

«ይህን የቆየ ችግር በዘመቻ እንፈታለን ብለን ስንረባረብ ካሁኑ ሌሎች ችግሮችን እየፈጠርን ነው ። 450 ከባድ የጭነት መኪናዎች ፤ 250 ቬልቶ ፤ 200 ከነተሳቢያቸው ወደ ሰሜን ማዞር ከኢኮኖሚ አንጻር ምን ማለት ነው? ባጭሩ ኢኮኖሚው ተናግቷል ማለት ነው ። ደግሞ አሁን የመኸር ጊዜ መሆኑን አትርሳ ዳቦ ከሰቀ ፤ እህል ከገበያ ቢጠፋ አይገርመኝም ።

«ያለንን መዋዕለ ንዋይ እዚህ እምጥተን ስናፈስ ምን የሚሆን ይመስልሀል? ባጭሩ የልማት ሥራ ይጎታል ። ልማት ሲጎታ አሁን ያለው ሥራ አጥ ሠራዊት ቁጥር ይጨምራል ። እና ምን ይሆናል? ሥራ አጥ ሠራዊት ይዞ ሶሻሊዝምን መገንባት እንዴት እንደሚቻል ለኔ ግልጽ አይደለም ። ይህ ዘመቻ የሚነካካው ብዙ ነገር ነው» በማለት ንግግር ብጤ አደረገልኝ ።

ይልቅ አሁን አናደደኝ ፤ «ስብሰባው ላይ ምን ዘጋህ! ቅድም እንዲህ ብለህ አትናገርም ነበር? ማን ከለከለህ? መድረኩ ለማንም ክፍት ነበር ። ለምን ሐቀኛ አንሆንም!» አልኩት ።

«ትቀልዳለህ ልበል!» አለኝ ።

«ኖ! ቀልዴን አይደለም ። የምሬን ነው ። ልክ ነው! ከአንዳንት ያሉ ምሁራን የሚጠበቅና የሚፈለግ ነገር ቢኖር ግልጽነትና ሐቀኛነት ነው ። ሰውየውም ቢሆኑ አብረዋቸው ከሚሠሯቸው ሰዎች የሚጠብቁት ይኸንኑ ነው ። ግልጽነት I ሐቀኛነት ።

«አብዮትም ይሁን ማንኛውም ሥራ የጥቂት ሰዎች ንቅናቄ ወይም ኃላፊነት አይደለም ። አብዮቱ ወይም አገሬ የሚለው ሁሉ

እኩል ኃላፊነትና ግዴታ አለበት ። ማንም ከሌላው ያነሰ ኢትዮ ጵያዊ አይደለም አገሬ ፣ አብዮቴ እስካለ ድረስ ። ኖ ኖ...... ሰማኝ እንጂ!...... አቀማጥሎ ወዴትነ ይህ የተባበሩት መንግሥታት ሸንጎ አይደለም...... ምሁራን ቀና ብለው ካልተሳተፉ...... እ...... አስተዋ ጽኦ ካላደረጉ እንዴት ይሆናል! እነማን ናቸው በኃላፊነት ሥራ ላይ ያሉት! ማለት ብቻ አይበቃም ። መሳተፍ ያስፈልጋል ። ባገር ጉዳይ ከዳር ቁጭ ብሎ አያገባኝም በማለት እንደጲላጦስ እጅ መታ ጠብ አይቻልም...... እና ጓደኛ የኤርትራ ችግር አንተ እንደምታ የው አይደለም ። በነገሩ አልተቸኮለበትም ። ሰምንት ዓመት ችግ ሩን ለማስታመም ተሞክሮአል ። ያገራችን ኢኮኖሚ በችግሩ ምክ ንያት እየደማ ነው ። ያገሪቱ ጉሮሮ እየታነቀ ነው ። እስከንሞት አንጠብቅም ። የተከፈለው መስዋእትነት ተከፍሎ መፍትሔው መገኘት አለበት ። ከጦርነት ሌላ ቋንቋ ከማይናገሩ ወንበዴዎች ጋር ከጦርነት ቋንቋ ሌላ መናገር አያስፈልግም...... የሠላም ዋጋ ደም ነው ። ያንን የደም ዋጋ የሚከፍለው ሕዝብ ነው ። የደም ዋጋ ሊከፍሉ የሚችሉ ልጆች ያሉት ብሔር በእውነት እድለኛ ነው ......» እያልኩ ስንጣጣበት ፣ ሰለሞን በትረጊዮርጊስ መጥቶ ፣

«ምንድን ነው የምትጨቃጨቁት ?» ብሎ ጠየቀን ።

የተመካከርን ይመስል ሁለታችንም በአንድነት ፣ «ምንም» አልነው ።

«አይገርማችሁም!» አለ በእጁ ወደ ኰሎኔል ታሪኩና ሦስቱ በረኸኞች እየጠቆመን ። ሞቅ ያለ ጭውውት ይዘዋል ። ሦስቱም ወደ ላይ አንጋጠው ኰሎኔል ታሪኩን ይመለከቱ ነበር ። ለደመራ የቆመ ረጅም አጣና መስሎ ይታያል ። ያስገረ መው ነገር ምን እንደሆነ ሁለታችንም አልገባንም ።

«አይገርማችሁም!» አለ እንደገና «ትናንት በጥይት ሲደባ ደቡ የነበሩ ሰዎች ዛሬ አብረው እየጠጡ ሲጫወቱ ማየት በእው ነት ያስገርማል ። ፍትዊ ወዲ በርሄ ከመንደፈራ አሥመራ ድረስ ያለውን አገር ሲያንቀጠቅጥ የነበረ ነው ። በጊዜው ብዙ ሰዎች አስሮአል ። ገርፎአል ፣ ገድሎአል ። ብዙ አድምቶናል ። ዘርዓይ ወዲ ሐሊቃ የጀብሐ ፖለቲካ ትምህርት ቤት ዲሬክተር ሆኖ በሚሰጠው ትንታኔ ብዙ ወጣቶችን ወደ በረሀ ያሸፈተ ሰው ነው ። የጀብሐ ደቡብ አዝ ኮሚሳርም ነበር ፣ መስፍን ጽሩፅ

በኤርባን ጉሪላ ታክቲክ የሠለጠነ የሻዕቢያ ቀንደኛ ፌዳይን ነበር ። ኩሉኔል ታሪኩ ከእነሱ ጋር ያልተዋጋበት ቦታ የለም ።

«እዚህ ከተማ ውስጥ የብርጭቆአችን አባት ታሪኩ ባይኖር ኖሮ ይኸኔ አረቄ በጣሳ እንጠጣ ነበር ነው የሚሉት ። ወንበዴዎች ደቀመሐሪን በያዙበት ጊዜ አሸዋ ጠፍቶ የጠርሙስና የብርጭቆ ፋብሪካ ሥራ ቀጥ ብሎ ነበር ። እሱ ነበር ሁለት መትረየስ ይዞ ግራና ቀኝ እየተታኮሰ አሸዋ የሚያስጭነው ። እሱን ለመግደል ያላደረጉት ሙከራ የለም ። በእውነት ርግጥ አንዳንድ ጥፋት ደርሶአል ቢሆንም ግን እንደኢትዮጵያ አብዮት ሆደ ሰፊ አብዮት ያለ አይመስለኝም ። አንዳንዱ ሳስበው የዋሆች ነን ወይ? እያልኩ ራሴን እጠይቃለሁ» ካለ በኋላ ፣ ወደኔ ዞር ብሎ ፣ «ጸጋዬ ፣ በዚህ ላይ ለምን አንድ ጥሩ ፕሮግራም አትሠራም?» አለኝ ።

«ጥሩ አሳብ ነው ። እኛችሁን ከሰጣችሁ ፣ ይገርፏችኋል ፣ ያሰቃይዋችኋል ፣ ይገድሏችኋል እያለች ሻዕቢያ የምትነዛውን ፕሮፓጋንዳ ለመስበር ይረዳል» አልኩት ። አብዮትና ሰፊው ሕዝብ መሐሪ ናቸው የሚል አርእስት ታየኝ ።

«ግን ባይመቻቸው ነው እንጂ እነዚህ ሰዎች የሚተኙልን ይመስልሀል? እኔ አላምናቸውም ። ትናንት ሲወጉንና ሲያደሙን የቆዩ ሰዎች ዛሬ ተመልሰው ላንድነት ቆመናል ፣ ካብዮቱ ጐን ተሰልፈናል ሲሉ አይገባኝም» አለ መጽሐፈ ዳንኤል መላጣውን በመሀረብ እየጠረገ ።

ሰለሞን በሀሣብ ተመስጦ «ከማመን በቀር ሌላ ምን ምርጫ አለ? አናምናቸውም ከሚል አስተሳሰብ ተነስተን መጥፎ ውሳኔ ላይ መድረስ አንችልም ። በግድ ሆደ ሰፊ መሆን ያስፈልጋል ። እርስ በእርሳችን የመተማመን ነገር ጊዜ ይወስዳል ። ግን መሞከር አለብን ። አንድ ቀን ልጆቻችን ተማምነው ለመኖር ይችሉ ይሆናል ። ወደዚያ የሚወስደውን ጥርጊያ መንገድ መክፈት የኛ ፈንታ ነው ። ግን እንዳንተማመን የሚያደርጉን የውጪ ኃይላት ናቸው» ካለ በኋላ ሲያስብ ቆየና «የኤርትራ ችግር እግሩ እዚህ ይሁን እንጂ ጭንቅላቱ ውጭ ነው ። ታሪካዊ አጀማመር ታሪካዊ ፍጻሜ ይኖረዋል» አለ ።

ነገሩ ስላልገባኝ «ምን ማለትህ ነው?» ብዬ ጠየኩት ።

ስለሞን በትረ ስለ ኤርትራ መናገር አይሰለቸውም ። ጊዜ ካገኘ ስለኤርትራ ሲያወራ ውሎ ያድራል ። «እየህ» ብሎ ጀመረ ፣ «ኤርትራ ለ60 ዓመት በኢጣልያን ቅኝ ግዛት ሥር ቆይ ታለች ። ከዚያ በፊት ባለፉት 400 ዘመናት የጦርነት ዐውድማ ሳትሆን የኖረችበት ዘመን የለም ። ኢጣልያ በሁለተኛው የዓለም ጦርነት ስትሸነፍ ኤርትራ በእንግሊዝ አስተዳደር ሥር ወደቀች ። እና አዲሱ ፖለቲካዊ ድራማ ተጀመረ ። እንግሊዝ እየቆየ የሚ ፈንዳ ቦንብ በኤርትራ ምድር እጥምዳ ነው የወጣችው......» አለ ።

ሁላችንም ጠጋ ፣ ጠጋ አልነው ። ስለሞን ለመናገር ብሎ የሚናገር ሰው አይደለም ። ከተናገረ ስለሚናገረው ነገር ካንጀቱ ስለሚናገር አድማጭ ይስባል ።

እና ቀጠለ — «ኤርትራን በሚመለከት እንግሊዝ ሁለት ዓላማዎች ነበሯት ። አንደኛው ዓላማዋ ኤርትራን በተቻለ መጠን ከአስተዳደሯ ሥር ማቆየት ሲሆን ፣ ይህ ካልተቻለ ፣ ሁለተኛው ዓላማዋ ሰሜኑንና ምዕራቡን ቆላማ አገር ፣ ምጽዋን ጭምር ፣ ቅኝ ግዛቷ ከሆነችው ከሱዳን ጋር ቀላቅላ መግዛት ነበር ። እነ ዚህን ዓላማዎች መሠረት በማድረግ ሁኔታዎችን ማመቻቸት ጀ መረች ። ፖለቲካዊ ስልቶችም ቀየሰች ።

«የመጀመሪያው ፖለቲካዊ ስልት ፣ ኢትዮጵያ ለጊዜው ኤርትራን ፈጽሞ ለማስተዳደር እንደማትችል አድርጋ ለዓለም ማሳየት ነበር ። ይህን ለማድረግ «ታላቋ ኤርትራ» የሚል ፖለቲካዊ ንድፍ አወጣች ። ንድፉ ፣ ትግራይን ከአልውሀ ምላሽ ከኢትዮጵያ በመገንጠል ከኤርትራ ጋር ቀላቅሎ የሚይዝ ነበር ። ይህ ነበር «የታላቋ ኤርትራ» ግንዛቤ ። እንግሊዝ ይህን ዓላማዋን የሚያስፈጽምላት መሣሪያ አላጣችም ። «በሣህለ ሥላሴ ስርወ መንግሥት የተወሰደብኝን ዙፋን ወደ ሳባጋዲስ ስርወ መንግ ሥት» እመልሳለሁ የሚል ምኞት የነበረው ደጃዝማች ተሰማ አስምሮም የተባለ ሰው ነበርና ፣ «ታላቋ ኤርትራ» የተባለውን መፈክር አስነግባ አነሳሳችው ። የወያኔ ጦርነት ተከፈተ ። ዛ ሬም ኢሳይያስ አፈወርቂና ወያኔዎች የማያራምዱት ይህንኑ ዓ ላማ ነው ። ኢትዮጵያ ኤርትራን ለማስተዳደር አትችልም የሚል ጥርጣሬ እየተፈጠረ ስለሔደ እንግሊዝ ያሰበችው ለጊዜው የተሳ ካላት መሰሎ ታየ ።

«ይሁን እንጂ ፣ በዚሁ ወቅት ፣ «ኢትዮጵያ ወይም ሞት» የሚል መፈክር ያነሳ ፣ የማኅበር አንድነት ኃይል እየተጠናከረ በመሄድ ላይ ነበር ። አብዛኛዎቹ የአንድነት ማኅበር መስራቾችና አባሎች ከኤርትራ ደጋማው ክፍል ከመሆናቸውም ሌላ በአብዛኛው ክርስቲያኖች ነበሩ ። እንግሊዝ ግልጹን ነገር አደረገች ። የእስልምና ሀይማኖት ተከታዮች የሆኑትን የቆላማውን አገር ተወላጆች በማሰባሰብ ራቢጣ አል እስላሚያ የተባለ የፖለቲካ ቡድን እንዲመሠረት ከማድረጓም በላይ ፣ በኤርትራ ጣልያንኛ ኦፊሴላዊ ቋንቋ መሆኑ ቀርቶ ከእንግሊዝ ትግርኛና ዐረብኛ ብቻ ኦፊሴላዊ ቋንቋ ሆነው እንዲሠራባቸው አደረገች ። የከፋፍለህ ግዛ ፖሊሲ መሠረት ያዘ ። ለመጀመሪያ ጊዜ በኤርትራ የፖለቲካ መድረክ ላይ ሦስት የተለያዩ አቋሞች ተከሰቱ ። እነሱም አንደኛ ፣ ታላቋ ኤርትራ የሚለው ወገን ኤርትራ ለኤርትራውያን የሚል አቋም ያዘ ፣ ሁለተኛ ፣ ራቢጣ አል እስላሚያ ኤርትራ በእንግሊዝ አስተዳደር ሥር መቆየት አለባት የሚል አቋም ሲወስድ ፣ ሦስተኛ ማኅበር አንድነት ደግሞ «ኢትዮጵያ ወይም ሞት» በሚለው ዓላማው ጸና ።

«በማይታረቁ የፖለቲካ ፣ የቀሳ ፣ የቋንቋና የሀይማኖት መስመሮች የኤርትራ መገነጣጠል ሁኔታ ተሟላ ። የእንግሊዝ የበኩር ልጅ ተወለደ ። ሁኔታው በኤርትራ ምድር ተወስና አልቀረም ። ቀይ ባሕርን «የአረብ ሐይቅ» ለማድረግ የቆየ ዓላማ ያላቸው የአረብ መንግሥታትና ፣ ይህንኑ የዘይትና የሸቀጣ ሸቀጥ መተላለፊያ ስትራተጂካዊ ኬላ የሆነውን ባሕር ለጥቅማቸው ሲሉ ፣ አሁንም ሆነ ወደፊት በቁጥጥራቸው ሥር ለማቆየት የሚፈልጉት ኃያላን መንግሥታት በጉዳዩ ፣ በፀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ እጃቸውን ማስገባት ስለጀመሩ ፣ ችግሩ እየሰፋ ዓለም አቀፋዊ ባሕርይ እየያዘ ሄደ ። የነገሩ ጭራ እዚህ ቀርቶ ጭንቅላቱ ውጭ ወጣ ። የኤርትራ ታሪክ ፣ በተለይም በዐረብ አገሮች ፣ ያልነበረ ቅርጽ ፣ ይዘትና ትርጉም እየሰጠው ፣ በውጭ ኃይሎች እጅ ፖለቲካዊ እንዝርቱ ይሽከረከር ጀመር ።

«ይሁን እንጂ ነባራዊ ታሪክ ፣ በመጨረሻ ታሪካዊ ፍርዱን ሠጠ ። የአንድነት ማኅበር ዓላማ በአሸናፊነት ወጣ ። ኤርትራ ከእናት አገሯ ጋር በፌዴሬሽን ተዋሀደች ። ሆኖም ፣ ነገሩ በዚህ አላቆመም ። እንግሊዝ ለጥቅሟ ስትል በኤርትራ ምድር ቀብራ

የወጣችው በምዕብ ቀስ እያለ ይፈነዳ ጀመር ። በሥልጣን ፣ በጥቅምና በሹመት ያኮረፉ አንዳንድ ያገሩ ተወላጆች፣ የፌዴሬሽኑ ሕጋዊ መንፈስ በትክክል ሥራ ላይ አልዋለም በማለት ውስጥ ውስጡን ነገር እየጎነጎኑ ፣ የኤርትራ ጉዳይ እንደገና በተባበሩት መንግሥታት እንዲታይ ጥረት ያደርጉ ጀመር ። ነገሩን እንዲገፋበት የሚገፋፉቸውና የሚያግዛቸው አገሮች አላጡም ። የዐረብ አገሮች ፣ በተለይም ግብጽ ፣ ለዚህ ዝግጁዎች ነበሩ ። ዐባይን ከምንጩ ቀይ ባሕርን ካናቱ ለመቆጣጠር ያላቸውን የቆየ ዓላማ በተግባር ሊተረጉሙ የሚችሉት የኤርትራን ምድርና ሕዝብ የመረማመጃ ድንጋይ በማድረግ እንደሆነ ያውቃሉ ። በጊዜው የነበረው የኢትዮጵያ መንግሥትም በሞኝነቱና በጠባብ አመለካከቱ በራሱና በአገሪቱ ላይ ዱላ ከማቀበል ያነሰ ሚና አልተጫወተም ነበር ። ይባስ ብሎ ፣ «ኢትዮጵያን አግኝታችኋል ፣ ሞትም ያውላችሁ!» የሚሉ ፣ ኤርትራ ለኤርትራውያን በማለት ለጥቅማቸው ሽንጣቸውን ገትረው ይሟገቱ የነበሩትን አንዳንድ ግለሰቦች እየመረጠ ቁልፍ በታዎች ላይ ይሾማቸው ጀመር ። የአንድነት ማኅበር አባሎች እንገታቸውን ደፉ ።

«ፌዴሬሽን ፈርሶ ኤርትራ ሙሉ በሙሉ ከኢትዮጵያ ጋር እንድትዋሀድ ከተደረገ በኋላ ፣ «ማኅበር ሽውዐቱ» ወይም «ሐረካ» በመባል ውስጥ ውስጡን ይካሄድ የነበረው ንቅናቄ ግልጽ እየሆነ መጣ ። ይህ ንቅናቄ በመሠረቱ በሕግ እንሟገታለን በሚሉ ፣ በሥልጣን እና በጥቅም ሽሚያ ባኮረፉ አንዳንድ ሰዎች የሚመራ ነበር ። ሐረካ ወይም ኤርትራ ሊበሬሽን ሙቨሜንትን የመሠረቱት እንደ ኢብራሒም ሡልጣንና ወልደአብ ወልደማርያም የመሰሉት የቀድሞው ራቢጣ አልእስላሚያ መስራቾች ነበሩ ። እ. ኤ. አ. በ1958 ጀብሐ ወይም ኤርትራ ሊብሬሽን ፍሮንት ተመሠረተ ። በጀብሐና በሐረካ መካከል የሥልጣን ቅራኔ ተነሳ። ሐረካ ተመታ ፣ ሕልውናው ለመጨረሻ ጊዜ አከተመ። የመጀመሪያዋ የአመጽ ጥይት በ1961 በኤድሪስ አዋቴ ተተኮሰች ። በእነ ኢድሪስ ዓደም ፣ ዑስማን ሳልህ ሳቤ ፣ አብዱላ ኢድሪስ ፣ ያናይ ፣ ዑመር አዛዝ ፣ አብዱል ከሪም መሐመድ ፣ ዓሊ ዑማሮና ወልዳይ ካህሣይ የተመሠረተው ጀብሐ በቆላማው አገር የበላይነቱን ከያዘ በኋላ ፣ የኤርትራ ሕዝቦች ብቸኛ ተወካይ እኔ ነኝ ፣ ኤርትራ ዓረባዊት ናት በማለት ፣ ጭራውን እዚህ ፣ ጭንቅላቱን በዓረቦች አገር አድርጎ ፣ ኤርትራን በእምነት ቀጠ

ናዎች በመከፈል ከውስጥና ከውጭ ፖለቲካዊና ወታደራዊ ማዕበል ይፈጥር ጀመር ። መሐመድ ዱናይ በባርካ ፣ ዑመር አዛዝ በስምሐር ፣ አብዱል ከሪም መሐመድ በሠንሂት ፣ ዓሊ ዑማሮ በማርያ ቀይሕ እና በማሪያ ጸሊም ፣ ወልዳይ ካህሣይ በደጋማው አገር ተሰለፉ ። ከአሰላለፋቸው ለማየት እንደሚቻ ለው ጀብሐ ዘጠና ፀመቶ የባርካና የአሳውርታ ተወላጆች የበላ ይነት የያዙበት አጻም ሆኖ ይገኛል ። በመሆኑም ጀብሐ ውስ ጣዊ አንድነቱን ይዞ ለመቆየት አልቻለም ።

«ለምን? አንዳንድ ታዛቢዎች እንደሚሉት በውስጥ የመከ ፋፈሉን ሁኔታ ያመጣው ርዕዮተ ዓለማዊ ቅራኔ ሳይሆን ፣ የኤር ትራን ሕዝብ የሚወክለው ማነው? እስላም ወይስ ክርስቲያን? ቆለኛ ወይስ ደገኛ? ቆለኛ ከሆነ የትኛው ጎሳ? የሚል የሥልጣን ጥያቄ ነበር ። ዘመን ከፍለታት ወይም የመከፋፈል ዘመን ተጀ መረ ። በእንግሊዝ የተተከለው ቦምብ ሥራውን እየሠራ ነበር ።

«በጀብሐ ውስጥ የበላይነትን የያዙት የባርካና የአሳውርታ ተወላጆች የተቀሩትን እያሳደዱ ይመቱ ጀመር ። ሳላህ ሳቤ ከሥልጣን ተባረረ ። በዚህ የተነሳ ሠልፍ ናጺነት የተባለው የጀግኖች ቡድን ፣ ሕዝባዊ ኃይሊ የተባለው የማሪያ ቀይሕ ተወላጆች ቡድንና ዑብል የተባለው የባርካ ተወላጆች አንድ ክንፍ ፣ በሳልህ ሳቤ አማካይነት ሻዕቢያ የተባለውን ግንባር ፈጠረ ። የኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ አብዮት በ1966 እስከ ፈነዳ ድረስ የጀብሐና የሻዕቢያ እርስ በእርስ ጦርነት በኤርትራ በረሃዎች ሲቀጣጠል ቆየ ።

«በ1966 በረኸኞችን ከመንግሥት ጋር የሚያስታርቁ አንዳንድ ሽማግሌዎች ተመርጠው ተላኩ ። ጀብሐና ሻዕ ቢያ ከአሥመራ 16 ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ ያገኙ ነበር ። የአሥ መራና የአካባቢው ሕዝብ በእርቁ ድርድር እንዲሳተፍ የበኩ ሉን አስተዋጽኦ እንዲያደርግ በማለት ሐዶ እንዲመለከት ተፈ ቀደ ። መንግሥትንና በረኸኞችን ለማስታረቅ የሔዱት ሽማግ ሌዎች ጀብሐንና ሻዓቢያን አስታርቀው ተመለሱ ። እንዳንዶ ቹም በዚያው ወደ በረሀ ኮበለሉ ።

«በኢትዮጵያ የተቀጣጠለው አብዮት በምሥራቅና በደቡብ
በሶማሊያ ፣ በሰሜን ምዕራብ ፣ የኢትዮጵያ ዲሞክራቲክ ኅብረት
ነን በሚሉ መሳፍንት ፣ በውስጥ እንደ ኢሕአፓ እና ሌሎች
አምስተኛ ረድፈኞች ፣ በውጭ ደግሞ በተባበረ የኢምፔሪያሊ
ዝም ኃይል የተወጠረበት ቀውጢ ጊዜ ነበር ። ለአብዮቱ የቀረ
በለት ጥያቄ ፣ ከአብዮቱ ወይም ከኤርትራ የትኛውን? የሚል
አስቸጋሪ ጥያቄ ነበር ። የኢትዮጵያ ሕልውና ታላቅ ፈተና
ላይ ወደቀ ። ኢትዮጵያ የምትባለው አገር ከአንግዲህ አከተመች ፣
አለቀላት ይባል ጀመር ። እውነትም ያለቀላት መስሎ ታይቶ
ነበር ። አዲሱ የኢትዮጵያ ካርታ ምን እንደሚመስል ለማየት
የሚሞክሩ ሰዎች ጥቂት አልነበሩም ። ሁኔታውን በማየት ፣ ጥን
ቱንም ዐባይን ከምንጩ ፣ ቀይ ባሕርን ከናቱ በመቆጣጠር የተዳከ
መች ኢትዮጵያን ለማየት የሚፈልጉት አንዳንድ የአረብ መንግ
ሥታት ፣ ሱዳን ጭምር ፣ ከተገንጣዮች ጎን በይፋ ተሰልፈው ፣
እንደ እብድ ገላጋይ ካራ ያቀብሉ ጀመር ። ይህ ሁሉ ተደምሮ
ለተገንጣዮች አመች ሁኔታ ፈጠረላቸው ። ወርቃማ ጊዜ መጣላ
ቸው ። ሁኔታውን በመጠቀም ተንቃነቁ ።

«ሳሕል ፣ ከረን ፣ ደቀመሐሪ ፣ በከፊል ምጽዋ ፣ ደንጎሎ
ግንዳዕ ፣ ነፋሲት ፣ አምባትካላ ፣ ሠገነይቲ ፣ ናቅፋ ወዘተ
በሻዕቢያ እጅ ወደቁ ። ባርካ ፣ መንደፈራ ፣ ዓዲኳላ ፣ አቆርዳት ፣
ተሠነይ ወዘተ በጀብሐ ተያዙ ። አሥመራ ፣ ባሬንቱና በከፊል
ምጽዋ ነበሩ በመንግሥት እጅ የቀሩት ። እነዚህም ቢሆኑ
የጊዜ ጉዳይ ነበር ። የምጽዋ ሦስት አራተኛው ክፍል ተይ
ዟል ። አሥመራ በሰባት ኪሎ ሜትር ርቀት ተከባለች ። የአ
ሥመራ ጉሮሮ ታንቋል ። ምግብ ፣ ውሀ ፣ መብራት ፣ ማገዶ ፣
የለም ። ረሀብ ገብቷል ። እፍኝ ጥሬ አሮአል ። የቤት ዕቃ እየ
ፈለጡ ማንደድ ተጀምሮአል ። ከተኩስ ሌላ የሚሰማ ሙዚቃ
የለም ። ተኩሱ ላንዳፍታ ሲቆም ዓለም እንደሙታን መቃብር
ጸጥ ይላል ። እና መላከ ሞት ሠጥቶ በጆሮ ያንሾካሹካል ። እየሩ
የሞት ጠረን ይዞ ይመጣል ። ሕጻናት ተርበው ያለቅሳሉ ፣
እናቶች ተጨንቀው ዋይታ ያሰማሉ ፣ ሽማግሌዎች ከደጅ ቁጭ
ብለው ይተከዛሉ ። ፋብሪካዎች ጢስ አይታይባቸውም ፣ ማሳዎች
ጦም አድረዋል ። ገበያዎች አይቆሙም ፣ ቢቆሙም ባዶ ነበሩ —
የቁልቋል ገበያ!

ተገንጣዮች ወይም የውስጥ ደጋፊዎቻቸው እንደሚሉት ተጋደልቲ «ዛሬ ሊገቡ ነው ፣ ነገ ይገባሉ» በማለት ወሬ ስለሚያናፍሱ ፣ ቆራጥ ቆራጡ ፣ ይምጡ ምናለ ፣ ሞተን እንጠብቃቸውም! በማለት በሕይወቱ ቆርጦ ሲጠባበቅ ፣ ሌሎቹ ደግሞ የተገንጣዮች ደጋፊ ባይሆኑም ፣ እዚህ ቁጭ ብለን እንዴት እንጠብቃቸዋለን? ባይሆን ወጣ ብለን ከእነሱ ጋር ከበሮ እየመታን ብንገባ ይሻላል በማለት በድል አጥቢያ አርበኝነት ከከተማው እየወጡ ይኮበልሉ ነበር ። አምባሻ ጋግረው ፣ ጠላ ጠምቀውና ቄጤማ ጎዝጉዘው የእነ «ገባተም»ን ወይም «ተጋደልቲ»ን በድል መግባት ይጠባበቁ ነበር ። በኤርትራ ክፍለ ሀገር ታሪክ ውስጥ የበላይነትን ያገኛል ተብሎ የሚገመተውን ኃይል ተቀብሎ የማስተናገድ ዝንባሌ አዲስ ነገር አይደለም ። በ400 ዘመን የትግል ታሪክ ውስጥ አንዱ ኃይል ሲሄድና ሌላው ሲመጣ ማየት የተለመደ ነገር ሆና ቆይቷልና አድርባይነት ሁለተኛ ተፈጥሮ ሊሆን ምንም አይቀረውም ። መጠራጠር ይበዛል ። የ«ተማሰች» ቁጥር ቀላል አይደለም ።

«ለማንኛውም ነገር ለተገንጣዮች መጠናከር ምክንያት የሆነው ምን ነበር?

«አንደኛ — በኢትዮጵያ አብዮት ላይ ከውስጥና ከውጭ የደረሰው ከባድ ውጥረት ምናልባት እንደዋነኛው ምክንያት ሆኖ ሊጠቀስ ይችላል ። በጊዜው የነበረው ሠራዊት በምሥራቅ ፣ በደቡብ ፣ በሰሜንና በመሐል አገር ፣ በየግንባሩ የተቃጣውን ግፊት ለመቋቋም በቂ ኃይልና ትጥቅ አልነበረውም ። በዚህ ላይ የቆመለትንና የሚዋጋለትን ዓላማ ጠንቅቆ የሚያውቅ ሠራዊት ካለመሆኑም ሌላ ፣ ሠራዊቱ ያው የማኅበረ ሰቡ አካል እንደመሆኑ መጠን ፣ መ.ኢ.ሶ.ን. ኢ.ሕ.አ.ፓ ፣ ወዝሊግ ፣ ኢ.ጭ.አ.ት ፣ ሰደድ ፣ ኢ.ድ.ሕ. ወ.ዘ.ተ. በሚባሉ ፣ ጊዜው በፈጠራቸው የፖለቲካ መስመሮች ውስጥ የተከፋፈለ ፣ የተዳከመና ለጥቃት የተጋለጠ ነበር ።

«ሁለተኛ — በኢትዮጵያ ላይ የቆየ ዓላማ ያላቸው የአካባቢው መንግሥታት በአገሪቱ የተፈጠረውን አስጊ ሁኔታ በመጠቀምና የቆየ ሕልማቸውን እውን ለማድረግ ከምንጊዜውም ይበልጥ እንደ ጅብ ተጠራርተው በመነሳት ተገንጣዮችን አፍ

ንጫቸው ድረስ ያስታጠቁበት ፣ በሰውር በኢትዮጵያ ምድር ላይ ወታደራዊ ኃይል ያሰለፉበት ጊዜ ነበር ። በጊዜው አብዮቱ የሚተማመንበት የውጭ ኃይል አልነበረውም ። አሜሪካ አዲስ መሣሪያ የመስጠት ጉዳይ ቀርቶ ፣ ቀደም ሲል ለኢትዮጵያ የሸጠችውን መሣሪያ አግዳ ይዛለች ። የምሥራቅ አውሮፓ አገሮች ከሶቪዬት ኅብረት ጭምር ፣ የኢትዮጵያን አብዮት ባሕርይና ይዘት እስኪረዱ ድረስ በታዛቢነት ቆመው የሚመለከቱበት ጊዜ ነበር ። የኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ከራሱ ሌላ የሚተማመንበት ኃይል አልነበረውም ። መደራጀት የጊዜው አንገብጋቢ ጉዳይ ቢሆንም ፣ ውስጥ ውስጡን ይካሄድ የነበረው የፖለቲካ መስመሮች ሽኩቻ በታኝ ሁኔታ እየፈጠረ ያስቸግር ነበር ። በመሆኑም ፣ አብዮቱ በጊዜው የራሱን ኃይል በአዲስ መዋቅርና መንፈስ ለመገንባት ፋታ ያጣበት ቀውጢ ጊዜ ነበር ።

«ሦስተኛ — በኤርትራ ክፍለ ሀገር ተደራጅተው የሚገኙት ኃይሎች ፣ ጸረ ፊውዳል ፣ ጸረ ኢምፔሪያሊስትና ጸረ ቢሮክራሲያዊ ካፒታሊዝም አቋም አላቸው በሚል ግምት ፣ አብዮታዊው መንግሥት ገና ከመመስረቱ የመረጠው የእርቅ ጎዳና ፣ በተገንጣዮች ዘንድ እንደ ድክመት በመታየቱ ፣ አንድም ሞራላቸውን ከፍ አድርጎ ሲያበረታታቸው ፣ ሁለትም ፣ ነጻ ንቅናቄ እንዲያደርጉና ፕሮፓጋንዳ እንዲያካሂዱ ደህና የእድል በር ከፈተላቸው ። በመሆኑም የሚመካበት ኃይል ያጣ የመሰለው ሕዝብ እየኮበለለ ሔዶ የተገንጣዮችን ኃይል ያሳብጥ ጀመር ። በመሆኑም አብዛኛዎቹ የኤርትራ ከተሞች በወንበዴዎች እጅ ወደቁ ።

«በዚህን ቀውጢ ጊዜ ነበር ሁለተኛው ነጻ አውጭ አብዮታዊ ሠራዊት «አብዮታዊት ኢትዮጵያ ወይም ሞት» በማለት በየአቅጣጫው በቆራጥነት ሲተም የመጣው ።

«መሰከረ የኤርትራ ሰፊ ሕዝብ አንድ አካልና አለኝታ በመሆን ። በየጎራው በድል አድራጊነት ይተም ጀመር ።

በልዩ ልዩ ግብረ ኃይሎች ሥር የተሰለፈው ሁለተኛው ነጻ አውጭ አብዮታዊ ሠራዊት በሚያስደንቅ ፍጥነት የጠላትን ምሽግ ድባቅ እየመታ ነበር ወደፊት የሚገሠግሠው ። 501 ግብረ ኃይል ከሰቲት ሁመራ ተነስቶ በአሊ ጊደርና በተሠነይ

በማድረግ ፣ ከእንጥጮ ተነስቶ ፣ መረብን ከላይ በመሻገር በሽም ብቆ አድርጎ ከመጣው ከ502 ግብረ ኃይል ጋር ባሬንቱ ላይ ይገናኛል ። 501 እና 502 ግብረ ኃይሎች እንደገና 508 ግብረ ኃይል ተብለው ፣ ግማሹ ሳዌን ወደ መሣሊት ሲገሠግሥ ፣ ሌላው ደግሞ ወደ ታች ታጥፎ ወደ ከረን ካመራ በኋላ ከአሥመራ እካ ባቢ በመንቃንቅ በለዛ ፣ እምባደርሆ ፣ ዐዲ ገብሩና ኢላበርዕድ ላይ ይገኙ የነበሩትን የጠላት ምሽጐች እየሰባበረ ከመጣው ከ506 ግብረ ኃይል ጋር ከረን ላይ በድል ይገናኛል ። በሀ እና በለ የተከፈለው የ503 ግብረ ኃይል ተልእኮ እንደሚከተለው ነበር ። 503 ሀ ግብረ ኃይል የተነሳው ከዓዲግራት ሲሆን ፣ በራማ አድርጎ መረብን ከተሻገረ በኋላ ዓዲ ኳላን ፣ መንደፈራን ፣ ዓረዛን ኩዚ ያምተራእምኒና ድባርዋን በቁጥጥር ሥር በማዋል ሸከቲ ላይ ከ506 ግብረ ኃይል ጋር ይገናኛል ። እንዲሁም ከአድዋ በመነሳት ጾረናን ተሻግሮ የመጣው 503 ለ ግብረ ኃይል በደቀመሐሪ አድ ርጎ ከ503 ሀ እና ከ506 ግብረ ኃይሎች ጋር..... ላይ ይገናኛል ። ከአሰብ በመርከብ ምጽዋ የገባው 505 ግብረ ኃይል የጠላትን አከርካሬ ዕዳጋ ላይ ሰብሮ ፣ የዶጋሊን ፣ የደንጎሎን ፣ የእምባት ካላን ፣ የጊንዳዕንና የነፋሲትን ምሽጎች በመሰበባርና የአሥመራ ምጽዋን መንገድ በመክፈት አሥመራ ይገባል ። በሁሉም አቅ ጣጫ የድል ጉዞ ነበር ።

«ከዛሬ ነገ እንገባለን በማለት በአሥመራ ከተማ ዙሪያ እንደ ጆሬ አሞራዎች አሰፍስፈው የነበሩት ወንበዴዎች ፣ የሁዋሊት ማርሽ አስገብተው ወደ ሣሕል በረሀ ከመፈርጠጥ ሌላ ምርጫ አልነበራቸውም ።

«አሁን ጀብሐና ሻዕቢያ በሣሕል በረሀ ይፋጠጡ ጀመር ። አንድነታቸው ሳይሆን ልዩነታቸው እየጎላ መጣ ። የሣሕል በረሀ ለሁለቱ ድርጅቶች ጠቦ አይደለም ። አብረው ለመኖር ስለማይችሉ ብቻ ነበር ። እንደገና እንግሊዝ ቀብሮት የሔደው ቦምብ ሥራውን መሥራት ጀመረ ። የኤርትራን ሕዝብ በውስጥም ሆነ በውጭ የሚወክለው ማነው? የሚለው መሠረታዊ ጥያቄ እየጎላ መጥቶ ፣ በሻዕቢያና በጀብሐ መካከል የእርስ በእርስ ጦርነት እንደገና ተከፈተ ። የጀብሐ ኃይል እንዳለ ተመታ ። ሻዕ ቢያ የበላይነቱ ተቀዳጀ ። ቀደም ሲል ሻዕቢያ የሦስት ድርጅ ቶች ግንባር መሆኑ ቀርቶ የደጋው አገር ተወላጆች ብቻ ፖለቲ

ካዊና ወታደራዊ ሥልጣን በሞኖፖል የጨበጡበት ድርጅታዊ መዋቅር ሆኖ ነበር ። ደገኞችም ቢሆኑ እርስ በርሳቸው ተስማም ተው ሊኖሩ አልቻሉም ። የአከለጉዛይ ፣ የሠራዬ ሴራ እየተባለ የእርስ በእርስ ፍጅት ስለቀጠለ ፣ በመጨረሻ ሻዕቢያ የአንድ አካባቢ ተወላጆች የሥልጣን መድረክ ለመሆን በቃ ።

«ጀብሐና ሻዕቢያ ኤርትራን በሙሉ በቁጥጥራቸው ሥር ለማዋል ቢችሉ ኖሮ ምን ይሆን ነበር? ብለን እስቲ እናስብ ። ያው የታወቀው ነገር ይሆን ነበር ። ታሪክ በአዲስ ክስተት ወደ ፊት ቢራመድም መሠረቱን አይለቅም ። የእንግሊዝ ፖለቲካዊ ቦምብ በባሰ ሁኔታ በኤርትራ ምድር ይፈነዳ ነበር ። ሌላ የኮንጎ ፣ የናይጀሪያ ፣ የቻድ ፣ ሁኔታዎች በአፍሪካ ምድር ይፈጠር ነበር ። ይከተል የነበረውን ጥፋትና እልቂት ለማሰብ አይቻልም ፣ ቢያስቡትም ይዘገንናል ።

በመጨረሻ ፣ «ከዚህ ሁሉ ምንድነው የምንማረው? የዚህ ክፍለ ሀገር ችግር ባብዛኛው ከውጭ ተጽዕኖ የሚመነጭ መሆኑን ነው ። የኤርትራ ሕዝብ ይህን ማወቅ አለበት ። የውጭ ኃይሎች መሣሪያ በመሆን እስከመቼ ድረስ የገዛ አገራችንን ስንወጋ እንኖራለን? ቅኝ ገዢዎች በመካከላችን ጠምደው የሄዱትን ፣ እየቆየ የሚፈነዳ ቦንብ ነቅለን መጣል አለብን ። ይህን ልናደርግ የምንችለው እርስ በእርሳችን ስንተማመን ነው ። ልባችንን መክ ፈት ስንጀምር ነው ።» ሲል አንድ ወንድና ሴት ተያይዘው መጡ ።

ሥዕላይ በራኺ መሆን አለበት አልኩ ። ግን ዓይኔ ሮጦ ያረፈው ልጅቷ ላይ ነበር ። ንጉሥ ዳዊትን የፈወሰችው ለሜናዊት ቀንጀ ልብ ስንጥቅ ታደርጋለች ። ረጅም ባለጥልፍ ቀሚስ ለብሳ ፣ ትንሽ ነጠላ ትከሻዋ ላይ ጣል አድርጋለች ። በጥቁር ከፈይ የታ ሠረ ፣ በሰለሞን ኮከብ ቅርጽ የተሠራ ትልቅ ወርቅ ከረጅም አን ገቷ ላይ ጉች ብሎ ይታያል ። ጥቁር ረጅም ጠጉሯ ከትከሻዋ ላይ ወርዶ ዘፍ ብሎአል እና ስትሔድ ይነሰነሳል ። እንደሌሎቹ የአሥመራ ሴቶች ስንጥር መሳይ አይደለችም ። ደረቷ ሙሉ ፣ ዳሌዋ የኮራ ፣ ጠይም ፣ የደም ገንቦ የሚሏት ዓይነት ነች ። ዓይኖ ቿን ተከተልኩ ። ዓይኖቼ ተወርውረው የሔዱት ወደ ኮሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ነበር ። የተቆጣች ድመት መስላ ነበር የምታ

የው ። እሱም እንደተቆጣ ነብር ሆኖ ይመለከታት ነበር ። ክራንቻና ጥፍር ባይማዘዙም ፣ በዓይኖቻቸው የቁጣ ቃላት የሚለዋወጡ መስለው ታዩኝ ። ድንገት ሰውነቱ ተቆጣ ፣ ሁኔታው ተለወጠ ። እሷም ደስ አላላትም ። ፈገግታዋ ጨለመ ። በሁለቱ መካከል የነበረው ስሜት ደስ አላለኝም ። ይሁን እንጂ ስለግንኙነታቸው ለማሰብ ውበቷ ጊዜ አልሰጠኝም ። የምታሳስብ ዓይነት ሴት አይደለችም ። እንዲያው ገና ሲያዩዋት የምትወደድ ልጅ ናት ። ዳቦ ሳይቆረስ 'ሰሜናዊት ቆንጆ' ብዬ ስም አወጣሁላት ።

ሥዕላይ በራኺና ሰለሞን በትረጊዮርጊስ ትከሻ ለትከሻ ተሳሳሙ ። ሰለሞን እየዞረ ያስተዋውቀው ጀመር ። ከኰሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ጎን ነበር የቆምኩት ። አጠገቡ መቆም ደስ አይለኝም ። አጭር ባልሆንም እሱ አጠገብ ስቆም ድንክ የሆንኩ ያህል ይሰማኛል ።

የኰሎኔል ታሪኩ ወልዳይን ስም ሲሰማ ጆሮውን እንደሚዳቋ አቆመ ። ወደ ላይ አንጋጦ እንደ ድንቅ ሲመለከተው ከቆየ በኋላ ፣ «ኤይ ሳልሽ ኮኔረ? ከመይ ቀኒሃ?» ብሎት ትከሻውን አገላብጦ ሳመው ።

ሥዕላይ ጀግና አይመስልም ። ለመሆኑ ጀግና ምን ይመስላል? አላውቅም ። አንዳንድ የማውቃቸው ጀግኖች አጭሮች ናቸው ። ሌሎቹ ወፍራሞች ናቸው ። የተቀሩት ደግሞ ሰው ቀና ብለው የማያዩ ዓይነ አፋሮች ናቸው ። ሥዕላይ ቁመቱ ዘለግ ያለ ፣ ቀጭን ፣ ጉረኛ ቢጤ ነው ። ዓይኖቹ ትናንሽ ናቸው ። ጠጉሩ ብን ብላ የሳሳች ናት ። ልብስ መርጦ መልበስ የሚያውቅ ይመስላል ። ባለሽንትር ቡላማ ልብስ ከነሰደሪያው ለብሷል ። አሁንም ዓይኔ ከልጅቷ አልተለየም ። እሷም ፣ የት ነው የማውቀው? በማለት ሳይሆን አይቀርም ፣ አንዳንዴ ውብ ዓይኖቿን ጣል ታደርግብኝ ነበር ። በዚያ መከረኛ ቴሌቪዥን አይታኝ ይሆናል ። አንዳንድ ጊዜ አንዳንድ ሰዎች በቅርብ የሚያውቁኝ መስሎአቸው ሠላምታ ከሰጡኝ በኋላ ግር ሲላቸው ላይ ያስቁኛል ። ላይ ላዩን ልሳቅ እንጅ ውስጥ ውስጡን ታዲያ ያናድደኛል ። መልኬን የሚያስታውስ ሁሉ አያውቀኝም ። ዝና ሙላጭ ነገር ነው ።

«ግን ምን ዓይነት ሠይጣን ነህ!» አለ ሥዕላይ አሁንም በመ ደነቅ ኰሉኔል ታሪኩን እየተመለከተ ።

«አንተም ሠይጣን ነህ» አለው ።

«ሻዕቢያ አንተን ለመግደል ያልሞከረችው ነገር የለም ። ግን ዘጠኝ ነፍስ አለህ መሰለኝ፣ ታስታውሳለህ ፣ አንድ ቀን ደቀመሐሪ ላይ ከበንህ ነበር ። እንደምንም ብለህ አመለጥከን ። ጥይት ለምን እንደማይመታህ አይገባኝም» አለው ።

«ቀጭን ስለሆንኩ ይሆናል ....»

«በጣም ደፋር ነህ ። ሁለት መትረየስ በግራና በቀኝ እጅህ ይዘህ ደረትክን ገልብጠህ መሐላችን ስትገባ ይገርመኝ ነበር ። እጠላህም ፣ አደንቅህም ፣ አከብርህም ነበር ። ያ ሁሉ አለፈ ። በሕይወት ኖረን ለዚህ መብቃታችን ጥሩ ነው» አለ ሥዕላይ ። ሲናገር ይችኩላል ንቅናቄው ሁሉ ፍጥነት አለው ።

ኰሉኔል ታሪኩ በዚያ ቁመቱ ላይ እያንዣበበ «አንተንም የምጠላህን ያህል አከብርህ ነበር ። ዓላ ላይ የሠራኸን ሥራ ትዝ ይልሀል፤ እንደዚያ ከበንህ እየተኩስክ ስንጥቀኸን ስትወጣ ዓይኔን ለማመን አቅቶኝ ነበር ። ደቀመሐሪ እንደዚያ ፈራርሳና እንዳልነበረች ሆና ሳያት አንተን ለመግደል ያልሟልኩት መሐላ አልነበረም ። ደቀመሐሪ የተወለድኩባት ከተማ ናት ። መቸም ሕይወት የምትሔድበት መንገድ አይታወቅም» አለ ኰሉኔል ታሪኩ ወልዳይ ።

ሥዕላይ ተወራጨና ፣ «ያጠፋሁትን ያህል ለመካስ ዝግጁ ነኝ ። ኃጢአተኛው ተመልሷል ። ከእንግዲህ ወሳኙ ነገር መ ጭው ጊዜ ነው ። ያለፈው አልፎአል» ብሎ ወደኔ መጣ ።

ሰለሞን አስተዋወቀን ። ፎቶግራፍ እንደሚያነሳ ሰው በጣም አተኩሮ ሲመለከተኝ ከቆየ በኋላ በቁጣ ፣ «ለምንድነው ወዶ ገብ እያላችሁ የምትጠሩን? እኛ ውሾች አይደለንም ። ሰዎች ነን ፣ በእውነት እኛ ከበረሀ የተመለስን ሰዎች ሁኔታ ያሳዝናል ። የወንበዴዎች የውስጥ ደጋፊዎች በየመንገዱና በየቡና ቤቱ

ሲያዩን ይተቆብናል ። ወንበዴዎች በራዲዮ ጣቢያቸው ከሐዲ ዎች ፣ ፈሪዎች ፣ ራስ ወዳዶች ይሉናል ። መንግሥት ደግሞ ምንም እንኳ ምጎረት ቢያደርግልንም ፣ ሙሉ እምነት የሚያሳድርብን አይመስለንም ። እናንተ ጋዜጠኞች ይባስ ብላችሁ ወዶገብ የ ሚል የውሻ ስም ትሰጡናላችሁ ። ምንድነው እንዲህ ዓይነት ነገር! እንደ የከዳ ሁልጊዜ ከሐዲ ነው ያለው ማን ነው!» አለኝ ።

«ሌላ ስም እንፈልጋለን» አልኩት ።

«እዎ ፣ ቶሎ ብላችሁ ብትለውጡት ይሻላል» አለ ።

«በረኸኛ» እንዳንላችሁ እውሬ አይደላችሁም «ሠርጐገብ» እንዳንል ደግሞ አይሆንም «በሠላም የተመለሱ» እንዳንል ሠላ ማዊ መሆን በተግባር መታየት አለበት ። መላ ያጣ ነገር ሆኖብን ነው'ኮ» አልኩት ።

ድንገት በጥፊ እንደተመታ ሰው ከው አለ ። ምን እንዳስደ ነገጠው አልገባኝም ። አሳቤን ዘልቆ ለማየት የሚሞክር ነበር የሚመስለው ትክ ብሎ ዓይን ዓይኔን ሲመለከተኝ ።

ቆይቶ ፣ ቆይቶ «ምን አልከ?!» አለኝ ።

«ስቀልድ ነው ምን አጠፋሁ?» አልኩት ።

መልስ አልሰጠኝም ። በትናንሽ ዓይኖቹ እንደ መርፌ ወጋ ቶኝ ወደ ምስቱ በረኸኞች ሔደ ። ኰሎኔል በትሩ ተሰማ ጀርባዬን ነካ አድርጐ ፣ «ምን ብትለው ነው የተቆጣው?» ብሎ ጠየቀኝ ።

መቸም ፣ ያንን ደስ የሚል ፈገግታውን በምሽት ከሚያበ ራው ፊቱ ላይ ለጥፎ ፣ እያየ እንዳላየ ሆኖ ፣ የሰው ስሜትና ሁኔታ ማጤን ልምዱ ነው ኰሎኔል በትሩ ። የሆነችው ነገር አታመል ጠውም ። አንጐሉ እንደ መዝገበ ቃላት ሁሉን ነገር ይመዘግ ባል ። ከንፈር የማንበብ ችሎታ ሳይኖረው ይቀራል!

«ወዶ ገብ ከማለት ሠርጐ ገብ ማለት ይሻል ይሆን? ስላል ኩት ነው....»

«ለምን እንዲህ አልከው ልጅ»

«ቀልዴን ነበር..... ምነው ጠየከኝ?»

«እንዲያው ነው ፡ ይልቅ ከእሱ ጋር የመጣችው ልጅ ዓይኗን ጥላብህለችና ሒድና አጫውታት» አለኝ ።

«ሴት አትቅረቡ ብለህ የለም እንዴ?»
«ይልቅ ዕድል አያምልጥህ» ብሎኝ ሔደ ።

ምናሰበት አልኩና ወደ ልጅቷ ሔድኩ ። የወንዶችን ወንዳ ወንድ ንግግር መስማት አሰልችቶኝ ነበር ። ለውጥ አይከፋም! «ምነው ብቻሽን ቆምሽ እቱ? ምን ትጠጭያለሽ? ምን ላምጣልሽ?» አልኳት ።

«ቢራ በስፕራይት»

የጥያቄ ፊት አሳየኋት ። 'በቢተር' እሺ ። ቢራ በስፕራይት ሲጠጣ ግን አይቼም ሰምቼም አላውቅም ።

«ጽቡቕ መስተ እዩ» አለች ። ስትናገር ጠጉሯ ይነሰነሳል ። በጠጉሯ የምትናገር ነው የምትመስለው ።

«እው ንጽብቕቲ ቆልዓ» አልኳት ።
«ትግርኛ ትዛረብ ዲካ»
«እወ ቁሩብ ቁሩብ»
«እስኪ «ኻ» በል»
«ሀ»
«እስኪ «ዐ»በል»
«አ»
«ትግርኛ አትችልም ። አባቴ ይሙት!» አለችኝ እየሳቀች ። እውይ ጥርሶቿ ታይተው አይጠገቡም ። የውበት አምላክ በጥንቃቄ የደረደራቸው የቀይ ባሕር ዕንቁዎች ይመስላሉ ።

«ይኽ ጉሮሮ የሚፍቅ ቋንቋ! መንጉጥ ነው» አልኳት
«እንጥላችሁ ስላልተቆረጠ ይሆናል»
«እስኪ መቶ በይ»
«ሞቶ»
«እስኪ አንተ በይ»
«አንቴ»

«እንቺም አማርኛ አትችይም አባቴ ይሙት» አልኳትና መጠጧን ላመጣላት ሔድኩ ።

መጠጧን ይዤ ስመለስ ሰለሞን በትሬጊዮርጊስ መንገድ ላይ ያዘኝ ። የተበሳጨ ይመስላል ።
«ምን ሆንክ?» አልኩት ።
በየደቂቃው ነበር የቴሌፎን ጥሪ የሚደረግለት ። ያሳዝነኛል ። ይበሳጭ እንጂ ድካም ፊቱ ላይ አይታይም ።
«የምጽዋ ፌስቲቫል ኮሚቴ ነው የሚያስቸግረኝ ። ባራት ሰዓት ይጠብቀኛል» አለኝ ።
«ከእንግዲህ? ልብህ እንዳይቆም ብቻ!» አልኩት ።

«ጉርጉሱም ላይ ሁለት ትኩሎች ለመሥራት ፈልገው ፥ ማርና እንጨት አጥተው ተቸግረዋል ። እኔም የሰጠኋቸው ጊዜ በጣም አጭር ነው ። ሐያ አራት ሰዓት እየሠሩ ናቸው» አለ ።

«ታዲያ ማርና እንጨት ከየት ታመጣለህ? ከጠፋ ለምን አይቀርም......»
«መሠራት አለበት ። ከየትም እንፈልጋለን ። በአይሮፕ ላንም ቢሆን ከየትም እናስጭናለን ።» አለ በጽኑ መንፈስ ።
«በል ብርታቱን ይስጥህ ። ይህን መጠጥ ለዚያች ልጅ ላድርስ» አልኩት ።
«ጋዜጠኛ በደረሰበት የሕዝብ ግንኙነት መኰንን ነው'ኮ ጉሽ አስተናግድልኝ» አለ ።
«ቴሌፎን ይጮህ ነበር»
«ቴሌቪዥን መክፈት ይፈቀዳል?» አልኩት ።
«ምን ፕሮግራም አለ?»
«የኔ»
«ስለምን?»
«ስለእሥመራ»
«መቼ የሠራኸውን?»
«ዛሬ ጠዋት እንደደረስኩ......»

«ከመቸው ደረሰልህ ልጅ? ይቻላል ። እኔም ለማየት እፈል ጋለሁ» ብሎኝ የቴሌፎን ጥሪውን ለመቀበል ሮጠ ። ቤቱም ውስጥ እንደ ሮጠ ነው ።

መጠጧን አመጣሁላትና «ሕራይ ትግርኛ ከትምህርቲ እሺ። ሺ እምበአር፤ ጸጋዬ ኃይለማርያም እባላለሁ» አልኳትና መጠጧን ቀምሼ ሰጠኋት ። እውነትም ጥሩ መጠጥ ነው ።

«በቲቪ አውቅሀለሁ ። አንተም አማርኛ ታስተምረኛለህ» አለች ፣ ጠጉሯን እየነሰነሰች ፈገግታዋ ይናፍቃል ።

«ማን ብዬ ልጥራሽ ስሜናዊት ጽብቅቲ?» ብዬ ስሟን ጠየኳት ሳቀችና ፣ «ፊያሜታ ጊላይ እባላለሁ» ብላ ስሟን ነገረችኝ። ስሟ ደንቆኝ ቅንድቤን ከፍና ዝቅ ሳደርግ አይታኝ፣«ምነው?» አለች ።

«እንግዳ ስም ነው.....»

«የጣሊያን ስም ነው.....»

«ምን ማለት ነው?»

«ትንሽ ነበልባል.....»

«እውነት? አንቺን ከሩቅ መሸሽ ይሻላል» አልኳት ።

«ለምን?» አለችኝ ።

«ስምን መላክ ያወጣዋል ይባላል ። እንደ ስምሽ ከሆንሽ አደገኛ ነው ። በትንሽ ነበልባል ተቃጥሎ ማለቅ ደግ አይደለም ። እንደ ስምሽ እንዳልሆንሽ ተስፋ አደርጋለሁ» አልኳት ።

«ነኝ አባቴ ይሙት» አለች ሳቃ ።

«እንዴት?»

«በሕጻንነቴ እሳት ነበርኩ ። እያለቀስኩ ፣ ዕቃ እየሰበርኩ ፣ ከቤት እየጠፋሁ እናትና አባቴን ሳስቸግራቸው ነበር ። ብቻዬን ደግሞ መተኛት አልወድም ነበር ። ብቻዬን ካስተኙኝ ሌቱን በሙሉ ሳለቅስ አድራለሁ ። ከእነሱም ጋር ተኝቼ እነሱ ሲጫወቱ የሰማሁ እንደሆነ አለቅሳለሁ ። ለዚህ ሳይሆን አይቀርም ፊያሜታ የሚል ስም ያወጡልኝ » በማለት አስረዳችኝ ።

«አሁንስ? ብዬ ጠየኳት»

«አሁንም ትልቅ ነበልባል ነኝ ። ለምወደው ግን አይደለሁም ። ለምወደው ሰው ማርና ወተት ነኝ ። ስኳር ነኝ»

«እና የምትወጂው ምን ዓይነት ሰው ይሆን?»

«እንደ ድንጋይ የጠጠረ እንደ ብረት የጋለ ፣ እንደ ስኳር የጣፈጠ ወንድ» ብላ እንደገና ሳቀች ።

«እውነት?»

«ቀልደኛ ነው ። ምስጢሬን አሁን አልነግርህም.....»

«ምናለበት?»

«ምስጢር ነው» አለች ።

«እሺ ። ራሴ አንድ ቀን እደርስበት ይሆናል ። ግን ስምሽን ብትለውጪው ጥሩ ነበር.....»

«ለምን?»

«የባዕድ ስም ነው ። የአሥመራ መንገዶች ፣ ሱቆች ፣ ቡና ቤቶች ፣ ሆቴሎችና ሬስቶራንቶች ፋብሪካዎች ሳይቀሩ በባዕዳን ስም ነው የሚጠሩት ። የጣልያን ቅሪት ያው የባዕድ አስተሳሰብና አመለካከት ማስከተሉ አይቀርም ። በዚህ ክፍለ ሀገር ከፍተኛ የባ ሕል አብዮት ማካሔድ ያስፈልጋል ፣ በእውነት ። አይመስልሽም? አልኳት ።

«ፈያሜታ ካስጠላህ ፋና በለኝ» ብላ ዝም አለች ።

ከአኳኋኗ የውይይቱን አቅጣጫ ለመከተል እንዳልፈለገች ተረዳሁ ። ግን አልተናደደችብኝም ። ማንኛውንም ፖለቲካዊ ውይይት ከሩቁ የምትሸሽ መስላ ታየችኝ ። አልገረመኝም ። የክፍለ ሀገሩ ሰው ሁሉ ከፖለቲካዊ ውይይት የመሸሽ ዝንባሌ አለው ። ምናልባት ሰልችቶ ይሆናል ወይም በፍርሀት ። ግን ወደደም ጠላም ከፖለቲካ ሸሽቶ ለመኖር አይችልም ። አሁንም ይሁን ወይም ኋላ ሚናውን ለይቶ መቆም ይኖርበታል ። በቀይ ኮከብ ዘመቻ ወቅት ሌላ ምን አማራጭ ይኖራል? አንዱ ሲሞት ሌላው ተመልካች ሊሆን አይችልም ። ለማንኛውም ነገር በዚህ አቅጣጫ በነገር ልገፋፋት አልፈለኩም ። አርዕስቱን ለወጥኩ ። እንግዳ ውበት ። እንግዳ ስም ። እንግዳ መጠጥ ። ብርቅዬ ዕድል ፣ አድራ ሻዋን ጠየኳት ። ያለምንም ማመንታት የቤትና የቢሮዋን ስልክ ቁጥሮች ሰጠችኝና «ፈጣን ነህ አባቴ ይሙት» አለች ።

«ሕይወት ቆማ አትጠብቀንም.....»

«የዚህ እግርግር አባል ነህ?»

እንግዳ ጥያቄ ።

«እግርግር አልሺው!?»

«ታዲያ ምን ይባላል? ከተማው ፍጹም ተረብሿል ። በምን ሥርዓት» ብላ ሌላ ጥያቄ ልታቀርብልኝ ስትል ፣ ሥዕላይ ድም ጹን ከፍ አድርጐ ፣«ፍትዊ ወዲ በርሄ ያደረገኝን ላሳያችሁ!» አለና ኮቱን አወለቀ ። ከራቫቱን ፈታ ። ሰደሪያውንም አውልቆ ጣለ ። ምን ሊያደርግ ይሆን? በማለት ሁላችን ተንጋግተን...... ወደ እሱ ተጠጋን ። ጭቅጭቅ ይዘው ነበር ። የሸሚዙን ቁልፎች ፈትቶ ሲያበቃ ሸሚዙን ወደ ላይ ገለበጠና ጀርባውን አሳየን ። እብድ ያረሰው ማሳ ይ መስላል ። አለንጋው አጥንቱ ድረስ ዘልቆ አርሶታል የእብድ እርሻ ። ሸሚዙን ቆልፎ እያስተካከለ ፣ «ጀር ባዬ ላይ ያያችሁት ጠባሳ የጀብሐ ተራማጅነትና ሰብአዊነት ምልክት ነው! አይደለም ወዲ በርሂ? » ብሎ ሰደሪያውንና ኮቱን ደርቦ ሲያበቃ ክራቫቱን አጥልቆ እያስተካከለ ፣«ቆሞ ያስገረፈኝና የገረፈኝ ወዲ በርሄ ነው ። ለምን ቢባል? ጀብሐ ውስጥ ሠርጐ የገባ የኢትዮጵያና የሲ. አይ. ኤ. ወኪል ነው በማለት ። ባልሆንኩት ነገር እንደዚያ ስገረፍ ፣ ቁስሌ ላይ የፈላ ውሀ ሲፈስ አለቀስኩ? ጮሁኩ? ኖኖ ። ዝም ብየ ሞቱን ነበር የምመኘው ። ለመሞት ብፈ ልግም አልሞትኩም ። ለመሞት እፈልጋለሁ ። አልሞትም ። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ሞትን አልፈራም ። ሞት ምንም እንዳይደል ጀብሐ አስተምራኛለች» አለ ።

ፍትዊ ወዲ በርሄ ሳቀና ፣ «እኔ ሆኘ ነው እንጂ መግደል ቀላል ነበር» አለው ።

«ለሰብአዊነትህ ከፍ ያለ ምስጋና!» አለው በታላቅ ምጸት ።

ፍትዊ ነገሩን በቀላሉ ለመሸፕት ፈልጐ እየሩን በእጁ ገፋና «ለማንኛውም ነገር ማንነትክን በውድም ሆነ በግድ ማረጋገጥ ነበረብን ። ያንድ ድርጅት ሕልውና ቀልድ አይደለም ። ከሠርጐ ገቦች መጠበቅ አ ለበት ። እና አንተ ደግሞ በጣም አጠራጣሪ ፍጡር ነበርክ.....» ሲል ።

ሥዕላይ ተቆጣና ፣ «ማን እኔ ወዲ በራሂ!» አለ ።

«አዎ ወዲ ባራሂ» አለ ፍትዊ ፍርጥም ብሎ ።

«የኃይለ ሥላሴ መንግሥት ባለሥልጣን ነበርክ ወረዳ ገዥ ። የኢሣይያስ አፈወርቂ የቅርብ ጓደኛም ነበርክ ። ይህም ብቻ አይደለም ። በቃኘው ጣቢያ ውስጥ ኢሳይያስ አፈወርቂን ራቻ

ርድ ኮፕላንድ ከተባለው የሲ. አይ. ኤ. ሰላይ ጋር ያገናኘኸው አንተ ነበርክ ። እነሱን በምታገናኝበት ወቅት እኔ አሥራት ካሣ ያቋቋሙት የኤርትራ ሠላም ጉባዔ ኮሚቴ አባልም ሆነህ ስትሠራ ነበር ። ታዲያ ይህን ሁሉ እያወቅን ልባችንን ከፍተንና እጃችንን ዘርግተን እንድንቀበልህ ፈልገህ ኖሮአል? ዋእ! እስካ መንበት ድረስ ለአላማ ነበር የቆምነው ። አሁን ያ ሁሉ አልፎአል። እኔም ሆንኩ አንተ በረሀን ለአድሀሪያንና ለብልጦች ትተን መጥ ተናል ። ከእንግዲህ ላንድ ዓላማ አብረን መሥራት አለብን ። ጀርባህ ላይ ያለው ጠባሳ ያለፈ ታሪክ ነው ። እርሳው!» እለና ውስኪውን በንዴት ተጐነጨ ። ቀጠለና፣ «እና ደግሞ የኢትዮ ጵያን ሰፊ ሕዝብ አብዮት ተሳስቼ በመውጋቴና በማድማቴ ነው እንጂ አንተን በመግረፌ ወይም በማስገረፌ የሕሊና ጸጸት አይ ሰማኝም...... ወዲ ደጃዝማች!» አለው ።

ከዚያ ነገሩ አቅጣጫውን ለውጦ፣ አንተስ የማን ልጅ ሆን ክና? በሚል ርዕስ መከራከር ጀመሩ ። አራቱም የደጃዝማቾች ልጆች ነበሩ ። የሚገርመው ነገር፣ አባቶቻቸው የአራቱም አባ ቶች የታወቁ «ዩኒዩኒስቶች» የነበሩ መሆናቸውን ከጭውውታ ቸው ስረዳ፣ እነዚህ ያባት እጥንት አስለቃሾች ከምን ላይ በቀሉ? የሚል ጥያቄ መጣብኝ ። እና ለምን? እንዲያውም «ኢትዮጵያ ወይም ሞት!» የተባለውን የማኅበር አንድነትን ዘላለማዊ መፈ ክር በመጀመሪያ ያወጡት የሥዕላይ አባት እንደ ነበሩና፣ በኋላ ልጆቻቸው ይህን ክቡር መፈክር ጥለውና ረግጠው፣ ኤርትራን ከኢትዮጵያ ለመገንጠል ወደ በረሀ ሲገቡ፣ በዚሁ ሁኔቴ ተበሳ ጭተው በልብ ሕመም በድንገት የሞቃቸውን ወሬ ስሰማ አዘ ንኩ ። መጥፎ ኃዘን ተሰማኝ..... የዘሩት ሲጠፋ..... ሳይበቅል ሲቀር ወይም እንክርዳድ ሲበዛበት..... አይ የገበሬ ድካም..... ኃዘን ይህች እናት አገር..... የሚያደሟትንና ጡቷን የሚነክሱ ልጆች የማትወልድበት ጊዜ መቸ ይመጣ ይሆን፣ ኸርንጉርጉር የእናት ሆድ... ሥዕላይ ወደ መስፍን ጽሩዕ ዞሮ ነበር ።

«ከጅብሐ እምልጨ ወደ ሻዕቢያ ስመጣ ማን ተቀበለኝ መሰላችሁ? ወዲ ጽሩዕ ነበር ። ጀርባዬን ባላየውም አላመነ ኝም ። በውንብድና ዓለም ውስጥ መተማመን የለም ። የቋም እሥረኛ ሆኘ ላንድ ወር ያህል ምርመራ ላይ ቆየሁ

«ከዚያ ምን አደረገኝ መሰላችሁ? ወደ ቢሮው ወስዶ ኪስህን አራግፍ አለኝ ። ያለ የሌለኝን ነገር አራገፍኩ ። እና ይህ የማ ፎቶ ግራፍ ነው?» ብሎ ጠየቀኝ ።

«የናቴ» አልኩ

«ከዛሬ ጀምሮ ያለሻዕቢያ እናት የለህም» ብሎኝ የናቴን ፎቶግራፍ እሬቴ ቀዶ ጣለው

«ይህችስ ማን ናት?»

«ፍቅረኛዬ» አልኩ

«ከዛሬ ጀምሮ ያለሻዕቢያ ሌላ ፍቅረኛ የለህም ብሎ ፎቶግራፏን ቀዶ ጣለው ።

«ያንገቴን ወርቅና የጣት ቀለበቴን ወስዶ ፣ ያለሻዕቢያ ሌላ ጌጥ አያስፈልግም አለኝ ። ከዚያ ማግዬን ልብሴን ወስዶ ለማማ ሸበጥ ለልብስ ጆንያ ብጤ ሰጠኝ ። እንጨት ያበፈልጠኝና ቂጣ ያስጋገረኝ ጀመር ። ገላ መታጠብ ፣ ልብስ መለወጥ የለም ። ማከክና መቅመል ጀመርኩ ። የቁም ሞት መሞት ነው ። ማንም ፣ ምንም የመሆን ስሜት በላያችን ላይ ማደር ይጀምራል ።

«ካንድ ወር በኋላ ለወታደራዊ ሥልጠና ተወሰድኩ ። ወዲ ጽሩዕ እንደ ጥላዬ ይከተለኛል ። ወታደራዊው ሥልጠና ሞትን ያስመኛል ። የተወሰዱበትን ቀን ያስረግማል ። ያለውሀ ፣ ያለ እህል ከቦታ ቦታ ለማምገት ፣ ለሁለት ማምገት ዝም ብሎ መጓዝ አለ ። በጸሐይ ፣ በዝናብ ፣ በጭለማ ፣ በቀን መጓዝ መጓዝ ። እየሄዳችሁ እንቅልፍ ወሰዶአችሁ ያውቃል? እንቅልፍ ይዞኝ ብዙ መንገድ ብዙ ቀን የተጓዝኩበት ጊዜ አለ ።

«እና ጓደኞችህ ካጠገብህ ተለይተው ሲወድቁ ታያለህ ። አታነሳቸውም ። ራስክንም መሸከም አትችልም ። ለጅብ ጥለህ ቸው ትሔዳለህ ። ሞታቸው ያስቀናሃል ። ስለሞት ብቻ ነው የምታስበው ። ግን ነፍስህ አትወጣም ። ትተናንቅሀለች ።

«እና ከዚያ አንድ ቀን እሥረኞች ወደሚረሸኑበት ሥፍራ ትወሰዳለህ ። ራስህ ጉድጓዱን ትቆፍራለህ ። ራስህ ሰውዬውን እንጨት ላይ የፊጥኝ ታስራለህ ። እና ዓይኑን ትክ ብለህ እይ

ትባላሰህ ፡፡ ታየዋለህ ፡፡ ገልገል ነው ሞት ይሻለዋል ትላለህ ፡፡ እንተም መሞት ነዋ የምትፈልገው ፡፡ ግን አትሞትም፡፡እና በባንጃ ውጋው ትባላለህ አሠልጣኞችህ ስሜትክን ለማየት ዓይን ዓይን ህን ይመለከቱሀል፡፡ይመዝኑሀል፡፡እና ዓይንህ እያየ የፈጥኝ የታ ሰረ ሰው ትገድላለህ ፡፡ አፈር ታለብሰዋለህ ፡፡ ሞት ምንም አይደለም ፡፡ ከዚያ ሰው አትሆንም በቃ! ለመኖር ትገድላለህ ፡፡ አይደለም ወዲ ጽናዕ?» አለ ፡፡

ነገሩን እያጋነነና በንቅናቄ እያስደገፈ ሲገልጽ ልክ የወጣ ለት የመድረክ ተዋናይ ይመስል ነበር ፡፡ ሁላችንም አፋችንን ከፍ ተን ነበር የምንሰማው ፡፡ ፈያሜታን ረሳኋት ሞት ይርሳኝ !

«ሌላ ቢራ በስፐራይት ላምጣልሽ?»
«ና ና!» አለች ጠጉሯን እየነሰነሰች ፡፡

መጀመሪያ ስትመጣ ውብ ፊቷ ላይ ይታይ የነበረው ጥሩ ስሜት አሁን አይታይም ፡፡ የሆነ ሐሳብ የያዛት መስላ ታየችኝ

ኩሩኔል በትሩ ተሰማ ዝም ብሎ ይስቃል ፡፡ የማይሰማ መስሎ ያያል ፡፡ ኩሉኔል ታሪኩ አሳብ ጉም ውስጥ ገብቶ የጠፋ ይመስላል ፡፡ ሰለሞን በትረ ጊዮርጊስ ጭውውቱ ስለጣመው ሳይሆን አይቀርም የመጣለትን የቴሌፎን ጥሪ ትቶ ዘግቶ ተመ ለሰ ፡፡

«ለምን መጣህ?» ብሎ መጽሐፈ ዳንኤል ስዕላይን ጠየቀው ፡፡
«ዋእ! ጥያቄው ለምን መጣህ? አይደለም ፡፡ እንኳን መጣህ ማለት ነበረብህ ፡፡ አይመስልህም ወንድም?»

«እንኳን በደህና መጣህ፡፡ግን ለምን መጣህ?» አለው መልሶ ፡፡
«እንዴት? ለምን መጣህ? ብሎ ጥያቄ አይገባኝም»

«ማለቴ» አለ መጽሐፈ ፥ «የሻዕቢያ ማዕከላዊ ኮሚቴ አባል እና የሐለዋ ሰውራ ዋና ጸሐፊ ነበርክ ፡፡ የደቀመሐሪ አስተዳዳሪና የሻዕቢያ ደቡብ ዕዝ ኮሚሳርም ነበርክ ፡፡ ትልቅ ቦታ ነበረህ ፡፡ በምን ምክንያት ለመመለስ በቃህ? ለማለት ነው ፡፡»

«እንደሱ በለኝ» ብሎ ጀመረ ፥ «እኔ ሻዕቢያን እንደ እናቴ ነበር የምወዳት በዚህ ፡፡ የተነሳ በቅንነትና በታማኝነት አገልግያ

ታለሁ ። ደምቼላታለሁ።ግን በመጨረሻ አንድ ነገር ተገነዘብኩ ። ለአጉል ትምክህት ለጭፍን ዘረኛነት ፣ ለሥልጣንና ለርካሽ ጥቅም ካልሆነ በቀር የምንዋጋለትና የምንሞትለት ዓላማ ፍጹም የለንም ። እኛ ከተቀረው የኢትዮጵያ ሕዝብ ልዩ ወይም የተሻለ የሚያደርገን አንድም ነገር የለም ። በድሳ ዘመን በቅኝ ግዛት ሥር መኖራችን ሊያኮራን ወይም በሥልጣኔ የተሻልን ሰዎች ሊያደርገን አይችልም ። ከተሞችን ትተን ገጠሪቱን ኤርትራን ብንመለከት ፣ አርሶ አደሩ ሕዝብ ያው እንደሌላው የኢትዮጵያ አርሶ አደር ማይምና ኋላቀር ነው ። ልዩነታችን የቱ ላይ ነው? ታሪካችን? ታሪክን በቅጥፈት መጻፍ አይቻልም ። ኤርትራ ኢትዮጵያዊት አለመሆኗን ማንም ሊያስረዳ አይችልም ።

«እንግዲህ እስካሁን የተዋጋንለትን ዓላማ በምን ልናስረዳ እንችላለን? ጥያቄው እዚህ ላይ ነው ። ኢትዮጵያ ኤርትራን የቅኝ ግዛት አደረገች እንላለን ። ግን ይህን ለማለት ምንም ዓይነት መሠረት የለንም ። ይህን በተጨባጭ ለማስረዳትና ለማሳመን እስካልቻልን ድረስ ዓላማ አለን ማለት ዘበት ነው ።

«ይኸ ሻዕቢያ ናት ተራማጅ ፣ የለም ጀብሐ ነች ተራማጅ የምንለውን ነገር ተወው ። ዋጋ የለውም ። እሱ የማወናበጃና የመለመኛ አቁማዳ ነው ።

«የሻዕቢያና የጀብሐ ግጭት መነሾ አይዲዮሎጂ አይደለም ። ሆኖም አያውቅም ። ይህን በሚገባ አውቃለሁ ። ኖሬበታለሁ ። ሠርቼበታለሁ ። የቅራኔያቸው መነሻ ሀይማኖትና ጐሣ ደንኛና ቀለኛ ከሚል ይመነጫል ። መድረሻውም ይኸው ነው ። የዚህ ቅራኔ ውጤት ምን ነበር? የ1973 የእርስ በርስ አሰቃቂና አሳዛኝ ጦርነትና እልቂት ።

«ጎንደር ላይ ሆናችሁ ዝም ብላችሁ ብትመለከቱን እኮ እርስ በእርሳችን በካራ ስንጨራረስ ታዩ ነበር ። አባቴ ይሙት። የኤርትራ ነጻነት የራስን ዕድል በራስ የመወሰን እያልን የምንጮኸው እንዲያው በከንቱ ነው ። ለየትኛው ብሔረሰብ? ለሡራዬ? ለአከለጉዛይ? ለሐማሴን? ለባርካ? ለሣሕል? ለደንከል ዋጋ ቢስ ነው ።

«አሁን መዳኟ እንዲህ ዓይነት አስተሳሰብ ያለው ሰው ወይም እንዲህ ዓይነት አስተሳሰብ ላይ የደረሰ ሰው በወንበዴዎች ድርጅት ውስጥ ሊኖር አይችልም ። አሳብህ ሥራህ ላይ ፣ ጠባይህ ላይ ፣ ድርጊትህ ላይ ማንጸባረቅ ይጀምራል ። አደገኛ ሁኔታ ላይ ትደርሳለህ፤ ልብህ እንዴ ከሸፈተ መሞት ወይም መሔድ ያስ ፈልጋል ። ግን ስለእግዜር ብላችሁ ወዶ ገባ አትበሉኝ!» አለ ወደኔ እያየ ።

«መቼ ነው'ኢንተርቪው የምትሰጠኝ?» ስል ጠየኩት ።
«ወዶ ገብ ካላልከኝ በፈለከው ጊዜ» አለኝ ።
«ነገ ለምን አይሆንም.....»
«ዝግጁ ነኝ» አለኝ ።

መጸሐፈ ዳንኤል ለጥቆ ፣ «ዓላማ የለንም አትበል ። ዓላማ አላችሁ ። ይኸውም ፣ ቀይ ባሕርን የዐረብ ሐይቅ የማድረግ የቆየ ዓላማ ነው ። የኤርትራ ችግር መንስኤ ይኸው ነው ። ሌላው ደግሞ ይህን የመሀል አገር አድጊ ሁሉ ልንገዛው ካልቻልን ፣ ለምን ከእሱ ተገንጥለን ራሳችንን እንገዛም ነው የምትሉት ። አድጊ! አይደለም የምትሉን?» በማለት በሥልጣን ተናገረና ፣ «ለምን እንደተመለስክ ነገርከን ። እስቲ ደግሞ መጀመሪያውኑ እንዴት እንደወጣህ አጫውተን» አለው ።

«ሥራዬን ባትሻማኝ አሁን ምናለበት!» አልኩት ።
«ነገ አጣመህ ሳታቀርበው በፊት ከሱ ልስማ ብዬ ነው!» በማለት በነገር ቃሪያ ጥፊ መታች ።
«እኔ የወጣሁት ነፍሴን ለማዳን ወይም በረሀ ገብቼ ባይ ሆን እየተታኮስኩ ብሞት ይሻላል ብዬ ነው» በማለት ንግግሩን ጀመረ «እንደሌሎቹ የእናት አገር ጥሪ ተቀብሎ ወይም ነጻነት መጥቷል ብዬ ፣ ወይም ግን በተዋጋ ኋላ ግን ይንደላቀቃል በሚለው ቅስቀሳ አልነበረም ። ፍርሀት ነበር ወደ በረሀ ያስወ ጣኝ ። በዚያን ጊዜ ይካሔድ የነበረው ጭፍን ጭፍጨፋ ወጣት ኤርትራዊ ሁሉ ወንበዴ የሚመስላቸው ሰዎች ነበሩ ። ጓዳ ውስጥ ለምን ልገደል! እናንት ሰዎች አንዳንዴ የራሳችሁ ከፉ ጠላቶች ናችሁ» አለ ።

ሰለሞን ነበር ቀጥሎ የተናገረው «አዎ ለጥቅማቸው ሲሉ ይህ አገር ዘላለም እንደደፈረሰ እንዲኖር የሚፈልጉ ሰዎች አይታ

ጡም ። አሁንም ይኖራሉ ። ለዝርፊያ ፥ ለጉቦ ፥ ለሴት ሲሉ ሽብር የሚፈጥሩ ሰዎች ነበሩ ። አሁንም ይኖራሉ ። አንዱ ትግላችን ከእን ደዚህ ዓይነቶቹ ሰዎች ጋር ነው ።

«ሰው ያለሲጋት አንገቱን ቀና አድርጐ እንዲሔድ ፥ እ..... በእኩልነት ጥላ ሥር ሕግና ፍትሕ አለልኝ ብሎ እንዲያምንና እንዲኖር ከቻልን ለተቀሩት ችግሮች መፍትሔ ማግኘት አያስ ቸግረንም ። እውነቴን ነው ። ዋናው ችግራችን የሰው ችግር ነው» ካለ በኋላ ፥ አንድ ጊዜ ስለደረሰ ችግር አንስቶ ያጫወተን ጀመር እንዲህ ሲል ።

«አንድ ባልና ሚስት ነበሩ ። እዚሁ ከተማ ። ሰውዬው ሀብታም ነጋዴ ነበር ። ሴትዮዋ በጣም ቆንጆ ነበረች ። ታዲያ አሁን ስሙን ለመጥራት የማልፈልገው አንድ ባለሥልጣን ሴትዮዋን ይፈልጋ ታል ። እምቢ ትለዋለች ። በሥልጣኑ ተጠቅሞ ሰውዬውን በወ ንጀል ወስዶ ያሳስረዋል ። ከዚያም በኋላ ሴቲቱን ማስቸገር ይጀምራል ። አሁንም እምቢ ትለዋለች ። እንደማይሆንለት ሲያውቅ ፥ 50 ሺ ብር ከሰውዬው ጉቦ ተቀብሎ ይለቀዋል ። ይቆይና ነጋዴው ድንገት ያጋልጠኝ ይሆናል በማለት እንደገና ወስዶ ያሳስረዋል ። ከጥቂት ቀን በኋላ ነጋዴው የደረሰበት ይጠፋል ። ሴቲቱ ባሏን ለመፈለግ ያልደረሰችበት ወህኒ ቤት የለም ። ገንዘብ ስጭንና ባልሽ የት እንዳለ እናሳይሽ በማለት የሚያታልሏት ነበሩ ። ለዚህም ገንዘብ ፥ ለዚያም ገንዘብ ስትል ገንዘቧን ጨረሰች ። ከሰውነትም ወጣች ። አንዱ አጋዴን ግንባር ተልኳል ይሏታል ። ሌላ ጊዜ ደግሞ ሸፍቶ በረሀ ገብቷል ይሏታል ። አዲስ አበባ ዓለም በቃኝ ነው ይሏታል ። ሁሉም ቦታ ሔዳለች ። ባሏ ግን የትም አልነበረም ። በመጨረሻ እኔ ጋ ደረሰች ። ነገሩን አጣራሁና ባልሽ ሙቷል አዝናለሁ አልኳት ። የሚገርማችሁ አልል ብላ ጮኸች ። የደስታ አልነበረም እልል ያለችው ። እውነቱን በማወቋ ነው ። ልቅሶ ኃዘን መቀመጥ እችላለሁ፣ አለችኝ ። ትች ያልሽ አልኳት ። ተዝካር ላወጣ እችላለሁ፣ አለችኝ የፈለግሽውን ማድረግ ትችያለሽ አልኳት ። እና የእሷ ዓይነት ችግር ያላቸው ብዙዎች ነበሩ ። በዚህ የተነሳ አብዮቱን ማማረር ይቻላል፣ አይቻልም ። አንዳንድ ከሐዲዎችና ጥቅም አሳዳጆች በፈጠሩት ችግር አብዮቱን ማማረር ትክክል አይደለም ። ግን » ብሎ ንግግ ሩን ቀጠለና «ሰውም ጥፋተኛ ነው ። ያለምንም ፍርሀት መብቱን

ማስከበር አለበት ። ለፍትሕ መዛባት ፍርሀት መነሻ ነው ። እርግጥ ዛሬ ማንም ያለበቂ ማስረጃ ከቤቱ ተወስዶ አይታሰርም ። አይገደልም ። ያ ጊዜ አልፎአል ። ያኔም ቢሆን አንዳንድ ጥፋት ሊያስከትል የቻለው የእዝ ሰንሰለት መብዛት ነበር ። ዛሬ ኢሠፓእኮ ፣ ምናልባት ነገ ደግሞ የሠርቶ አደሩ ፓርቲ አንድ ወጥ የሆነ ማዕከላዊ አመራር በሚሰጥበት ሁኔታ በውኸንብር ውስጥ የሰው ሕይወትና ንብረት በከንቱ ሊጠፋ ፣ የሰው መብት በግፍ ሊገፈፍ አይችልም» አለ ።

«ተስፋ እናደርጋለን!» አለ መጽሐፈ ዳንኤል ወደኔ መለስ ብሎ

«ይህን ሰውዬ አላምነውም» አለኝ በጆሮዬ ።
«የቱን?»
«ይህን ወዶ ገብ...»
«ለምን?»
«ሕንጃ ። ግን አላምነውም...»

«ተጠራጣሪ ተፈጥሮህ ይሆናል እንዲህ የሚያሰኝህ ። ሰውን ቀርቶ ጤንነትክንም ትጠራጠራለህ በነገራችን ላይ የደም ብዛትህ እንዴት ነው?» አልኩት ።

«ምሳ ላይ ሐጂ ተለከፍ ነበር...»
«እና?»
«ሰማይ ወጥቷል»
«ለምን?»

«ተወኝ ጃል ። አንዳንድ ኩሉኔሎች ይህ አይቻልም ፣ ይኸ ኛው እንኳን በሶስት ቀን በሶስት ማምንትም ሊደርስ አይችልም ሲሏቸው እብድ የሚያክል ሽጉጥ አውጥተው ጠረጴዛ ላይ ራትህ ያደርጉና ፣ ምን አልክ? ይሉሀል ። እና ምን ታደርጋለህ! የደም ብዛትህ ሰማይ ይወጣል ። ይህ ዘመቻ ሳይገደለኝ ይቀራል ብለህ ነወየ በቂ ጡረታ እንኳን የለኝም ...»

በዓቱ ደርሶ ስለነበር ሐጂ ቴሌቪዥን ከፈትኩ ። ዜና ተሰጠ ። ዜናው ስለጉርፍ አደጋ ፣ ስለአይሮፕላን አደጋና ስለ ልዩ ልዩ ሴሚናሮች ብቻ ነበር ። ስለ ዘመቻው የተሰጠ ምንም

ዜና አልነበረም ። የኔ ፕሮግራም ቀጠለ ። አንዳንድ አጉል ቦታ ላይ ከመቀራረጡ ሌላ መጥፎ ፕሮግራም አልነበረም ። በትድግሚያ ያመሰገነችኝ ፈገግታ ጊላይ ነበረች ።

«ወደድሺውን» አልኳት

«አው በሥነ ሥርዓት» አለችኝ፡፡አዎ ስትል ልክ እንደ ድመት 'ሚያውˀየምትል ትመስላለች ። በሥነ ሥርዓት የሚል ቃል ከአፏ አይጠፋም ። ሥዕላይ ራት ብሉ ይመለከቱትን ነበር ። የቃየል ዓይነት አመለካከቱ ደስ አላለኝም ።

ሰለሞን መጥቶ «ጥሩ ነበር ። የሠላም ዘምባባ ዛሬ የሚፈለ ገው የኤርትራን ችግር ባዲስ መንፈስ ባዲስ ዓይነት የማየት ጉዳይ ነው...» ብሎ የጀመረውን ንግግር ሳይጨርስ ፍትዊ ወዲ በርሄ ዘጭ ብሎ ሲወድቅ አይተን ወደ እሱ ሔድን ። መጠጡ ላዩ ላይ ፈሷል ። ብርጭቆው እንክሽክሹ ወጥቷል ። አልሞተም ጥምብዝ ብሎ ሰክሮ ነበር ።

መጽሐፈ ወደ ጆሮዬ ጠጋ ብሎ «የጥፋተኛ ሕሊና ቅጣት ነው» አለኝ ። እሱም ጥቅ ብሎት ነበር ።

«አባክህ ጃል እንደ እሱ አትበል» አልኩት ።

«ለምን አልልም?»

«እነዚህ ሰዎች ያዩትን መከራና ያሳለፉትን ጭንቀት አንተ አታውቀውም ። ሊገባህም አይችልም ። አትፍረድ ። አንተ የዚህ አገር ተወላጅ ብትሆን ምን ልታደርግ ኖርኸል? ጓደኞችህ በረሀ ወርደው እንደ ወንድ ሲሞቱ አንተ እናትህ ጉያ ተሸጉጠህ ወተ ቃማበል ነበር? ጥፋቱ ከዓላማው ላይ ነው» አልኩት ።

እባክህ ተወኝ አቦ! ትናንት ገና ነፍሰ ገዳዮች ነበሩ ። ለምን እንደምናምናቸው አይገባኝም ። በፊትም ቢሆን ተራማ ጆች ናቸው በማለት ዕድል ሰጥተን እንዲጠናከሩ ባናደርጋቸው ኖሮ እዚህ አይደርሱም ነበር......»

«እባክህ ዝም በል ጥርጣሬና ። ጥላቻ የትም አያደርሰንም ። እምነትና ተስፋ ማሳደር ይሻላል» አልኩት ።

መሽቶ ነበር ። ደክሞኛል ። መጠጡም ራሴ ላይ መውጣት ጀምሮአል ። ረጅም ቀን ነበር ። ስለሞንም ለመሔድ ሳይቸኩል አልቀረም ። የምጽዋ ፌስቲቫል ኮሚቴ ይጠብቀዋል ። በመጀመሪያ ሊሔድ የተነሳው ኰሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ነበር ። ደስ ሳይለው ነበር ያመሸው ። አብዛኛውን ጊዜ መጠጡን ይዞ ሲተክዝ ነበር እንጂ ሲናገር አላየሁትም ። እዚያ እያለ እንዳልነበረ ያህል ነበር ሁኔታው ። መጥቶ ሊሰናበተኝ ሲል ፥ «ታሪኩ ፣ መቼ እንገናኛለን? አሥመራ ያንተ ከተማ ናት ። አንዳንድ ቦታ እንድ ታሳየኝ እፈልጋለሁ» አልኩት ።

«ነገ መሔዴ ነው» አለኝ ።

«ወዴት?»

«ወደ እፍአበት»

«መቼ ትመለሳለህ?»

«ካልሞትኩ ፣ ከድል በኋላ» አለኝ ።

«አትሞትም ። ጀግና አይሞትም ። አፍአበት እንገናኝ ይሆናል ። ካንተ ጋር ናቅፋ ሳልደርስ አልመለስም ። ይቅናህ ፣ ቻው» አልኩትና በስሜት ጉንጭና ጉንጩን አገላብጬ ሳምኩት — ተንጠራርቼ ።

«አይዞህ ፣ ድል የኛ ነው ። እናሸንፋለን!» ብሎኝ እሱም አጎንብሶ ሳመኝ ። እና ሔደ ።

ፊያሚታን ጠቀስኳት ሰሜናዊ አበባ ። ፈገግታዋ እንደ ጠፍ ጨረቃ ይማርካል ፣ ይጋብዛል ።

«እንደገና እንደምንገናኝ ተስፋ አለኝ» አልኳት ።

«በሥን ሥርዓት ። አሥመራ ጠባብ ናት» አለችኝ ።

«ትግርኛ ከትምህርቷ እ......!»

«እሺ እምባርና ግን በቢላሽ አይደለም»

«የተጠየኩትን ዋጋ እከፍላለሁ......»

«ደደብ ከሆንክስ?»

«እንዳንቺ ያለች አስተማሪ አግኝቼ አልደደብም» ስላት ሥዕላይ መጣ ።

«ነገ እሺ?» አልኩት ።

«ወዶ ገብ ካላልከኝ እሺ ነገ» አለኝ ።

ነገ ሌላ ረጅም ቀን ። ብዙ ረጅም ቀኖች ። ጨረቃዋ ትጋብዝ
ነበር ። አየሩ ይቀዘቅዛል ። አብዕላል በሚገናኝ ኮከብ……

፭

ታስታውሰኛለህ? ካላስታወስከኝ ግድ የለም ። በመጀመሪያ ቃል ነበር ። ቃልም ደራሲ ነበር ። ደራሲም ቃል ነበር ። ጸጋዬ ተኝቷል ። ታሪኩ ግን ቀጥሏል ። ሕይወት አንድ ቦታ ላይ አት ቆምም...... ትቀጥላለች ፣ ያንዱን ሕይወት ከሌላው ጋር ድርና ማግ እያደረገች......

የጎልያድ ንቀት
የጎልያድ ውድቀት

ሰኞ ታኅሣሥ 19 ቀን 1974 ፋታ ከነሳቸው ግለሰቦች አንዱ ኰሎኔል በትሩ ተሰማ ነበር ። ከሰሰኞን በትረ ግብዣ ወጥቶ በቀጥታ የሔደው ወደ ቢሮው ነበር ። አብዛኛውን ጊዜውን የሚያሳልፈው በቢሮው ውስጥ ነው ። አንዳንዴም እዚያው ውሎ ያድራል ። ቢሮው መችም የቢሮ መልክ የለውም ። የሀብታም ሰው ግሉን ነው የሚመስለው ። ከጥቁር ቆዳ የተሠራው ትልቅ ሶፋ ሁለት ሰዎች በምቾት ያስተኛል ። ኰሎኔል በትሩ ሶፋው ላይ በጀርባው ተንጋሎ ጣራ ጣራውን መመልከት ያዘወትራል — ጣራው ጥራ ሆኖ የጠላትን መምጫና መሔጃ ፣ መግቢያና መውጫ የሚያስነብበው ይመስል ። መታጠቢያ ቤት ገብቶ ጢሙን ሲላጭ የሚታየው በድሉት የሰጠለጠው ወፍራም ፣ ግን ደስ የሚል ፊቱ ሳይሆን አብዛኛውን ጊዜ የጠላት ስትራተጂና ታክቲክ ነው ። ብዙውን ጊዜ ጢሙን ሲላጭ ፊቱን ይቆርጣል ። እና ይራገማል ። ጥሉበት የኤሌክትሪክ ጢም መላጫ አይወድም ። ተራ የጢም መላጫ መሣሪያና ጂሌት ምላጭ ደስ ይለዋል — ሽልት አድርጎ ስለሚላጭለት ።

ኰሎኔል በትሩ ቢሮው ሲደርስ መለዮ ለባሹም ሆነ ነጭ ለባሹ በተጠንቀቅ ተቀበለው ። መብራት የማይታይበት ወይም የተዘጋ ቢሮ አልነበረም ። እሱ ካላሰናበተ ግን እባቱ ቢሮውን ዘግቶ ይሔዳል! ሁሉም እየተራገሙ ፣ እያዛጉ ፣ እያንቀላፉ ፣ ልባቸው እስኪፈርስ ድረስ ቡና እየጠጡ ፣ ሳምባቸው እስኪከስል ድረስ ሲጃራ እያጤሱ ፣ ዓይናቸው እስኪቃጠልና ጭንቅላታቸው እስኪግል ድረስ የዕለቱን ሪፖርት እየጻፉ ይቆዩታል ። ሁሉም ይጠሉታል ። ቀልድ አያውቅም ። ይሠራል ። ያሠራል ። ከሥራ ሌላ ሰው የሚመዝንበት ሌላ መለኪያ የለውም ። የሚሠራው ሰው ሁሉ ጓደኛው ነው ። በሥራው መጠን ሰው ያቀርባል ፣ ያርቃል ። ታዲያ ሁሉም ይጥሉት እንጂ የማያከብረው ሰው የለም ። እሱም ቢሆን ከመወደድ ይልቅ መከበርን ይመርጣል ።

ረጂሙን መተላለፊያ (ኮሪደር) አቋርጦ ቢሮውን ከፍቶ ገባ ። መብራት አበራ ። የቢሮው ሽታ ደስ አላለውም ። በሩ ከውስጥ የሚዘጋውና የሚከፈተው በአውቶማቲክ ቁልፍ በመሆኑ ራሱ ተዘጋ ። በሩ ላይ ያለው ልዩ መስተዋት ከውስጥ ወደ ውጭ ቁልጭ አድርጎ ያሳያል ። ከውጭ ወደ ውስጥ ግን ድፍን ነው ። ወደ መታጠቢያ ቤት ሔደ ። ከእብነ በረድ የተሠራ ትልቅ ፣ የተንደላቀቀ መታጠቢያ ቤት ነው ። ሽንቱን ሸና ። ትክሻው አራት ማዕዘን ሆኖ ይታይ ነበር ። ፊቱን ተጣጥቦ ትንሽ ኦዶኮሎኝ ሲቀባ ሁሉ መስተዋቱ ውስጥ የሚታየው የራሱ መልክ አልነበረም ። ሥዕላይ በራሺ ነበር መስተዋቱ ውስጥ የሚታየው — ትናንሽ ዓይኖቹ — ብልጣ ብልጥ ስለታም ፊቱ — እንደ ሰለት የሚቆርጠው ንቁ ጭንቅላቱ ። ኩሉኔል በትሩ ለመጀመሪያ ጊዜ በራሱ ሁኔታ ተገረመ ። ከጠላት መልክና ሁኔታ ሌላ የራሱ መልክ በውል አልታይህም እያለ ግራቸገር ከጀመረው ቆይቷል ። የሚታየው ነገር ሁሉ የጠላት መልክ በቻ ሆኗል — በራሱ መልክ ምትክ ። ምናልባት በዚህ ሥራ ላይ ብዙ ዘመን ስለቆየሁ ይሆናል ብሎ አሰበ ። በሕይወቱ ሌላ ሥራ ይዞ አያውቅም ። በ1949 ከዩኒቨርሲቲ ኮሌጅ በፖለቲካል ሣይንስ በዲግሪ ተመርቆ እንደወጣ የተቀጠረው በጸጥታ ጥበቃ መሥሪያ ቤት ውስጥ ነበር ። ራሱ ኩሉኔል ወርቅነህ ገበየሁ ነበር የቀጠረው ። ጎንደሬ ከመሆን ሌላ ስለ «ኢንተሊጀንስ» ሥራ ምንም ልምድ ወይም እውቀት አልነበረውም ። ግን ይኸውና በዚሁ ሥራ ላይ ይገኛል ። ሀሳቡ ሐያ አምስት ዘመን ወደኋላ አቋርጦ ጋለበ ። በነዚህ ዓመታት ውስጥ ባከናወናቸው ቁም ነገሮች ወይም ባገኛቸው ድሎች ልቡ አላበጠም ። ይልቅ የሆነ ባዶነት ተሰማው ። ባዶ ልብ ። ባዶ ነፍስ ። ባዶ ሕይወት ። አላገባም ። ልጅ አልወለደም — ለስሙ መጠሪያ ። ብቸኛ ፣ ብቸኛ — በዚህ ሠፊ ዓለም ውስጥ ። እና ዕድሜው ገፍቷል ። ከእንግዲህ ምን ሊቀረው— ጡረታ? እንደ ቀትር ጥላ የኮሰሰው ዕድሜው አናደደው ። በዘመኑ ወጣት ባለሥልጣኖች ዘንድ ያረጀ ቁና የሚያስመስለው ሽበቱ አስጠላው ። ሸበቱ ለስብእናው የለገሠው ግርማ ሞገስ አልታየውም ። ሽበት የተናቀበት ጊዜ! አለ ።

ባለፉት ሐያ አምስት ዓመታት ውስጥ ያካበተው የሥራ ልምድ የትም አላደረሰውም ። ከሐያ አምስቱ ዓመታት ውስጥ

ኦራቱን ዓመት ያሳሰረው በዓለም ቢታኝ ነበር ። የኰሎኔል ወርቅነህ ገበየሁ ሰው ነው ተብሎ አምስት ዓመት ጽኑ እሥራት ተፈረደበት ። ያው እንደ ለመደው ቢሮው ተገኝቶ የመንግሥት ጠላት የህዝብ ጠላት ነው በሚል መርሆ የተለመደውን ሥራ ውን ከመሥራት በቀር በአነ ጄኔራል መንግሥቱ ንዋይ መፈንቅለ መንግሥት ሙከራ ውስጥ የተጫወተው ሚና አልነበረም ። ግን አልቀረለትም ። አራት ዓመት ከጠባ በኋላ በምኅረት ተለቆ ወደ ቀድሞ ሥራው እንዲመለስ ተደረገ ። ቢሆንም እምነት የሚጥልበት ባለሥልጣን አልነበረም ። በመሆኑም በሥራው ላይ ዕድገት ወይም ሹመት ሳይሰጠው እንዲሁ የተጣለ ቁና ሆኖ ቆየ ። ከዓመት ዓመት እሱ ሹመት እየታለፈ ፥ እሱ ያመለ ጠናቸው ሰዎች አለቃው እየሆኑ መቆየቱ ይህን ያህል የውስጥ እግር እሳት ሆኖ አያንገበግበውም ነበር ። ይልቅ ፥ ውስጥ ውስ ጡን እንደ ነቀዝ እየበላው በጣም ያንገበገበውና ያበሳጨው የነበረው ነገር እምነት ከማይጥልበት መንግሥት ጎን ተሠልፎ ፥ በሕዝቡም ዘንድ እንደ ሕዝብ ጠላት እየተቆጠረ ያለምንም ምርጫ ሲሠራ መቆየቱ ነበር ። ሥራውን ለመልቀቅ ጥረት ቢያ ደርግም ፥ የሚለቀው ባለሥልጣን አልነበረም ። የመንግሥትን ምስጢር ዐውቆ ወዴት! ኦይለቁት ነገር ምስጢር ያውቃል ፥ አይሾሙት ነገር አይታመንም ። እንዲሁ መታሸት ነበር ዕጣ ፈንታው ። የደም እንጀራ ።

የኢትዮጵያ ሠፊ ሕዝብ አብዮት ድንገት ከዳር እስከ ዳር እንደችቦ ተቀጣጥሎ ሕሊናው በእፎይታ የሚተነፍስበት የተሰራ መስኮት ባይከፍትለት ኖሮ የለየለት ሰካራም ሆኖ በቀረ ነበር ። ከ1966 ጀምሮ አልኮልና ሲጃራ የሚባሉትን ነገሮች ነክቶ ኦያውቅም ። እርም ብሎ ትቷቸዋል ። እንዴት እንደሆነ አሁን በውል ባያውቀውም ፥ ብቻ ፥ የአብዮቱ መቀጣጠልና የሠፊው ሕዝብ ሆ ብሎ መነሳት ካለፉት ወንጀሎቹ ሁሉ ነጻ ያደረገው መስሎ ታየው ። እና አብዮት በኢትዮጵያ ከተቀጣጠለ ወዲህ የሠፊው ሕዝብ ትግል አጋር እንጂ ጠላት ያለመሆን ጠንካራ እምነት ስላደረበት በሥራው ላይ እምነትና ተስፋ እየጣለ ሔደ ። የሠፊው ሕዝብ ጥቅምና ልዕልና ተቃራኒና ተጻራሪ ከሆነ መንግሥት ጎን ቁሞ እንደ ሕዝብ ጠላትና አፋኝ እየተቆጠረ ከመሥራት ራሱን በአልኮል ፥ በዝሙትና በሲጃራ በቀስታ ፥ ግን በእርግጥ ለመግደል ተዘጋጅቶ የነበረው ሰው ድን

ጎት የመንፈስ ተሐድሶ አግኝቶ ልቡ ያንሠራራ ጀመር ። ጠባዩ
ፈጽሞ ተለወጠ ። «ለመደብ ጠላት ርኅራኄ ወይም ደግነት ማሳ
የት አሳፋሪ ድርጊት ነው ወይም እንደ ፍርሀት ተቆጥሮ ሊሳቅ
በት ይገባል ። ከመደብ ትግል በላይ ወይም ውጭ የሆነ ሕሊና
ከቀሳውስት ውዳሴ ቃላት አይሻልም ። የስለላ ተግባር የጥሩ
እርበኞች ግዳጅ ነው ። አብዮት ፍርድ ቤት ነው ያለው ማነው?
የአብዮት ሠይፍ ምንም እንኳ አንዳንዴ ካንዳንድ ንጹሐን ሰዎች
አንገት ላይ ቢወድቅም ፣ ጠላት ድል መመታት ይኖርበታል ።
የቀረው ፣ ጠባብ አስተሳሰብ የተጠናወታቸው ምሁራን አጉል
መንፋረቅ ይሆናል ። አብዮት የይምሰል ጉዳይ አይደለም ። ይሁን
ብለን የምናመጣው ነገር አይደለም ። ራሱ ሲል የሚሆን ሂደት
ነው ። ምነው ቢሉ ከኔ መልሱ ግልጽና አጭር ነው ። ምንም
ይሰማን ምን ፣ ታሪክ ካፒታሊዝምን ተፍቶታል ። ካፒታሊዝም
ጠፊ እንጂ ኗሪ አይደለም ። የሚጠወልግ እንጂ የሚያብብ ኦይ
ደለም ። የታሪክ ፍርድ ነው ። ስለዚህ ሶሻሊዝምን ማግረር
ከንቱ ነው» ይላል ። ታዲያ ይህ እምነቱ ከንባብ ያገኘው አይደለም ፣
ከቀጥታ ልምድ እንጂ ። በመሆኑም ፣ ያለበቂ እውቀትና
ልምድ አብዮቱን ለማገልገል በየቦታው የሚያስፈስፉትንና
የሚያደገድጉትን ሰዎች አጥብቆ ይጠላል — «ለአብዮቱ ከሚ
ሰጡት ጥቅም አብዮቱ ላይ የሚያስከትሉት ጉዳት ብዙውን ጊዜ
አመዝኖ ይገኛል» በማለት ። በአብዮት ባቡር ለመጓዝ የሚፈ
ልጉ ሰዎች እቤት መብዛታቸው? ግን ስንቶቹ ናቸው አብዮቱን
በሐቅ ለማገልገል ባቡሩ ላይ የሚወጡት? በጅምላ ተሳፋሪዎች
ምክንያት ስንት ጉዳት ፣ ስንት ጥፋት ደረሰ? ስንት ነገር ተናጋ?
ስንት ቤት ፈረሰ? ስንት ሕይወት በከንቱ ጠፋ? በእንደዚህ ያሉ
ሰዎች ምክንያት ሶሻሊዝም በብዙ ሰዎች ዘንድ መጠላቱና መወ
ገዙ አሳዘነው ። እና አሁን ደግሞ የቀይ ኮከብ ዘመቻ ። ስንት
አወናባጅ ፣ ስንት እሾም እሸለም ባይ ፣ ስንት አትራፊ ነጋዴ
መጥቶ ይሆን? የያንዳንዱን ሰው ሕይወት ታሪክ የሚመለከት
የመረጃ ሥራ (ባአግራፊካል ኢንተሊጀንስ) ተጓልቶ ያለመኖር
ነገር አናደደው ። በሁሉም ነገር የነሲብ ሥራ! አለና የእጅ
ሰዓቱን ተመለከተ ። ከምሽቱ አራት ሰዓት ሆኖ ነበር ። ተናዶ
ከመታጠቢያ ቤቱ ወጣ ።

አንዱ ግድግዳ ላይ በተርታ ተሰቅለው ከሚታዩት ልዩ ልዩ
ካሊቨር ሽጉጦች ውስጥ አንዱን አውርዶ በማይታይ ኢላማ

ላይ እንጣጠረ ። የአእምሮው ዓይን ሥዕላይ በራኪን ይመለከት ነበር ። ረዘም ላለ ጊዜ ዝም ብሎ ሲያንጣጥር ከቆየ በኋላ ሽጉጡን ከነበረበት ቦታ ላይ መልሶ ሰቀለው። ልዩ ልዩ መሣሪያዎች መሰብሰብ ፣ መፍታትና መገጣጠም ፣ ብቻውን ቁጭ ብሎ በሌላ ኢላማ ላይ ማነጣጠር ያዘወትራል ። ያዝናናዋል ። ሌላ የሚዝናናበት ነገር ቢኖር ቢሮው ወይም ቤቱ ብቻውን ቁጭ ብሎ «ሶሊቴር» መጫወት ነበር ። እንደ ናፖሊዮን ቦናፓርት የጀመረውን «የሶሊቴር» ጨዋታ ካልጨረሰ ምን ጦር ቢፈታ ፣ መሬትና ሰማይ ተንዶ ዓለም ምን ቢደበላለቅ ንቅንቅ ወይም ፍንክች አይልም ።

የቅርብ ረዳቶቹ በሩ ላይ ተደርድረው በማየቱ ጠረጴዛው ላይ የነበረውን ቁልፍ በሌባ ጣቱ ጫን አለው ። በሩ ተከፈተ ። አራት ወጣቶች ተከታትለው ገቡ ። የሁሉም ዓይን ቀልቷል ። ሲቆፍሩት የቆዩ ይመስል የሁሉም ጠጉር ተንጨፍርሮ ይታያል ። ፊታቸው በድካም ነብ ዟል ። ያሰሩት ክራቫት ወዲህና ወዲያ ተጣሟል ። ጠቆር ያለው ወጣት በጣም አጭር ነው ። ሲያዩት በጣም ኩሩ ይመስላል ። ጠይሙ ወጣት አጭርም ረጂምም የሚባል ሰው አይደለም ። ዓይናፋር ብጤ ነው ። የተቀሩት ሁለት ወጣቶች በቁመት ዘለግ ያሉ ሆነው ከዓይን የሚቀድሙ ያራዳ ሎሌዎች ይመስላሉ ። ቀያዮች ናቸው ። አንደኛው ጥቁር የጸሐይ መነጽር አድርጓል ። አራቱም መልከ መልካም ፣ ሾጤ ወጣቶች ናቸው ። ኰሎኔል በትሩ ተሰማ አራቱንም ተራ በተራ አይቶ ፊታቸው ላይ የሚታየውን ድካም ካጤነ በኋላ በልቡ አዘነላቸው ። ለምንድን ነው እንነዚህን ልጆች እንደ አህያ የማሠራቸው? በማለት ራሱን ሳይጠይቅ አልቀረም ። መልሱንም አላጣውም ። የተጣለበት የቀይ ኮከብ ዘመቻ የሕዝብ ደህንነትን ጥበቃ ኃላፊነት ምናልባት ከፍተኛውና የመጨረሻው ግዳጁ ከመሆኑም በላይ ላለፉት ሐያ አምስት ዓመታት ያካበተው ልምድና እውቀት እንደ ወርቅ በእሳት ተፈትኖ ጥራቱ የሚታይበት ሥራ መሆኑን ያውቃል ። ለኢዮቤልዩ በዓሉ ለራሱ ያሰበው ልዩ ስጦታ ፣ እና ውድቀትም ሆነ ልማቱ በእነዚህ ልጆች ትከሻ ፣ ጥረትና ትጋት ላይ ያረፈ እንደመሆኑ መጠን ቀንና ሌት እንደ ባሪያ ከማሠራት ሌላ ምርጫ አልነበረውም ። እነዚህን ልጆች እንደ ባሪያ የሚያሠራበት ሌላም ስውር ምክንያት ነበረው ። ዳግመኛ ሲያስብ ፣ ሲያያቸው ያደረበትን ርኅራኄ ከልቡ አውጥቶ፣ ምናባታቸውንስና ይሥሩ! ከሥልጣን ጉጉት በፊት ሥራ መቅደም

እለበት ። እኔ ሐያ አምስት ዓመት አገልግዬ የት ደረስኩ? እህያ የተሟነችውን አትበላም እንዲሉ ፣ ዘለዓለሜን ሥራ ተጭኖኝ ዳገት ከመውጣትና ቁልቁለት ከመውረድ በስተቀር ። የታባታቸው ይሥሩ! ትናንት ከትምሀርት ቤት ወጥቶ ዛሬ ሥልጣን ላይ ቂጥ ማለት የለም! በማለት ሲያስብ ቆየና ርኅራኄና ጥላቻ በተቀላቀለ በት ስሜት ፣ «የዕለቱን ሪፖርት መስጠት እፈልጋለሁ ። ባጭሩ ። ዝብዝብ አልፈልግም ። ጊዜው መሽቷል» አላቸው ።

«እሺ» አለ ሻለቃ ተኽላይ ዘድንግል ጥቁር መነጽሩን ስልካካ አፍንጫው ላይ እያስተካከለ — «ጊዜው መሽቷል ። ለሰዓት አላፊ 50 ደቂቃ ብቻ ነው የቀረው ።»

የሥራ ጓደኞቹ ሻለቃ ተክላይ ዘድንግልን ጀምስ ቦንድ እያሉ ነው በቅጽል ስሙ የሚጠሩት ። ቆንጆ ሴቶች ፣ ጥሩ መ ጠጥ ፣ ምርጥ ልብስና ጨዋታ ይወዳል ። በዚያ ላይ ቁመቱ ዘለግ ያለ ፣ ቀጭን ፣ በጣም መልከ መልካም ወጣት ነው ። ሴቶች ይሞቱለታል ። አብዛኛውን ጊዜ የመረጃ ምንጮቹ ሴቶች ናቸው ። መረጃ ማግኘት ይሆንለታል ። እሱም ከሴት ጉያ ምን ምስጢር ይታጣል የሚል ፈሊጥ አለው ። እና ከሴቶች ጉያ ምስጢር ሲቆ ፍር ይውላል ፣ ያመሻል ። ይጠጣል ። ይጫወታል ። አደገኛ የመረጃ ሰው ፈጽሞ አይመስልም ። ሥራውን እንደ ቀልድ ነው የሚመለከተው ። ነገሩ የምር ከሆነ ያመራል ። ልዝብ ፣ የዋህና ተጫዋች መስሉ የሚታየው ሰው ባንድ ጊዜ አውሬ ይሆናል ። በደፋርነቱ በሥራ ጓደኞቹ ዘንድ የታወቀና የተከበረ ሰው ነው ። የሥራ ጓደኞቹ ሁሉ በለጋስነቱ ይወዱታል ። ከኪሱ ቢያጣ ተበድሮ ያጠጣል ። ለነገ የሚለው ነገር የለውም ። ኰሎኔል በትሩ ተሰማ ተክላይ ዘድንግልን በሥራው የሚወደው ቢሆንም ፣ ሥራውን የሚያከናውነው በቲም በቀል ስሜት ይሆናል ብሎ ስለሚያምን ቅር ይሰኝበታል ፣ አብዛኛውን ጊዜ ውሜኑውንና ግምቱን ይጠረጥራል ። የተክላይ ታናሽ ወንድም አሥመራ እዶ ባባይ ላይ በጥይት ተደብድቦ በአሰቃቂ ሁኔታ የተገደለው በሻ ዕቢያ ፈዳይት ነበር ። ከእሱ ሌላ ወንድም አልነበረውም ። ታናሽ ወንድሙን በጣም ይወደው ነበር ። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ነበር ከተገንጣዮች ጋር የግል ጦርነት የከፈተው ።

ኰሎኔል በትሩ የወትሮ ፈገግታውን እያሳየው ፣ «ታዲያ ምናለ፤ በጊዜ ትተኛለህ ማለት ነው» አለው ።

«ጓድ ኰሎኔል» አለ ተከላይ — «ሰው'ኮ ለእንቅልፍ ብቻ አይደለም የተፈጠረው ።»

«ታዲያ ለቅብጠት ነው?»

ሁሉም ሳቁ ።

«እሱም የሕይወት አንዱ ፈርጅ ነው ። ምስጢር የት የሚገኝ ይመስሎታል፤ በሴቶች ጉያ»

ሁሉም እንደገና ሳቁ ።

«ማን አይመስሎትም?» አለ ተከላይ ።

«እዎ የሚያደርሰውም ጥፋት ያንኑ ያህል ነው ። አንድ ቀን እዚያው ተቀብረህ እንዳትቀር እሰጋለሁ ። ሴቶች አደገኞች ናቸው ። በኛ ሥራ የለም ። ጭኗን የከፈተችልህ ሴት ሁሉ ልቧን የምትሰጥህ አይምሰልህ ። ይልቅ ጭኗን ስጥታህ ልብህን ነው የምትሠርቅህ» አለው ኰሎኔል በትሩ ። በዚሁ አሳቡን አልገታም ። ቀጥሎም ፣ «ባሁኑ ወቅት ለእንቅልፍ የሚያስቸኩለን ነገር የለም ። በዚች ሰዓት በሊቀመንበሩ ቢሮ ምን መካሔድ ላይ እንዳለ ታውቃላችሁ? የስታፍ ስብሰባ እየተካሔደ ነው ። ምናልባት እስከጧት ሳይቀጥል አይቀርም ። ላለፉት ሰባት ዓመታት በቀበሮ ጉድጓድ የኖረው ወታደር ለእንቅልፍ እልቸ ኮለም ። በጊዜ እንቅልፍ ተኝቶ ማለዳ ጧት ለሥልጣን የመሰለፍ ነገር አይገባኝም» አለ ።

ቀጥሎ የተናገረው ሻለቃ ሥዩም ሠረቀብርሀን ነበር ።

«ባሳብዎ አልስማማም ጓድ ኰሎኔል» አለ ።

ሻለቃ ሥዩም ሁልጊዜ በሰው አሳብ አይስማማም ። ጥቁር ሆኖ አጭር ነው ። ሴታ ቢት መልክ አለው ። ጥርሶቹ በጣም ያምራሉ ።

«በየትኛው» አለው ኰሎኔል በትሩ ።

«ሴቶቻችን በመረጃ ሥራ ለምንም አይረቡም ።»

«እንዴት?»

«እርስዎ እንዳሉት ሳይሆን ጭናቸውን ለከፈቱለት ወንድ ሁሉ ነው ልባቸውንም ጭምር የሚሰጡት ። ክቡር ሰውነታቸውን ከመቸርቸር አልፈው ያገር ምስጢር ይሸጣሉ ። ለጌጣጌጥ እንጂ ዓላማ ደንታ የላቸውም ። በእነሱስ አልታደልንም» አለ ።

ኮሉኔል በትሩ የእጅ ሰዓቱን ተመለከተ ። በከርከር ጊዜውን ለማባከን የፈለገ አይመስልም ። እና ደግሞ ሻለቃ ሥዩም ሁልጊዜ ይበረብረዋል ። ወጣቱ የመረጃ መኰንን በሥራው በጣም ብቁ ቢሆንም ፤ ለሥልጣን በጣም ችኩል መሆኑን ኮሉኔል በትሩ ያውቃል ። በጉቦም ይጠራጠረዋል ። ሻለቃ ሥዩም ገንዘብ ፈጽሞ አይበቃውም ። ደመወዝ ካገኘ ባምስት ወይም ገፋ ቢል በአሥር ቀን ውስጥ ገንዘብ ኪሱ አይገኝም ። ቀሪውን ሐያ ወይም ሐያ አምስት ቀን እንዴት እንደሚያሳልፍ ኮሉኔል ሁልጊዜ ይገርመዋል ። ሆኖም እስካሁን በጉቦ ይዞት አያውቅም ። ግን አንድ ቀን.... አለና በልቡ ፣ «ታዲያ የሚሸጡትን ምስጢር ከየት ያገኙታል ብለህ ታስባለህ?» ብሎ ሻለቃ ሥዩምን ጠየቀው ።

«ምናልባት በወንዶች ይሆናል ፣ አላውቅም» የሚል መልስ ሰጠው ።

«ምናልባት አትበል ። ምስጢር የሚያገኙት መቶ በመቶ ከወንዶች ነው ። ከውሽሞቻቸው ፣ ከባሎቻቸው ከወንድ ጓደኞቻቸው ። ወንድ ሴትን የማመን ተፈጥሮአዊ ዝንባሌ አለው ።

«አዳምን ያሳሳተችው ሔዋን መሆኗን አትርሳ ። ውበት አደገኛና አሳሳች ነገር ነው ። እየሀ ፣ አንድ ወንድ ጓደኛ ሳይኖረው ይችላል ። ግን ምንጊዜም ቢሆን አንድ ሴት ከጎኑ አትጠፋም ። ያች ሴት ልታጠፋውም ፣ ልታለማውም ትችላለች ። በታሪክ ብዙ ታላላቅ ሰዎች ሊወድቁም ፣ ሊነሱም የቻሉት አብዛኛውን ጊዜ በሴቶች ምክንያት ነው ።

«እንዳልኩት ሴቶች ለኛ ሥራ በጣም አስፈላጊ ናቸው ። የታላላቅ መንግሥታት የስለላ ድርጅቶች ብዙውን ጊዜ የሚጠቀሙት በሴቶች ነው ። ሴቶችን ከማግረር ይልቅ ማሠልጠኑ ይበጀን ነበር ። በቁንጅናና በብልጠት እንኳ የሚስተካከላቸው የለም ። በንግራችን ላይ «ሲክስ ኢስፒዮናዥ የሚለውን መጽሐፍ

እንብባችኋል ? በተለይ አንተ» አለ ወደ ተከላይ ዘድንግል እየ ተመለከተ ።

ሻለቃ ሥዩም ሠረቀ ብርሀን እየተጣደፈ ግስታወሻ ይወ ስድ ነበር ። ኩሉኔል በነገር ሊነካው ፈለገና ፣ «ጓድ ሥዩም አይዞህ አትችገር ። ጥናቱ በቅድሚያ ለበላይ ባለሥልጣን ቀር ቧል ። በቅርቡ ቤቶችን የምናሠለጥንበት ትምህርት ቤት ይቋ ቋማል ብዬ ተስፋ አደርጋለሁ ። እና ጓድ ተከላይ በምልመላው ሥራ ትረዳን ይሆናል ። አሁን ሥራችንን እንቀጥል ። ከማን እንጀምር?» አለና የእጅ ሰዓቱን ፈትቶ አፊቱ አኖረ ።

ሁሉም የኩሉኔል ሽሙጥ ገብቷቸው አቀረቀሩ ። ሥዩም የሰዎችን አሳብ ነጥቆ የራሱ በማስመሰል በሪፖርት መልክ ለበላይ ቶሎ የማቅረብ መጥፎ ልማድ አለበት ። በዚህም ላይ እኛ በሠራነው ሌላው ይሞገስበታል ፣ ይከበርበታል ፣ ይሾምበ ታል በማለት ሁልጊዜ ጉራ ይነዛል ። ተከላይ ቶሎ ብሎ እጁን አወጣ ።

«ና ና ። ያንተ ሪፖርት ለኋላ ይቆይ ። እስቲ ከሕዝባውያንና ከመንግሥት ድርጅቶች ደኅንነት ጥበቃ እንጀምር ። አይመስ ላችሁም? እህስ ጓድ የመቶ አለቃ አሸብር?» አለ ።

አሸብር እሳት የላሰ ፈጣን ወጣት ነው ። መልኩ ቀይ ፣ ዓይ ኖቹ ቀያይ ፣ ቁመቱ ዘለግ ያለ ፣ ሽመል የመሰለ ሎጋ ወጣት ነው ። ሲፈጥን ከዓይን ይቀድማል ። ንፉስ ነው ። ጭራው አይ ያዝም ። እንደ ጥላ ውልብ ብሎ ይጠፋል ። አሁን እዚያ ታይቶ በዚያው ሰዓት ሌላ ቦታ ይታያል ። ሲጃራ አያጤስም ። መጠጥ አይጠጣም ። ገንዘቡን ምን ላይ እንደሚያውል የሚያውቅ የለም ። አይጋብዝም ። አይጋበዝም ። እጅግ ሲበዛ ተጠራጣሪ ነው ። የገዛ ጥላውን ይጠራጠራል ። ያለመረጃ ሌላ ነገር አይታየውም ፣ ቁራጭ ወረቀት ረግጦ አያልፍም ። እንስቶ ያገላብጣታል ። ሰው የተናገረውን ነገር ሁሉ ያሰላስላል ፣ ይመረምራል ፣ ምን ማለቱ ይሆን? በማለት ይተነትናል ። ሰዎች ይህን ዝንባሌውን ስለሚያው ቁበት ከእሱ ጋር ጭውውት አይወዱም ። ከሩቅ ይሸሹታል። ሌላ የጊዜ ማሳለፊያ የለውም ። ብቻ በምድጃ ዳር ያደገ ይመስል ሲ መሽ እሳት አንድዶ እሳቱ ሲንቀለቀል ማየት ይወዳል ይባላል —

በተለይም ፍሙን ። ጓደኞቹ «አሳቱ» የሚሉት አለምክንያት አይደለም ። ግን አሳት የሚሰጠውን ትርጉም የሚያውቅ የለም ። አሱም አይናገርም ። አ/ሥመራ ከመጣ ወዲህ አሳት አይቶ አያውቅም ። እንጨት የለም ። ከሮምቦላ በመጫወት ጊዜውን ማሳለፍ ጀምሮአል ። ታዲያ ማዕዘን መርጦ ድንጋይ የመጣል ነገር አይደለም የሚያስደስተው ። ማተራመስ ደስ ይለዋል ። ድንጋይ በድንጋይ ተጋጭቶ ፣ ድንጋይ ሲበተን — ሲተራመስ ማየት ነው የሚያስደስተው ። ስለሆነም ማንም ከአሱ ጋር ከሮምቦላ መጫወት አይፈልግም ። ኩሉኔል ይወደዋል — በፍጥነቱ ፣ በድፍረቱ ፣ በጭካኔው ። ጨካኝ ነው ። ምኅረት የለውም ። በኩሉኔል መመዘኛ መሠረት ጥሩ የመረጃ ሰው የሚባለው ፣ ፈጣን ፣ ደፋር ፣ ጨካኝ ፣ ብልጥ እና የማይጠጣ እንደአሸብር ያለ ሰው ነው ። ቅር የሚሰኝበት ነገር ቢኖር ተናዳጅ በመሆኑና መረጃዎችን በሚገባ መዝና ለማወቅ ገና ባለመቻሉ ብቻ ነው ። ይህን ድንጉላ በደንብ የሚገርፈው ቢገኝ» ብሎ «እህሳ አሸብር?» አለው ።

አሸብር ሲናገር ትንሽ ይኮላተፋል — «ባጠቃላይ በሕዝባውያን ድርጅቶችና በመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ያለው ጥበቃ ተጠናክሮአል ። በጣም በጥሩ ሁኔታ ላይ ይገኛል ።» ብሎ ሪፖርቱን ቀጠለ — «ግን ሕዝቡን ለማሸበርና ዘመቻውን ካሁኑ ተስፋ ለማስቆረጥ አንድ የሆነ ፋብሪካ ወይም አየር ማረፊያውን ለመምታት አንድ ዝግጅት አድርገዋል የሚል መረጃ አለ.....» ሲል —

ኩሉኔል በትሩ ንግግሩን አቋረጠውና ፣ «የመረጃው ምንጭ ምንድን ነው? ወይስ እንዲሁ በነሲብ የተደረሰበት መረጃ ነው? ለነሲብ ሥራ ቦታ የለንም ተጨባጭ ነገር ነው እንጂ የነሲብ ጥቆማ አይደለም» አለው ።

አሸብር በንዴት ጠጉሩን ነጨና ፣ «የነሲብ ሥራ አይደለም ። ዛሬ በዚች ከተማ ያልረገጥኩት ቦታ የለም ። በጸሎት ቤክል ላውንቸር የያዙ ጥቂት ወንበዴዎች መታየታቸውን ካንድ ግበሬ አረጋግጫለሁ ። አላማቸው ምን ፤ የቱ? እንደሆነ ለማወቅ አልቻልኩም ። ግን አንድ ፋብሪካ ወይም አየር ማረፊያው ይሆናል ብዬ እገምታለሁ» አለው ።

ኰሎኔል በትሩ እንደ ፈረስ እናቱና ስልኩን አንስቶ ደወለ ። ቴሌፎኑን የሚያነሳ ሰው እስኪገኝ ድረስ በጣቶቹ ጠረጴዛውን ይቆረቁር ነበር ።

«ሀሎ?! ማን ልበል?» አለ ጠረጴዛውን መቆርቆሩን አቁሞ ።
«ኦፕሬሽን መምሪያ.....?
«እኮ ማን ልበል?»
«ኰሎኔል ዓለማየሁ.....»
«እ ኰሎኔል ዓለማየሁ ። ኰሎኔል በትሩ ነኝ ። በትሩ ተሰማ»
«ምነው ድምጽህ ጐረናብኝ?»
«በድካም ይሆናል ።»

«ገና ምን ተይዞ! ብዙ ይቀረናል ። ስማ ኰሎኔል ዓለማየሁ ። ወንበዴዎች እኛን ለማደናገጥና ሕዝቡንም ለማሸበር አንድ ያቀዱት ተንኮል እንዳለ በመረጃ ደርሰንበታል ። ካሁኗ ደቂቃ ጀምሮ በጸሎት ፥ በጎዳይፍኖ በሰምበል በኩል ያሉት የጸጥታ ኃይሎች የጥበቃ ክልላቸውን በጣም ማስፋት ይኖርባቸዋል ። ላውንቸር ይዘዋል የሚል ግምት አለ ። ኋላ ኃላፊነቱ ካንተና ከኔ ራስ አይወርድም ። ገብቶሀል? ርእሰ ብሔሩ እዚሁ ተቀምጠ ወንበዴዎች እዚሀ ከተማ ውስጥ አንድ ነገር ቢያደርጉ ኋላ ምን ይባላል? እኔ በጣም የሚያሰጋኝ ድርጊቱ የሚያስከትለው የፖለቲካ ጉዳት ነው ። ስማ ዓለማየሁ ። ውስታ አይደለም የምጠይቅሁ ። አድርግ ነው የምልህ..... አሁን!» ብሎ ቴሌፎኑን ዘጋና ወደ አሸብር እየተመለከተ ፥ «ሌላስ?» አለው ።

ያመጣው መረጃ እንደሌላ ጊዜ ተንቆ ወደ ጎን ሳይጣል ባስቸኳይ እጥቅም ላይ እንዲውል በመደረጉ አሸብር ውስጥ ውስጡን እየተደሰተ ፥ «ሌላው የከተማው ሕዝብ የመረበሽ ጉዳይ ነው ። ሕዝቡ አንድ ነገር ይሆናል በማለት በጊዜ ከቷል ። መንገዱ ሁሉ ባዶ ሆኗል ። ውስጥ ውስጡን ሕዝቡን የሚቀሰቅሱ የወንበዴዎች ደጋፊዎች አሉ ። ግን ምንውን ልደርስበት አልቻልኩም ። እህል ከገበያ ጠፍቷል ። ዋጋ ንሯል ። ሕዝቡ ተር ቧል ። አደገኛ ሁኔታ እየተፈጠረ ነው ። ሕዝቡ እልቂት ሊመጣ ነው ብሎ በጣም ሰግቷል ፥ ፈርቶአል» ካለ በኋላ ማስታወሻውን ገለጸጠና ፥ «ከሁለት ቀበሌዎች ስድስት የቀበሌ ተመራጮች

ዛሬ ጠፍተዋል» ብሎ የከፍተኞቹን ፣ የቀበሌዎቹን ቁጥሮችና የጠፉትን ሰዎች ስሞች ነገረው ።

ኰሎኔል በትሩ ማስታወሻ ሲወስድ ቆየና ፣ «ስለሰው መሸበር ፣ ስለ አሀል መጥፋትና ዋጋ መናር ጸጋዬ ኃይለማርያም በቴሌቪዥን ጥሩ አድርጎ አቅርቦታል ። ሕዝቡን የማረጋጋት ተግባር የፖለቲካ መምሪያ ኃላፊነት ነው ። ብዙ ገና ብዙ የሚ ሠራ አለ ። እንዲህ ዓይነቱን መረጃ እያጠናከርን ለፖለቲካ መምሪያ ብንሰጥ ይጠቅማል ። ያደባባይ ምስጢር ምስጢርነት የለውም ።

«በኛም በኩል ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ ያስፈልጋል ፣ ጓዶች ። ያለበቂ ማስረጃ ሰዎችን መያዝ ፣ ማሰር ፣ ለጥያቄ መጥራት የለብንም ። ከዚህ አድራጎት የበለጠ ሰዎችን የሚያስበረግግ ነገር የለም ። በጣም መጠንቀቅ አለብን ። መብቱ ተደፈረ ፣ ነጻነቴ ተነካ የሚል ሰው ከበዛ ሥራችን አይቃናም ። ተባባሪም አናገኝም ። የዚህን ክፍለ ሀገር ሕዝብ አውቀዋለሁ ። መሐሉ ኖሬአለሁ ። ሠራተኛ ነው ። ሠላም ፈላጊ ነው ። ወሬ አታመልጠውም ። ይጠራጠራል ። እና ደግሞ ቶሎ ይበረግጋል ። በ1967 በሺ የሚቆጠሩ ሰዎች በርግገው ጫካ የገቡት በወንበዴዎች ጥሪ ፣ ወይም አንዳንድ ሰዎች እንደሚሉት ፣ ነጻነት ተቃርቧልና ወጣ ብለን እብረን ከበሮ እየመታን እንግባ በማለት ብቻ አይደለም ። አብዛኛዎቹ ከፍርሀት የተነሳ ነበር የወጡት ። ለደረሰው ሁኔታ በከፊል ልንወቀስ ይገባል ። ፍርሀትና ሽብር በልባቸው ስንለቅባቸው ምን ያድርጉ? ጅምላ ፍርድ ፣ ጅምላ እሥራት ፣ ጅምላ ግድያ ከሆነ ሰዎች ሕይወታቸውን ለማዳን መርጥ አለባቸው ። ቀንደኛ ወንበዴ ካልሆነ በቀር ፣ ለሕይወቱ ፣ ለመብቱና ለነጻነቱ ዋስትና ያለው ሰው ተነስቶ በረሀ አይገባም ። እብድ አይደለም ። ያኔ ሽብርና ጥላቻ የፈጠሩት አብዮቱን የረዱ የሚመስላቸው አንዳንድ ጩቅላ ካድሬዎች ነበሩ ። አንዳንድ ሆዳም ጉቦኞችም ነበሩ ። ሆን ብለው ችግሩን በማባባስ ለአድኃሪ ዓላማቸው አብዮቱን ለማጥላላት ሰውር ተንኮል የሚሸርቡም ግለሰቦች ነበሩ ። አሁን ያ ጊዜ አልፎአል ። እንጠራጠር ። መጠራጠር የሙያችን አካል ነው ። ጨካኝም እንሁን ። ወንበዴ ያለጭካኔ ሌላ ቋንቋ አያውቅም ። ግን ለምናደርገው ነገር ሁሉ እርግጠኞች እንሁን ። በአብዮታዊ ስሜት መንደድ ፣ መቃጠል ብቻውን

አይበቃም ። ፍላጐት ብቻውን የትም አያደርስም ። ጥበብና ዘዴ ሊታከልበት ይገባል ። ንግግር አበዛሁ መሰለኝ» አለና ሰዓቱን ከተመለከተ በኋላ ፣ «ቢሆንም ካለፈው ስህተታችን መማር አለብን ። ካለፈው ስህተቱ የማይማር አብዮት አብዮት አይደ ለም» ብሎ ንግግሩን በመቀጠል «በ1966 አብዮት ሲፈነዳ የሻዕቢያ ኃይል ምን ያህል እንደነበረ ታውቃላችሁ? ከ450 አይበልጥም ነበር ይባላል ። ከ1967 እስከ 1969 ባለው ጊዜ ውስጥ ብቻ ከ8000 እስከ 10,000 የሚሆኑ ሰዎች ወደ ሻዕቢያ የገቡ መሆናቸው ይነገራል ። ለምን? ብዙ ምክንያቶች ነበሩ ። ዋና ዋናዎቹን ብቻ ከብዙ በጥቂቱ መጥቀስ ይበቃል ።

«ተጋደልቲ» ዛሬ ፣ ነገ ይገባሉ የሚለው ሥነ ልቦናዊ ሁኔታ ራሱ አስገዳጅ ነበር ። ማን ባወጣው ድል ማን ተንደላቆ ይኖራል? — የጊዜው ጥያቄ ነበር ። በማን? ወይም በምን ተመክቼ እቀራለሁ? — ሌላው ጥያቄ ። የድል አጥቢያ አርበኛ በዛ ። የሻዕቢያ ኃይል አበጠ ። ግን ፣ የድል አጥቢያ አርበኞችን ቁጥር ያበዛው ፣ ተገንጣዮች በከፍለ ሀገሩ የተቀዳጁት የበላይነት ወይም የሚያካሂዱት ፕሮፓጋንዳ ብቻ ሳይሆን ፣ ለአብዮቱ ቆመናል የሚሉት የአንዳንድ ግለሰቦችና እነዚህ ግለሰቦች አመራር የሚሰጧቸው መሥሪያ ቤቶች ያደረሱት ጥፋትም ጭምር ነበር ።

«የሕዝቡን ደኅንነት ለመጠበቅና መንግሥትንና ሕዝቡን ለማቀራረብ የተቋቋሙት ድርጅቶች ወደ ጥፋት ያዘነበሉበት ምክንያት ፣ አንዱም የጊዜው ሁኔታ ፣ ባጭር ጊዜ ውስጥ የግል ጥቅምን ለማካበት አመች በመሆኑ ፣ ሁለትም ፣ በከፍለ ሀገሩ በከፍተኛ ሥልጣን ላይ የነበሩት ግለሰቦች በሁኔታው ተጠቅመው ግላዊ ፖለቲካዊ ፍላጐታቸውን ለማርካት የሚሸርቡት ስውር ተንኮል ነበር ። በአፄ ኃይለ ሥላሴ ዘመነ መንግሥትም የኤርትራን ሁኔታ በመጠቀም የራሳቸውን ቁሳዊ ፍላጐትና ፖለቲካዊ ሥል ጣን ለማራመድ ያላሰለሰ ጥረት የሚያደርጉ ባለሥልጣኖች እን ደነበሩ ታሪክ መዝግቧል ። የጀኔራል ናደውና ጭፍሮቹ ድርጊት ምናልባት ከልዑል ራስ አሥራተ ካሣና ግብረአበሮቹ ድርጊት በዓላማም ሆነ በይዘት አንድም ሁለትም ሆነው ይገኛሉ ።

«እንግዲህ ፣ እነዚህ ድክመቶች ለሕዝቡ መበርገግና ለወ ንበዴዎቹ ኃይል ማበጥ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ የበኩላቸውን አስተዋጽኦ አድርገዋል ።

«በጊዜው ጸጥታን ለማስከበር የመጣው ብሔራዊ ጦር በመባል ይታወቅ የነበረው ሠራዊት ለምን፣ ለማን፣ እንደሚዋጋ አያውቅም ነበር ይባላል ። የኤርትራ ሕዝብ በሙሉ ወንበዴ ነው የሚል እምነትም ነበረው ። ጦሩ በትንሽ ነገር ቶሎ በለሚቆጣ ፣ ጥፋተኛውን ከደህናው ሳይለይ በደፈናው የቂም በቀል ርምጃ ይወስዳል ። ዘረፋ ያካሄዳል ፣ ሴቶችንና ልጃገረዶችን ይደፍራል። ተኩሶ ከጣለ በኋላ ቁም ይላል ። አስበርጋጊ ድርጊት ነበር ። በረሀ ሔዶ መሞት ይሻላል በማለት ዐቅም ያለው ነፍሱን ይዞ ወጣ። ልጅዋ ፊቷ ሲደፋ ከማየት እናት መቀነቷን አጠበቀች ።

«በአንቅርት ላይ ጆሮ ደግፍ እንዲሉ ፣ በ15ኛ ብርጌድ የሚካሄድ የአሥመራ ከተማ የውስጥ ጥበቃ ኃላፊነት የተሰጠው ኃይል ነበር ። በኤክስፖ ቅጥር ግቢ ውስጥ የራሱ የምርመራ ክፍል ፣ የራሱ እሥር ቤት ፣ የራሱ ፍርድ ቤት ነበረው ። እንደፈለገው ያስራል ፣ ያለምንም ፍርድ የሞት ቅጣት ይበይናል ። እዚያው ረሽና እዚያው ይቀብራል ። የሚታፈሱት ፣ የሚገረፉት ፣ የሚታሰሩትና የሚረሸኑት ሰዎች አብዛኛዎቹ ጸረ አብዮተኞች ሆነው አልነበረም ። በጉቦ ፣ በሴትና በግላዊ ቂም በቀል ምክንያት ነበር ። ገንዘብ አለው፣ ቆንጆ ሚስት አለችው፣ ዛሬ ምን ያህል ብር ከባንክ አወጣ፣ የሚሉ ቀላል ጥያቄዎች ለሞት የሚያበቁበትም ጊዜ ነበር ። ልዩ ልዩ ተልዕኮ ናፏቸው ከበረሀ በወዶ ገብነት የሚመለሱት አንዳንድ ሰዎች ሆነ ብለው የሚሰጡትን መረጃ እንዳለ አሜን ብሎ የመቀበል ሁኔታ ስለነበረ ፣ ተገንጣዮች ለማድያ የሚፈልጓቸውን ሰዎች በዚሁ የውስጥ ጥበቃ ድርጅት በተዘዋዋሪ መንገድ ያስመቱ ነበር ። የሞተ አይናገርም ። ጸጥ ብሎ ቀርቷል ። ደግነቱ አብዮት ደንቆሮና እውር አይደለም!

«ከዚህም ሌላ ፣ ተመሳሳይ ተግባር የሚያካሂድ ፣ ኀብረት እዝ የተባለ ክፍል ነበር ። የዚህ ክፍል ኃላፊነት ፣ ጥፋተኞችን ፈልጎ የመያዝ ፣ የከተማውን ጸጥታ በስውር መቆጣጠር ፣ የታሠሩ ሰዎችን ቤት መፈተሽና ከወንጀል አድራጎት ጋር የተያያዙትን ንብረቶች ብቻ ለብስቦ ጉዳዩ ለሚመለከተው ክፍል በደረሰኝ ማስረከብ ነበር ። ክፍሉ የተቋቋመበት ዓላማ ይህ ሲሆን ከዚህ ለየት ያሉ ሁኔታዎች ተፈጽመው ይገኛሉ ።

«ሰዎች በጥርጣሬ ከመንገድ ይታፈሳሉ ። የተያዙት ሰዎች ወደ ተገቢው ምርመራ ክፍል መተላለፍ ሲገባቸው ፣ ምርመራው እዚያው ይፈጸማል ። ርምጃውም እዚያው ይወሰዳል ። ተጠያቂም ፣ ጠያቂም የለም ። ሰውዬው የደረሰበት አይታወቅም ። ለንብረቱም ደረሰኝ አይሰጥም ። ዝም ፣ ዝም ። ከከተማ መውጫ ኬላዎች ላይ ታንቆ ወይም ተረሽኖ የሚገኝ ሬሣ ብዙ ነበር ። ማን ገደለው፣ በምን ምክንያት፣ የሚጠይቅም ፣ መልስ የሚሰጥም የለም ። የሞተ ሰው አፍ የለውም ፣ አይናገርም ። ግን አብዮት ዲዳ አይደለም!

«ከደርግ ምርመራ ክፍል የተላከ ልዩ የምርመራ ቡድን የሚባልም አካል ነበር ። የቡድኑ አባሎች የበታች ሹማምንት ቢሆኑም ፣ በውጭ በሻምበልነትና በሻለቅነት ማዕረግ ነበር የሚታወቁት ። ይህም ቡድን የራሱ አፋኝ ጓድ ፣ የራሱ ምርመራ ክፍል በሥሩ አቋቁሞ የመሰለውን ውሣኔ ይሰጥ ነበር ። ማን በምን ምክንያት ታሠረ፣ ማን እንደወጣ ቀረ፣ የአብዮት አምላክ ብቻ ነበር መልሱን የሚያውቀው!

«በጊዜው የነበረው የሕዝብ ድርጅት ጉዳዮች ጽሕፈት ቤትም ወጣቱን በማሰበርገግ ረገድ የተጫወተው ሚና በቀላሉ የሚገመት አይደለም ። በጠባብ ብሔርተኛነትና በጭፍን ጀብደኝነት ስሜት የሚመሩ ግለሰቦች በውስጡ ነበሩ ። በመሆኑም ከአደራጅነት ጎናቸው ይልቅ የበታኝነት ጎናቸው አይሎ ይታይ ነበር ። አብዮት የማያቋርጥ ሂደት ነውና እንደ ኩሬ ውሀ አንድ ቦታ ላይ ረግቶ አይቆምም ፣ ወራጅ ውሀ እየጠራ ይሄዳል ።

«ዛሬ ይህ ሁሉ ያለፈ ታሪክ ነው ። አብዮታችን የዲሞክራሲያዊ ማዕከልነትን አመራር ተቀዳጅቷል ። ዲሞክራሲያዊ ማዕከልነት ጥንቃቄን ፣ ትዕግሥትን ፣ አስተዋይነትንና ቆራጥነትን ይጠይቃል ። የሰው ልጅ መሠረታዊ መብቶችን የማክበርና የማስከበር ግዴታን ይጠይቃል ። ይህን ካደረግን የሰዎችን ልብ የማንሰብበት ምክንያት የለም ። ሕዝቡ ራሱ ይተባበረናል ። ለደኅንነቱ የማያስብ ፍጡር የለም ። አሠራራችንም ይበልጥ ሕዝባዊ ሊሆን ይችላል ። ደኅንነት የሕዝብ ጉዳይ ነው ። የሚኒስቴራችንም ስም ከጸጥታ ወደ ሕዝብ ደኅንነት የተለወጠውም ይህንኑ በማመን ነው ። ይህን ሁሉ የምለፈልፈው አለምክንያት

አይደለም ። በምናሳየው አርአያ የሕዝቡን ልብ መሳብ አለብን ለማለት ነው ።

«ባንድ ሜዳ በምናደርገው ውጊያ የኤርትራን ችግር ለመፍ ታት የተነሳን የሚመስላቸው ወገኖች ሊኖሩ ይችላሉ ። ርግጥ የወንበዴዎችን አከርካሬ መስበር አለብን ። ግን የቀይ ኮከብ ዘመቻችን ዓላማ ረጅም ነው ። ዘላቂ ዓላማችን በሕዝቦች መካ ከል መግባባትንና መተማመን መገንባት ነው ። የሚናፍቀኝ ነገር ቢኖር እርስ በእርሳችን መገዳደል ቀርቶ አንዳችን ለሌላው የምን ሞትበትን ቀን ማየት ነው»

«ተጨማሪ መረጃ አለኝ » አለ ሥዩም በረጅሙ ካዛጋው በኋላ ።

«ቀጥል ።»

«ካዲሳባ የመጡት ሰዎች ጉዳይ በጣም አሳስቦኛል....»

«እንዴት ?»

«በየሱቁ ፥ በየቡና ቤቱ ፥ በየመንገዱ ፥ የሚታዩት እነሱ ብቻ ናቸው ። ምናልባት አሁን ወደ ባቢሎን ብንሄድ ሠፈሩን ወረውት ይገኙ ይሆናል ። ትላልቆቹም በየ«ሲከሬቶው» ገብተው ተሰግስገዋል ። ኋላ አንድ ነገር ቢደርስባቸው የማን ኃላፊነት ይሆናል?» አለ ።

ኰሎኔል በትሩ ራሱን ነቅንቀና ፥ «ሁሉም በግሉ ኃላፊነት አለበት ። እዚህ የመጣነው ለሽርሽር አይደለም ። ግን አንድ ነገር እናደርጋለን ። ተከታትለን ሪፖርት ማድረግ አለብን — እያ ንዳንዳቸውን » አለ ።

«ግን ‘ኮ» አለ ሥዩም ።

«ግን ምን?»

«ወጭ የለንም ። መረጃ ያለገንዘብ አይገኝም ። ያለገንዘብ ምንም መሥራት አይቻልም ። ገንዘብ ያስፈልገናል....»

ኰሎኔል በትሩ ፈገግታውን እያሳየው ፥ «አዎ ፥ በተለይ አንተ ገንዘብ ያስፈልገሀል ። ኪስህ ቀዳዳ አለው መሰለኝ? ስለገን ዘብ አታስብ ። ሞልቷል ። ይልቅ ችግሩ ያለው እንዴት በዘዴ

እንጠቀምበት የሚለው ጥያቄ ላይ ነው ። ግን እንዳያበላሹህ ተጠንቀቅ ። ጉቦና ምልጃ የሚወዱ ብዙ ናቸው ። የዚህ አገር አብዛኛው ሰው አለምክንያት ቀዳዳ ሣንቲም አትወጣውም ። በጋበዘህ ማለዳ በጧት እገሌን አማልደኝ ፣ እገሌን ወይም እገሊትን አስፈታልኝ ፣ ለእገሌ ወይም ለእገሊት ፓስፖርት አስወጣልኝ ብሎ ዓይኑን አፍጥጦ ይመጣል ። ከመሐል አገር የሚመጣው ሰው ሁሉ ለችግራቸው ሁሉ መፍትሔ የሚያስገኝላቸው ይመስላቸዋል — በተለይ ሴቶቹ ። ተጠንቀቁ ጓዶች ። ባማላጅነት የመጣብኝ ሰው በምን ምክንያት እንደሆነ ግልጽ ነው ። ራሳችሁን ከዚህ ነገር ጠብቁ ። ሌላውንም ተከታተሉ ። ወደ አንድ ነገር ማምራት አይቀርም ። እያንዳንዱ ድርጊት ከኋላው ተመጣጣኝ የሆነ ምክንያት አለው» ብሎ ንግግሩን እንደጨረሰ አሁንም ሥዩም እጁን አወጣ ።

ተከላይ ዘድንግል ሥዩምን በጥላቻ ዓይን ተመለከተው ። አዛጋ ። ሰለቸቷል ። ሰዓቱን ተመለከተ ። ተስፋ ቆርጦ ወንበሩ ላይ ተመቻችቶ ተቀመጠ ። አራተኛው ሰው ፣ ሻለቃ ጋረደው መኮንን ብዙ የሚናገር ሰው አይደለም ። ዝምተኛ ነው ። የሚያዳምጥም አይመስልም ። የምርመራ ክፍል ኃላፊ ነው ። በዚሁ ሥራ በአሥመራ ለብዙ ጊዜ ቆይቷል ። ብዙ ሰዎች ስሙን ሲሰሙ ይርበደበዳሉ ፣ ይንቀጠቀጣሉ ። «ገልብጠው!» ከማለት ሌላ ትእዛዝ አያውቅም ። በፖለቲካ እሥረኞች ላይ የሚጠቀመው ሳይኮሎጂ ቢኖር ፣ አንዳንዴ እንደ ጓደኛ አቅርቦ ያሳስቃቸዋል ፣ ያጫውታቸዋል ። በዚህ ዘዴ የሚፈልገውን ካላገኘ ፣ ወይም ለጥያቄው አመርቂ መልስ ካልሰጡት ማኩረፍ ይጀምራል ። ያኮረፈ ወይም ፊቱን ያዞረ ዕለት እሥረኛ ሁሉ በያለበት በቁሙ ሽንቱን ሲለቅ ነው የሚውለው ። ሲገርፍና ሲያስገርፍ ውሎ ማታ ከሚስቱና ከልጆቹ ጋር በሠላምና በእርጋታ ሲጫወት ላየው ሰው ያስገርማል ። የቤተሰብ ሰው ነው ። ቤተሰቡን በጣም ይወዳል ፣ ያከብራል ። ማምሸት አይወድም ። እንቅልፋም ነው ። ማታ በቶሎ ይተኛል — የሠላም እንቅልፍ ። ታዲያ ቢሞት ማታ የምርመራ ሥራ አያካሂድም ወይም እንዲካሄድ አያደርግም ። ሁሉም የሠላም እንቅልፍ እንዲተኛ ይፈልጋል ። ኰሎኔል በትሩ በልቡ ትንሽ ሳይኮሎጂ ቢማር አሁን ምን ነበረበት? አለና ወደ ሥዩም ዞር «አሺ ምን ነበር?» ብሎ ጠየቀው ።

ሥዩም ስስ ከንፈሮቹን አሞጥሙጦ ፥ «ጓድ ኩሉኔል ፥ ይኸ ሳንዴና ለመጨረሻ ጊዜ እየተባለ የሚነገረው ነገር ደስ አላለ ኝም» አለ ።

«እንዴት ማለት?»

«የቀይ ኮከብ ዘመቻ የታቀደው ለሦስት ወር ነው ፥ አይደ ለምን?»

«ሊሆንም ላይሆንም ይችላል.....»

«በሦስት ወር ውስጥ ችግሩን ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ እንፈታለን ብለን በይፋ መናገር ለፖለቲካችን ጥሩ አይመስ ለኝም ።»

«ለምን?»

«ኋላ ካልሆነልን መጥፎ ግምት ላይ ይጥለናል ብዬ ነው ። ጠቅላላ ያገሪቱንም አመራር አደጋ ላይ ይጥላል ። ይህን መጠቆም ግዴታችን ይመስለኛል.....»

«ጥሩ ነው ። ግን አትስጋ» አለው ኩሉኔል በትሩ —

«በሦስት ወር ውስጥ በእዚህ ክፍለ ሀገር ያለውን ችግር ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ እንፈታለን ያለ የለም ። እርግጥ በሚ ቀጥሉት ሦስት ወራት የተወሰነ ግብ ለመምታት ታቅዷል ። ግን ችግሩን ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ የመፍታት ትግሉ ይቀጥ ላል ። ምን ያህል ጊዜ እንደሚወስድ የሚያውቅ የለም ። በዚህ እንጻር ነው አባባሉ መታየትና መተርጎም ያለበት ፥ ግን ጥሩ ነጥብ ነው ። የፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ክፍል በዚህ ላይ ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርበታል ። ሌላ ነጥብ ያለው አለ?.....እሺ ወደ ምርመራ ክፍላ ችን እንሂድ ። ሻለቃ ጋረደው» አለ ።

ሻለቃ ጋረደው መኰንን ድምጹ ጐርናና ነው ። ሲናገር ከመሰልቸት የተነሳ የማይናገር ይመስላል ። ዓይኖቹ ፈጠጥ ፥ ፈጠጥ ያሉ ሆነው ቀያዮች ናቸው ። መልኩ የተቆጣ አንበሳ ፊት ይመስላል ።

«ብዙም መረጃ የለኝም ዛሬ» አለ ።

«ምነው ብዙ ሰዎች አልገለበጥክም መሰለኝ!» አለ ኩሉኔል ባሽሙር ።

«ወንበዴ ካልቀጠቀጠው መቾ ይናገራል.....»
«ታዲያ ማነው እሺ ብሎ በፈቃዱ መረጃ የሚሰጠው?»
«አንደኛ ያለው ንዑስ ክበርቴ — ጫማና ምቾት የለመደው ። ገና ሳይገለብጡት ነው የባጡን የቆጡን የሚለፈልፈው.....»
«እሺ!» በማለት ሪፖርቱን እንዲቀጥል ጋበዘው ።

«በቅርቡ ከናቅፋ አምልጠው የገቡ ወዶ ገቦች እንደሚና ገሩት የወገን ጦር አሰላለፍ መረጃ ደርሶአቸዋል ። የወገን ጦር አሰላለፍ ሁኔታ ብቻ ሳይሆን ብዛቱንና ጥንካሬውን ሁሉ አው ቀዋል ።»
«የእነሱስ ሁኔታ እንዴት ነው ይላሉ?»
«ሁሉም ጀሌዎች ስለሆኑ ስለወንበዴዎች ጦር ብዛትና ድርጅት የሚያውቁት ነገር የለም ። ግን ከፍተኛ ፍርሀት ፣ የሞ ራል ውድቀትና ረሀብ እንደደረሰባቸው ይናገራሉ ። አብዛኛ ዎቹ እድል ካገኙ ለማምለጥ እንደሚፈልጉም ይናገራሉ ። ስለሆነም ጥበቃው በጣም ተጠናክሮባቸዋል ይባላል ። ሁኔ ታው ይኸው ነው ። ግን ያገኘሁት ጠቃሚ መረጃ ቢኖር.....» ብሎ ሳይጨርስ ፣ ኰሎኔል በትኩ «ምንድን ነው እሱ?» በማ ለት ጠየቀው ።

«ፈረንሣዮች የመርዝ ጢስ መከላከያ «ማስክ» በብዛት ሰጥተዋቸዋል የሚል መረጃ አለ.....»
«እትለኝም?»
«እውነት ነው ። »
ኰሎኔል ማስታወሻ እየወሰደ ፣ ፈረንሣዮች ደግሞ እዚህ ውስጥ ምን አገባቸው? ጉድ ነው'ኮ ። ይህ ያረብ ቤንዚን የማይ ይሠራው ነገር የለም ። አሜሪካኖችም ቢሆኑ አይተኙልንም ። በስለላ ሳተላይቶቻቸው ሳይረዷቸው አይቀሩም ። ይህ ጦርነት ምናልባት አብዛኛው ወደፊት የምንቀይሰውን የውጭ ግንኙነት ፖሊሲ ይመለከታል ። ግን ምን ማድረግ እንችላለን? ምን?» አለ በንዴት ።

ሁሉም ዝም አሉት ። የሚሰጡት መልስ አልነበራቸውም ። እሱም መጀመሪያውኑ መልስ እንዲሰጡት አልፈለገም ። ጥያቄውን ለራሱ ነበር ያቀረበው ። እንደ ፈረስ አናፋ ። የዓይን መነጽሩን አውልቆ በንጭ መሐረብ ጠራረገ ። አሥር አሥር ጊዜ መነጽሩን

መጥረግ ይወዳል ። «ደህና» አለ «ተከላይ ስለስጠሁህ ሥራ ምን አደረክ?»

«የትኛው?»

ኩሉኔል አንድ ሥራ ብቻ አይሰጥም ። ደራርቦ ነው ሥራ የሚያሸክመው ።

«ሥዕላይ አሁን የት ነው?»

«ፊያሜታ ጊላይ ቤት ።»

«እርግጠኛ ነህ?»

ተከላይ ጥቁር መነጽሩን ሰልካካ አፍንጫው ላይ አስተካክሎ አስቀመጠው ። ሉጫ ጠጉሩን በጣቶቹ ቆፈር አደረገ ። ስስ ውሀ ሰማያዊ ልብስ ፣ ነጫጭ ነጥቦች ጣል ካሉበት ጥቁር ክራቫት ጋር ለብሷል ። ደረት ኪሱ ውስጥ እንደ ነገሩ ጠቅለል አድርጎ የሻጠው መሐረብ የክራቫቱ መንታ ነበር ። ያው እንደ ልማዱ ሽክ ብሎአል ። «መችም ሰዎቻችን ከጓድ ሰለሞን ቤት ጀምሮ ማይተመናይ ድረስ ተከታትለውት ነበር ። መኪናው አሁንም ፊያሜታ ጊላይ ቤት ደጃፍ ላይ ትገኛለች ፣ ብቻ ሰዎቹ ቤት ገብተው አላረጋገጡም ካስፈለገ ግን.....» ሲል —

«ኖኖ ። አያስፈልግም ። ለጊዜው ተወው ። ግን ሥራዬ ብለህ ባይነቁራኛ እንድትከታተለው እፈልጋለሁ ። ሐያ አራት ሰዓት ። ግን በምንም ሁኔታ እንደምንከታተለው ማወቅ ቀርቶ ቅንጣት ታህል ጥርጣሬ እንኳ እንዲኖረው አያስፈልግም ። ልጅቱንም ተከታተላት ። ወደ አንድ ፍንጭ ታመራን ይሆናል ። እና አሁን እስቲ አብረን እናስብ ። ሥዕላይ ለምን መጣ ብላችሁ ታስባላችሁ?» በማለት ጥያቄ አቀረበላቸው ።

አራቱም ረዳቶች አቀርቅረው ያስቡ ጀመር ። ኩሉኔል ጠረጴዛውን በወፍራም ጣቶቹ ይቆረቁራል ። የአንበሳ ምልክት ያለበት ትልቅ የወርቅ ቀለበት ጣቱ ላይ ይታያል ።

«ለምን ገልብጠን አንሞክረውም?» አለ ሻለቃ ጋረደው መኮንን ።

ኩሉኔል በጥላቻ ዓይነት ተመለከተውና ፣ «መገልበጥ ሁል ጊዜ መፍትሔ አይሆንም ። መገልበጥ ለእሱ አዲስ ነገር አይደ

ለም ። ለምዶታል ። ሌላ ዘዴ መፈለግ አለብን» አለውና ዘጋው ።

ጋሪደው የምርመራን ሥራና ፖለቲካን ማጋጨት አይወ ድም ። ተናዶ ዝም አለ ።

ቀጥሎ የተናገረው ሥዩም ነበር — «ቀንደኛ ወንበዴዎች የነበሩ ሌሎች በሠላም እጃቸውን ሰጥተው ገብተዋል ። ላደረሱት በደል ከፍተኛ ካሣ እየከፈሉ ናቸው ። እነሱም እንደ ሥዕላይ በወንበዴዎች ድርጅቶች ውስጥ ከፍተኛ ሥልጣን የነበራቸው ናቸው ። የሥዕላይ መምጣት ምን አዲስ ነገር ተገኘበትና ነው አሁን ስለእሱ የምንጨነቀው?» አለ ።

«ግን ለምን አሁን? ለምን ይህን ጊዜ ምርጫ መጣ? የተተከ ለብን ሰው ነው ወይስ በሀቅ ተመልሶ የመጣ? የተተከለብን ሰው ከሆነ ለምን ዐላማ? ይህን ነው ማወቅ ያለብን ። ሥዕላይ በጣም ብልጥ ነው ። የሚሰጠው መረጃ ሁሉ ትክክል ነው ። በሚናገረው ሁሉ ግልጽ ነው ። ግን ለምን እንደሆነ እንጃ ግልጽነቱን እጠ ራጠራለሁ» አለ ኰሎኔል አሁንም ጠረጴዛውን በጣቶቹ ክፉኛ እየቆረቆረ ።

ተክላይ ዘድንገል ጥቁር መነጽሩንና ክራቫቱን አስተካክሎ ሲያበቃ ፣ «ሥዕላይ አብሮ አደጌ ነው ። አውቀዋለሁ ። ከልጅነቱ ጀምሮ ጀብደኝነት ያጠቃዋል ። በጣም ራሱን የሚወድ ፣ አድር ባይ ሰው ነው ። ገንዘብና ሥልጣን በጣም ይወዳል ። አደገኛ ሰው ነው» ብሎ ቀጥሎ የሚናገረውን ነገር ሲያስብ ቆየና ፣ «ፈዴሬ ሽን ሲፈርስ ልጆች ነበርን ። ሾአተ አሥመራ ውስጥ ያስገባኝ እሱ ነው ። ስለሚደባደብ እንፈራው ነበር ። አንዳንድ ባለሥልጣ ኖች እንድንገድል ሁሉ ይገፋፋን ነበር ። ኋላ አጋለጠን ። በእሱ አመራር ሥር የነበርነው ስድስት ልጆች ታሠርን ። እኔ እንኳ በእሥር ቤት ብዙም አልቆየሁም ። አባቴ አስፈታኝ ። አንድ ጓደ ኛው ፣ ተከስተ ገብራይ ሰባት ዓመት ጨርሶ ወጣ ። አሁን የፓራ ዲዮ ቡና ቤት ባለቤት ነው ። ከኔ ይልቅ ተከስተ ሲገልጸው በ ጣም ይፈልጋል ። ሥዕላይ ኋላ ቆይቶ የአውራጃ ገዢ ሆኖ ተሾመ። በረኸኞችንና መንግሥትን ለማስታረቅ ይሯሯጥ ነበር ። በዚያን ወቅት የሲ. አይ፣ ኤ. ሰላይም ሆኖ ይሠራ ነበር ። መኪናና ቤት እንደሸሚዝ ነበር የሚቀያይረው ። ማታ ማታ የሚያጠፋው ገንዘብ ልክ አልነበረውም ።

«አብዮት ፈንዳ ፡፡ የኃይል ሚዛን ተለወጠ ፡፡ በረሀ መግባቱን ሰማን ፡፡ ከጀብሐ ወጥቶ ወደ ሻዕቢያ የገባው እሱ እንደሚለው ሳይሆን የጀብሐን መዳከም በመረዳቱና የፈለገውንም ሥልጣን ባለማግኘቱ ነበር፡፡ሻዕቢያ እጅዋን ዘርግታ ተቀበለችው፡፡ በጀብደ ኛነቱና በጭካኔው ስለሚታወቅ ካንድ ሥልጣን ወደ ሌላ ባጭር ጊዜ ውስጥ ተረማመደ ፡፡ ዝነኛም ሆነ ፡፡ በደቡብ ኤርትራ የተፈ ጸመውን በደል ሁላችንም እናውቃለን ፡፡

«በነገራችን ላይ ታናሽ ወንድሜ የተገደለው ሥዕላይ በራኺ የሻዕቢያ ሐለዋ ስውራ ኃላፊ በነበረበት ጊዜ ነው ፡፡ ወንድሜ እንዲገደል ትዕዛዝ የሰጠው እሱ ለመሆኑ በቂ ማስረጃ አለኝ ፡፡ ሊያገኘኝ ባለመቻሉ ነው እንጂ እኔን ነበር ማስገደል የፈለገው......» ሲል—

ኰሎኔል ንግግሩን አቋረጠውና ፥ «ስለግል ቂም በቀል አይ ደለም አሁን የምንወያየው ፡፡ እንዲህ ዓይነቱ ስሜት በሥራችን ላይ ተጽዕኖ ሊኖረው አይገባም ፡፡ ወደ ዋናው ነጥብ እንመልከት» አለው ፡፡

ተክላይ በኃዘን አንገቱን ደፋ ፡፡ መነጽሩን አውልቆ ቀስ ብሎ እንባውን ከዓይኑ ላይ ጠረገ ፡፡ ለጥቂት ጊዜም ዝም ብሎ ቆየና ፥ «ነገሩን ተከታትዬ እንደደረስኩበት አሁን ተመልሶ የመጣው የሻዕቢያ ፖሊት ቢሮ አባል ለመሆን ፈልጎ ሳይሆንለት ስለቀረ እና በወንበዴዎችና በአብዮታዊ ጦር መካከል ያለው የኃይል ሚዛን መለወጡን ስላወቀ ነው ፡፡ እንዳልኩት አድርባይ ነው ፡፡ እስከማውቀው ድረስ ተመልሶ የመጣው በሌላ ምክንያት አይመ ስለኝም ፡፡ ሥልጣን እንዲሰጠው ካደረግነውና ገንዘብ ከሰጠ ነው ልንጠቀምበት የምንችል ይመስለኛል» አለ ጥርሱን ነክሶ ፡፡

በሚናገርበት ጊዜ ሁሉ የታናሽ ወንድሙን ደም ሊበቀል የሚችልበትን መንገድ እያሰበ ነበር ፡፡ ከንፈሩን ክፉኛ ነክሰ ፡፡

ኰሎኔል በትሩ የተክላይ ስሜት አላማረውም —

«የወዶ ገቦችን ደኅንነት የመጠበቅና እነሱን የመከታተል ኃላፊነት ያንተ መሆኑን አትርሳ ፡፡ መጠበቅ አለበት ፡፡ ምናልባት

ያስፈልገን ይሆናል ። የፈለገውን ገንዘብ ስጠው ። መኝታውም ከአልቤርጎ ቻው ወደ ኒያላ ይለወጥለት ። ግን ተመልሶ የመጣው አንተ አሁን ባልከው ምክንያት አይመስለኝም» አለ ።

አሸብር ለጠቀና፣«ታዲያ በምን ምክንያት ይመስልዎታል?» ብሎ ጠየቀ ።

«የተተከለብን ሰው ቢሆንስ? ነገሩን ከዚያ አቅጣጫ ለመ መልከት ሞክራችኋል?»

ሥዩም ስስ ከንፈሮቹን እንደ ልማዱ አሞጠሞጠና ፣ «ሻዕቢያ አሁን ማን ይሙት እንደ እሱ ያለ ብዙ ምስጢር የሚ ያውቅ ሰው ራሷን ለማጋለጥ ትልካለች? አይመስለኝም» አለ ።

«መጠራጠር አይከፋም ። ተከላይ በጥብቅ ተከታተለው ። ስለፍያሜታ ጊላይስ የምታውቀው ነገር አለ?» ብሎ ጠየቀው ።

«ቆንጆ መሆኗን ብቻ ነው የማውቀው ። ስለእሷ ሻለቃ ጋረደው ቢናገር ይሻላል ። ለጥቂት ወራት የከብር እንግዳው ነበ ረች» አለ ።

ጋረደው ተከላይን የጎሪጥ ተመለከተውና ዝም አለ ።

«እህስ ጋረደው — ስለ ፊያሜታ ጊላይ የምታውቀው ምን ነገር አለ?» ብሎ ኰሎኔል ጠየቀው ።

«ሐዝሐዝ ለሦስት ወር ታሥራ ነበር»
«መቼ?»
«በ1969»
«በምን ምክንያት?»
«መዋጮ ከፋይ የጀብሐ አባል ነች ተብላ.....»
«እና?»

«እንደ እውነቱ ከሆነ መዋጮ አልከፈለችም ፣ የጀብሐ አባልም አልነበረችም ። አንድ ማይተመናይ የነበረ የውስጥ ወን በዴ እቁብ ግቡ በማለት እያታለለ ገንዘብ ይሰበስብ ነበር ። ኋላ ሲያዝ እቁብተኞቹን የጀብሐ አባሎች ናቸው በማለት ጠቆመ ። ልጅቷ በሰውዬው ጥቆማ ከተያዙት ሰዎች ውስጥ አንዷ ነበረች ። ሌላ ኃጢአት አልነበረባትም» ብሎ ዝም አለ ።

«ገልብጠሀታል!»
«አልቻልኩም» አለ ስቆ ።
«እንዴት?»

ከመናገሩ በፊት ከት ብሎ ሳቀና ፣ «እንደ እሷ ያለች ሴት እሥረኛ አጋጥሞኝ አያውቅም» ብሎ ንግግሩን ጀመረ — «ትግዝ እንደሚለኝ መስከረም ወር ላይ ነበር የታሠረችው ። ግቢው ውስጥ የበቀለውን ዓደይ አፀባ ሰብስባ የጀሮ ጉትቻ ፣ ያንገት ድሪ ፣ የእጅ አምባር እየሠራች ታጌጥበት ነበር ። እሥረኞቹ ሁሉ ልዕልት ፈያሜታ እያሉ ነበር የሚጠሯት ። እንደዚያ በ ዓደይ አበባ ታጌጥና ቁጠማ ጉዝጉዛ ቁጭ ስትል እውነትም ልዕ ልት ትመስል ነበር ። እሷም ይህን አውቃ ነው መሰለኝ የዓደይ አበባ አክሊል ሠርታ ራሷ ላይ ትደፋ ነበር ። አንድ ቀን እንኳ ከፍቶአት አይቼ አላውቅም ። ደስተኛ ነበረች ። እሥር ቤቱን እንደቀልድ እያየችው ነው መሰለኝ ያንታ አልነበራትም......

«አይሆኝ የእውነቱን ንገረኝ ፡ መዋጮ መክፈል ምንም አይደለም ። እንኳን እንቺ ከመሐል አገር የመጡ አንዳንድ ትልቅ ሰዎችም ቢሆኑ ለሕይወታቸው እየፈሩ ለወንበዴዎች መዋጮ ሲከፍሉ ቆይተዋል እያልኩ እያጫወትኩ ለማግባባት ብሞክ ርም ፣አኩርፌ ባስፈራራትም ፣ ሁልጊዜ የምትሰጠኝ መልስ ፣ «እኔ መዋጮ አልከፈልኩም ። የጀብሐ አባልም አይደለሁም ። ይኸ ጀብሐ ፣ ሻዕቢያ የምትሉትንም ነገር የሰማሁት እዚሁ ነው ። ሐያ ሐያ ብር በወር ሁለት ጊዜ ለእቁብ ከፍያለሁ ። መዋጮ ቢሆን ሐያ ብር ለምን እከፍላለሁ? ሁለት ወይም ሦስት ብር ይበቃ ነበር ። ሺ ብር የሚያገኙትም ከአምስትና ከአሥር ብር የበለጠ አይከፍሉም ሲባል እሰማለሁ ። ዋእ! ወንበዴዎች ሲመጡ እንዲያመሰግኑኝ ነው?» ትለኝ ነበር.....

«ታዲያ አንድ ቀን ወደ ምርመራ ክፍል ወሰድኳት ። ጋቢ ዋን ከላዩዋ ላይ ገፍፌ ጣልኩትና እውነቱን ትናገሪያለሽ ወይስ? አልኳት ። ምን አለችኝ መሰላችሁ? ይገርማል ። «ዋእ! አንተ ባለጌ! ሰቅለህ ልትገለብጠኝ ነው? እውይ ፣ አንተ ፣ አባቴ ይሙት ባለጌ ነህ። እስቲ ንካኝ» አለችኝ።ልገለብጣት አልቻልኩም ። ስቄ ለቀቅኋት ። ለምን እንደሆነ እንጃ ንጽሕት መስላ ታየችኝ ።» ብሎ ታሪኳን ነገራቸው ።

ተከላይ ዘድንግል የባሕር ዳር ቄጠማ የመሰለውን ለጋ ፣ ለግላጋ ውብ ገላዋን በዓይኑ ሕሊናው እያየ በልቡ ተመኛት ። በጭኖቿ መካከል የተደበቀ ትልቅ ምስጢር ታየው ። በሌላ በኩል ሥዕላይ በራኼን ለጊዜው ሊገድለው ባይችልም ፣ አንጀት ጉበቱን የሚያሳርርበት መንገድ በፊያሜታ ገላይ ውበት አማካይነት ድን ገት ተገለጸለት ። ፈገግ አለ ።

ኰሎኔል በትሩ ተሰማ ጠረጴዛውን በጣቶቹ እየቆረቆረ አንድ ዓይኑን ከድኖ በሌላ ኢላማ ላይ ሲያነጣጥር ቆየና ፣ «እሺ ልጆች ። ጊዜው መሽቷል» ብሎ ጀመረ — «ስለያንዳንዱ ሰው በእጃችን ያለው መረጃ በቂ አይደለም ። ጓድ ጋረደው ፣ ከነገ ጀምሮ በዚህ ከተማ የሚኖሩትን ሰዎች የተሟላ ሕይወት ታሪክ መረጃ እፈልጋለሁ ። አንድ ባአግራፊካል ኢንተሊጀንስ ማእከል መፍጠር አለብን ። አስቸጋሪ መሆኑን አውቃለሁ ጓድ ። ግን መሆን አለበት ። ሕዝባውያን ድርጅቶች ባሉበት ባሁኑ ጊዜ ስለ ግለሰቦች መረጃ ማግኘት አያስቸግርም ። የት እንደ ተወለዱ? የት እንዳደጉ? የት እንደተማሩ? ምን ፍላጐት እንዳለባቸው? ምን እንደጻፉ? ከማን ጋር የት እንደሚውሉ? ከዚህ ቀደም ምን ሪኮ ርድ እንዳላቸው? ከተቻለ ጠባያቸውም ጭምር ስለሰው ኃይል አትስጋ ። ነገ ስለሚያስፈልግህ ሰው ኃይልና ገንዘብ ሪፖርት አቅርብልኝና ሥራውን እንጀምራለን ።

«ጓድ አሸብር ከቀበሌዎች ስለጠፉት ሰዎች ማንነት ፣ ከማን ጋር ግንኙነት እንደነበራቸው ፣ በፊት እንዴትና ማን እንዳስመ ረጣቸው ካንተ በነገው ዕለት ዝርዝር ሪፖርት እፈልጋለሁ ። ስለ ሕዝባውያን ድርጅቶች ደኅንነት የምታቀርበው ሪፖርት ዘግይቶ መሆን የለበትም ። ካለኀበት ሪፖርት እንድታደርግልኝ እፈ ልጋለሁ ። በከተማው ዙሪያ እንደተባለው የጥበቃው ክልል ሰፋት እንዲሰፋ ተደርጎ እንደሆነ ተመልከተህ አስቸኳይ ሪፖርት በጧት አቅርብልኝ ።

«ጓድ ሥዩም ፣ ከመሐል አገር ለዘመቻው የመጡትን ሰዎች ሁኔታ መከታተል ያንተ ኃላፊነት ነው ። የት እንደሚሔዱ? ከማን ጋር እንደ ሚገናኙ? ምን እንደሚያደርጉ? ምን እንደሚሉ? ስለ እያንዳንዳቸው ሕይወት ታሪክም ባጭሩ ሪፖርት እፈልጋለሁ ። የወንበዴዎች ሬዲዮ ጣቢያ ከነገ ጀምሮ «ጃም» ይደረጋል ተብሎ

ተነግሮኛል ። ጋዜጠኞችን አላምንም ። መደረግ አለመደረጉን አንተ ተከታተል ። ሚዲያዎቻቸ የሚያስተላልፉአቸውን ፕሮግራ ሞች እንደዚሁ ።» አለና መነጽሩን አውልቆ እየጠራረገ ሲያስብ ከቆየ በኋላ ፣ እሺ ልጆች ። አንድ ቴዎሪ አለኝ ። ይህ ቴዎሪ ልክ ይሁን ወይም ስህተት የምታረጋግጥልኝ አንተ ፣ ተክላይ ዘድ ንግል ነህ ። ትልቅ ሥራ ነው ። ምናልባትም አንተ የምታመጣው መረጃ አጠቃላይ ሥራችንን ይወስን ይሆናል ።

«ቴዎሪው እንዲህ ነው ። ሥዕላይ ላንድ ተልዕኮ የመጣ ይሆናል ብዬ እገምታለሁ ። የወንበዴዎችን ራዲዮ ጣቢያ ስም ታችሁ እንደሆነ ፣ የእሱ መምጣት በኛ ሚዲያዎች ከመገለጹ በፊት ፣ እሱን የሚያጥላላ ሰፊ ፕሮፓጋንዳ ማካሔድ ጀምረዋል ። በፊት ሌሎቹ ሲገቡ እንዲህ አድርገው አያውቁም ። አሁን ለምን? ሊያዘናጉን ይሆናል ብዬ አሰባለሁ ። ቅድም ፣ ሥዩም እሱን በመካከ ራሳቸውን እንዴት ያጋልጣሉ? ብለሀል ። ነጥቡ እዚህ ላይ ነው ። ስለ አንዳንድ ድርጅቶቻቸው በቀር ስለ እነሱ የማና ውቀው እምብዛም ነገር የለም ። ስለ ሻዕቢያ ምን አዲስ መረጃ ሊሰጠን ይችላል? ለፕሮፓጋንዳ ጥሩ ከመሆን ሌላ ጥቅም የለውም ።

«ታዲያ ለምን መጣ? በተለይ ጊዜውንና ሁኔታውን እን ዴት? በምን ምክንያት መርጦ መጣ? ተልዕኮው ምንድን ነው? መልሱን ማግኘት አለብን ። ከእሱ የምናገኘው መልስ ምናልባት ወደ «ቢሮክራሲ» ያመራን ይሆናል ። ቢሮክራሲ ማነው? የት ነው? ብዙ ስም ፣ ብዙ መልክ አለው ። እስካሁን ባደረግነው ክትትል ልንደርስበት አልቻልንም ። ጊዜው አሁን ነው ። በቀይ ኮከብ ዘመቻ ተረባርበን የወንበዴዎችን የስለላ መዋቅር አሁን ለመስበር ካልቻልን ምን ጊዜም ልንሰብረው አንችልም ። ወንበ ዴዎች ስለኛ የማያውቁት መረጃ የለም ። ወታደራዊ ንቅናቄአ ችንን ሁሉ አስቀድመው ይደርሰውበታል ። እንዴት? ከየት? — ጉያችን ውስጥ አሉ ማለት ነው? እነማን ናቸው? አሁን በዘመቻው ወቅት መረጃ ሰብስበው በማቀበል ብቻ የሚወሰኑ አይመስለ ኝም ። ከሆነ ምን ለማድረግ አስበዋል? ሥዕላይ ለነዚህና እነዚ ህን ለመሳሰሉት ጥያቄዎች መልስ ወደምናገኝበት ቁልፍ ቦታ ያመራን ይሆናል ። ተስፋ አደርጋለሁ ። አላውቅም ። ንጹህ ሰው ሊሆንም ይችላል ። ግን እሱን መከታተል አለብን ። ተክላይ፣

ለዚህ ጥያቄ መልስ የማግኘት ኃላፊነት ያንተ ነው ። ካስፈለገ መቶ ሰው ከኋላው ልታሰልፍ ትችላለህ ። ለሽንት እንኳ ጊዜ እንዳይሰጠው እፈልጋለሁ ።

«ጓዶች ፣ በተጠመደ ቦምብ ላይ እንደተቀመጥን ያህል ነው የ ሚሰማኝ ። የተዘረጋብን የሽረሪት ድር ይታየኛል ። መበጣጠስ አለብን ። ምንም ነገር ንቀን መተው የለብንም ። የኀልዩድ ንቀት ፣ የኀልያድን ውድቀት ያስከትላል ይባላል ። ለእንቅልፍ ጊዜ የለንም......»

ተከላይ ዘድንግል ተስፋ ቆርጦ አዛጋ......

ከእንግዲህ ራሴን ማስተዋወቅ አስፈላጊ አልመሰለኝም ። መልክ ፣ ስም የለኝም ፣ ቦታና ጊዜ አይወስነኝም ብዬ ነበር ። እኔ ነኝ ። ነበርኩ ፣ አለሁ ፣ እኖራለሁ ። ባሕርዬ ወይም ተፈጥሮዬ ነው ። ታሪኩ ይቀጥላል ። ሕይወት እንደ ሸረሪት ድር ናት — ሸማኔ እንደዘረጋው ድር ቁልፍልፏ የወጣ............

ሥዕላይ በራኺ ከሰለሞን ቤት እንደወጣ በቮክስ መኪናው በከረን መንገድ ሲበር ሐዶ ፊያሜታ ጊላይን ቤቷ ፥ በማይ ተመናይ ጣላት ። መንገድ ላይ አንድም ቃል አልተለዋወጡም ። እሱም ሆነ እሷ በግል አሳባቸው ተውጠው ነበር ። ከመኪናው ልትወርድ ስትል ፥ «ምሽቱ እንዴት ነበር?» አላት ።

«ጥሩ ነበር» አለችው ።

«ያንን ልጅ ስላገኘሽ ይሆናል ። ደስታሽ ዓይንሽ ላይ ይነበብ ነበር ። ያው የድሮዋ ፊያሜታ ነሽ ። ምንም አልተለወጥሽም ። አሁንም ልብሽን የሚማርከው ዝነኛ ሰው ነው ። አይደለም? ግን ምን እየሸበት?» አላት ።

ማይ ተመናይ መብራት አልነበረም ። ጥቅጥቅ ያለው ጨለማ በእጅ የሚዳሰስ ይመስላል ። እና በጣም ይበርድ ነበር ። የመንደሩ ውሾች ሲጮሁ ይሰማል ።

«እሱ አያገባህም» ብላው ከመኪናው ልትወርድ ስትል እጅዋን ጠበቅ አድርጎ ያዛት ።»

«አልግስ !» አለችው ።

«አይዞሽ» አለ — «አሁን የጥቅር ጊዜ አይደለም ። አንድ ቀን እንደርስበታለን ። መኪናዋን እዚሁ ደጅሽ ነው የምተዋት ።»

«ለምን?» አለች ።

«ምክንያት አለኝ»

«እንደምን ያለ ምክንያት?»

«መናዘዝ አለብኝ? ያገሬ ልጅ --- ላንቺ ነጻነት ነው ስደ[illegible] የኖርኩት.....»

«እና አሁን ምን ይሁን?»

«ከሐዲ ትይኝ ይሆናል በልብሽ.....»

«ወላ ከሐዲ እኔ ግድ የለኝም ።»

«አንቺ የመሐል አገር ሰው — አማራ ነው አሉ የምት ወጂ ?»

«ፍቅር መሐል ፡ ዳር ፡ ሰሜን ፡ ደቡብ አይልም» አለች ።

«እሺ ። ለማንኛውም ነገር መኪናዬ እዚህ ትደርልኝ ። አንድ ቀን እከስሻለሁ ። እሺ እምባር?»

«እኔ ምንቸገረኝ ግን ጣጣ ውስጥ መግባት አልፈልግም ።»

«ምንም ጣጣ የለም ። ቤቴ ይሁንብሽ ። በጣም የሚያስቸኩል አንድ የግል ጉዳይ ስላለብኝ ነው ። ከእንግዲህ ጊዜ የለኝም ። ጥናት እንዳዘጋጅ ታዝዣለሁ ። እነዚህ ሰዎች ጊዜ አይሰጡ ኝም ። ስለወንበዴዎች አርባ ገጽ ጥናት አምጣ ይላሉ ። ለመቼ? ሲባሉ የሚሰጡት መልስ 'ነገ' የሚል ነው ። እሺ ። አሁን ልሒድ » አለ ።

መኪናውን ቆልፎ ጨለማ ውስጥ ገብቶ ጠፋ ። ከፊያሜታ ጊላይ ቤት ብዙ ርቆ አልሄደም ። ሌላ መኪና ይጠብቀው ነበር ። መኪናው ተንስቶ ትንሽ ከመሔዱ በአራተኛ ማርሽ ይበር ጀመር። ወደ ከተማ የተመለሱት በከረን መንገድ አልነበረም ። ወደ ሐዝሐዝና ወደ ሳምባ ነቀርሳ ሆስፒታል የሚወስደውን መንገድ ነበር የመረጡት ። ግን ዞረው ባንዳፍታ 'ፓራዲዞ' ደረሱ ። መኪናውን የሚነዳው አንድ ጠብደል ወጣት ነበር ። አንድ ቡና ቤት በር ላይ አወረደው ። ቡና ቤቱ በመንገዱ ስም ነው የተሰየመው — ፓራዲዞ ቡና ቤት ። ትንሽ ቡና ቤት ናት ። ሥዕላይ ሰተት ብሎ ገባ ። ጥቁር ካፖርት ደርቧል ። ባርኔጣ አድርጓል ።

አምስት ሣንቲም ከኪሱ አውጥቶ ለባሬስታው አሳየ ።

«ባምስት ሣንቲም ቡና የለም» አለው ባሬስታው ።

«ቡና አይደለም የምፈልገው ።»

«ታዲያ ምን ትፈልጋለህ?»

«ንጹህ ሽንት ቤት ።»

ባሬስታው ትክ ብሎ ሲመለከተው ቆየና ፡ «አለ ። ንጹህ ነው» ብሎት እየመራ ወደ ውስጥ አስገባው ። ሽንት ቤቱ ከፍቶ

አሳየው ። ትልቅ ሽንት ቤት ነበር ። የሽንት ቤቱ ወለልና ግድ ግዳ በነጭ ‘ሴራሚክስ’ነዷል ። መሬት ውስጥ የተቀበረ ትልቅ ‘ባኞ’ይታያል ። ሥዕላይ ግራ ገባው ። ባሬስታውን ሲመለከቱት የዋሕ ሽማግሌ ይመስላል ። ነጭ ኮትና ጥቁር ‘ቢራቢሮ’ ክራባት አስሮአል ። ግን ፈጣን ነበር ። ከፊት መታጠቢያው ሣህን ሥር ያለውን የውሀ ቧንቧ መዘውር ሔዶ ማን ሲለው — በኮንክሪት የተቀበረ መስሎ ይታይ ነበረው ትልቅ ባኞ ተነስቶ ቆመ ። ሥዕላይ ደንግጦ ዞር አለ ። ራመድ ብሎ ባኞው አርፎበት የነበረበትን ጉድጓድ ተመለከተ ። የኤሌክትሪክ ብርሀን ኩሬ ጉድጓዱን ሞልቶታል ። ወደ ውስጥ የሚወስዱ ከብረት የተሠሩ ደረጃዎች ይታያሉ ። ባሬስታው ቶሎ ብሎ እንዲገባ በእጁ ነገ ረው ። ሥዕላይ ወደ ውስጥ ዘለቀ ። ባኞው ቦታው ተመለሰ ። ቦታው ተመልሶ ሲያዩት የትም ቤት የሚገኝ ተራ ባኞ ይመስ ላል ። ባሬስታው ሽንቱን ሸንቶ ፣ እጁን ታጥቦ ወደ ሥራው ተመ ለሰ ።

ሥዕላይ ታች ሲደርስ በምንጣፍ ያበደ ትልቅ የስብሰባ አዳ ራሽ ተንጣሎ ጠበቀው ። በአራቱም ማዕዘን ወደ ሌሎች ክፍ ሎች የሚያስገቡ በሮች ይታያሉ ። አራት ሰዎች በታላቅ ጉጉት ይጠብቁት ነበር ። ሞቅ ያለ ሠላምታ ሰጡት ። ከአራቱም ጋር ትከሻ ለትከሻ ተሳሳሙ ። እና ካፖርቱንና ባርኔጣውን አውልቆ ወረወረና ፣ «እሺ እዳ?» አላቸው ።

ከአራቱ ሰዎች ውስጥ አንዱ ፣ «ካንዲት ሴት ጋር ነበርክ — አይደለም?» አለው ። ያደረበት ስጋት ጠይም ፣ ጠፋጣፋ ፊቱ ላይ ይታያል ። ትላልቅ ዓይኖቹ ድፍርስ ናቸው ። ያለማቋረጥ ያጨሳል ።

ሥዕላይ ነገሩን ለማቃለል ፈልጎ ፣ «አዎ ፣ ታዲያ ምን ይሁን? ምናለበት?» አለውና — «በረሀ ለባት ዓመት የቆየ ሰው በቅድሚያ ወደ ሴት ቢሮጥ ምን ያስገርማል? እዚህ ከተማ የምት ኖሩት ችግሩ ባይታያችሁ ነው ። የሴት ውበት ፣ ጥሩ የሴት ጠረን ይናፍቃል ። ስለቆንጆ ሴት ታስባለህ ፣ ታልማለህ ። ምክንያቱም በረሀ ዙሪያህ ያሉት ከሴትነት ተፈጥሮ ወጥተው ሴቶች አይመስ ሉም ። ከሩቅ ይሸታሉ ። ሴቶች ሲቆሽሹ ሽታቸው አይጣል ነው ። ሞዴስ ፣ የውስጥ ሱሪ የላቸውም ። እና የወር አበባቸው

በእግራቸው ሲወርድ ታያለህ ። ራስክን መጥላት ትጀምራለህ ። ሰው ከሥልጣኔ ውጭ ሲሆን ካውሬ ይብሳል ።»

ሰውዬው ፥ ተክለተ ገብራይ ፥ ሥዕላይ የሚለውን እያዳምጥም ነበር ። የሰውን አሳብ የማይቀበል ፥ ለጠየቀው ጥያቄ ቀጥተኛ መልስ ብቻ የሚፈልግ ዓይነት ሰው ነው ።

«ማን ናት እሷ?» ብሎ ጠየቀው ።
«የድሮ ወዳጄ ናት.....»
«ስሟን ነው የጠየኩህ?»
«ፈያሜታ ጊላይ.....»
«ፈያሜታ ጊላይ?» ብሎ ፥ አንድ ትልቅ ፥ እብድ የሚያክል ፥ ጥቁር ፋይል አውጥቶ ቶሎ ቶሎ እያገላበጠ ይመለከት ጀመር ። ከጥቂት ጊዜ በኋላ ፥ «አዎ — ይህች ናት — አይደለችም?» ብሎ ፎቶግራፍዋን ለሥዕላይ አሳየው ።
ሥዕላይ ባዎንታ ራሱን ነቀነቀ ።

«ጥሩ ልጅ አይደለችም» አለ ተክለተ ገብራይ በጥላቻ— «ካማሮች ጋር መሆር ትወዳለች ። የጀብሐ አባል ናት ተብላ ታስራም ነበር ። ለምን በቀላሉ ተለቀቀች? አሁን ምን እየሠራች ነው? በምን ነው እንዲህ በየቀኑ የምታጌጠው? የምትሽቀረቀረው? ለምን እንደሌሎች ሴቶች ወደ ጅዳ ፥ አቡዳቢ ፥ ዱባይ አልሄደችም? አጠራጣሪ ፍጡር ናት ። የኢትዮጵያ ሰላይ ልትሆን ትችላለች ። ብዙ ጊዜ የምትወጣው ከኰሎኔል ታሪኩ ጋር ነው ። ሴቶቻችን እንደ ድሮ አይደሉም ። ሸርሙጦች ሆነዋል ።» አለው በንዴት ።

ሥዕላይ ቀና ብሎ «ኰሎኔል ታሪኩ ወልዳይን ነው የምትለው? ከመቼ ጀምሮ?» አለው ።

«ብዙ ጊዜያቸው ነው ። ከእሷ አይለይም ። ያለ የሌለ ሐብቱን ለእሷ ነው የሚያራግፈው ። ካለእሷ ሴት የሚያውቅ አይመስልም ። በጣም ይወዳታል» አለ ።

«እሷስ?» ብሎ ጠየቀው ።
«እሷ ምን ልብ አላት! ፍቅር አታውቅም ። ሴቶቻችን

ጥቅም አሳዳጆች ሆነዋል ። ከእሷ ልጅ ብትጠነቀቅ ይሻልሀል»
አለው ድምጹን ከፍ አድርጎ ።

«ቀስ በል ። እኔ የምሠራውን የማወቅ ሰው ነኝ......»

«ኤ!ማ ጓርዳንጋ» ብሎ ጠረጴዛውን በቡጢ ደበደበና ፣ «በረሀ ቀየሀ አልቀየሀ ጉዳዩ አይደለም! እዚሀ ዲሲፕሊን እን ዲኖር ያስፈልጋል ። እንዲህ ዓይነት ነገር ሁለተኛ እንዳይለምድሀ እፈልጋለሁ ። እዚሀ ቀልድ የለም ። የሞት ሽረት ትግል በማካሄድ ላይ ነው ያለነው ። ከተማው እንዳለ በሕዝብ ደህንነት ሰዎች ተወሯል ። ገባሀ!?» አለው ።

ሥዕላይ ከተቀመጠበት ቀስ ብሎ ተነሳና ለተከስተ ጀር ባውን ሰጥቶ የተቀሩትን ሦስት ሰዎች በትናንሽ ዓይኖቹ ከቃኘ በኋላ ፣ ጥርሱን ነክሶ ሲያበቃ ፣ ድምጹን ዝቅ አድርጎ ፣ «የምታ ደርጉትን ጥንቃቄ አደንቃለሁ ። ከዛሬ ጀምሮ ማንኛውንም መመ ሪያ ፣ ትእዛዝ ፣ ውሣኔ የምትቀበሉት ከኔ ነው ። ግልጽ ነኝ!» ብሎ ፣ ከራቫቱን ፈቶ ሲያበቃ ፣ የሸሚዙን ኮሌታ ወደ ላይ በመገ ልበጥ ፣ ከእጥፋቱ ውስጥ እንደ መገተሪያ ሆኖ ተሸጉጦ የነበረ ወረቀት መዞ አውጥቶ ለተከስተ ወረወረለት ።

ተከስተ ገብራይ ወረቀቷን በቀስታ ዘርግቶ በሲጃራ ጭስ ው ስጥ ወረቀቷ ያዘለችውን መልእክት በጥንቃቄ አነበበ ። «አርባዕተ አሥመራ — ለተወሰነ ጊዜ ማንኛውንም ፣ መመሪያ ፣ ትእዛዝና ውሣኔ ከሥዕላይ ባራኺ እንድትቀበል እስታውቃለሁ» የሚል በራሱ በኢሣይያስ አፈወርቂ ፣ የሻዕቢያ ዋና ጸሐፊና የሻዕቢያ ጦር ዋና አዛዥ ፣ የተፈረመ ማዘዣ ነበር ። አርባዕተ አሥመራ የተከስተ ገብራይ ኮድ ስም ነው ።

«አነበብከውን?» አለ ሥዕላይ ጥርሱን ነክሶ የጉንጮቹን ጡንቻዎች በመገተር ።

«አዎ ።»
«አቃጥለው ።»
ተከስተ እንደተነገረው አደረገ ።

ሥዕላይ ወረቀቷ ተቃጥላ ዓመድ እስከትሆን ድረስ ጠበቀና፣ «ከዚች ደቂቃ ጀምሮ ትእዛዝ የምትቀበሉት ከኔ ነው ። ቃሌ ሕግ ይሆናል» አላቸው ።

«ሥዕላይ ባራኺን ትንሽ እንኳ ከተጠራጠራችሁት ፡ ምንም ዓይነት የበላይ አካል ውሣኔ ሳትጠብቁ ባለበት ፡ በምንም ሁኔታ ፣ እንድታጠፉት» በቢሮክራሲ ተፈርሞ ከአዲስ አበባ የተላለፈውን ትእዛዝ በልቡ ቃስታወሰና ዝም አለ ። ትእዛዙን አውጥቶ ሊያቃጥለው አስቦ ነበር ። ሥዕላይ ይነቃብኛል ብሎ ፈራ ። ከሌላ በኩል የቢሮክራሲ ትእዛዝ አስገረመው ። «ቢሮክ ራሲ ረጅም ይሁን አጭር ፡ ቀይ ይሁን ጥቁር ፡ ወጣት ይሁን ሽማግሌ የሚያውቀው ነገር የለም ። ትእዛዙ ብቻ ይደርሰዋል ። አራቱ ሰዎች ምስጢራዊ አስተያየት ተያዩ ። እሳት! አመድ!

ተከስተ ገብራይ በሥዕላይ ላይ ለመወጣት የሚፈልገው የቆየ ቂም ነበረው ። አሁን ፊቱ ቆሞ ፣ ጀርባውን ሰጥቶት ሲመ ለከተው ውስጡ ተዳፍኖ የቆየው ጥላቻ ተቀሰቀሰበት ። ጥላቻው ልቡ ውስጥ ነፍስ ሲዘራ ተሰማው ። አቤት! እንዴት ይጠላው ነበር ። ሥዕላይ ሕይወቱን በሙሉ ጓደኞቹን በጉልበቱ ሲያስፈ ራራና ሲያጠቃ የኖረ ሰው ነበር።«እሀ አሁን ደግሞ ይኸው ተመ ልሶ መጥቷል — ጉልበቱን ሊያሳየኝ ።»አለ ተከስተ ። ሥዕላይ ነበር በጉልበት አስፈራርቶ የማኅበር ሽአቴ አባል እንዲሆን ያደረገው ። እሱ በሚመራው ኅዋስ ውስጥ ነበር ተመድቦ የሚ ሠራው ። እና ፣ ራሱን ሲያጋልጥ ሌሎችን በጉልበቱና ባፉ እያ ስፈራራ የሚያጋፍጥ ፣ ራሱን በጣም የሚወድ ሰው እንደነበረ በምሬት አስታወሰ ። ግን የጥላቻው ዋና ምክንያት የሥዕላይ ራሱን ከማንም አብልጦ የመውደድ ነገር አልነበረም ። ካላበደ በስተቀር ማን ራሱን ይጠላል! የለም ። የጥላቻው ዋና ምክንያት ሌላ ነበር ። ከጊዜ በኋላ ሥዕላይ በኃይለ ሥላሴ መንግሥት ተሹሞ ያውራጃ ገዢ ይሆናል — ዕድሜ ላባቱ ። አባቱ ፣ ደጃዝማች በራኺየ ፊላጭ ቆራጭነት ሥልጣን ባይሰጣቸውም በመንግሥት እና በሕዝብ ዘንድ ተሰሚነትና አክብሮት ነበራቸው ። በጣም ግለኛ አስተሳሰብ ስለነበራቸው ለይስሙላ ደጃዝማች ከመባል ሌላ ሥልጣን አልተሰጣቸውም ። ለማንኛውም ነገር ፣ ሥዕላይ ባባቱ ተጽዕኖ ከተሾመ በኋላ ፣ እሱ ይመራው በነበረው ማኅበር

ሽእቴ ጎዋስ ውስጥ ከእሱ ጋር ይሠሩ የነበሩትን ስድስት ወጣቶች እጋልጦ ያሳስራቸዋል ።

ከስድስቱ ውስጥ አንዱ ተከስተ ገብሬይ ነበር ። ሰባት ዓመት ይፈረድበታል ። አንዳንዶቹ በወገን ብዛትና ብርታት ፍር ዳቸውን ሳይጨርሱ በነጻ ይለቀቃሉ ። ተከስተ ግን ወገን የሌለው ከድሃ ቤተሰብ የወጣ በመሆኑ ሰባቱን ዓመት ጠጥቶ ይወጣል ። ያለትምህርት ፣ ያለወገን ፣ ያለሥራ የት ይደረሳል? የት ይኬዳል? ሰው አንድ ነገር ሠርቶ መኖር አለበት ። የእሥር ቤት ኑሮ መን ፈሱን አሻክሮታል ፣ ሰውነቱን አጠንክሮታል ፣ ልቡን አጠጥሮ ጨካኝ አድርጎታል ። ሕይወት ርካሽ መሆኗን አይቷል ። የሰው ልጅ ልቅሶ ፣ ዋይታ ፣ ጩኸትና ስቃይ አሁን ምኑም አይደሉም ። ለሱ እነዚህ ሁሉ ተራ ነገሮች ናቸው ። ሁሉንም በእስር ቤት ቤት አይቷቸዋል ። ከእሥር ቤት እንደወጣ ፣ ቀን ጨለማ ሆኖ በት በሚደናበርበት ወቅት እሰሁልህ ብሎት ሥራ የሰጠው ማን ነበር? ሻዕቢያ ነበረች ። የሚያውቀውና የተዘጋጀለት ቀላል ሥራ ነበር — ቅጥረኛ ነፍሰ ገዳይ ። 'ለመኖር መግደል'— ከዚያ ወዲህ ተግባራዊ መፈክሩ ሆኗል — ዕድሜ ለሥዕላይ ባራኺ ። ቀና ብሎ በሲጃራ ጢስ ውስጥ በቃየል ዓይን ተመለከተው ። ብድር በምድር...... ትንሽ ጥርጣሬ...... አስቀዋለሁ! አለ ። ለእሱ መግደል ነው ። ማሳቅ ማለት በዕድሜው ብዙ ሰዎች አስቋል ።

ሥዕላይ ጉሮሮውን በትንፋሹ ጠርጎ ፣ «አሁን ስላድራጎቱ ላስረዳ....» ሲል ተከስተ በልቡ ያሰበውን የሰማበት ይመስል ደነገጠ ። ሥዕላይ ቀጠለ «ፊያሜታ ጊላይን የወሰድኳት በበቂ ምክንያት ነው ። ማን እንደሆነች አጥቼ አይደለም ። ከብዙ ጊዜ ጀምሮ አውቃታለሁ — ከትምህርት ቤት ጀምሮ ። ያው የድሮዋ ፊያሜታ ጊላይ ናት ። አልተለወጠችም ። ዕድሜ አልለወጣ ትም ። ከጨዋታና ሳቅ ሌላ አታውቅም ። ከሚያስደስታት ሰው ጋር ለመውጣት ግድ የላትም ። ሰው ምን ቢያስደስታት ደግሞ ፣ ሁለት ፣ ሦስት ቀን ከፊቷ ዞር ካለ ትረሳዋለች ። እስከዚህ ድረስ ነው የማውቃት ።

«ለማንኛውም ነገር ደስ ስላለችኝ ወይም ስለፈለኳት አይደለም ዛሬ ያወጣኋት ። እንዳልኩት በቂ ምክንያት ነበረኝ ። እንደኛ ፣ ሠላማዊና ዘላቂ ዓላማ ያለኝ ለማስመሰል ነበር ። እንደ

እቧ ያለች ቆንጆ ልጅ ይዞ ከመውጣት የበለጠ ምን የሚያሳምን ነገር ይኖራል? ሁለተኛ ፣ የብዙ ጊዜ እጮኛዬ ናት ፣ ዛሬ ከእቧ ጋር ነው የማድረው ፣ በጣም ተነፋፍቀናል በማለት ፣ እቧ ቤት የማድር አስመስዬ ማንም ሳይጠረጥረኝ እዚህ ለመምጣት ጥሩ እድል እንዳገኝ ነበር ። ለዚህ ነበር ማይተመናይ እንድትጠብ ቀኝ ያደረግሁት ። መኪናዬ ከእቧ ቤት በር ላይ ነው የቆመችው ። ሶስተኛ ፣ ከአድጊዎቹ መካከል ደስ ያላትን መርጣ እንድትይዝ ለማድረግ ነበር ። ወደፊት ለሚጠብቀን ሥራ ትጠቅመናለች በማለት ፣ የኰሎኔል ቃሪኩ ወዳጅ መሆኗን አላወኩም ። ግን የሚ ያሳዝነው ነገር ቃላላቅ አድጊዎችን ትቃ ፣ ሄዳ የወደቀችው አንድ ጁጋዬ የሚባል ተራ የቴሌቪዥን ጋዜጠኛ ላይ ነው.....» ሲል፣

ዮሐንስ አስፍሐ የተባለው ረጂም ፣ ቀጭን ፣ ባለአፍሮ ወጣት ፣ «ማን አልከው?» ብሎ ጠየቀው ።

ድምጹም እንደ ሰውነቱ ቀጭን ነው ። ጆሮ ይወጋል ። «ጁጋዬ ኃይለማርያም» አለ ሥዕላይ ።

«ዛሬ ማታ ያስተላለፈውን ፕሮግራም አይተሀል?» እንዳ ገና ዮሐንስ ነበር ።

«አዎ ።»

«አደገኛ ሰው ነው ። ደህና አድርጎ ነው የመታን ። በዚሁ ከቀጠለ ሕዝቡን ያሸፍትብናል.....» ሲል ፣

ሥዕላይ ተቆጣና ፣ «ሥራችሁን በሚገባ አልሠራችሁም ማ ለት ነው! ሕዝቡን በይበልጥ ማነሳሳትና ማስቆጣት — እርሩ እንዳይተኛ በአእምሮው ውስጥ ዘላቂና ቋሚ ሽብር መፍጠር አለ ባችሁ ። ማንም ያለስጋት መኖር የለበትም ። ሠላም የለም ። ከዛሬ ጀምሮ የምናተኩርበት አንዱ ተግባራችን ይህ ይሆናል — ብዳይ! ብዶት!» አለ ።

«ነጥቡን አልያዝክልኝም» አለ ዮሐንስ ።

«የቱን ነጥብ ?»

«ጁጋዬ ተራ ጋዜጠኛ አይደለም ። ለመረጃህ ያህል የቀይ ኮከብ ዘመቻው የፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ኃላፊ ነው.....» ብሎ የጀ መረውን ሳይጨርስ ፣ ሥዕላይ አቋረጠውና ፣ «ስለ ኤርትራ ምን ያህል እንደሚያውቅ ስለቱ ንገረኝ» አለው ።

«ብዙ ጊዜ እዚህ አገር ተመላልሷል ። ሕዝብ ጋር ይውላል ፣ ሕዝቡን ያነጋግራል ። እና ነገር እንደ ውሻ አሽቶ የማውጣት ችሎታ አለው ። ስለሆነም በሕዝብ ዘንድ ያለው ተደማጭነት ከፍተኛ ነው ። እንደ ሌሎች ጋዜጠኞች ዝም ብሎ የሚቀባጥር ሰው አይደለም ። ዛሬ ማታ ያስተላለፈው ፕሮግራም ለዚህ ጥሩ ምሳሌ ነው» ብሎት ጉሮሮውን ጠረገና ፣ «አደገኛነቱ በዚህም ብቻ የተወሰነ አይደለም ። ከነገ ጀምሮ ራዲዮ ጣቢያችንን ሕዝብ እንዳይሰማው ለማድረግ አቅዷል ። ምንድነው የሚባለው?......» ብሎ ነገሩን ለማስታወስ ሲሞክር ፣

ሥዕላይ ቀደመውና ፣ «ጃሚንግ» አለው ።

«አዎ ጃም ሊያደርገው ነው......»

«ይህን መረጃ ከየት አገኘኸው?» አለ ሥዕላይ ።

«ሰዎች አሉን ። ጸጋዬ ዛሬ ቢት ስለሰጠው መመሪያ ሙሉ መረጃ አለኝ ። በጣም አደገኛ ሰው ነው» አለ ።

ተከስተ ቀና ብሎ ፣ አደገኛ ከሆነ ቶሎ ማሳቅ ነው» አለ ።

ሥዕላይ በንቀት ተከስተን ተመልክቶ ሲያበቃ ፣ «አንተ ለሁሉም ነገር ከማሳቅ ሌላ የምታውቀው መፍትሔ የለህም!» አለው ።

ተከስተ በጥላቻ ዓይን እየተመለከተው ፣ «የሞተ ሰው አይናገርም ። ችግርን ከሥሩ ለማጥፋት ከማሳቅ የተሻለ መፍትሔ የለም» አለው ።

ሥዕላይ በመልሱ ቢናደድም መልስ አልሰጠውም ። ወደ ዮሐንስ ዞር ብሎ ፣ «ያገኘኸውን መረጃ ምን ሠራህበት?» በማለት ጠየቀው ።

«እስካሁን ምንም» የሚል መልስ ነበር ያገኘው ።

ሥዕላይ በቁጣ ፊቱ የነበረውን ጠረጴዛ በቡጢ ከመታ በኋላ ፣ «ጅል» ብሎ ሰደበውና ፣ ቀጥሎም ፣ «በእውነት ጅል ነህ ። እንዲህ ዓይነቱን ከባድና ጠቃሚ መረጃ ይዘህ «እስካሁን ምንም» ስትለኝ ይገርመኛል ። ወይም የመረጃው ክብደት አልገባህ ይሆናል ። የመረጃውን ክብደት መገዘኖ የማያውቅ ሰው መረጃ ቢሰበስብ ምን ፋይዳ አለው? እንደ ሁኔታው አጥቅም ላይ ካላዋሉት በቀር ። ያ ራዲዮ ለሕልውናችን በጣም አስፈላጊ

መሆኑን ታውቃለህ? ወይስ አታውቅም? በተለይም ባሁኑ ወቅት። ያ ራዲዮ ከታፈነ ሕዝቡ መኖራችንን በምን ያውቅልናል? እንቅስቃሴአችንን በምን ይረዳልናል ብለህ ትገምታለህ? የዚያ ራዲዮ መታፈን የኛ ድምጽ መታፈን ማለት ብቻ ሳይሆን ፣ ሕዝቡን ተስፋ የሚያስቆርጥ ይሆናል ። የሚያስከትለው የፖለቲካ ጉዳት እስከዚህ ድረስ ነው» በማለት ንግግር ካደረገለት በኋላ ፣ «በል አሁን ፣ አሁን ነው የምልህ ፤ እንዴት እንደምታደርገው የኔ ጉዳይ አይደለም ። ብቻ መረጃውን አሁን ለቢሮክራሲ አስተላልፍለት ። እና ፣ በሁለት ወይም ከተቻለ በሶስት 'ሚትር ባንድ' ለመጠቀም እንዲዘጋጁ ንገረው ። ታፈነ ብለው በምንም ሁኔታ ተስፋ መቁረጥ የለባቸውም ፣ እንዲዘጋጁ ንገረው ። ለነዚህ አድጊዎች ትምህርት መስጠት አለብን» አለው ።

ዮሐንስ ፈዞ ቆሞ ቀረ ።
«ሰምተኸኛል!?» አለው ሥዕሳይ ።

ተከስተ የሲጃራ ጢስ እየተፋ ፣ «ሻሸመኔ ላይ ይተከላል የተባለው የራዲዮ መገናኛ ሥራ ቢያልቅ ከናቅፋ ጋር በቀጥታ ተገናኝተን እንነግራቸው ነበር» አለው ሥዕሳይን ።

«ቢሮክራሲ ለንፎአል» አለው ።
«ታውቀዋለህ?፡፡

«አዎ አውቀዋለሁ ። ቢሮክራሲ ማን እንደሆነ የምናውቅ ሰዎች በቁጥር ከሦስት አንበልጥም ። እና እንዲህ መሆንም አለበት ። ተዝረከርከናል ። ከጀብሐ መማር አለብን ። አንድን ጎዋስ መሪ ከሁለት ሰዎች በላይ ሊያውቁት አይገባም» አለው ።

«ምን ይመስላል?»

«ምን ይመስላል ብለህ ታስባለህ?»

«ሽማግሌ ፣ ጠይም ፣ ቀጭን ፣ ብዙ ሲጃራ የሚያጤስ?.....»

«ኖ ! ወጣት ፣ መልከ መልካም ፣ ቀይ ፣ የማይጠጣ — የማያጤስ..... ይበቀሀል» አለው ።

ዮሐንስ ወደ አንድ ክፍል እንደገባ ፣ ሥዕሳይ በረጂሙ ተነፈሰና ፤

«የሚጠጣ ነገር የላችሁም? ጉሮሮዬ ደረቀ» አለ ።

ግርማይ የሚባለው ረጅም ወጣት አንድ ብርጭቆ ውስኪ በደንጎሉ ቀላቅሎ ሰጠው ። ግርማይ የኮድ ስሙ ነው እንጂ የእውነት ስም አይደለም ። ሥዕላይ ከውስኪው በጣም ተጎነጨለትና «ጥሩ ነው ። አሁን ወደ ዋናው ሥራችን እንመለስ ። የመጣሁት ለትልቅ ሥራ ነው ። ግዳጁ — 'እርማይ' ይባላል ። ከዛሬ ጀምሮ በዚህ ኮድ ስም ነው የምታውቁኝ — እርማይ!» አላቸውና ከውስኪው እንደገና ተጎነጨ ። ትናንሽ አይኖቹ በስሜት ያበሩ ጀመር ። ድንገት ጠረጴዛው ላይ የነበረው ቀይ መብራት ብልጭ ድርግም ይል ጀመር ።

«ምንድን ነው?» አለ ሥዕላይ ደንግጦ ።
«አደገኛ ሰዎች አሉ ማለት ነው» አለ ተከስተ ።
«ምን ዓይነት አደገኛ ሰዎች?»

«የሴኩሪቲ ሰዎች ። አትስጋ ። ቀጥል ። ጥሩ ቡናችንን ፍለጋ ነው የሚመጡት ። በከተማው ውስጥ ግሩም ቡና ያለን እኛ ነን» አለው ። ተከስተ

ሥዕላይ በእርድታ ተነፈሰና ፣ «የእርማይ ዓላማና ግብ ፣ አንደኛ በዚህ በስድስተኛው ዙር ጦርነት ናቅፋ ላይ የማይሳካልን ሆኖ ከታየ ፣ እዚህ የሚገኙትን ከፍተኛ አድኂዎችና ተባባሪዎቻቸውን በሙሉ ባሉበት ለመደምሰስ ነው ፣ ሁለተኛ ፣ የኢኮኖሚ ግንባታ ሥራቸው እንዳይሳካ «ሳቦታጅ» ማድረግ ይሆናል ። ሦስተኛው ፣ በሕዝቡ ዘንድ ሥነ ልቦናዊ ሽብር መፍጠር ። አራተኛውና የመጨረሻው ተልእኮአችን ያው የተለመደውን የኢንተሌጀንስ ሥራችንን በተጠናከረ ሁኔታ ማካሄድ ይሆናል ። የምጽአት ቀን እየተቃረበ ነው» አለ ።

ግርማይ ፣ «እስከዚህ ድረስ ያሰጋል?» ብሎ ጠየቀው ።

«አዎ ፣ በአራት ግንባር ተከበናል ። በቃሮራ ፣ በአፍአበት ፣ በከርከበት ፣ በአልጌና ። ከከረን ተነስቶ ወደ ላይ የሚጓዝም ጦር አለ ። ከተፈጥሮአዊ ምሽጋችን ሌላ ኃይልና ጥንካሬ የለንም ። እሱም ቢሆን የጊዜ ጉዳይ ነው ። በዚህ በኩል ገሀነብ እሳት ካልፈጠርንባቸው ያሁኑ አድኂዎች የድሮዎቹ ዓይነት አድኂዎች አይደሉም ። ከገጸ ምድር ያጠፉናል ፣ ስለ ኢትዮጵያ ሠራዊት

የደረሰን መረጃ ትክክል አይደለም ። ለራዛ ዘመቻ ከተሰለፈው የገበሬ ሠራዊት ምንም አይሻሉም ተብሎ ነው የተነገረን ። እና ስትራተጂያችን በዚህ ላይ የተመሠረተ ነበር ። ወደ ናቅፋ ተሰባ ስበው እንዲመጡ አድርገን እዚያ ላይ ከመታናቸው በኋላ ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ከኋላ እየነዳናቸው ልንመጣ ነበር ። አሁን ሳየው ስህተት ነው ። የኢትዮጵያ ሠራዊት የሚበገር ኃይል ሆኖ አላገ ኘሁትም ።» አለውና ውስኪውን አንስቶ በንዴት ጨለጠው ።

፳

ተከስተ ሲጃራውን አቦነነና ፣ «የእነሱ 15ኛ ሻለቃ በናቅፋ ለሰባት ወር ከተዋጋን እኛ በዚያ ምድር ላይ ሰባት ዓመት ለመዋ ጋት የማንችልበት ምክንያት የለም ። እኛ ሶማሊዎች መሰልና ቸው እንዴ በሦስት ወር ዘመቻ ሊደመስሱን የተነሱት፣ ፖለቲ ካውን ወደ ጎን እንተውና እኛም እንደ እነሱ ኢትዮጵያውያን ነን ። በእነሱ ውስጥ ያለው ወኔና እልክ እኛም ዘንድ አለ» አለው ።

«አዎ» አለ ሥዕላይ — «ግን ችግሩ አሁን እነሱ ተጠናክ ረዋል ። እኛ በእርስ በርስ ጦርነት ተዳክመናል ። ከውጭ የምና ገኘውም ድጋፍ እምብዛም ነው ።» ሥዕላይ ሲጃራ በብዛት ያጨሳል ። ግን በሲጃራ ብቻ አይረካም ። ሱረትም ባፍንጫው ቶሎ ቶሎ ይስባል ። ትምባሆም ይጉርሳል ። መቸም የበረሀ ኑሮ..... የማያስይዘው ሱስና በሽታ የለም ። ሌላ ውስኪ ተቀዳለት ። ሌላ ሲጃራ አቀጣጠለ ። ሱረቱን ሳበ ። ትምባሆውን ጉረሰ ። ስለ ጉበት በሽታው አማረረ ። በረሸኛ ሆኖ የጉበት በሽታ የሌለበት ሰው ከአሥር ሦስት አይገኝም ። እና ንግግሩን ቀጠለ — «ስዚህ ሥራ ራሱን የቻለ ሠራዊት ያስፈልገናል ። ዋናው ነገር አሁን ድርጅታዊ ሥራ ነው ። እና እኔ የተላኩትም ለዚህ ነው ። በዚህ በኩል ኀሀነባዊ ሽብር እንፈጥርላቸዋለን ። ችግሩ ሻዕቢያ እንደ ጀብሐ በከተሞች ሽብር የማካሔድ ልምድ የላትም ። ሀ ብለን መጀመርና ማደራጀት ይኖርብናል ። ጊዜ የለንም ። በጥቂት ቀ ኖች ውስጥ ማጥቃት ሳይጀምሩ አይቀሩም ። ማጥቃት የሚጀም ሩበትን እርግጠኛውን ቀን ማወቅ አለብን.....» ሲል —

ተከስተ ንግግሩን አቋረጠውና ፣ «እናውቃለን ። መረጃውን አግኝተናል ። የካቲት ወር መጀመሪያው ሣምንት ላይ ሳይሆን አይቀርም ። ምናልባት የካቲት ፱ ወይም 10 ይሆናል የሚል ግምት አለ» አለው ።

«እና?» አለ ሥዕላይ ።

«መረጃውን አስተላልፈናል» አለው ።

«መልካም» አለና ሥዕላይ—«አሁን ለማወቅ የምፈልገው ከከተማው ውስጥ ስንት ሰዎች ፣ ምን ዓይነት ኃይል እንዳለን ነው?»

«የሰው ችግር የለንም ።»

«ሒሳብ?»

«ትልቁ ችግራችን ገንዘብና መሣሪያ ነው ።»

ሥዕላይ ደረቱን ነፋ ፣ በሁለቱም በኩል ችግር የለም ። አንድ ሚሊዮን ብር በቅድሚያ ለአርማይ ተመድቧል ። መሣሪ ያም እንደ ልብ ነው ። ይልቅ ዋናው ችግር መሣሪያዎቹን እንዴት እንደምናስገባ ነው ። አሁን ዘዴ ፣ ጥበብና ችሎታችንን የሚጠ ይቀው ይህ ይሆናል» አላቸው ።

ሁሉም ባሳብ ተውጠው ተቀጠጡ ። ከባድ ዝምታ ቤቱ ላይ ወደቀ ።

ሥዕላይ ጥርሱን ነከሰ ፣ «መሣሪያዎችን እንዴት እንደም ናስገባ በምናስብበት ጊዜ ፣ እነማንን መደምሰስ እንዳለብን ማወቅ ይኖርብናል ። ማንን? የት? እንዴት? መቼ? በምን? ዝርዝር ጥላን እፈልጋለሁ ። እና ኰሎኔል ታሪኩ ወልዳይንና ሻለቃ ተክ ላይ ዘድንግልን በመጀመሪያ ያዝልኝ......»ሲል —

ተከስተ ገብራይ የተክላይን ስም ሲሰማ ድንገት በጥፊ እንደተመታ ሰው ክው ብሎ ቀና አለ ።

«ምነው?» አለው ሥዕላይ ።

ተከስተ መልስ አልሰጠውም ፣ ዝም ብሎ ቀረ ።

«ይገባኛል» አለ ሥዕላይ — «የአሥር ቤት ጓደኞች ነበ ራችሁ ። ለዚሁ ደግሞ መወቀስ ያለበት ሰው እኔ ነኝ መሰለኝ፣ ስላለፈ ታሪክ ጊዜ ባናጠፋ ጥሩ ነው ። ሰው ወደ ኋላ አይኖርም ። እኔና አንተን ታሪክና ጊዜ ባንድ ግንባር ተክላይን በሌላ በኩል አድርጎናል ። አደገኛ ሰው ስለሆነ መሳቅ አለበት ።»

ተከስተ ራሱን በእምቢታ ነቀነቀና ፣ «ለጊዜው መኖሩ ይጠቅመናል ። ጓደኛዬ ስለሆነ በእሱ ከለላ ነው የምኖረው ። በእሱ ምክንያት የሚጠራጠረኝ ሰው የለም ። አብረን እንውላለን ፣ እንበላለን ፣ እንጠጣለን ። ጥያቄ አልጠየቅም ። ከድርጊቱና ከንቅናቄው ብዙ መረጃ አገኛለሁ ። እሱን መግደል ለኔ ችግር አይደለም ። ከሞቱ ይልቅ መኖሩ ይጠቅመናል ብዬ ነው ። በእሱ የተነሳ ቡና ቤታችን የሕዝብ ደኅንነት ሰዎች መዋያ ሆኗል ።

«ጊዜው ሲደርስ መሳቅ አለበት!» አለ ሥዕላይ በቁጣ ። «ካልክ ጥሩ ችግር የለም......»

«በተጨማሪ የኰሎኔል በትሩ ተሰማን ፣ የሰለሞን በትረንና የጸጋዬ ኃይለማርያምን ስም ያዝልኝ ። እና የከሐዲ ወዶገቦችን የተሟላ ሊስት በስቸኳይ እፈልጋለሁ ። እና ሊተባበሩን የሚችሉትን ሰዎች ስምና ሁኔታ ። ከላይ እስከታች ። ሲቪልና ወታደር ከውስጥ ድረስ ዘልቀን መግባት መቻል አለብን ።አሁን ሥራ እንጀምር ። አሮማይ» አለ ።

ኮቱን አወለቀ ። የሸሚዙን እጅጊዎች ወደላይ ሰበሰበ ። ተከስተ ፈገግ አለ ። የሚያስቃቸው ብዙ ሰዎች ፊቱ ተደቅነው ፣ የአሥመራ መንገዶች በሙታን ፈገግታ ተሞልተው ይታዩት ነበር ። ብዙ ፋይሎች — የኢሠፓአኮ ተጠሪዎች — የመንግሥት ባለሥልጣኖች — ከፍተኛ መኰንኖች — የሕዝብ ደህንነት ሰዎች — የከፍተኛና የቀበሌ መሪዎች ፣ እና ሊተባበሩ የሚችሉ ሠላማዊና ወታደራዊ ግለሰቦችን ፋይል...... ወዘተ— እንደ እብድ እየሳቀ አገላበጠ ።

መንገዶች ሁሉ
ወደ አሥመራ ያመራሉ

ምዕራፍ ሁለት

«ጓድ ጸጋዬ ፣ ቴሌፎን ካዲሳባ» አለችኝ ረዛን ።

ጸሐፊዬ አለቃዬ ልትሆን ምንም አልቀራትም ። በኔ ስም ፣ እኔንም ፣ ሁሉንም ታዛለች ።

እየተነጫነጭኩ ቴሌፎኑን ተቀበልኩና «ማን ልበል?» አልኩ ።

«ምነው ተቆጣህ?» አለችኝ ሮማን ሀለተወርቅ ከአዲስ አበባ ።

ስሞኑን ስልክ አድርጌላት አላውቅም ። ሴቶች መቸም ጥሎ ባቸው ፣ ላንድ ሰሞን ቀርቶ ላንድ ቀንም ባጋጣሚ ዝም ካሏቸው ተንቀው የተረሱ ስለሚመስላቸው ያኮርፋሉ ። ዘላለም ተንከባ ከቡን የሚሉ ፍጡራን ናቸው ። ቁጣዋን ፈርቼ ድምጼን ዝቅና ለስለስ አደረኩና ፣ «አ! ሮሚዬ! ደህና ነሽ? ተቆጣሁ እንዴ?» አልኳት ።

«እንደ መብረቅ አንባረቅህብኝ እንጂ......»

«ምን ላድርግ እባክሽ? አለቆቼ ካዲሳባ በየደቂቃው እየደ ወሉ ይጨቀጭቁኛል ። እዚያ ሆነው እዚህ ሊያዙኝ ይፈልጋሉ ። ሥራቸውን የቀማኋቸው እየመሰላቸው ሆነ ብለው ሊያበሳጩኝ የሚፈልጉም አሉ ። ደህና ነሽ?» አልኳት የእጅ ሰዓቴን እየተመ ለከትኩ ። ጊዜ አልነበረኝም ። ሥራ አንገቴ ድረስ ውጦኛል ። ታሪካዊው የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ጉባዔ የሚከፈትበት እጥቢያ ነበር ። ሰው ሁሉ አብዷል ። አሥመራ ተደበላልቃለች ። ድብልቅልቋ ወጥቷል ። ድንገት

የኢትዮጵያ መንገዶች ወደ አሥመራ ማምራት የጀመሩ ይመስላሉ ። የማይታይ የሰው ዓይነት የለም ። ከመላ ኢትዮጵያ የመጡ የኢ ሠ ፓ አ ኮ ተወካዮች ፣ የመንግሥት ባለሥልጣኖች ፣ ሚኒስትሮች ፣ የጦር አዛዦች ፣ የአብዮታዊ ጦር ተወካዮች ፣ የሕዝባውያን መሪዎችና የልዩ ልዩ ብሔረ ሰቦች አባሎች ፣ የወሎ ፣ የትግራይ ፣ የጎጃም ኪነት ቡድኖች — የሰው ነጭ ይታያል ። የአሥመራ ነዋሪ ሕዝብ ቁጥር ድንገት አብጦ ከተማዋ ልትፈነዳ ደርሳለች ። እኔም በሥራ ውጥረት ልፈነዳ ትንሽ ቀርቶኛል ። ሮማን ስልክ ከያዘች አትለቅም ። በልቤ ትንሽ ጸሎት አደረስኩ ።

«ምነው እንዲህ ጠፋህ ልጄ?»

«አለሁ ። አለሁ ለማለትም አልችልም ። ውጥረት ላይ ነኝ» አልኳት ።

«ዘምባባዎች ጫካ ውስጥ ገብተህ ጠፋህ መሰለኝ! ያሥመራ ሹሩቤዎች እንዴት ናቸው?»

«እንዳፍሽ ባደረገልኝ.....»

«እሱን ተወው ። ስልክ መደወል ማንን ገደለ? ወይስ ስልክ ለመደወል ጊዜ አጣሁ ልትለኝ ነው?» አለችኝ ንጭ ንጭ ባለ ድምጽ ንዝንዝ በሚያደርግ ድምጽ ።

«እውነቱን ነው የምልሽ ፣ ትንፋሽ የለኝም ። እዚህ መጥ መጥተሽ ብታይው ሁሉም ነገር ያበደች ኳስ ሆኗል .....» እንዳልኳት ፣ ለምን እንደሆነ እንጃ ፣ ፊያሜታ ጊላይ ትዝ አለችኝ ። የቤትና የቢሮ ቴሌፎን ቁጥሮቿን ከወሰድኩ ወር ሊሆነኝ ነው ። እዚህ የደረስኩት ታኅሣሥ 19 ቀን ሲሆን ፣ ያገኘኋትም ያን ቀን ምሽት ላይ ነበር ። ከፊት የነበረውን የቀን መቁጠሪያ ስመለከት ጥር 16 ቀን ይላል ። ጊዜው እንዴት ይበራል? አልኩ ። አልደወልኩላትም ። እሷም እስካሁን ረስታኝ ይሆናል ብዬ ዝም አልኩ ።

«ምነው ዘጋኸኝ ልጄ?»

«አለሁ ። አዲሳባችን እንዴት ናት?»

«ጭር ብላለች.....»

«እሰሁ አለሁ የሚለው ሁሉ እዚህ ስለመጣ ይሆናል.....»

«እኔ ጨልሞብኛል.....»

«ይግረምሽና እኔ ይግጥ ቀኑ ሲመሽና ሲነጋ አይታወቅ ኝም ። ይሮጣል ። መሮጡስ ባልከፋም ነበር ። ቀኑ እንዲህ ከፈ ጠነ ሦስት ወር ነገ ናት ።»

«አዩ ጸጋዬ ። ረስተኸኛል ። እኔ እንጃ ልቤ ፈርቷል…»

«ተይ እባክሽ ። ይልቅ የረሳሁት ራሴን ነው ። ቀይ ኮከብ ዘመቻ ከሚሉት ጫካ ውስጥ ገብቼ ጠፍቼለሁ ። አይዞሽ ሮሚ። ራሴን ባስታወስኩ ቁጥር ልቤ ካንቺ ጋር ነው ።»

«እሱን ተወው…»

«እውነቴን ነው» ብዬ ተገዘትኩላት ። መገዘት ነበረብኝ ። መቸም ሴቶች ሲባሉ ፣ አሥር አሥር ጊዜ ካልማሉላቸውና ካል ተገዘቱላቸው የተወደዱ አይመስላቸውም ። በተለይ ሮማን ጥሎባት የምትወደድ መሆኗን ዘወትር ማረጋገጥ ትወዳለች ። በተፈጥሮ በጣም ኩሩ ነች።ተወዳ የምትከበርበት ቦታ መገኘት ምኞቷ ነው ። ትሞታታለች እንጂ እዚያ አትደርስም ።

«ደህና» አለች ።

«ናፍቂሻለሁ…»

«እኔም… አንድ የቴ ሶ ክር ልኬልሀለሁ…»

«የምን ክር ልጄ?»

«ዘፈን ። ናፍቆቴን የሚገልጽ ። እኔ እስካሁን መቶ ጊዜ ሰምቼው ይሆናል ። እሱን ነው ስሰማ ውዬ የማመሸው…»

እንደገና ሰዓቴን አየሁ ። ጊዜው ይሮጣል ። ባጭሩ እንዳላ ቋርጣት ፈራኋት ። ለቁጣና ለኩርፊያ ትንሽ ጥርጣሬ ይበ ቃታል ። እሷ ሲበቃት ካልዘጋች ፣ ሰው አቻኩሎ ቴሌፎን ሲዘጋባት ፈጽሞ አትወድም ። የማትወደው ነገር ተቆጥሮ አያ ልቅም ። ቴሌፎኑን ቶሎ ብላ እንድትዘጋልኝ የፍቅርን አምላክ በልቤ ተማጸንኩና ፣ «እሺ ። አመሰግናለሁ ። እንደደረሰኝ ወስጄ አዳምጠዋለሁ ። ከዚህ የምትፈልጊው ነገር ካለ እልክ ልሻለሁ ።» አልኳት ።

«ምንም አልፈልግም ። እዚያ ያለ ሹራብ ምናለ? እሱም ኬሻ ነው ፣ አሥመራ ሴትና ሹራብ ነው የሞላው» አለችኝ ።

ባገር ውስጥ የተሠራ ነገር አትወድም ። በ'ሎካል'ነገር ማጌጥ ሞት ይመስላታል ። ምርጫዋ ግሩም ቢሆንም ፣ በዚህ ሁልጊዜ እንጣላለን ።

«ሌላስ?»

«ሌላማ የምፈልገው አንተን ነው ። ይህ ከተማ ሊውጠኝ ደርሷል ። ምንም ደስ አልለኝ ብሏል ። ቶሎ ናልኝ ።»

«እሺ ሮሚዩ ፡፡ ምናምኑን ቶሎ ቶሎ አያይዤ ወዳንቺ ፈትለክ ነው ፡፡»

«ቻው» አለችኝና ቴሌፎኑን ዘጋችው ፡፡

ቴሌፎኑን እንዳኖርኩ ወደ ፊያሚታ ጊላይ ደውል የሚል ስሜት አደረብኝ ፡፡ ስሜቴን ልገታው ብሞክርም አልሆነልኝም ፡፡ ከዚህ በፊት ሁለት ጊዜ በስልክ ፈልጊያት እንዳጋጣሚ አጥቻ ታለሁ ፡፡ ስልኩን እንስቼ ልደውልላት ስል ጋዜጠኞች ተንጋግ ተው መጡብኝ ፡፡ ሁሉም ቀንዳቸው ቆሟል ፡፡

«ምን ተፈጠረ!?» አልኳቸው ፡፡

ከችግር ሌላ መፍትሔ ይዞልኝ የሚመጣ ሰው መቼም የለም፡፡ ሁሉም ትራንስፖርት ፈላጊዎች ነበሩ ፡፡ የራዲዮ ሰዎች ወደ ትራክቢ መሔድ ይፈልጋሉ ፡፡ አንደኛው የጋዜጠኞች ቡድን በዕዳጋ ሐሙስና በዕዳጋ ዓርቢ ትርኢት የሚያሳዩትን የኪነት ቡድኖች ዜና ሔዶ ለመሥራት ተቻኩሏል ፡፡ ሁለተኛው ቡድን ከአዲስ አበባ የሚመጡትን እንግዶች ሔዶ ለመቀበል ፈልጎ ተሽከርካሪ አጥቶ ተቸግሯል ፡፡ ሁሉም በየአቅጣጫው ለመብረር ይፈልጋል ፡፡

«እንዴት? ካሜራና ቴፕ ተሸክመን ከስምበል እስከ አክሪያ በእግራችን እየሮጥን እንድንሠራ ነው የሚፈለገው!? ክንፍ የለን እንበር ፡ ባለሥልጣን አይደለን መኪና አይሰጠን ፡፡ በዚህ ላይ ደግሞ እንደ ጨው በሁሉም ቦታ እንፈለጋለን ፡፡ በጊዜ ሳንደርስ ስንቀር እንደ ውሻ እንሰደባለን ፡፡ ዛሬ ፡ ትንሹም ትልቁም ስብሰባ ቲቪ ካሜራ ካልመጣ አይንቀሳቀስም ፡፡ ዘፋኙ አይዘፍንም ፡፡ ተናጋሪው አይናገርም ፡፡ ሰብሳቢው ስብሰባውን አይከፍትም ፡፡ እግዜር አይደለን ሁሉም ቦታ ባንድ ጊዜ ልንገኝ አንችል ፡፡ በዚህ ሁኔታ የዘመቻውን ታሪክ ቀርጸን ለማስቀረት አንችልም ፡፡ እኔ ኋላ በኃላፊነት አልጠየቅበትም ፡፡ እዚህ ሂዱ ፡ እዚያ ኑ እያሉ ትዕዛዝ መስጠት ብቻ አይበቃም ፡፡ እኛም ሰዎች ነን!» አለና የፊልም ማንሻ ካሜራውን መለሉ ላይ ጣለው ፡፡

«ከመሣሪያህ ጋር ጥል የለህም ፡፡ እንዲህ ዓይነት ጠባይ ማየት አልፈልግም ፡፡ በል አሁን መሣሪያህን አንሳ» አልኩት ፡፡

የጠየቀው ነገር ሳይፈጸም መሣሪያውን ዳግመኛ ላለማንሳት ወስኖ ነበር የጣለው ። ኩራት ሲተናነቀው ከቆየ በኋላ ቀስ ብሎ ካሚራውን አነሳ ። ባያነሳ ኖሮ ምን እንደማደርግ አላውቅም ነበር ። በእፎይታ ተነፈስኩና ሬዛን ከክፍለ ሀገሩ የትራንስፖርት አገልግሎት ማዕከል ጋር እንድታገናኘኝ አደረኩ ። ግራዝማች ላይ ሞሁኩባቸው ። ያገሩ ባለሥልጣን ሁሉ ግራዝማች ፣ ቀኛዝ ማች ፣ ፊታውራሪ ፣ ደጃዝማች ፣ ብላታ ፣ ባሻ ብቻ ነው ።

«ምን ላድርግ ተቸግሬ ነው» አሉኝ ።

«የለምኑ ጓድ..... አ..... ግራዝማች ። የሚዲያን ጠባይ የተረ ዱት አልመሰለኝም ፣ ፍጥነት ይጠይቃል ። የማያቋርጥ እንቅስ ቃሴ ነው ። እኛ ለነገ ወይም ለኋላ የምንለው ነገር የለም ። አሁን ሶስት መኪናዎች ባስቸኳይ እፈልጋለሁ ። በመኪና ችግር ምክ ንያት ሥራ ሳይሠራ ቢቀር ኋላ በኃላፊነት የሚጠየቀው ሰው ይጠየቃል» አልኳቸው ።

ሶስት መኪናዎች ወዲያውኑ ሊልኩልኝ ተስማሙ ። ያገሩ ሰው መቸም ሥልጣን ይወዳል ፣ ሥልጣንም ያከብራል ።

«ጓዶች ሌላ ችግር አለ?..... እሺ ። ጥያቄ ማቅረብ ብቻ ሳይ ሆን ችግሩንም አብረን ማየት አለብን ። ትንሽ ትዕግሥት ያስፈ ልገናል» አልኳቸውና ሸኘኋቸው ። እንጋገሬ አላሳመናቸውም ።

እነሱ እንደወጡ ቴሌፎኑን አንስቼ ወደ ፊያሚታ ጊላይ ደወልኩ ። ከሦስት ጥሪ በኋላ ቴሌፎኑን አነሳች ።

«ሄ — ሎ ?» አለች እንደመዝፈን እያለች ።
«አበይ ኢዩ!»
የመሥሪያ ቤቷን አድራሻ ሰጠችኝ ።
«መን ከብል?»
«ፊያሚታ.....»
«ሰሜናዊት ጽብቕቲ ፣ ከመይ ቀኒ..... ። ጸጋዬ ኃይለማርያም ዝብሐል ትዝከርን 'ዶ?'»
«አንቱ እሂዳአ? የማን አጋሜ ነው የሚያነጋግረኝ ብዬ ነበር ።» አለችኝ። ጠጉሯን እየነሰነሰች ስትናገር በዓይነ ሕሊናዬ ታየችኝ ።

«እንዴት?» አልኳት ።

«እንደነሱ ነዋ የምትነጋገረው» አለች ሰታ ።

«ይኸ እንኳ የሐማሴን ጥላቻ ነው.....»

«ደህና ነህ? ምነው ጠፋህ? ግን በቲቪ ብዙ ጊዜ እየሀለሁ ። አወይ ውሸትነ» አለችና እንደገና ሳቀች ።

«እየበላሽ ነው እንዴ የምታነጋግሪኝ?»

«ጥርሴን እየፋቅሁ ነው.....»

«ቢሮ ውስጥ?» አልኳት ውብ ጥርሶቿ መጥተው ፊቴ እየተደቀኑ ። እዚህ አገር መቸም ሴቱ ፣ ወንዱ ፣ ሽማግሌው ፣ አንድ ጥርስ የቀራት አሮጊትም ብትሆን ፣ ሁሉም በየመንገዱ ጥርሱን እየፋቀ መሔድ ይወዳል ። ቀን ማታ አይሉም ። ቦታ አይመርጡም፣የጥርስ መፋቂያ ሻጩ ነጋዴ ቁጥር ብዛትም ያንኑ ያህል ነው።

«እወ»

«እወ» አልኩ የእሷን ድምጽ ቀድቼ ። ኛው የምትል ትመስላለች ።

«ሒድ! አባቴ ይሙት ። እኔ አዳሉ ነው የምለው አንቴ» አለችኝ ።

«የስድብ መዓት አወረድሽብኝ አይደለም እንዴ? ውሸታም ደደብ እያልሽ»

«ጣፋጭ ደደብ ነህ.....»

«ሥዕላይ በራኺ እንዴት ነው?» አልኳት ።

«እውይ አልሰማህም እንዴ? ይሆን ካልሰማህ ምን ዓይነት ጋዜጠኛ ነህ? አባቴ ይሙት ። ደደብ ጋዜጠኛ ። እሬታችን እሁድ ልንጋባ ነው ። እንዲያውም ከአቡ ዳቢ ያዘዝኩት 'ቬሎ' ስላልደረሰ ነው እንጂ ሠርጋችን ባለፈው እሁድ ይሆን ነበር» አለችኝ እየሳቀች ።

«አቡ ዳቢ መቸም የምትኮበልሉበትም ፣ ዕቃ የምታስመጡበትም ገነታችሁ ሆኗል ። ለማንኛውም ነገር እንኳን ደስ አላችሁ ። ታዲያ ለሠርጋችሁ አትርሱኝ ።»

«ሠርጋችንን የት ብናደርገው ይሻላል — እምባሶይራ ወይስ ኒያላ?»

«እንዳቅማችሁ.....»

«እውይ ደደብ ። ውሸቴን ነው እባክህ ። አንዳንዴ ዝም

ብሎ ውሸት ይመጣልኛል ። ውሸታም ነኝ አባቴ ይሙት ። ምን ዓይነት ሴት ነኝ ግን!» አለች ።

«ጣፋጭ ዋሾ!»

ሳቀችና «እሺ! ቀይ ኮከብ አሥመራ እንዴት ይዞሀል?» ብላ ጠየቀችኝ ።

«ተጨባጭ[ሁኔታ]ጨብጦኝ በውበቷ ገና መደሰት አልጀመርኩም.....»

«ከተማዋን አጽድተን ስለተቀበልናችሁ ከከተማ ልታስወጡን ነው» አለችኝ እየሳቀች ።

«መቼ እንገናኝ? ትግርኛዬ ዝጎል»

«ምጽዋ ትሔዳለህ?»

«አዎ»

«ለምን እዚያ አንገናኝም? ለምጽዋ ፌስቲቫል ከጓደኞቼ ጋር ለመሔድ አስቤአለሁ ። ምጽዋ ሠርግና መልስ እየሆነ ነው አሉ» አለች ።

«እውነትሽ?»

«ምነው ተጠራጠርከኝ?»

«ጣፋጭ ዋሾ ስለሆንሽ ነዋ!»

«እውይ! ደደብ ። አባቴ ይሙት ለመሔድ አስቤአለሁ ። ጉርጉሱም ላይ ፈልገኝ ። አባቴ ይሙት «ባኪኒ» ለብሼ ነው የምመጣው ። ቻው እምበአር ዘሐወይ» ብላ ቴሌፎኑን ዘጋች ። እውነቷን ይሆን ወይስ ውሸቷን? እርግጠኛ አልነበርኩም ። ወይስ በዲፕሎማቲክ ቋንቋ ዞር በል ፣ ገደል ግባ ማለቷ ይሆን? እንዴት አባቷ አድርጋ! ካሁኑ እልክአስያዘችኝ ። ተግደርዳሪ ሴቶች ለምን እልክ እንደሚያስይዙኝ አላውቅም ። የሆነ ሆኖ ስለ ፊያሜታ ጊላይ ብዙ ለማሰብ ጊዜ አላገኘሁም ። ፍሬው ዘሪ ይሁንና ቫለቃ ሥዩም ሠረቀ ብርሀን ተያይዘው ገቡ ። ገና ሳያዩው አስጠሉኝ ። ምንም ጊዜ የለኝም ። ማንም ጊዜ የለውም ። ሁሉም ጊዜ ይሻማል ። ብልጥ የሆነው አንዱ ላይ የሥራ ሸክም ጥሎ ይርጣል ።

«እሁስ?» አልኳቸው ።

«እንሠራለን ቀን ማታ እንፐስታለን» አለኝ ፍሬው ዘሪሁን። የአሥመራ ከንቲባ የሚል ቅጽል ስም ተሰጥቶታል ። የማያው

ቃት ሠፈርና ተከርቸም (ቤከሬቶ) በአሥመራ ከተማ የለችም ። ዓይኑም ፣ ጥርሱም ፣ ፊቱም አንድ ላይ ይስቃል ። አጭር ቁመቱም ፣ ስቆ የሚያስቅ ሆኖ ይሰማል ።

«ምንድነው ደሞ እሱ?» አልኩት ፣ እንፐስታለን ያለው ነገር ጠፍቶኝ ።

«ፓስታ የሚለው ቃል መፐስት ከሚለው የግሥ ዘር የመጣ ነው ። ሲራከም መፐስት ፣ ፐስተ ፣ እንፐስት ይኣል » አለ ።

«ፓስታ ተሰማምቶህል መሰለኝ?»

ሆዱን ነፍቶ በእጆቹ መታ ፣ መታ አደረገና ፣ የማትወደው ቋንቋውን ስለማታውቅ ነው» አለኝ ።

«የምን ቋንቋ አለው ልጄ?»

«ጣልያንኛ ወይም ጥሩ ትግሪኛ ። ከነዚህ ቋንቋዎች ጋር ሲሆን ይስማማል ። በተለይ ከክልተ ቢኬረ ነቢት ጋር ሲሆንማ ጽቡቅ እዩ ። ጅሮ ለማዶና! መፐስት ። ፐስተ ። ምግብ ለሥራ ። ማወራረጃው ጠፉ ። ፓስታ በውሀ አይሆንም ። ሙት እውነቴን ነው ። ሆድ ይነፋል ። ፓስታ ውሀ ስትጨምርበት ይባዛ የለም ። ፓስታ በልተህ ውሀ ስትጠጣበት እንደዚያ ይሆናል። ስትፐስት ከሁለት ቢኬረ ነቢት ጋር ሲሆን ግን ጥሩ ነው ። ይፈጨዋል ። ጣልያን ለብልሐቱ ነው ፓስታ በልቶ ነቢት የሚጠጣው ፓስታ ። ወነቢት — ኤ ኮዛ ፋቻ!» በማለት ቀባጠረብኝ ።

«ጥሩ ቲዎሪ ነው» አልኩት ።

«ሲ ። ማ ኖንቼ ሶልዲ ። ብዘይ ገንዘብ እንታይ ትገብር? ይህ ከተማ ደግሞ ሰላቢ ነው ። ሴቶቹ እምቢ የሚል ቋንቋ አያውቁም ። እኔ ደግሞ ሆዴ አይጨክንም ። ምን ታረገዋለህ? አይደለም እንዴ ጓድ ሥዩም?» አለ ።

«የዘፈን ዳር ዳሩ እስክስታ ነው አሉ ። ገንዘብ ልትጠይቁኝ እንዳልመጣችሁ ተሰፋ አደርጋለሁ ። አሁን ሥራ አለብኝ» አልኳቸው ።

ሥዩም እንደ ቆማጣ ጣቶቹን ቆልምሞ ፣ «በእንዳ ማርያም» አለኝ፤።

«ማርያም ትርዳአካ» አልኩት ።

«እረ ጋሼ በፈጠረህ ። ሣንቲም የለንም» አለ ፍሬው ፣

የሚስቁትን ዓይኖቹን እያቁለጨለጨ ።

ሰው አንድ ነገር ጠይቆኝ እምቢ ለማለት የማልችል ሞኝ ነኝና ሐያ ብር መዝገቡ ከሰጠኋቸው በኋላ ፣ «እነዚህን ያሥመራ ልጃገረዶች ኤነ እና ካራቨል እየወሰዳችሁ ጀላቲ ማስላስ ብት ተውኮ ለማኝ አትሆኑም ነበር» አልኳቸው ።

«ከእንግዲህ አንለምንም — አባቴ ይሙት» አለ ሥዩም ።
«አዩ?»
«ስልህ» አለኝ ።
ፍሬው «ጋሼ ሥዩም ደህና ንግድ ጀምሮአል...» ሲል—
«ልባርግ!» በማለት ፍሬው እንዳይናገር ሥዩም ሊያስፈ ራራው ሞከረ ።

ፍሬው የሥዩምን ዛቻ ወደ ጎን ብሎ ፣ «ጋሼ ሙት ፣ ንግድ ጀምሮአል ። ምን የሚያደርግ መሰለህ? አዲሳባ ይደውልና ሴቶቹን ምን የመሰለ ሹራብ ፣ ጫማና ቦርሳ በርካሽ ዋጋ አግኝ ቼላችኋለሁና እንዳያመልጣችሁ ይላቸዋል ። መቼም የኛ ሴቶች ለጌጥ ሟች ናቸውና ያለ የሌላቸውን ብር መንዝረው ይልካሉ ። ከየሱቁ ርካሽ ሹራቦች ፣ ጫማዎችንና ቦርሳዎችን ያግበሰብስና ትርፉን ወደ ኪስ ። ካንዳንዶቹ እስከ ሠላሳ አርባ ብር ድረስ ያተርፋል ። ከዚህ የበለጠ አስመጭና ላኪ ምናለ?» ብሎ የሥዩ ምን ጉድ ነገረኝ ።

ነገሩን ሰምቼ ዝም ለማለትም ሆነ ለመሳቅ አቃተኝ ። ሆኖም ሳቅሁኝ ።

«ይኸ ወስላታ ደግሞ ያደረገውን ልንገርህ» አለ ሥዩም ተራውን —

«እህቱ ከባሏ ጋር እዚህ እንደነበረች መቸም ታውቃለህ ። አሥመራ በወንበዴዎች ያኔ በተከበበችበትና የውስጥ ዶጋፊዎ ዎቻቸው ‹እነዚህን የመሐል አገር ሰዎች በጫማ ነው ወይስ በባዶ እግራቸው ነው ከዚህ የምናስወጣቸው› እያሉ በሚሳለቁበት ጊዜ ፣ እህቱ ከዚህ ጉድ በደህና ያወጣሽን እንደሆነ መቶ ብር እሰ ጥሻለሁ ብላ ለእንዳ ማርያም ተስላ ነበር ። ይኸውልህ በቀደም

ለት ፍሬው ስዕለቱን እንዲሰጥላት ገንዘቡን በባንክ ላከችለት ፡ አጅሬ መቶ ብሩን መንዝሮ ጠጣበት» ብሎ ዝም ሲል—

«ከዚያ በኋላ ምን ሆነ? ቀጥል እንጂ!» አለው ፍሬው ። ሥዩም ዝም ፎ.ኑ ቀረ ።

«እኔ ነገሩን ልጨርስልህ ጋሼ» ብሎ ፍሬው ንግግሩን ቀጠለ «የሥዕለት ገንዘቡን ከባንክ ቓወጣሁለት ፣ መቸም ሆዴ በእሉ አይጨክንምና ወስጄ ጋበዝኩት ። አይዞህ ጠጣ አልኩት ። ይህን ያላበው ዝሁል ቢራ አምስቱን ከላፈ በኋላ ዛሬ ገንዘብ ከየት አገኘህ?» አለኝ ። ገንዘቡ እንዴት እንደተገኘ ታሪኩን ከነገርኩት በኋላ ምን አደረገ መሰለህ? በል ወንድሜ እኔ በሥዕለት ገንዘብ አልጠጣም ። ሡይጣን! ብሎኝ የጠጣበትን እምስት ብር ከፍ ሎኝ እያማተበ ጥሎኝ ሔደ» አለና አሜወተኝ ።

ሥዩም ደንግጦ እያማተበ ሲወጣ እየታየኝ በጣም ሳቅሁኝ ።

«ይህ ከይሲ የሡራውን ሌላ ጉድ ላጫውትህ» አለ ሥዩም ስስ ከንፈሮቹን እያሞጠሞጠ — «እንደ መጣን ሰሞን ነው ። ባም ስት ቀን ውስጥ ‘ክሬዝ’ መታን ። አጅሬ አንድ ቀጠሮ ነበረው ። ገንዘብ ቢፈልግ አጣ ። ሁሉም ብድር ፈላጊ ነበር ። አጅሬ አንድ አሳብ መጣለት ። አንድ ሽማግሌ አሉ — አልቤርጎ ቻው ። ስለ እርጅና ሲጨነቁና ሲያማርሩ ሁልጊዜ ይሰማል ። ታዲያ ያንጊዜ ወደ ፋርማሲ ጎራ ይልና ባላርጂን በሀምሣ ሣንቲም ገዝቶ በልዩ ቧት ያደርግና ያንድ የሆነ ስም ጽፎበት ሲያበቃ ወስዶ ለሽማግሌው ይሰጣቸዋል ። «ምንድን ነውን» ይሉታል ። «ኃይል የሚሰጥ ነው ። ማታ ማታ ከራት በኋላ ሁለት እንክብል በኪኒቶ ከዋጡ ጎረምሣ ምስጋን ይጣ ። አንድ የማውቀው ጣልያን ሐኪም ጓደኛዬ ነው የሰጠኝ ። ዋጋው ሐያ ብር ብቻ ነው ። ሰውዬው ጓደኛዬ በመሆኑ ነው እንጂ መቶ ብርም ሲያንሰው ነው ይላቸዋል ። ሽማግሌው በጣም ገብጋባ ናቸው ። ሲወጡም ሲገቡም ብር ይቆጥራሉ ። ሣንቲም አትወጣቸውም ። ሴሊት ብራቸውን ተንተርሰው ነው የሚያድሩት ። ሰው አያምኑም ። ግን እሱን አመኑት ። እንዴ የከተማው ከንቲባ ተብሎ የለም ። ከንቲባ የማያውቀው ምን ነገር አለ? የሚል ዝና አትርፎአል — መቸም ። የያዙትን ገንዘብ እንዳያይባቸው ዞር ብለው ከቆጠሩ

በኋላ ይኸው ነው ያለኝ» ብለው አሥራ አምስት ብር ብቻ ሰጡት ። ይሁን መቸም በእውነት 5ብር አከሰረውኛል ። ሌላ ጊዜ እንደሚከሱኝ ተስፋ አደርጋለሁ ። ብኋቸው ወደ ቀጠሮው ሮጠ ። ራት ላይ ሽማግሌው አለወትሮአቸው ሽክ ብለው መጡ ። ተሠርቀን እንመለከታቸው ነበር ። ራት ከበሉ በኋላ ኪኖቶ አዘዙ ። ሰው እንዳያያቸው ነው መሰለኝ ቀስ ብለው ከኪናቸውን ከዋጡ በኋላ ከተማ ገብተው ጠፉ ። አጅሬ ጧት ቁርስ ላይ ፥ «ያ መድኃኒት እንዴት ነው?» አላቸው ። ኧረ ግሩም ነው ፥ ሌላ ካለህ ጨምርልኝ አሉት ። አጅሬ ምኑ ሞኝ ። እንዲሁ በቀላሉ የሚገኝ አይደለም ። እርስዎ ደግሞ አይከፍሉም እንዴት ይሆ ናል?» አላቸው ። «በኔ ይሁንብህ ። መድኃኒቱን ብቻ» አሉት ። ይኸውልህ አጅሬ የባላርጅን ደምበኛ አግኝቷል ።» አለኝ ።

«እናንተ ሰዎች ጉደኞች ናችሁ ፥ አባቴ ይሙት ። ይህን ከተማ ጉድ ሳታደርጉት ዘመቻው አያልቅም» አልኳቸው ።

«ቀልድ ነው ። አንዳንዴ ቀልድ ያስፈልጋል ። ሁልጊዜ አምረን ይህን ዘመቻ ልንወጣው አንችልም» አለና ቀጥሎም — «አንተ ግን ይህን የዘመቻ ሥራ በምር ይዘኸዋል ። ከድል በኋላ ትሾማለህ ያለህ ሰው አለ እንዴ? አለኝ ።»

ነገሩ አሳቀኝና ፥ «ጋዜጠኛና አዝማሪ ለሹመት ማን አድ ሏቸው? ዘላለም ጋዜጠኛ አዝማሪ እንደተባሉ ነው የሚሞቱት» አልኩት ።

«ለቀይ ኮከብ ዘመቻ የመጡት አብዛኛዎቹ ሰዎች ምን ይላሉ መሰለህ?»

«ምን ይላሉ?»

«ለቀይ ኮከብ ዘመቻ ተመልምለን የመጣን ቀይ ኮከብ ዘማቾች ስንመለስ በያለንበት እንሾማለን እያሉ ነው የሚ ያወሩት ።»

«ከንቱ ምኞት» አልኩት ።

«አዲሳባዎች ደግሞ ከዚያ ምን ይላሉ መሰለህ? እዚያ የሔ ዱት በቂ ሥራ የሌላቸው የማይፈለጉ ሰዎች ናቸው እያሉ ያስወራሉ» አለኝ ።

«ያው የተለመደ አሉባልታ ነው እባክህ ። መጥፎ ልማድ ። ከመተባበር መጠላለፍ ፣ የራስን ሥራ ወዝፎ የሌላውን ሥራ መን ቀፍ ፣ ችግር ካለበት ቦታ መሸሽ ፣ ምስጋና ባለበት ቦታ የሥራ ሰው መስሎ ቀድሞ መገኘት ይቀናናል» እልኩና ፣ ወደ ፍሬው ዘሪሁን መለስ ብዬ ፣ «ትንሣኤ አዳራሽን ካሥመራ ስቱዲዮ ጋር የሚያገናኘውን መስመር 'ቼክ' አድርገሀል?» በማለት ጠየቅሁት ።

«አዎ ከዚያ ነው የመጣሁት» አለኝ ።

«ከአዲሳባ ጋር ተነጋግረዋል?»

«አዎ ። በዚህም ሆነ በዚያ በኩል ሁሉም ነገር ዝግጁ ነው ። ብቻ አዲስ አባዎች እዚህ ያለነው ሰዎች ሥራውን የም ንችለው አልመሰላቸውም......»

«ሌላስ?»

«ባዘዝከኝ መሠረት ሁሉንም 'ቼክ' አድርጌአለሁ ። በየፕ ሮግራሙ ጣልቃ የምናሰማቸው መፈክሮች ፣ ሐተታዎችና መዝ ሙሮች ሁሉ ተዘጋጅተዋል ። ዝርዝር የሥራ ክፍፍል አድርገ ናል ። ዝግጁ ነን ። የድምጽ መቅጃ መሣሪያዎች ፣ ማይክሮፎኖች፣ ካሜራዎች ሁሉ ካሁኑ ቦታቸውን እንዲይዙ አድርገናል ። «ማይ ክሮዌቭ ሊንክም ተዘርግቷል ። ከአሥመራ አብዮት አደባባይና ከሳባ ስታዲዮም ጋር የሚያገናኙ መስመሮች ተዘርግተዋል ። የቀ ረን አንድም ነገር የለም» ብሎ ሪፖርት ሰጠኝ ።

«ጎሽ ። ሁሉም ሰው የሥራ ድርሻውንና ኃላፊነቱን ዐውቆ ቢሠራ ኖሮ'ኮ ስጋት የሚባል ነገር አይኖርም ነበር» አል ኩት ።

«ካንተ አፍ ምስጋና ሲወጣ ዛሬ ገና ሰማሁ» አለኝ ።

«እንዴት እባክህ?»

«ምን አንተ የሰው ሥራ ቀርቶ የራስህም አያረካህም ። ደግሞ ዝም ብለህ ትሰጋለህ ። ሰው ማመንና በሰው መተማመን ይኖርብሃል» አለኝ ።

«የሚተማመኑበት ሰው ካለ» አልኩት ።

«መተማመን የጋራ ጉዳይ ነው ጓድ ። ሰውን እምነት ከጣ ልክበት ለመታመን ይሞክራል ። ይህ ዘመቻ ያንተ ብቻ አይም

ስልህ ፡፡ የሁላችንም ነው ፡፡ ሁላችንም እኩል ኃላፊነት አለብን»
አለ ፡፡

«ተስፋ አደርጋለሁ» አልኩት ፡፡
«ይልቅ እኔ የምስጋው ላንተ ነው......»
«ለምን ልጄ?»
«ብስጩ ነህ ፡፡ ቶሎ ትበሳጫለህ»

«አይዞህ ፡፡ በዘመቻ መሐል ብስጭትና እንቅልፍ የለም ፡፡ ስንቃችሁን ባህያ ፥ ዐመላችሁን በጉያ ተብለናል» አልኩት ፡፡

ፍሬው እውነቱን ነው ፡፡ ጠባዬን ያውቃል ፡፡ የሰው ሥራ አይጥመኝም ፡፡ በዚህ ላይ በጣም ስጉ ነኝ ፡፡ ግን አሁን ሥራው ከመብዛቱና ሁሉ ነገር በጣም አጣዳፊ ከመሆኑ የተነሳ ሥራውን አከፋፍዬ ጸሎት ከማድረግ ሌላ ምርጫ አልነበረኝም ፡፡ መቆጣጠር ደግሞ አይሆንልኝም ፡፡ እንደራሴ እየመሰለኝ ሰው እስጨንቆ መያዝ ይከብደኛል ፡፡ እንደማንኛውም አርቲስት ሲጫኑኝ አልወድም ፡፡ መንፈሴ ያምጻል ፡፡ የፈጠራ ሥራ በትዕዛዝ አይሆንም ፡፡ ራሱ ወዶ ከውስጥ መፍለቅ አለበት ፡፡ ቲቪ በአብዛኛው የፈጠራ ሥራ እንደመሆኑ መጠን ፥ ትዕዛዝ ሲበዛብኝ እበሳጫለሁ ፡፡ የቴሌቪዥን ሥራ እንደካርታ የተበወዙና የተያያዙ ፊልሞችን ቀርጾ የማሳየት ተግባር እንደሆነ የሚመለከቱ ሰዎች አሉ ፡፡ ያናድደኛል ፡፡ እና ሔጄ እተኛለሁ ፡፡ ያለ ዕድል ሆኖ መቸም ከአልጋዬ ሌላ ማኩረፊያ ቦታ የለኝም ፡፡ ታዲያ በዚህ የተነሳ አለቆቼ ዳተኛ ፥ ኩራተኛ የሚል ስም አውጥተውልኝ ይኖራሉ ፡፡ አበሾች ስንባል መቸም የሰውን ደካማ ጎን አጉልተን ማናፈስ ነው እንጂ በጎ ጎኑን ማመስገን ጥሎብን አይሆንልንም ፡፡

«ካልክስ ኃይለኛ ስጋት አድሮብኛል» አልኩት ፡፡
«ምንነ» አለኝ ፍሬው ፡፡

«ከውጭ የታዘዙት ጥሬ ፊልሞችና የቴሌቪዥን ካሜራዎች እስካሁን አልደረሱም ፡፡ ለጉባዔው ግድ የለም ፡፡ ባሥመራና በምፅዋ ለሚደረገው እንቅስቃሴ በቂ ፊልምና ካሜራዎች አሉን ፡፡ የጦር ሜዳው እንቅስቃሴ የተጀመረ እንደሆነ ግን ምን እንደሚ

ውጠኝ አላውቅም ። ምን እንደማደርግ ጠፍቶኛል ። ከፊት መባነን ጀምሬ አለሁ» አልኩት ።

ፍሬው የሚስቁትን ዓይኖቹን እያቁለጨለጨ ፣

«አትስጋ ። ይደርሳል እባክህ ። እኛ ሥራ የሚሳካልን በመጨረሻዋ ሰዓት ነው» አለኝ ።

እንደ ፍሬው ዘሪሁን ሁልጊዜ ብሩህ ተስፋ የሚታየው ሰው አጋጥሞኝ አያውቅም ። ሁልጊዜ የሕይወት ጸሐያማ ጎን የሚታየው ሰው ነው ። «እንዳፍህ ያድርግልኝ» አልኩት ።

ሥዩም ሰጠቅ አለና ፣ «እኔ የመጣሁት ለሌላ ጉዳይ ነበር» አለኝ ።

«እኔ ዘንድ ምን መረጃ አገኛለሁ ብለህ ነው? የፕሮፓጋንዳ ሥራ ምስጢርነት የለውም» አልኩት እየቀለድኩ ።

«ምልቶት» አለኝ እየሳቀ ። ሲስቅ ጥርሶቹ ደስ ይላሉ ።
«ምን ነበር?» አልኩት ።
«ስለምታካሂዱት ጃሚንግ ሥራ ነበር» አለኝ ።
«ደህና እየተካሄደ ነው ። ምን ሆነ?» አልኩት ።

«አሁንም የወንበዴዎች ሬዲዮ ጣቢያ ይሰማል ። ሥራውን ከውስጥ የሚያደናቅፉ ሰዎች ካሉ ይነገረንና ርምጃ እንውሰድ» አለ ፍርጥም ብሎ ።

ተናደደኝ ። «ፈጽሞ አይሰማም!» አልኩት ድምጼን ከፍ አድርጌ — «ካዲሳባም ሆነ ከዚህ ቀንና ሌሊት በመረባረብ እየ ታገልን ነው ። ወንበዴዎቹ ባንድ ፕሮግራም ውስጥ ከሰባ እም ስት እስከ ሰማንያ ጊዜ ቦታ ይለዋውጣሉ ። እና ጣፍ ይዛችሁ ይሰማል ማለት ትክክል አይደለም ። የሚቻለውን ሁሉ እያደረግን ነው ። እና ደግሞ ለወደፊትም ቢሆን በጨረፍታ የሰማችሁትን ለበላይ ሪፖርት ለማድረግ ከመሮጥ አስቀድማችሁ ለኛ ብትነግሩን ሥራው በይበልጥ ይቃናል ። የቀይ ኮከብ ዘመቻ የቡድን ሥራ ነው ፣ ግንኙነታችን ወደ ላይም ወደ ጎንም መሆን አለበት ተብ ሏል ። ግን ወደ ላይ መሮጥ ነው መሰለኝ የሚቀናን ። እንዱ

ሌሳውን የማሳጣት እሽቅድድም ለዘመቻው የሚሰጠው ጥቅም የለውም ። ምንም!» በማለት እንደተልባ ተንጣጣሁበት ።

ከቅርብ ጊዜ ወዲህ የሁሉም ትኩሳት እየጨመረ ስለሔደ ነው መሰለኝ እርስ በእርስ መጯጯህ ተራ ነገር ሆኗል ።

«ለምን ነገሩን በተቃራኒ መንገድ ታየዋለህ?» አለኝ ለስለስ ብሎ ።

«ነው እንጂ! በዚህ ነገር ስንቱ ተወቅሻለሁ ። ልጆቹ የተጧጧፈ የምገድ ጦርነት እያካሔዱ ነው ። ጦርነቱ ቀላል አይደለም ። ጆሮ ያደነቁራል ። ጎዋሳት ያቃውሳል ። ከቆየም ምና ልባት ያሳብዳል ። ሂድና እያቸው ። የተጧጧፈ ጦርነት ላይ ነው ያሉት ። እኛ እንደሆን የወንበዴዎችን ሠፈር እያርበደበድን ነው ። የሚያስተላልፉት የታፈነ ድምጽ ጩርሶ እንዳይሰማ ከተፈለገ ፣ ጣቢያውን መደምሰስ ነው ። ይህ የኛ ፈንታ አይደለም» አልኩት ።

«ቦታው በትክክል ቢታወቅ መደምሰሱ ቀላል ነበር» አለ ።

«ምነው ሥዕላይ ጠቁም የለም?»

«የሚጠቀሙት ተንቀሳቃሽ በሆነ ስቱዲዮና ባለ 'ሌፐ አንቴና ሬዲዮ ነው ። ናቅፋ ተራራዎች ውስጥ የት ተብሎ ይገኛል ። ጣቢያው ያለበትን ለማግኘት ያልተደረገ ሙከራ የለም.....»

«እኔን የሚገርመኝ ነገር ልክ 'ጃሚንግ' በጀመርንበት ቀን የታ በመለዋወጥ ታክቲክ መጠቀማቸው ነው ። ከዚሁ ተዘጋጅተው ካልቆዩ በስተቀር በዚህ ታክቲክ ባንድ ጊዜ ሊጠቀሙ አይችሉም ነበር ። የእነሱ ሰው እኛው መካከል መኖር አለበት» አልኩ ።

«እኔም 'ኮ ይህን ነበር የምለው» አለኝ ሥዩም ።

«ማን ይሆን?» አልኩ ።

«እስቲ ቀስ ብለህ ተመራመር ። ዋና ሰዎች አይደሉም ። ልባቸው አይገኝም ። እንደ ከረን መንገድ ጠመዝማዛ ነው ። የትግሬ ልብ የሚባለውን መንገድ አይተሀል? እንደ ጉሉ ነው» አለኝ ።

«እሱ ያንተ ሥራ ነው ጓድ»

አቅጣጫውን ለወጥ አድርጎ፣ «ፌያሜታ ጊላይ እንዴት ናት?» ብሎ ጠየቀኝ ።

«ከእሷ ጋር ምን አለው አሉህ?»

«ሰላንተ ትጠይቃለች እሱ ።»

«ሻለቃ ተከላይ ዘድንግልም በቀደም ዕለት ይህንኑ ጥያቄ ጠይቆኝ ነበር። እንዴ! ስለኔና ስለእሷ ምን አስጨነቃችሁ?» ብዬ ጠየቅሁት ። ስለእሷ እኔን ለምን እንደሚመረምሩኝ እያስገረመኝ ፣ ቀጠልኩና —

«ስለ ፌያሜታ ከኔ ይልቅ ሥዕሶይ በራሺን ብትጠይቁት ይሻላል ። እኔ ስለእሷ የማውቀው ምንም ነገር የለኝም ። ባውቅም የግል ጉዳዬ ነው ወይም ይሆናል» አልኩት ።

«ሥዕላይ በእሷ የተነሳ ባንተ ተናዷል»

«ምን አድርጌ?»

«ውብ ዓይኖቿን ስለጣለችብህ ። ተከላይ ዘድንግልም እን ዴት ተቀደምኩ? ብሎ አሯል ። ሴቶች እንኳ ጨክነው እምቢ አይሉትም ነበር ። አልሆነለትም ። ኃይለኛ ልጅ ናት» አለ ።

«አንተ ለምን እድልህን አትሞክርም?» አልኩት ።

«ሞክሬ ነበር.....»

«እና?»

«እኔም አልሆነልኝም.....»

«እሷን የማያባርር በከተማው የለም አትለኝም?» አልኩት ።

«አንተ ሞክር ። ይቀናህ ይሆናል ። በጣም ቀንጆ ልጅ ናት ። ጨው ያላት ትመስላለች ። ስለእመኛህ አታስብ ። ምን ትሆን ባታለህ? አትጧጧባትም — አይዞህ» አለኝ ።

«ስለምክሩ አመሰግናለሁ ። ግን አያስፈልገኝም.....»

«እንዴት?»

«ሴቶች ይወድቁልሀል ። ቀንጆ እንኳ አይደለህ ። ምስጢሩ ምንድነው?»

ሳቅሁና ፣ «ናቃቸው ይከተሉሀል ። ከመጡ አክብረሀ ያዛቸው ፣ ይወዱሀል ። ውደዳቸው ፣ አርካቸው ግን አትመና ቸው አሥራ እንደኛው ቃላት (ምስጢሩ ይኸው ነው» አልኩት እየቀለድሁ.....

ቴሌፎኔ ጭርር አለ ።

«ጓድ ጸጋዬ ቴሌፎን ካዲሳባ» አለች ረዛን ።

ቴሌፎኑን ተቀበልኩ ። አለቃዬ ነበር ።

«ከውጭ ስለታዘዙት ካሜራዎች ጉዳይ ነበር» አለኝ ።

«ደረሱ!?» አልኩት ደስ ብሎኝ ።

«ስማ!» አለኝ — «እኔ እዚህ ቁጭ ብዬ ኒውዮርክ ሎንደንና ጀኔቫን ሳዝ አልችልም! ከቁጥጥራችን ውጭ ነው ። እና አሁንም በዚህ ሣምንት ሊደርሱ እንደማይችሉ ቴሌግራምና ቴሌክስ ደርሶኛል ። ይህንኑ አስረዳ ። እዚያሆነህ ለምን ታሳጣናለህ?»

«ምን አድርጌ»

«የለም ጸጋዬ ። የተላከው መሥሪያ ቤታችንን ለመወከል ነው እንጂ ልታሳጣን አይደለም ። ፍላጎት አንድ ነገር ነው ። ሥራ ደግሞ ሌላ ጉዳይ ነው» አለኝ ።

«ስለየትኛው ፍላጎት! ስለየትኛው ማሳጣት ነው የምታወራው!» አልኩት ድምጼን በኃይል ከፍ አድርጌ ።

«ታዲያ እዚህ እየደወሉ ምንም እንደማንሠራ አድርገው ለምንድነው የሚጨቀጭቁኝ!» አለ እሱም ቆጣ ብሎ ።

«አላወቅም! ለምን የደወሉልህን ሰዎች አትጠይቃቸውም! ስማ ጓድ ። ዱለታንና ዶላቾችን አልወድም ። ይዶልቱብኛል ብለህ ተጠራጥረህ ከሆነ ተሳስተሀል ። ልጠራጠር ኩተባለ ደግሞ ሰው የገዛ ጥላውን ሊጠራጠር ይችላል» አልኩት ። ዝም አለ ። ዝም አልኩት ። ዝም ዝም ሆነ ። ቴሌፎን ጸጥ ብሎ ቀረ ። ለመናደድ ጊዜ አላገኘሁም ። ለመናደድ ፥ ለማኩረፍ ጊዜ የለም ። ሌላ የቴሌፎን ጥሪ ነበር ።

«ሀሎ!» አልኩ ።

«ምነው ጆሮዩን በጠሰከው ጃል?»

የፕሮቶኮል ሹሙ ነበር ።

«ይቅርታ.....»

«አይዞሽ ። መሮኸ የጀርመሺው አንቺ ብቻ አይደለሽም ። ሁሉም ይሮኸል ። ባስቸኳይ ትፈለጊያለሽ» አለኝ ።

«የት?»

«የት ልበልሽ? እዚሁ ነዋ»

የእጅ ሰዓቴን ተመለከትኩ ። ስድስት ሰዓት አልፎአል ። ለምሳም ጊዜ የሚሰጥ የለም ፤ ለምን ይሆን የተፈለኩት? አልኩ በልቤ ። ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ሰው በደህና የሚፈልግ ሰው የለም ። ከውጭ ስለታዘዙት ካሜራዎችና ፊልሞች ይሆናል የተፈለኩት ብዬ አሰብኩ ። የተሰጠኝ የጊዜ ገደብ ጥር 1/1974 ነበር ። የጊዜው ገደብ ካለፈ ሣምንት ሊሆነው ነው ። ሰውዬው ምንም ነገር አይረሱም ። እንዴትኧ ታወጣኝ ይሆን? አልኩ በልቤ ።

«ስማ ፍሬው ፤ ጋዜጠኞቻችን ጧት ልክ በአሥራ ሁለት ሰዓት ትንሣኤ አዳራሽ እንዲገኙ ንገርልኝ።በአሥራ ሁለት ሰዓት ፤ እና ሁሉም ደህና ልብስ ይልበሱ ። ሂፒ መሳይ ጋዜጠኞች እዚያ ማየት አልፈልግም» ብዬ እንደ ሸንኳቸው «ሱስሎቭ» ስለታም ፊቱን አስቀድሞ ብቅ አለ ። ሲያዩት ኩሩ ይመስላል ።

«ስልክህ ሁልጊዜ እንደተያዘ ነው» አለኝ ።

«ሥራ ይበዛበታል ። እዚህ የማይደውል የለም ። ብዙ ሰዎች ዜና ለሁሉም ነገር መፍትሔ ነው ብለው ይገምታሉ መሰለኝ — በተለይ የቲቪ ካሜራ ። እና ሁሉም ታሪክ የሚሠሩ ይመስላቸዋል ። አንዳንድ ሰዎች አንድ ነገር አድርገው ዜናውን ሳንሠራ ፤ በተለይ በቲቪ ሳንቀርጽ የቀረን እንደሆነ ፤ ታሪክ ምን ይላችኋል? የሚሉን አሉ» አልኩት ።

«አሁን የመጣሁት ስለፕሮፓጋንዳው ይዘት ላነጋግርህ ነው» አለኝ ።

ቁሞ ነበር የሚያነጋግረኝ ። ሰው ቢሮ ገብቶ መቀመጥ አይወድም ። ሲጃራ ያጨስ ነበር ። ከዚህ በፊት ሲጃራ ሲያጨስ አይቸው አላውቅም ።

«እሺ ። ግን ቤተ መንግሥት ተጠርቻለሁ.....»

«ጊዜ አይፈጅም ። የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳ ስሜታዊ መሆን የለበትም ። እዚህ የመጣነው ጠባብ ብሔረተኛነትን ለመዋጋት ነው እንጂ ሌላ ጠባብነትን ለማስፋፋት ወይም ለማራመድ አይደለም ። ስለ አንድነት ስንናገር ፤ የጭቁኑን ሠርቶ አደር መደባዊ አንድነት ማለታችን እንደሆነ ከምን ከተለው ርዕዮተ ዓለም አንጻር ፤ ማብራራት የሚያስፈልግ

ይመስለኛል ። የትግላችን ብሔራዊና ዓለም አቀፋዊ ባሕርይና ይዘት መንጸባረቅ ይኖርበታል ። በስሜት ተነሳስተን ዐረፍተ ነገሮችን ከመደርደር ይልቅ ሳይንሣዊ ትንታኔ ማድረግ ከስ ድብ ይልቅ ነባራዊ ሁኔታዎችን ማሳየት ያስፈልጋል ። ሳይን ሣዊ ርዕዮተ ዓለም ሳይንሣዊ ፕሮፓጋንዳ ይጠይቃል ። እና ደግሞ እባካችሁ በቃላት ላይ ጥንቃቄ ብታደርጉ ። እኔ የቃላት ጋጋታና ኳኳታ አልወድም» አለኝ ።

«ደህና ። እንሞክራለን» አልኩት — «እንዳልከው እኔም የቃላት ናዳ አልወድም ። የዘመኑ ግጥሞች የሚያስጠሉኝ ለዚህ ነው ። ሆኖም እንጨት ፣ እንጨት የሚል ደረቅ ፕሮፓጋንዳም ደስ አይለኝም ። ሰዎች ስሜት አላቸው ። ስሜታቸውን የሚነካ ነገር ይወዳሉ ።»

አልለማኝም ወይም መልሴ ደስ አላለውም ። ብቻ ፣ «የምታዘጋጃቸው ነገሮች አየር ላይ ወይም ጋዜጣ ላይ ከመውጣታቸው በፊት በቅድሚያ በማዕከላዊነት በጥንቃቄ ቢታዩ ይሻላል ብዬ አምናለሁ» ብሎኝ ወጣ ።

እኔም ተከትዬው ወጣሁ ።
ከሰለሞን በትረ ጋር ከፎቅ ስንወርድ ተገናኘን ። ሁለት ፣ ሁለት ደረጃዎች እየዘለለ ወደታች ይሮጥ ነበር ። ሁልጊዜ ይ ሮጣል ። አሁንም እርፎ ውስጥ እርፎ የተነሳ ይመስል ነበር ።

«እንዴት ነው ዝግጅቱ ሁሉ?» አለኝ ።
«ሁሉም ነገር ዝግጁ ነው....»
«ከእንግዲህ የጉባዔው መሳካት ወይም አለመሳካት በእና ንተ ሥራ ላይ ያረፈ ነው....»
«እግዜር ይርዳን....»

«እግዜር ስፖለቲካ ጆሮ የለውም» አለኝና ሮጠ ። እኔም ከፖለቲካ መምሪያ ወጥቼ ወደ ቤተ መንግሥት ሮጥኩ ። የፕሮ ቶኮሉ ሹም፣ ጓድ ተድላ ረጋሣ ቢሮው ተቀበለኝ። ስገባ በቴሌፎን ስለ እንግዶች አቀጣመጥ መመሪያ ይሰጥ ነበር ። መመሪያውን አስተላልፎ እስኪጨርስ ድረስ ጠበቅሁትና ፣ «መጥቻለሁ ጓድ ። ለምን ተፈለኩ?» አልኩት ።

«ምሣ እንድትበላ ታዘሀል» አለኝ ።

«መልካም ዜና ፓስታ እንደማይሆን ተስፋ አለኝ.....»

«የለም ። የሚሊሽያ ድራፍት ነው የምናቀርብልሀ» አለኝ ።

«ጥሩ ነው'ኮ እጋዴን በእሱ ብቻ ሦስት ቀን ኖሬአለሁ» አልኩት ።

«አዎ ፤ ለረሀብ ፣ ለጥማት ፣ በስኳር በጥብጠው ሦስት ቀን ካቆዩትም ለትንሽ ሞቅታ ጭምር ነው ። ዛሬ 'ሚሊ ድራፍት' ከጠፋ ጦሩ ያምፃል» አለኝና ያእጅ ሰዓቱን ተመልክቶ ብስጭት አለ ።

«ምነው? ምን ሆንክ?»

«የምግብ ሰዓት ማስከበር ፈጽሞ አቅቶኛል.....» ሲል «ኮሪደሩ» ላይ ጋጋታ ሰምቶ ደስ አለው ።

ሊቀ መንበርን ተከትለን ወደ ቤተ መንግሥቱ ምግብ አዳራሽ ገባን ።

ሁለት እጃቸውን ወደኋላ አጣምረው በመያዝ እቀርቅረው ነበር የሚሄዱት ። አሳብ የተጫናቸው ይመስላሉ ። የቀረበው ምግብ እንጀራና ወጥ ነበር ። ወስፋቶቼ ተንጫጩ ። ግን እንጀራውን የቆረሰ ሰው አልነበረም ። ሊቀ መንበሩ ምግቡን ትተው በአንዳንድ ጉዳዮች ላይ አሳብ ሲሰጡና ጥያቄ ሲያቀርቡ ነበር ። ቦታው ፣ የምግብ ቤት አዳራሽ መሆኑ ቀርቶ ቅልጥ ያለ የስብሰባ አዳራሽ መስሎ ታየኝ ። ሚኒስትሮች ፣ ኮሚሽነሮች ፣ የኃይል አዛዦች ወዘተ የሰውዬውን ጆሮ ለማግኘት ይሻማሉ ። አዲስ አበባ የቀረ ባለሥልጣን ያለ አይመስልም ፣ አንዳንዶቹ ምን ሥራ ኖሮአቸው እዚህ እንደመጡ ለማወቅ ባልችልም ቅሉ ። ከሥልጣን አካባቢ ርቆ መገኘት ብርድ ያስገባል ልበል! እና ፣ ያው እንደተለመደው አንዳንዶቹ ይበልጥ ይናገሩ ነበር ። ንግግሮቹ ያተኩሩት በመጀመሪያ ርዳታ መስጫ ክሊኒኮች ፣ በሆስፒታሎች ፣ በማገገሚያ ጣቢያዎችና በኮንስትራክሽን ሥራዎች ላይ ነበር ። አንዳንድ የኃይል አዛዦች ስለ ሎጂስቲክ ችግር አጥብቀው ሲያነሱ ይሰማሉ ። አንዱ ሌላውን ለማሳጣት የሚያደረገው ዙሪያ ጥምጥም ሙከራ ደስ አላለኝም ። ፊቴ የቀረበውን እንጀራ አይቼ በጣም ራበኝ ። ጓድ ሊቀ መንበር እንዴ

ጎረሱ። ሁሉም እሳቸውን ተከትሎ እንጀራውን ይቆርስ ጀመር ። ሊቀ መንበሩ ለምግብ ደንታ ያላቸው አይመስሉም ። ከስተው ታዩኝ ። እኔም እንጀራዬን ልቆርስ ስል ፣

«የሚዲያው ዝግጅት እንዴት ነው?» አሉኝ ። የቆረስኳትን እንጀራ ጥዬ ፣ «ጓድ ሊቀ መንበር ተዘጋጅተናል» አልኩ ።

«መላው የኢትዮጵያ ሠርቶ አደር ሕዝብ የዚህ ክፍለ ሀገር ችግር በራዲዮ ፣ በጋዜጣ ፣ በቴሌቪዥን ለመከታተል እንዲችል ማድረግ ያስፈልጋል ። ዛሬ ኢትዮጵያ ከዚህ የባሰ ሌላ ችግር የላትም ። የዚህ ክፍለ ሀገር ችግር ነቀርሳ ወይም ካንሰር ነው» አሉ ።

«ሁሉም ነገር ዝግጁ ነው» አልኩ ።

«ከውጭ የታዘዙት መሣሪያዎችስ?»

ገና እንዳልደረሱና ለምን እንዳልደረሱ ፣ ቢሆንም በሚቀጥለው ሣምንት ምናልባት ሊደርሱ እንደሚችሉ ፣ እስከዚያ ድረስ ግን ባሉን መሣሪያዎችና ፊልሞች ሥራውን ለመሸፈን ምንም ችግር እንደሌለብን ለማስረዳት ሞከርኩ ። አመለካከታቸው ደስ አላለኝም ። ሌላ ጥያቄ ሊያቀርቡልኝ ፈልገው ነበር ። የሁ ገ አ ዘ ዋና ጸሐፊ ከምግባቸው ላይ ቀና ብለው ፣ «ጓድ ሊቀ መንበር ፣ እባክዎን ይብሉ ። የቢሮ ሥራችን ወደ ገበታ ይዘን መቅረብ የለብንም ። ለ'ዳይጀሽን' ጥሩ አይደለም» አሏቸው ። «ጣፋጭ ነትስ!»

ጓድ ሊቀመንበር ስቀው መመገብ ጀመሩ ። እኔ ግን የምግብ ፍላጎቴ ጠፍቶ ነበር......

የ ቀ ይ ኮ ከ ብ ዘ መ ቻ ጥ ሪ
« ጦ ር ነ ት ና ሠ ላ ም »

ኢትዮጵያ ከጥንት ጀምሮ ከዓባይ ሸለቆ እስከ ቀይ ባሕር ባለው የተፈጥሮ ክልል መሐል ሕዝቧ ሲጋደልላት የኖረች አገር መሆኗን ለመካድ አይቻልም ።

በዚህ በሰሜን የሀገራችን ክፍል ዛሬ የገጠመን አክል በባሕርይው ለየት ያለ ቢሆንም ፥ አካባቢው ለአያሌ ዘመናት ለተደጋጋሚ ጦርነቶች ተጋልጦ ኖሯል ። ቱርኮች ፡ ግብጾች ፥ ኢጣልያኖችና መሰሎቻቸው መላ ሀገራችንን ለመውረር በተደ ጋጋሚ ጥቃት የሰነዘሩብን በዚህ በቀይ ባሕር በራችን በኩል ነው ።

ይህ የሰሜኑ የሀገራችን ክፍል የሥልጣኔያችን እምብርት እንደመሆኑ የኢትዮጵያችን ልዩ መታወቂያ የሆኑት የባሕል ቅርሶች ፥ ሀይማኖቶች ፥ ፊደላትና የመሳሰሉት መሠረታቸው ከ ዚሁ መሆኑ በተጨባጭ የተመሰከረለትና ሊካድ የማይችል ሲሆን የዚያኑ ያህል ተደጋጋሚ የውጭ ጥቃት የተሰነዘረብን ከዚሁ አቅጣጫ መሆኑም የማያከራክር ነው ።

ይህን ታሪካዊ አንድነት ለመጠበቅና ለማስከበር ካሌብ ቅዱሊስ የቀይ ባሕርን ጥግድ ሲገዛ ፥ ልብነ ድንግል በዱር ሲንከራተት ፥ ዮሐንስ መተማ ላይ አንገቱን ለሠይፍ ሲሰጥ ፥ አሉላ አባ ነጋ ፥ «ቀይ ባሕር የኢትዮጵያ ተፈጥሮ በር ነው» እያለ ዶጋሊ ላይ ቆሞ በለው ሲል ፥ ቴዎድሮስ ፡ «የቱ ወንድ ከንዱን ይይዛል!» ብሎ መቅደላ ላይ የመጨረሻ ጥይቱን ሲጠጣ ፥ ምኒልክና ጣይቱ አድዋ ላይ «ድሉ ያንተ ነው ያገሬ ጀግና!» እያሉ ምድሪቱን እቶን እሳት ሲያደርጓት ......»የሚል ንግግር ስሰማ የዘመናት ተጋድሎ ፊቴ ድቅን ብሎ ታየኝ። ሠላም ዘላለም እንደ ሰው የሚጠማት የፈረደባት አገር!

የመላ ኢትዮጵያ ሠርቶ አደር ሕዝብ ተወካዮች አንድ ላይ ተሰብስበው በተገኙበት ታሪካዊ ጉባኤ ፣ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ይዘት ፣ ዓላማና ግብ ጥር 17 ቀን 1974 እሥመራ ቤተ መንግሥት ቅጥር ግቢ ውስጥ ከሚገኘው ትንሣኤ አዳራሽ ለመላ ኢትዮጵያ ሕዝብ ተበሠረ ። የኢትዮጵያ ከተሞችና መንደሮች ፣ አምባዎችና ሸለቆዎች ጆሮ ብቻ ሆነው የዋሉበት ታሪካዊ ቀን ነበር ።

ቢሮዬ ቁጭ ብዬ ትንሣኤ አዳራሽ ውስጥ የሚገኘውን ጊዜያዊ ስቱዲዮውንና የአሥመራን ራዲዮ ጣቢያ በልዩ የስልክ መስመር በማስተባበር ታሪካዊውን ንግግር በራዲዮ «ሞኒተር» እያደረኩ ሳዳምጥ ፣ በመላ ኢትዮጵያ በብዙ ሚሊዮን የሚቆጠሩ ሰዎች ፣ በየፋብሪካቸው ፣ በየማሳቸው ፣ በየቢሮአቸው በየንግድ ቤታቸውና በየመኖሪያ ቤታቸው ጆሮዎቻቸውን ትራንዚስተር ሬዲዮኖች ላይ ተክለው እያዳመጡ ሲደነቁ ፣ ሲቆጩና ወኔያቸው በቁጣ ሲቀሰቀስ በዓይኔ ሕሊናዬ ይታየኝ ነበር ። በእርግጥም ንግግሩ የሚያስደንቅ ፣ ስሜት የሚነካ ፣ የሚያስቆጭና ወኔ የሚቀሰቅስ ፣ ባንጻሩም የተገንጣዮችን ታሪካዊ አነሳስና ዕድገት ፣ዓላማና አቋም ፣ አሁን ያሉበትን ሁኔታና ፖለቲካዊ ክስረት ቁልጭ አድርጎ የሚያሳይ ንግግር ነበር ። በሌላ መልኩ ግልጽ ውይይትም ነበር ። እና በመጨረሻም ፣ የክፍለ ሀገሩን ችግር ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ለመፍታት በቁርጠኛነት የተገባ ቃል ኪዳን ነበር ። የቀይ ኮከብ መደባዊ ጦርነት ታወጀ ። የቀይ ኮከብ ሠላም ጥሪ ቀረበ።ጦርነትና ሠላም ። ላለፉት ስምንት ዓመታት ሠላም እየናፈቀን በየግንባሩ ጦርነት ስንዋጋ ኖረናል ። መቼ ይሆን የአብዮት አምላክ ይቅር ብሎ ሠላም የሚሠጠን? እልኩ ። ከእንግዲህ አንዱ ሲሞት ሌላው ተመልካች የሚሆንበት ሁኔታ ከየት መጥቶ? አከተመ ። ለክፍለ ሀገሩ ሕዝብ የውሣኔ ቀን ነበር ።

ኩሉኔል በትሩ ተሰማ ቢሮዬ መጥቶ ነበር ። የጠመድኩትን ሬዲዮ አይቶ ፣ «ድስት የጣደች መልካም ባለሙያ መስለህ የለም እንዴ?» አለኝ ።

«ሥራ ቤት አይደለን? እመት አይሞላልሽ» አልኩት ።

«እንዲያው እውነት ፣ ንግግሩ በመላ ኢትዮጵያ ይሰማል አሁን?» አለኝ ።

«እሳምር ፡ ለማረጋገጥ ትፈልጋለህ?»
«እንዴት ብዬ»

«ቀላል ነው» አልኩትና ፣ ጎንደር ፣ ጎጃም ፣ መቀሌና አዲስ አበባ ከሚገኙት ዜና አገልግሎት መሥሪያ ቤቶች ጋር በስልክ አገናኘሁት ፡ በዜና አገልግሎት ዋና መሥሪያ ቤት አማካይነት ሐረርጌ ፣ ወለጋ ፣ ኢሉባቡር ፣ አርሲና ሲዳሞ ፣ ጋሞ ጎፋም ሳይቀር ንግግሩ በመሰማት ላይ እንዳለ አረጋገጥን ፡

«አሁን አመንክ? ዕድሜ ለትራንዚስተር ራዲዮ ፡ ኢትዮጵያ ዛሬ ጆሮ ብቻ ሆናለች ፡» አልኩት ፡ የወትሮው ፈገግታው ጠፍቷል ፡ ጸሐይ ያልነካው ቀይ ፊቱ ገርጥቷል ፡ ቀጠልኩና ፣ «ምነው አሳብ የገባህ ትመስላለህ? አልኩት ፡

«በጣም ሰግቻለሁ» አለኝ ፡
«ምነው?»

ጥያቄዬ አስገርሞት ሳቀና ፣ «እንዴት ምነው? ብለህ ትጠይቀኛለህ? ያገሪቱ መሪዎች እንዳሉ አንድ አዳራሽ ውስጥ ተሰብስበው እንዴት አልሰጋም? ወቸ ጉድ!» አለ ፡

«ምን ይሆናሉ ብለህ ነው?» አልኩት ፡

«ምንም ነገር ሊሆን ይችላል ፡ እነዚህ ወንበዴዎች ቀዛ ሰዎች አይደሉም ፡ ጀብደኞች ናቸው ፡ የዓለምን ጆሮ ወደ እነሱ ለመሳብ አንድ ነገር ሊያደርጉ ይችላሉ» አለ በመስኮት ሩቅ እየተመለከተ ፡

ውብ ጸሐይ ወጥታለች ፡ ቀዝቃዛ አየር ይነፍሳል ፡ ዘምባባ ዎች በዝግታ ሙዚቃ የሚደንሱ ይመስላሉ ፡

«እውነትምኮ ያስጋል ፡ ባሁኑ ወቅት አንድ ቅርጫት ውስጥ እንደምንገኝ እንቁላሎች ነን» አልኩት ፡

የኰሎኔል በትሩ ሲጋቶ እኔም ላይ ተጋባ ፡ ባለፈው ሰሞን ከተማውን ለመረበሽ ካንድም ሁለት ጊዜ ሙከራ አድርገው

ነበር ። እነ ኰሎኔል በትሩ በሠላም አልከረሙም ። አንድ ሌላ ኰሎኔል በዚሁ ምክንያት የተነሳ ከሥራው ተፈናቅሏል ። ኰሎኔል በትሩ ያለምክንያት አልሰጋም ። የቀይ ኮከብ ዘመቻ የብዙ ሰዎችን ደም ብዛት ከፍ ሳያደርግ አልቀረም ። እኔም ደህና አልነበርኩም ።

«ከተማውንና የከተማውን ክልል በስፋት ወጥረናል ። ቢሆ ንም ..... ቢሆንም.....» አለ የመስኮቱን መስተዋት በጣቶቹ እየቆ ረቆረ ። ትክሻው የቆጧ ሣጥን ይመስላል ። ግዱ ተደራርበ ማጅራቱ ላይ ሲታይ ትንሽ የእርከን ሥራ ይመስላል ።

«ታዲያ ምን አሰጋህ? » አልኩት ።

«አንድ የተጠነሰሰ ሤራ ቢኖርስ?» አለኝ ።

«እንደምን ያለ ሤራ?»

«ለምሳሌ እንደ ግድያና ሽብር.....»

«ካለ ዛሬ ያደርጉታል ወይም ሰሞኑን ፣ ምጽዋ ላይ.....» «ኖኖ ሁሉም ነገር እንደተወጠረ ያውቃሉ ። ግን አንድ ቦታ ፣ አንድ ነገር ይሸተኛል» በማለት ፊቱን ወደ እኔ መልሶ ፣ በነ ራችን ላይ ፣ ሥዕላይን ኢንተርቪው ያደረክበት ቴፕ አለህ? » ብሎ ጠየቀኝ ።

በቴፕ የተቀዳ የሥዕላይ ኢንተርቪው ነበረኝ ።

«ምን ያደርግልሀል?» አልኩት ።

«ያስፈልገኛል ።»

«የምትጠራጠረው ነገር አለህ?»

«ምን ቸገረህ? ቴፑ ካለ ስጠኝ» አለኝ ትዕግሥቱን እንደ መጨረስ ብሎ ።

«ከተጠራጠርክ ሰውዬውን ሰቅሎ መጠየቅ አይቀልም ወይ?» አልኩት ።

«እንዲህ ዓይነቱን ዘዴ መጠቀም ከቆምን ቆይተናል ። ሳያ ሰቃዩ መረጃ ማግኘት ይቻላል ። በዚህ ዓለም ተደብቆ የሚቀር ምስጢር የለም ። አንድ ሰው ምስጢሩን ላንድ ሌላ ሰው መግለጽ አለበት ። ምስጢራቸውን በልባቸው ይዘው የሚሞቱት ጥቂት ሰዎች ናቸው ።

«ምስጢሩን አፍና ከያዘ ይፈነዳል ማለቱ አይደለም።እርግጥ ምስጢራቸውን ላንድ ሰው ካልገለጹ የሚፈነዱ የሚመስላቸው ሰዎች አሉ ። ግን ሰው ሰውን መግሪያ ስለሚያደርግ አንድ ቦታ ላንድ ሰው ምስጢሩን ለማካፈል ይገደዳል ። ዘዴው ሳይታክቱ በር ማንኳኳት ነው» አለኝ ።

«ግን እነዚህ ሰዎች ፈጣኖች መሆናቸውን አትርሳ ። እንደ ምሰማው ከሆነ ፣ ለዓላማቸው የሚያስፈልጋቸው ሰዎች ጨርሶ የማይጠረጠሩ ዓይነቶቹን ነው ይባላል ። ያ ሰው ታማኝ ጎረ ቤትህ ወይም ጓደኛህ ሊሆን ይችላል ወይም የታመነ የመንግሥት ባለሥልጣን ፣ ወይም የሕዝባውያን ድርጅቶች ግንባር ቀደም መሪ» አልኩት ።

«ስለ እነሱ ብዙ የምታውቅ ትመስላለህ.....»

«ጋዜጠኛ መሆኔን አትርሳ» አልኩትና የሥዕላይን ቴፕ ከጠረጴዛ መሳቢያ ውስጥ እየፈለኩ ፣ «ቴፑ ምንም አዲስ ነገር የለበትም ። የሰጠኝ ኢንተርቪው እንዳሰብኩት አልነበረም ። አንተ ከጨመከው በኋላ ነው እኔ ያገኘሁት ። አስቀድማችሁ ብታስረዱን የተሻለ ነገር ሊገኝ ይችላል ። ግን ይህን አታደርጉም። ላንድ ዓላማ የምንሠራ አይመስላችሁም መሰለኝ!

«በኔ ግምት ፣ ከሥዕላይ ይልቅ ቀደም ብለው የገቡት በተ ለይም ሁለቱ ዓዶች ፣ ሻዕቢያ ላይ ከባድ ጉዳት ያደረሱ ይመስ ለኛል ። እንደምሰማው በሁለቱ ወዶገቦች ምክንያት ሻዕቢያ መላ ይዞቷንና ታክቲኳን ፣ የድርጅቷ ቦታዎች ሁሉ ሳይቀር ለመለወጥ ተገዳለች ይባላል ። ሥዕላይ የሰጠው ኢንተርቪው እንዲያው ነው ። የጎዳቸው ይመስል በራዲዮ ጣቢያቸው ስለእሱ ዘወትር ለምን እንደሚያላዝኑ አይገባኝም» አልኩት ።

«ነጥቡ እዚህ ላይ ነው ። ለምን!» አለኝ ።

«እንጃ ። ግን ሥዕላይ ከሰጠኝ ኢንተርቪው ልቤ የገባው አንድ ነገር ብቻ ነው ። እሱ እየቆጠቆጣቸው ይሆናል ጥቃት የሚወርዱበት.....»

«የቱ?» አለኝ ተቻኩሎ ።

«ነጻ አውጭዎች ነን እንላለን ። ግን እንደ እውነቱ ከሆነ ነጻ አውጭዎች አይደለንም ። የኤርትራን ሕዝብ ከማነው ነጻ የምናወጣው? ኢትዮጵያ ፣ ለምሳሌ ፣ እንደ እንግሊዝ ፣ እንደፈረንሣይ ፣ እንደ ጣልያን ፣ እንደ ፖርቱጋል ወይም እንደ ደቡብ አፍሪካ ወዘተ ኰሎኒያሊስት አገር መሆኗን ለማስረዳትና ለማሳመን እስከልቻልን ድረስ ትግላችን ከንቱና መሠረተቢስ ነው ። እንደ አልጄሪያ ፣ እንደ አንጎላ እንደናሚቢያ ወይም እንደ ዚምባቡዌ ሕዝቦች ጸረ ኮሎኒያሊስት ትግል የምናካሂድ አይደለንም ። እንደአምስቱ ዓመት የኢትዮጵያ አርበኞች ትግል ።

«ፖለቲካዊ ለውጥ ለማምጣት የእርስ በእርስ ጦርነት እያካሔድን ነው እንዳንል አይደለም ፣ ለምሳሌ በቻይና ፣ በኩባ ፣ በቪዬትናም እንደተካሔዱት ሕዝባዊ ትግሎች ። ቀደምም ሲል በፈረንሣይ ፣ በስፓኝ ፣ በሩሲያ እንደተደረጉት የእርስ በእርስ ጦርነቶች ፣ ወይም አሁን በኤል ሳልቫዶር በመደረግ ላይ ያለው የእርስ በእርስ ጦርነት ። የኛ ትግል ከነዚህ ትግሎች ጋር የይዘትም ሆነ የዓላማ ግንኙነት ወይም ተመሳሳይነት የለውም ። በአጠቃላይ ፖለቲካዊ ለውጥ ለማምጣት አይደለም የምንታገለው ። ቢሆን ኖሮ በኢትዮጵያ ሶሻሊስታዊ ሥርዓተ ማኅበርን ለመመሥረት የሚደረገውን ጥረት መጣሪያ አንስተን እንወጋም ነበር ። ታዲያ የትግላችን ይዘትና ዓላማ ፣ መነሻና መድረሻ ምንድነው? ባጭሩ በእብሪት ያበጠ ጠባብነት ካልሆነ በስተቀር ሌላ ትርጉም የለውም ያለው ብቻ ነው ጥሩ አድርጎ የሚታወሰኝ» አልኩት ።

«የሚናገረውን ሁሉ የሚያምንበት ይመስልሀል?» ብሎ ጠየቀኝ ።

«እንጃ ። እውነቱን ይሁን ውሸቱን በምን ዐውቃለሁ ። ግን ቢያምንበትም ባያምንበትም አባባሉ ሐቅ ነው ። ጠባብነት እስከሆነ ድረስ ባንድ አገር ውስጥ እንዱ ብሔረሰብ ሌላውን ቢንቅ ወይም በሌላው ላይ ቢቀልድ ምንም አይደለም ። ያለ ነገር ነው ። ግን መናናቅ ያገርን አንድነት እስከማጥፋት ድረስ መሔድ የለበትም ። ይህነው የሚያናድደኝ ። አልኩትና ቴፑን አውጥቼ ከሰጠሁት በኋላ ፣ «ወንበዴዎች ናቅፋ ላይ መሽገው ከመቆየት ሌላ ምርጫ የላቸውም» ያለውን ግን አሁንም አላመንኩበትም» ብዬ ጥርጣሬዬን ገለጽኩለት ።

«ለምን አላመንክበትም?»
«ሰው በራሱ ላይ አልቂት ይጋብዛል?»
«ታዲያ ምን ያደርጋሉ ብለህ ታስባለህ?»

«እንጃ ፡ ይኸ የወታደራዊ ኢንተሊጀንስ ጉዳይ ነው ፡ ብቻ ፣ ናቅፋ መሽገው እንደሚቆዩ መስለው በማወናበድ ፣ የወገን ጦር ወደዚያ ሲሔድ እነሱ ወደዚህ ቢመጡስ?» አልኩት ፡

ሳቀብኝና ፣ «የለም የናቅፋ 'ቤዝ' ለሕልውናቸው ያስፈልጋቸዋል ፡ የኀሬላ ንቅናቄ አድጎ ወደ 'ኮንቬንሽናል» አቋም ከተለወጠ በኋላ ተመልሶ ሊበታተን አይችልም ፡ ወደ ዜሮ መመለስ ማለት ነው ፡ ወደዜሮ ከተመለሰ በተናጠል ሊሙቱ ይችላሉ ፡ የለም ፣ ይህ ጦርነት ለእነሱም ሆነ ለኛ ወሳኝ ነው ፡ ቁልፍ ቦታ ናቅፋ ትሆናለች» ካለኝ በኋላ ፣ ዓይኖቹን እያሻሸ ፣ «ፈያሜታ ጊላይን አግኝተሀት ታውቃለህ?» ሲል ጠየቀኝ ፡

«ለምንድነው ሰው ሁሉ ስለእሷ የሚጠይቀኝ!? ከእሷ ጋር ምንም የለኝም ፡ አንድ ቀን ብቻ ነው ያየኋት ፡ ከዚያን ቀን በኋላ በስልክ ነው እንጂ ፊት ለፊት ተገናኝተን አናውቅም» በማለት ተናዘዝኩለት ፡

«ለምን እንድትገናኙ አታደርግም?» አለኝ ፡
«ለምን አደርጋለሁ? እስቲ ንገረኝ?»
«ቆንጆ ናት ፡ ይኸ ራሱ በቂ ምክንያት አይሆንም?»
«ገባኝ» አልኩት ፡
«ምኑ?»
«ከእሷ የምትፈልገው ነገር ያለ ይመስለኛል»
«ካልክ አዎን»
«እኔን ትተህ ለምን በራስህ ልጆች አትጠቀምም ፡ እሳት የሳሱ ልጆች አሉህ ፡ እኔ ጋዜጠኛ ነኝ እንጂ ሰላይ አይደለሁም ፣ ልምዱም የለኝም» አልኩት ፡

ለወሬ የሚያሸት ጥሩ አፍንጫ ያለው ሰው ጥሩ ሰላይ ነው ፡ በዚያ ላይ ደግሞ ጥሩ የአርበኝነት ስሜት ያለህ ይመስለኛል» አለ ፡

«እርበኝነት ከዚህ ጋር ምን ግንኙነት አለው?»

«ላገሩ ፣ ላብዮቱ ፣ ባጠቃላይ ለሕዝብ ደኅንነት የሚሰልል ሁሉ ባሁኑ ጊዜ እርበኛ ነው ። ሕዝብ ደኅንነት እንደ ድሮ ጸረ ሕዝብ አይደለም ። ለማንኛውም ነገር አስብበት» ብሎኝ ሊሔድ ሲል ፣ «ለምንድነው ፊያሚታን በቅርብ እንዳውቃት የምትፈል ገው?» አልኩት ።

«በእሷ አማካይነት ሌላ ሰው እንድትቀርብ ነው» አለኝ ።

«ለምሳሌ እንደማን ያለ ሰው?»

«ሥዕላይ በራኺ» ብሎኝ ሔደ ።

ሳልወድ ስለ ሥዕላይ በራኺ ማሰብ ጀመርኩ ። ድምጺ ሐፋሽ የተባለው የወንበዴዎች ራዲዮ ጣቢያ ከሐዲ — አድርባይ እያለ በየቀኑ ይወርድበታል ። ግን ለምን? እነ ኢሣይያስ አፈወ ርቂን ከመሠረቱ ጀምሮ ከሲ አይ ኤ ጋር የጠበቀ ግንኙነት እንደነበራቸው ማጋለጡ ይሆን የቆጠቆጣቸው? አሁን ሳስበው ፣ የግንኙነቱ ይፋ መውጣት ባሁኑ ወቅት ለእነሱ የሚበጅ እንጂ የሚከፋ መስሎ አልታየኝም ። ከጉዳቱ ጥቅሙ ያመዝናል ። አሜ ሪካ በኢትዮጵያ የደረሰባትን ጉዳት አትረሳም ። ቀይ ባሕርን የመሰለ ስትራተጂካዊ ሥፍራና ቃኘው ጣቢያን የሚያክል ዘመ ናዊ መገናኛ ማጣት ቀላል ጉዳት ባይሆንም ፣ ወደ ጥቁር አፍሪካ እመች መሸጋገሪያ የሆነች እንደ ኢትዮጵያ ያለች ታላቅ መድረክ ማጣት ዘላለም የሚያስቆጭ ነው ። ኢትዮጵያን እጥቶ ሶማሊያን ማግኘት ምንጊዜም ቢሆን ለአሜሪካኖች ምትክ ወይም ካሣ ሊሆን አይችልም ። እና አሁን አሜሪካኖች ከተገንጣዮች ሌላ በ ዚህ አካባቢ ምን መሣሪያ አላቸው? ከተቻላቸው በተገንጣዮች ትከሻ ተመልሰው ወደ 'ትራክ ኤ'ወደ 'ትራክ ቢ' ለመምጣት ይፈልጋሉ ። ቀይ ባሕር ። «ብራይት ስታር» ። ሥዕላይ የ'ብራይት ስታር'ን ዓላማ ከውስጥ ለማራመድ ይሆን ተመልሶ የመጣው?...... ባንድ ፊት አሳዘነኝ ። ከሁለት ዛፍ ያጣ ጉሬዛ!...... ግን ምን ሊያ ደርግ ይችላል?...... የጋዜጠኞች ጋጋታ አሳቤን አቋረጠው ።

የቴሌቪዥን ሰዎች ነበሩ ። ሲሠሩ የዋሉትን ፊልም በካር ቶን አሽገው ይዘዋል ።

«ታዲያስ ልጆች እንዴት ነበር?»

«ሞተናል ። ግን ፊልሙ ጥሩ ሳይወጣ አይቀርም ። ምናል ባት አንዳንድ ቦታ ድምጽ ይበላሽ ይሆናል ። ዛሬ ማታ ማሳየት ከቻልን ተአምር ይሆናል» አለ አንዱ ከመካከላቸው ።

«በኔ ይሁንብህ» አልኩትና ፣ ወደሌላው የጋዜጠኞች ቡድን መለስ ብዬ ፣» እናንተስ ተሳካላችሁ? በማለት ጠየኳቸው።

ሕዝቡ ባያለበት ንግግሩን በምን ሁኔታ ሲከታተል እንደዋ ለና ፣ ያለውን እስተያየትና ያደረበትን ስሜት በፊልም ፣ በፎቶ ግራፍና በዜና እንዲሠሩ ፣ አንድ የተሟላ የጋዜጠኛ ቡድን ወደ ከተማ ልኬ ነበር ።

«በጥሩ ሁኔታ ። ግሩም ነው ። ያልደረስንበት ቦታ የለም ። ግን ደክሞናል ። ጉሮሮአችን ደርቋል ። ሜሎቲ ቢራ ፋብሪካ ጋን ላይ ተቀምጠን ዝሑል ቢራ ሲጠማን ያሳዝናል» አለ ።

«ጋዜጠኞች ስትባሉ መቸም ገንዘብ አይበቃችሁም!» ብዬ ለዝሑል ቢራ አሥር ብር ጣልኩላቸውና ፣ «ግን ምሳችሁን እንደበላችሁ በቀጥታ ወደ ምጽዋ ። ፍጥነት ። እዚያ እንገናኛለን። እና በፊጠራችሁ ደግሞ መብራት ፣ ባትሪ ፣ ገመድ ምናምን እንዳትረሱ» አልኳቸውና ፊልሞቹንና ፎቶግራፎቹን ይዤ ወደ አርሚ አቪዬሽን በረርኩ ። ለዚሁ ሥራ የተመደበ የአርሚ አቪዬ ሽን ልዩ አይሮፕላን ተዘጋጅቶ ይጠብቀኝ ነበር ። ቲራቮሌን ወደኋላ እየተውኩ ወደ አርሚ አቪዬሽን በምበርበት ጊዜ ፣ ሁኔ ታው አሳቀኝ ፣ አወይ አለመታደል ። አሥመራ ላይ ጧት የተደ ረገውን ነገር ወደ አዲስ አበባ በአይሮፕላን ልኮ ማታ በቴሌቪ ዥን እንዲቀርብ ማድረግ እንደተአምር የሚታይ ነገር ይሁን? ለዚያውም ተሳክቶ ቢሆንልን! ሠላም ፣ ሠላም ፣ አልኩ የኢት ዮጵያ ዋና ፣ ዋና ከተሞች በሁለት አቅጣጫዎች በቴሌቪዥን መስመሮችና በራዲዮ መገናኛዎች ተገናኝተው ፣ ነገር ዓለም እንደ እሳት ሲቀጣጠል እየታየኝ። ቅዠት አይሉት ራእይ።ሠላም ይምጣ ፣ ብቻ የሚያሳዝነው ነገር ሚዲያዎችን ዞር ብሎ የሚያስታ ውስ የለም ። የዳቦ ጉዳይ ይቀድማል ። ሌኒን አንድ ጊዜ፣«ኮሚዩ ኒስቶች ሕልም ያያሉ?» ተብሎ ሲጠየቅ ፣ «ታዲያ ዳቦ ጠግበው ቢያገሱ የሚያድሩ መሰለህ? አዎ እናልማለን ፣ እኛ የምናልመው የተሻለ ዓለም ነው» በማለት የተናገረው ትዝ አለኝ ። ዓለም

ያለሚዲያ ምንድር ናት፣ እና ወደፊት ለችግራችን መፍትሔ የምንሻው በየትኛው መድረክ ላይ ይሆናል፣ በጦር ሜዳ ሆኖ መቅረት የለበትም አለበለዚያ መኖር ምን ይጠቅማል፣ የመግባባት፣የሠላምና የዕድገት መሣሪያ ካልሆነ ። የሚዲያ ማወናበድ ተጨምሮበት ይቅርና ፣ እንዲሁም ቢሆን ፣ ዓለም ተግባብቶ ለመኖር አልቻለም ። ምስኪን ዓለም! እና ደግሞ የመሐን ልጅ ትመስል ምትክ የሌላት እንደ ራሷን ፣ እንደ ብቻዋን ናት.....

ሻለቃ ታደሰ ቁሪቾ እንደ ድሮው በፈገግታ አልተቀበለኝም። ሰውነቱ ከሳ ብሎአል ። እንዲያው ሲመለከቱት ስጋት ያለበት ሰው ይመስላል ። ሥራ በዝቶበት ይሆናል በማለት ቀዝቀዝ ስላለብኝ ቅር አላለኝም ። የጦር አይሮፕላኖች ፣ ሄሊኮፕተሮች ፣ ትናንሽ አይሮፕላኖች በየደቂቃው ይነሳሉ ፣ ይወርዳሉ ፣ ሰውና ዕቃ ይጫኑና ይወርዳል ፣ አርሚ አቪዬሽን የእብድ ሠፈር መስሏል ። ግን ሻለቃ ታደሰ አይሮፕላኖች ሲነሱና ሲያርፉ ማየት እንደ በፊቱ ደስ የሚለው አይመስልም ። እንዲያውም አያያቸውም ።

«ምን እንዲህ አዘገየህ!» አለኝ ። ቁጣ እንጂ ጥያቄ አልነበረም ።

«ንግግሩ ትንሽ ዘግይቶ ስላለቀ ነው ። አይሮፕላኗ ለዚሁ ሥራ ብቻ አይደለም እንዴ የተመደበችው፣ ይደርሳል» አልኩት ።

«ቢሆንስ!» አለኝ እንደገና በቁጣ ።

ይህ ሰው ዛሬ ጤና የለውም እንዴ አልኩና በሆዴ ፣

«እሺ ጓድ ሻለቃ ። ነገሩ ከቁጥጥሬ ውጭ ሆኖብኝ ነው እንጂ አልዘገይም ነበር» አልኩትና ፊልሞቹን ሰጠሁት ።

በሌሎች ጊዜያት ወታደር ጠርቶ ያስጭን ነበር ። ዛሬ ግን ፣ ፊልሞቹ የታሸጉበትን ካርቶን ራሱ ይዞ ወደተዘጋጀችው አይሮፕላን ሲሮጥ በማየቴ ደስ አለኝ ። ወደ መኪናዬ ተመለስኩ ። ሠፈሩ ጆሮ ያደነቁራል ። የጦር አይሮፕላኖች ፣ አንቶኖቮች ይነሳሉ ፣ ያርፋሉ ። የመኪናዬን ሞተር አስነስቼ ልሔድ ስል ፣ ኪሴ ውስጥ የዘነጋሁት አንድ ጥቅል ፊልም ትዝ ብሎኝ ፣ ሞተሩን አጠፋሁና ተነስቼ ሻለቃ ታደሰን ፍለጋ ሮጥኩ ። አገኘሁት ። ካንድ ረጂም ፣ ቀጭን ፣ የመካኒክ ቱታ ከለበሰ ጠይም ወጣት

ጋር በሹክሹክታ እየተነጋገረ ፣ ፊልም ወደ አዲስ አበባ እንድት ወስድልኝ ከተመደበችው ልዩ አይሮፕላን ላይ ዕቃ ይጭን ነበር ። የማዳም መሎቲ አይሮፕላን የነበረች ናት ። ዘወር ባለ ሥፍራ ነበር የቆመችው ። በሚለዋወጡት የሹክሹክታ ንግግር ተመስ ጠው ነበር መሰለኝ ፣ ከኋላቸው ስመጣ ሁለቱም አላዩኝም ፣ አልሰሙኝም ። የያዙትን ሥራ ያጣድፋሉ ።

«ጓድ ሻለቃ» ብዬ ጠራሁት ።

ሻለቃ ታደሰ ድንገት ወደኔ ዞር አለ ፣ ለሁለት ይዘውት የነበረው ከባድ ካርቶን ከሁለተኛው ሰው እጅ አምልጦ ፣ አስ ፋልት ላይ ወርዶ ዘጭ ሲል ፣ ታሽጎ የነበረው ካርቶን ፣ ካንድ ጎን ተበጥርቆ አፉን ከፈተ ። ዓይኖቼ መሬት ከወደቀው ካርቶን ላይ ተተክለው ቀሩ ። ገና ከፋብሪካ የወጡ የሚመስሉ አዳዲስ ክላሺን መትረየስ መሣሪያዎች ብቅ ብለው ይታዩ ነበር ። አላስገረመኝም ። ሥፍራው አርሚ አቪዬሽን ነው ። ሁልጊዜ መሣሪያ ይጫናል ፣ ይወርዳል ። አዲስ ነገር አይደለም ። ዜና ሊሆን አይችልም ። ካርቶኑ ወድቆ ቢፈነዳና ፣ ፈንጂው አይሮፕ ላኗን ከተጫነችው ፊልም ጋር ቢያቃጥል ኖሮ ዜና ብቻ ሳይሆን ትራጀዲ ይሆን ነበር ። ይልቅ እንደ አዲስ ነገር ሆኖ ያስገረመኝ ነገር ቢኖር የሁለቱ ሰዎች ድንጋጤ ነበር ። ምን አስደነገጣቸው? ሁለተኛውን ሰው ከዚህ በፊት አንድ ቦታ ያየሁት መሰለኝ ፣ ቢሆንም ቦታው ጠፋኝ ። ወጣቱ መካኒክ ቶሎ ብሎ ነፍስ በመግ ዛት ፣ ምንም ነገር እንዳልሆነ አስመስሎ ካርቶኑን በመሸፋፈን በሲባጎ ያስር ጀመር ።

«ምንድን ነው!» አለኝ ሻለቃ ታደሰ በጎረና ድምጽ ።

«ይህችን ፊልም እኪሴ ውስጥ ረስቼ ነው ። »

«የምን መዝረክረክ ነው? ለምን በፊት አታስብበትም ኖሮአል?»

አለኝና የፊልሟን ጥቅል ከእጄ ምንጭቅ አድርጎ ወሰዳት ።

ሁኔታው ደስ አላለኝም — «ጓድ ሻለቃ ፣ ሥራ ሲበዛ ምን ይደረግ? ይኸው እንደምታየው ነው» አልኩትና ለማግባባት ያህል ፣ «ለመሆኑ መቼ ጊዜ ታገኝልኛለህ?» ብዬ ጠየኩት ።

«ለምን?»

«ስለዚህ ኢንተርቪው ጉዳይ.....»

«ጊዜ የለኝም.....»

«ይገባኛል ። ሥራ ይበዛብሀል ። ቢሆንም ከሰሞኑ ጊዜ ታገኝልኛለህ ብዬ ተስፋ አድርጌአለሁ ። ጡረታ ከመውጣትህ በፊት አንተን ኢንተርቪው ማድረግ አለብኝ ። ጥሩ ታሪክ ይወጣል» አልኩት ።

«አስብበታለሁ» አለኝ ሻለቃ ታደሰ ።

ሽበት በዝቶበታል ። ባለፈው ሰሞን ሳየው ብዙ ሽበት አልነበረውም ። ፊቱም ጠቁሮአል ። ሽበት ያልጨመረና ያልጠቆረ ማን አለ? የቀይ ኮከብ ዘመቻ ጊና ብዙ ሰዎች ያሸብታል ፣ ያጠቁራል ፣ ያከሳል ። እኔም ጥቂት ሽበት ሳላበቅል አልቀረሁም።

ከመሔዴ በፊት ፣ «በነገራችን ላይ» አልኩት —

«ያው እንደተለመደው አዲሳባ አርሚ አቪዬሽን ሔደው ነው የኛ ሰዎች ፊልሙን የሚወስዱት?»

«አይደለም ። ቦሌ» አለና ጀርባውን ሰጥቶኝ ፣ «ሌላ ጥያቄ ከሌለህ አሁን ሥራ ይበዛብኛል» ብሎ ነገረኝ ። አባባሉ ከዚህ ጥፋ እንደማለት ያህል ነበር ። እኔም ጊዜ አልነበረኝም ። አሳቤ ወደ ምጽዋ ሔዶ ነበር ።

ታ ላ ቅ በ ዓ ል
በ ር እ ሰ ም ድ ሪ

ከአሥመራ ወደ ምጽዋ መሔድ ከ7,500 ሜማ ከፍታ በጭ ንቅላት ወደ ታች ተወርውሮ ቀይ ባሕር ውስጥ እንደ መደፈቅ ያሀል ነው ። ደግነቱ የምጽዋ ሙቀት በወላፈናዊ ፈገግታው እጅ ነስቶ አልተቀበለኝም ። ምጽዋ በጥር ወር ከረምት ስለሆነ ትንሽ ይበርዳል ። ቢሆንም ፣ ለምጽዋ «ፌስቲቫል» ከኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ጉባኤ ላይ እን ዳለ ተነስቶ በየብስና በአየር ወደ ምጽዋ የተገለበጠው ሕዝብ ለበዓሉ በተለይ የተሠራውን ሹራብ ለብሶ ርእሰ ምድሪን አጣቦ ይታያል ። ምጽዋ የበዓል ስሜት አድሮባታል ። የበዓል አየር ይነፍስበታል ። የበዓል ሰንደቅ ዓላማዎች ይውለበለቡ ባታል ። ጸጥ ብሎ የተነጠፈው ቀይ ባሕር ፣ የምሽት ጀምበር ወርቃማ ጨረሮች ከላይ እየዘነቡ የሚሞሉት የቀለጠ ብር ፍላሽ ሐይቅ መስሎ ተንጥፎአል ። የምጽዋ አድማስ ቀይ ብርቱካን በመሰለ ቀለም ነዷል ። ወደ ምሽት ላይ ነበር ምጽዋ የደረስኩት ።

ምጽዋ በበዓል ስሜት ታድማና አሸብርቃ ብትታይም ፣ ውበቷ የሚማርከው ቀን ሳይሆን ማታ ነው ። ቀን ፣ ቀን ታንቀ ላፋለች ። ማታ ሲሆን ነው የምትነቃውና የምትደምቀው ። ቢሆ ንም የድሮ ውበቷንና ድምቀቷን አጥታለች ። ከሦስት ዓመት በፊት አስቃቂ እልቂትና ጥፋት የታየባት የጦርነት ዐውድማ ነበረች ። ጠበሳ ዕዳጋ ፊት ላይ አሁንም ይታያል ።

ሻዕቢያ ፣ ከታህሣሥ ወር 1970 ጀምሮ ለዘጠኝ ወሮች ፣ ምጽዋ ከሚገኙት አሥራ ሦስት ቀበሌዎች ውስጥ አሥሩን በቁጥጥር ሥር አድርጋ ነበር ። ዕዳጋ ፣ ከነዳጅ ማጠራቀሚ ያው አካባቢ ጀምራ ፣ የባሕሩን ጠርዝ ሳትለቅ ፣ በጉርጉሱም እስከ ስሚንቶ ፋብሪካ ድረስ በመመሸግና ፣ ሚካኤል ቤተ ክርስ ቲያን ላይ ሦስት ባለ ሀምሳ ካሊቨር መትረየሶች በመጥመድ

«ይገባኛል ። ሥራ ይበዛብሀል ። ቢሆንም ከሰሞኑ ጊዜ ታገኝልኛለህ ብዬ ተስፋ አድርጌአለሁ ። ጡረታ ከመውጣትህ በፊት አንተን ኢንተርቪው ማድረግ አለብኝ ። ጥሩ ታሪክ ይወጣል» አልኩት ።

«አስብበታለሁ» አለኝ ሻለቃ ታደሰ ።

ሽበት በዝቶበታል ። ባለፈው ሰሞን ሳየው ብዙ ሽበት አልነበረውም ። ፊቱም ጠቍሮአል ። ሽበት ያልጨመረና ያልጠቆረ ማን አለ? የቀይ ኮከብ ዘመቻ ጎኖ ብዙ ሰዎች ያሸብታል ፥ ያጠቁራል ፥ ያከሳል ። እኔምጥቂት ሽበት ሳባበቅል አልቀረሁም።

ከመሔዴ በፊት ፥ «በነገራችን ላይ» አልኩት —

«ያው እንደተለመደው አዲሳባ አርሚ አቪዬሽን ሔደው ነው የኛ ሰዎች ፊልሙን የሚወስዱት?»

«አይደለም ። ቦሌ» አለና ጀርባውን ሰጥቶኝ ፥ «ሌላ ጥያቄ ከሌለህ አሁን ሥራ ይበዛብኛል» ብሎ ነገረኝ ። አባባሉ ከዚህ ጥፋ እንደማለት ያህል ነበር ። እኔም ጊዜ አልነበረኝም ። አሳቤ ወደ ምጽዋ ሔዶ ነበር ።

ታ ላ ቅ በ ዓ ል
በ ር እ ሰ ም ድ ሪ

ከአሥመራ ወደ ምጽዋ መሔድ ከ7,500 ጫማ ከፍታ በጭንቅላት ወደ ታች ተወርውሮ ቀይ ባሕር ውስጥ እንደ መደፈቅ ያህል ነው ። ደግነቱ የምጽዋ ሙቀት በወላፈናዊ ፈገግታው እጅ ነስቶ አልተቀበለኝም ። ምጽዋ በጥር ወር ክረምት ስለሆነ ትንሽ ይበርዳል ። ቢሆንም ፣ ለምጽዋ «ፌስቲቫል» ከኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ጉባኤ ላይ እንዳለ ተነስቶ በየብስና በአየር ወደ ምጽዋ የተገለበጠው ሕዝብ ለበዓሉ በተለይ የተሠራውን ሹራብ ለብሶ ርእሰ ምድሪን እጣቦ ይታያል ። ምጽዋ የበዓል ስሜት አድሮባታል ። የበዓል አየር ይነፍስበታል ። የበዓል ሰንደቅ ዓላማዎች ይውለበለቡባታል ። ጸጥ ብሎ የተነጠፈው ቀይ ባሕር ፣ የምሽት ጀምበር ወርቃማ ጨረሮች ከላይ እየዘነቡ የሚሞሉት የቀለጠ ብር ፍሳሽ ሐይቅ መስሎ ተነጥፎአል ። የምጽዋ አድማስ ቀይ ብርቱካን በመሰለ ቀለም ነዷል ። ወደ ምሽት ላይ ነበር ምጽዋ የደረስኩት ።

ምጽዋ በበዓል ስሜት ታድማና አሸብርቃ ብትታይም ፣ ውበቷ የሚማርከው ቀን ሳይሆን ማታ ነው ። ቀን ፣ ቀን ታንቀ ላፋለች ። ማታ ሲሆን ነው የምትነቃውና የምትደምቀው ። ቢሆንም የድሮ ውበቷንና ድምቀቷን አጥታለች ። ከሦስት ዓመት በፊት አስቃቂ እልቂትና ጥፋት የታየባት የጦርነት ዐውድማ ነበረች ። ጠበሳ ዕዳጋ ፊት ላይ አሁንም ይታያል ።

ሻዕቢያ ፣ ከታህሣሥ ወር 1970 ጀምሮ ለዘጠኝ ወሮች ፣ ምጽዋ ከሚገኙት አሥራ ሦስት ቀበሌዎች ውስጥ አሥሩን በቁጥጥር ሥር አድርጋ ነበር ። ዕዳጋ ፣ ከነዳጅ ማጠራቀሚያው አካባቢ ጀምራ ፣ የባሕሩን ጠርዝ ሳትለቅ ፣ በጉርጉሱም እስከ ስሚንቶ ፋብሪካ ድረስ በመመሸግና ፣ ሚካኤል ቤተ ክርስቲያን ላይ ሦስት ባለ ሀምሳ ካሊቨር መትረየሶች በመጥመድ

ወይ ንቅንቅ ፣ ወይ ፍንክች ያባ ቢላዎ ልጅ ብላ ነበር ። ዕዳጋንና በወገን ጦር ቁጥጥር ሥር የነበሩትን ሦስት ቀበሌዎች ፣ ማለትም ጪሌትንና ሁለቱን ምጽዋዎች የሚያገናኘውን ብቸኛ ድልድይ አላሸጋግር አለች ። ወደ ምሽጎቿ መጠጋት የሚቻለው ጨው በሚመረትበት ረግረግ መሬት ብቻ ነበር ። በዚያ መሔድ ደግሞ እልቂትን በራስ ላይ እንደመጋበዝ ነበር ።

፣

አብዮታዊው ነጻ አውጭ ሠራዊት ዕዳጋ ላይ የነበሩትን የሻዕቢያን ምሽጎች ሰባብሮ እንዴት ለመግባት እንደቻለ ወደ ኋላ መለስ ብዬ አሁን ባስበው በጣም ደነቀኝ ። እጅግ የሚያስደ ንቅና በእውነትም ትንፋሽ የሚያሲይዝ ወኔ የተሞላበት ጀብዱ ፣ ቆራጥነት የተሞላበት መስዋእትነትና አኩሪ አብዮታዊ እርበኝ ነት የታየበት ፣ ቀይ ሰው የጠቆረበት ፣ ጥቁሩ ሰው የቀላበት ፣ ሳንጃ ሲሞሻለቅ ፣ የሰው ልጅ አንገት ላንገት ተናንቆ የተዋደ ቀበት አሰቃቂ ጦርነት ነበር ። ራስን አሳልፎ ለሞት የመዳረግ ተልእኮ ነበር ።

ተልእኮው እንዲህ ነበር ። የሻዕቢያ አመሻሸግና አሰላለፍ ሲጠና ቆይቶ ዕቅድ ወጣ ። እቅዱን በማውጣት ላይ የተሳተፉት መኰንኖች ከዘመቻው አዳራሽ ለተወሰነ ጊዜ እንዳይወጡ ተደረገ ምስጢር እየባከነ አስቸግሮ ነበር ። ያለ ዕድል ሆኖ አብዮታዊው ሠራዊት ከወገንም ከጠላትም ጋር ተመሳጥሮ ነው የሚኖረው ። ውጊያ እንደማታ ሲሆን ፣ ቀን ሠራዊቱ እንዲዝናና ተደረገ ። ማታ ከምሽቱ ሦስት ሰዓት ላይ ፊሽካ ተነፋ ። ዕቅዱን የሚያው ቁት መኰንኖች ጦራቸውን ይዘው ከንጋቱ አሥራ አንድ ሰዓት ላይ ወጡ።የማወናበጃ ተኩስ ጎሕ ቀደደ ። አንዱ ግንባር ከናቫል ቤዝ ተነስቶ ረግረጉን መሬት በመያዝ በሚካኤል ቤተ ክርስቲያን አቅጣጫ ሲሔድ ፣ ሁለተኛው ግንባር ከጪሌት ተነስቶ እናት ምጽዋንና ዕዳጋን ወደሚያገናኘው ትልቁ ድልድይ ገሰገሰ ።

«ምንድን ነው የምትጠብቀው !» አለ አስተኳሽ መኰንን ። «እንዴት ብዬ? »

«ተኩስ ነው የምልህ!» ብሎ ሽጉጥ አወጣበት ። ተኳሹ «ቅዱስ ሚካኤል ይቅር በለኝ» በማለት ሁለቱ አማተበና መድ ፉን ለቀቀው ። ሚካኤል ቤተ ክርስቲያን ላይ ተጠምደው

የነበሩት የሻዕቢያ መትረየሶች ጭጭ ፥ ምጭጭ አሉ ። የወገን ጦር በሁለቱም ግንባር ሳንጃ ባፈሙዝ ብሎ የእጅ ቦምቡን እንደ ያዘ ከጠላት ምሽጐች ውስጥ እየዘለለ ይገባ ጀመር ። ከቀኑ አምስት ሰዓት ላይ የሻዕቢያ ምሽጎች እንዳሉ ተሰበሩ ። የወንበዴ መንጋ ተረፈረፈ ። የዕዳጋ ጦርነት ፍጻሜ ሆነ ። ከወገን ጦር 6 ሺህ ሰዎች ይሰዋሉ ተብሎ ተገምቶ ነበር ። በዕዳጋ ጦርነት የሞቱት ስድስት መቶ ሰዎች ብቻ ነበሩ ። የሻዕቢያ ምርጥ ተዋጊ ዎች እንዳሉ ያለቁበት ፥ ምሽግ የመመሸግ ጥበቧና ጀብደኝነቷ የታየበት ጦርነት ነበር ። ዕዳጋ ከፎርቶ አጠገብ ፥ አሸዋ ውስጥ ተቀብረው የቆዩ ሁለት የሰው ጭንቅላት አጥንቶች አግኝቼ እየተመለከትኩ ሳስብ ነበር የቆየሁት ። በመጨረሻ ሁለቱን አጥንቶች አስተያየሁ ። የትኛው ይሆን የቱ? አንዱን ከሌላው ለይቼ ለማወቅ አልቻልኩም ። ሁለቱም አንድ ዓይነት ቅርጽ ያላቸው የኢትዮጵያውያን ጭንቅላት አጥንቶች ነበሩ ። ሁለቱንም አጥንቶች ካገኘኋቸው ሥፍራ መልሼ በጥንቃቄ አሸዋ ካለበስ ኳቸው በኋላ እያዘንኩ ወደ መኪናዩ ስሔድ እንደ ንፋስ የሚበሩ ቶዮታ ከሩዘር መኪናዎች ወደኔ አቅጣጫ ሲመጡ አየሁና ቆም አልኩ......

«ጸጋዬ ! »

ሰለሞን በትረ ነበር ። እሱ ድንገት የመኪናውን ፍሬን ሲይዝ ዓይኖቼን ጨፈንኩ ። ከኋላው ይበሩ የነበሩ አጃቢ መኪና ዎች ሲላተሙ ነበር ። እሱ ደንታ አልሰጠውም ።

«ምን ታረጋለህ እዚህ?»
«ጉብኝት ላይ ነበርኩ......»
«ከመቼው?»
«ንቅናቄ የሙያችን አንዱ አካል አይደለ?» አልኩት ።
«ግባ» አለኝ ።
«ወዴት?»
«ጉርጉሱም ላይ የሚደረገውን ዝግጅት አይተን እንመለ ሳለን ። ግባ» አለኝ ።
«መኪናዩስ?»
፮ «ምንም አትሆንም ። መንገዱም ፥ ከተማውም ተወጥሯል ። ከአሥመራ እስከ ምጽዋ ያለው መንገድ እንዴት እንደተወ ጠረ አላየህም?» አለኝ ።

መኪናው ላይ ወጥቼ ተሳፈርኩ ። ፒፓ ባፉ ይዟል ። መኪናው ባንዳፍታ ተነስታ መብረር ጀመረች ። እንደ እብድ ነው የሚነዳው ። በጠየቀኝ መሠረት ከአሥመራ ወደ ምጽዋ ከእሱ ጋር ባለመምጣቴ ዕድሌን አመሰገንኩ ። በነፋሲት ፣ በእምባቲካላ ፣ በጊንዳዕ ፣ በዶንጎሎና በዶጋሊ ገደላ ገደል ጠርዞች ላይ እንደዚህ እየበረረ ቢያመጣኝ ኖሮ ይኸኔ ቢያንስ ሁለት ኪሎ ከብደት ቀንሼ ነበር ። የምጽዋ መንገድ እንኳን በረውበት እንዲሁም ሲያዩት የራስ ጠጉር ተነስቶ እስኪቆም ድረስ ያስፈራል ።

«የጢቱ ሥራ እንዴት ተሳካልህ?» አለኝ ።
«ጥሩ ነበር ። ኢትዮጵያ ጀሮ ብቻ ሆና ነበር ።»

«ተአምር ነው!» ብሎ ፒፓውን እንደነከሰ በጥርሶቹ መካከል በመነጋገር ፣ «መኝታ አገኘተሀል?» ሲል ጠየቀኝ ።
«አዎ ፣ ዕድሜ ላንተ ዳሕላክ ክፍል ተይዞልኛል ። ግን ብዙ ሰዎች ክፍል አጥተው ሲያግርሩ ሰምቻለሁ ።»

ፒፓውን ካፉ አወጣና ፣ «ተዋቸው እባክህ! የፕሮቶኮል በሽታ ያለባቸው ሰዎች አሉ ። እኔን የሚያሳስበኝ ያንዳንድ ሰዎች ማግረር ሳይሆን የአጠቃላዩ ሥራ መሳካት ነው» እንዳለኝ ከጉርጉሱም ወደ ምጽዋ ይጓዝ የነበረው ባቡር ሲያልፍ አይቶ «ሌላው ተአምር ደግሞ ያውልህ» አለ — «ወንበዴዎች ሰባብረው ለምሽግ የተጠቀሙበት ሐዲድ የተሠራው ባሥራ አምስት ቀን ነው። ሰው መሥራት ከፈለገ የማይሠራው ተአምር የለም ። የሳሊበላኪነት ቡድን ፥ «ፈጣን ነው ባቡሩ ባቡሩ» የሚለው ዘፈን እየዘፈነ በሐዲዱ ላይ ሲጓዝ አይታይህም?»
«ይታየኛል » አልኩት ።

«ታውቃለህ? እስቲ አስብ» አለና እንደገና ፒፓውን ካፉ አውጥቶ «አንዳንዴ ባሰበው ይህ አብዮት ያስደንቀኛል ። 56 ሺህ ተማሪዎችን ባንድ ጊዜ ለዕድገት በኅብረት ዘመቻ ማሰለፍ ፣ ታጠቅ ጦር ሠፈርን ከመቅጽበት ማቋቋም ፣300,000 ሺህ ሚሊሺያ በጥቂት ወራት ውስጥ አሠልጥኖና አስታጥቆ ለውጊያ ብቁ ማድረግ — ይህ ሁሉ እና አሁን ደግሞ ለቀይ ኮከብ ዘመቻ ጉባኤ በሺ የሚቆጠሩ ሰዎችን ከመላ ኢትዮጵያ አሰባስቦ ጢት አሥመራ ፣ ከሰዓት በኋላ ምጽዋ እንዲገኙ ማድረግ — ቀላል ሥራ

አይደለም ። ድርጅታዊ አሠራር ይጠይቃል ። ከአብዮቱ በፊት ኢትዮጵያ ስንት ክፍለ ጦር እንደነበራት ታውቃለህ? አራት ብቻ ነበሩ ። አሁን ስንት እንዳለን ታውቃለህ? ሦስት እጅ እጥፍ ። በእውነት ያብዮት የማደራጀት ችሎታ ያስደንቀኛል ።

«እውነቱን ነው የምልህ ። በአብዮት ሂደት ውስጥ አልፈን እዚህ ለመድረስ ዕድሜ ያገኘን ሰዎች ባገኘነው ልምድ ፣ ወደ ፊት አብዮት ለማካሔድ የሚነሱትን ሕዝቦች ልንረዳ እንችላለን። ካንጋፋ ሶሻሊስት አገሮች ልምድ ይልቅ ፣ አብዮት ለማካሔድም ሆነ ለመከላከል የኛ ልምድ ይበልጥ ይጠቅማቸዋል ። አንዳንዴ ሳስበው ስለአብዮት የሚያማክር ኩባንያ ለምን አላቋቁምም? እላለሁ ። የኛ አብዮት ታሪክ የድርጊት ገድል ነው ።»

የመኪናውን ፍጥነት ቀነሰ ። ጉርጉሱም ባሕር ዳርቻ ላይ የድንኳን ከተማ አብቦ ይታያል — ቅጠልያ ፣ ቀይ ፣ ሰማያዊ ፣ ብጫ ድንኳኖች ።

«ማን ይህ ሁሉ በምን ኪሣራ?» አልኩት ።
«የቱ?»
«አሁን ያልከው ሁሉ ። »

መኪናውን አቆመ ። ሞተሩን አጠፋ ። ከኋላ ይከተሉት የነበሩት አጃቢዎች ከመቼው ተስፈንጥረው እንደወረዱ ባላውቅም ፣ ከሰለሞን መኪና ዙሪያ ፈንጠር ፣ ፈንጠር ብለው ቆመው ነበር ። ከመኪናው ከመውረዱ በፊት ፣ «ጋዜጠኞች ስትባሉ ፣ ከሙያችሁ መነጽር ጉድለት የተነሳ ነው መሰለኝ ፣ ሁልጊዜ ተቃራኒውን ነገር የምታዩ ተጠራጣሪ ፍጡሮች ናችሁ ። ታውቃለህ? የሰው ልጆች ታሪክ በሙሉ የድርጅታዊ አሠራር ዕድገትና ጥንካሬ ታሪክ ነው» አለኝና ከመኪናው ወረደ ።

የምጽዋ ፌስቲቫል ኮሚቴ አባሎች መጥተው ከበውት ነበር። ተፈጥሮአችን ሆኖ ባለሥልጣን ከበብ ፣ ከበብ ፣ አጀብ ፣ አጀብ ፣ ተሽቀዳድሞ ግንባር ማስመታት እንወዳለን ልበል! ወዲያውኑ መዓት ሰዎች መካከል ገብቶ ጠፋብኝ ። ጉርጉሱም ባሕር ዳርቻ ውብ ነው ። ማዕበል በማዕበል ላይ እየተደራረበ ፣ እያሰመሰመ ፣ እንደ ጋራ እየተናደ መጥቶ ፣ ለባሕሩ ዳርቻ የሚሰግድ ይመስል

ወደ ላይ ተነስቶ ተመልሶ ይወድቅና አሸዋውን አጥቦ ይመለሳል ። ከመሐል አገር የመጡ ፣ ምናልባትም ባሕር ምን እንደሚመስል በሕይወታቸው አይተው የማያውቁ የሚመስሉ ብዙ ሰዎች ፣ ወንዶችና ሴቶች ፣ የሰማይ ስባሪ መስሎ የተነጠፈውን የባሕሩን ስፋት ፣ የማዕበሎቹን ያነሳስና ያወዳደቅ ተፈጥሮአዊ ስልት ጨዋታ ፣ ዝም ብለው አፋቸውን ከፍተው በአድናቆት ይመለከታሉ ። ከባሕሩ ወሰል ጉብታ ላይ ወጥታ የተንሳፈፈች የምትመስል መርከብ ካድማሱ ትግ ቆማ ከሩቅ ትታያለች ። የኤሌክትሪክ ብርሀን ጨረሮች ባሕቁ ላይ እየተንጸባረቁ ልዩ ልዩ ጥላዎች በመፍጠር የቀለማት ትርኢት ማሳየት ጀምረዋል ። በብዙ መቶ የሚቆጠሩ እንግዶች ከየድንኳኖቻቸው ወጥተው ባሕር ዳርቻው ላይ ፈሰው ይታያሉ ። የባሕር ዳርቻው የልዩ ልዩ ብሔረሰቦች አባላት ፣ የሀይማኖት መሪዎችና የሕዝባውያን ድርጅቶች ተወካዮች አንድ ላይ ተሰብስበው የተገኙበት የድንኳን ከተማ ሆኗል ። የምጽዋ ፌስቲቫል የሚከፈትበት ቀን ዋዜማ እንደመሆኑ ፣ አዲስ አበባ ከሚገኙ ቲያትር ቤቶችና ከልዩ ልዩ ክፍላተ ሀገር የመጡ የኪነት ጓዶች በየሠፈራቸው የሚያሰሙት ጥዑመ ሙዚቃ አየሩ ላይ እየተንጣለለ ይሰማል — ከባሕሩ ላይ ይንሳፈፋል ፣ ከማዕበሎቹ ጋር እየተላጋ ይወድቃል ።...... ሰለሞን በትሩ አስጠራኝ......

«የት ነበርክ?» አለኝ ።
«እየዞርኩ ስመለከት ነበር ።»
«ዝግጅቱ እንዴት ነው? ደስ አይልም ወይ?»
«ጥሩ ነው ። ደስ ይላል ።»

«እዎ ፣ ነገ ጉርጉስም ላይ መብላት ፣ መጠጣት ፣ መጨፈር ነው ። ኢትዮጵያ ላለፉት አራት መቶ ዓመታት እዚህ ባሕር በሯ ላይ ተደስታ አታውቅም ። ቀይ ባሕር ላይ ስትደማ ነው የኖረችው ። ባንጻሩም ፣ ቀይ ባሕር ለሕልውናችን ምን ያሀል አስፈላጊ እንደ ሆነ — ሕይወታችን ትንፋሻችን መሆኑን ማወቅ ይጠቅማል ።

እርግጠኛ ነኝ ፣ ከመሐል አገር ተጋብዘው ከመጡት ውስጥ ብዙዎቹ ቀይ ባሕር የት እንደሆነና ምን እንደሚመስል አይተው አያውቁም ። ለብዙዎቻችን የአስተሳሰብ አድማሳችን ከመንደራችን ፣ ከወንዛችን አልፎ አይሔድም ። እውነቱን ነው ፣ የኢትዮ

ጽያ ሕዝብ በሙሉ እዚህ መጥቶ ቀይ ባሕርን ለመመልከት ቢ ችል እንዴት ደስ ባለኝ — ያባቶቹን ተጋድሎ ታሪክ በቀላሉ ይረዳ ነበር ። የቀይ ኮከብ ዘመቻችንንም ትግል ዓላማ ይበልጥ ይገነዘብ ነበር» በማለት ንግግር አደረገልኝ ።

ሰለሞን እንዴ መናገር ከጀመረ ሙሉ ንግግር አድርጎ ሳይ ጨርስ ንግግሩን አያቋርጥም ። ከንግግሩ ትንሽ ማስታወሻ ወሰ ድኩለት ። ቀይ ባሕርንና የኢትዮጵያን ሕዝብ ሕልውና በሚመለ ከት አንዳንድ ጥሩ ነጥቦች ነበሩት ። ቀጠለና ፣ «እነዚያ ትኩሎች ይታዩሀል?» አለኝ በጣቱ ወደ ትኩሎቹ እየጠቆመኝ ።

በተደረገው ዝግጅት ሁሉ የተደሰተ ይመስላል ። የምጽዋ ፌስቲቫል ኮሚቴ እንደ ንብ ሲሠራ ነበር የከረመው ። አንዳን ዶቹ የኮሚቴው አባሎች ከድካምና ከስጋት የተነሳ ሰውነታቸው ሊፈርስ የደረሰ ይመስላሉ ።

«አዎ ፣ ይታዩኛል» አልኩት ። ሁለት ትላልቅ ትኩሎች ተሠርተው ነበር ።

«በአይሮፕላን ሣር የተጫኑላቸው ትኩሎች ናቸው» አለኝ። ዝም አልኩ ።

«በምን ኪሣራ አትለኝም?» አለኝ ወደ መኪናው እየሔደ ። የቸኮለ ይመስላል ። ሁልጊዜ ይቸኩላል ። መኪናዩ ጋ አደረሰ ኝና ፣ «ተከተለኝ» አለኝ ።

«ወዴት ደግሞ?»

«ወደ ካሌብ አዳራሽ የፎቶግራፍ ኤግዚቢሽን ዝግጅት ማየት እፈልጋለሁ.....»

«እዚያ ነበርኩ ። አዳራሹ ውስጥ ማድረግ ያለብንን ዝግ ጅት ሁሉ አጠናቀናል ። በበዓሉም ሥፍራ አስፈላጊው ሁሉ ተደርጓል ። ለነገ ተዘጋጅተናል ። አሁን የሚያስፈልገኝ ነገር ቢኖር እረፍት ብቻ ነው» አልኩት ።

«የፌስቲቫሉ ጠቅላላ ፕሮግራም ደርሶሀል?» አለኝ ።

«አዎ ። ዶጋሊ ላይ ነገ የሚደረገው ሥርዓት በስንት ሰዓት እንደሆነ ግን አላውቅም.....»

«ባሥራ ሁለት ሰዓት እዚያ መገኘት ነው ። ትክክለኛውን ሰዓት እኔም አላውቅም» ብሎኝ በረረ ።

በጊዜ ለመተኛት አስቤ ነበር ወደ ሆቴሌ የተመለስኩት ። ባሕሩ በመስኮቴ ወለል ብሎ ይታያል ። በሚሊዮን የሚቆጠሩ የመብራት ነጸብራቆች ባሕሩ ላይ ይጫወታሉ ። ማዕበሎች እየተ ነሱና እየወደቁ መጥተው የባሕሩን ዳርቻ አጥበው ሲመለሱ ይሰ ማል ። እንቅልፍ እምቢ አለኝ ። «ሻወር» ወስድኩና ወደ ሆቴሉ ቡና ቤት ወረድኩ ። ቢራ ጠምቶኝ ነበር ። ችግሩ ለእግር መረ ማመጃ ቦታ አልነበረም ። ከጉባኤው ላይ ተነስተው የመጡት ባለሥልጣኖች ቡና ቤቱን አጣበውት ይታያሉ ። አንዳንዶቹ ይሳሳቃሉ ። ሌሎቹ ይከራከሯሉ ፣ ጥቂቶቹ በምር የሚወያዩ ይመ ስላሉ ። አንዳንዶቹ ደግሞ ቢራ የሚያልቅባቸው መስሏቸው ሳይሆን አይቀርም ፣ ባንኮኒውን ተደግፈው ይህን ያላበው ቢራ ባናት ባናቱ ይሉታል — ይከለብሱታል ። በመስተንግዶው መዝረ ክረክ የሚያግርሩም ሰዎች ነበሩ ። ትርምስ ነበር ። ኩሉኔል በትሩ ተስማ ጥግ ይዞ ቆሞ ባለሥልጣኖችን በዓይኑ የሚቆጥር ይመስላል ። ነገሩ ፍየሎችን እንደሚገድ ሳይሆንበት አልቀረም ። ተከላይ ዘድንግል ካንድ ረጅም ሰው ጋር ያወራ ነበር ። የሰውዬው መልክ ትዝ አለኝ ። ቀትር ላይ አርሚ አቪዬሽን ከሻለቃ ታደሰ ጋር ያየሁት ወጣት መካኒክ ነበር ። በፊትም ይህን ሰው ያየሁት ከተከላይ ጋር እንደሆነ አሁን ትዝ አለኝ ። ወደእነሱ ልሔድ ስል ሥዕላይ በራኺ በባለሥልጣኖች መካከል ሲሽሎከለክ አየ ሁትና ፣ ተሽሎክልኬ ሔጄ ትከሻውን ያዝኩት ።

«ሄይ ሳልቬ ብጺይ ጸጋዬ ። አለኝ»
«የት ጠፍተህ ከረምክ?» አልኩት ።

«አለሁ ። ከነገ ወዲያ ማታ በሲምፖዚየሙ ላይ የማቀርበ ውን ጥናት ሳዘጋጅ ነበር የከረምኩት ። ሰሰው ጊዜ አትስጡም» አለ ።

«የምንሰጠው ጊዜ ስለሌለን ነዋ.....»
«ሩጫው እንደሚያዛልቃችሁ ተስፋ አደርጋለሁ.....»
«አንደ አንተ ማን ነህና?»
«እኔ..... እኔማ ወዶ ገብ ነኝ» አለ በምሬት.....

«ወዶገብ ማለት ትተናል ። አሁን«በሠላም ወደ ማኅበረሰቡ የተመለሱ» እያልን ነው የምንናገረው አሁን ደስ አለህ?»

«በሙሳም አልከውን»
«ታዲያ ምን እንበል?»

ምጸታዊ ፈገግታ አሳይቶኝ ዝም አለ ። ዓይኖቹ ይቅበዘበዛሉ ። የሚጠብቀው ሰው ያለ ይመስላል ። የረጋ መንፈስ አይታይበትም ።

«የምታቀርበው ጥናት ስለምንድነው?»
«ሻዕቢያ ከሲ አይ ኤ ጋር ስላላት ግንኙነት...»
«ምን ይጠቅማል?»

«አድሐሪ አቋም ያላት መሆኗን ለማጋለጥ ይረዳል ። እንዴት ምን ይጠቅማል ትላለህ?» አለኝ ፊቱን በጥንቃቄ እያጠና ።

«ታሪካዊ ግንኙነታቸውን ማጠናከር ይሆናል ብዬ ነው ። አዲስ ክስተት አይደለም ። ሲ አይ ኤ ለጥቅሙ ፣ ሻዕቢያ ለሕልውናዋ ሁለቱም ለጥቅማቸው እንደሚፈላለጉ እናውቃለን ፣ ወይስ አይደለም?» አልኩት ።

የንዴት ጥላ ከፊቱ ላይ ውልብ ሲል አየሁ ። መልስ አልሰጠኝም ቀጠልኩና ፣ «ሻዕቢያ እንደ ጠባዎች ናቅፋ ተራራዎች ላይ ተንጠላጥላ ከመጠበቅ ሌላ ምርጫ የላትም» ያልከውን ነገር አሁንም ከልቤ አልተቀበልኩትም አልኩት ።

«ለምን? ሌላ ምን ምርጫ ይኖራታል?»

«ኃይሏን እንደገና በትና የደፈጣ ውጊያ ማካሄድ፣በከተሞች ሽብር መፍጠር — የልማት ሥራ እንዳይካሔድ ማድረግ — ሕዝቡ እንዳይደራጅ የገበሬ ማኅበሮች መሪዎችን ማፈን — እንደ ዚህ ያሉትን ነገሮች ለማድረግ ምን ይሳናታል?» አልኩት ።

«ዝጋ በቃ...! ታላቅ ምናብ አለህ!» አለና በነገሩ ሳቀ ።

«በቅርብ ጊዜ የመጣህ እንደመሆንህ ይህን ነገር ማወቅ ነበረብህ ። እንዴት ሳታውቅ ትቀራለህ? የማዕከላዊ ኮሚቴ አባልም ነበርክ» አልኩት ።

እንደገና ፊቴን በጥንቃቄ ሲያጠና ከቆየ በኋላ ፣ «የማዕከላዊ ኮሚቴ አባል ሁሉ ምስጢር ያውቃል አሉህ? በተለይ ፣ የሻዕቢያ አመራር ዝግ ነው ። ትእዛዝ ትፈጽማለህ እንጂ አትወያይበትም ። ለማንኛውም ነገር የመረጃ ሰዎች ሚና መጫወት ይቅርብህ ። በጋዜጠኛነትህ ብትረጋ ይሻልሀል ። ወይስ ሙያህን ልትቀይር አስበሀል? ግን አዝናለሁ» አለኝ ።

«ምን የሚያሳዝንህ ነገር ተናገርኩ?»
«ተጠራጠርከኝ.....ግን አንተ ምን ታደርግ? ዕድላችን ነው..»

«መጠራጠሬ አይደለም ። ለማወቅ ፈልጌ ነው ። እውነቱን ነው የምልህ እኛ ጋዜጠኞች ጥያቄ በመጠየቅ ነው አንድ ነገር ለማወቅ የምንችለው ። እና ደግሞ ከሁኑ ሙያዬን መቀየር አል ፈልግም ። ማይክሮፎን ላይ ነው የምሞተው ። ጋዜጠኛ ሲያረጅ ባይሆን ዲፕሎማት ይሆናል እንጂ ሰላይ አይሆንም» ስለው—

«ለምን?» ብሎ ጠየቀኝ ።
«ዲፕሎማት ከሆን ምንም ባይሠራ እንኳን በብርጭቆ እያያዙ እያሳፍርም ፣ ያሳምረዋል ። ለምን ቢራ አልጋብዝህም?» አልኩት ።

«ሌላ ጊዜ ። አሁን የምጠብቀው ሰው አለኝ ። ምን አስቸኮለህ? አብረን የምናከብራቸው ብዙ ድሎች ይጠብቁናል» ብሎኝ ሔደ ። ቢራ ፍለጋ ሔድኩ።የሚጠብቀው ፊያሜታ ጊላይን ይሆን? እያልኩ አስብ ነበር ።

«ሚስተር ቲቪ!»
መጽሐፈ ዳንኤል ነበር።ባንኮኒውን ተደግፎ ቢራ ይጠጣል።
«ታዲያስ ሚስተር ኢኮኖሚ!» አልኩት ።

ነጭ የበጋ ልብስ ፣ እንደ በረዶ የነጣ ስስ ሸሚዝ ፣ ከሰማያዊ ከራቫት ጋር ለብሶ ሽክ ብሎአል ። የተቀባው የወንድ ሽቶ ከሩቅ ይጣራል ።

«ውዥንብር ፣ ውዥንብር ነግሷል!»
«ምን ሆንክ?» አልኩት ።

«ተቀብሎ የሚያስተናግደን የለ ፡ መኝታ አልተያዘልን ። ቢራ በነጻ መስሎኝ ነበር ። እንዲህ መሆኑን ባውቅ ኖሮ ከአሥመራ እግሬን አላነሳም ነበር» አለ ።

«ስለመኝታ ምን ችግር አለ? ጉርጉሱም ላይ ሺ ድንኳኖች ተተክለው ፡ የእንግዳ ያለህ ይላሉ....»

«ማ እኔ! አሸዋ ላይ ድንኳን ውስጥ ላድር?»

አዎ ፡ መጽሐፈ አሸዋ ላይ መተኛት ቀርቶ በእግሩ መሬት ለመርገጥም ይጠየፋል ።

«ስትዞር ማደር ነዋ ። ምጽዋ የሰዓት ገደብ የለም ። እዚህ የሚነጋው ሲመሽ ነው ።»

«የት ይኬዳል? ሴቶቹ ጠፍተዋል» አለ....

«ልክ ነህ ። የኤርትራ ቆነጃጅት ወደ ጂዳ ፡ አቡ ዳቢ ኮብል ለዋል ። ገንታቸው እዚያ ሆኖ የለም እንዴ? » አልኩት ።

«ነፍሳቸው ትኮነን ! » ብሎ ቀለደና ፡ ሥራው እንዴት ነው? አለኝ ።

«እንደ ውሻ መርጥ ፡ የውሻ ሕይወት ነው ። ቤተክርስቲያን እንደ ገባች ውሻ መዋከብ» አልኩትና ግማሽ ብርጭቆ ቀዝቃዛ ቢራ ጨልጬ ቸስ እያደረገኝ ሲወርድ በእርካታ ከተነፈስኩ በኋላ ፡ «በኢኮኖሚስ ግንባር?» ብዬ ጠየኩት ።

ሳይናገር መሳቅ ይወዳል ። ዞር ብሎ ትከሻው ላይ የሚስቃት ልዩ ሳቅ አለችው ። ዛሬ እንደአጋጣሚ ንጭንጭ አላለም ። መነጫነጭ ሲጀምር እንደ አውሬ ሰው ይሸሻል ። ሰው እያነጋገርም ። ብቻውን ይሔዳል ። ብቻውን ይበላል በሽታው ሲነሳ ። ዶክተር ዮሐንስ ቤት ባንድ ጣራ ሥር ከእሱ ጋር የምንኖር ሰዎች ለግም ንት የማናየው ጊዜ አለ ። ስናጣው አክስቱ ጋ ሔዶ ይሆናል እያልን እንቀልድበታለን ። የሚሔድባቸውን ሱቆች አክስቶቼ ናቸው ይላቸዋል ። እና ብዙ አክስቶች አሉት ።

«የደም ብዛቴ ተነስቶብኛል» አለ ።

«ሆድህስ ተሻለው?»

«እናንተ ጋዜጠኞች በሰው እንደቀለዳችሁ ነው የምትኖሩት» አለኝ ።

«እናንተ ኢኮኖሚስቶችስ?» አልኩት ።

«እኛ ቀልድ አናውቅም ። ዓለምን ለመለወጥ የሚሠሩ [illegible] ። እነማን ናቸው ዓለምን የለወጧት — ታው [illegible]

[illegible]

[illegible] ዓለምን ይለውጣሉ» አለ ።

«እና አንተ እዚህ ከመጣህ ምኑ ለውጥ አስገኘህ?» አልኩት።

«ዶፖዎቹን ሞልቻለሁ ። የኮንስትራክሽኑ ሥራ ተያይዟል ። በቅርቡ አገልግሎት መስጠት የሚጀምሩ ክሊኒኮችና ሆስፒታሎች ይገኛሉ ። ስንዴና ሸቀጣ ሸቀጦች እንደ ልብ ናቸው ። የጭነት መኪናዎች ሞልተዋል ። ምን ትፈልጋለህ ሁሉም ነገር በሽ በሽ ሆኗል» አለ በምጸታዊ አነጋገር ።

«ዕድሜ ላንተ» አልኩት ።
«ወድጄን መሰለህ?»
«እህሳ?»

«ኧረ ይህ አይቻልም የሚል ቋንቋ የለም ። ይቻላል ማለት ብቻ ነው ፣ ማንኛውም አይቻልም ፣ አያዋጣም የሚል ቃል የአድኃሪዎች ቋንቋ እንደሆነ አድርገው የሚቆጥሩ ሰዎች አሉ ። ግን ኤኮኖሚያችን እየደማ ነው» አለ ።

«መድማቱን እንዲያቆም ምን ማድረግ አሰብን ትላለህ?»
«ዲፕሎማሲ ወዳጄ ። ይህ ዓለም በስጠኝና ልስጥህ ፍልስፍና ነው የሚገዛው ። እና ኢንቬስትመንት ። ሥራ መፍጠር ። ሠርቶ በሠላም የመኖር ዕድል ከተፈጠረ ወንበዴዎች ዘላለማቸውን እየቀመሉ በረሀ ለመኖር የሚመርጡ ይመስልሀል? ወንበዴዎች ምን እያሉ መዝፈን እንደጀመሩ ሰምተሀል?» አለ ።

«ምን?»
«አታ እምላኸ አታ ፈጣሪ
ወዲ ሠብዶ አብ በረኻ ይበሊ
ካብ ዓይንናስ ዓይነኛ እንዶ ይፈሪ» እያሉ መዝፈን ጀምረዋል አሉ ። «ግራር ጥላ ሥር ቁጭ ብለው ቅማል ከሰውነታቸው

ላይ መልቀምን የሚመርጡ አይምሰልህ ። እያንዳንዷን ቅማል ቅጭ አድርገው በነደሉ ቁጥር በልባቸው አገሬ ማሪኝ ሳይሉ አይቀሩም» አለር [illegible]

ማሲ ፍጻሜ ቅጥያ ነው [illegible]

[illegible] ብዬው ሌላ ቢራ ካዘዝኩ በኋላ ፣ «የተቀሩት አምስት ረጅም ሰዎች የት ሔዱ?» አልኩት ።

ዶክቶር ዮሐንስ ቤት አንድ ላይ የምንኖረው ሰባት ሰዎች ፣ «ሰባት ረጅም ሰዎች» የሚል ቅጽል ስም ወጥቶልናል ። አልቤርጎ ቻዎ የሚኖሩት የቀይ ኮከብ ዘማቾች መቸም ለሰው የማያወጡት ስምና የማይፈጥሩት ቀልድ የለም ። እንደ እውነቱ ከሆነ ረጅም የምንባል ሰዎች አይደለንም ። ምናልባት ጥላዎቻችንን አይተው ይሆናል ። መጽሐፈ መልስ ይሰጠኛል ብዬ አልነበረም የጠየቅሁት ። የት ፣ የት እንደሚገኙ ጥሩ ግምት ነበረኝ ። ሱስሎቭ ይኸኔ ተኝቶ አብድ የሚያክል የቲዎሪ መጽሐፍ ያገላብጣል ። ሌላውም እንደ ልማዱ በጊዜ ሔዶ ተኝቶ ይሆናል ። በጊዜ እንደ ዶሮ መስፈር ይወዳል ። ሦስተኛው ከአዲስ አበባ ጋር ስልክ ይዞ ይሆናል ። ሲጃራ አከታትሎ እያቀጣጠለ ከባለቤቱ ጋር በስልክ አንድ ሰዓት ሳያወራ አይተኛም ። ሲጃራ ለመተው በየቀኑ ይጥራል ። ሲጃራ የሚያስጥል ነገር ይፈልጋል ። ብልሐቱን ይጠይቃል ። በቀን ሁለት ፓኮ ኒያላ ያጤሳል ። ጢሱን አይውጥም ። ላፍ ፣ ላፍ ፣ ቡን ፣ ቡን ያደርጋዋል ። ሐቀኛና ቁም ነገረኛ በለሆነ እናከብረዋለን ። አጉል ቀልድ አይወድም ። አራተኛው «አጅሬ ያራዳ ልጅ» ይኸኔ ተኳኩሉ ወጥቶ ቆንጆ ልጅ ፍለጋ ከተማውን በማሰስ ላይ ይገኛል ። በአጥ ተጥዶ የሚያድር ይመስላል — ሲያዩት ። አምስተኛው ከቢራ ሌላ ፍላጎት የለውም ። ይኸኔ «ቢራን የፈጠረ አምላክ» እያለ ቢራ ፣ ቢራ ይላል ።

«ሁሉም እንደ ጠባያቸው በተግባር ተሰማርተው ይሆናል» የማለት መጽሐፈ ያልጠበኩትን መልስ ሰጠኝ ።

«ምን ለማለት ፈልገህ ነው?» አልኩት ።
«የተፈጥሮ ግዴታ...»

«እክስቶች! ለመሆኑ ስንት አክሰቶች አሉህ?» ሳቀና ፥ «ምን እንደተባልን ሰምተሀል?» አለኝ ።

«ምን ተባልን?»

«ቀይ ኮከቦች በናቅፋና ባሥመራ ሴቶች ላይ ነው ለመዝመት የመጡት እንባላለን.....»

ና

ነገሩ አሳቀኝና ፥ «ታዲያ ምናለበት ። ጦርነትና ፍቅር አይለያዩም ። መጣንላቸው እንጂ አልመጣንባቸውም ። ይግረምሆና ብዙዎቹ ያሥመራ ሴትላጤዎች ከትግሬ ወንድ ይልቅ ከመሐል አገር የመጣውን ይመርጣሉ ይባላል ። የመሐል አገር ሰው እንደ ጣልያን ሴት አክባሪ ነው የሚሉት ፈሊጥ አላቸው ። ባንጻሩ ፥ የትግሬ ወንድ እንኳን የሚያውቃትን ቀርቶ የማያውቃትንም ‹የኔ ነች ፥ ነበረች› እያለ ማውራት ይወዳል እያሉ ይፈራሉ» ብዬው የጀመርኩትን አሳብ ጨርሼ ሳልነግረው ፥ ሥዩም ሠረቀ ብርሀንና አሸብር እየተጣደፉ ወደ ባንኮኒው ሲመጡ አየኋቸውና ሠላምታ ሰጠኋቸው ።

«ቢራ ልጋብዝህ?» አለኝ ሥዩም ።

«ኩባንያህ ማትረፍ ጀምሮአል መሰለኝ?» አልኩት ።

«አሳምሮ ። ያዲሳባ ሴቶች ለጌጥ ሟች እስከሆኑ ድረስ ምን ችግር ይኖራል?» አለና ቢራውን ባንድ ትንፋሽ ጨለጠው ።

«የቸኮላችሁ ትመስላላችሁ.....»

«ሁለት ሬሣዎች በእጃችን ላይ ይገኛሉ.....»

«የምን ሬሣዎች ?»

«ኋላ እነግርሃለሁ» ብሎኝ ሊሔድ ሲል ያዝኩት ። ሰው ወሬ ጀምሮልኝ ሲያቋርጥብኝ አልወድም ። ሆዴን ያመኛል ።

«የመሐል አገር ሰዎች ናቸው ይሆን?»

«አይደሉም ሁለቱም የእዚህ አገር ሰዎች ናቸው ።አንድ ሴት ፥ አንድ ወንድ ። ሴትዮዋ በአሥመራ እኔ ነኝ ያለች ያናጠጠች ሐብታም የታወቀ ሴክሬቶ ባለቤት ነበረች ። ሰውዬው አሁን በቅርቡ ያንድ ቀበሌ ሊቀ መንበር ሆኖ የተመረጠ ነበር ። ሁለቱም ያሥመራ ኗሪዎች ነበሩ» አለኝ ።

«ምን ሆነው ሞቱ?»

«ባሕር ላይ ተንሳፈው ነው የተገኙት.....»

«ምክንያቱ ምን ይሆን?»

«ተገድለው ባሕር ውስጥ የተጣሉ ይመስላል። አሁን ልሒድ?» አለኝ ።

«ፖለቲካዊ ግድያ ይሆን?»

«መሆን አለመሆኑን ለማጣራት ነው የምንቸኩለው» አለኝና ሔደ ። ተያይዘው ሮጡ — ሥዩምና አሸብር ።

«ምን ነበር የሚሉህ እነዚህ የሕዝብ ደኅንነት ልጆች?» አለኝ መጽሐፌ ።

«ሁለት ሬሳዎች ባሕር ላይ በመንሳፈፍ ላይ ይገኛሉ ነው የሚሉት ። ጥሩ ዜና ይወጣዋል ። ሁኔታውን መከታተል አለብኝ» አልኩት ።

«እናንተ ጋዜጠኞች ትገርሙኛላችሁ» አለኝ ።

«ምነው?»

«ጥሩ ዜና ይሆናል ብሎ ነገር! ሰው ሲያጣጥር ብትደርሱ ፣ ምን ይሰማዎታል? ነገሩን እንዴት ያዩታል?» ብላችሁ ሳትጠይቁት አትቀሩም ። በል ወንድሜ ፣ እኔ በጊዜ ማደሪያዬን ልፈልግ» አለኝ ።

«ምነው ፈራህ?»

«በዚህ ግርግርና ውዥንብር ውስጥ ምን የማይሆን ነገር አለ ብለህ ነው? ጧት ባሕር ላይ ተንሳፍፌ መገኘት አልፈልግም ።» እንደ መጽሐፌ ለሕይወቱ የሚጨነቅና የሚሰጋ ሰው አጋጥሞኝ አያውቅም ። የጠጣሁት ሁለት ቢራ ሥራውን ሠራ መሰለኝ ፣ እድሮብኝ የነበረው ድካም ለቀቀኝ ። ምሽቱም ገና ለጋ ነበር ። ምጽዋ ላይ ሲመሽ ነውና የሚነጋው በጊዜ ሔዶ መተኛት ኃጢአት መሰሎ ስለታየኝ መጽሐፌ ዳንኤልን ትቼ ጋዜጠኞቹን ፍለጋ ወጣሁ ። እየዞርኩ በየቡና ቤቱ ፈለኳቸው ። ይኸ ከመሐል አገር የመጣው ሰው የፈረደበትን ቀዝቃዛ ቢራ ከነአረፋው እያነሳ ዝም ብሎ ይጋታል ። ጋዜጠኞቹ የትም አልነበሩም ። እነዚህ ጨሉፌዎች ወደ ጉርጉሱም ሔደው ይሆናል በማለት ወደዚያ በረርኩ። በሙቶ የሚቆጠሩ መኪናዎች ወደ ጉርጉሱም ባሕር ዳርቻ ሲሔ

ዱም ከዚያ ሲመለሱም መንገዱ ላይ ይታዩ ነበር። የድንኳን ከተማው ሺ ደመራ ተደምሮ የተቀጣጠለበት መስሏል ። ጭፈራውና ዘፈኑ ይቀልጣል — እዚህ የትግሬ — እዚያ ያማራ — ወዲህ የኦሮሞ ወዲያ የጉራጌ ። ቀዝቀዝ ያለው አየር ከጭፈራውና ከዘፈኑ ጋር ተዳምሮ መንፈስ ያድሳል ። ቅርብ መስሎ ከሚታየው ጥቁር ሰማይ ላይ የፈሰሱት ከዋክብት በደስታ የሚደንሱ ይመስላሉ ። እና የቀይ ባሕር ማዕበሎችም ያረግዱ ነበር ። አንዳንዴ ማዕበሎቹ ላንዳፍታ ጸጥ ሲሉ በየቦታው የሚነደው እሳት ነጸብራቅ ፣ ዘመናዊ በዓሊ የሳለው የሕይወት ጥላ የሚመስሉ ዝብርቅርቅ ጥላዎች ባሕሩ ወለል ላይ ይፈጥራል ። አሁን እንዲያው ከተፈጥሮ የበለጠ ስዕል የት ይኖራል? እያልኩ የባሕሩን ጠርዝ ይዤ እየተከዝኩ ሳዘግም ፣ አንዲት ልጅ ብቻዋን ፣ ካንድ ጠርብ ድንጋይ ላይ ቆማ ማዶ — ሰማዩና ባሕሩ የሚሳሳሙበትን አድማስ ስትመለከት አዩሁ ። ባሕሩ የቆመችበትን ድንጋይ እያጠበ ይመለሳል ። ከባሕር የሚመጣው ቀዝቃዛ አየር ጠጉሯን እያነሳ አየር ላይ ይነሰንሰው ነበር ። በቀጭን መያዣ ከብ ትከሻዋ ላይ ተንጠልጥሎ ጀርባዋን ገልጦ የሚያሳይ ነጭ ፣ አጠር ያለ የበጋ ቀሚስ ለብሳለች ። የባሕርን አምላክ የምታመልክ ነጭ ርግብ መስላ ታየችኝ ። ፎቶግራፍ ማንሻ ምነው በያዝኩ ኖሮ አልኩ ። ከድንኳኖች መንደር የተተኮሰው ርችት ጥቁሩ ሰማይ ላይ ድንገት ሲፈነዳ በሺ የሚቆጠሩ ልዩ ልዩ አበባዎች ጨለማው ላይ ረገፉ ። ደንግጣ ዞር ስትል መልኳ ታየኝ ። ከሩቅ ተወርውሮ የሚመጣው የኤሌክትሪክ ብርሀን ትንሽ ፣ ትንሽ ያሳያል ። እሷ ትሆን? ወይስ አይደለችም? እያልኩ ተጠጋኋት ። እሷ ነበረች ።

«ፌያሚታ!»

በመጀመሪያ ማን እንደሆንኩ አላወቀችኝም ። በጣም ተጠጋኋትና ፣ «ጸጋዬ እባላለሁ ። ታስታውሺኛለሽ?» አልኳት ።

«ዋአ! እሂዳአ!»
«ብቻሽን እዚህ ምን ታ'ረጊያለሽ?»
«ብቻዬን አይደለሁም ።»
ዞር ፣ ዞር አልኩ ሰው ፍለጋ ። ማንም አልነበረም ።
«ማን አለ?» አልኳት ።

«ባሕሩ ። ከባሕር ጋር ሆኖ ማንም ሰው ብቻዬን ነኝ ለማለት የሚችል አይመስለኝም ። ባሕር ሳይ እንጃ ደስ ይለኛል ፣ ደግሞም አዝናለሁኝ ። የባሕር ስፋትና ጥልቀት ያጫውተኛል ። ሌላ ጓደኛ ምን ያስፈልጋል? — አባቴ ይሙት» አለች ።

በረዶ መሳይ ጥርሶቿ የልብ ቅርጽ ካላቸው ከንፈሮቿ መካከል ተፈልቅቀው ወጥተው ብቅ አሉ ።

«ምናልባት ልክ ነሽ ። ባሕር ሕይወት ነው» ካልኳት በኋላ ፣ «ብዙ ጊዜ እዚህ ትመጫያለሽ?» ብዬ ጠየኳት ።

ነፋስ አየር ላይ የሚነሰንሰውን ጠጉሯን ከፊቷ ላይ ወደኋላ እያደረገችና ፣ «አው ። በፊት ብዙ ጊዜ እመጣ ነበር ። ለመጨረሻ ጊዜ የመጣሁት ከስምንት ዓመት በላይ ይሆናል» አለች ።

«በስልክ ምጽዋ እንገናኝ ስትይኝ ቀልድሽን መስሎኝ ነበር። እንዲጋጣሚ ሆኖ ተገናኘን» አልኩ ፣ የባሕሩን ስፋት በዓይኔ እየተከተልኩ ።

«ለምን ቀልዴን መሰለህ?»
«እንጃ ። ምናልባት ካነጋገርሽ ይሆናል ።»
«ኖኖ ። ቀልዴን አልነበረም ። ቀይ ባሕርን ማየት ናፍቆኝ ነበር ። ፌስቲቫሉ ጥሩ አጋጣሚ ሆነልኝ...»
«ብቻሽን ነው የመጣሽው?»
«ኖኖ ። ከሰዎች ጋር ነው ።»
«ከሥዕላይ ጋር?»
«አው» አለችና ሳቀች ።
«ታዲያ እንዳንቺ ያለች ቆንጆ ልጅ በዚህ ዉለግ ብቻዋን ለመልቀቅ ሆዱ እንዴት ቻለ?» አልኳት ።

ጠጉሯን እየነሰነሰች ፣ «ውሸቴን ነው አባቴ ይሙት ። ቀጥታ መልስ መስጠት አይሆንልኝም ። ግን ምን ዓይነት ሴት ነኝ?» አለች ።

«ጣፋጭ ዋሾ...»

«አንቴ ደግሞ ጣፋጭ ደደብ» አለችኝ ።
ሳቅሁኝ ። ሳቀች ። ተሳሳቅን ።
«ታዲያስ የባሕር አማልክት?» አልኳት ።

«አማልክት ካልከኝ ፣ እስኪ ስገድልኝ» አለችኝ ። ጸሎት እንደሚያደርስ ሰው እጆቼን አንድ ላይ አጣምሬ ባንድ ጉልበቴ ፊቷ ተንበረከክኩ ።

ሳቀችና ፣ «አባቴ ይሙት ያበደ ደደብ ነህ ። በሥነ ሥርዓት» አለችኝ ።
«አው ። በሥነ ሥርዓት» አልኩ የእሷን አነጋገር አስመስዬ።
«እኔ እንደሱ ነው የምለው አንቴ? አባቴ ይሙት ፣ በሥነ ሥርዓት ደደብ ነህ.....»
«የትኛው ሆቴል ነው ያረፍሺው?»

ዝም ብላ ቀረች ። ድንገተኛ የሆነ የስሜት ለውጥ እንዳደረ ባት ተሰማኝ ።
«ምነው የማይሆን ጥያቄ ጠየኩ?» አልኳት ፣ ይህች ልጅ ሴት ነብር ሳትሆን አትቀርም እያልኩ በልቤ ።

«ኖ ኖ!»
«እህሳ?»
«መኝታ አልያዝኩም.....»
«እዬ አንቺ ጣፋጭ ዋሾ! አሁንስ አልታለልሽም.....»
«አባቴ ይሙት — እውነቴን ነው ። አንቴ ፣ ኋላ እውነትም ብናገርህ ላታምነኝ ነውኮ?»

አመንኳት ።

«እስካሁን ምን አቆየሽ? ወይስ እዚሁ ከባሕር ዳርቻ ከናፈ ቅሺው ባሕር አጠገብ ለማደር ፈልገሽ ይሆን?»

«ክፍል ተይዞልኝ ነበር.....»
«ታዲያስ?»
«እዚያ ለማደር አልፈለኩም ።»
«ምነው ጥሩ ክፍል አይደለም?»

«ኖ ኖ — ስለክፍሉ አይደለም.....»
«ታዲያ ምንድነው?»

ምክንያቱን ልትነግረኝ አልፈለገችም ። ምክንያቱን ሳትነግረኝ በመቅረቷ ሆዴን ይበላኝ ጀመር ። ቅርታዬ ስለተሰማት ነው መሰለኝ ቆይታ ምክንያቱን አጫወተችኝ ።

ወደ ምጽዋ የመጣችው ፍቅረኞች የሆኑ አንድ ወንድና ሴት ባደረጉላት ግብዣ መሠረት ነበር ። ሴትዮዋ በጣም የልብ ጓደኛዋ ናት ። ምጽዋ እንደደረሱ ፍቅረኞቹ አንድ ክፍል ብቻ ይይዛሉ ። እሷም ምናልባት ክፍሉ ውስጥ ሁለት አልጋዎች ይኖራሉ ብላ በማሰብ ዝም ትላለች ። ክፍሉን ከፍተው ሲገቡ አንድ ትንሽ አልጋ ብቻ ነበረች ። ጓደኛዋ ፣ ለእሷ ቀደም ብሎ ክፍል ተይዞላት እንደቆየ ትነግራትና ወስዳ ክፍሉን ታሳያታለች ። በሩ ክፍት ነበር ። የወንድ ልብሶች ወንበር ላይ ተጥለው ይታያሉ ። ፊያሜታ ትገረማለች ። ቀጥላ ፣ የጓደኛዋን ዓላማ በመረዳቷ ትናደዳለች ። ከንዴትም አልፋ እንባዋ ይመጣል ። ክፍሉን የያዘው ሰው ፣ ከመሐል አገር የመጣ ፣ ከፍተኛ ሥልጣን ላይ የሚገኝ ፣ የጓደኛዋ ቅርብ ዘመድ ነበር ። ፊያሜታ በንዴት በርራ ወደ ጉርጉሱም ትመጣለች ። እና የት እንደምታድር አታውቅም ነበር ። አላሰበችበትም ። አልተጨነቀችበትም ። ደንታ አልነበራትም ። ያገኘኋት ባሕር ዳር ቆማ ከባሕሩ ጋር እየተወያየች ጓደኛዋን ስትታዘብና ንዴቷን ስታስታምም ነበር ። በመጨረሻ ፣ «ዋኢ እኔ! ምን መሰልኳት እባክህ? ለሺያጭ የሚቀርብ ከብት? አንዳንድ ሴቶች ያስገርሙኛል — አባቴ ይሙት ። የሰው ልክ አያውቁም ። ከፈለኩ እኔ ወንድ አጣሁ? የምን ማቃጠር ነው እሱ? እኔ ከማልፈልገው ሰው ጋር አልሔድም ። ሰውነቴን አልሸጣትም ። እኔ ሽርሙጣ አይደለሁም» በማለት ጠጉሯን እየነሰነሰች ንዴቷን ተነፈሰችልኝ ።

«ምንም አይደለም ። እንዲህ ያለው ነገር አንዳንዴ በጓደኞች መካከል ሊደርስ ይችላል ። በጣም በቅርብ ስለምናውቃቸው ጓደኞቻችን አንዳንዴ እንሳሳታለን» ብዬ ላጽናናት ሞከርኩ ።

ዘፈኑና ጭፈራው አሁንም እንደቀጠለ ነበር ። እንዲያያውም ከበፊቱ በጣም ደርቷል ። በየቦታው እሳት ይንቦገቦጋል ። እየዞርን

ዘፈን ስንሰማና ጭፈራ ስንመለከት ቆየን ። በየቦታው የነበረው የመፈቃቀርና የመተሳሰብ ስሜት ደስ ያሰኝ ነበር ። ሳይታወቀን እኔና ፈያሜታ እጅ ለእጅ ተያይዘን ነበር የምንዞረው — ለተመለከተን ሰው ዛሬ ገና የተገናኘን ሳይሆን ለብዙ ጊዜ የምንተዋወቅ ፍቅረኞች ሳንመስለው አንቀርም ። ጊዜው በጣም መሽቶ ነበር ። ወደከተማ ተመለስን ። ርእሰ ምድሪ ነቅታለች ። ሌና ሬስቶራንት ራት ጋበዝኳት ። ለራት ያዘዝነው ምግብ ኮንሱሚ ዲ ብሮዶ ፥ ቲቪ ኢንባያንኮ ቦሊቶ ኮንማይኒዚ ፥ ሳላታ ቪርዲና ፖኔዲ ስፖኛ ከቶዝታዛ ቪና ቢያንኮ ቤርቶሊ ጋር ነበር ። ቀለል ያለ በጣም ገሩም ምግብ ነበር ። የፈያሜታ ምርጫ ነበር ። ሲርበኝ ከመብላት በቀር ስለምግብ ዓይነት እምብዛም የማውቀው ነገር የለኝም ። የወጥ ቤት ኪነትና የሆድ ሳይንስ መስኬ አይደለም ። ሙዚቃውም የእሷ ምርጫ ነበር ። «ኬ ሲራ ሲራ» የሚባለው በሙዚቃ መግሪያዎች ብቻ የተቀናባበረ የድር ዘፈን ነበር ። ብዙ ጊዜ የሰማሁት ዘፈን ቢሆንም ዛሬ ወደድኩት ። የወደፊቱን ማን ያውቃል? ይሆን ይሆናል ። የማይሆን ደግሞ አይሆንም……

የሌና ሆቴል ባለቤቶች እየመጡ «ማንጂ ማንጂ» ይሉናል ። አንደኛው አንካሳ ነው ። ሁለተኛው ጆሮ ደግፍ የያዘው ይመስላል ። ፓፓያ የሚያክል እብጠት ጆሮ ግንዱ ላይ አለ ። «ብሉ» ከማለት ሌላ ቋንቋ የሚያውቁ አይመስሉም ። ለእነሱ ምግብ ሁሉም ነገር ነው ። ከራት በኋላ «ወደ ርእሰ ምድሪ እንሂድ» አለችኝ ።

«ለምን?» አልኳት ።

«ከመተኛቴ በፊት ባሕሩን እንደገና ማየት አለብኝ ። የባሕር ሙዚቃ መስማት ደስ ይለኛል» አለች ።

ወደ ርእሰ ምድሪ ተያይዘን ሔድን ። ለመርከቦች ምልክት የሚሰጠው ሰገነት አልፎ ጥቁሩ ባሕር ላይ ብርሃን ይፈነጥቃል ። ዐረፋ የሚመስሉ ማዕበሎች በጨለማ ውስጥ ከሩቅ እየተንከባለሉ መጥተው ጠረፉን በመሳም ተመልሰው ወደ ባሕሩ ይወድቃሉ ። ውብ የሆነ የተፈጥሮ ሙዚቃ ይሰማል — የባሕር ሙዚቃ።

አብ ከተማ ምጽዋዕ ጥቓ ደንደስ ባሕሪ
ትገዝ ኢሉ ተዘኪሩኒ ዘሕለፍኩዎ ፍቕሪ
ጸሐይ ዕራርቦ እዋን ምስይ ምስበስ
እቲ ሙቕት ጠፊኡ ምድሪ 'ውን ዘሐስ
ይሐስብ ነበርኩ ከደናፈቅ ጀሚረ
መሪር ሐዘን ኮነኒ ድሮ 'ኳ እኔኹ ንብዓተይ ዓቕረ
አብ ከተማ ምጽዋዕ ጥቓ ደንደስ ባሕሪ
ትግዝ ኢሉ ተዘኪሩኒ ዘሕለፍኩዎ ጻዕሪ
ጥቓ ደንደስ ባሕሪን በይነይ ኮፍ ኢለ
ሰፍርኡ ድምጻ 'ዩ ርእሲ ምድሪ ዝተባህለ
አርኪቡኒ ፍቅሪ እኔኹ አስጊለ
ሐሳበይ ተበቲኑ አእምሮይ ሰለለ
እዚ ኪብል ከለኹ አዋልድ ሀገረይ
አፍቂርክን አይትዋለማ ተቐበላ ምኽረይ
ሐደራ ከይርከብ ከምዚ ሐዘን ናተይ
ከይተበሳጭውአም መታን ንመንእሰያት አሕዋተይ
ንኹላቶም አሕወተይ

«ውብ አይደለም?» አለች ።
«ውብ ነው.....»
«ልቤ አብሮአት ይዘፍናል ። ባሕር የፍቅር ሙዚቃ ነው የሚዘፍነው ።
«አይመስልህም? »
«አዎን ፣ »
«ባሕር ጨው ነው ። የሰው ስሜትም 'ኮ ጨው ፣ ጨው ነው የሚለው....»
«ቀምሰሽዋል?»
«ለምን አትሰሚኝም?»

«ሳምኳት ። የባሕሩን ሙዚቃ ስናዳምጥ ቆየን ። ወደ ሆቴል እንሂድ ብዬ አልጠየኳትም ። ዝም ብዬ ወሰድኳት ። ተኛን ።

ለፍቅሯ ተርቤ ነበር ። እሷም ስሜቷን አልቆጠበችብኝም ። የስሜቴን አጸፋ በስሜት ትመልስልኝ ነበር ። ውብ ነበረች ። ቆይታ ቆይታ ኋላ ነበር ፣ «አንቴ አባቴ ይሙት ፣ ምን ዓይነት ሌባ ነህ!» አለችኝ ።

«እንዴትካ»

«ገዛም ብለህ ታመጣኛለህ?»

«ብጠይቅሽ ይሻል ኖርአል?»

«አባቴ ይሙት ፣ ብትጠይቀኝ እሺ ብዬ አልመጣልህም ነበር። ሂድ! አባቴ ይሙት፣ሌባ ነህ፣ በምን ሥርዓት» አለችኝ ።

«ነገርሽ ሁሉ ጣፋጭ ነው__»

«ደደብ ፣ ጣፋጭ ደደብ ።»

«ለብዙ ጊዜ እንደማውቅሽ ያህል ሆኖ ነው የሚሰማኝ»

«እኔም ። አባቴ ይሙት ። ለምንድነው ግን ?»

«ሞትና ፍቅር አንድ ቀን ነው ይባላል ። ወይስ ለይደለም?»

«ወይም» አለች ።

«ወይም ምን?»

«መዋደድ እንደ ቁማር ነው ። ይገኛል ወይም አይገኝም ። ሙሽ?»

እንደገና አቀፍኳት ። የፍቅር አምላክ እንደገና ለመመለክ ፈልጎ ነበር ። እና ቁጣውን ለማብረድ እንደገና መመለክ ነበረበት ። እንደገና ያቀረብነውን የፍቅር መስዋዕት የፍቅር አምላክ በደስታ ተቀብሎ እንደገና ባረከልን — ኃያሉ የፍቅር አምላክ!

«እውይ ፣ እዚህ ቤት የሚጠጣ ነገር የለም ወይ? ተቃጠልኩ» አለች ።

«እኔም ቀዝቃዛ ነገር አስፈልጎኛል ፣ አልኳትና የሆነ ልብስ አንስቼ እንደነገሩ ከለበስኩ በኋላ ፣ ታች ቡና ቤት ወርጄ ሁለት ቢራና አንድ ስፕራይት ይገዝ ስመለስ ኩሉኔል በትሩ ሊፍቱ አጠገብ ያዘኝ ።

«እህስ አጅሬ!? አለኝ የያዝኳቸውን መጠጦች እየተመለከተ ።

«እስካሁን አልተኛህም እንዴ?» አልኩት እንደማፈር ብዬ ። ከማን ጋር እንደሆንኩ የሚያውቅ መሆኑን የሆነ ነገር ነገረኝ ።

«እንቅልፍ የማይዞርበት ሌት ነው ። እናንተን ከመጠበቅ ፍየል ማገድ ይሻላል ።»

«ምን አጠፋን?»አልኩት ትቼው ቶሎ ለመሔድ እየፈለኩ ።

«ሁለት ቢራና ስፕራይት ምን ያ'ረግልሀል?» አለኝ በጥርሱ ሳይሆን በዓይኖቹ እየሳቀብኝ ።

«ጠምቶኛል ። እንደ አሚና ስለፈልፍ አይደለም የምው ለው? ቢራ ከስፕራይት ጋር እወዳለሁ...»

«ፊያሜታ እንዴት ናት?»

«እንደ እግዜር የማታየው ነገር ከጸሐይ በታች የለም ማለት ነው!»

«ደህና ናት» ብዬው ሒሔድ ስል ፣ «ገንዘብ ትፈልጋለህ?» ብሎ ጠየቀኝ ።

«ሲያስፈልገኝ እነግርሀለሁ...»

«እንደ ፊያሜታ ያሉት ሴቶች ውዶች ናቸው...»

«ስማ ጓድ ኰሎኔል» አልኩ — «ከኔ የምትፈልገው ነገር ይገባኛል ። ጊዜ ስጠኝ ። ሥራዬን ሥሠራ እግረ መንገዴን አንዳንድ ፍንጭ ያገኘሁ ይመስለኛል ። በኔ ግምት የተሟላ ሥዕል ያገኘሁ ሲመስለኝ ወይም እርግጠኛ ነኝ የምልበት ነገር ሳገኝ እመጣለሁ ። የዘመቻው ዓላማ መሳካት የሁላችንም ኃላፊ ነት ነው ። ግን አንዳንድ ፍንጭ አገኘሁ ብዬ የምሮጥ ሰው ዓይነት አይደለሁም ። የሰው ነገር ይጨንቀኛል ። በዚያ ላይ ቱሳስቼ ሳሳስትህ አልፈልግም ። በእውነት የምደብቅህ ነገር አይኖረኝም ። ዓላማችን አንድ ነው ። አንድ ላይ ነን ፡ ጊዜ ስጠኝ። ዘመቻውን ከጨላት መጠበቅ ግዴታዬ ነው ፣ ሥራዬም ነው» ስለው ፤

ፈገግ ብሎ «እናንተ ጋዜጠኞች የማትደርሱበት ቦታ የለም ። ለዚህ ብዬ ነው ። እኔም እንዳንተ አልቸኩልም ። የቸኮለ ቀንድ ይነከሳል እንዲሉ ። እርግጥ አንተ ፍንጭ ነው የምትለው ነገር ለኛ የተሟላ ሥዕል ሆኖ ሊገኝ ይችላል ። ግን ፍንጮቹ ምን እንደሆኑ አሁን እንድትነግረኝ አላስቸግርህም ። የፈለከውን ያህል ጊዜ ልትቆይ ትችላለህ ። ይቅናህ» ብሎኝ ሔደ ።

ነገሩ ውስጥ ውስጤን እየከነከነኝ ወደ ክፍሌ ተመለስኩ ። ስለነገሩ የተሟላ ሥዕል እስካሁን ባለማግኘቴ ነደደኝ ። ፊያሜታ ያደረብኝን ስሜት አላጤነችም ። ጥሟን አረካችና ፣ «አባቴ ይ ሙት ፣ ቢራ በስፕራይት እንደዚህ ጣፍጦኝ አያውቅም» ካለች በኋላ ፣ «አንቴ ፣ ቅድም እንደሔድክ ትንሽ ቆይቶ ሰው መጥቶ

ነበር ። አልገባም ። እንጃ ፣ ቆሞ ሲያዳምጥ ቆይቶ ተመልሶ ሔደ»
አለች ።

«መኝታ ያጣ ሰው ይሆናል ። ታች ሰው እንደ ጉድ እየተተ
ራመሰ ነው» አልኳት ።

የጠረጴዛው ደብዛዛ መብራት ሙሉ የበጋ ጨረቃ ከሚመ
ስለው ሙሉ ገላጣ ደረቷ ላይ አርፎአል ። የተኮላ ብር የሚመስ
ሉት ዓይኖቿ ከጉድጓዶቻቸው ውስጥ ይገላበጣሉ ።

«ከሥዕላይ በሬኺ ጋር የመጣሽ መሰሉኝ ነበር» አልኳት ።
«ለምን?»
«መጀመሪያ ያገኘሁሽ ከእሱ ጋር ሆነሽ ነበር ። እና እሱም
እዚሀ ይገኛል.....»
«ይገርመኛል አባቴ ይሙት.....»
«ምኑ»

«ሰው ሁሉ ስለእሱ ለምን እንደሚጠይቀኝ አይገባኝም ።
«ምንሽ ነው ፣ የት ነው የምታውቂው? ምን ይልሻል?» ስለእሱ
በየጊዜው የሚቀርቡልኝ ጥያቄዎች አሰልችተውኛል ። እንዳ
ንድ ደፋሮች እንዲያውም ከዚሀ አልፈው ፣ «ያን ምሽት የት
ወሰደሽ?እንድ ላይ አደራችሁ ወይ?»እያሉ ይጠይቁኛል.....»ስትል

«ለምሳሌ እንደ ተክላይ ዘድንግል ያሉት?» አልኳት ።
«በምን አወቅሀ!?»
«እንዲሁ ። ምናልባትም እንውጣ ብሎ ሳይጠይቅሽ የቀረ
አይመስለኝም?»
«እኔ ፣ እሱ እንደ ካልሲ ከሚቀያይራቸው ቆንጆ ሴቶች
እንዷ መሆን አልፈልግም.....»

«አንቺ ቆንጆ ነሽ ያለሽ ማነው?»
«ራሴ ። አንተ ግናይ» ብላ ሳቀች ።
ፍልቅቅ ያሉት ወብ ጥርሶቿ ልቤን ፈለቀቁት ።

«ቆንጆ ነሽ..... በእውነት ። ለሚናዊት ጽብቆቲ ። የቀይ
ባሕር ርግብ» አልኳትና ቀጥዬ ፣ «እና እውነት ፣ ያን ምሽት
የት ሔዳችሁ?» ብዬ ጠየኳት

«ዋእ! ቤቴ ። የት እንሔዳለን እንበላ ሆቴል?!»

«እዚያ አደረ ማለት ነው?»

«አንተ ግናይ! ሴክሬቶ የማካሔድ መሰለህ? ከናት ፣ ካባቴ ጋር ነው የምኖረው__»

«ታዲያ የት አደረ?»

«እንጃ! ግን ለምን ትጠይቀኛለህ? ወይስ ላንተ በቀላሉ ስለመጣሁልህ ፣ ሌላ ጊዜም እንዲሁ ርካሽ ሴት ናት ብለህ ገምተኸኝ ነው!» አለች ፣ ንዴትና ጸጸት በተቀላቀለበት ድምጽ ።

«እውነት ፊያሜታ እመኝኝ ። እንዲህ ዓይነት ግምት ኖሮኝ አይደለም» አልኳትና ጉንጯን ሳምኳት ።

ገፈተረችኝና ፣ «ታዲያስ?!» አለችኝ ።

«ሥዕላይ እሷ ቤት ነው ያደርኩት ይላል ሲሉ ሰምቼ ነው__»

«ፍጹም ውሸት! እርግጥ መኪናውን ቤታችን ደጅ ጥሎ ሔዷል__»

«የት ሔደ?»

«እንጃ! በምን ዐውቃለሁ? ግን ሰው መጥቶ የጠየቀኝ እንደሆነ እለ ብለሽ ንገሪልኝ ብሎ ለምኖኝ ነበር ። ይህን ብቻ ነው የማውቀው ። ስለእሱ መጠየቅ ሰልችቶኛል!» አለች ።

«አሁን ያልሺውን ለሌሎች ነግረሻል?»

«ለምን እነግራቸዋለሁ? በገል ሕይወቴ ምን ያገባቸዋል?» አለች ።

«ለምን ለኔ ነገርሺኝ?»

«ደደብ ። አባቴ ይሙት ደደብ ነህ በሥነ ሥርዓት»

እምነት ጥላብኝ ከምስጢሯ እንድካፈል ልዩ ዕድልና መብት ስለሰጠችኝ እንጀቴ ገባች ። የት አድሮ ይሆን? ስለ ሥዕላይ ለማሰብ ጊዜና ዐቅም አልነበረኝም ። እንደፊያሜታ ጊላይ ካለች ቆንጆ ልጅ ጋር ተኝቶ ማን ያስባል? ውበቷ አስከ ሮኝ ነበር ። ሕይወት አንዳንዴ ለጋስ ናት ። ሮማን ትዝ አለችኝ ። የጸደቀች ነፍሴ የተኮነነች ይመስል ፣ ማሪኝ ሮሚ አልኩ በልቤ ። ነገ የሚጠብቀኝ ረጅም አድካሚ ቀን መጥቶ ፊቴ ድቅን አለ ።

በእሥራ ሁለት ሰዓት ተኩል የአሉላ አባ ነጋ መታሰቢያ ሐውልት መሠረት ድንጋይ ዶጋሊ ላይ ሲጣል መገኘት ፣ በሦስት ሰዓት ምጽዋ ፣ ቀይ ባሕር ዳርቻ ላይ የሚደረገውን የምጽዋ በዓል መክፈቻ ሥነ ሥርዓትና ሕዝባዊ ሠልፍ መከታተል ፣ ቀን ቀን በየቦታው የሚደረገውን ጉብኝት ዜና ማቀነባበር ። ማታ በምጽዋ ቤተመንግሥት የሚከፈተውን የሥዕል ኤግዚቢሽንና ኤክስፖ ተከታትሎ ፣ ወዲያውኑ ደግሞ ጉርጉሱም ባሕር ዳርቻ በሚደረገው ሕዝባዊ በዓል ላይ መገኘት...... ሰውነቴ ተንቀጠቀጠ። ዓይኖቼን ከደንኩ.....

የሰው ማስታወስ ችሎታ አጭር ነው ። በሕይወት ያጋጠ መንን ነገር ሁሉ ለማስታወስ አንፈልግም ፤ በተለይም ከፋም ቸን ነገሮች ። ኑሮ ራሱ ስቃይ ነው ። አይደለም እንዴ? ረስተ ኸኝ ከሆነ ደራሲው ነኝ እንደገና ። በእውነት ተሰቃይቻለሁ ። በሁሉም ቦታና ጊዜ መገኘትና በሁሉም ነገር ውስጥ ገብቼ መኖር ስቃይ ሆኖብኛል ። እኔ ነኝ ፤ ነበርኩ ፤ አለሁ ፤ እኖራለሁ ። ይህ አልበቃኝ ብሎ በሁሉም ነገር ውስጥ ገብቼ ለመኖር ወይም ለመገኘት ምን እንደሚያስመኘኝ አይገባኝም ። ምናልባት ከስቃይና ከፍቅሬ የተነሳ ይሆናል ። ሕይወት ያለስቃይ ምንድ ነው? ፍቅር ስቃይ ነው ። እና ደግሞ ፍቅር ሕይወት ነው ወይም ሕይወት ፍቅር ። ጸጋዬ ፍቅር ላይ ነው ። ፍቅር እንዳልኩት ጣፋጭም ስቃይም ነው ። እና ጸጋዬ የሚወደውም ይህን ነው— ይህችን ጣፋጭና ስቃይ የሆነች ውብ ሕይወት። ታሪኩ ቀጥሏል።

እ ን ቅ ል ፍ
የ ማ ይ ዞ ር በ ት ቤ ት

ኩሉኔል በትሩ በንዴት ፊቱ የነበረውን ትንሽ ጠረጴዛ በቡጢ አንዴ ነረተና ከተቀመጠበት ግዙፍ ሰውነቱን በቀላሉ ይዞ ተነሳ ። እንደ ነጐድጓድ አጉረመረመ ። ዳሕላክ ሆቴል ሁለተኛ ፎቅ ላይ ለመኝታም ሆነ ለቢሮ የሚያገለግል ትልቅ ክፍል ይዟል ። «እኔ የሞቱትን ሰዎች ስምና አድራሻ ለመስማት አይደለም የጠራኋችሁ! በምን ምክንያት እንደሞቱ! ማን እንደገደላቸው? ነው ማወቅ የምፈልገው! የትራፊክ ጽሕፈት ቤት አይደለም የማካሒደው» አለ ።

አሸብር አጨንቁሮ ይመለከተው ነበር ። ሥዩም በጣም የተከፋ ይመስላል ። ተክላይ ዘድንገል ጥቁር መነጽሩን አጥልቆ ስለነበረ ፡ ቁጭ ብሎ ያንቀላፋ እንደሆነ ወይም በማዳመጥ ላይ እንዳለ እርግጠኛውን ለማወቅ ያጠራጥራል ።

አሸብር ቀና ብሎ «እሥመራም ሆነ እዚህ ሰዎቻችን ባሁኑ ወቅት የአሟሟታቸውን ሁኔታ ለማጣራት በመሯሯጥ ላይ ይገኛሉ ። ፍንጭ የሚሰጠን ነገር ለማግኘት የሟቾቹ ቤት እየተፈተሸ ነው ። መንገዶችን ዘግተናል ። ጀልባዎች እንዳይንቀሳቀሱ አድርገናል ። አንዳንድ የሚያጠራጥሩ ሰዎችንም ይዘናል__» ሲል የስልክ ጥሪ መጣ ።

ኩሉኔል በትሩ በልቡ እየተራገመ ሔዶ ስልኩን አነሳ ። ያንድ ባለሥልጣን ጥሪ መስሎት ነበር ።

«ማን ልበል?» አለ ።
«ጋረደው ነኝ ጌታዬ__»
«ማን?»
«ጋረደው መኩንን ከአሥመራ__»
«ስብሰባ ላይ ነኝ ሻለቃ ምንድነው?»

«ባጭሩ ፣ ዛሬ ምሽት ላይ ሦስት ሰዎች በየቦታው ፣ ለጊዜው ባልታወቀ ምክንያት ፣ ሞተው ተገኝተዋል — ማይተመናይ ፣ ገጅሪትና ገዛ ብርሀን ። አንደኛው የፓራዲዞ ቡና ቤት ባሬስታ ነበር ። ሁለተኛው ሰው በኮከብ አምራችነቱ የታወቀና የተከበረ ወዛደር ነበር ። ሦስተኛዋ ሴት ናት ። የመንግሥት ሠራተኛ ። ቤት ላጤ ነበረች» አለና ስማቸውን ሰጠው ።

ኰሎኔል በትሩ ማስታወሻ ወሰደና ፣ «እና አሁን ምን እያደረጋችሁ ነው!?» አለው ።

«ጉዳዩን እየተከታተልን ነው.....»
«እስካሁን ምንም ፍንጭ አልተገኘም?»
«ገና ምንም አላገኘንም.....»

«ታዲያ ቁጭ ብለህ ምን ትጠብቃለህ? ወይስ ወንጀለኞቹ አንተ እንዳትደክም አስበው ቢሮህ ድረስ የሚመጡልህ መሰለህ! ጧት የተሟላ ሪፖርት እፈልጋለሁ ። ጋዜጠኞች የሚያቀርቡት ዓይነት ሪፖርት መስማት ሰልችቶኛል!» ብሎት ስልኩን ጆሮው ላይ ዘጋበት ።

ሁኔታውን በማጤን ሦስቱም ደንግጠው ስብሰብ ብለው ተቀመጡ ። ኰሎኔል የሰው ድድ ለማውለቅ የተዘጋጀ ይመስል ቡጢ ጨብጠና ፣ «ዛሬ አሥመራ ላይ የሆነውን ሰምታችኋል? በተጨማሪ ሦስት ሰዎች በየቦታው ሞተው ተገኝተዋል ። ሁለት ወንዶች ፣ አንድ ሴት በዛሬው ቀን ብቻ አምስት ሰዎች ። ምናልባት ነገ ደግሞ አሥር..... ከነገ ወዲያ ሐያ..... ሀምሣ..... መቶ ። ይህ ነገር ባጋጣሚ የሆነ አይደለም ። ሊሆን አይችልም ። አፍንጫችን ሥር ሠይጣናዊ ሤራ ሲካሔድ እያየን እጃችንን አጣም ረንና ቁጭ ብለን ምንድነው የምንጠብቀው?! እስቲ ንገሩኝ? ወይስ መጥተው እኛንም አንድ ባንድ እስኪደፉን ድረስ ነው ዝም ብለን የምናየው?» አለ ።

ሦስቱም ፣ ምን አድርጉ ነው የሚለን? የሚሉ ይመስላሉ ። እሱም ቢሆን አንድ የሆነ ነገር ላይ እጁን ለማሳረፍ ከመጨነቅና ከመኳኳት በስተቀር ፣ ይህን አድርጉ ብሎ የሚሰጣቸው አሳብ ወይም መመሪያ አልነበረውም ። ስልክ አንስቶ ወደ ፖሊስ

ኮሚሽነር ዘንድ ደወለ ። ስልክ ብዙ ጊዜ ሲደውል ቆየ..... ተናዶ ሊዘጋ ሲል ነበር ኮሚሽነሩ በተዘጋ ድምጽ «ሀሎ?» ያለው ፣ መጀመሪያ ከእንቅልፍ ድንገት የተቀሰቀሰ ሰው የድካም ትንፋሽ ሲያሰማው ከቆየ በኋላ ።

«በጊዜ ሐደሀ ተጋድመሐል መሰለኝ?»
«ማ.....ን ልበል?»..... እያዛጋ ።

«ኰሎኔል በትሩ ነኝ ። ምናለ ፣ ሌባ ፣ ሰካራምና ማጅራት መቺ ከያዛችሁ ለናንተ አገሩ ሠላም ነው ። መጠጥ ቤት ተዘጋ..... ትራፊክ ቆመ..... በቃ እንቅልፍ መለጠጥ ነው.....»

«ምነው ምን ደረሰ?!» — ኮሚሽነሩ ደንግጦ ነቃ ። የኰሎኔል በትሩ ስም የማያስደነግጠው ሰው የለም ። «የትራፊክ አደጋ ደርሶ ነው የምደውለው» ብሎ ቀለደበት ። ኮሚሽነሩ ቀልድ መሆኑ አልገባውም — «የት?» ብሎ ጠየቀው ።

«ጓድ ኮሚሽነር ፣ በእንቅልፍ ልብ ከሆነ የምታነጋግረኝ እንቅልፍህን ከጠገብህ በኋላ ጧት ብንነጋገር ይሻላል ።.....»

«ነቅቻለሁ..... ነቅቻለሁ»

«ሰሞኑን እንቅልፍ የሚተኙ ሰዎች በእውነት ዕድለኞች ናቸው» ብሎ አሽሟጠጠውና ቀጥሎም ፣ «ጥሩ ። እንግዲያውስ ስማኝ ። በዛሬው ቀን የአምስት ሰዎች ሬሣ በየቦታው ወድቆ ተገኝቷል ። በነገራችን ላይ ፣ የሞቱት በትራፊክ አደጋ አይመስለኝም ፣ ማጅራት መቺዎች ይሆናሉ የገደሏቸው የሚል ግምትም የለኝም ። አንድ የሆነ ሤራ አፍንጫችን ሥር በመካሔድ ላይ ያለ ይመስለኛል ፣ ወይም እምናለሁ..... ያንተ ኃይል ትብብርና ርዳታ ያስፈልገኛል ። የተደራጀ መንግሥታዊ ኃይል ይዘን የምንበለጥበት ምክንያት ከቶ አይታየኝም ። አዎ ፣ መንግሥታዊ ኃይል ይዘን የምንበለጥበት ምክንያት ከቶ አይታየኝም ። አዎ ፣ ይህ ያንተ ሥራ ነው ፣ የኔ አይደለም ፣ እኔን አያገባኝም እያልን ስንፎካከር ነው'ኮ የምንበለጠው ። የቶክከር ቤት ሳይዘጋ ያድራል ይባል የለ ፣ እንደዚያ ነው.....

«ስማኝ ጓድ ኮሚሽነር ፣ በየመንገዱና በየቦታው ጥብቅ ቍጥጥር እንዲደረግ እፈልጋለሁ ። ማንኛውም እንግዳ የሆነ ንቅናቄ የትም ሆነ የት ቢታይ ይነገረኝ — በማንኛውም ሰዓት ። የምትጠራጠሩት ሰው ከተገኘ ፣ ማንም ይሁን ማን ፣ ማመንታት አያስፈልግም — ይዛችሁ መጠየቅ ነው ። ተጨማሪ የሞት አደጋ ካጋጠመ ፣ ይደወልልኝ ። እያንዳንዷን ድንጋይ መፈንቀል አለብን» አለውና ከኮሚሽነሩ መልስ ሳይጠብቅ ስልኩን ከዘጋ በኋላ ፣ ወደ ልጆቹ መለስ ብሎ ፣

«ለናንተም የምሰጠው መመሪያ ይኸው ነው ። እንንቀሳቀስ ጓዶች!» አላቸው ።

ሦስቱም ተያይዘው ወጡ ። ኮሪዶሩ ላይ ሲደርሱ ፣

«ይህ ሰው ጡረታ ከመውጣቱ በፊት በሥራ ሳይገድለን አይቀርም» አለ ሥዩም ።

«የጡረታ ጊዜ ሲደርስ ሥልጣን ይጣፍጣል ልበል! ባንዴ እንዲህ ትጉ ያደረገው ነገር ምን እንደሆነ አልገባኝም!» አለ አሸብር ።

«የጡረታው ጊዜ እንዲራዘምለት ፈልጎ ይሆናል» አለ ሥዩም ። ተክላይ ዘድንገል ጥቁር መነጽሩን አወለቀና ፣ «ቦታውን ለመያዝ ቸኮልክ እንዴ? አትቸኩል» አለው ሥዩምን ።

ኩሉኔል በትሩ ተክላይን ጠራው ። ተክላይ እየሮጠ ተመለሰ ።

«ሥዕላይ የት ነው?»

«ሉና ራት እበላለሁ ብሎ ሔዷል ። የሚከተሉት ሰዎች አሉኝ ።»

«በነገራችን ላይ ከእሱ ጋር የነበሩት ሁለት ሰዎች እነማን ናቸው? አንዱ ረዘም ያለው ወጣት ካንተ ጋር ያወራ ነበር…»

«ሁለቱም የድሮ ጓደኞቹ ናቸው ። አጠር ያለው ሰው ድሮ ከኔ ጋር ታግሮ ነበር ። አሁን የፓራዲሶ ቡና ቤት ባለቤት ነው ። የምጽዋ መንገድ ደህና ከሆነ እዚህም ቡና ቤት ለመክፈት ይፈ

ሊጋል ። ወጣቱ ያርሚ አቪዬሽን መካኒክ ነው.... ።

«የማን ቡና ቤት አልከኝ?»
«ፓራዲዞ.....»
«እንዴ? የእሱ ቡና ቤት ባሬስታ አይደለም ሞተ የተባለው? ወይስ በዚሁ ስም የሚጠራ ሌላ ቡና ቤት አለ?»
ነገሩ ተከሳዩን እንደ ደንጋይ መታው ።
«በአሥመራ በዚህ ስም የሚጠራ ሌላ ቡና ቤት የለም.....»
«ሰምቶ ይሆን?»
«እንጃ ።»

«ድረስበት ። የሚለውን ለመስማት እፈልጋለሁ ። እና ስለእግዜር ብለህ ፣ በዘዴ ተጠቀም ። ይኸ የጀምስ ቦንድ ዓይነት ጀብደኛነት ደስ አይለኝም ። የመረጃ ሥራ የጭንቅላት ሥራ ነው» ብሎት በሩን ፊቱ ላይ ዘጋበት...

በዚያኑ ወቅት ሥዕላይ በሬኺ ፣ ተከሰተ ገብሬይና ሦስተኛው ሰው ፣ ወጣቱ ሜካኒክ ሌና ራት ይበሉ ነበር ። ወጣቱ መካኒክ እቁባ ሲላ ይባላል ። አብዛኛው ሰው የሚጠራው ወዲ ሲላ እያለ ነው ። ቅንድቡን ያልበዋል ። የተቀመጡበት ጠረጴዛ ፣ በምግብ ፣ በመጠጥ ፣ በጨዋታና በሳቅ ሞቅ ብሏል ። ይጠጣሉ ፣ ይበላሉ ፣ ይጫወታሉ ፣ ይስቃሉ ። አንዳንዴ ሳቃቸው እውጭ ድረስ ይሰማል ። ሰው ሁሉ ዞር እያለ ያያቸዋል ። ምግብ ቤቱ ውስጥ እስከዚሁም ብዙ ሰዎች አልነበሩም ። ካሉትም ውስጥ አብዛኞዎቹ ትንሽ ሞቅ ያላቸው ፣ ለኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ጉባዔና ለምጽዋ ፌስቲቫል ከመሐል አገር የመጡ እንግዶች ነበሩ ። የሌና ባለቤት የሆኑት ሁለት ሽማግሌ ጣልያኖች የደራ ገበያ ስላገኙ ደስ ብሎአቸው ፣ ጡብ እርግፍ በማለት እንግዶቻቸውን በፈገግታና በትሕትና ያስተናግዳሉ ። እና ሥዕላይ ድምጻቸውን ከፍ አድርገው ሲጫወቱና ሲስቁ ይቆዩና ደግሞ ቀስ ብለው እየተንሾካሾኩ ማውራት ይጀምራሉ..... እና በመጨረሻ ፣ ሥዕላይ ድምጹን ዝቅ አድርጎ ። «ለምንድነው የፈለጋችሁኝ? እኔ ካልፈለኳችሁ በስተቀር በምንም ሁኔታ አትምጡብኝ ብያችሁ አልነበረም?» አላቸው ።

ተከሰተ ፣ «አዎ ፣ ግን በጣም አስቸኳይ ነገር ገጥሞን ነው» ካለው በኋላ ገልመጥ ፣ ገልመጥ ብሎ ፣ «ግን ፣ ይህን ቦታ ምን አስመረጠህ?» አለው ።

«አጅሬ ግልጽ ነገር አብዛኛውን ጊዜ ስውር ነው ። አንተ እዚያ ዋሻህ ውስጥ ካልሆንክ በቀር ሌላ ቦታ ደህና አይመስልህም» አለውና ድምጹን ከፍ አድርጎ የውሸት ሳቅ ሳቀ ። ተከስተና ወደ ~~ቢሮ እስከ ተከትለው ሳቁ...~~ ሥዕላይ ቀጠለና ፣ «የምንፈልጋቸው ሰዎች ሊስት ተዘጋጅቷል?» ብሎ ተከስተን ጠየቀው ።

ተከሰተ ተናደደ ። ስለሰዎች ሊስት ጉዳይ ለመነጋገር አልነበረም የመጣው ። ቢሆንም ፣ «አዎ ፣ የ211 ሰዎች ስም ይዘናል ። መቼ? የት? እንዴት? በማን? ልክ ባልከው መሠረት ። ስለእሱ ግድ የለህም ። ተዘጋጅተናል ። ያንተን ትእዛዝ ብቻ ነው የምንጠብቀው» በማለት አጭር መልስ ሰጠው ።

ተከሰተ ወደ መጣበት ጉዳይ ከማምራቱ በፊት ፣ ሥዕላይ ፣ «የመጣሪያዎቹስ ሁኔታ» ብሎ ሌላ ጥያቄ አቀረበለት ።

ተከሰተ አሁንም እየቸኮለ ፣ «ጥሩ ሁኔታ ላይ ነው ያለነው ። እርግጥ ቁጥጥሩ ጠብቋል ። ቢሆንም እንደምንም እያልን መጣሪያ እያስገባን ነው ። አንድ ወር ጊዜ ብናገኝ በአሥመራ ከተማ ውስጥ አፍንጫው ድረስ የታጠቀ ኀቡዕ ሠራዊት ሊኖረን ይችላል» አለው ።

«አንድ ወር ጊዜ የለንም ። እኛም እንደኑሱ ከጊዜ ጋር እየታገልን ነው ። አሥራ አምስት ቀን ። በዚህ ጊዜ ውስጥ የታጠቀ የከተማ ሠራዊት አደራጅተን መገኘት ይኖርብናል ። አዲስ አበባ ያሉትም መጣሪያ! መጣሪያ! በማለት እየጮሁ ነው ። መጀመሪያ መደረግ ያለበት ነገር ሁሉ ቅድሚያ እንዲሰጠው እፈልጋለሁ ። ይህ ነገር ቀልድ አይደለም ። ለእነሱም ሆነ ለኛ ነገሩ አንድ ነው — ሳንዴና ስመጨረሻ ጊዜ አሁን ካዳከሙን ዳግመኛ ለማንሠራራት አንችልም። ብንችልም ብዙ ዓመት ይጠይቀናል» አለውና ማህኑን ከፊቱ ገፍቶ እንዴ ካገሳ በኋላ ፣ «እሺ እምባር ። ለምንድነው የፈለጋችሁኝ?» በማለት ጠየቃቸው ።

ተከሰተ ቁራጭ ሲጃራ ከኮኮስተሪያ ውስጥ አወደመና ሌላ ሲጃራ አውጥቶ ካቀጣጠለ በኋላ ባበነነው የሲጃራ ጢስ ውስጥ ሥዕላይን በቀያይ ዓይኖቹ እያየው ፣ «ያልጠበቅነው ነገር ተፈጥሮአል…» ከማለቱ —

ሥዕላይ ቸኩሎ ፣ «እንደምን ያለ ነገር!?» ብሎ ጠየቀው ።
«ዛሬ አምስት ሰዎች መደምሰስ ነበረብን…»
«እና?»
«ደምስሰናቸዋል ።»
«በማን ትእዛዝ!» አለ ።

ድምጹን ከፍ አድርጎ ነበር የተናገረው ። ዞር ፣ ዞር ብሎ ምግብ ቤቱ ውስጥ ያሉትን ሰዎች ተመለከተ ። የሰማው ሰው አልነበረም ። ሁሉም ይህን ሳዛኝ ፣ ታላቴሊና ማካሮኒ ሳሊታታ አቀርቅረው ይውጡ ነበር ።

«ትእዛዝ ለመጠበቅ ጊዜ አልነበረንም ። ማድረግ ነበረ ብን…።»
«ለምን? ምን ተፈጠረ?»
«ሳይቀድሙን መቅደም ነበረብን ። ጊዜ አልነበረኝም ። ካንተ ትእዛዝ ብጠብቅ ኖሮ ይኸኔ ለፖሊሶች አሳልፈው ይሰ ጡን ነበር ። አንተን በጊዜ ለማግኘት ደግሞ አልቻልኩም ። ይህን ልንነግርህ ነው የመጣነው» አለው ።

«እነማን ናቸው?»

«በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ምስጢራችንን የሚ ያውቁ ሰዎች ነበሩ ። ዝም ማሰኘት ነበረብን ። ምርጫ አልነበ ረንም ።…»

«በምንመለምላቸው ሰዎች ላይ መጀመሪያውኑ ጥንቃቄ ብና ደርግ ይህ ሁኔታ አይደርስም ነበር ። ግን አናደርገውም ፣ አይደ ለም? ችግሩ እዚህ ላይ ነው ። የልጆች ጨዋታ አይደለም የምን ጫወተው ። ማድረግ ነበረብን ብሎ ነገር! አንድ ነገር ከሆነ በኋላ የሚነገረኝ አሻንጉሊት አይደለሁም…… ታላቁ ዓላማችን ላይ ሳንደርስ በምንፈጽመው ጥቃቅን ስህተት ብንያዝ አሁን

ምን ይባላል! የናቅፋ ተራሮች በሙሉ የውርደት ሳቅ ይስቁብ ናል ። ቴስታ ዲጋሊና!» ብሎ የገዛ ግንባሩን በቡጢ ገጨው ።

«ችግሩ ከጥንቃቄ ጉድለት አይደለም ። አምስቱም ታማኞች ነበሩ......»

«ታዲያ ችግሩ ከምን ላይ ነው ልትለኝ ነው? ዝርክርክነት ነው ። ሌላ አይደለም.....»

«ለምሳሌ አቦይ ተኽሌን እንውሰድ.....»

«የቱ አቦይ ተኽሉ?»

«ና! አትለኝም?»

«ያ ብስብስ ሽማግሌ ሊከዳን ነበር.....»

«ማን ለምን?»

«ምነው ነገሩን እያወቅኸው ። ኤ ኮዘ ፋሬ? ጊዜው ተለውጧል ። ሁሉም በሠላም መኖር ፈልጓል ። ሁሉም በኛ ተስፋ እየቆረጠ ሔዷል ። በተለይም ይህ ቀይሕ ኮኸብ ዘመቻ ከመጣ ወዲህ አብዛኛው ሰው ማፈግፈግ ጀምሮአል ። ሐያ ዓመት ቀላል ጊዜ አይደለም ። ሁልጊዜ ማርሻ ኢንዲትሮ!» አለና በ1970 አካባቢ የተዘፈነው ዘፈን ትዝ ብሎት —

«አንታ እነ ገሪሙኒ
ማርሻ ኢንዴትሮ ዶ
ዝመልስ መሲሌኒ»

«ተብሎ የተዘፈነው ዘፈን ሰምተሀል? ሰው አይፈረድ በትም ። ከቤቱ ወጥቶ ተሰደደ ። ታሰረ ። ተገደለ ። በየበረሀው ሞቶ ቀረ ። በባዕዳን አገሮች የመከራ ኑሮ ገፋ ፣ ተሰቃየ ፣ ተን ከራተተ ። ምን ተፈጠረ? ምንም ። ነጻነት እንደሆነች ሲቀርቧት እንደ ሰሜናዊ ኮኸብ ከፊታችን እየራቀች የምትሔድ ሆናለች ። እና ምን ሰጥተናቸው እናውቃለን? ከባዶ ተስፋ በቀር ። እና አሁን ሕዝቡ ሠላም ቢፈልግ ፣ ቢከዳንና ቢጠላን አይገርመኝም ። ከአቦይ ተኽሉ የበለጠ የሚታመን ሰው የት ነበር?» አለ ።

«አንተም ተስፋ እንደቆረጠ ሰው ነው የምትናገረው ። ከአንዳንተ ያለ ሰው እንዲህ ዓይነቱን ነገር መስማት አልፈል

ግም ። በእውነቱ የከተማ ዲሲፕሊን ይገርመኛል ። በረኻ ቢሆን ኖር አሁን ያልከው ነገር በሞት ያስቀጣህ ነበር» እለው ሥዕላይ ተቆጥቶ ።

«የሆነ ሆኗል ። ተክስተ እንዳለው ሳይቀድሙን በፊት መቅደም አስፈላጊና አማራጭ የሌለው ርምጃ ነበር ። ለማንኛ ውም ነገር አቦይ ተኽሌና መሰሎቹን ነፍሳቸውን ይማር።የፈለጉ ትን ሁላም አገኙተዋል» አለ ወዲ ሲላ ለመጀመሪያ ጊዜ እየሳቀ ። ሁሉም አንድ ላይ ሳቁ ።

ሥዕላይ «የአቦይ ተኽሌ ልጅ ያባቱ መርዶ እንዲደርሰው አድርግ» አለው ተክሉትን ።

«የት ነው?»

«ናቅፋ ። ሻዕቢያ ብርጌድ አዛዥ ነው ። ስመ ጥር ተዋጊ ሆኗል ። እና በነገራችን ላይ ፣ አቦትህን መንግሥት ነው የገደለው ብለህ ንገረው» ብሎ ሺኖውን ጨልጦ ሲጀራ ካቀጣጠለ በኋላ ፣ «ስለእግዚር ብለን የሞተ ሰው አይናገርም በማለት እን ገናና ። የሞቱት ፍንጭ እንዳልተው ፣ እኛም የሞኙ ሥራ ሠር ተን እንዳልሆን ተስፋ አደርጋለሁ ። እና ከዛሬ ጀምሮ እኔ ሳላ ውቅ ምንም ዓይነት ርምጃ መወሰድ የለበትም ። ይህ የመጨረሻ ማስጠንቀቂያ ነው» አላቸው ።

«ስለ እሱ አትስጋ ። ጥራት ያለው ሥራ ሠርተናል ። ቤታቸ ውን አንድም ሳይቀር ፈትሸናል ። የሚያሰጋን ነገር የለም ። ግን አሁንም ቢሆን ተመሳሳይ ሁኔታ ካጋጠመን ትንሽ ነጻነት እንድ ትሰጠን በጥብቅ አሳስባለሁ ። ያለንበትን አሳሳቢ ሁኔታ መረዳት አለብህ» አለ ተክስተ ።

ድምጹ ፍቻም ያዘለ ነበር ። ሁለቱ ሰዎች ዓይን ለዓይን ተያዩ ። ሁለቱም ፊት ላይ የመኖር ጥያቄ ይነበብ ነበር ።

«እንዳል ፡ ። ግን ከፍተኛ ጥንቃቄ መደረግ አለበት» ከማለት ሌላ ምርጫ አልነበረውም ። በየጊዜው ከእሱ የሚጠበ ቀውን ውሣኔ በተፈለገበት ቦታ ተገኝቶ ለመስጠት እንደማይ

ችል በትክክል ተገንዝቧል ። ቅር እያለው የተከሰተን ሀሣብ ተቀብሎ ሥልጣን ሰጠው ።

«የሕዝብ ደኅንነት ሰዎች እንደ ጉንዳን እንደሚከተሉህ መቼም ታውቃለህ ብዬ ነው» አለ ተከሰተ ።

ረዘም ያለ ዝምታ በመካከላቸው ሰፈነ ። ራታቸውን በልተው የጨረሱ አንዳንድ ሰዎች ሲወጡ ፣ ራት የሚፈልጉ ሌሎች ሰዎች ይመጡ ነበር ። ዩሴና ባለቤቶች አይደክማቸውም ። የመጣውን ደንበኛ ሁሉ በደስታ ተቀብለው ያስተናግዳሉ ። የለንም ፣ ወይም አልቋል የሚሉት የምግብ ዓይነት የለም ። ብዙ ጊዜ ሥራ ፈተው የቆዩ ይመስላሉ ። ሥራ ፈተው የቆዩበትን ጊዜ ለማካካስ ሳይሆን አይቀርም ፣ ዋጋቸው የመርዶ ያህል ነበር ። እውነትም አንዳንድ ሰዎች ሂሣብ ሲቀርብላቸው አቀርቅረው ትንሽ የሕሊና ጸሎት ሲያደርሱ ይታዩ ነበር ።

«ጊዜው አስቸጋሪ ሆኗል» አለ ተከሰተ ከረጅም ዝምታ በኋላ ።

«አዎ ፣ በገዛ እጃችን ነው አስቸጋሪ ያደረግነው ። እንተባበርም ፣ ጠላቶቻችን ፊት እርስ በእርሳችን እንፋጃለን ። የተረገምን ሕዝብ ነን ። ትናንት ስንንቃቸውና ስንጠላቸው የነበሩት የትግራይ ነጻ አውጪ ግንባር ሰዎች ብቻናቸው ዛሬ የሚተባበሩን፣ እሱም ቢሆን ዘላቂነት የለውም ። ያሳዝናል» አለና እዝን ብሎ ከቆየ በኋላ ፣ ወደ ወዲ ሲላ መለስ በማለት ፣ «ይህ የአርሚ አፊዬሽን ሰውዬ ስሙ ማነው አልከኝ?» አለው ።

«ሻለቃ ታደሰ ቆሪቾ ።»
«የሚታመን ሰው ነው?»

«ከእንግዲህ ምርጫ የለውም ። እኛ ትብብሩን እንፈልጋለን ፣ እሱ ገንዘባችንን ይፈልጋል ። ጡረታ የመውጫው ጊዜ የደረሰ ሰው ነው ። ግን ገንዘብ ነ የጠየቀ አስቸግሮአል» አለው ።

«የጠየቀውን ክፈሉት ። ሰውዬው ያስፈልገናል ።»
«ዛሬ ጉድ ሆነን ነበር» አለ ወዲ ሲላ ።

«ምን ሁናችሁ?» አለ ሥዕላይ ።

«አዲሳባዎች የጠየቁንን መግሪያ ስንጭን ጸጋዬ ፥ ጋዜጠ ኛው ደርሶብን ነበር ። ጅሉ ደንግጦ ካርቶኑን ለቀቀው.....»

«ኡና!» አለ ሥዕላይ ቅንድቦቹን ከፍና ዝቅ እያደረገ ። «መግሪያዎቹን አይቷል ። ግን የገባው ነገር ያለ አይመስ ለኝም.....»

«ይመስልሀል! እንዲህ ዓይነቱን ጅልነት ነው የምጠላው! ጸጋዬ ጅል አይምሰልህ ። ልምድ ያለው ጋዜጠኛ ነው ። ሰላይ ባይሆንም አንድና አንድ ሁለት ማለት እያቅተውም ።» ብሎ ሞኘበት ።

ወዲ ሲላ ቅንድቡን አላበው ። ሁልጊዜ ቅንድቡን ያልበ ዋል ። ላቡን ከቅንድቡ ላይ በመሐረብ ጠረገና ፥ «ከቁጥጥሬ ውጭ የሆነ አደጋ ሲደርስ ምን አረጋለሁ?» አለ ።

«ያውቅሀል?»
«አይመስለኝም.....»

«ካላወቀህ ከእሱ ራቅ ። አደገኛ ልጅ ነው.....» ሲል ተከስተ ትብራይ በነገራቸው ጣልቃ ገባና ፥ «አሁን ከማን ጋር እንዳለ ታውቃለህ?» በማለት ሥዕላይን ጠየቀው ።

«ከማን ጋር ነው?»
«ከፊያሜታ ጊላይ ጋር ዳሕላክ ሆቴል ። የኛ የሆነ ሰው አጣርቶልኛል.....»
«አትለኝም!»
«ቁጥር አሥራ ሦስት.....»
«ፈልዩ ዲካን!» አለ ሥዕላይ ።
«ድሮውኑ ለምን እንዲህ ያለ የሞኝ ሥራ ሠራህ!»
«ስታይ ዚቶ!»

ተከስተ ዝም አላለም —«ያን ሌሊት ከእሷ ጋር እንዳላደርክ እርግጠኛ ነኝ ትነግረዋለች ። እስካሁን ለማንም አልነገረችም ነበር ።»

«ለእሱ እንደምትናገር በምን ታውቃለህ?»
«አሳምሬ ።»
«ፈልዩ ዲ ካነ!» አለ እንደገና ጥርሱን ነክሶ ።
«ስድብ አይበቃም…»
«ታዲያ ምን ይሁን ነው የምትለው?»
«ሁለቱንም ማጥፋት …»
«የባሰ ጅልነት ይሆናል …»
«ለምን?»

«እንደማውቃት ያውቃሉ ። እየተከታተሉ ስለኔ ሲጠይ ቋት ቆይተዋል ። ጅሉች አይደሉም ። ስትጠፋ በተለይም ከኢጋዬ ጋር ፣ አንድና አንድ ሁለት ማለታቸው አይቀርም ። ይልቅ…» ብሎ አሳቡን ጨርሶ ሳይገልጽላቸው ፣ ተክላይ ዘድንገል ወደ እነሱ ጠረጴዛ ሲመጣ አየና በሳቅ ፈነዳ ። ሁለቱም እሱን አይ ተው ሳቁ ።

ተክላይ መጥቶ ፣ ወንበር ስቦ እየተቀመጠ ፣ «እንዲህ የሚ ያስቃችሁ ቀልድ ምንድነው?» በማለት ተቀላቀላቸው ።

«አንዳንድ ቀልድ እያወራን ነበር» አለ ሥዐላይ ።

«እንደምን ያለ ቀልድ?» አለ ተክላይ ዐውቆ ። ደረቅ ሳቅ ይስቁ እንደነበረ አውቋል ወይም ተሰምቶታል ። ሥዐላይ የተክ ላይ ጥያቄ አዝማሚያ ቶሉ ስለገባው ፣

«ሲያስቀን የነበረው ቀልድ? ከሐማሴን አውራጃ የመጡ አንድ ሽማግሌ ምን አደረጉ ይባላል መሰለህ? ነገሩ እውነት ነው ። ቀልድ አይደለም ። አሥመራ ይመጡና ጠመንጃ ስጥታች ሁን ሔጄ እነዚህን ወንበዴዎች ካልወጋሁ ሞቼ እገኛለሁ ይ ላሉ ። «ምነው? ምን ሆኑ?» ሲባሉ ። «ወንበዴዎች ርስቴን ቀም ተው ለሌሎች ሰዎች ሰጡብኝ ይላሉ ።» ታዲያ መንግሥት ርስ ትዎን ከሌሎች ጋር ቢጋራ አርሰው እንዲኖሩ ቢያደርግ ምን ያደርጋሉ?» ተብለው ሲጠየቁ ምን ብለው መለሱ መሰለህ? «ዋእ! ጥሩ ። ጠብመንጃውን ስጡኝ ብቻ ። እናንተንም እወጋበ ታለሁ» አሉ ይባላል በማለት ድንገት የፈጠረውን ቀልድ ፈጥኖ ነገረውና ሳቀ ። ሌሎችም ሳቁ ።

ተከስተ ገብራይ ቀጠሰና ፣ «እኔም ሌላ ቀልድ ላጫውታችሁ» ብሎ ጀመረ — «አንድ ሚሊሻያ ወደ ጠላ ሻጭ ቤት ይሔዳል ። ጠላ አልቆባት ነበረና ፣ ተወዲኡ! ተወዲኡ! ትለዋለች ። «ግድ የለሽም ፣ ቢወደድም ዋጋ ጨምሬ እጠጣለሁ» ይላታል ። ኋላ አንድ የጎረቤት ልጅ ምን ማለቷ እንደሆነ ያስረዳል ። ነገሩ ገብቶት ሊሔድ ሲል ፣ ቤትዬዋ ታዝንለትና ከጎረቤቶች ጠላ ፈልጋ ታጠጣዋለች ። ይተዋወቃሉ ። አንድ ቀን ተኝተው ሲጫዋወቱ...... እለ አይደለ...... ማዓረይ ማዓረይ ስትለው ይሰማና አይ ፣ ይህች ቤት ማር አምርእት ይሆናል ይልና በሌላ ቀን ማር ይዞላት ይመጣል ። አሁንም ሲጫዋወቱ ፣ ሽኮሬይ ሽኮሬይ ትለዋለች ። በበነጋታው ደግሞ ስኳር ይዞላት ይመጣል ። መዓሬይ ሽኮረይ ስትለው ትውላለች ። ስኳርና ማር ይዞ ከተፍ ። እንዲሁ ሲል ፣ አንድ ጓደኛው አንድ ቀን ፣ ጠጅ ነጋዴ ያዝከ እንዴ? ብሎ ይጠይቀዋል ። የለም ፣ እሷስ ጠላ ነጋዴ ናት ። ማርና ስኳር ትወዳለች መሰለኝ በሔድኩቁጥር «መዓሬ ፣ስኳሬ» እያለች ታስቸግረኛለች አለው ይባላል ብሎ አጫወታቸው ።

ተክላይ ቀልዳቸውን ሲሰማ ቆየና፣ «እኔ ደግሞ የሚያሳዝን መርዶ ልንገራችሁ» አለ ።

ሥዕላይ «ከላ!» ብሎ እጁን አወናጨፈና ፣ «የሚያሳዝን ነገር ማን መስማት ይፈልጋል ብለህ ነው? ሕይወት እንዲሁም አሳዛኝ ናት ። ቀልድ ካለህ ንገረን ። መሳቅ እንፈልጋለን ሳቅ ደግ ነው» አለው ።

«ኃዘን'ኮ የሳቅ ሌላው ገጽታ ነው......»

«ኤ. ዳይ! እንጠጣ» ብሎት ብርጭቆ ሙሉ ቪኖ ቀዳለትና ፣

«አብረን ላሳለፍነው የልጅነት ጊዜ ። እና ለቀይ ኮከብ ዘመቻ» አለና ብርጭቆውን አነሳ ።

ሁሉም ብርጭቆአቸውን አንስተው አጋጩ ።

ተክላይ ቀስ ብሎ ብርጭቆውን በእጁ እያዞረ ፣

«አቦይ ተኸሌ መሞታቸውን ሰምተሀል?» አለው ተከስተን ።

«የቱ አቦይ ተኸሌ? የኔ አቦይ ተኸሌ!»

ተክላይ በጥቁር ሙንጆሩ የተከስተን ስሜት ቀስ ብሎ እያ

ጨኑ ፣ ረጋ ብሎ ፣ «አዎ ፣ ያንተ ባሬስታ» አለው ።

ተከስተ ድንገት ከመቀመጫው ተስፈንጥሮ ተነሳ ። ተመልሶ ወንበሩ ላይ ዘጭ አለና ራሱን በሁለት እጆቹ ይዞ አንገቱን ደፋ ።

ሥዕላይም የደነገጠ ሰው መስሎ ፣ «ምነው? ምን ሆነው ሞቱ? መቼ?» በማለት ወተወተ ።

«የሞቱበት ትክክለኛ ሰዓት ለጊዜው አልታወቀም ። ምናልባት በግምት ከሦስት ሰዓት በፊት ይሆናል...» ተከስተ ወደ ስምንት ሰዓት ገደማ ስላያቸው «ሥራ ላይ ነበሩ ። እና ደህና ነበሩ ። አውይ አቦይ ተኽሌ» ብሎ እንባውን ጠረገ ።

«ምን ሆነው ሞቱ?» —ሥዕላይ ነበር ።

«ምክንያቱ አልታወቀም ። ለጊዜው ግን ከሁኔታው ሰው የገደላቸው ይመስላል ።»

ተክላይ ቀስ ብሎ ፊታቸውን ለማንበብ ይሞክር ነበር ። በሆነ ምክንያት ፣ ጭምብል ያጠለቁ ተዋንያን መስለው ታዩት ፣ ወይም ተሰማው ። እነጋገራቸው ሁሉ የታሰበበት ፣ የሚገልጹት ስሜት ሁሉ የተጠና መስሎ ቢሰማውም ፣ የተቀነባበረ ለመሆኑ ምንም ማስረጃ አላገኘም ። ውስጡ በብሽቀት ቅጥል ፣ እርር ፣ ድብን ፣ ኩምትር አለ ። ብርጭቆውን አንስቶ ፊኒሊ ቢና ቢያንኮ ሴኮ ቸለሰበት ።

«ሰው ገደላቸው ለማለት የሚያስችል ምን ምክንያት ተገኘ?» አለው ሥዕላይ ።

«መኖሪያ ቤታቸው ምስቅልቅሉ ወጥቶ ነው የተገኘው ። ከእሳቸው አንድ ነገር የሚፈልግ ሰው ያለ ይመስላል ወይም ብዙ ሰዎች ሊሆኑ ይችላሉ ።» ብሎ መለሰለት ።

ተከስተ እንባውን እንደገና ጠርጎ «ምስኪን! አቦይ ተኽሌን ለመግደል የሚፈልግ ምን ጠላት ይገኛል? ለሁሉም እንደ አባት ነበሩ ። ምስኪን ሽማግሌ!» አለ ።

ተክላይ ፣ መነጽሩን አፍንጫው ላይ አስተካከለና ፣ «ይልቅ አሁን ባለንበት ጊዜ ማን ወዳጅ አለው? ብትል ይሻላል» አለው በምጸት ።

ሥዕላይም ፣ «አባባልህ ልክ ነው ። ባሁኑ ጊዜ ወዳጅ አለኝ ብሎ መመካት ሞኝነት ይሆናል ። ከወዳጅ ጠላት ይሰውረን ማለት ነው» ብሎ በነገር ነካ አደረገው ።

ተከስተ አፍንጫውንና ዓይኑን ጠረገና በጥልቅ ኃዘን ተውጦ ፣ «ምስኪን አቦይ ተኸሌ! ከሚያፈሉበት መኪና ሌላ ሰው ቀና ብለው አያነጋግሩም ነበር ። ያ የቡና ማፈያ መኪናና እሳቸው ላለፉት ሐያ አምስት ዓመታት አንድ ቀን እንኳን ተለ ያይተው ውለው አያውቁም ። እንደሰው ያነጋግሩት ነበር ። መኪናውም ያለ እሳቸው እሺ ብሎ አይሠራም ። እና ተጋግ ዘው ፣ በአሥመራ በጣዕሙ ወደር የሌለው ቡና ያፈሉ ነበር ። ምስኪን! መኪናውም ከእንግዲህ ያለእሳቸው አይሠራም ። እሱም ሞቷል ። እና ከእነሱ ጋር የፓራዲዞ ቡና» አለ ።

ሥዕላይ በሳቅ ፈነዳ ።
«ምን አሳቀህ?» አለ ተከስተ ።
«ለንግድህ ስታለቅስ ታይቶኝ ነው......»

«ምን ያስቃል? አዲስ ነገር አይደለም ። ሁሉም ስለራሱ ነው የሚያለቅሰው — አይደለም እንዴ? የሞቱትማ ሞተዋል ። መቃብራቸው ምን ይናገራል? ወይስ ይናገር ይሆን?» አለ ተክላይ እየተፈላሰፈ ። ትንሽ ቆየና ሌላ ፊያሽኮ ቪኖ ሲኮ አዘዘ ...... «እስካለን ድረስ እንጠጣ ። ለጤናችን...... ጤና ካለን» አለ ።

ሥዕላይ ብርጭቆውን አንስቶ ፣ «ምነው ፣ ለመሞት አስ ብሃል ?» አለው ።

«ማን ለዘላለም ይኖራል !» አለ ።
ቀይ ባሕር ላይ የንጋት ቅንድብ ብቅ ሊል ምንም አልቀረ ውም......

፮

ፊ ያ ሜ ታ ና እ ኔ

ከቀይ ኮከብ መጋረጃ በስተጀርባ

ም ዕ ራ ፍ ሦ ስ ት

ጥር 18 ቀን 1974 የሥራ ሠርግና ምላሽ ሆኖ ዋለ ። ዳሩ ጥር የሠርግና ምላሽ ወር አይደል ፣ ቀኑን ሙሉ ትንፋሽ አልነበረኝም ። ክንፍ አውጥቶ ከጊዜ ጋር እንደመብረር ነበር ። ሩጫው ባልከፋ ፣ ቀኑን ሙሉ ሲሠራ የዋለውን ዜና ፣ የቴሌቪዥን ፊልሞች ፣ ፎቶግራፎችና የቴፕ ክሮች በጊዜ ወደ አሥመራ ከዚያም ወደ አዲስ አበባ አስተባብሮ መላኩ ኅዋሳት የሚያናጋ ሌላው ራስ ምታት ነበር ። ምጽዋ ቤተ መንግሥት አዳራሽ ውስጥ የተካሄደውን የሥዕል ኤግዚቢሽንና የኤክስፖ መክፈቻ ሥነ ሥርዓት ሥራ ጨርሼ ላይ ወደ ሆቴል ስመለስ ፣ ፊያሜታ ጊላይ ተዝናንታ አልጋዬ ላይ ጋደም ብላ ባገኘኋት ጊዜ እንደ ድንጋይ ተጭኖኝ የነበረው ድካም ከላዬ ላይ እንደ በጋ ጉም በኖ ጠፋ ። እጥፍ ዘርጋ የሚለው ሽንጧ ፍቅር የተራበ ይመስላል ።

«ኢሂ ደአ ፊያሜታ ሴሌሳ?»
«ላዕሊ ። ከመይ ውዕልካ?»
«ጽቡቕ ፣ ሚያ ሰሜናዊት ጽብቕቲ»

ከተጋደመችበት እጅዋን ዘረጋችልኝ። ጡቶቿ «እጅ ወደ ላይ» የሚሉይመስላሉ — አፈሙዛቸውን ደግነው ፣ ወድረው ።

«ላብ በላብ ሆኘ እሸታለሁ። በፈጠረሽ ቢራ አዘዥልኝ ። ተቃጥያለሁ» ብያት ሻወር ለመውሰድ ወደ መታጠቢያ ቤት ሔድኩ ። ቀዝቃዛው ውሀ መንፈሴን አደሰው ። ቀዝቃዛው ቢራ ነፍሴን ፈወሳት ።

«አንቴ ፣ አባቴ ይሙት ባለጌ ነህ» አለችኝ ።
«ምን አጠፋሁ?» አልኳት ደንግጬ ።

«አርማይ ። ደስ ይለኛል ። እልክ ውስጥ እገባለሁ ። እልክ ውስጥ ስገባ እሰቃያለሁ ። እና እወደዋለሁ» አለች ።

«ጉድ ነው ። እጮኛ ባይኖረኝስ ኖሮ ?»

«አልፈልግህም ነበር ፣ አባቴ ይሙት ። እውይ ጸግዬ ፣ ግን ምን ዓይነት ሴት ነኝ? እስቲ ንገረኝ» አለች ።

«ጣፋጭ» አልኳት ።

«ደደብ ነህ አባቴ ይሙት.....»

«እንቺ ልጅ ተይ ደደብ አትበይኝ» አልኳት ።

«ለምን? እስቲ ንገረኝ?»

«ባገራችሁ ወንድ ይከበራል፣አይደለም? መከበር አለብኝ.....»

«እውይ ማን አለህ?»

«ዐውቃለሁ ። ገዢሚ የማትሰጥ ሴት ባል አታገኝም ። እና ታዲያ ይህ ምን ማለት ይመስልሃል? ወንድ ከቡር ነው ማለት ነው ። አይደለም?»

«ያደብ ። አባቴ ይሙት ደደብ ነህ ። ለምንድነው ግን ደደብ የምልህ? ምን ዓይነት ሴት ነኝ?»

«እንደገና 'ጣፋጭ'» አልኳት ።

እና ፣ ሌቱን በሙሉ ጣፋጭ ነበረች ። የምጽዋ ፌስትቫል ገና ላንድ ቀን የሚቆይ ቢሆንም ፣ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ጉባዔ ከምጽዋ ተመልሶ ሥራ ከመጀመሩ በፊት ቀደም ብዬ ያን ጧት ወደ አሥመራ መመለስ ነበረብኝ ። ብዙ ሥራ ይጠብቀኛል ። እና ፣ ከነገ ጀምሮ ለሚቀጥሉት ሦስት ወይም አራት ቀናት በትንሣኤ አዳራሽ የሚካሔደው የጉባኤው ውይይት ፣ እያንዳንዱ የጉባኤው አባል በጉዳዩ ላይ ያለው አስተያየትና አቋም ፣ እንዲሁም በመጨረሻ ጉባኤው በማኒፌስቶ መልክ የሚያስተላልፈው ውሣኔ ፣ ከዳራሹ ለመላ የኢትዮጵያ ሕዝብ በቀጥታ መተላለፍ ነበረበት ። ይህ እንኳን አላስጋኝም ። የጥር ወር የሥራ ሠርግና ምላሽ ሁለተኛ ተፈጥሮዬ ሆኗል ። ይልቅ በጣም እያሳሰበኝና ስጋት ላይ እየጣለኝ የሔደው ከውጭ የታዘዙት መሣሪያዎች የውሀ ሽታ ሆነው የመቅረት ጉዳይ ነበር ። ብዙ ጊዜ ያደረስኩት ጸሎት አልረዳኝም ። እንደ አቡነ ተክለሀይማኖት ሰባት ዓመት ባንድ እግሬ ቆሜ እንዳልጸልይ ጊዜ አልነበረኝም ። በጉባዔው ፍጻሜ ማግስት የውጊያ ትእዛዝ ድንገት ቢሰጥ ምን ተይዞ በሦስት ግንባር ናቅፋ ሊዘመት ይሆን? ከአዲስ አበባ ያመጣነው ፊልምና የቴፕ ክር ወደ

መገባደዱ ላይ ነበር ። ለጥምቀት ያልሆነ ቀሚስ ይበጣጠስ እንዲሉ ፣ የምን ፊልም ቁጠባ! ይህን ታሪክ ያልቀረጸ ፊልም ለመቸ! ከዶጅ የተለቀመ ጭራሮ ይመስል ዝም ብሎ ማቃጠል ነበር ። በእጃችን የቀረው ጥሬ ፊልም ፣ ሌላው ቀርቶ ፣ የጉባዔውን ሥራ ካስጨረሰን ምንኛ ደግ በሆን ። በእጃችን ያሉት የቴሌቪዥን ካሜራዎች ያረጁ ከመሆናቸውም በላይ ለመስከ ሥራ ይህን ያህል የሚያስተማምኑ አልነበሩም ። ታሪክ በድዱ ሲስቅብኝ ታየኝ ። ለሚሰማኝ አምላክ ፣ እሱም ካለ ፣ የመጨረሻ ጸሎት አደረስኩና ፊያሜታን ቀሰቀስኳት ። እሷም ከኔ ጋር ወደ አሥመራ ለመመለስ ፈልጋ ነበር ።

«ባለጌ ነህ አባቴ ይሙት!» ብላ ወደ ውስጥ ገባች ። ብርድ ልብሱን ከነአንሶላው ገፈፍኳት ። እርቃኗን ቀረች ።

«አውይ እባቴ ይሙት ደደብ ነህ ። ምን እድርጊ ነው የምትለኝ? ምን ባደርግህ ይሻላል ግን? እንተግናይ!» አለችኝ እየተነማነጨች ።

«ሳ ሚ ኝ» አልኳት......

ሳመችኝ ። ትንፋሿ እንደ ዱር ጽጌረዳ ሁልጊዜ ደስ ይላል ። እየተነማነጨች የግደጌን ተነሳች ። ለመልበስ ጊዜ አልፈጀባትም ። በቀላሉ የማጌጥና የመዋብ ችሎታ አላት ። ወይም የወጣትነት ዕድሜዋ ይሆናል የሚረዳት ። መኳኳል አታበዛም ። ልብሶቿም ሆኑ ጌጦቿ ውድና ቀላል ውብ ነገሮች ናቸው ። ወደ አሥመራ ከመነሳታችን በፊት ለቁርስ ወደ ምግብ ቤቱ ተያይዘን ሔድን ። ኰሎኔል በትሩ አይቶን ፣ በዓይኑ ጠቅሶ አበረታታኝ ። ከፊያሜታ ጋር ሆኘ በማየቱ ደስ የተሰኘ ይመስላል ።

«አንድ ጊዜ ይቅርታ» ብያት ወደ ኰሎኔል በትሩ አመራሁ፡፡

ሰላምታ ከተለዋወጥን በኋላ ፣ «እንቅልፍ ባይንህ የዞረ አትመስልም» አለኝ ።

«ፊያሜታን ከመሰለች ልጅ ጋር ተኝቶ ማን ዓይኑን ሊከድን ይችላል?» አልኩትና ቀጥዬ ፣ «በነገራችን ላይ ፣ ሥዕላይ በራሂ ያን ምሽት ከእሷ ጋር አላደረም ። ታዲያ የት አደረ ብለህ አትጠይቀኝ ። እሷም ሆነች እኔ አናውቅም» ብዬ ነገርኩት ።

ፈገግ ብሎ ፣ «አየህ አይደለም?» አለኝ

«ምኑን?»

«የቅርብ ግንኙነት ለመረጃ ጠቃሚ መሆኑን?» አለኝ ።

«ማን ጉዳት እንዲደርስባት አልፈልግም» አልኩት ።

«አትስጋ ። እንግሊዞች እንደሚሉት ወርቅ ዕንቁላል የምትጥል ዶሮ አትገደልም ። ለመረጃው አመሰግናለሁ ። ቀጥል ጓድ ። ወደምንፈልገው ቦታ ታመራን ይሆናል ። ግን ፍቅር እውር እንዳያደርግህ እሰጋለሁ» ብሎኝ ሔደ ።

ወደ ፊያሜታ ተመለስኩና ፣ የብርቱካን ጭማቂ ስላል ነበረ ቀዝቃዛ ፋንታ አዘዝኩ ።

«ቪያ! እሱ መጠጥ እስካሮኛ ነው !» አለች ። እያንገ ፈገፋት ፣ እያንገሸገሻት ።

«ከፋንታ ምን ጥል አለሽ?» አልኳት ።

«እስካሮኛ ነው» አለች ጠጉሯን እየነሰነሰች ። ስትናገር አንገቷን መነቅነቅ ይቀናታል ። ጠጉሯም አብሮ ይነሰነሳል ።

«ለምን?» አልኳት ።

«ባንድ ቀን ቀጠሮ ፣ ባንድ ፋንታ ግብዣ ነው ክብርናዬን ያጣሁት ። ስካሮኛ!» አለች ።

አሳቀችኝ ።

«ለዚያውም አልጨረስኳትም ፣ አባቴ ይሙት ። ግማሽ ላይ ነበር የተውኳት......»

እንደገና ሳቅሁና ፣ «ኢሺ፣ባባትሽ ታሪኩን በሙሉ ንገሪኝ» ብዬ ለመንኳት ።

ፋንታ ጠላታ የቀረችበትን ምክንያት ጭንቅላቷን እየነቀነቀችና ጠጉሯን እየነሰነሰች ከሥሩ ጀምራ አጫወተችኝ ። ታሪኩ እንዲህ ነበር ።

አንድ በጣም የምትወደው ሰው ነበራት ። የተማረ ፣ ሀብታም ፣ መልከ መልካም ወጣት ነበር ። ዶክተር አቤል ይባላል ። ከመላላም ሌላ ፍቅር አታውቅም ። እና ደግሞ የልብ ጓደኛዋ የሆነች አንዲት ልጅ ነበረች ። ልጅቷ ፣ በዕድሜም ሆነ በአስተሳሰብ የበሰለች ፣ ሁልጊዜ «ነገር አለዎ» እያለች ፣ ዘወትር

መፋቂያ የማይለያቸውን ውብ ፣ ድንቅ ጥርሶቿን ወንድ ላይ ብልጭ ፏ በማድረግ በወንድ ስሜት የምትጫወት ፣ ካንድ መኪና ወርዳ ወደ ሌላ የምትገባ በቀን ፍቅረኛዋ መኪና ከሌት ፍቅረኛዋ ቤት የምትደርስ ። ፈገግ ብላ «ነገር አለዎ» ከማለት በቀር ፣ ከፉም ሆነ ደግ የማትናገር ፣ እሳት ልላ የምታስልስ ነበረች።ሰሚራ ትባላለች።ሬያሚታ ዶክተር አቤል ቤት የምትሔደው ከሰሚራ ጋር ነበር — ሁልጊዜ ሰሚራና አቤል አንቺ'ኮ አታውቂም እንጂ እኛ የሥጋ ዝምድና አለን እያሉ ያወሯታል ። ከጊዜ በኋላ የሬያሚታ ጆሮ ጉድ ይሰማል ። ሰሚራና አቤል አብረው መውጣት ጀምረዋል የሚል ወሬ ይደርሳታል ። ለጊዜው አታምንበትም ። ወሬው ስለተደጋገመባት ፣ ከዚያ በፊት ብቻዋን ወንድ ቤት ገብታ የማታውቀው ልጅ ተነስታ ዶክተር አቤል ቤት ትሔዳለች ። ቀኑ አይረሳትም ። ቅዳሜ ነበር ። ከምሽቱ አንድ ሰዓት ገደማ...... ሰሚራና አቤል ፍቅር እድከሚቻቸው ፣ ተቃቅፈው ተኝተው ታገኛቸዋለች...... እንባዋን እየዘራች በመጣችበት እግሯ ወደቤቷ ተመልሳ ከመሮጥ በስተቀር የምታደርገው ነገር አልነበራትም ። ጊዜ ያልፋል ። ሰሚራና አቤል ይለያያሉ ። ሬያሚታ ትታማለችና ሠርጉ በጥር ወር እንዲሆን ተቆረጠ ። ቀኑም እየተቃረበ ሔደ ። በርበሬም ይቀነጠስ ጀመር ። ገዚምም ተዘጋጀ ። አንድ ቀን እንዳጋጣሚ ሰሚራ መታጨቷን ካንደኛዋ ትሰማለች ። እንዳጋጣሚ ሆኖ የሰሚራን እጮኛ ታውቀው ነበር ። ከዚያ በፊት ፣ ካንድም ሁለት ጊዜ እንውጣ ብሎ ለምኗት እምቢ ያለችው ልጅ ነበር ። አፈወርቂ ይባላል ። የስልክ ቁጥሩንም ይዛ ነበር ። ስልክ አንስታ ትደውልለታለች ። ሰማታ ይቃጠራሉ ። ቤቱ ወስዶ ፋንታ ይጋብዛታል ። ያኔ ፣ ፋንታ አዲስ የመጣ ለስላሳ መጠጥ እንደመሆኑ ብርቅ ነበር ። የተጋበዘችውን ፋንታ ጠጥታ ሳትጨርስ የሆነው ሆነ ። በስንት መከራ ከብዙ የመንገድ ሌቦች ጠብቃ ያቆየቻትን ብርቅዬና ውድ ክብርናዋን አጣች ። «በግማሽ ጠርሙስ ፋንታ ሼጥኳት አባቱ ይሙት» ስትል በጣም አስቃኝ ነበር ። ከጊዜ በኋላ አረገዘች ። እናቷ ያረገዘች መሆኗን ያውቁባታል ። እሷማ ፣ እህል በሽተታት ቁጥር ፣ ልቧ እስኪጠፋ ድረስ ቋቅ ሲያሰኛት ፣ ኮሌራ የያዛት መስሏት ነበር ። ቃሪያና አዋዜ ብቻ ነበር የሚያምራት ። እናትና አባቷ በዕድላቸው ከማዘን ሌላ የሚያደርጉት ነገር አልነበረም ። የሆነ ሆኗል ። ምን ሊያደርጉ ይችላሉ ። እና ደግሞ ያለ እሷ ሌላ ሴት ልጅ የላቸውም።የቤተሰቧ ዓይን ማረፊያ

ጌጥ ነበረች ። ወንድሞቿ ሊገድሏት ተነስተው ነበር ። እናትና አባት አናስነካትም በማለት ከጎኗ ቆሙ ። እንዳጋጣሚ እናትና አባቷም የተገናኙት አሁን ልጃቸው ላይ በደረሰው ሁኔታ ነበር ። ፊያሜታና አፈውርቂ እንዲጋቡ ከማድረግ ሌላ ምርጫ አልነበረም ። ቃል ኪዳን ፈርሶ ፊያሜታና አፈወርቂ ተጋቡ ። ጋብቻው አልሠመረም ። ጽንሱ አስወረዳት ። በተጋቡ በሰባት ወራቸው ተፋቱ ።

«እውይ አባቴ ይሙት ፣ እልክ ይገድለኛል'ኮ ። ግን ምን ዓይነት ሴት ነኝ ?» አለች በመጨረሻ ።

«ጣፋጭ እልከኛ!» አልኳት ።

«ምን ዓይነት ሴት ነኝ?» ባለችኝ ቁጥር ፣ ለምን እንደሆነ እንጃ ፡ «ጣፋጭ ነሽ» ማለት ይቀናኛል ። እና ደግሞ ጣፋጭ ናት ። ጨው ያላት ልጅ ናት ።

«ሙት ፣ እልከኛ ነኝ ። አባቴ ይሙት ። ወንድ ፣ ቀንድ አስበቅላለሁ.....»

«ምን እያደረግሽ?»

«ታየኛለህ .....»

«እናያለና.....»

«ደሞ ካንድ ወንድ ጋር ብዙ ጊዜ መቆየት አልችልም ። ሳየው ጥለሺው ብረሪ ብረሪ ይለኛል ።»

«ስለሱ አትስጊ ። ግፋ ቢል የሦስት ወር ፍቅረኞች ነው የምንሆነው ። ከዚያ ፈትለከ ነው» አልኳት ።

እና ተነስተን ወደ አሥመራ ተፈተለክን ። ከምጽዋ ወደ አሥመራ ጉዞ ሰማዩን ለመግጨት ሽቅብ እንደመብረር ነው ። ደግነቱ ከፍ እያሉ በሔዱ ቁጥር ሰማዩም ወደ ላይ ይሸሻል ። አሥመራ ደረስን ። ከተማው ጭር ብሏል ። ሰው ሁሉ ከተማውን ጥሎ ወደ ምጽዋ የኮበለለ ይመስላል ። በፊያሜታ መሪነት በቀጥታ ወደ ማይተመናይ አመራን ። የማይተመናይ ሠፈር ቤቶች በቁጠባ ዘዴ በፕላን የተሠሩና እንደ ሰንሰለት የተያያዙ ቤቶች ናቸው ። አሠራራቸውን ሲመለከቱ ፣ ሠፈሩ የአረቦች መንደር መስሎ ይታያል ። ግን ፣ ሠፈሩ ከዳር እስከ ዳር የሐማሴኖች ሠፈር ነው ሲባል ሰምቻለሁ ። ቀይ ኮከብ ዘማቾች ሠፈሩን ከሩቅ ይፈሩታል ። ቤቷ አጠገብ ስንደርስ ልቅሶ ሰማን ።

«ኡውይ ! ወይእን ግዲ ! » አለች ራሷን ይዛ ።

ደንግጬ ፥ «ምነው፤ ምን ሆንሽ ! » አልኳት ።

«እናቴ ትሆንን፤ ምን ይሻለኛል ጸጋዬ፤ አባቴ ይሙት እኔ ከዚህ መኪና አልወርድም» አለች ።

«ታመው ነበር ?»

«አዎ ፥ ልቡን ስትል ነበር......»

ከመኪናዬ ወርጄ አንዱን የመንደር ጎረምሳ በመጥራት ሁኔታውን አጣራሁና ተመልሼ ፥ «አባክሽ አቦ ፥ አታግፊርች ባቸው ። እናትሽ ደህና ናቸው ። አቦይ ተኽሉ የሚባሉ ሰው ናቸው የሞቱት» አልኳት ።

«እውይ አቦይ ተኸሉ ! » አለች

የባለጌ መርዶ ነጋሪ ሆኘ ተሰማኝ ። ምን አውቄ ፥ አያቷ ሊሆኑ ይችላሉ ወይም አጎቷ ። የትግሬ ዝምድና እንደ ሰንሰለት የተቆላለፈ ነው ይባላል ። ዓይኖቿ እንባ ቋጥረው ነበር ። ለምን እንደሆነ እንጃ የሰማሁት አንድ ቀልድ ትዝ አለኝ ። አንዱ ጥሬ መንዜ ሌላውን አፋፍ ላይ ቆሞ ይጠራውና ፥ እናትህ ሞታ ለች ፡ ጧት መጥቼ ስለማረዳህ ከቤት እንዳትጠፋ ይለዋል ። ሰውዬው እዬዬውን ማቅለጥ ሲጀምር ፥ እሳ ፥ የማን ሞኝ ነህ፤ አሁን ማን አረዳኝ ብለህ ነው የምታለቅሰው፤ ብሎት ይሔዳል ። አልሳቅሁም ። «ሰውዬውን ታውቂያቸው ኖሮአል፤ እዝናለሁ» አልኳት ።

«አቦይ ተኸሌን፤ ከሕጻንነቴ ጀምሮ ነው የማውቃቸው ። በሕጻንነቴ ሁልጊዜ ከረሜላ ይዘውልኝ ይመጡ ነበር ። በጣም ይወዱኝ ነበር ። አሁንም በታመሙ ቁጥር እኔን ነበር የሚያስጠሩኝ ። ዕድሜ ልካቸውን የፓራዲዞ ቡና ቤት ባሬስታ ነበሩ» ብላ እንባዋን ለቀቀችው ።

፩

ለዚያን ቀን ምሽት አድርገነው የነበረውን ቀጠሮ በአቦይ ተኸሌ ሞት ምክንያት ለሌላ ጊዜ አስተላልፈን ተለያየን ። ሙታ ነም የድርሻቸውን ማግኘት አለባቸው ። ቀኑ ሳይታወቀኝ አለፈ ። ዝም ብሎ እንደ ሚግ 23 ተዋጊ አይሮፕላን ይበራል ። ከውጭ ስለታዘዙት መሣሪያዎችና ፊልሞች ጉዳይ ምንም አስደሳች

ዜና አልሰማሁም ፡፡ ገና አልደረሱም የሚል መጥፎ ዜና ነበር
የደረሰኝ ፡፡ ከማን ጋር ልጣላ! እግዜሩም የድሮ እግዜር አይደለም
መሰለኝ ሊሰማኝ አልቻለም ፡፡ ምናልባት እሱም አርጅቶ ይሆ
ናል ፡፡ ከአሥመራ አብዮት አደባባይ፣ ወደ ሳባ ስታዲየም ፣ ከሳባ
ስታዲየም ፣ ወደ አሥመራ ራዲዮ ስቱዲዮ ፣ ከስቱዲዮ ወደ
ትንሣኤ አዳራሽ መሮጥ ነበረብኝ ፡፡ ሌላ የት ቦታ እንደደረስኩ
እግዜር ነው የሚያውቀው ፡፡ ለመኖር መሮጥ ያስፈልጋል ፡፡ እና
እንደ እብድ ስሮጥ ነበር የዋልኩት ፡፡ ሌቱም እንደ ቀኑ ፣ እንደ
በጋ ጥላ በርሮ አለፈ ፡፡ ቀይ ኮከብ ዘመቻ የጊዜን ስልት የቀየረ
ይመስላል ፡፡ ሕልም አልባ የሆነ ሌት ነበር ፡፡ አንዴም ጎኔ የተገ
ላበጠ አይመስለኝም ፡፡ እንደ ወደቀ ዛፍ ባንድ ጎኔ ተጋድሜ ነበር
ያደርኩት ፡፡

የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ
ጉባኤ አባሎች ከምሽዋ ፌስቲቫል ተመልሰው መደበኛ ስብስ
ባቸውን በትንሣኤ አዳራሽ ቀጥለዋል ፡፡ ጉባኤው ሥራውን ከመጀ
መሩ በፊት ጧት በማለዳ የዘርዓይ ድረስ መታሰቢያ ሐውልት
መሠረተ ድንጋይ በታላቅ ሥነ ሥርዓት ተጥሎ ነበር ፡፡ አንዱ
ተናጋሪ በሌላ እግር እየተተካ ንግግር በንግግር ሆነ ፡፡ አዳራሹ
ጭብጨባ በጭብጨባ ሆኖ ተናጋ ፡፡ በብዙ ሺ ጫማ የሚቆጠሩ
ፊልሞች ዞሩ ፣ ተሽከረከሩ ፡፡ ካሜራዎች ጋሉ ነደዱ ፡፡ ከትንሣኤ
አዳራሽ ጋር በቀጥታ የተያያዘው የአብዮታዊት ኢትዮጵያ ድምጽ
ራዲዮ የጉባዔውን ሂደት በመላ ኢትዮጵያ አስተጋባ ፣ ሔደ ፣
ነጎደ ፣ ወንዝና ጅረቱን ፣ ዳገት ቁልቁለቱን ፣ ሜዳ ተራራውን
እየተሻገረ ፡፡ የጋዜጠኞች ብዕር ፈሰሰ ፡፡ የሬዲዮና የቴሌቪዥን
ተናጋሪዎች ትናጋ ተንበለበለች ፣ ነደደች ፣ ደረቀች ፡፡ ዛለ ወገብ፣
ጀሮ ግንድ ተቃጠለ ፡፡ ከዳ ጉልበት ፣ አእምሮ ጋለ ፣ ደነዘ ፡፡ አንዳ
ንዱም በእንቅልፍ ተንገላጀጀ ፣ ሽለብታ ፣ ኩርፌያ እስኪቃጣው
ድረስ ፡፡ ያን ቀን ሐያ ተናጋሪዎች ብቻ ነበሩ ንግግር ያደረጉት ፡፡
አርባ ዘጠኝ ይቀራሉ ፡፡ አርባ ዘጠኝ ንግግሮች በሁለት ቀን ውስጥ
ጆሮ ምንኛ ይደንቀው! ብርታቱን ይስጠን ብቻ ፡፡ በዚሁ ሁኔታ
የታሪክ ጎማ ለሦስት ተከታታይ ቀኖች ሲሽከረከር ቆየ ፡፡ በጉባ
ዔው ሂደት ጣልቃ «ኢትዮጵያ ወይም ሞት» የሚል ዓርማ
አንግበው ለአንድነት ለታገሉና መስዋእት ለሆኑ የኤርትራ አር
በኞችና ፣ «አብዮታዊት ኢትዮጵያ ወይም ሞት» በማለት ለአን
ድነትና ለአብዮቱ ሲታገሉ ለወደቁት የአብዮታዊ ጦር አባሎች

መታሰቢያ ሐውልቶች የመሠረት ድንጋይ ተጥለው ነበር ። ጥር 23 ቀን 1974 ታሪካዊው የአሥመራ ማኒፌስቶ ወጣ ። ታላቅ ቀን ነበር ።

የወጣው ባለ ሰባት ነጥብ ማኒፌስቶ ፤

1ኛ/ አርቆ አስተዋዩና ቆራጡ አብዮታዊ መሪያችን ጓድ ሊቀ መንበር መንግሥቱ ኃይለ ማርያም የጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግና የኢሠፓአኮ ሊቀ መንበር የአብዮታዊው ጦር ጠቅላይ አዛዥ ፣ ጥር 17 ቀን 1974 በአሥመራ ከተማ በተሰበሰበው የቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ጉባዔ ላይ የዓለም አቀፍ፣የአካባቢያችንና የኢትዮጵያን ተጨባጭ ሁኔታ በተለይም የኤርትራን ክፍለ ሀገር ችግር በማስመልከት ለመላ የኢትዮጵያ ሠፊ ሕዝብ ላደረጉት ታሪካዊ ንግግር በአንድ ድምጽ ሙሉ ድጋፋችንን እየሰጠን በወንበዴዎች የወደመውን የኤርትራ ክፍለ ሀገር ኢኮኖሚ በቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ መልሶ ለማቋቋምና ሕዝቡንም ነጻ ለማውጣት የሰጡትን አብዮታዊ መመሪያ ተግባራዊ ለማድረግና ወደፊትም አብዮታዊው መንግሥት ከጊዜ ወደ ጊዜ የሚነድፋቸውን የሥራ ዕቅዶች ሁሉ ለመፈጸም በግንባር ቀደምትነት ተሰልፈን አስፈላጊውን መስዋዕትነት እስከ ሕይወት ድረስ ለመክፈል ዝግጁ መሆናችንን በአንድነት ቃል እንገባለን ።

2ኛ/ ከጎብረተሰቡ የተተፉ ኢምፔሪያሊዝምንና የአድኀሮት ኃይላትን በስተቀር ማንንም የማይወክሉ ጸረ ነጻነት ፣ ጸረ አንድነት ፣ ጸረ ሕዝብና ጸረ ሠላም የሆኑት የወንበዴ ቡድኖች የጥፋት መልዕክታቸው ከእንግዲህ ወዲያ መቀጠል ስለሌለበት ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ በሰፊው ሕዝብ ክንድ መደምሰስ አለባቸው ። በተጨማሪም ለእነዚህ ወንበዴዎች ድጋፍ የሚሰጡ የውስጥ ተባባሪዎቻቸው ጭምር የሰፊው ሕዝብ ጠላቶች ስለሆኑ እነሱንም በተባበረ ክንዳችን የምንደመስሳቸው መሆኑን እናረጋግጣለን ። በዚህም መሠረት አብዮታዊ ሠራዊታችን በሚያካሂደው የመከላከል ውጊያ የሚወስደውን ማናቸውንም እርምጃ ሁሉ ከመደገፍም ባሻገር በቆራጥነት ከጐኑ የቆምንና በደጀንነትም የተሰለፍን መሆኑን በሙሉ ቃል እናረጋግጣለን ።

3ኛ/ በወንበዴው ተቋም ውስጥ ሳያውቁ በስህተት ሳይወዱ በግድ በጥፋቱ ዓላማ በቀጥታ የተሰለፉ የጭቁኑ ሕዝብ ወገኖችና በውጭ አገር የሚንገላቱ ኢትዮጵያውያን ስደተ ኞች ሁሉ በሕዝብ ደም የሚነግዱትን የለየላቸውን ወን በዴዎች ታግለው አብዮታዊ መንግሥት ያደረገላቸውን ሙሉ ምኅረት ተቀብለው ወደ እናት አገራቸው በአስቸኳይ እንዲመለሱና ከሕዝቡም ጎን እንዲሰለፉ ጉባዔው በሙሉ ድምጽ ጥሪውን ያስተላልፋል ።

4ኛ/ በአብዮታዊት ኢትዮጵያ የሚገነባውን የሶሻሊስት ኢኮኖ ሚና በተለይም በአሁኑ የከፍለ ሀገሩ እንገብጋቢ ችግር እንጻር ኅብረተሰቡ ዳግመኛ በእንዲህ ያለ ውጥረት ውስጥ እንዳይወድቅ ዋስትናው መደራጀት እንደመሆኑ በአብዮ ታዊው መሪያችን በጓድ ሊቀ መንበር መመሪያ መሠረት ገበሬው በወጣለት ፕሮግራም በአስቸኳይ በአምራቾች የኅብረት ሥራ ማኅበራት እንዲደራጅ ጥሪ እያቀረብን አስ ፈላጊውንም እርዳታ ለማድረግ ዝግጁ መሆናችንን እናረ ጋግጣለን ።

5ኛ/ የኢትዮጵያ ሕዝብ የለየላቸው ጠላቶች በጸረ ነጻነት ፣ በጸረ አንድነትና በጸረ ሠላም አቋማቸው በጭቁን ደም የሚነግዱትን ቅጥር ነፍሰ ገዳዮች የሚረዱትን የውጭ ኃይሎችና የስለላ ድርጅቶች ሁሉ በብርቱ እናወግዛለን ። ድጋፋቸውንም እንዲያቆሙ እናስጠነቅቃለን ።

6ኛ/ ለብዙ ሺ ዘመን ጸንቶ የቆየውን የተከበረ የኢትዮጵያ ታሪክ በመበከል በቅኝ ገዢዎችና በኢምፔሪያሊስቶች ተጽዕኖ የተስፋፋውን የባዕድ ገናናነትና የባሕል ቅሪት በኢትዮጵያ ሕዝብ ላይ የጫኑ መሆኑን በመገንዘብ ፣ በአሁኑ ጊዜ አብ ዮታዊ መንግሥት የኢትዮጵያን የነጻነትና የትግል ታሪክ በጥልቀት ገምግሞ የወደቀው የፊውዶ ቡርዧዊ ሥርዓት አፍኖ ይዞት የነበረውን ታሪክ በማደስ ለሀገራቸው ነጻነትና አንድነት ለሞቱት ለቀሩትም የኢትዮጵያ ጀግኖች የመታሰ ቢያ ሐውልት እንዲሠራ ባሳለፈው ውሣኔ መሠረት ፣ ጓድ ሊቀ መንበር መንግሥቱ ኃይለማርያም የጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግና የኢሠፓአኮ ሊቀ መንበር

የአብዮታዊ ጦር ጠቅላይ አዛዥ ፣ በዶ.ጋዓሊ. የስመጥር ጀግና የራስ አሉላን ፣ በአሥመራ የዘርዓይ ድረስን «ኢትዮጵያ ወይም ሞት» የሚል አርማ እንግበው ለአንድነት ለታገሉትና መስዋዕት ለሆኑ እንዲሁም «አብዮታዊት ኢትዮጵያ ወይም ሞት» በማለት ለአንድነትና ለአብዮቱ ሲታገሉ ለወደቁት የአብዮታዊ ጦር አባሎች መታሰቢያ የመሠረት ድንጋይ ማስቀመጣቸውን ከልብ እያደነቅን ፣ ለወደፊቱም አብዮታዊ መንግሥት የከፍለ ሀገሩን ታሪክ እያጠና በቅኝ ገዢዎች የተሰጡትን ማናቸውንም ስያሜዎችና የተዘረጋውን የባሕል ወረራና ተጽዕኖ ወደ እውነተኛ ታሪክ በመለወጥ እርምጃ እንዲወሰድ እንጠይቃለን ።

7ኛ/ የወቅቱ የመደብ ትግል በዓለም አቀፍ ደረጃ ከሚከሰትበት በኢምፔሪያሊዝምና በሶሻሊዝም መካከል ካለው ትግል ባሻገር ከቀይ ባሕርና ከመካከለኛው ምሥራቅ የጂኦፖለቲካ አንጻር ሲታይ በኢትዮጵያ አብዮት ላይ የሚካሄደው የኢምፔሪያሊዝም ሴራ በዚህ ክፍለ ዓለም አካባቢ ያለውን የኃይል ሚዛን ለኢምፔሪያሊዝም እንደሚረዳ አድርጎ ለመለወጥ መሆኑ ግልጽ ነው ። የኢትዮጵያ አብዮት ማሸነፍ የጸረ ኢምፔሪያሊስት ኃይሎች ድል ማድረግ የኢትዮጵያ አብዮት መሸነፍ የእነዚህ ኃይሎች ድል መደረግ በመሆኑ ትግላችን በአካባቢው ብሎም በዓለም አቀፍ ሁኔታ ላይ ያለውን ተጽዕኖ በከፍተኛ የዓለም አቀፋዊ ኃላፊነት ስሜት እንገነዘባለን ። ይህን በመገንዘብና ከኢምፔሪያሊዝም ጋር የምናደርገው መራራ ትግል የዓለም አቀፍ ጸረ ኢምፔሪያሊስት ትግል አካል በመሆኑ የዓለም ጸረ ኢምፔሪያሊስት ኃይሎች ቀደም ሲል ከጎናችን እንደ ቆሙት ሁሉ አሁንም የትግል አንድነታቸውን በበለጠ እንዲያድሱ ጥሪያችንን እናስተላልፋለን» የሚል ነበር ።

ማኒፌስቶው የመላ ኢትዮጵያ ሠርቶ አደር ሕዝብ ጥሪና የሙሉ ምኞቱና ብሔራዊ ፈቃዱ ጠንካራ መግለጫ ነበር — የናቅፋ ተራሮች ስሚ ጆሮና አስተዋይ ልብ ካላቸው! ምከረው ፣ ምከረው — እምቢ ካለ መከራ ይምከረው ። ማኒፌስቶው ያንዱ ሥራ ምዕራፍ ማሳረጊያ ፣ የሚቀጥለው ሥራ ምዕራፍ አሐዱ — የፍጻሜ መጀመሪያ ነበር ።

«ቀይ ኮከብ ዘመቻ የትግል አርማችን
ዓለም አቀፍ ይዞት ሶሻሊስት ፈራችን
የልማት ያንድነት ብሩህ ተስፋችን»

«አባባ እማማ ሁላችሁ
እንኳን በደህና መጣችሁ፤
አቦና አዴና ኩሉ....ም
እንቋዕ ብድሐን መጸእኩም»

«በእጃችን ይዘን ዘንባባ
ሕጻናት የዛሬ አበባ
ብሩህ ቀናችን ሲጠባ
እንበል ጉሮ ወሸባ....»

«ቀይ ኮከብ ዘመቻ» እና «ሠላም አባባ እማማ» የሚሉ መዝሙሮች አስተጋቡ ። የአበባ ቅንጣቢዎችና የዘንባባ ዝንጣፊዎች ተበተኑ ። እንደ ተለመደው ፊልሞች ፎቶ ግራፎችና የቴፕ ክሮች ይዤ ወደ አርሚ አቪዬሽን በረርኩ ። ምን እንደነካው አላውቅም ፤ ሻለቃ ታደሰ ቀርቾ ፈጽሞ ተሰውጦብኛል ። በሔድኩ ቁጥር ሊያነጋግረኝ ቀርቶ በዓይኑ ሊያየኝም አይፈልግም ነበር ።

«ምንድነው እንዲህ የሚያዝገይህ» ብሎ እንዳሸከሩ ጮኸብኝ ።
ነገሩ ስለባለሰብኝ ነው መሰለኝ እኔም አልታገስኩትም —

«ምን ማለትህ ነው! አይሮፕላኑ ለዚህ ሥራ ነው የተመደበው ። ደግሞም'ኮ እኔ ካልፈለኩ ሊንቃነቅ አይችልም ። ካንተ ይልቅ ችኮላ በኔ አይብስም!» አልኩት ።

እሳት የሚተፉ የሠይጣን ቁራጭ ዓይኖቹ ውስጥ ያየሁ መሰለኝ ። ጤና ያለው ሰው መስሎ አልታየኝም ። የመንፈስ ጭንቀት ያደረበት ሰው ይመስላል ። ሥራ በዝቶበት ይሆናል በማለት ተመልሼ አዘንኩለት ። ታምቆ የተያዘን ንዴት ፤ በትንሽ ምክንያት ፤ እርስ በእርሳችን ላይ እንደ በምብ ማፈንዳት መቻም

የተለመደ ነገር ሆኗል ። ወጣቱ መካኒክ ከኛ ፊንጠር ብሎ ቆሞ ይመለከተን ነበር ።

«ሻለቃ! ፈጠን በል እንጂ!» አለው ።
ሻለቃ ታደሰ የበላይ ባለሥልጣን ያዘዘው ይመስል በካርቶን የታሸጉትን ፊልሞች ራሱ ተሸክሞ ሊሔድ ሲል ፣ «ማነው ይህ ሰው?» አልኩት ።

ለጥያቄዬ መልስ ሳይሰጠኝ ፣ «የረሳሽው ነገር አለ?»አለኝ ። በአርሚ አቪዬሽን ሜዳ እንደ እንበሳ እየተንጎማለለና እያገሳ ምድረ ዓለምን እንደ ልቡ ሲያዝ የነበረው ሰው ፣ አሁን እንዲህ ሲሽቆጠቆጥ በማየቴ የሆነ ነገር ሸተተኝ ።

«ካልክስ አለ» አልኩት ።
«ምን?» ብሎ አፈጠጠብኝ ።
«ፊ ል ም — »
«የት ነው ያለው!»
«መንገድ ላይ ። እየጠበኩ ነው ። ይቅርታ ፣ ትንሽ መጠበቅ ይኖርብናል» አልኩት ።

ወጣቱ መካኒክ ትእግሥቱን ጨርሶ ነው መሰለኝ ወደ እኛ መጣ ። ረጅም ቁመቱ ድንክ አደረገኝ ።
«ምንድነው የምንጠብቀው !? » አለ ።
ሻለቃ ታደሰ ሁኔታውን አስረዳው ። ወጣቱ ያደረበትን ብስጭት ለመሸሸግ ቢሞክርም አልሆነለትም ።

«ገድ እንተዋወቅ ኢጋዬ ኃይለማርያም እባላለሁ» አልኩት።
ትንሽ አመንታና ፣ «ዕቁበ ሲላ እባላለሁ» ብሎኝ ፈገግ አለ ። ሠሳሳ ጥርሶች ብቻ ያሉት አይመስልም ። ዘጠና ዘጠኝ ጥርሶች ያሉት መሰሎ ታየኝ ።

«ጥድፊያው ምንድነው? አይሮፕላኗ እንደ ሆነች ለኛ ሥራ ብቻ ነው የታዘዘችው አይደለም እንዴ?» አልኩት ።

«ቢሆንም ፣ በጊዜ መሔድና መምጣት አለባት…»
«መካኒክ ነህ — አይደለህም?»

«ነኝ ። ምነው?»

«በትራፊክ ቁጥጥር ሥራ ታዲያ ምን ያገባሀል? ብዬ ነው» አልኩት ።

ሻለቃ ታደሰ ያልበው ጀመር ።

«በማንኛውም ሥራ መተባበር ኃጢአት ነው እንዴ?» ብሎኝ ቀጠለና ፣ «አንዱ አይሮፕላን ከመሄዱ በፊት የሌላውን ጥገና ሥራ ለመጀመር አልችልም ። እና በዚህ ለምን ማንም ጊዜ የለውም» አለኝ ።

እንደሚያታልለኝ ገባኝ ። የሻለቃ ታደሰ ሁኔታ የዕቁባይን ውሸት አጋልጦ ያሳይ ነበር ። ምን እንደሚሠሩ ወይም ምን ለማድረግ እንደተዘጋጁ ባላውቅም ቅሉ ፣ ከዚህ ቀደም ከእጃቸው አምልጦ የወደቀው መሣሪያ መጥቶ ፊቴ ድቅን አለ ። የሻለቃ ታደሰ ድንጋጤ ታየኝ ። ኰሎኔል በትሩ ተሰማ ፣ አሥመራ የገባን ለት...... በተለይም ዕድሜው ለጡረታ የደረሰና የገንዘብ ችግር ያለበትን ሰው አሳደው ነው የሚጠቀሙበት...... ሲል የተናገራቸው ቃላት ከጆሮዬ ላይ ደወሉ።ፍጹም ሊሆን አይችልም፤ እንዴት ሊሆን ይችላል? ሻለቃ ታደሰን የመሰለ ጀግና ሰው ክብረ ሕሊናውን ለጥቅም አሳልፎ ሊሸጥ አይችልም አልኩ በልቤ ። አሳቤ ልጓም ለቆ እንዳሻው በመጋለቡ ራሴን መልሼ ታዘብኩት ። ስለእነሱ ትቼ ስለራሴ ማሰብ ጀመርኩ ። በገዛ እጄ ከገባሁበት ማጥ የምወጣበት መንገድ ጠፋኝ...... ድንገት አሳብ መጣልኝ ።

«እዚሀ አካባቢ ስልክ ይኖር ይሆን?» ብዬ ጠየቅኋቸው ።

«አለ ፣ ምነው?» አለኝ ሻለቃ ታደሰ ።

«ወደኋላ የቀረው ፊልም በቶሎ ይደርስ እንደሆነ ለመጠየቅ ነው ። የሚዘገይ ከሆነ አይሮፕላኑ ሊሔድ ይችላል» አልኩት ።

ሻለቃ ታደሰ በእፎይታ ሲተነፍስ አየሁት ። እቁበይም ዘና አለ ። ሻለቃ ታደሰ ወደ አየር ኃይል መኰንኖች ክለብ ወሰደኝ ። መኰንኖቹ ምግብ በያይነቱ ቀርቦላቸው ይበሉ ነበር ። ከመብረራቸው በፊትና በርረው ከተመለሱም በኋላ መብላት አለባ

ቸው ይባላል ። ከአበላላቸው ጥሩ የምግብ ፍላጐት ያላቸው ይመ ስላሉ ። ሁሉም የውጊያ ልብስ ለብሰዋል ። ወደ ቢሮዬ ደወልኩ ። ረዛን ነበረች ስልኩን ያነሳችው...... ገና «ሀሎ!» ከማለቴ ፣ «እኔም እፈልገዎት ነበር» አለችኝ ።

«ምነው፣ ምን መጣ?»

«ከውጭ የታዘዙት ካሜራዎችና ፊልሞች መጥተዋል ። አሁን ከአይሮፕላን ማረፊያ ተደውሎልኝ ሰው ልኬአለሁ......»

«እንዲያው ምን ላ'ርግሽ! አልውጥሽ ነገር?»

«ምን አሉ?»

«ማለቴ ፣ መጣሁ ! ሌላስ? » አልኳት በደስታ እየፈነደቅሁ ። «ጓድ ኰሎኔል በትሩ በጣም ይፈልጉዎት ነበር.....»

«መጣሁ...... አሁን»

ስልኩን ዘግቼ ፣ ሻለቃ ታደሰን «ፊልሙ ይዘገያል ። አይሮ ፕላኑ ይሂድ» አልኩትና ወደ ከተማ በረርኩ ።

ቀይ ኮከብ ዘመቻ የትግል አርማችን የሚለውን መዝሙር በፉጨት እለው ነበር ። ዘምባባዎች ሁሉ ልዩ ውበት ተጎናጽፈው ይታዩኝ ነበር ። የአሥመራ «ሹሩቤዎች» በነፍስ ወከፍ ወጥተው ከመንገዶች ዳር የተሰለፉ ይመስላሉ — ዘምባባዎቹ ። ረዛን ከኰሎኔል በትሩ ተሰማ ጋር በስልክ አገናኘችኝ ።

«ምነው ፈለከኝ?» አልኩት ።
«ስለጃሚንግ ነበር» አለኝ ።
ጠጉሬ ቆመ ። ስለጃሚንግ መሰማት አስጠልቶኛል ።
«ምን ተፈጠረ?» አልኩት ።

«ይሰማል ። አሁን ደግሞ በ41 ሜትር ባንድ ማስተላለፍ ጀምረዋል ። ምንድነው የምትጠቅቱት!»

«ምን ይላሉ?»

«ደርግ ፣ አሁን በያዘው ስድስተኛ ዙር ዘመቻ ሊጨርስህ ተነስቷል ። ስድስተኛው ዙር ዘመቻ ለደርግ ወሳኝ እንደመሆኑ

«ሠርተቻቸውን!»
«የበላይ ውሣኔ ያስፈልጋል.....»

«ውሣኔውን ከምትጠይቅበት ቦታ ጠይቅ ወንድም ። ሥራው ግን መሠራት አለበት ከዛሬ ጀምሮ ። እዚህ ያለው ቴክኒሻን ዝርዝሩን በስልክ ይነግርሀል ። ትራክ ቢ ያሉትንም አንቴናዎች አሻሽሎ የመሥራቱ ጉዳይ ከሁኑ መፋጠን አለበት» በማለት በትእዛዝ ናዳ ጭንቅል ጭንቅላቱን ከመታሁቱ በኋላ ፣ እዚያ ሆናችሁ እዚህ ያለው የእሳት ወላፈን አይሰማችሁም መሰለኝ? በናንተ የተነሳ እኔ እዚህ ተጥጄ የምለበለብበት ምክንያት የለም ።

«አዲስ አበባ—አሥመራ ማለትን አሁን ምን አመጣው? እዚህም ሆነ እዚያ ሥራው ዞሮ የኛን ኃላፊነት ይጠይቃል» ብዬ አማረርኩ ....

የወጣውን ታሪካዊ የአሥመራ ማኒፌስቶ በመቀበል ፣ የአሥመራ ኗሪ ሕዝብ በሳባ ስታዲዮም ነገ ስለሚያደርገው የድጋፍ ሠልፍ አስፈላጊውን ቅንብርና ዝግጅት ሳደርግ ውዬ ፣ ምሽት ላይ ከአዲስ አበባ ጃሚንጉ ሥራ ተጀምሮ በጥሩ በመካሔድ ላይ መሆኑ ተነገረኝ ። ቢሮዬ ውስጥ እንደ መድፍ በረድፍ የተደረደሩትን አዳዲስ ባለ 300 ሚሊሜትር ሌንስ ካሜራዎች እንደ አዛዥ መኰንን በዓይኔ ጎበኘሁ ። ለውጊያ ተዘጋጅተናል አልኩ ። ከሞላ ጎደል መጥፎ ቀን አልነበረም ። ሥራ ማንን ገደለ? ጭቅጭቁም ቢሆን በከፋት አይደለም ። ከራሴም ሆነ ከሰለም ጋር በሠላም ታረቅሁ ። ውብ ሆና የዋለችው ጸሐይ የበሰለ የጊንዳዕ ብርቱካን መስላ ፣ ተውባ ነበር የጠለቀችው ። ለፊያሜታ ደወልኩላት ። ባለፉት ሦስት ቀኖች አልደወልኩላትም ነበር ። በምን ምክንያት እንደጠፋሁ ለማስረዳት ጥረት አልጠየቀችም ። «ሥራ እንደበዛብህ ማታ ፣ ማታ በቴቪ አያለሁ» በማለት ይቅርታ አደረገችልኝ ። ከምሽቱ ባንድ ሰዓት ኒያላ ሆቴል ፊት ለፊት ለመገናኘት ቀጠሮ አደረግን..... ልክ በቀጠሮአችን ሰዓት በተባለው ቦታ ተገናኘን ። ቀዝቀዝ ያለ ግሩም ምሽት ነበር ። ሙሉ ጨረቃ የብር ሠፌድ መስላ..... ትታያለች ። ከዋክብት ጥቁሩን ሰማይ አጊጠውታል ። ከጉባኤው ላይ የተነሳው ሕዝብ የበዓል ስሜት አድሮበት መንገዱን አጣቦ ይታያል ።

መኪናዬ ላይ ተሳፍራ ጎኔ ቫጥ ካለች በኋላ ፣ ጠጉሯን እየነሰነሰች ፣ «ኢሂ ደአ የሦስት ወር ፍቅረኛ?» አለችኝ ።

አቀማመጡን ታሳምረዋለች ። ፊቷን ወደኔ ዞር ፣ ትከሻዋን ከመኪናው መስተዋት ላይ ደገፍ ፣ ደረቷን ነፋ ፣ እግሮቿን ዘርጋ አድርጋ የእጅ ቦርሳዋን ከኋላ መቀመጫ ላይ ወረወረችውና ቀሚሷን ገለብ አድርጋ ጎንበስ በማለት ሰውነቷን አሸተተች ።

«ምን ማድረግሽ ነው?» አልኳት ተገርሜ ።
«ዓሣ ዓሣ አሸት እንደሆነ ለማወቅ ነው ። ደደብ» አለችኝ
«ጉደኛ ነሽ!»

«ታዲያስ የሦስት ወር ፍቅረኛ!» አለችኝ መልሳ ።
«ማን ያውቃል? ከዚያም በላይ አቆይ ይሆናል» አልኳት ።
«እውይ! እሱማ ሳይታሰም የተፈታ ነው» አለችኝ ።
«እንዴት ?»
«ናቅፋ በሦስት ወር ይያዛል ብለህ ነው? ፍጹም ።»

«ለምን አይያዝም ?» ብዬ ቀጠልኩና ፣ «የመሬቱ አቀማ መጥ ያስቸግረን እንደሆነ ነው እንጂ የሻዕቢያ ወኔ አያግደንም ። የናቅፋ መሬት ገዳይ መሬት ነው» አልኳት ።

እሷም ፣ «አቤት ጉራ!» ብላ ቀጠለችና ፣ «አባቴ ይሙት ፣ ይህን አገር የሚያጠፋ ያማራ ጉራና የሐማሴን ውሸት ነው» አለች ።

ነገሯ እያሳቀኝ የመኪናዬን ሞተር አስነሳሁና ፣ «ወዴት እንሂድ?» ብዬ ጠየኳት ።

«ወደ ፈለከበት» አለች ።
«የለም ፣ አንቺ ምረጭ ። አሥመራ ያንቺ ከተማ ናት ። ባንቺ ዓይን ሳያት እፈልጋለሁ ......»

«አትቀልድ ባባትህ.........»
«ቀልዴን አይደለም.........»

«አሁን አንቺ አሥመራን አጣሽውና ነው? ቀይ ኮከቦች ምን የማታውቂት ቦታ አለ? ሁለገብ ናችሁ — አይደላችሁም ⁏ንዴ?» አለች ።

«እንዴት ሁለገብ?»
«ዋይ! ከተማውን በቁጥጥራችሁ ሥር አውላችሁታል ። የፍቅር ዘመቻ ! »

«ዘለቄታ ያለውም እሱ ነው የቀይ ኮከብ ዘመቻ ሴቶችንም ያቅፋል» አልኳትና ፣ «እውነት ወዴት እንሂድ?» ብዬ በድጋሚ ጠየኳት ።

«ካራ-ቫል» አለች ።

ካራ-ቫል ከኒያላ ሆቴል ብዙም አይርቅም ። እዚያው አካባቢ ነው፡ማህን ላይ የተጋገረ ትኩስ ላዛኛ ፓስታልፎርኖ በማቅረብ የታወቀ ባር ሬስቶራንት ነው ሲሉ ሰምቻለሁ ። መኪናዬን አዞርኩና ፣ «እውነቱን ነው ። አሥመራን ባንቺ ዓይን ማየት እፈልጋለሁ ። ያንድ ከተማ ውበቱ ፣ የሕንጻዎቹ ታላቅነትና ማማር ፣ ወይም የመንገዶቹ ስፋትና ንጽሕና አይደለም ። በኔ ግምት ፣ ያንድ ከተማ ውበት ፣ ይበልጥ ውብ ወይም መጥፎ የሚያደርጉት በውስጡ የሚኖሩት ሰዎች ናቸው ። ማለቴ ፣ ያለ ሰው ልብ ከተማ ብቻውን ምንም አይደለም ፣ ትርጉም የለውም ። የሕንጻዎች ጫካ ወይም የተጠረቡ ድንጋዮች ክምር ይሆናል — ያለ ሰው ልብ» አልኳትና አንድ ባለቅኔ ስለ አሥመራ ከተማ የገጠመውን ግጥም በቃሌ አነበነብኩላት —

> «ከንራው ዘሌቄ እስኪ ልነጋገር
> ካለሰው ቢወዱት ምን ያደርጋል አገር?
> የኔ ውብ ከተማ —
> ሕንጻ መች ሆነና የድንጋይ ክምር ፤
> የኔ ውብ ከተማ—
> መንገድ መች ሆነና የድንጋይ አጥር ፤
> የኔ ውብ ከተማ የኔ ውብ አገር
> የሰው ልጅ ልብ ነው
> የሌለው ዳርቻ የሌለው ድንበር ።

ሕንጻው ምን ቢረዝም ፥ ምን ቢጸዳ ቤቱ፡
መንገዱ ቢሰፋ ቢንጣለል እስፋልቱ፡
ሰው ሰው ካልሸተተ ምንድነው ውበቱ?
እኔ ውብ የምለው
የሰውን ልብ ነው ።
ምን ቢነድ ከተማው ተንቦግቡጎን ቢጠና፡
ቢሞላ መንገዱ በሺ ብርሀን ኩሬ
በሺ ብርሀን ጎርፍ ፥
ምን ያደርጋል?
ምን ያሳያል?
ካለሰው ልብ ብርሀን

ያ ዘላለማዊ ነበልባል ያ የተስፋ ጮማ
ጨለማ ነው
ሁሉም ጨለማ ።
ሙሽ?
ሱ!»

«ለምን ደራሲ አትሆንም? አባቴ ይሙት» አለችኝ ።

«በምን ዕድሌ! ደራሲ ለመሆን ደምና ላብ ይጠይቃል ይላሉ ። እያንዳንዱ ሰው በልቡ ውስጥ አንድ መጽሐፍ አለው ። ግን ብዙዎቻችን አንጽፈውም ። ይዘነው እንሞታለን ። ደራሲ የሚሆኑት ልዩ ፍጡሮች ናቸው ። የሰው ልጅ ተማሪዎች ናቸው» ስላት —

«የሐማሴን ልብ በቀላሉ አይገኝም» አለችኝ ። ነገሩን ቦር አድርጋ ።

«ለምን አይገኝም? ተገቢው ቦታ ላይ ከተነካ የማንም ልብ ይገኛል አይመስልሽም?» አልኳት ።

«ብራቮ ቀይ ኮከብ!» ብላ ለጠቀችና ፥ «ሆዱን ብትነኩት ይሻላል ። የሆድ ነገር ሆድ ይቆርጣል ትሉ የለም? ሆድ ካልሞላ ልብ አይገኝም ። ያጣነው ጤፍ ነው እንጂ ነገር አይደለም፥ ወሬ ሞልቷል» አለች ።

ካራቫል ሬስቶራንት ደጅ ብዙ መኪናዎች ተከልክሉ ዋል ። ከመኪና ሳይወጡ ምግብና መጠጥ ታዞ የሚመጣበት ቦታ ነው ። መኪናዬን አስተካክዬ አቆምኩና ፣ «ታዲያስ ፋንታ ይምጣልሽ?» አልኳት ።

«ቪያ ! » አለች ።

የሚበሳ ነገር አልፈለገችም ። ለእሷ ቢራና ስፕራይት ፣ ለኔ ውስኪ አዘዝን ። አስተናጋጆቹ እንደ አዲስ አበባዎቹ ትእግሥት አያስጨርሱም ። ፈጣኖች ናቸው ። አሥመራ ፣ የቡና ቤት አያያ ዝና መስተንግዶ እንደ ኪነት ነው ። በተሰማራበት ሥራ ሁሉ ተደሳችና ታታሪ ነው ። ሥራ ክቡር ነው ። ሥልጣን ይከበራል ። የአሠራር ቅልጥፍናው ያስደስታል ። በሥራ ልግመት የለም ። አሠራሩ ሁሉ ሥርዓት ያለው ይመስላል ። ችግሩ ፣ የቢሮክራሲ ደንብና ሥነ ሥርዓት ትንሽ ዝንፍ ካለች ንቅንቅ የለችም ።

ውስኪዬን ቀመስኩና ፣ «በእውነት ዛሬ ቆንጆተሻል» አልኳት ።

የነጭ ሸሮ መልክ ያለው ባለጥልፍ «እጥርጥር» ቀሚስ ከነጠላው ጋር ለብሳ ነበር ።

«አለባበሴ?» አለች ።
«አዎ ፣ ውብ ነው ። ያምርብሻል» አልኳት ።

«ያሥመራ ሴቶች አሁን ኢሠፓአኮ ከመጣ ወዲህ ነው'ኮ መልበስና ማጌጥ ፣ ከተማ መውጣት የጀመርነው» አለች ።

«በፊትስ?»
«እውይ! የቷ ሴት አጊጣ ትወጣ ነበር?»
«ለምን?»

«ከመንገድ እንታፈስ ወደ እንበሳ ሆቴል? ዓይን እንዳን ስብ ሸበጥ አድርገንና ጋቢ ደርበን ነበር የምንወጣው ። እውይ! ከ1967 እስከ 1971 ድረስ ያሳለፍነውን ጊዜ ሳስታውሰው መጥፎ ቅዠት ይመስለኛል» አለች ።

ትዝታው እንደ እሬት አንገፈገፋት ። ቀጠለችና ፡ «አባቱ ይሙት ፣ አሁን ምን አሳብ አለብን ? ኢሥፓኢኮ ከመጣ ወዲህ በጉልበት የሚደፍረን የለም ። እንደልባችን ለብሰንና አጊጠን እንወጣለን — በሥነ ሥርዓት ። ሴቶች መልበስ ፡ ማጌጥና መውጣት ሲጀምሩ የሠላም ምልክት መሆኑን ታውቃለህ? ወይስ አታውቅም?» አለች ።

«አውቃለሁ ። ወደፊትማ ምኑ ቅጡ!» አልኳት ።

«እርማይ ፡ ቀይ ኮከብ ከመጣ ወዲህ? ሆ ሽቶው በየመንገዱ ከሩቅ ይጣራል» አለች ።

«ጥሩ ነው ። ይህንን ነው የምንፈልገው ። ሴቱም ወንዱም ፣ ፍርሀት ሳይሆን ኩራት እየተሰማው ቀና ብሎ እንዲሔድ፡ በራሱ ላይ እምነት እንዲኖረው — ባለመብት መሆኑን እንዲያውቅ ። እነዚህ ጥቃቅን ሰብአዊ ነገሮች በጣም አስፈላጊ ናቸው ። በኢትዮጵያዊነታችን ሁላችንም እኩል የምንኮራበት ሁኔታ መፈጠር አለበት ። የቀይ ኮከብ ዘመቻ ዓላማ ከዚህ የተለየ አይደለም » በማለት ንግግር ብጤ አደረኩላት ።

«የ ጊዜ ተመልሶ እንደማይመጣ ተስፋ አለኝ» አለች ።
«እኔም» አልኳት ።
«ተመልሶ ቢመጣ ግን ቪያ! ቪያ ካሚሴ» አለች ።
«በፊት ከመኮብለል ምን አስቀረሽ?»

«እንጃ! አባቱ ይሙት ፡ ቤት ገብቼ ያለአሳብ አደይ እንጀራ ሀብኒ ማለት ለምጄ ይሆናል ። ከጓደኞቼ መሐል እዚህ የቀረሁት እኔ ብቻ ነኝ ። አባቱ ይሙት ግን ምን ዓይነት ሴት ነኝ? ግን እውነቱን ልንገርህ ። እኔ ከገሬ አልሰደድድም ። ያረብ ገረድ ሆኘ ከምኖር ብሞት ይሻለኛል» አለች ።

«የታማኝ ዜጋ ሚዳይ ይገባሻል ፡ ፊደሚታ ሙች፡» አልኳት በቀልድ ።

«ጄዳና አቡ ዳቢ ያሚረከን ብር ሞልቶ..... ግን ምን ዓይነት ሴት ነኝ?»
«ጣፋጭና ኩሩ»

እኔ ውስኪ ደገምኩ ። እሷ አምቢ አለች ። ሌላ ቦታም ለመሔድ አልፈለገችም ። ዝም ብላ ጥርሷን መፋቅ ጀመረች ። መፋቂያ ከእጅዋ አይጠፋም ፣ ከጥርሷ አይለይም ። ጥርስ አፋፋቿ ኪነታዊ ነው ። መፋቂያ ያስተከዘኛል ትላለች ። ጥርሷን ስትፍቅ ቆየችና ድንገት ፣ «እሎሞኛህ ምን ዓይነት የልብስ ቀለም ነው የምትወደው?» ብላ ጠየቀችኝ ።

ጥያቄዋ ፣ አንድ ልጠይቃት ፈልጌ የረሳሁትን ነገር አስታወሰኝ ። ሆኖም ፣ «ምን ያደርግልሻል?» አልኳት ።

«ለማወቅ እፈልጋለሁ ። ንገረኝ ፣ ባባትህ....»

«አረንጓዴና ጥቁር ቀለም ይመስለኛል» አልኳት ።

«አባቴ ይሙት ፣ ሁለተኛ አረንጓዴና ጥቁር ቀለም ያለው ልብስ አልለብስም __»

«አትማይ» አልኳት ።

ቀጠለችና ፣ «ምን ዓይነት ሽቶ ነው የምትቀባው?» ብላ ጠየቀችኝ ።

«ቫኔል ፋይቭ....»

«ሁለተኛ ቫኔል አልቀባም አባቴ ይሙት ። ወይስ ልቀባልህ?»

«በፈጠረሽ እንዲህ ያለውን ጥያቄ ተይኝ» አልኳት ።

«ምነው ትዝ አለችህ? አይዞህ ፣ ትሔድላታለህ ። ከሦስት ወር በኋላ ፣ እሺ?»

የቀልድ አነጋገር አልነበረም ። ድምጿ ኃዘኔታ ያዘለ ነበር ። የብር ስፌድ የመሰለችው ሙሉ ጨረቃ ከዘምባባዎች ዛፍ መካከል ብቅ ብላ ትታያለች ፣ የዘምባባዎቹን እናት ለመሳም ዝቅ ያለች ትመስላለች ።

«ፈያሜታ ፣ አንድ ነገር ልጠይቅሽ» አልኳት ።

«ምን?» አለች ጥርሷን መፋቅ ትታ ።

«ባንቺና በኰሎኔል ታሪኩ ወልዳይ መካከል ምን አለ?» ብዬ ጠየኳት ።

ኰሎኔል ታሪኩ ወደ አፍአበት ሔዷል ። ወደ አፍአበት የሚሔድ አይሮፕላን ሲጠብቅ እንዳጋጣሚ አግኝቼው ነበር ።

ጠጉሩ ከበፊቱ ቢያንስ ሦስት ኢንች አድጓል ። «ከመሔድህ በፊት ምናለ ብትቆረጠው? » ብየው ነበር ። ጉልበቱ እንደ ሳምሶን ጠጉሩ ላይ ያለ ይመስል መቀስ ሳያስነካው ይኖራል ። «ከድል በኋላ» አለኝ በቀዘቀዘ ድምጽና ስሜት ። ሊያየኝም የፈለገ አይመስልም ። ለምን እንደተሰወጠብኝ ለጊዜው አልገባኝም ። ከተለያየን በኋላ ነበር ያን ምሽት ፤ ከፊያሜታ ጋር በዓይን የተለዋወጡት ጥላቻ ይሁን ወይም ፍቅር ትዝ ያለኝ ። እና ፤ ፊያሜታን ልጠይቃት እየፈለኩ በመርሳት እስካሁን ሳል ጠይቃት ቆየሁ ።

«ምንም» አለችኝ ሳታመነታ ። ወዲያውኑ ቀጠለችና ፤ «ግን ለምን ጠየከኝ?» ብላ ጥያቄውን ወደኔው መለሰችው ።
«ጓድ ሰለሞን በትሩ ቤት ያሳለፍነው ምሽት ትዝ ይልሻል?»
«አወ ፤ በሥነ ሥርዓት ፤ ለምን ትዝ እንደሚለኝ ታውቃለህ?»
«ለምንድነው?»
«አንቴን ያገኘሁህ በዚያን ምሽት በመሆኑ ነው.....»

«ወይስ እኔ ነኝ ያገኘሁሽ?» በማለት የልብ ኩራቷን አጠናክርኩላትና ፤ ወደ መጀመሪያ ጥያቄሽ ልመለስና ፤ ያን ምሽት አንቺና ኩሎኔል ታሪኩ ድንገት ፊት ለፊት ስትገናኙ በዓይን የተለዋወጣችሁት ነገር ፍቅር ይሁን ወይም ጥላቻ ፤ የቱ እንደሆን ስላልገባኝ ነው» አልኳት ።

ሴቶችን በሚመለከት ሁለት መርሆች አሉኝ ። አንደኛ ፤ አብሬ የምወጣቸውን ሴቶች የሕይወት ታሪክ ማወቅ አፈልጋለሁ ። ሳላውቅ ከቀረሁ ሆዴን ያመኛል ። የአዲስ አበባ ሴቶች ሆዴን እንዳሳመሙኝ አሉ ። ዝግ ናቸው ። ሁሉንም ነገር በሆዳቸው ስለሚይዙ ምስጢራዊነታቸው ያናድደኛል ። ሁለተኛ ፤ ሴቶች ፈልገውኝ ቢመጡም ፤ እኔ ፈልጌ እንዳመጣኋቸው አድርጌ ነው የምይዛቸው ። ሴት ልጅ ከኔ ጋር ሆና ኩራትና ክብር እንዲሰማት እፈልጋለሁ ። ሴት ልጅ በፍቅር ቀርቶ በጥልም ቢሆን መከበር አለባት የሚል ጽኑ እምነት አለኝ ። ግን ለፊያሜታ ያቀረብኩላት ጥያቄ ከነዚህ ሁለት መሠረታዊ መርሆች የመነጨ አልነበረም ። ከዚያ የጠለቀ ነበር ። የኰሎኔል ታሪኩ ፍቅረኛ

ነኝ ወይም ከእሱ ጋር ግንኙነት አለኝ ብትለኝ ኖሮ ምን እንደ ማደርግ አላውቅም ነበር ። ምናልባት በዚያችው ደቂቃ እዚያው ደህና ሁኝ ብዬ እሲያት ነበር ። ለአብዮታዊት ኢትዮጵያ እንድነ ነትና ክብር በቀበሮ ጉድጓድ ውስጥ ቀን ሰውነቱን በናቅፉ ሐሩር እየተቀቀለ ፣ ሌት በቁር እየተኮማተረ ፣ ለመስዋዕትነት ራሱን አዘጋጅቶ የሚዋጋ የጦር ሜዳ ጀግና ፍቅረኛ ይገፎ በአሥመራ መንገዶች ላይ ስቀብጥ ብገኝ የሕሊና በትር ዕድሜዬን ሙሉ እረፍት የሚሰጠኝ አይመስለኝም ። እና በተጨማሪ ፣ «ፈያ ሜታ በፈጠረሽ ሐቁን ንገሪኝ!» ብዬ በቁም ነገር ለመንኳት ።

«ከእሱ ጋር ምንም የለኝም ብዬሀለሁ.....»
«እሰቲ እጅን ምችኝ ።»
ገጥም አድርጋ እጄን መታችኝ ።
«ማን ፈያሜታ»

«አይ እንግዲህ! ምክንያት ትፈልግብኝ እንደሆነ ወርጂ ልሔድልህ እችላለሁ ። ያፈጠጠብኝ ሁሉ ወዳጂ ነው ማለት አይደለም ። የሰው ምኞት አይከለከልም ። ሴት ልጅ ደግሞ የምኞት ኢላማ ናት» አለችኝ ። አመንኳት ። ከዚያ ቀን ምሽት በኋላ የአሥመራ ከተማ እየጠበበችን ሔደች ። ከሥራ በኋላ ዘወትር ማታ እንገናኝ ጀመር ።

ለጥሩ ጀላቲ ኡሳ ፣ ለጥሩ መጠጥና የፈረንጅ ምግብ ካራ ቬል ፣ ለጥሩ ካፕሮቶና ውስኪ ሼል ፣ ለጥሩ ቶስት አጂፕ ፣ለጥሩ የፓፓዬ ወይም የማንጎ ወይም የሙዝ ወይም የብርቱካን ጭማቂ ማይጃሕጃሕ ቁርስ ቤት ፣ ለጥሩ ቡና ቴሬሰቴሌ.....

እሑድ እሑድ ለጥሩ አየር ሰምበል ፣ አይሮፕላን ማረፊያ ፣ ለሽርሽር በከረን ፣ በምጽዋ ፣ በመንደፍራ መንገዶች እስከ ብሎ ኮዎቹ ድረስ — ዓለም የኛ ብቻ ሆና ነበረች ። ሲደክመን ዘም ባባ ጥላ ሥር እናርፋለን ። ሲያስኘን እጅ ለእጅ ተያይዘን እንሮ ጣለን ። አንዳንዴ ዘምባባ ዛፍ ስር ቁጭ ብለን ጀምበሯ የጋለ የብረት አሎሎ መስላ ሰማዩን በሺ ቀለማት በማንደድ ስትጠ ልቅ በዝምታ እናደንቃለን ። ሳንገናኝ ውለን ስናድር መነፋፈቅ መጣ ። በጣም ተለማመድን ። የፍቅር መነሻው መቻም ልማድ ነው ። ልማድ ያቀራኛል ። ከእሥር ቤቱ መውጣትም ስቃይ

ይሆናል ። እንደ ነገሩ ፍቅር የጣፋጭ ስቃይ እሥር ቤት ነው ። እና ሁለታችንም — እኔም የእሷ ፣ እሷም የኔ — እሥረኞች ሆነን ነበር ። ቃል ኪዳን አላሰርንም ። አልተጋባንም ። ግን የፍቅር ሙሽሮች ነበርን ። ፍቅር ይሞሽራል ፣ ያስጌጣል ፣ ያስውባል ። የወጣቱን ልብ ቀርቶ አሮጊም ልብ ወጣት ያደርጋል ። ሁለታችንም በፍቅር እንሞሽር ፣ እናጌጥ ፣ እንዋብ ነበር ። ዓለም የኛ የግላችን ነበረች ። ያለእኛ ማንም የሚኖርባት አይመስለንም ነበር ። ዓይኖቻችን ሌላ አያዩም ነበር ። ፍቅር ለራሱ እውር ሆኖ እውር ያደርጋል ይባል የለ! ሁሉን ነገር ቆንጆ ፣ ውብ አድርጎ ያሳያል ። በፍቅር ዓይን ዓለም የጽጌረዳዎች እቅፍ ትሆናለች ። ማንኛውም ድምጽ ወደ ጥዑመ ሙዚቃ ይለወጣል — ዝግ ያለ አሳዛኝ ሙዚቃ ። ኃዘን በተሞላበት ሁኔታ ውስጥ ደስተኛ መሆን ይመጣል ። በፍቅር ዓይን የማይታመነው ይታመናል ፣ የሚታመነው ነገር ደግሞ ያጠራጥራል ፣ ያነጫንጫል ፣ ያናድዳል። ፍቅር ወደ ልጅነት ይለውጣል — ውብ ልጅነት ወይስ ውብ ጅልነት! እንደል ማዳችን ወደ ምሽት ላይ ተገናኘን ። ጥር አክትሟል ። የካቲት ገብቶ ነበር ። ምሽቱ ይወብቃል ።

«ዛሬ ደስ ያለህ ትመስላለህ ፣ ምን አገኘህ?» አለችኝ ።

እውነትም ጥሩ ስሜት ነበረኝ — «ዕድሜ ላንቺ ፣ ፍቅር ይዞኛል» አልኳት ።

«ማናይ! ከማን ጋር?» አለችኝ ።

«ከአሥመራ ጋር ።»

«እኔም ከቀይ ኮከብ ዘመቻ ጋር ፍቅር ይዞኛል ። እውነት ፡ አባቴ ይሙት ። በሥነ ሥርዓት ግን ሠላም አይሰጠኝም ። ፍቅር ሠላም አይሰጥም» አለች ። ወደ አይሮፕላን ማረፊያ መንገድ ሔድን ። የምሽቱ ጀምበር ውብ ነበረች ። አሥመራ ላይ የምትጠልቅ የምሽት ጀምበር ሁልጊዜ ውብ ነች ። ወደ ከተማ ስንመለስ ወደ ፓራዲዞ ቡና ቤት በቀጥታ ሔመራሁ ።

«ወዴት ልትሔድ ነው?» አለችኝ ።

«ፓራዲዞ ። ጥሩ ቡና እምሮኛል» አልኳት ።

«ኖኖ ፣ እዚያ አንጠጣም ። ቴሬስቴላ እንሂድ» አለች ፣ ጠጉሯን እየነሰነሰች ፣ መፋቂያዋን ይዛ ።

«ምነው? ለምን እዚህ አንጠጣም? በከተማው ውስጥ ጥሩ ቡና የሚገኘው እዚህ ነው ይባላል...»

«አቦይ ተኽሌ ከሞቱ ወዲህ ቡናቸው ተበላሽቷል ይላሉ ። አልቀመስኩትም ። ጥሩም ቢሆን እዚህ ቆሜ ቡና አልጠጣም አቦይ ተኽሌን እያስታወስኩ ማዘን አልፈልግም ። ለኃዘን አልተ ፈጠርኩም» አለች ።

«ታዲያ ለምንድነው የተፈጠርሺው?»

«ለፍቅር ፥ ለደስታ ።»

«ይሁንልሽ» ብዬ ወደ ቴሬስቱ አመራሁ ። መንገዶቹ ላይ ብዙ ሰዎች አይታዩም ። መንገዶቹ ባዶ ስለሆኑ ሰፋት የጨመሩ ይመስላሉ ። ጥርሷን ዝም ብላ ስትፍቅ ቆየችና ፥ «ግን አሁን ደስታም ሆነ ሠላም የለኝም ። ልቤ ዝም ብሎ ያዝናል ። አንዳንዴ አልቅሺ ፥ አልቅሺ ይለኛል ። ድሮ እኮ እንዲህ አልነበርኩም አባቴ ይሙት ። ግን ምን ነካኝ፣ እስቲ ንገረኝ» አለችኝ ።

«ምን ሆነሽ ነው?» አልኳት ።

«ሒንጃ አባትህ! ደደብ» አለችኝ ።

ትራስቴያ ደርሰን ነበር ። እሷ ቡና አልፈለገችም ። ሻይ በሎሚ ነበር ያዘዘችው ። አሥመራ ቡና በብዛት አይጠጣም ። አብዛኛው ሰው በብዛት የሚጠጣው ሻይ ነው — ሻይ በራድ ኪያንቲ መዓመር ። ቢያንስ ስምንት ሲኒ ሻይ በቀን ።

«ድሮ እንዴት ነበርሽ?» ብዬ ጠየኳት ። መቸም ጥሎብኝ የጥያቄዎች አባት ነኝ ።

«ለምንም ነገር ግድ አልነበረኝም ። ደስተኛ ነበርኩ ። አሁን ግን ያልነበረኝ ጠባይ ይታይብኛል ። ለምንድነው ግን፣ ተወው ። አንቴ አታውቀውም አይገባህም ። አባቴ ይሙት ደደብ ነህ...

«እስቲ ስለእጮኛህ ንገረኝ፣ ግን ተወው ። ስለእሷ መስማት አልፈልግም ። ምን አባቷ! ግን አሁን እዚህ ብትመጣ ምንድ ነው የማደርገው፣ እንጃ! ግን አንተ ብትሞት አሁን ምናለበት፣

ቀይ ኮከብ መቃብርህ ላይ አደርግልህ ነበር ። ግን አትሙት ። አንቴ ብትሞት ማን ውሸት ያወራል? በማለት ስትቀላልድ ቆየ ችና ፥ «ግን አንተ የሔድክ ለት ምን ይውጠኛል? መድረሻዬ የት ይሆናል? » አለች ። ጥያቄዎቹን ያቀረበችው ለኔ ሳይሆን ለራሷ ነበር ።

«እንዲህ ዓይነቱን ነገር ተይኝ አባክሽ ። አሁን ለምንድ ነው ስለመለያየት የምናወራው? ስለሌላ ነገር እንጫወት» አል ኳት ።

«ትወደኛለህ? እስቲ ንገረኝ.....»
«ልቤ የናቅሩ አለት መሰለሽ?»

«አባቴ ይሙት ፥ እኔ'ኮ መወሰን አልችልም ። ሁሉንም ነገር እንደቀልድ ፥ እንደ ጨዋታ ነበር የምወስደው ። አልጠፋሁ ወይ አርፌ አልኖር ። የ ራሴ ቤት የለኝም ። ትዳር አልያዝኩም ። ሴንካ ካዛ ሴንዛ ማራቶ ። ግን ምንድን ነኝ? መወሰን የማልችል ሴት» ብላ ዝም አለች ።

ስሜታችን ፥ ውሉ እንደጠፋ ሊቃቂት እየተወሳሰበ ሲ ሔድ ተሰማኝ ። እንደ ቀልድ ፥ እንደ ጨዋታ ፥ እንደጊዜ ማሳለ ፊያ የጀመርኩት ነገር ከቁጥጥሬ ውጭ ከኔ በላይ ሆኖ እያስመ ጠኝ ሲሔድ ታየኝ ። አንደኛዬን ስምጨ ለመቅረትም ሆነ ወ ይም ዘልዬ ለመውጣት ፥ እኔም እንደ እሷ መወሰን አልቻልኩም ። ዝም ብዬ እየተንሳፈፍኩ ነበር የምሔደው ። ወዴት? አላውቅም ወዴት እንደምሔድ ስማየ ሰማያት ብቻ ነበር የሚያውቀው ።

ቡናና ሻይ ያመጣልን ሳይሆን ሌላ ቦይ መጥቶ ሂሣቡን ተቀበለን ። ፊያሜታን ሲያያት ደስ ብሎት ሠላምታ ተለዋ ወጡ ። በትግርኛ ነበር የሚነጋገሩት ። ስለ አቦይ ትኸሴ ነበር የሚጫዋወቱት ። ቦዩ ከሔደ በኋላ ፥ «ማነው?» አልኳት ።

«ያቦይ ተኸሴ ወንድም ልጅ ነው» አለችኝ ።
«አጠይቅሻለሁ ስሊ ፥ አቦይ ተኸሴ እንዴት ነው የሞቱት?» ብዬ ጠየኳት ።

«ምን እሳቸው ብቻ ታላቅ እህታቸውም በሁለተኛው ቀን ሞተው ተገኙ ። አቦይ ተኸሌ ባለቤታቸው ከሞተች ወዲህ ከታላቅ እህታቸው ጋር ነበር የሚኖሩት። ለብዙ ዘመን እንደነሱ የሚዋደዱ ወንድምና እህት አይቼም ሰምቼም አላውቅም ። ያሳዝናል ። ጆቫሪኒ!» ብላ የሕሊና ጸሎት የምታደርግላቸው ይመስል አቀርቅራ ትንሽ ከተከዘች በኋላ ፣ «አቦይ ተኸሌን ፈዳይኖች ናቸው የገደሏቸው ። እህታቸው ግን የሞቱበት ምክንያት አልታወቀም ። በልብ ሕመም ነው ይላሉ ። ግን እኔ ሳውቃቸው ጤነኛ አሮጊት ነበሩ» አለች ። ቀጠለችና ፣ «አደይ ለምለምን በጣም እወዳቸው ነበር ። የናቴ ጓደኛ ነበሩ ። በኃዘንም ሆነ በደስታ ጊዜ አይለያዩም ነበር ። አይ አደይ ለምለም! መብላት ፣ መጠጣት ይወዱ ነበር ። እውይ የቤት አያያዝ ሲያውቁበት የነበሩ! ከቤታቸው ወለል ላይ እንጀራ ቢበላ አያስጠይፍም አባቴ ይሙት በሕጻንነቴ እሔድ ፣ እሔድ አብልተው ፣ አጠጥተው ፣ ለሲኒማ ገንዘብ ይሰጡኝ ነበር ። ከእናት አባት ዘመዶቼ ቤት ከመሔድ ይልቅ እሳቸው ቤት መሔድ በጣም ደስ ይለኝ ነበር ። ማህን እጠቡ ፣ ዕቃ አንሱ አይሉም ። ሰነፍ ነኝ ጥ ከድሮ ጀምሮ አባቴ ይሙት» አለች ።

«እሺ» አልኳት ታሪኩን እንድትቀጥል ፈልጌ ።

«አደይ ለምለም ከመሞታቸው አንድ ቀን በፊት ስለ ወንድማቸው አጊጊት ለናቴ አጫውተዋት ነበር.....»

«ምን ብለው ልጄ?»

«አቦይ ተኸሌ ፣ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ነገሩ ሁሉ አላማረኝም ፣ ሥራዩ ሁሉ አደገኛ እየሆነ ሔዷል ለመልቀቅም ፈራሁ ፣ ምን ባደርግ ይሻለኛል? እያሉ ይጨነቁ ነበር» በማለት ለእህታቸው ያጫወቱትን እንስታ አጫወተችኝ ።

«ምን ይሆን ልጄ እንዲህ ሲያስጨንቃቸው የነበረው?» ብዬ ጠየኳት ።

«እንጃ ፣ እንዳልኩህ በፊት ደስተኛ ሰው ነበሩ» የሚል መልስ ሰጥታኝ ዝም አለች ።

ፈያሜታ ጊላይ አንድ ጠባይ አላት ። እውነትና ውሸት ደባልቃ ነው የምትናገረው ። ትንሽ እውነት ይዛ ውሸት ትጨ

ምርበታለች ። እና ከምትናገረው ውስጥ የትኛው እውነት፣ የት ኛው ውሸት፣ መሆኑን ለይቶ ማወቅ ያስቸግራል ። ታዲያ እን ዲህ የምታደርገው ዓመል ሆኖባት ነው እንጂ ለክፋት አይደ ለም ። አንድ ቀን ከቢሮዋ ስልክ ደውላ ያደረገችኝ ነገር ትዝ አለኝ...

— እናቴ አሁን ደውላልኝ ነበር ።
— ምነው?
— ቤታችን ተከቧል ።
— ምን!
— እው ፣ አልጊታን ታውቃት የለም?
— አዎ ፣ ምን ሆነች?

አልጋነሽ የፊያሜታ ጓደኛ ናት ። ጎረቤቶች ናቸው ። አብ ረው ይበላሉ ። ተቃቅፈው ያድራሉ ። አይለያዩም ። አልጋነሽ በጣም ቀጥተኛ ልጅ ናት ። ስትናገር ለነገ አትልም ። በዚህ ላይ ቅብጥብጥ ናት ። አንድ ቦታ አርፋ መቀመጥ አይሆንላትም ። ከፍ ያሜታ ጊላይ ጋር ካንድም ሁለት ጊዜ ጋብዣታለሁ ። እሷም ገሩም የትግሬ ሽሮ ወጥ ሠርታ ቤቷ ጋብዛኝ ነበር ።

«ቤቷ መግረፊያ ተገኘ» አለችኝ ።

«አትይኝም!» አልኳት ከወንበሬ ተነስቼ ። ባንድ ፊት ሻዕ ቢያ በምብ ላይ ተቀምጦ የትግሬ ሽሮ በውጥ ናሯል ለካ! እያ ልኩ ።

— ወው ፣ ይዘዋታል አለችኝ ።
— ታዲያ አንቺ ምን ሆንሽ?
— እኔንም እየፈለጉኝ ነው ። አሁን የምደውልልህ ያለሁት ከሌላ ቦታ ነው...
— ለምንድነው የምትፈለጊው?

— መሥሪያ ቤቷ እንደነበረ ይውቃለሁ ። እርግጠኛ ነኝ ትነግራቸዋለች ። እሀ አሁን መጥፎቱ ነው ሐዘሐዝ ሁለተኛ መግባት አልፈልግም ደህና ሁንልኝ አዋሬ ግሬ ። ቻው ።

— ቆይ ፊያሜታ ስልኩን አትዝጊ የማይሆን ነገር አት ሥሪ ። የት ነው ያለሽው? እያልኩ ስጮህ ስልኩን በጆሮዬ ላይ

ዘጋችብኝ ። ሳጽናናት ፈለግሁ ። ባንድ ጊዜ ብዙ አሳብ መጣብኝ ። ተነስቼ የት እንደምሔድና ምን እንደማደርግ ተጨንቄ ሳስብ እንደገና ስልክ ደወለችልኝ ።

«በፈጠረሽ የት ነሽ? ንገሪኝ መጣሁ» ስል — ሳቀችና ፥ «እናቴ ትሙት ውሸቴን ነው።ደደብ» አለችኝ ።

በጣም ተናድጄ ስልኩን ጆሮዋ ላይ ዘጋሁባት ። አጠገቤ ብትሆን ኖሮ በቃሪያ ጥፊ ጆሮ ግንዷን አቃጥለው ነበር ። ኋላ ስንገናኝ ፥ «አባቴ ይሙት ፥ እኔ ምን ይሻለኛል? ዝም ብሎ ውሸት ይመጣልኛል ። ግን ምን ዓይነት ሴት ነኝ?» ስትለኝ ፥ «ጣፋጭ ዋሾ» ከማለት ሌላ ምንም አላልኳትም።ጣፋጭ ውሸቷን ተላም ጀዋለሁ ። ቢሆንም አንዳንድ ነገር እጠራጠራታለሁ ። ግን «እናቴ ትሙት» ካለች አትዋሽም ።

«ማነው የፓራዲዞ ባለቤት?» ብዬ ጠየኳት ።
«እንጃ እንዴት ላውቅ እችላለሁ?»

«ከተማዋ ትንሽ ስለሆነች ሁሉም ይተዋወቃል ብዬ ነው ። ፓራዲዞ ደግሞ የታወቀ ነው — በቡናው» ካልኳት በኋላ ቀጥዬ «ስለ አቦይ ተኽሌ የነገርሺኝ እውነት ይሆን?» ብዬ ጠየኳት ።

ያው እንደልማዷ ፥ «ዋእ እነ (አታግናይ) እውነትም ብነግርህ አታምነኝም ። ደደብ» ካለች በኋላ ፥ «እናቴ ትሙት እውነት ነው» አለችኝ ።

እንደ ዋዛ ያጫወተችኝ ነገር በጣም አሳሰበኝ ። ፓራዲዞ እውስጡ ምን በመካሄድ ላይ ይሆን? አቦይ ተኽሌ ምን ቢፈሩ ነው የተጨነቁት? ምን ያውቁ ነበር? እና ለሞት ያበቃቸው ነገር ምንድነው? ነገሩ ይበልጥ ከነከነኝ ። የመረጃው አደገኛነትም ታየኝ ። በጣም የሰጋሁት ስለፊያሜታ ነበር ። የሚያሳዝነው ነገር ሳታውቅ የደረሰችበት መረጃ ዋጋና አደገኝነት ምን እንደ ሆነ እንኳን አታውቅም ። የሆነ ሆኖ ፥ «ስሚኝ ፊያሜታ» አልኳት የምሬን — «አሁን የነገርሺኝን ለማንም እንዳትነግሪ ። አደገኛ ነው ። ይገባሻል? ቀልድ አይደለም ። የሁላችንንም ሕይ

ወት የሚያሰጋ ነገር ነው ። እናትሽም ዝም እንዲሉ ንገሪያቸው ። በጣም አደገኛ ነው» በማለት አስጠነቀቅኋት ።

«ለምን? ምንድነው እሱ?» አለች ።

«አሁን ምን እንደሆነ አላውቅም ። አንድ ቀን በቅርቡ እደር ስበት ይሆናል ። ግን በፈጠረሽ ስለዚህ ጉዳይ አንድ ቃል ካፍሽ እንዳይወጣ» ብዬ ቤቷ ወሰድኳት ።

ለመጀመሪያ ጊዜ ማይተመናይ በጨለማ መሔድ አስፈራኝ። ሆኖም እንድታውቅብኝ አልፈለግሁም ፤ እንዳጋጣሚ በሠፈሩ መብራት አልነበረም ።

«እኔንስ አስጠነቀቅሽኝ ። አንተ ግን ለምን አትጠነቀቅም?» አለችኝ ።

«እንዴት?» አልኳት ።

«ነጻ ነህ ። የፈለከበት ትሔዳለህ ። እንደሌሎቹ እጃቢ የለህም ፤ እታ ማናይ.....»

«የሚሞትበትን የሚያውቅ ማን አለ? በነጻነት ኖሮ በነጻነት መሞት ይሻላል ። ለማንኛውም ነገር ስለሞት አስቤ አላውቅም» አልኳት ።

ደህና ዋል ወይም ደህና እደር አትለኝም ሁልጊዜ ፤ «እይትንአስ እሺ እምባእር?» አለችኝ እንደልማዷ ። «እይትን አስ» አልኳት እንዳስተማረችኝ ።

ከማይተማናይ በርሬ ወጣሁ ። ቤት ስገባ ስልኬ ይጮህ ነበር ።

«ሀሎ?» አልኩ ፊያሜታ መሰላኝ ። ሀሎ ፊያሜታ ልል ነበር ። እግዜር ለትንሽ አወጣኝ ። ሮማንአሮማኖዬ ነበረች።

«ምነው ልጄ? የት ጠፋህ? እንዲሁ ስልኩን ስቀጠቅጥ ነው ያመሸሁት» አለች ።

«መውጫና መግቢያዬ ምን ይታወቃል ብለሽ ነው? ሥራ ይበዛል» ብዬ ዋሸኋት ።

«እስካሁን?»

የእጅ ሰዓቴን ተመለከትኩ ። ከምሽቱ ሦስት ሰዓት ተኩል ሆኗል ።

ትዝ ብሎኝ ፣ «ቡናሽ በጣም ናፍቆኛል» አልኳት ።

«ማፍላቱን ትችለሁ» አለች ።

«ለምን ልጄ? እጣንሽን ቡን እ'ርገሽ አድባሯን ብትለማም ኝልኝ ደስ ይለኝ ነበር.....»

«አስጠልቶኛል ። ላንተ ባፈላልህ ነበር ደስ የሚለኝ..... ሐድራው የሚሞላልኝ ።»

«ይብላኝ ለጀበናዎችሽ!»

እንዴታው የሰው ልጅ የሚመስለሉ ጀበናዎች አሏት ። ጀበናዎቿ ያምራሉ ።

«ሥራ ፈትዋል» አለች ኃዘን በተሞላበት ድምፀት ።

ሮማን ቡና ማፍላትን ወደ ኪነታዊ ፈጠራ ከፍ ታደርገ ዋለች ። ለሱሱ አይደለም ቡና የምታፈላው ፣ ላምልኮትም አይመስለኝም ። ለኪነታዊ ውበቱ በትል ይመስለኛል ፣ ወይም ነው ። እሷም ቡና በማፍላት ጥበቧ ትኩራበታለች ። «ቡና እና ፈላለን ብለው ደፋ ደፋ የሚሉ ቤቶች ይገርሙኛል ፣ ቡናን ማ ፍላት ረጋ ብሎ እያሳመሩ ነው ፣ ሥነ ሥርዓቱ ፣ ውበቱ ፣ ነው ደስ የሚለኝ ። አለዚያ ጥቅሙ ምን ድነው?» ትላለች ። ቡና ከማፍላቷ በፊት ተጣጥባ ረጅም ያገር ልብሷን ትለብሳለች ፣ የቡና ልብሷን ፣ ገርዳሳ ሽብ ፣ ቀጭን ነጠላ ከብ ትከሻዋ ላይ ጣል ታደርግና የቡና ልዕልት መስላ ከልዩ በርጩማዋ ላይ ቁጭ ትላ ለች ። በጥሩ ሁኔታ የነደደ እሳት ለጥሩ ቡና አስፈላጊ ነው ስለ ምትል ትርክክ ብሎ የነደደ ከሰል በልዩ የከሰል ምድጃ ታስቀር ባለች ። እና ልዩ የብረት ምጣዷን ከመጣዷ በፊት ለስሜቷ ተስ ማሚ የሆነ ሙዚቃ ትከፍታለች ። ቡናውን የምትቆላው ሙዚ ቃውን እየተከተለች በስልት ነው ። እንደ እሷ ልዩ ወዝ ያለው ቡና የምትቆላ ሌላ ቤት አላየሁም ። አንድ ፍሬ ቡና አያርባትም ። አንድ መልክ ፣ አንድ ወዝ ይዘው ይወጣሉ ። በሙዚቃው እየታ ጀበችና በስልት እየተራመደች ከፍሉን ታሻትታለች ። ማሻተት ትወዳለች ። መአዛው ብቻ ሱስ ይቆርጣል ። እንደሌሎች ቤቶች ራሷ የቆላችውን ቡና ሌላ ሰው አታስወቅጥም ፣ ራሷ ናት የምት ወቅጠው ። አውቃቀጡ ፍጹም መሆን አለበት ትላለች ። ከሰሉ እንደገና ይራገባል ። እሳቱ ትርክክ ሲል በጥንቃቄ ታጥበው ከሚቀመጡት ጀበናዎቿ ውስጥ አንዱን ትጥዳለች ። ሌላ ሙዚቃ

ትለውጣለች ። እንግዲህ ዓይኖቿ ከጀበናው ላይ አይነሱም ። ውሀው ለተወሰነ ደቂቃ ይፈላል ፣ ቡናው በተወሰነ ደቂቃ ይጨመራል ፣ ለተወሰነ ደቂቃ ይንተከተካል ፣ በተወሰነ ደቂቃ ይከለሳል ። ሲኒዎች በቀይ ጨርቅ በተሸፈነ ረከቦት ይቀርባሉ ። ሰው ይኑር አይኑር የሚቀርቡት ሲኒዎች ቁጥር ደግሞ ስድስት መሆን አለበት ። ደግሞም ጆሮ የሌላቸው የቡና ሲኒዎች መሆን አለባቸው ። የቡና ሲኒ አያያዝም እኮ የራሱ የሆነ ሥነ ሥርዓት እንዲኖረው ያስፈልጋል ባይ ነች ። አይ ሲኒ አያያዝ! አይ ቡና አጠጣጥ! ይምጣብኝ ።

ጀበናው በሥነ ሥርዓት ይወጣል ፣ እጣኑ በሥነ ሥርዓት ይጨሳል ። ቡናው እየተንተከተከ ሲፎክር ፣ እጣኑ ቦግ ብሎ ሲጨስ ፣ የእጣኑ ሽታና የአቦል ቡናው መዓዛ ተዋሕደው አፍንጫ ሲያውዱ ፣ እጇቿን እንደገና ተጣጥባ ፣ ቡናው እስኪሰክን ድረስ ከእጣኑ ጢስ ጋር ባሳብ ትባክናለች — ፈገግ ብላ ፣ ፈገግታ ተጎናጽፋ ። ቡናው ይሰክናል ፣ አሳቧ ይሰክናል ፣ ሕይወት ትሰክናለች ። ለዘብ ያለ ሙዚቃ ታደርጋለች ። ጀበናውን ከፍ አድርጋ ፣ ቡናውን በረጅሙ ፣ በቀስታ ፣ በቀጭኑ ትቀዳለች ። የምታፈላው ቡና እኮ እንዲያው ቡና አይደለም — ብርቅ የፈረንጣይ ኮኛክ እንጂ! አንዱ ብቻ ይበቃል ፣ እሷም ብትሆን የምታፈላው ቡና ከሦስት ሲኒ አይበልጥም ። እጣኑ ቦግ ሲል በዓይን ሕሊናዬ ታየኝ — እሷም በእጣኑ ጢስ ውስጥ ። የቡናዋ መአዛ መጣብኝ ። እና ከቡና ማፍላቱ በኋላ የሚከተለው ሥነ ሥርዓት ትዝታ.... አሁን አሁን አለኝ ። ፊት ለፊቷ ካልተቀመጥኩ እሺ ብላ ቡና አታፈላም ።

«ምነው ዝም አልክ?» አለችኝ ።

«ቡናሽ ትዝ ብሎኝ» አልኳት ።

«መጥፎ ትዝታ እቴ» ብላ ዝም አለች ።

ትንሽ ቆየችና «አሥመራ እንዴት ይዞሀል? ስልክ መደወልም ትተሀል» አለች ።

እነጋገሯ ጤነኛ አልነበረም ። ነገር ነገር ያላት ትመስላለች ።

«ሥራ ይበዛል እንጂ ደህና ነው ። ምግብ ለሥራ እያለ ምን እሆናለሁ ብለሽ ነው? ሁለመናዬ ፓስታ ፓስታ መሽተት ጀምሮአል ። እኔም ፓስታ መስያለሁ» በማለት የባጡን ፣ የቆጡን ቀባጠርኩላት ።

«በቲቪ ሳይህ ያሥመራ» ሹሩቤዎች «ግጠው የጨረሱህ ትመስላለህ»?

«እንዲያው ሴቶች ስትባሉ ወንድ ከቤት ፍለጋ ሌላ ሥራ ያለው አይመስላችሁም!»

«እስቲ ጸግዬ በሞቴ ንገረኝ......»
«ምን ?»
«እስካሁን የትም አልሔድክም?»
«እባክሽ ዝም በይ እኮ!»

«አንድ ነገር ብሰማ ገድዬህ ነው የምሞተው ። ይህን ታው ቃለህ? እውነት ጸግዬ ፣ የኔ ፣ የግሌ ብቻ ነህ? ኤጭ! ግን አንተ የሁሉም ነህ ። የሁሉም ፍቅረኛ ። ግን ምን ይደረጋል እቴ? ቢሆንም ልቤ የእሷ ነው በላቸው፣ ፍርጃ ነው 'ኮ' በማለት ስት ነማነጭብኝ ቆይታ በመጨረሻ ፤

«ለመሆኑ መቼ ነው የምትመጣው?» ብላ ጠየቀችኝ ።

«በንመጣ በተነገረን መሠረት ከእንግዲህ ሁለት ወር ይቀ ረኛል......»

«እንደምታወራው ወሬ ከሆነ ግን ሁለትም ሣምንት የም ትቆዩ አትመስሉም......»

«ፍቅር ፣ የጦር ሜዳው ፍልሚያ ገና አልተጀመረ ። ገና ምን ተይዞ?» አልኳት ።

«እሱ ምን ጊዜ ይፈጃል?» አለች ።

«ቀላል አይደለም ። ያፍሪካ ረጅም ጦርነት ባንድ አዳር የሚያልቅ አይደለም ። ጠላቶቻችንም የሚናቁ ሰዎች አይምሰ ሉሽ ። የናቅፋ መሬት አቀማመጥ ራሱ ብዙ ትግልና መስዋእት ነት የሚጠይቅ ነው» በማለት ነገሩ እንዲሁ በቀላሉ የማይታይ መሆኑን ላስረዳት ከሞከርኩ በኋላ ፣

«እኔም በቅርቡ ወደዚያ ሳልሔድ አልቀርም» አልኳት ።

«አንተ ደግሞ እዚያ ምን ታደርጋለህ? ወታደር አይደለህ» አለች ።

«ጋዜጠኛም እንዳቅሙ ወታደር ነው ። ወታደር ይተኩሳል ፣ ጋዜጠኛ ታሪክ ይቀርጻል ። እንደ ሁኔታው ሁለቱም ይዋጋሉ......»

«ወይ እድሌ!» ብላ ማልቀስ ጀመረች ። ሮማን እንባ ይቀ ናታል ።

«እንግዲህ ጀመርሽ ። አሁን ምን ሆንኩ ብለሽ ነው የም ታለቅሺው፣ አይዞሽ ምንም አይነካኝም» በማለት ላጽናናት ሞከርኩ ።

ስትነፋነፍ ቆየችና ፣ «ያስቴርን ቴፕ ክር ልኬልሀለሁ ። ነገ ይደርስሀል ። እኔም ከጥቂት ሣምንት በኋላ የዓመት እረፍቴን ወስጄ መጥቼ አይሀለሁ ። ፍቅር በስልክ አይጠገብም» አለችኝ ። ፊያሜታ በበኩሏ የኩኩን ክር ሰጥታኝ ነበር ። እስካሁን ምናል ባት መቶ ጊዜ ሳልሰማው የቀረሁ አይመስለኝም ። ሁለት የፍቅር ክር!

«የጎጆአችንስ ጉዳይ?» አልኳት ።

«እየተሟላ ነው ። ግሩም መጋረጃዎች አሠርቻለሁ ። አሁን የሚቀረኝ ነገር ቢኖር አልጋውን መለወጥ ነው ። አልወደውም» አለች ።

ከሮማን ጋር ጨርሼ ስልኩን እንደዘጋሁ ሌላ ጥሪ ወዲያ ውኑ ተከትሎ መጣ ። ፊያሜታ ጊላይ ነበረች ።

«ከማን ጋር ነው ለግማሽ ሰዓት ስታወራ የቆየኸው እታ ግናይከ» አለችኝ ።

«ከማን ጋር ይመስልሻል?»

«ከእጮኛህ ጋር.....»

«ልክ ነሽ.....»

«ምን ነበር የምትለው፣ ምን ትፈልጋለች፣ ለእሷ ስልክ ለመደወል ነው እኔን ዝም ብለህ ወደ ቤቴ ያመጣኸኝ፣ አባቴ ይሙት ፣ የሠራሁት ግፍ ሳይሆን አይቀርም እንዲህ የሚያዋር ደኝ ። ቅሌት ነው ። ቅሌታም ሆንኩ አባቴ ይሙት» እያለች ነገር ትፈልገኝ ጀመር ።

«እንሂድ ብዬሽ ነበርኮ ። አንቺው ነሽ ቤቴ ውሰደኝ ያል ሽኝ ፣ አይደለም እንዴ?» አልኳት ።

ከቅርብ ጊዜ ወዲህ በፊት የማላውቀው አዲስ ጠባይ ይታ

ይባታል ። ከኔ ጋር እደሪ ስላት እሺ አትለኝም ። በፈቃዷ መሠ ረት ወስጀ ቤት ሳያደርሳት ደግሞ ታኮርፈኛለች ።

«ብልህስ ታዲያ!»
«እሺ ምን አድርግ ነው የምትይኝ?»

- - - - - - - - - - -

«እሺ አሁን ልምጣና ልውሰድሽ.....»
«አልመጣልህም!»
«እሺ ምንይሁን?»
«እንጃልህ!»
«እሺ ለምንኝ የምትይ ከሆነ አሁን ልለምንሽ.....»
«ቤቴ ወስደህ እንደ ዕቃ ከጣልከኝ በኋላ? አውይ ብሞት!» ብላ ስልኩን ጆሮዬ ላይ ዘጋችብኝ ።

መልሼ ልደውልላት ፈልጌ ስልኩን ካነሳሁ በኋላ ተውኩት። ኩራቷ ታገለኝ ። ተሟገትኩት ። አሸነፈኝ ። ጥሪዬን እንደም ትጠብቅ ቢገባኝም ጩኸቴ ተኛሁ ። ግን እንቅልፍ አልወሰደ ኝም ። ምን እንደነካኝ አላውቅም ። እንዲህ አልነበርኩም ። ድንገት ለራሴ ባዶ እንደሆንኩ ተሰማኝ ። የፍቅር ስመመን አባዜ ይዞኝ ይሆናል እንዳልል ዕድሜዬ እንዲህ ዓይነቱን ነገር የሚ ፈቅድ አልመሰለኝም ። የአሥራ ስምንት ዓመት ጎረምሳ አይደ ለሁም ፣ ወይስ ስመመን የዕድሜ ክልል የለውም? አላውቅም ። ግን የያዘኝ አባዜ ስመመን አልመሰለኝም ። ገረመኝ ። መከረ ኛው አርጌ ልቤ ሁለት ሴቶች እንዴት ብሎ እኩል ሊወድ ይች ላል? ብዬ ተገረምኩ ። ሕይወት እንግዳ ነገር ነው ። ብዙውን ቀልድ ነው ። አንዳንድ ጊዜ ቀልዱ ይመራል ። በሁለቱ መካከል መወሰን አልቻልኩም ። ለደግም ሆነ ለክፉ መወሰን አለመቻል ስቃይ ነው ። ልቤ ሲደማ ተሰማኝ ። ያበርኩት ቃል ኪዳን እንደ እሾህ ወጋኝ ። በዘምባባዎች ጥላ ሥር አዲስ ያገኙት ፍቅርና ደ ስታ እንዲሁ በቀላሉ የሚረሳ ባለመሆኑ የሚደማውን ልቤን የባሰውኑ ጨመቀው ። ከፍቅርም ሌላ በፈያሜታ ሕይወት ላይ የሚያንዣብበው የአደጋ ጥላ ፣ ይሉኝታ ፈጠረብኝ ። አሁን ልለ ያት አልችልም ። እንዴት ብዬ? ሰው ወዶ ፣ ወዶ ድንገት በቃሽኝ ወይም በቃኸኝ ለማለት እንዴት ይቻላል? እንዲህ ለማድረግ የሚችሉት የታደሉ ፣ ብርቱዎች ናቸው ። እኔ በዚህ አልታደል

ኩም ። በዚህ ረገድ ደካማ ነኝ ። ተዋውቆ መለየት ያቅተኛል ። እንጀቴ አይችልም ። ትዝታዬን መርሳት ያስቸግረኛል ። ስቃይ ይሆንብኛል ። የማደርገው ነገር ሁሉ በሜቴን ስለሚነካ የኔ ፣ የራሴ ፣ የግሌ አድርጌ ሳስቀረው እፈልጋለሁ ። እና እንዲህ ዓይነቱ ነገር ደግሞ ጅልነት ነው ። ምን ላድርግ፤ ጅል ነኝ — በእውነት

ቢሮው አልነበረም ። ቤቱ ደወልኩ ። ቤቱም አልነበረም ። በማ ከታተል ወደ አምባሶይራ እና ወደ ኒያላ ሆቴል ደወልኩ ። ሁለ ቱም ቦታ አልነበረም ። ምን ጉድጓድ ዋጠው፤ የበላውም ጅብ አልጮህ አለ ። የት ይሆን፤ እየመሸ ሔደ ። እንደገና ሌላ ዙር የስልክ ጥሪ ማድረግ ጀመርኩ — ኰሎኔል በትሩን ፍለጋ ። የትም አልነበረም ። የፈንጂ ድምጽ ከሩቅ ድንገት ተሰማ ። ሌቱ ጸጥ አለ ። ተኛሁ ። መኝታዬ ላይ ተገላበጥኩ ። ወበቀኝ ። ያን ሌት እንቅልፍ እምብዛም አልወሰደኝም ። ጧት በመጥፎ ስሜት ነበር ወደ ሥራ የሔድኩት ። ወዲያውኑ ስልክ ከወዲህና ከወዲያ ይጮህ ጀመር ።

«እንዴ ጓድ ጸጋዬ ፣ ጠፉ'ኮ ጊዜ የለውም ። እናንተን ቆሞ አይጠብቅም ። ምን መሆናችሁ ነው፤ ጋዜጠኞች ዛሬ ከሰዓት በኋላ ምስጢም ጦር ግንባር ገብተው ማደር አለባቸው ። ትእዛዝ ነው» አለኝ ። ጓድ ኰሎኔል እምበሉ ከወታደራዊ ጉዳይ ፖለቲካ መምሪያ ደውሎ ።

ማን በየትኛው ጦር ግንባር ምን ይዞ እንደሚሰለፍ ድል ድል አውጥቼ ጨርሼ ነበር ። «ዝግጁ ናቸው ። በስንት ሰዓት አርሚ አቪዬሽን ይድረሱ?» አልኩት ።

«ልክ በ14 መቶ ሰዓት»
«ተቀብያለሁ ጓድ» አልኩት በወታደር ቋንቋ ።
«ከውጭ የታዘዙት መሣሪያዎች ደርሰዋል ፣ አይደለም?»
«ደርሰዋል ጓድ ። ዝግጁ ናቸው.....»
«ጦር ሜዳ የሚበተኑትስ በራሪ ጽሑፎች?»
«እነሱም ተዘጋጅተዋል ። ለመረከብ ይቻላል.....»
«በ13 መቶ ሰዓት መልሼ እደውላለሁ.....»
«እሺ ጓድ ። ትዕዛዙን ተቀብያለሁ»

ስቶ ስልኩን ዘጋ ። በወታደራዊ ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ስፌልምድ ያለው የወታደራዊ መረጃ መኰንን ነው ። ስለ ኤርትራ ችግር የላቀ እውቀት አለው ። ብዙ አይናገርም ። ግን በኃይል ይሠራል ። ወንበሩ ላይ በሚስግር የተመታ ይመስል ከቢሮው አይወጣም ። በግድ ካልኮረኮሩት የውሸት ጥርሱን ብቅ አያደርግም ። አሥመራ በወንበዴዎች በተከበበችበት በዚያን ቀውጢ ወቅት የሚቀምሰው እህል እያጣ ከመራብ የተነሳ ነበር የፊት ጥርሶቹ የረገፉት ። ወንበዴዎችን እንደጥርሱ ሳያረግፍ የትም መሔድ የሚፈልግ አይመስልም ። እና በኃይል ይሠራል ። የአብዮታዊ ጦራችን የተጋድሎና የመስዋእትነት ነገር ሲነሳበት እንባው ይመጣል ..... ረዛን ወደ ጦር ግንባሮች የሚሔዱትን የዜና ፣ የሬዲዮ ፣ የቴሌቪዥን ፣ የሲኒማ ፊልምና የፎቶግራፍ ጋዜጠኞችን በመካከሉ ጠርታልኝ ነበር ። በወታደራዊ ትጥቅ አዲስ ምልምል ወታደሮች መስለዋል ። ሁሉም ወጣቶች ናቸው ። በተስጣቸው ትጥቅ ኮርተዋል ።

«እሺ ጓዶች ፣ የተደለደላችሁበትን ግንባር ሁላችሁም አውቃችኋል?» አልኳቸው ።

ሁሉም ያውቃሉ ። ከመካከላቸው ለቡድን መሪነት የተመረጡትን ልጆች ስም እየጠራሁ አስተዋወቅሁ ። ተቃውሞ አልነበረም ። በጭብጨባ ተቀበሏቸው ፣ መንፈሳቸው ልቤን ነካው ። የጥሩ ወኔ መንፈስ ነበር ። ወደ ጦር ግንባሮች ለመሔድ የነበራቸው ጉጉትና ስሜት ከወጣት መልካቸው ላይ በጉልህ ተጽፎ ይነበብ ነበር ። በተፈጥሮዬ ስሜታዊ ነኝና ስሜቴ ተነካ ። ግን መናገር አልቻልኩም — «እሺ ልጆች ፣ ከእንግዲህ ግዳጃችሁን የምታውቁ ወታደሮች ስለሆናችሁ ምክር አያስፈልጋችሁም ። ግን በፈጠራችሁ አንገታችሁን ዝቅ አድርጋችሁ ያዙ ። ይቅናችሁ ። ቻው ። እናሸንፋለን» ብዬ ፊቴን ዞር አደረኩ ። እንባዬ መጥቶ ነበር ። ጥሩ አዋጊ መኰንን እንደማልሆን ገባኝ ፣ ወይስ አዛዥ መኰንኖችም የውጊያ ትእዛዝ ሲሰጡ እንደኔው ይሰማቸው ይሆን?..... ሌሎቹ ሲወጡ ፍሬው ዘሪሁን ወደኋላ ቀርቶ ባቂታ ፊቱን ፣ ዓይኑን ፣ ጥርሱን እቁለጨለጨብኝ ።

«ገንዘብ እንዳትለኝ ብቻ አንተ ሰውዬ?» አልኩት ። «አሁን አያስፈልገኝም ። «ሚሊ ድራፍት» ይጠብቀኛል»

አለኝ ።

«ታዲያ ምንድነው?» አልኩት ።

«ከመሔዴ በፊት አንድ ነገር ልንገርህ ብዬ ነው.....»

«ቀጥል» አልኩ ።

«ጋሼ ሁኔታህ ደስ አላለኝም.....»

«የቱ ሁኔታዩ ልጄ!» አልኩት ።

እንቅልፍ አጥቶ ያደረው ዓይኔ ቀልቷል ።

«ከዚያች ፈያሜታ ጊላይ ከምትባለው ልጅ ጋር ተጣብቀህ መቅረትህ አሳዝኖኛል» አለኝ ።

«የት ታውቃታለህ?!» አልኩት ገርሞኝ ።

«ምን እኔ ብቻ ፤ ከተማው ሁሉ ያውቃታል» አለኝ ።

«በምን»

«ለስንቱ ቤት መፍረስ ምክንያት የሆነች አሜራሽ ናት ይላሉ ። በአሥመራ የታወቀች ናት ። አንዱን ስትቀበል ፤ ሌላ ውን ስትሸኝ ትኖራለች ይባላል ። ስንቱን ቤት ያፈረሰች ስን ቱን ጀግና ሽጉጥ ያማዘዘች ፤ ስንቱን ጤነኛ ሰው አሳብዳ ያስ ቀረች ሴት ናት ይላሉ ። ድሮ ከአሜሪካኖች ሥር አትጠፋም ነበር ይባላል ። አሁን ደግሞ ከመሐል አገር ሰዎች አትለይም ። አደገኛም ልትሆን ትችላለች ። አስብበት» አለኝ ።

«ስለእሷ ሌላ የምታውቀው ነገር አለ?» አልኩት ።

«በአሥመራ ሴቶች ጉዳይ ኤክስፐርት ነኝ» አለኝ ።

«ከንቲባ አይደለህ»።

«እውነቴን ነው.....»

«እሺ ፤ ስለአሥመራ ሴቶች ንገረኝ» ብዬ ጋበዝኩት ።

ከንቲባ ጊዜ አላጠፋም ። ጊዜ የሚያጠፋ ሰው አይደለም ።

«ስማ ልንገርህ ፤ የአሥሜራ ሴቶች ጥቅምና ጉራ ነው እንጂ ፍቅር የሚባል ነገር አያውቁም ። የሚወዱህ መስለው ቢታዩህ እውነት አይምሰልህ ። ንጹህና ግልጽ መስለው ይቀር ቡሀል ፤ የውሸት ፍቅር ያሳዩሀል። በውሸት ፍቅር በጣም የተካኑ ናቸው ። ጉራቸው ደግሞ አይጣል ነው ። እገሌም እገሌም ፤ ያም ፤ ይህም ደሀናው ሰው ሁሉ የኔ ነው ወይም ነበር ማለት ይወዳሉ።

ባንድ በኩል ፍቅር እያሳዩህ በሌላ በኩል ሊያስቀኑህ ይጥራሉ ። ይጨቀጭቁሀል ። እረፍት አይሰጡህም ። ይጠራጠሩሀል ። ቅናት ያደረባቸው አስመስለው ያሰቃዩሀል ። ይህ ሁሉ ከልብ አይደለም ። ሡሽታቸውን ነው ። ጥሩ አክተሮች ናቸው ። ሞኝ ሞኙ ወጥመዳቸው ውስጥ ገብቶ ይቀራል ። ደምህን መጥጠውና አጥንትህን ግጠው እስኪጨርሱህ ድረስ አይለቁህም ፤ እንደ መዥገር ይጣበቁብሀል ። አንተ ብትሔድ የት እገባለሁ? ምን ይውጠኛል? ከእንግዲህ ፍቅር የሚባል ነገር ሲያልፍም አይነካኝም ፤ እንዴት እሆናለሁ? ለምን ጥለኸኝ ትሔዳለህ? ይሉሀል ። እውነት መስሎህ ማዘን ትጀምራለህ ፤ ልብህ መከፋፈል ይጀምራል ። ቀስ ብለው ደግሞ ፤ «ሚስትህ ወይም እጮኛህ ከኔ የበለጠ አንተ ላይ ምን መብት አላት? እኔም እወድሀለሁ ፤ አፈቅርሀለሁ ማለት ይጀምራሉ ። ዓላማቸው ግልጽ ነው ። አንድም ልብህን ሰልበው ሊግጡህ ፤ ሁለትም ከሚስትህና ከእጮኛህ ሊያስጥሉህ ነው ። የአሥመራ ሴተ ላጤዎች አንድን ወንድ ከሚስቱ ወይም ከእጮኛው ማስጣል እንደ ትልቅ ጀብዱ ይቆጥሩታል ። እቧ! ስንቱን ወንድ ከሚስቱ ያስጣለች ወይም ያጣላች ናት ‹መባል ደስታቸው ነው ።

«የምታወጣት ሴት ብቻዋን ብትግጥህ እንኳን አንድ ነገር ነው ። ማታ ማታ እንደ ጅብ እየተጠራሩ ይረባረቡብሀል ። የመሐል አገር ሰው ይሉኝታ ፤ ጉራና ፍቅር ስለሚያጠቃው ተበድሮም ሆነ ተራቁቶ ፤ እጭበርብሮም ሆነ ጉቦ በልቶ ለሷም ሆነ ለጓደኞቿ በየምሽቱ ግብዣ ማቅለጥና ስጦታ ማዥጎድጎድ ፤ የጠየቁትን ሁሉ ለመፈጸም ቃል መግባት ይጀምራል ። እንዷ ሥራ አስገባኝ ትለዋለች ። ቃል ይገባል ። ሌላው ፓስፖርት እባክህ ትለዋለች ፤ ቃል ይገባል ። ሦስተኛዋ የደመወዝ ጭማሪ ወይም ዝውውር እፈልጋለሁ ትለዋለች ፤ ቃል ይገባል ። ሌሎቹ ወንድሟን ወይም እህቷን ወይም አጎቷን አስፈታልን ይሉታል ፤ ቃል ይገባል ። የማያስገቡት ቃል የለም ።

«ምስኪኑ ሰው በሚያወጣት ልጅና በጓደኞቿ ችግርና አሳብ ይጠመዳል ። ብረትን በግለቱ እንዲሉ ጊዜና ፋታ አይሰጡትም ። ሰውዬው ሥራውንና ኃላፊነቱን እርግፍ አድርጎ ትቶ ስለሚወዳት ልጅና ስለጓደኞቿ መጨነቅ ይጀምራል ። የወደደ ሰው ዓይን የለውም ። ጓደኞቿ ተሰባስበው አጥንቱን እየጋጡ

ትና በልባቸው እየሳቁበት ስለሚወዳት ልጅ ዝናና ውበት ኢጋ ነው ያሚውቱታል ። ያግሉታል ፣ ያሳብዱታል ።

«አንዳንድ ሞኝ የመሐል አገር ሰው እውነት መስሎት ሚስቱንና ልጆቹን ወይም እጮኛውን ይክዳል ፣ እነሱም ቢሆኑ አያርፉም ። የቤቱን አድራሻ ፈልገው ፣ ወይም በሰው አድርገው ከሚስቱና ከእጮኛው ጋር ያጣሉታል ፣ ያፋጁታል ። ድሮው ንም የላላ ጋብቻ ከሆነ ባንድ ጊዜ ይፈርሳል ። መሠረት ያለው ጋብቻ ከሆነ መነቃነቅ ይጀምራል ።

«ግጠው ከጨረሱት በኋላ ወይም መሔጃው ሲቃረብ ምን ያደርጉታል መሰለህ? ልጅቷ ከመሬት ተነስታ መነጫነጭ ፣ ማኩረፍ ፣ ሁለተኛ ዓይንህን አላይም ማለት ትጀምራለች ። ጓደኞቿም አንድ ባንድ ይሸሹሀል ። መሔጃዬ ስለተቃረበ ይሆናል እንዲህ የምትሆነው ብለህ በማዘን በይበልጥ ልታስደስታት ትሞክራለህ ፣ እስከ መጨረሻ ማንቲምህ ድረስ።ግን ምንም ቢሆን አትተውህም ፣ ምክንያት ፈልጋ ፣ ፍቅርና ቅናት ያደረባት አስመስላ በመጨረሻ ትጣላሀለች ። አንተ ገንዘብህን ከስክሰህ ጨርሰህ ፣ በሺ ብር የሚቆጠር እዳ ውስጥ ተነክረህ የሰው መሳቂያና መሳለቂያ ሆነህ ፣ ስለተለየሀት ተናዳ ነው የተጣላችኝ እያልክ በልብህ አዝነህ ስትሔድ እሷ በሆዷ ትስቅብሀለች ። በመጨረሻ ሆን ብለው የሚጣሉህ ወደውህ ሳይሆን ለተንኮላቸው ነው ። ርካሽነታቸውን ለመሸፈን ነው ። ርካሾች ናቸው ። መውደቂያ ሳያበጁ ደግሞ የሚጣሉህ አይምሰልህ ፣ እዚሁ እያለህ ከሌላ ወንድ ጋር መውጣት የሚጀምሩም አሉ ። አስቀንተው ቀንድ ሊያስበቅሉህ ይጥራሉ ፣ አንዳንዶቹ ወንድ ሲጣላባቸው ደስታቸው ነው ። የመሐል አገር ሰው ሞኝ ነውና ሔዶ አምባጓሮ ያነሳል ። አንዳንዶቹ ግን እንደ ወደዱህ የተለየሀቸው ለማስመሰል የማያደርጉት ሙከራ የለም ።

«እንደወደዱህ የተለየሀቸው ለማስመሰል የሚፈልጉት ለምን መሰለህ? ቤትህም ገብተህ እንዳታርፍ ነው ። እንድታስባቸው ነው — ለአዲስ ዓመት ፣ ለገና ለፋሲካ እያልክ ። ዋዛ ሰዎች አይደሉም ። አካሔዳቸው አይታወቅም ። የማር ውስጥ እባቦች ናቸው ። ለፍቅር ደንታ የላቸውም ። ፍቅር ምን እንደሆነ አያውቁም ። እነሱ የሚያውቁት ጥቅም ማሳደድ ብቻ ነው....»

«ያዲሳባ ሴቶች ይምጡብኝ አቦ! ከመልክ መልክ ፥ ከጠባይ ጠባይ የታደሉ እመቤቶች ናቸው ። ከወደዱህ ይወዱሃል ፥ ከጠሉህም ያንኑ ያህል ነው ። ከጥቅም ፍቅርን ያስቀድማሉ ። በደመወዝ ሰሞን ጋብዘኝ የምትል ያዲሳባ ሴት የለችም ። በአፍንጫህ እስኪወጣ ድረስ ትጋብዝሀለች። ሌላም ጊዜ ቢሆን መቸገርህን ካየች ዝም አትልህም ፥ ያላትን መዛ ትሰጥሃለች ። የአሥመራ ሴተ ላጤዎች ግን ምን ቢናሩቸው አምጣ ነው እንጂ እንካ የሚባል ቃል አያውቁም ። ቀዳዳ ሣንቲም አትወጣቸውም ። ግቶ ቢል ያንን የትግሬ ሽር ይጋብዙሀል ፥ ለሱም በስንት ልመና ። እጃቸውም ሆነ ልባቸው አይፈታም ። አንድ ቀን ሆናልኝ መጽሐፍ ብጽፍ ፥ «ከአሥመራ ሴቶች ተጠንቀቁ!» የሚል መጠሪያ ብጤ እጽፍ ነበር» ብሎ ስለ አሥመራ ሴቶች ጠባይ አጫወተኝ ።

«ብዙ አቁሰለውሀል መሰለኝ?» አልኩት ።

«ብዙዎቹን ታዝቤአቸዋለሁ ። ግን ወጥመዳቸው ውስጥ አልገባም ። ይሆን ሁሉ የምናገርህ እንድትጠነቀቅ ነው ። ጥቅም ማሳደድን እንጂ ፍቅር አያውቁም» አለኝ ።

«ከአጠቃላይ ነገር ተነስተን ሁሉም እንዲህ ናቸው ለማለት አንችልም ። እንዲያ የሚያደርጉ አንዳንድ ሴቶች ይኖሩ ይሆናል ። ሁሉም አይደሉም ፥ አይመስለኝም» በማለት ልከራከረው ሞከርኩ ።

«ቆይ ታያለህ ። ከጎንህ ታገኘዋለህ ። በተለይም ያንተዋ ልጅ የመሐል አገር ወንዶችን በማግባባትና በማታለል የታወቀች ናት ። ብዙ የመሐል አገር ወንዶችን ቀንድ ያስበቀለች ፥ ትዳር ያናጋች ፥ ሽጉጥ ያማዘዘች ሴት ናት ። ይቅርታ አድርግልኝና አትሞኝ ። አንተ ገር ነህ ፥ ልብህ ንጹህ ነው ። ቀና አስተሳሰብና ስሜት አለህ ። ለሰው ታዝናለህ ፥ በተፈጥሮ ሩህሩህ ነህ ። ወደ ሊታ ሴት በንጹህ ስሜትህ ላይ ስትጫወት ለማየት አልፈልግም ። ይኸው ነው» አለኝ ።

ከንቲባ ሲናገር በጆሮዬ እያዳመጥኩት በልቤ ስለኔና ስለ ፊያሜታ ጊላይ ግንኙነት ነበር የማስበው ። እውነት ነው ፥ ሳይታወቀኝ ደሜ ውስጥ ገብታለች ። ቀን በስልክ ማታ በአካል

ከኔ አትለይም ። ተጣብቃብኛለች ፣ እኔም ሁኔታዋን በማየት ተጣብቄባታለሁ ። ከንቲባ እንዳለው በልማድና በስሜት ወጥራ ይዛልክ አስገብታኛለች ። ፍቅር ምንድነው? ልምድ ነው ፣ መለማመድ ነው ። ለምጄታለሁ ወይም ለማዳዋ ሆኛለሁ ። መለማመድ ያቆራኛል ፣ ትዝታን ያስከትላል ፣ መለያየት ስቃይ ይሆናል ። የመለማመድ ስቃይ መጥፎ ቅናትን በልብ ውስጥ ይጭራል ። እና የልማድ ባሪያና ተገዥ መሆን ይመጣል ። እዚህ ደረጃ ላይ ልደርስ ምንም አልቀረኝም ። ከንቲባ እንዳለው ስታታልለኝ ይሆን? ፈያሜታ ታታልለኛለች ብዬ ለማመን አቃተኝ ።

ከንቲባ እንዳለው እኔና ፈያሜታ አብረን መውጣት የጀመርን ሰሞን አንድ ወይም ሁለት ጓደኞቿ ከመኪናዬ ውስጥ አይጠፉም ነበር ። ተሳቢ ሪሞርኬ ሆነውብኝ ነበር ። ግን ስለምወዳት እወዳቸዋለሁ ፣ ስለማከብራት አከብራቸዋለሁ ፣ እሷን ማስደሰት ደስ ስለሚለኝ አስደስታቸዋለሁ ። ይህን የማደርገው ለጉራ ወይም ለሌላ ነገር ሳይሆን ከፍቅር የተነሳ ነበር ። ሊያታልሉኝ ፣ ሊልጡኝ ሊያራግፉኝ ይሆን? በሆዳቸው የሚጋጥ አዲስ ጅል ተገኘ በማለት በኔ ኪሣራ እየበሉና እየጠጡ በሆዳቸው ይስቁብኝ ነበር ወይ? እንዴት እንዲህ ልታደርገኝ ትችላለች? ይሆናል ብዬ ለማመን አስቸገረኝ ። እውነት ነው ። ከንቲባ እንዳለው ጓደኞቿ በሙሉ ስለፈያሜታ ውበትና ዝና አጉልተውና አጋንነው ከማውራት ሌላ ወሬ የላቸውም ። በተዘዋዋሪ መንገድ እሷን በማግኘቴ እድለኛ መሆኔን ነገሩኝና በባሰ ሁኔታ ከእሷ ጋር ተጣብቄ እንድቀር ሊያደርጉኝ ፈልገው ይሆን? እናያለን ። ግን ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ፈያሜታ ተለውጣብኛለች ። እንዳለፈው ጊዜ ጓደኞቿን አትጠራም ። እንዳያቸውም አትፈልግም ። ከፍራፍሬ ጭማቂና ከወተት ሌላ አትጠጣም ፣ አትጋበዝም ። እኔም እንድጠጣ አትፈልግም ። ገንዘብ ሳወጣ ደስ አይላትም ። አዝናልኝ ይሆን ወይስ በግብዣ ላይ የማጠፋውን ገንዘብ ቆጥቤ እሷ ላይ ብቻ እንዳፈስ ፈልጋ የቱ ይሆን? ለጥቅሟ ስትል ይሆን የተጣበቀችብኝ? ወይስ ከእጮኛዬ ልታስጥለኝና የጉራ መንዣ ልታደርገኝ? የቱ ይሆን? ወይም ሁለቱንም ለማድረግ ፈልጋ ይሆን? ጥርጣሬ አደረብኝ ። ለማወቅ ፈለኩ ። እና ዶግሞ ልትነግረኝ የማትፈልገው ነገር ምን ይሆን? መነጫነጭ ፣ ማኩረፍ ፣ ከኔ ጋር ሆና ባሳብ ጭልጥ ብላ መሔድ ጀምራለች ። ምን ይሆን?

«እንግዲያውስ አታውቃትም ። ይላሉ! ይባላል! የስም እጥ ፉዎች ወሬ ነው ። ይህ ከተማ ደግሞ በዚህ የታወቀ ነው ። ልጃገረድ አይደለችም ። ትወጣለች ። ግን የምትወጣው እንደ ሌሎች ሴቶች ጋቢ ተጀቡና ሳይሆን ፊት ለፊት ነው ።» አልኩት ።

«እንደፈለክ ። በፍቅር ረገድ እኔ የማምነው በ፥እ፥እ፥እ፥ሊ. ነው» አለኝ ።

የፍቅር ማእከል ተፈጠረ እንዴ! «አልኩና ቀልዴን— መኢሠማ ፣ መኢገማ ፣ አኢሴማ ፣ አኢወማ ፣ ኢሠፓአኮ ፣ ሁገአዘ ፣ ገማገል ፣ ወዘተ ..... እያሉ በም ሕጻረ ቃላት መናገር የጊዜያችን 'ፋሽን' እየሆነ መሔዱ ትዝ ብሎኝ ።

«አግኛቸው ፣ እምጣቸው ፣ አስደስታቸው ፣ አባራቸው ማለት ነው ። እኔ በዚህ ነው የማምነው ። እነሱም ቢሆኑ እንዲህ ዓይነቱን አያያዝ ይወዳሉ — የምድር ጨው» አለ ።

ሴቶችን የምድር ጨው እያለ መጥራት ይወዳል ። ለእሱ ሴቶች ሁሉ የምድር ጨው ናቸው ።

«እይ ከንቲባ! ይህ ከተማ ያላንተ ምን ይሆናል?» አልኩት ።

«መሔዴን ሳሥመሩ ምድር ጨዎች ሁሉ ንገርልኝ — በራዲዮ..... ከንቲባ ከድል በኋላ ተመልሶ ይመጣል በላቸው..... ቻው» አለ ።

«ከንቲባ ፣ ራስክን ጠብቅ ። እሺ? » አልኩት ።

ከንቲባ ጥርጣሬ አሳድሮብኝ ሔደ ። ብከላከልላትም ከጥር ጣሬ ፈጽሞ ነጻ ለመሆን አልቻልኩም ። በእርግጥ ሰዎች እንደ ሚሏት ትሆን? ስለጠባዩዋ ተጋኖ ሊወራ ይችላል ። ሰው ከሰው ራስ አይወርድም ። በዓይኑ ውስጥ ያለውን ግንድ ትቶ በሌላው ሰው ዓይን ውስጥ ስላለው ጉድፍ ያወራል ። በሌላ በኩል እሳት ከሌለበት ጢስ አይታይም ይባላል ። ቢሆንም የጀመርነውን ጨዋታ ፣ ጨዋታ ከሆነ ፣ ልቀጥልበት ፈለኩ ። አንገቴ ድረስ ከገባሁበት በኋላ ለምን እጠረጥራለሁ? ወይም ፣ ምናልባት አንድ ወይም ሁለት ትምህርት አገኝበት ይሆናል አልኩ ። አሉተሳሰቤ ትክክል እንዳልሆነ አላጣሁትም ምናልባት ከእሷ ጋር ፍቅር ይዞኝ ይሆናል ። ለዚህ ይሆናል በትክክል ማሰብ

ያታተኝ። የያዘው ሰው በትክክል አያስብም ይባላል። ፍቅር የሌለ ፀባይ ያወጣል፣ ትልቁን ሰው ትንሽ፣ ጨዋውን ባለጌ፣ ኩሩውን ወራዳ፣ ጭምቱን ቅብጥብጥ፣ ብልሁን ሞኝ፣ ዝምተኛውን ተናዳጅ፣ ዓይናማውን እውር ያደርጋል፣ ይሉኝታ ያሳጣል ይባላል። ፍቅር እንደን ሰው የማይሠራው ሥራ የለም። በተቃራኒው ፈሪውን ሰው ልበ ሙሉ ጀግና፣ ባለጌውን ጨዋ፣ ስስታሙን ቸር፣ ሞኙን ብልህ፣ ለፍላፊውን ዝምተኛ፣ ሴሰኛውን ቆራቢ፣ ቅብጥብጡን ጭምት ሊያደርግ ይችላል። እኔን ምን ሠርቶኝ ይሆን? አልኩ። አላውቅም። ስለራሴ ለማወቅ ፈለኩ። እንዲህ ዓይነቱ እስተሳሰብ ራስን ማምኘት ነው ሊባል ይችል ይሆናል። ይሁን። ወደ ኰሎኔል በትሩ ቢሮ ደወልኩ። ጸሐፊው ባስቸኳይ ጉዳይ ወደ አዲስ አበባ ድንገት ተነስቶ የሔደ መሆኑን ነገረኝ።

«መቼ ይመለሳል?»
«አላውቅም ጌታዬ.....»
«በጣም ለሚያስቸኩል ብርቱ ጉዳይ ነበር.....»
«የሚመለሱበትን ቀን አልነገሩኝም ጌታዬ.....»

ስልኩን ዘጋሁት። የሕዝብ ደኅንነት ሰዎች ማንኛውንም ነገር በምስጢር ነው የሚይዙት። ዜና ሲላክላቸው እንኳን ምስጢር! ብለው በሚስጥር ፋይል ያኖሩታል። ስለ ፓራዲዞ የደረሰኝን ጥቆማ ለማን እንደምነግረው ጠፍቶኝ ዝም አልኩ። ለማይሆን ሰው ነግሬ ባለማወቅ ወይም በጀብደኝነት ጠላትን እንዳናንቃ በመስጋት ኰሎኔል በትሩን መጠበቅ የግድ ሆነብኝ። ሌላ የማደርገው ነገር አልነበረኝም።

ቀን መጣ። ቀን ሔደ። ሮማን የላከችልኝ የቴፕ ክር ደርሶኝ እንደሆነ ለመጠየቅ ስልክ አድርጋልኝ ነበር። የቴፕ ክሩ ደርሶኛል። ግን ለዚህ ብቻ አልነበረም ስልክ የደወለችው። አሥመራ የምትመጣበትን ቀን ልትነግረኝ ነበር። ወደ ጦር ግንባር ለመሔድ እንደ ተዘጋጀሁና፣ በማንኛውም ቀን ከዚህ ልነሳ እንደምችል ነገርኳት። በእውነት፣ አልዋሸኋትም። ወደ ጦር ግንባር ለመሔድ ተዘጋጅቼ ነበር። መቼ እንደምሔድ እስኪነገረኝ ብቻ ነበር የምጠባበቀው። ጦርነቱ በማንኛውም ቀንና ሰዓት ይጀምራል ተብሎ ይጠበቅ ነበር። እና የሁሉም ጆሮ ወደ ናቅፋ

አትኩሮአል ። በሁሉም ቦታ ውጥረት ሰፍኖ ነበር ። ቀይ ኮከቦች ፊት ላይ ጭንቀት ይነበባል ። የጓድ ሊቀ መንበሩን ፊት ለማየት የማይቸኩል ጓድ አልነበረም — የዕለቱን ታሪክ ለማንበብ ። የአብዮታዊት ኢትዮጵያ ዕለታዊ ታሪክ ፣ ድሉና ሽንፈቱ ፣ ደስ ታውና ኃዘኑ ፣ ተስፋውና ብሶቱ ፣ መፍትሔውና ችግሩ እንዳለ ተመዝግቦ የሚታይበት ፊት ነው ።

የአሥመራ ከተማ ኗሪዎች ሰሞኑን ምን እንደሰሙ አይታ ወቅም በጊዜ ወደ ቤት ገብተው እንደ ዶሮ መስፈር ጀምረዋል ። ከተማው ጭር ብሎ ይታያል ። የአሥመራ መንገዶች የኔና የፊያ ሜታ ጊላይ ብቻ ነበሩ ። እንደወትሮ ካራቪል ባር ሬስቶራንት ደጅ የመኪናዎች ሰልፍ አይታይም ። እታገኝና ውሾቿ ብቻ ነበሩ መንገድ ላይ የሚታዩት ። እታገኝና ውሾቿ ከካራቪል ደጅ አይጠፉም ። እታገኝ እብድ ሴት ናት ። «ከሰው ውሻ ይሻላል! » እያለች ስትጮህ ታድራለች ። ቡችሎቹንም በቅርጫት ይዛ ትዞራለች ። ውሾቹ በሔደችበት ይከተሏታል ። ከበዋት ይተኛሉ ። እነሱ እያሉ ማን ወንድ ደፍሮ ይነካታል—በጫጭቀው ይጥሉታል ። እታገኝ በጣም የምትወደው ሰው ነበራት ይባላል ። ከሕይወቷ አስበልጣ ስትወደውና ከራሷ አብልጣ ስታምነው ከዳት ። እና አበደች ። «እኔ ሰው አልወልድም! የውሻ እናት በሉኝ!» ትላለች።አንዳንዴ አላፊው አግዳሚው ዝም ብሎ ሣንቲም ይጥልላታል ። ቆንጆ ድምጽ አላት ።

«ምነው ዘጋኸኝ? እኔ እንኳ አልዘጋሁህ» አለችኝ ፊያሜታ»

ከሰው ውሻ ይሻላል ትላለች ፣ ማን ይኸውና ያለሰው መኖር አትችልም ፣ ያለ ሰው ማን ሊኖር ይችላል? ምናልባት እግዜርም ራሱ ያለ ሰው ሕልውና የለውም እያልኩ ስለእብዷ እታገኝና ስለ ፍልስፍናዋ ሳስብ ነበር ። ዝም ስላት አትወድም ። መላ አሳቤና ትኩረቴ ወደ እሷ እንዲሆን ትፈልጋለች ። ዝም ስል ስለ ሮማን የማስብ ይመስላታል ። እና ነገር ትጀምረኛለች ።

«ምን ሆንሽና ትዘጊኛለሽ? » አልኳት ።

«አንተ የምትሔድበትን ቀን እያሰብኩ ፣ እንደ እርጉዝ ቀን መቁጠር ስለቸኝ አባቴ ይሙት ። አይ ይህ ቀይ ኮከብ ዘመቻ!» በማለት ዕድሏን አማረረች ።

ከሰሞኑ ቀልድና ሳቋ ጠፍተው ከኃዘን አገር የመጣች እንግዳ መስላለች ።

«እናገ» አልኳት ።

«እና ፣ እንተን የሚያስረሳኝ ወንድ መፈለግ አለብኝ ። አንተም ወደ እጮኛህ» አለችኝ ።

«ይህ ኖሮአልን» አልኩ ።

ከቅርብ ቀኖች ወዲህ የውሸት ኩርፊያዋን ትቃ ማምረር ጀምራለች ። አዝን ፣ ትክዝ ፣ ፍዝዝ ፣ ድንግዝ ትላለች ። እኔ እንዳነጋግራት የምትፈልገውን ያህል ፣ እሷ አንዳንዴ በከባድ ዝምታ ተውጣ ፣ ትክዝ ፣ ፍዝዝ ፣ በማለት እንደእዲስ ሰው ለረ ጅም ጊዜ አተኩራ ታየኛለች ። እንዲህ ስትሆን በፍቅር ዓይን እንደምታየኝ ይሰማኛል ። እሷን ዘልቄ ለማየት እየፈለኩ እጨ ነቃለሁ ።

«አሁን ገባኝ ። ልትተይኝ አስበሻልን» ብያት ቀልድ ጨመ ርኩበትና «እናንተ መቸም ፍቅረኛ ቀርቶ አገር ትከዱ የለ!» አልኳት ።

ቀልዴ በጣም አሳቃት ።

«አዎ ፣ እንዲህ ስትስቂ ነው ደስ የምትይው ። ኃዘን አያምርብሽም» አልኳት ።

«ከእንግዲህ አልስቅም ፣ አባቴ ይሙት ......»

«ለምን ፊያሜታ»

«አይገባህም እባክህ ። ወየ እኔ ግዲ!» ብላ ከንፈሯን በኃዘን መጠጠችና «ልከዳህ የማስብ ይመስልሀልገእስቲ እጄን ምታኝ» አለች ።

«ታዲያ ምንድነው?» ብዬ እጅዋን መታሁ ።

«ትገርማለህ አባቴ ይሙት! ደደብ» አለችኝ ።

«ሌላ ምን አለ? ንገሪኝ» አልኳት ።

«አልነግርህም......»

«ከኔ የምትደብቂው ነገር አለ? እንዴት ፊያሜታ ይኸው ነው የኔና ያንቺ ነገር?» አልኳት ።

«የራሴ ችግር ነው ። እኔው ራሴ እወጣዋለሁ» አለች ።
«ምንም የምረዳሽ ነገር የለም ማለት ነው?»
«ምንም» ብላ እንባዋን አፈሰሰች ።

ሳልጠይቃት ዝም ብዬ ማረፊያ ቤቴ ወሰድኳት ። እሷን አስመጠየቅ ይሻላል ። የጠየቋትን ነገር እሺም እምቢም አት ልም ። ታስጨንቃለች ። አትቆርጥም ። አትወስንም ። ከወሰኑ ሳት ግን ምንም አትልም ። እሷም ብትሆን ተቃውሞ አላነሳችም ። ስለምትሔድበት ቦታ ሳይሆን ስለችግሯ ነበር በይበልጥ ስታስብ የነበረው ። ስለምትሔድበት ሥፍራ ደንታ አልነበራትም ። በሌላ በኩል ደግሞ ከኔ ለመለየት የፈለገች አልመሰለኝም፥ ቅርቤ ለመሆን የምትፈልግ መሆኗ ተሰማኝ ። ያን ምሽት የሕይ ወት ራብ ድንገት የተሰማት ይመስል አሌጋ ላይ ተስገብግባ ነበር ። ጨካኝና «ሳዲድ» ሆና ነበር ። ለመበጠስ ከደረሰ የሕ ይወት ቀጭን ክር ላይ ተንጠላጥላ ለመዳን ይመስል ባለ በሌለ ኃይሏ ትሏጥጥ ነበር ። ከጣፋጭ ሲቃይ የስሜት ምንጭ የሚፈልቅ እንባም ታፈስ ነበር ። ሮማን የላከችልኝ የአስቴር ዘፈን ጣልቃ ገብቶ በመካከላችን የነበረውን ጥሩ ስሜት ባያደፈርሰው ኖሮ፥ ችግሯ ምን እንደሆነ ልጠይቃት ነበር ። እና እንደምትነግረኝም እርግጠኛ ነበርኩ ።

«ምነው እግር አወጣህ እንዴት ፈረደብኝ
«ያም አንተን ያም አንተን እዬ ጉድ በዛብኝ
«ወዴት ነው መዋያህ ፈራሁ እኔ እንጃልኝ
«ዓይን በዝቶብህል ሽሽግ በልልኝ.......

ፊያሜታ ዝም ብላ ዘፈኑን ትሰማ ነበር ። እንዱ ዘፈን አልቆ ሌላው ቀጠለ ። ከሩ ቴፕ ሬኮርደሩ ላይ እንደተጠመደ በመርሳቴ ራሴን ረገምኩ ።

«ሙናዬ ሙናዬ
አንተ ነህ ገላዬ
እየዋለ ሲያድር ፍቅርህ እየለብኝ
ጤና አሳጥቶኛል መውደድህ በዝቶብኝ
ስወድህ ውደደኝ ጠበቅ አ'ርገህ ያዘኝ
አልችልም ብቻዬን ፍቅርህን አገዘኝ

ፍቅርህ አሸንፈኝ መውደድህ የረሳኝ
አይዞሽ በለኝ እንጂ ተው አታንገላታኝ
አንተ ነህ በሽታዬ የነዳኝ ፍቅር ነው
አልችልም ብቻዬን ብታግዘኝ ምነው?......

እንደፈራሁት አልቀረልኝም ።

«ይህን ዘፈን ከየት አመጣሽው?» ብላ ጠየቀችኝ ። ልዋሻት አልቻልኩም — «እጮኛዬ ናት የላከችልኝ» አልኳት ።

ከአልጋው ላይ ዘላ ወርዳ...... ከሩን መዛ ፣ መዛ ፣ ቦጭቃ ቦጫጭቃ ወለሉ ላይ ከመረችው ። በዚህም አልበቃትም ። ተቦጫጭቆ የወደቀውን ከር አፍላ ፊቴ ላይ በተነችው ። እና ልብሷን መልበስ ጀመረች ። ራቁቷን ነበረች ። በንዴቷ ላይ የተናደደች አማልከት መስላ ታየችኝ ።

«የት ልትሔጂ ነው?»
«ቤቴ...........»
«ሰዓት አላፈውስ?»

ከምሽቱ አምስት ሰዓት ከሩብ ሆኖ ነበር ። አሥመራ በር ንድ ካልሆነ በቀር ከአምስት ሰዓት በኋላ ንቅንቅ ማለት አይ ቻልም ። ወንበር ስባ ቁጭ ከማለት ሌላ የምታደርገው ነገር አ ጣች ። እኔም ተነስቼ ከአልጋው ጠርዝ ላይ ቁጭ አልኩ ። ሁለ ታችንም በጭንቀት ተውጠን ቀረን ። እዚህ ጣጣ ውስጥ እንዴት እንደገባሁ ነበር የማስበው ። ግን በይበልጥ ያሳሰበኝ የነበረው በገዛ እጄ ከገባሁበት ጣጣ መውጫ ቀዳዳ ማጣቴ ነበር ። እሷም በበኩሏ ምናልባት እኔን ያወቀችበትን ቀን በልቧ ትረግም ነበር ። እኔም በራሴ ፣ እሷም በራሷ ሐሳብ ተውጠን ምንም ሳንባባል ቆየን ። እንደ እጡነቱ ከሆነ ጭንቅላቴ ዝም ብሎ ይዋኝ ነበር እንጂ ምንም የተጨበጠ ነገር አላስብም ነበር ። ጊዜውም ሔደ ።

በመጨረሻ በረጅሙ ተነፈስኩና ፣ «እባክሽ ስሚኝ ፈያ ሜታ ። በቂ ጊዜ አልሰጠሺኝም ። ለማሰብ ጊዜ አላገኘሁም ። እንደ እውነቱ ከሆነ ምን እንደማስብም አላውቅም ። ትንሽ ጊዜ ስጪኝ» አልኳት ።

«የምሰጥህ ጊዜ የለኝም ። ቢኖረኝ ደስ ይለኝ ነበር» አለች ።

«ምን ማለትሽ ነው፣ ለኔ እንዴት ጊዜ ታጭያለሽ፣ አብረን ያሳለፍነውን ውብ ጊዜና ጣፋጭ ትዝታ እንዲሁ ባንድ ጊዜ ከልብ አውጥቶ መወርወር አይቻልም ፣ ወይስ እንዲህ ለማድረግ የሚችል አንጀት አለሽ፣ እስቲ ንገሪኝ፣» አልኳት ።

ምንም አልነገረችኝም ። ይልቅ ፣ «መቸ ነው የምትሔደው» ብላ ጠየቀችኝ ።

«የት፣»
«ወደ ጦር ግንባር.....»
«አላውቅም ። ምናልባት ነገ ከነገ ወዲያ..........»
«ቶሎ ብትሔድ ጥሩ ነው ። ችግሬን ያቃልልልኛል.....»
«እኔ ነኝ ችግር የሆንኩብሽ፣»
«ደደብ» አለችኝ ።

«ለኔም ጥሩ ነው ። ለማሰብ ጊዜ አገኛለሁ ። ለክፋም ሆነ ለደግ ከሚወዱት ሰው ትንሽ ራቅ ብሎ የማሰብ እድል ማግኘት ይጠቅማል ። ርቀት ፍቅራችንን ያጠናክራል ወይም እውነቱን ግልጽ አድርጎ ያሳየናል ። አይመስልሽም፣» አልኳት ።

«ደደብ» አለችኝ ።

ብዙ ሙከራ አደረኩ ። ችግሯ ምን እንደሆነ ልትነግረኝ አልፈለገችም ። እና እንደገና ተቃቀፍን ። ጦርነትና ሠላም ። ምናልባት ወደፊት እንደዚሁ እንቀጥል ይሆናል — ሁልጊዜ..... ይህች ሕይወት.....

ና ቅ ፋ የ ደ ም ጎ ራ

ምዕራፍ አራት

አርሚ አቪዬሽን ሜዳ እንድገኝ የተሰጠኝ ጊዜ በጣም አጭር ነበር ። ወታደራዊ ትእዛዝ ያለምንም ቅድሚያ ማስጠንቀቂያ ባጭር ጊዜ ውስጥ የሚሰጥበት ምክንያት አልገባህ እያለ ታንጾ ስላልተዘጋጀ ይሆናል ። ሀዋሳቴ ቶሎ እሺ ብለው አጭር ትእዛዝ አይቀበሉም ። ጊዜ አልነበረኝም ። የተሰጠኝ ጊዜ ልብስ ለመለወጥ ብቻ የሚበቃ ነበር ። «ወቴ» ቀልድ አያውቅም ። ለጦር ሜዳ ተብሎ የተሰጠኝን ትጥቅ እንደ ነገሩ ታጠቅሁና እግረ መንገዴን ፊያሜታ ጊላይን ደህና ስንብች ለማለት ስልክ ደወልኩላት ። አብረን ነበር ያደርነው ። ባለፉት ሦስት አራት ቀኖች ደግሞ አዲስ ጠባይ ማሳየት ጀምራለች ። እንደ በፊቱ አብረን የትም እንድንታይ አትፈልግም ። ቤቷም እንዳደርሳት ጨርሳ አትፈቅድልኝም ። «ላታዛልቀኝ ለምን ካንተ ጋር በየአደባባዩ እታያለሁ?» የሚል ምክንያት ልትሰጠኝ ትሞክራለች ። ግን ምክንያቷ ይህ እንዳልሆነ ይሰማኛል ፤ እሷ ደግሞ የእውነቱን ልትነግረኝ አትፈልግም ። የምትደብቀኝ ነገር ነበራት። ካላመነችብት ወይም ካልመሰላት ያው እንደ ሐማሴን ዘሮቿ ግትር ናት ። በመኪና ስንሔድ ፤ ጠፍቶባት በየመንገዱ የምትፈልገው ሰው ያለ ይመስል አሥሬ ትገላመጣለች ። ሰው ወደ መኪናችን ሲጠጋ ባየች ቁጥር ፤ ጠፍቷት ስትፈልገው የቆየችውን ፍጡር ድንገት ያገኘችው ይመስል ሰውነቷ ድንገት ሽምቅቅ ይልና ትኩር ብላ ትመለከተዋለች ። ከዚያ በአካል አጠገቤ እያለች ባሳብ ጭልጥ ብላ ከአጠገቤ ትጠፋለች ። አይኖቿ ያዩኛል ። ግን በእውነት የሚያዩኝ አይመስሉም ።

«ሰው የጠፋብሽ ትመስያለሽ ። ማን ጠፋብሽ? እስቲ በሞቴ ንገሪኝ?» ስላት ፤ «እንጃ አባትህ ። ደደብ» የሚል መልስ ትሰጠኛለች ።

«የምሰጥህ ጊዜ የለኝም ። ቢኖረኝ ደስ ይለኝ ነበር» አለች ።

«ምን ማለትሽ ነው? ለኔ እንዴት ጊዜ ታጭያለሽ? አብረን ያሳለፍነውን ውብ ጊዜና ጣፋጭ ትዝታ እንዲሁ ባንድ ጊዜ ከልብ አውጥቶ መወርወር አይቻልም ፣ ወይስ እንዲህ ለማድረግ የሚችል አንጀት አለሽ? እስቲ ንገሪኝ?» አልኳት ።

ምንም አልነገረችኝም ። ይልቅ ፣ «መቼ ነው የምትሔደው» ብላ ጠየቀችኝ ።

«የት?»
«ወደ ጦር ግንባር.....»
«አላውቅም ። ምናልባት ነገ ከነገ ወዲያ.........»
«ቶሎ ብትሔድ ጥሩ ነው ። ችግሬን ያቃልልልኛል.....»
«እኔ ነኝ ችግር የሆንኩብሽ?»
«ደደብ» አለችኝ ።

«ለኔም ጥሩ ነው ። ለማሰብ ጊዜ አገኛለሁ ። ለክፉም ሆነ ለደግ ከሚወዱት ሰው ትንሽ ራቅ ብሎ የማሰብ እድል ማግኘት ይጠቅማል ። ርቀት ፍቅራችንን ያጠናክራል ወይም እውነቱን ግልጽ አድርጎ ያሳየናል ። አይመስልሽም?» አልኳት ።

«ደደብ» አለችኝ ።

ብዙ ሙከራ አደረኩ ። ችግሯ ምን እንደሆነ ልትነግረኝ አልፈለገችም ። እና እንደገና ተቃቀፍን ። ጦርነትና ሠላም ። ምናልባት ወደፊት እንደዚሁ እንቀጥል ይሆናል — ሁልጊዜ.... ይህች ሕይወት....

ቀ ይ ት ር ኢ ት

ና ቅ ፋ የ ደ ም ጎ ራ

ምዕራፍ አራት

አርሚ አቪዬሽን ሜዳ እንድገኝ የተሰጠኝ ጊዜ በጣም አጭር ነበር ። ወታደራዊ ትእዛዝ ያለምንም ቅድሚያ ማስጠንቀቂያ ባጭር ጊዜ ውስጥ የሚሰጥበት ምክንያት አልገባህ እያለ ታንጾ ስላልተዘጋጀ ይሆናል ። ህዋሳቴ ቶሎ እሺ ብለው አጭር ትእዛዝ አይቀበሉም ። ጊዜ አልነበረኝም ። የተሰጠኝ ጊዜ ልብስ ለመለወጥ ብቻ የሚበቃ ነበር ። «ወቴ» ቀልድ አያውቅም ። ለጦር ሜዳ ተብሎ የተሰጠኝን ትጥቅ እንደ ነገሩ ታጠቅሁና እግረ መንገዴን ፊያሜታ ጊላይን ደህና ስንብት ለማለት ስልክ ደወልኩላት ። አብረን ነበር ያደርነው ። ባለፉት ሦስት አራት ቀናት ደግሞ አዲስ ጠባይ ማሳየት ጀምራለች ። እንደ በፊቱ አብረን የትም እንድንታይ አትፈልግም ። ቤቷም እንዳደርሳት ጨርሳ አትፈቅድልኝም ። «ላታዛልቀኝ ለምን ካንተ ጋር በየአደባባዩ እታያለሁ?» የሚል ምክንያት ልትሰጠኝ ትሞክራለች ። ግን ምክንያቷ ይህ እንዳልሆነ ይሰማኛል ፣ እሷ ደግሞ የእውነቱን ልትነግረኝ አትፈልግም ። የምትደብቀኝ ነገር ነበራት ። ካላመነችብት ወይም ካልመሰላት ያው እንደ ሐማሴን ዘሮቿ ግትር ናት ። በመኪና ስንሔድ ፣ ጠፍቶባት በየመንገዱ የምትፈልገው ሰው ያለ ይመስል አሥሬ ትገላመጣለች ። ሰው ወደ መኪናችን ሲጠጋ ባየች ቁጥር ፣ ጠፍቷት ስትፈልገው የቆየችውን ፍጡር ድንገት ያገኘችው ይመስል ሰውነቷ ድንገት ሽምቅቅ ይልና ትኩር ብላ ትመለከተዋለች ። ከዚያ በአካል አጠገቤ እያለች ባሳብ ጭልጥ ብላ ከአጠገቤ ትጠፋለች ። አይኖቿ ያዩኛል ። ግን በእውነት የሚያዩኝ አይመስሉም ።

«ሰው የጠፋብሽ ትመስያለሽ ። ማን ጠፋብሽ? እስቲ በሞቴ ንገሪኝ?» ስላት ፣ «እንጃ አባትህ ። ደደብ» የሚል መልስ ትሰጠኛለች ።

«ታዲያስ ፊያሜታ?» አልኳት ።

«ለምንድነው ደግሞ ዛሬ ወታደሩ ኋላውን ያዞረብን?» አለችኝ ።

ወታደሮች በየአውራ መንገዶች ተሰልፈው ነበር ። ወታደሮች «ኋላቸውን» ወደ መንገድ አዙረው ሲቆሙ ፣ የአሥመራ ሕዝብ አንድ ታላቅ እንግዳ ይሔዳል ወይም ይመጣል የሚል ግምት አስቀድሞ ያሳድራል ።

«ጸጋዬ ይሔዳል ሲሉ ሰምተው ይሆናል» በማለት ቀለድኩባትና ፤

«እውነት ፊያሜታ አሁን ወደ አፍአበት መሔዱ ነው ። አሁን ነው የተነገረኝ ። ልሰናበትሽ ነው የደወልኩት» አልኳት ። በመጀመሪያ አላመነችኝም ።

«እውነቱን ነው ፊያሚታ ሙች ። ያንቺ ውሸት የተጋባብኝ መሰለሽ እንዴ? መሔዱ ነው ። በወታደር ልብስ ብታይኝ ሌላ መሲያለሁ» አልኳት ። ዝም ብላ ቆየችና ፣ «በወታደር ልብስ ላይህ አልፈልግም — አባቴ ይሙት » አለች ።

«ለምን?»

«እነሱ ሁልጊዜ ደሀና ሁኑ እንዳሉ ነው» አለች ።

«ብዙ ወታደር ወዳጆች ነበሩሽ መሰለኝ!» አልኳት ድንገት ብልጭ ብሎብኝ ። ቅንዓት በስለታም ጥርሱ ልቤን መብላት ጀምሮአል ። ቅንዓት — የፍቅር እሳት! የፍቅር ጢስ! «እንቴን ከማወቄ በፊት ለሆነው ምን ያገባሃል?» አለችኝ።ልክ ነበረች ። እኔን ከማወቋ በፊት ያደረገችው ነገር አያገባኝም ። ቢሆንም አንድ ወንድ ለክብሩ ያለውን ቀናኢነትና ለሴቱ ያለውን ቅናት ያለፈው ታሪክ መጋረጃ አብዛኛውን ጊዜ ሊጋርደው አይችልም ። ያለፈውም ነገር ያስቀናል ። መጀመሪያውኑ ለምን የግሌ አል ነበረችም! ከሌሎች ወንዶች ጋር ጨዋታዋ እንዴት ነበር ታስታውሳቸው ይሆን? ትዝታን በሰው ጭንቅላት ውስጥ መግደል አይቻልም ። ሁልጊዜ ይኖራል ። እና ቅናት ይፈጥራል ። ትክክለኛ አስተሳሰብ አይደለም ። ግን ቅናት አብዛኛውን ጊዜ ከትክክለኛ አስተሳሰብ ነው የሚመነጨው ያለው ማነው? ፍቅር ሁልጊዜ የትክክለኛ አስተሳሰብ ሕግጋት ተከትሎ የሚሔድ ነገር ቢሆን ጣፋጭና ስቃይ ይሆን ነበር? አላውቅም.....

«ሬያሜታ፣ ስለችግርሽ በእውነት ልትነግሪኝ አትፈልጊም?» አልኳት ፤ መሐዲ ስለሆነ ምናልባት አሁን ትነግረኛለች በማለት ። ሆዴን እየቆረጠኝ መሐድ ደስ አላለኝም ።

«አንተም ወደ ጦር ግንባርህ ፤ እኔም ወደ ጦር ግንባሬ» አለችኝ ።

«ያንቺ ደግሞ የቱ ግንባር ነው?»

«የፍቅር ግንባር.........»

«ደህና ፤ ፍቅር ግንባር ላይ በድል እንገናኝ »

«የምንገናኝ አይመስለኝም ጓጓዬ» አለችኝ ።

«ምን ማለትሽ ነው?»

ድንገት ደግሞ ድምጿን ወደ ቀልድ ለወጠችና ፣

«ድል ተገኘ ። ያሥመራ ቤቶች ተጻረሱ ። ሥጋ አለቀ ። ከዚያ በኋላ ቀይ ኮኮቦች ምን ይጠብቃሉ? እንዳልከው ፈትለክ ነው!» አለች ።

እምርሬ «ሬያሜታ ቀልዱን ተይና እውነቱን ንገሪኝ» አልኳት ።

«ስትመለስ ትደርስበታለህ» ብላ በኃይል ስልኩ ላይ ተንፈ ሰችና፣ «ከናትቱ የምታመጣልኝ ነገር አለ አባቱ ይሙት» አለች።

«ምን!.....ንገሪኝ»

«ድል ።»

«ስለእሱ አትጠራጠሪ» ብያት ልቤ እንደ ድንጋይ እየከ በደኝ ፤

«ሬያሜታ ፣ ልትነግሪኝ የማትፈልጊው ነገር እንዳለ አው ቃለሁ ። ግን ምን ይሁን፤ ምንም የሚያሳዝነኝ ነገር እንደማታ ደርጊ ተስፋ አለኝ ። እንገናኛለን ። ደህና ሁኚ ማለት አልችልም ። አይትንአሲ እሺ እምባር....?» ብያት ተነስቼ ወደ እርሚ አቪዮሽን በረርኩ ። ስለሬያሜታ ነበር የማስበው ። አንድ ወንድ ስለአንድ ሴት ሳያቋርጥ ማሰብ ሲጀምር ፍቅር ይዞታል ወይም ሞኝ ሆኗል ለማለት ይቻላል ። ሁለቱንም ነበርኩ ፣ ወይም መሰለኝ ። አሥመራዬን ፣ ውብ የዘምባባ ከተማዬን ፣ ናተይ ስሚናዊት ጽብቅቲ ፣ ወደኋላ ትቻት ስሔድ ልቤ ኃዘን ተጭናት እንደ ድንጋይ ይከብደኝ ጀመር ። ከአሥመራም ጋር ፍቅር ይዞኝ

ነበር ። የሚገርመው ነገር አሥመራንና ፊያሜታ ጊላይን ለይቼ አላያቸውም ። ባሳቤ አንድም ሁለትም ሆነው ይታዩኛል ።

የአርሚ አቪዬሽን ሜዳ ንቅናቄ በዝቶበታል ። በየደቂቃው ተዋጊ አይሮፕላኖች ተከታትለው ይነሳሉ ፣ ተከታትለው መጥተው ያርፋሉ ። እንቶኖቮች ይነሳሉ ፣ ይወርዳሉ ። መጓጓዣዎችና ወታደሮች ይጫናሉ ። አይሮፕላን ጠጋኞች ይጣደፋሉ ፣ የአየር ኃይል ተዋጊዎች ከነሙሉ ትጥቃቸው ይሮጣሉ ፣ ይሔዳሉ ፣ ይመጣሉ ። ሜዳው ድብልቅልቁ ወጥቷል ። አንዳንድ ከፍተኛ ባለሥልጣኖችና የኃይል አዛዦችም ሜዳው ላይ ነበሩ ። ወደ አፍአበት የሚወስደኝ ልዩ አይሮፕላን እስኪዘጋጅ ነበር የምጠብቀው ።

«የወታደር ልብስ ይቀበልሀል ጓል» የሚል ድምጽ ከበስተኋላዬ ሰማሁና ዞር አልኩ ። ኰሎኔል በትሩ ተሰማ ነበር ።

ሳየው ደስ አለኝ ።
«ሰሞኑን በጣም ስፈልግህ ነበር..........»
«አዲሳባ ነበርኩ ። አሁን ገና መግባቴ ነው» አለኝ ።

«እንኳን መጣህ.....»
«የት ልትሔድ ነው?»

«አፍአበት ። የታሸገ ኤንቨሎፕ ትቼልሀለሁ ። ወዴት እንደሚያመራህ አላውቅም ግን ጠቃሚ መረጃ ይመስለኛል ። ፓራዲዞ ስለሚባል አንድ ቡና ቤት ነው» አልኩት ። «ፓራዲዞ» ብሎ ሲያስብ ቆየና ፣ «እሱማ መኖሪያ ቤቴ አካባቢ አይደለም እንዴ? ምንድነው እሱ?» አለኝ ።

«በጽሑፍ ትቼልሀለሁ ። ጊዜ የለኝም» አልኩት ።

ዓይኖቹ ከረጢት አብጅተዋል ። ድካም ይታይበታል ። ዕድሜውን መስሎአል ።

ጠጋ አለኝና ድምጹን ዝቅ አድርጎ ፣ «ቢርክራሲ ስለሚባል ሰው ሰምተህ ታውቃለህ?» ብሎ ጠየቀኝ ።
«ምንድነው እሱ?»

«የኮድ ስም ነው ። ስውዬው ግርማይ ፣ ጎይቶም ፣ ነራአዩ ፣ አፈወርቂ ሊሆን ይችላል ። ወይም በሁሉም ስም የሚጠቀም ሰው ሊሆን ይችላል ። እዚሁ አጠገባችን ያለ ሰው ሊሆን ይችላል። ብዙ ስምና መልክ ያለው ሰው ነው» አለኝ ።

«ምን የሚሠራ ሰው ነው?»
«በጣም አደገኛ ሰው ነው ካልኩህ ይበቃል.........»

ዕቁባይ ሲላ ትዝ አለኝ ። እሱ ይሆን? አልኩ በልቤ ወይስ ሥዕላይ? የአቦይ ተኽሌ ፍርሀት ሞት ፣ የሻለቃ ታደሰ ቆሪቾና የዕቁባይ አጠራጣሪ ግንኙነት ሁሉ ትዝ አለኝና ፤—

«ከዚህ በፊት ስለሻለቃ ታደሰ ቆሪቾ የሰጠሁህን መረጃ ምን አደረስከው?» ብዬ ጠየኩት ።

«በጥብቅ እየተከታተልነው ነው ። ከትትሉ ጥንቃቄ ያስፈልገዋል ። የጅብ ችኩል መሆን የለብንም ። ሙሉ ሥዕል የሚሰጠን መረጃ ካላገኘን አንድ ወይም ሁለት ሰው መያዝ ሌሎቹን ማስበርገግ ይሆናል ። አትስጋ ። እሱን ለኔ ተውልኝ» አለኝ ።

«አመራርህ ደስ ይለኛል.....»
«ፈያሜታ ጊላይ እንዴት ናት?»
«ደህና ነች ። ሰሞኑን ትንሽ ተለውጣብኛለች.....»
«እንዴት?»

«የሚያስጨንቃት አንድ ነገር አለ ። ግን ምን እንደሆነ ልትነግረኝ አልፈለገችም ። ከፉ ነገር እንደማይደርስባት ተስፋ አደርጋለሁ ። ከመደሰት ሌላ የምታውቀው ነገር የለም» አልኩት።

«አይዞህ ፣ ስለእሷ ደኅንነት አትስጋ» በማለት አጽናናኝና ፣ «ሥዕላይ በራኺስ እንዴት ነው?» ብሎ ጠየቀኝ ።

«ይህን ሰሞን አይቼው አላውቅም» አልኩት
«እሱ ቀበሮ ነው»
«እንዴት?»

«በጣም አስቸጋሪ ፍጡር ነው ። በጣም ብልጥ ነው ። ጭራው አይያዝም» አለኝ ።

«በእሱ የቀረብክ ትመስላለህ! »

«ምናልባት የሁሉም ነገር ቁልፍ እሱ ሳይሆን አይቀርም..... ምናልባት... ምናልባት» ብሎ ሲያስብ ቆየና ፥

«አሮማይ ሲባል ሰምተሀል?» ብሎ ጠየቀኝ ።

«ምነው? አዎ ። ሁሉም የሚለው ነው ። የአሥመራ ሕዝብ ቢያንስ አሥር ጊዜ አሮማይ ሳይል አይውልም» አልኩት ።

«ትርጉሙን ማለቴ ነው.....»

«ሆነ ፡ አበቃ ፡ አለቀ ፥ ማለት ነው ።»

«እሱን አውቃለሁ.....»

«ታዲያስ?»

«ሌላ ትርጉም እንዳለው ታውቅ እንደሆነ ብዬ ነው?» አለኝ ።

«ማለቴ ፥ ለምሳሌ 'አሮማይ' የሚባል የሆነ ተልዕኮ መና ሩን ታውቅ እንደሆን ብዬ ነው.....»

«እንዴት ላውቅ እችላለሁ? ቢርክራቢ! አሮማይ! ጓድ መደበኛ ሥራዬኮ ስለላ አይደለም» አልኩት ።

ፈገግ ብሎ ፥ «እሱን አውቃለሁ» አለኝ ።

«እህሳ?»

«የመረጃ ሥራ የመረጃ ሰዎች ብቻ የሥራ ክልል አይደለም ባሁኑ ጊዜ ። ሕዝባዊ ባሕርይና መሠረት ሊኖረው ይገባል ። ሁሉም ለአብዮቱና ላገሩ አንድነት ሰላይ መሆን አለበት ። አብዮ ተኛ ነኝ ማለት አይበቃም — ጓድ ፥ መለኪያው ተግባር ነው» አለኝ ።

«ስለትምህርቱ አመሰግናለሁ» ካልኩት በኋላ ፥ ቀጠል አደረኩና «የተውኩልህ ማስታወሻ ይጠቅምሀል ብዬ ተስፋ አደርጋለሁ ። ፈያሜታን አደራ ። ቻው» ብዬው ወደ አይሮፕላን ሔድኩ ።

ከሦላሳ ደቂቃዎች በረራ በኋላ አፍአበት ደረስን ። የአፍአ ፀቅ አቧራና ግለት ተቀበሉን ። አቧራው በጥፊ ይማታል ። አፍንጫ ቀዳዳዎች ውስጥ ገብቶ ስለሚጋገር ያፍናል ። ግለቱ እያሳደደ ይጋረፋል ። የትም ቢገቡ ከአለንጋው ምላስ ለማምለጥ አይቻልም ። ከሌሎች ሥፍራዎች ጋር ሲነጻጸር አፍአበት ገነት አይደለም እንዴ? ሲሉ ሰምቼ ካሁኑ ሐሞቴ ይፈስ ጀመር ።

ያን ምሽት የናደው እዝ አዛዥ ከአሥመራ ለመጡ አንዳንድ የበላይ አዛዦች የፖለቲካ መምሪያና የፖለቲካ ክፍል ኃላፊዎችና የፖለቲካ ኮሚሳሮች ስለውጊያው ሁኔታ ገለጻ አድርጎልን ነበር ። ሁሉም ስለውጊያው አካሔድ አስቀድመው የሚያውቁ ቢሆኑም ሳይሰለቹ መስማት ነበረባቸው ። ለኔ ግን አዲስ ነበር ። እዚያ በመገኘቴ ዕድለኛም ነበርኩ ። የውጊያው አጠቃላይ ዝግጅት እንዲህ ነበር ። ሁለተኛው ንጻ አውጭ አብዮታዊ ሠራዊት በሦስት ዋና ዋና ግንባሮች ፣ ማለትም በአፍአበት ፣ በከርከበትና በአልጌና ግንባሮች ይሰለፋል ። በከርከበት ግንባር 21ኛና 24ኛ ክፍለ ጦሮችን ከስንጥቅ ብረት ሰበስ ብርጌድ ጋር አቅፎ የተሰለፈው መብረቅ ዕዝ ይባላል ። 19ኛ ፣ 15ኛ እና 23ኛ ክፍለ ጦሮችን ይዞ በአልጌና ግንባር የተሰለፈው ደግሞ ውቃው ዕዝ ይባላል ። የመብረቅና የውቃው እዞች ዓይነተኛ ግዳጅ ወይም «ሚሽን» ጠላት ከናቅፋ ሰብሮ እንዳይወጣ ወይም ወደ ናቅፋ ሰብሮ ገብቶ ኃይሉን እንዳያጠናክር በደጀንነት የመከላከል ውጊያ እያካሔዱ ከምዕራብ ወደ ምሥራቅ ፣ ከሰሜን ወደ ደቡብ ማጥቃት ነበር ። የጠላት ደጀንና ጠቅላይ ሠፈር ሆና የቆየችውን ናቅፋን በግንባር ቀደምትነት ሰብሮ የመግባት «ሚሽን» የተሰጠው 3ኛ ፣ 17ኛ እና 22ኛ ተራራ ክፍለ ጦሮችን አቅፎ ለተደራጀው ለናደው እዝ ነበር ። የማጥቃቱ ርምጃ የካቲት 8 ቀን 1974 በ24 መቶ ሰዓት እንዲጀመር ታቅዶ ነበር ። በዚሁ መሠረት 3ኛ ፣ 17ኛ እና 22ኛ ክፍለ ጦሮች ከአፍአበት ወደ ሰሜን መንቃነቅ ጀምረዋል ። ንቅናቄው ከተጀመረ ሦስት ቀን ሆኖታል ። እኔ የደረስኩት የ22ኛ ክፍለ ጦር የመጨረሻው ኃይል ሲንቃነቅ ነበር ። አብዛኛዎቹ ሎጋ ወጣቶች ነበሩ ። እና ሁሉም ወደ ውጊያ ወረዳዎች የሚሔዱ አይመስሉም ነበር ። ሲጨዋወቱና ሲስቁ ነበር ። መልካቸው ትዝ አይለኝም ። ግን የሁሉም መልክ የኔኑ ነበር የሚመስለው ። የኔ ፊት ነበር... የኢትዮጵያ መልክ ነበር ።

ሁሉም ግዳጅ ነበራቸው ። 3ኛው ክፍለ ጦር ከአፍአበት ተነስቶ ጉዞውን ወደ ማማዶ በመቀጠል የማበላን ሸለቆ ይዞ ፣ ናቅፋንና አልጌናን የሚያገናኘውን መንገድ ከዘጋ በኋላ ፣ በዚሁ ግንባር ተከማችቶ የአብዮታዊውን ሠራዊት ንቅናቄ የሚገታውን የጠላት ኃይል ማጥቃት እርስ በእርሱ እንዳይረዳዳ ማድረግ ነበር ። ለ17ኛ ክፍለ ጦር የተሰጠው ግዳጅ ደግሞ ከማሚድ ጠቅላይ ሠፈር በመነሳት በከምጨዋ ጅረት አድርጎ ቲክሲንና የሀረዋ ተራራን ከፍታ ነጥብ 2059 በመከተል በከፍታ ነጥብ 1725 1755 1702 ላይ ከምሥራቅ ወደ ምዕራብ የማጥቃት ርምጃ ከወሰደ በኋላ ናቅፋን እንዲይዝ የሚል ሲሆን ፣ የ22ኛ ክፍለ ጦር ግዳጅ በበኩሉ ፣ አንደኛ ፣ አፍአበትን በደጀንነት መከላከል ፣ ሁለተኛ ፣ በኩበኩብ ፣ በኤላገርገር ፣ በሰሰነብ ምንዳድ ሸለቆዎች በማድረግ የሚሆን ወንዝ ተከትሎ ሔዶ ናቅፋን ከደቡብ ምዕራብ ማጥቃትና መያዝ ነበር ። የወጣው እቅድ ናቅፋን...... በ270 ዲግሪ ከቦ ለማጥቃት የሚያስችል ዕቅድ ነበር ። እና ይገኛል ተብሎ የታሰበው ውጤት የተመሠረተው በሁሉም እዞች የተቀናጀና የተቀነባበረ የመከላከልና የማጥቃት ርምጃና ንቅናቄ ላይ ነበር ።

በሌላ በኩል የጠላት አሰላለፍ እንደሚከተለው ነበር ። አንደኛ ቀለበት ፣ በአፍአበት ዙሪያ የሰሰነብ ምንዳብ ሸለቆ ፣ ከፍታ ነጥብ 2001 ፣ የኩኩብንና የማሚዶን በር እና የመርሳ ትልጉብን ወደብ ይዘው መሽገዋል ። አንደኛው ቀለበት ከተሰበረ በሁለተኛው ቀለበት ይከላከላሉ ። ሁለተኛው ቀለበት የባሻራ እ ምባን ፣ የራስ አርማስን ፣ የአንጋብን ፣ የሮሆረትንና የጋዱድን ከፍታ ነጥቦች — 1940 1627 1603 1541 1643 1290 1735 የመከላከያ ምሽጎች ያጠቃልላል ። ሁለተኛው ቀለበት ምናልባት ቢሰበር ፣ የናቅፋን በር ፣ የማሆን ወንዝ ፣ የደንደንን ተራራዎች የአልጌናና ናቅፋን መንገድ ተረተሮች ፣ የሀረዋን ተረተርና የአድሆባን ሸለቆ ይዘው መሽገዋል ። የአድሆባ ሸለቆ በተለይ የማምለጫ በራቸው ስለሆነ በተጠናከረ ኃይል እንደሚከላከ ሉት ታውቋል ።

የወገንና የጠላት ኃይል አሰላለፍ ከሞላ ጎደል እንዲህ ሆኖ ሳለ ፣ ለጠላት ኃይል የሚያደሉ አንዳንድ ሁኔታዎች ነበሩ ። የወገን ጦር በማጥቃት ስልት ላይ የሚያተኩር እንደመሆኑ መ ጠን ኃይሉ ከጠላት ሠራዊት ኃይል ቢያንስ ሦስት እጅ በልጦ

መገኘት ነበረበት ። ይህ ምስት ለአንድ የሚባለው የኃይል ሚዛን የሚሠራው አመች በሆኑ የውጊያ ወረዳዎች ላይ ብቻ ነው ይባላል ። የሣሕል በረሀ መሬት አቀማመጥ ምናልባትም በጦርነት ታሪክ ውስጥ በአስቸጋሪነቱ ተወዳዳሪ የሌለው የመሬት ገጽታ እንደመሆኑ መጠን የወገን ጦር የማጥቃት ርምጃ በሚጀምርበት ጊዜ ከጠላት ጦር በምን ያህል በልጦ መሰለፍ እንዳለበት ለማወቅ በጣም አስቸጋሪ ነበር ። ከአሥመራ ወደ አፍአበት በአይሮፕላን ስመጣ የሣሕልን የመሬት አቀማመጥ ከሰማይ በመጠኑም ቢሆን ቃኝቼዋለሁ ። ገዳይ መሬት ነው ።

ሣሕል እንደ ሰንሰለት ተያይዘው ከአድማስ እድማስ ከዓይን እየራቁ በሚነጉዱ ፣ እንደ ሰማይ ጠቀስ ፎቆች ከመሬት ወደ ጎዋው ቀጥ ብለው በሚወረወሩ ፣ ሹል ፣ ድንጋያማ ተራራዎች ፣ እንደ ገሀነብ አፋቸውን በከፈቱ ፣ እንደ ሲኦል በሚያዛጉ ተረተሮች ሸለቆዎች የተሞላ ፣ የተረገመ መሬት ይመስላል ። እውነት ርግማን ያለበት መሬት ሳይሆን አይቀርም! እግዜር ዓለምን ሲፈጥር ተናዶ በከርን እየደቀሰ የተማታበት መሬት ይመስላል ። ንዴቱ ከመሬቱ ገጽታ ላይ ተጽፎአል ። ተደራርበው የተቀመጡት ያገጠጡ ድንጋዮች ተፈጥሮ በዘመናት የቆለላቸው አይመስሉም ፣ አንድ ኃይል ለምጽአት ቀን በጥበብ ጠርቦ ያስቀመጣቸው የመቃብር ድንጋዮች እንጂ ። ተራሮች መረማመጃ ቀርቶ ለእግር መቆናጠጫ የሚሆን ቦታ የላቸውም ። ለሰው ቀርቶ ለዝንጀሮዎችም ቢሆን አያመቹም ። እንዱን የተረገመ ተራራ ሲያልፉ ፣ ከእሱ የባሰ የተራራቀተ ፣ ያገጠጠ ሌላ ተራራ ብቅ ይላል — ደብረ እመን ፣ መግዛእቲ! ታምሩ ተራራ! ፤ ደንደን ፣ ጋልደንደን ፣ ካታር ፣ ጉዋ ፣ ሒልሚት ፣ ገረግር ፣ ሐጸይነት ፣ ሮራ ጸሊም ። እና ከሩቅ ሲመለከቷቸው ከል ለብሰው ኃዘን ላይ የተቀመጡ መስለው ይታያሉ ፣ የተራሮቹን ገጽታ እየሸረሸሩ የሚወርዱት ደረቅ ፣ ኖራ መሳይ በዮች ደግሞ የኃዘን እንባ ። አንዳንዶቹ ተራሮች እስከ ትከሻቸው ድረስ ጉም ለብሰው ሲታዩ ዓለምን በመናቅ የአመጽ ጋቢ ቈከናንበ በእብሪት ተወጥሮ የቆመ ወንበዴ ይመስላሉ ። ጠላት የመረጠው እንዲህ ያለውን የተፈጥሮ ምሽግ የሆነ የውጊያ ወረዳ ነበር ። እና የወገን ጦር ጠላት በመረጠው የውጊያ ወረዳ መዋጋት ነበረበት ። ጠላት በተፈጥሮ ምሽጉ ብቻ ተማምኖ አልተቀመጠም ። ባለፉት ሰባት ዓመታት ፣ መሬቱን እንደፍልፈል ፈልፍሎ ፣ ድንጋዩን ሰርስሮ ፣

እንኳን ከሰማይ ከቅርብ ሩቅም በዓይን የማይታዩ ሰው ሠራሽ ምሽጎች ከዳር እስከዳር ገጥግጦበታል ። እያንዳንዱ ምሽግ በእር ግጥም የሞት ወጥመድ ነበር ። በእንደዚህ ያለው የውጊያ ወረዳ ከባድ መሣሪያ ፣ ታንከና የጦር አይሮፕላን የሚሠሩት እም ብዛም ፋይዳ አልነበረውም ። የሰው ልጅና የተፈጥሮ መራራ ጦርነት ብቻ ነበር ። እና የተፈለገውን ለማስገኘት የሚያስፈል ገው የሰው ልጅ ወኔና ቆራጥነት ከዚያም ባሻገር ከተአምር ያላ ነስ ድርጊት ነበር ።

በተጨማሪ ፣ ጠላት የውጊያ ወረዳዎቹን ሁኔታ በመጠቀም ፣ ያቀደው የውጊያ ስልት የአብዮታዊውን ጦር ንቅናቄ በስፋት ለጥጦ ወይም ወጥሮ በመግታት ታክቲክ ላይ የተመሠረተ ነበር ። ይህን ለማድረግ ቀላል ነበር ። ቁልፍ በሆኑ አንዳንድ የከፍታ ነጥቦችና መተላለፊያዎች ላይ ባለ 50 ካሊበር መትረየሶች ጠምዶ የስብጥር ተኩስ መከፈት ብቻ ይበቃል።ሠራዊቱ «ካሚን» ውስጥ ገብቶ (ሀ ፊደል ቅርጽ) እንዳይቀረጥና እንዳይመታ በግድ መሰጠጥ ይኖርበታል ። ይህ ደግሞ ከፍተኛ የሰው ኃይል ይጠይ ቃል ። እነዚህን ቁልፍ ገዢ መሬቶች እንዲከላከል ያደረጉት በአብዛኛው ከአካለ ስንኩላን ተውጣጥቶ የተቋቋመው 75ኛ ብርጌድ ነው ይባላል ። አብዛኛዎቹ እግር የላቸውም ። ወደኋላ ሊያፈገፍጉ አይችሉም ። እና ባለ 50 ካሊበር የያዘ አንድ አካለ ስንኩል ወንበዴ ባለበት ክልተደመሰሰ በስተቀር አንድ ሻለቃ ጦር ገትሮ ሊይዝ ይችላል ። በዚህ ላይ ጠላት የተማመነው ፈጥኖ በመንቀሳቀስ ችሎታው ላይ ነበር ። ተረተሩን ያውቀዋል ። መግቢያ መውጫውን አጥንቷል ። አየሩን ተለማምዶታል ። እንደ በረሀ ግመል ውሀ ሳይጠጣ ለረጅም ጊዜ ሊቆይ ይችላል ። ውሀ የሚገኝበትንም ነጥብ ያውቃል ። ውሀ ሕይወት ነውና ውጊያው በአብዛኛው የውሀ ነጥቦችን በመያዝ ተጋድሎ ላይ የሚመሠ ረት ይሆናል ።

ባንጻሩ ፣ አብዮታዊው ሠራዊት በካርታ ላይ ካልሆነ በስ ተቀር የውጊያ ወረዳዎቹን እምብዛም አያውቃቸውም ። ካርታዎ ቹም ላይ ሠፍረው የሚገኙት ያንዳንድ የውጊያ ወረዳዎች ስም ርቀት ፣ ከፍታና ስፋት አልፎ አልፎ በትክክል ተመዝግበው አይገኙም ። አቅጣጫን ስቶ የመጥፋት ዕድል ሊያጋጥም ይች ላል ። በዚህ ላይ ደሞ እንደሽሮ ደም አፍልቶ የሚያንተከትከው የአካባቢው አየር ሁኔታ አለ ። ለሠራዊቱ እንግዳ የሆነ የአየር

ጠባይ ነው ። እየሩ ራሱ ገዳይ ነው ። ይህም ይሁን የሰው ልጅ ከፈለገና ከቆረጠ የማይቋቋመው ነገር የለምና ፣ ውሀ ጥማቱንና ግለቱን ይቋቋመው ይሆናል ። ዋናው ችግር እየተዋጉ እንደ ፎቅ ቀጥ ብለው የቆሙትን ተራራዎች ከመውጣቱ ላይ ነበር ። የና ቅፉ ተራራዎችን ፣ ስንቅና ትጥቅ ይዞ እየተዋጉ የሚወጡ መሆ ናቸው ይቅርና ፣ በባዶ እጅም እየቧጠጡም በቀላሉ የሚሞከሩ አይደሉም ። አይበገሩም ። ተራሮቹ ማጭ ላይ መሽጎ የተከማቸው ጠላት ደግሞ ዝም ብሎ አይጠብቅም ። ራሱን ለመከላከል ብዙ ጥረት ማድረግም የለበትም ። ምቹ ሥፍራ ላይ ተቀምጦ ፣ በምብ ማዝነብና የድንጋይ ናዳ ውርጅብኝ ማውረድ ብቻ ይበ ቃል ። እንዲህ ዓይነቱ ውጊያ ነበር አብዮታዊ ጦሩን የሚ ጠብቀው ። ራስን ለመስዋእትነት የማቅረብ ሚሽን ወይም ተልዕኮ ነበር ። እና ለዚህ ተዘጋጅተዋል ። ዝግጁነታቸው ፊታቸው ላይ ይነበብ ነበር ። እየሁት ። ኮራሁ ።

ገለጻውን ያደረገልን አንድ ረዘም ያለ ፣ ቀጭን ፣ መልከ መልካም ፣ ወጣት ብርጋዴር ጄኔራል ነበር ። አሁን በቅርብ ቀን ነበር ሠራዊቱ ፊት የብርጋዴር ጄኔራልነት ማዕረግ የተሰ ጠው ። ቀይ ፣ መልከ መልካም ፊቱን የሣሕል ንዳድ አክስሎ ታል ፣ የሣሕል ቁር እርሶታል ፣ የሣሕል ከሚሲን እኾጎርጉሮ ታል ። ብዙ አይናገርም ። እንደ ፈላስፋ ረጋ ብሎ እያሰበ ረጂም ጢሙን በረጃጅም ጣቶቹ ይጎነትላል ። ጥቁር የብረት ከዘራ ከእጁ አትለይም ፣ ይመረኮዝባታል ፣ ካርታ ያሳይባታል ፣ በእሷ ረዳቶቹን ይጠራል ፣ ይሸኛል ። ረዳቶቹ ከፊቱ ይልቅ የከዘራውን ንቅናቄ ነው የሚመለከቱት ። ትእግሥቱንና ቆራጥነቱን እደንቅ ሁለት ። በተለይም ፣ «ከነዚህ ሰዎች ጋር አንድ ላይ ብንቆም ፣ ይህን ገዢ መሬት ይዘን ፣ የሚበግረን የውጭ ጠላት ከቶ አይኖ ርም ነበር ። ሁለታችንም ወኔ ለወኔ የምንተዋወቅ ያንዲት ኢት ዮጵያ ልጆች ነበርን ። ያለመታደል ነው ። ለዚህም ነው ይህ ጦር ነት እጅግ አሳዛኝ ፣ እጅግ መራሯና አሰቃቂ የሚሆነው» በማ ለት በመጨረሻ የተናገረው ነገር በጣም አድርጎ ልቤን ነክቶት ነበር ።

ኰሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ነበር ስለጠላት የውጊያ ስትራቴ ጂና ታክቲክ ሲገልጽ የቆየው ። ጠቋሮእል ፣ ከስቷል ፣ ጠጉሩ

የባሰውኑ ረዝሟል ። ጢሙ አድጓል ። ጠጉር ብቻ ሆኖ ነበር የሚታየው ። እና ቁመት የጨመረ መስሎ ታይቶኝ ነበር ። በገለጻው መደምደሚያ ላይ ፣ «በአጠቃላይ የምናካሂደው ጦርነት መስዋእትነትን የሚጠይቅ ነው ። ለዚህ ተዘጋጅተናል ። በብዙ ዎቻችን የአብዮታዊ ጦር አባሎች ክቡር ሬሣ ላይ የድል አርማ ችን እንደሚያውለበልብ ጥርጥር የለኝም» ብሎ ነበር ። አል ተጠራጠርኩም ። ኰሎኔል ታሪኩ የማያደርገውን ነገር የሚናገር ሰው አይደለም ። ግን ለምን እንደሚሸሸኝ አልገባኝም ። እፍኦ በት ከደረስኩበት ጊዜ ጀምሮ ባየሁት ቁጥር ከሩቅ ይሸሸኛል ። ራሱን ለመስዋዕትነት በገዛ ፈቃዱ ያዘጋጀ ፣ ቀይ እንቡጥ የተባለ አንድ ሻለቃ ምልምል ጦር ይዞ ከፍታ ነጥብ 1702 ላይ ለመዝ መት እየተዘጋጀ ነው ሲሉ ሰምቻለሁ ።

የቀይ እንቡጥ ሻለቃ ጦር አባሎች በሙሉ ከእሱ ሳይለዩ ከአጋዴን እስከ ሣሕል ሲዋጉ የቆዩ ናቸው ይባላል ። እንደ ወንድም ይወዱታል ፣ እንደ ጦር አለቃ ያከብሩታል ። እሱም እንደራሱ አድርጎ ይወዳቸዋል ። እያንዳንዳቸውን በሙያቸውና በስማቸው ያውቃቸዋል ይባላል ። ባንድ ልብ ፣ ባንድ መንፈስ ፣ ላንድ ዓላማ ወደከፍታ ነጥብ 1702 ለመዝመት ሁሉም ዝግጁ ነበሩ ።

ከፍታ ነጥብ 1702 ትልቁ ተራራ ሆኖ አይደለም ። ከእሱ የሚበልጡ ፣ ለምሳሌ እንደ ከፍታ ነጥብ 2059 ያሉ ተራራዎች አሉ ። ምናልባትም ከዚህም የሚበልጡ ሌሎች ይኖራሉ ። ነገር ግን ፣ ከፍታ ነጥብ 1702 የናቅፋ በር ቁልፍ ነው እየተባለ የሚነ ገርለት ከናቅፋ አየር ሜዳ በስተጀርባ በአራት ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ የሚገኝ ስትራተጂካዊ ተራራ ነው ። ይህን ገገር መሬት ከያዙ የናቅፋን በር ለመቆጣጠር ይቻላል ። እና የኰሎኔል ታሪኩ ኢላማ ይህ ገገር መሬት ነበር ። እንደሰማሁት ስለ ከፍታ ነጥብ 1702 ሲያስብና ሲያልም እየዋለ ያድራል ይባላል ። ስለእሱ ያስባል ፣ ስለእሱ ያልማል ። ስለእሱ ይናገራል ። ሌት ፣ አንዳንዴ በቅዠት ልቡ እየባነነ ይነሳል ይባላል ። ያ ተራራ የከረረ ስሜት አሳድሮበት እብድ አድርጎታል ሲሉ ሰምቻለሁ ። ግን ከሩቅ የሚ ሸሸኝ በዚህ ምክንያት የተነሳ አልመሰለኝም ። በፊያሜታ ጊላይ ምክንያት መሆን አለበት አልኩ በልቤ ። ሌላ ምን ይኖራል፤ ጠብ የለንም ። ከዚህ ቀደም የተጻረስንበት ነገር የለም ። ሥራና

ጊዜ ባያራርቀን በልጅነት ጓደኞች ነበርን ። ወይስ ዕድሜ አራር ቆን ይሆን ? ዕድሜ ሰዎችን ይለውጣል ። ጓደኞች እንደ ባዳ ሊ ተያዩ ይችላሉ ። ምክንያቱን ለማወቅ ፈለኩ ፤ እሱን ለማነጋገር የምፈልግበት ሌላም ምክንያት ነበረኝ ። ከእሱ ጋር ወደ ከፍታ ነጥብ 1702 ለመሔድ ቆርጬ ነበር ። ስለዚህ ወደማረፊያዬ አልሔድኩም ። ኰሎኔል ታሪኩን መፈለግ...... ነበረብኝ ። ዕድሜ ለፍሬው ዘሪሁን ኰሎኔል ታሪኩን ለማግኘት ጊዜ አልወሰደ ብኝም ። ፍሬው የአፍአበትም ከንቲባ ሆኗል ። የደረሰበት ከተማ ሁሉ ከተማው ይሆናል ። ዝናው ቀድሞት አፍአበት ደርሶ ኖሮ ፣ ጦሩ ሁሉ «ከንቲባ» እያለ ነበር የሚጠራው ። ከመቼው ደርሶ በሁሉም ዘንድ ተወዳጅነትን ለማትረፍ እንደቻለ በጣም ያስገ ርማል ። ኰሎኔል ታሪኩን ተከትለን ወደ ከፍታ ነጥብ 1702 ለመሔድ ተስማምተን ነበር ። ሌሎች ሦስት ጋዜጠኞች ፣ አንድ ቴሌቪዥን ፊልም አንሺና ረዳቱ ፣ እንዲሁም አንድ ፎቶግራፍ አንሺ፣ በቀልድ «ከአዝማቾችን እንዴት ተለይተን እንቀራለን!» በማለት ከኔ ጋር ለመሔድ ቆርጠው ነበር ።

የቀይ እንቡጥ ሻለቃ ጦር ሠፈር ከአፍአበት ሆስፒታል ፊት ለፊት ነበር ። የጦሩ አባሎች እሳት እንድደው የፈላ «ሚሊ ድራ ፍት» እየጠጡ ይዘፍኑና ይጨፍሩ ነበር ። የጦርነት ዳንኪራ ነበር የሚረግጡት ። የኰሎኔል ታሪኩ ረዳት ድንኳኑን አሳየኝ ። የሩኖስ መብራት ነበር ። ኰሎኔል ታሪኩ ጠርሙስ ውስኪ ፊቱ ገትሮ ፣ ካንድ ትንሽ አግዳሚ የእንጨት መቀመጫ ላይ በመሆን ሽጉጡን ይወለውል ነበር ። እኔን ማየት ደስ ያለው አልመሰለ ኝም ። ቢሆንም ፣ «ይህችን ጠርሙስ ብቻህን ልትጨርሳት ኖሮ አል!?» አልኩና ከፊት ለፊቱ ቁጭ አልኩ ።

የግዱን «ያዝ» አለና ጋቢጣ ሰጠኝ ። ብርጭቆ አልነበረም ። «ለድል እና በልጅነት አብረን ላሳለፍነው ጊዜ!» ብዬው ጋቢጣ ዬን አነሳሁ ።

«ምናልባት የመጨረሻ ጠርሙሺም ፣ የመጨረሻ ጽዋዬም ናት ። ከሥሶራ ነው ይገርአት የመጣሁት ለድል!» ብሎ እሱም ጋቢጣውን አነሳ ። ጋቢጣዎቻችንን አጋጨን ። ደረቁን ውስኪ ደህና አድርጌ ከተጎነጨሁ በኋላ ፣ «ለምን እንዲህ ትላ ለህ?» ብዬ ጠየኩት ።

«የምመራው ራሱን ለመስዋዕት ያዘጋጀ ጦር መሆኑን ታውቃለህ?» አለኝ ።

«አውቃለሁ ። ግን በድል ትመለሳለህ ። እና ገና ብዙ ጽዋ ዎች አብረን እናነሳለን» አልኩት ።

«ተስፋ አለኝ ።» ብሎ ሽጉጡን ቀጭ ፣ ቀጭ አድርጎ ከፈ ተሸ በኋላ መያዣው ውስጥ ጨምሮ ዝም አለ ።

ዓይኔን ይሸሽ ነበር ። ደረቁ ውስኪ ድፍረት ስለሰጠኝ ነው መሰለኝ በቀጥታ ወደመጣሁበት ወደ መጀመሪያው ጉዳይ አመራሁና «ምን አደረኩህ? ለምንድነው የምትሸሽኝ?» ብዬ ጠየኩት ።

ከአንገት በላይ በሆነ አነጋገር ፣ «የምሸሽህ ይመስልሀል እንዴ?» አለኝ ።

«እውነት ታሪኩ ንገረኝ ። በኔና ባንተ መካከል ምን የሆነ ነገር አለ? ለማወቅ እፈልጋለሁ» አልኩት ።

«ምን ማለትህ ነው? ምን ሆነ?»

«ፊያሜታ ጊላይ ትሆን ያቀያየመችን?»

«ማን ናት ፊያሜታ ጊላይ?» ቢልም ፊቱ ድንገት ሲለወጥ ታየኝ ።

«እውነቱን ንገረኝ ። እኔ እያወቅሁ አንተን ቀርቶ ሌላም ሰው በዚህ የማስቀይም ሰው አይደለሁም» አልኩት ።

«በእንደዚህ ዓይነት ነገር ላይ መነጋገር አሁን ብንተው ይሻላል» በማለት በነገሩ ወደፊት ላለመግፋት በቁርጠኛነት ከወሰነ በኋላ ፤

«ስለጦርነቱ እንጫወት ። እዚህ ምን አመጣህ?» ብሎ ጠየ ቀኝ ። እኔም ሁኔታውን በማየት ነገሩን ትቼ ፣ «ጦርነቱ የጋዜጠ ኞችም ጦርነት ነው ። ታሪክ ለመመዝገብ ነው የመጣሁት» ካል ኩት በኋላ ቀጥዬ ፣ «ፈቃድህ ከሆነ ካንተ ጋር ለመሔድ እፈል ጋለሁ» ብዬ ምኞቴን ገለጽኩለት ።

«ወዴት?»

«ወደ ነጥብ 1702..........»

«አብደሀል!»

«ምነው? አንተ አብደሀል?»
«የመስዋእትነት ተልእኮ ነው..........»

«አውቃለሁ ። የኔ ደም ብርቅ ነው ያለህ ማነው? ወይስ ለመስዋእት የሚቀርብ የሰባ ጣቦት መስዬ አልታየሁህም?» ብዬ አሳቅሁት ።

ሁላችንም ጋቤጣዎቻችንን እንደገና ሞላን ።

ደስ እያለው ሔዶ ነበር — «ጥሩ አሳብ ነው ። ቆራጥ መሆንከን አደንቃለሁ...... እውነት ። ግን እኔ ልወስንልህ አል ችልም ። የበላይ ውሣኔ ይጠይቃል » አለኝ ።

«የማንን?»

«የእዝ አዛዦችን» ብሎ ቀጠለና ፣ «ይህ ወታደራዊ ኦፔሬሽን ነው ። በውጊያ ወረዳ ጋዜጠኞችን የማስተናገድ ልምድ የለንም ።
«ስለእሱ አትስጋ ። ራሳችንን እንጠብቃለን» ብዬው ቀጠልኩና ፣ «ጄኔራልን እጠይቀዋለሁ ። አንተ ከደገፍከኝ እሱ እምቢ አይልም ። ስለታሪክ እሱ ከኔ ይበልጥ ይጨነቃል ። ሽከም እንደማንሆንብህ በዚህ ውስኪ እምልልሀለሁ» አልኩት ።

«አዎ ፣ ብዙዎቻችን ስለግል ታሪካችን ይበልጥ እንጨነ ቃለን ። ልክ ነህ» አለኝ ።

«ይህን ማለቴ አልነበረም ። ግን ፣ እንዴት?» አልኩት ።

«ዛሬ በአዛዥነት የተሠማራነው ሁሉ ወጣት መኰንኖች ነን ። እና አብዛኞዎቻችን የሥልጣን ጉጉት ሳይኖረን አይቀርም ። በደህና ሁኔታ ብዙዎቻችን ምናልባት ከብርጌድ መሪነት አናል ፍም ነበር ። በቢሮክራሲም ውስጥ ምናልባት እንደዚሁ ሳይ ሆን አይቀርም ። ያንድ ክፍል ኃላፊ መሆን የማይገባው ዛሬ የመምሪያ ኃላፊ ሆኖ ይገኛል ። እንዲህ ዓይነቱ ሁኔታ በግድ የሥልጣን ጉጉትን ይፈጥራል — ያራባል...... እና ያለብንን ኃላፊነት ወደ ጎን እያልን ሥልጣን ስናባርር ፣ ተንኮል ስንሸ ርብ ፣ እንዱን በሾኬ ጥለን እንዴት እንደምናልፈው ስናውጠ

ነጥን እንውላለን ። አደገኛ አዝማሚያ ነው ። አዎ ፣ እንዳልኩት ተራ ረዳት ሆነው ከመሥራት ደረጃ ሊያልፉ የማይችሉ ብዙ ግለሰቦች ዛሬ ፣ ዕድሜ ላብዮቱ ፣ ቱባ ሹማምንት ሆነዋል ። ጥሩ ነው ። አብዮት የመደብ ሹም ሽረት አይደል? ነው'ኮ ። ግን ለሥልጣን ሽሚያ ሠፌ በር የተከፈተ እንደሆነ ደግ አይደለም ። ጓደኛው ካጠገቡ እንደቀሰት ወደ ላይ ተወርውሮ ሥልጣን ኮርቻ ላይ ጉብ ሲል ያየ ሰው ሁሉ ፣ ዛሬ እኔስ ከማን አንሳለሁ? እገሌን አላያችሁትም እንዴ? ትናንት ምን ነበር? በማለት ሥልጣን ፈላጊና አሳዳጅ እየሆነ ነው ። ሥልጣን የምንፈልገው ለሕዝብ ጥቅም ፣ ዕድገትና ብልጽግና ፣ ኩራትና ልዕልና ቢሆን ኖሮ ባል ከፋም ነበር ። ግን አይደለም ።

«ለግል ጥቅማቸውና ፍላጎታቸው ሥልጣን የሚያሳድዱ ሰዎች በዝተዋል ። አደገኛ አዝማሚያ ነው — በሦስት ነገሮች ምክንያት ፣ ያለምንም ችሎታ ሥልጣን የሚፈልጉ ወይም ሥልጣን ላይ የወጡ ሰዎች ሲበዙ አገር ይበደላል፣አንደኛ አገር ቀልድ አይደለም ። አገር ፣ ታውቀኛለህ ፣ አውቅሀለሁ፣ጀርባዬን እከከልኝ እከልሀለሁ በሚል መርሕ ተጠራርተው በተሰበሰቡ ሰዎች አትመራም ። ሁለተኛ ፣ እንደዚህ ዓይነት ሰዎች በሥልጣን አካባቢ እየበዙ ከሔዱ አድሀሮት መከተሉ አይቀርም ። ሚሎቫን ጂላስ እንዳለው አዲስ መደብ እንዳይፈጠር ያሰጋል ። ሦስተኛ ፣ የሥልጣን መባለግ የማይቀር ነው ። ለምን መሰለህ? በርስት ፣ በቤት ኪራይ ፣ በልዩ ልዩ ገቢ መኩራራትና መንደላቀቅ ዛሬ ቀርቷል ። የበፊቱ የገቢ ምንጭ ደርቋል ። የብዙዎቻችን ግላዊ ሱስ ግን እንዳለ ነው ። አብዮቱ አልወረሳቸውም ። ታዲያ ምን ይሁን? ብልሐቱ ቶሎ ዘሎ ሥልጣን መጨበጥ ነው — በመምሰልና በማስመሰል ፣ በብልጠት ፣ ባፈጮሌነት ፣ በዘዴ ፣ በተንኮል ። የተንኮል ገበያ ደርቷል ። ከዚያ እንግዲህ ምናለ? መኪናና ቪላ ማማረጥ ፣ ጥሩ መብላት ፣ መጠጣት ፣ መልበስ ፣ መሽቀርቀር ፣ በየዕለቱ የበሰለ ብርቱካን እየመሰሉ መሔድ — እንዲያም ሲል ቆንጆ ቆንጆዎችን እያማረጡ ሕይወትን መቅጨት ። በስልክ ሀሎ! እያሉ ቤት ለምትፈልገው ማስፈያ ቤት ፣ ሥራ ለምትፈልገው ማስፈያ ሥራ ፣ የደመወዝ ጭማሪ ለምትፈልገው ማስፈያ ጭማሪ ። ተጠቅሞ መጥቀም ፣ በልቶ ማብላት ፣ ማብላትና መብላት ። በሥልጣን እየተጠቀሙ ጥቅሞችን ለወደዱትና ለፈለጉት እንደ ጠበል ማርከፍከፍ ። ይህ ሁሉ እየታየ ነው ። እኔ የምሰጋው

በሕዝብ ስም ተነስተን ከሕዝብ እየራቅን — ለሕዝብ ባዳ እየሆን እንዳንሔድ ነው ። ጥራት! ጥራት! በሕዝብ ስም ከሚነግዱ ነጋዴ ዎች አብዮቱን ማጥራት ያስፈልጋል ። ለግል ታሪክ ፣ ለግል ዝና ይበልጥ ስለምንጨነቅ ኅብረት ጠፍቶ ግላዊ ሩጫና ጀብደኝነት ይነግሣል ። እንዲህ ዓይነቱ ሁኔታ በተለይ በጦር ሜዳ አደገኛ ነው ። እኔ ከጠላት ይልቅ በጣም የሚያሰጋኝ ይህ ነው» ብሎ አጫወተኝ ።

«ምን ይደረግ! አብዮት ነው ። ያብዮት ወቅት ነው ። አብዮት የውሀ ልኩን እስኪያገኝ ድረስ እንዲህ ዓይነቱ ሁኔታ ይኖራል» አልኩት ።

«አብዮት የንዑስ ከበርቴዎች ሽግሽግ ማለት አይደለም» ብሎ ድንኳኑ ውስጥ ተሰቅሎ የሚገኘውን አንድ አርማ በልዩ ትኩረት ሲመለከት ከቆዩ በኋላ ፣ «በቅድሚያ የሰፊውን ሕዝብ ኑሮ መኖር ፣ ሞቱን መሞት መማር አለብን ። ከእሱ ምኞት ውጭ የሆነ ምኞት ሊኖረን አይገባም ። ይህን እንተውና እንጠጣ ጃል» ብሎ ጋቢጣውን አነሳ ።

ጠጣን ። ድንገት ጸጥ ብሎ ቀረ ። የቀይ እንቡጥ ጦር ፉከራና ቀረርቶ ይሰማ ነበር ። ዛሬ ዘፈንና ጨዋታ ፣ ነገ ጦርነትና ሞት ። የወታደር ኑሮ...... ሕይወት...... «የመንደራችን ልጆች እየሰበሰብክ የጦርነት ጨዋታ ስታጫውተን የምትውለው ትዝ ይልሀል?» አልኩት ።

ፈገግ ብሎ ፣ «የወደፊት ኑሮዬ ይታየኝ ነበር መሰለኝ!» አለ ።

«መኖር ደግ ። እውነተኛውን ጨዋታ አብረን ልንጫወት ነው» አልኩት ።

«አዎ ፣ መኖር ደግ ነው» ብሎ በረጅሙ ተነፈሰና ፣ «አሥመራ እንዴት ናት» አለኝ ።

«አልተለወጠችም ። አሁንም ውብና አሳዛኝ ከተማ ናት» አልኩት ።

«ኤርትራ በሙሉ ውብና አሳዛኝ ናት» አለኝ ።

«በቀይ ኮከብ ዘመቻችን አንድ ዓይነት ተሐድሶ ታገኛለች ብዬ ተስፋ አደርጋለሁ» አልኩት ።

«የኔም ተስፋ ይኸው ነው» ብሎኝ ዝም አለ ።

የውስኪ ጠርሙሳችን ባዶ ሆናለች ። የቀይ እንቡጥ ጦር ቶከራ ፣ ቀረርቶና ጭፈራ ከበፊቱ አይሎ ይሰማ ነበር ።

በመጨረሻ—«የሚያሳዝነው ተገንጣይነት በኤርትራ ምድር ያልበቀለ ፣ ከኤርትራውያን ጭንቅላት ያልወጣ የባዕዳን ተጽዕኖ መሆኑ ነው ። ሌላው የሚያሳዝነው ነገር ይህን የባዕዳንን የበኩር ልጅ በመሣሪያነት የሚያገለግሉትም ሆኑ የሚዋጉት የዚሁ ከፍለ ሀገር ተወላጆች መሆናቸው ነው ። በሺህ የሚቆጠሩ ኤር ትራውያን ይህችን ውብ የሆነችና አሳዛኝ አገር የሚያደሙትን ያህል ፣ በሺህ የሚቆጠሩ ኤርትራውያን ደግሞ ባንጻሩ ፣ ለዚች አገር ክብርና አንድነት እየደሙላት ነው ። ለምሳሌ እንዳንተ ያሉት ። የኢትዮጵያ ሕዝብ አማራጭ የለውም ። ሕልውናው አንድነቱ ብቻ ነው ። አንድ ኢትዮጵያዊ አንድነቱን አጥቶ እን ዴት ሊኖር እንደሚችል አይታየውም!» አልኩት ።

«እኔም አይታየኝም ። መቸም ሰብእናውን አጥቶ የሚኖር ሕዝብ የለም» አለኝ ።

በጣም አድርጎ ሲከነክነኝ የቆየ ነገር ስለነበረ ፣ ያኔ በድል አድራጊነት ሲገሠግሥ የመጣው ሠራዊት ፣ ተፈተው በመሬር ጠጥ ላይ የነበሩትን ወንበዴዎች እያሳደደ ሳይደመስስ ለምን ቀረ? ወንበዴዎቹ ፋታ አግኝተው ናቅፋ ላይ እንዲሰባሰቡና እንዲጠናከሩ የሆነበት ምክንያት ምን ነበር? ድሉን በማስፋት ያኔ ቢደመሰሱ ኖሮ ፣ ዛሬ ተጨማሪ መስዋእት እንከፍል ነበር ወይ? ብዬ በጥያቄ አጣደፍኩት ።

«ምናልባት ፣ ሠራዊቱ ድሉን በማስፋት የጠላትን ወገን እስከመጨረሻው ሰው ከመደምሰስ የተገታበት ምክንያት ፣ ጠላት ሽንፈቱን ተገንዝቦ የውይይትና የእርቅ መንገድ ይመር ጣል በሚል ግምት ይሆናል ። እርግጠኛ አይደለሁም ። የኤርትራ ችግር እንዳያልቅ የሚፈልግ ማን ይኖራል?» ብሎኝ ዝም አለ ።

ብዙ ሊያናግረኝ አልፈለገም ። ልቡ ከቀይ እምቡጥ ጦሩ ጋር ነበር ። በፊያሜታና በእሱ መካከል ስላለው ግንኙነት ለማወቅ የምችልበት መንገድ በማጣቴ ነደደኝ......

ም ዕ ራ ፍ

አ ራ ት — 2

የጋዜጠኞች ቡድን ቀይ እምቡጥ ከተባለው ልዩ ሻለቃ ጦር ጋር ወደ ከፍታ ነጥብ 1702 እንዲሔድ ለማሳመን የተደረገው ጥረት ቀላል አልነበረም ። በመጀመሪያ አከራካሪ የነበረው ነጥብ ማን ኃላፊነቱን ይወስዳል? የሚል ጥያቄ ነበር ። ታሪክን ቀርጾ በማስቀረት ለትውልድ እንዲቆይ በማድረግ ረገድ ጋዜጠኞችም እኩል ኃላፊነት ያለባቸው ስለሆነ ፣ ኃላፊነትን መውሰድ የእነሱ ፈንታ ነው ፣ መሆንም አለበት የሚለው ነጥብ እምብዛም አላከራከረም ። ይልቅ በጣም አከራካሪ ሆኖ የተገኘው ነጥብ ፣ ቀይ እምቡጥ የተባለውን ጦር ተከትላችሁ ለመሔድ ምን አስመረጣችሁ? የሚለው ፣ ልዩ ግብረ ኃይል ፣ ማለትም ፣ ራሱን በፈቃደኛነት ለመስዋእትነት ያዘጋጀ ግብረ ኃይል እንደመሆኑ መጠን እሱን አጅባችሁ መሔድ አጉል ጀብደኛነት ይሆናል በማለት ፣ ይህን ልዩ ግብረ ኃይል አጅበን እንዳንሔድ የሚከላከሉን አንዳንድ አዛዦች ሲኖሩ ፣ ከቀይ እምቡጥ ጦር የበለጠ ተልእኮ ያላቸው ጦሮች አሉ ፣ እነሱን ተከትላችሁ ብትሔዱ ፣ ሁኔታው ለሥራችሁ ያመቻል ፣ እንደምትሉት በእርግጥ ታሪክን ቀርጻችሁ ለትውልድ የማስቀረት ዓላማ ካላችሁ በዚሁ ግንባር ከሚዘምቱት ብርጌዶች ጋር ብትሰለፉ ይሻላል በማለት የከረረ ክርክር የሚያቀርቡም ነበሩ ። በግልጽ ፣ ከእኔ ጋር ለምን አትመጡም? የሚሉ አዛዦችና የፖለቲካ መምሪያ ኃላፊዎችም ነበሩ ። ከቀይ እምቡጥ ልዩ ጦር ጋር ለመዝመት እንደኛውን ቆርጨ ነበርና በአሳቤ ጸናሁ ።

«ጓድ ጸጋዬ ፣ በጦር ሜዳ አሳበ ግትርነት ዞታ የለውም» አለኝ ፣ የናደው እዝ አዛዥ ጢሙን እየጎነተለ ።

«እኛም በፈቃደኛነት ራሳችንን ለመስዋእትነት ለማቅረብ መብት አለን ። ወደ ከፍታ ነጥብ 1702 እንሔዳለን በቃ ። በዚህ ነጥብ ላይ በመከራከር ጊዜ ለምን እንደምናጠፋ አይገባኝም?» በማለት የመጨረሻ አሳቤን አጠናክሬ ገለጽኩ ። ምን ቸገረኝና? ጦር ፍርድ ቤት የለኝም! አሳቤን የሚያስለውጠኝ ነገር አልነበረም ። እኔም እንደ ኰሎኔል ታሪኩና እንደ ቀይ እምቡጥ ጦር አባሎች ፣ ከፍታ ነጥብ 1702 የከረረና የጋለ ስሜት እያሳደረብኝ

ሔዶ ነበር ። ወኔያቸው ወኔዬ ፣ ሕልማቸው ሕልሜ ሆኗል ። ድላቸው ድሌ ይሆናል ፣

ሞታቸውም ሞቴ ። ቀንም ሆነ ሌት ፣ ከፍታ ነጥብ 1702 ጫፍ ላይ ወጥቼ ስቆም በእውኔም ሆነ በሕልሜ ይታየኝ ጀምሮ አል ። ከፍታ ነጥብ 1702 ሁለተኛ ተፈጥሮዬ ሊሆን ምንም አልቀረውም ።

ከስብሰባው ስንወጣ ፣ ኰሎኔል ታሪኩን ፣ «ምነው ዝም አልክ? ልትደግፈኝ ይገባ ነበር» አልኩ ።

«ምን ብዬ?» አለኝ ።
«ወሳኝ ተልእኮ ነው በማለት.....»
«ደግሞ ለራሱ ታሪክ ሲል ነው ይበሉኝ?»
«ቢሉህስ?»

«እኔ የማስብለትና የምጨነቅለት የግል ታሪክ የለኝም» ካለኝ በኋላ ፣ ረጃጅም እጆቹን የት እንደሚያስገባቸው እየተቸገረ ፣ «ለማንኛውም ነገር እንኳን ደስ ያለህ ። ከዛሬ ጀምሮ በኔ ቁጥጥር ሥር መሆንክን እወቅ ። እና ቀልድ የለም ። እመነኝ ፣ ምን አቀበጠኝ? ብለህ የምትቆጭበት ጊዜ ሩቅ አይደለም» ብሎኝ ሔደ ረጃጅም ቅልጥሞቹን እየዘረጋ ። ጠበንጃ ሲይዝ ብቻ ነው እጆቹን ምን ላይ እንደሚያውላቸው የሚያውቀው ። እግሮቹም ቅልጥፍና የሚያገኙት በጦር ሜዳ ብቻ ነው ይባላል ። ካልገሉተጉቱት በስተቀር ብዙ አይናገርም ። ጊዜውን የሚያሳልፍበት ልዩ ነገር የለውም ። ጠርሙስ ውስኪ ፊቱ ገትሮ ዝም ብሎ ይጠጣል ። እንዳንዴ፣ በጦር ሜዳዎች ካጠገቡ የወደቁትን የጦር ባልደረቦቹን እያሰበ ዝም ብሎ እንባውን ያፈሳል ። ተጫዋችና ደስተኛ የሚሆነው በጦር ሜዳ ነው ይባላል ። እሱን በጦር ሜዳ የማይበት ጊዜው ሩቅ አልነበረም ። ቀይ እምቡጥ ሻለቃ ጦር ያን ቀን ከሰዓት በኋላ ፣ በ1300 ሰዓት እንዲንቃነቅ ታዞ ነበር ።

ልክ በተባለው ሰዓት ከእፍእበት ተንቀሳቀስን ። ቀይ እምቡጥ ጦር እግረ መንገዱን ፣ ቀደም ብሎ ለተንቃነቀው ለ17ኛ ክፍለ ጦር ብርጌዶች ስንቅ የማድረስ ተልዕኮ ነበረው ። ስንቅ የጫኑ ብዙ የሲቪል ከባድ መኪናዎች ከጦሩ ጋር አብረው ተንቃነቁ ። ቀይ እምቡጥ ጦር የታጠቀው ቀላል መሣሪያዎች ብቻ ነበር ።

ጦሩ ከሠፈሩ የተንቀሳቀሰው በጠንካራ ሞራልና በጋለ ስሜት ነበር ። ጦሩ በጥሩ ሞራል የተንቀሳቀሰው ፣ ቀደም ሲል ወደ ሰሜን የተንቀሳቀሱት 17ኛ እና አንበሳው 3ኛ ክፍለ ጦሮች የመጀመሪያ ምዕራፍ ግዳጃቸውን በተሳካ ሁኔታ ፈጽመዋል የሚል አስደሳች ዜና ስለደረሰ ነበር ። የቀይ ባሕርን ዳርቻዎች ይዞ ወደ አልጌና የሚገሠግሥ በመምሰል ወደ ሰሜን የሔደው የአንበሳው 3ኛ ክፍለ ጦር አንድ ክንፍ ድንገት ወደ ግራ በመታጠፍ ፣ ጠላት ባላሰበውና ባልጠበቀው መንገድ በሚያስደንቅ ፍጥነትና ቅልጥፍና ሮራ ጸሊም የተባለውን ቁልፍ የሆነ ወታደራዊ መሬት በቁጥጥሩ ሥር አዋለ ። የወገን ጦር አመጣጥ ድንገተኛ ስለሆነበት ግራ ጎኑ የተጋለጠው የጠላት ጦር የመከላከል ውጊያ ለማድረግ አልቻለም ። ሞኙ 3ኛ ክፍለ ጦር ወደ አልጌና በመጓዝ ላይ ነው የሚል ግምት በጠላት ዘንድ በማደሩ ፍጹም ተዘናግቶ ነበር ። የጠላት ወገን የሞተው ሞቶ ፣ የተማረከው ተማርኮ ፣ የተረፈው እግሬ አውጭኝ እያለ ፣ ትጥቁን ጥሎ ፣ ነፍሱን ይዞ ፈረጠጠ ። ከደረሰው ሪፖርት ለመረዳት እንደተቻለው 2000 የጠላት ሬሣ አስቆጥረው 77 ማርከው ከ317 በላይ ልዩ ልዩ መሣሪያዎችንና የመገናኛ ሬዲዮኖችን የተረከቡበት ውጊያ ነበር ። በእርግጥም ፣ ፍጹም የሆነ ታክቲካዊ ድል ነበር ።

እንዲሁም ከቀምጨዋ ተነስቶ በናሮ ሚዳና በቲክሲ ሸለቆ መሐል ለመሐል እየሰነጠቀ ወደ ሮሆረት የተሰበቀው 17ኛ ክፍለ ጦር ካንድ የድል ምዕራፍ ወደ ሌላ የድል እርከን በአስደናቂ ፍጥነት እየተሸጋገረ ሔዶ ፣ የጠላትን የግራ ሰበራ እየጠበቁና ስርጦችን እየዘጋ የጊልሳን (ቲክሲን) ዝቅተኛ መሬት ግራና ቀኝ እና ከምዕራብ በኩል የሚገኙትን ከፍተኛ ወታደራዊ ግዢ መሬቶች ከቁጥጥሩ ሥር በማዋል የናቅፋን በር በማንኳኳት ላይ ይገኛል የሚል ዜና በደረሰ ጊዜ በቀይ እምቡጥ ጦር ላይ ያደረው ደስታ ከዳር እስከ ዳር አስተጋባ ። ጦሩ በሞራል እየተሰበቀ ወደፊት ይወረወር ጀመር ። ቃኝ ወይም እብሪ ኃይል ማስቀደም አልነበረበትም ። ዝም ብሎ ወደ ግቡ መምዘግዘግ ነበር ።

ቀይ እምቡጥ ጦር ፣ 17ኛ ክፍለ ጦር ሰባብሮና ጠርጎ ባለፋቸው የድል ጎዳናዎች ስለነበረ የሚጓዘው በመንገድ ላይ የጠላት እክል እንደማያጋጥመው አስቀድሞ አውቋል ። የ17ኛ

ክፍለ ጦር አንዱ ግዳጅ ለቀይ እምቡጥ ሻለቃ ጦር መንገድ እያጸዳ ሁኔታዎችን አመቻችቶ መቆየት ነበር ። ቀይ እምቡጥ ለልዩ ተልእኮ የተሰለፈ እንደመሆኑ መጠን ወደ ከፍታ ነጥብ 1702 እየተዋጋ እንዲሄድ አስቀድሞውኑ አልተፈለገም ።

3ኛ እና 17ኛ ክፍለ ጦሮች ናቅፋ ለመግባት ከጊልሳ ሸዊ አልፎ የሚሔደውን የእግር መንገድና ወደ ናቅፋ አልጌና የሚያገናኘውን መንገድ መዝጋት ፣ እስካሁን የያዟቸውን ቁልፍ ቦታዎችና ግራና ቀኝ ክንፋቸውን ማጠናከር ነበረባቸው ። ነገር ግን ይህን ለማድረግ የመሬቱ ቅርጽና ስፋት አይፈቅድም ። በዚህ ላይ ጠላት መንገዱን ለመዝጋት ይሻማል ። ጠላት ተሻምቶ መን ገድ እንዳይዘጋም ሆነ ፣ ወደ ናቅፋ የሚያረማምዱትን እንደ 1521 ፣ 1527 ፣ 1969 ያሉትን ከፍታ ነጥቦች ለመያዝ ፣ ለነዚህ ሁሉ ቁልፍ የሆነውን ከፍታ ነጥብ 1702 በቅድሚያ መስበር በጣም አስፈላጊ ሆኗል ። ጠላትም ይህንኑ ዐውቆ ይህን ገዢ መሬት ላለመልቀቅ «ነጥብ 1702 ወይም ሞት» በማለት መሽጎ ይጠብቃል ። እና የ3ኛና የ17ኛ ክፍለ ጦሮች ቀሪ ግብ በቀይ እምቡጥ ጦር ተልእኮ መሳካት ወይም አለመሳካት ላይ ያረፈ ነበር ። የተጣለበትን ኃላፊነትና አደራ የማያውቅ አንድም የቀይ እምቡጥ ጦር አባል አልነበረም......

«ይኮሩብናል»
«እናሳፍራቸውም»
«በኛ ሬሣ ከምር ላይ ወደ ናቅፋ ይረማመዳሉ ።»
«ነጥብ 1702 ላይ የቀይ ኮከብ ዘመቻችንን ቀይ ትርኢት እናሳያለን ።»
«እጅህን አትስጥ ። ልቡ ላይም መቆም ነው ። ማን ይፈራል ሞት ?»

«ታሪኩን የመሰለ ጀግና የጦር ገበሬ ፣ ይዘን የወንበዴዎች ጦር ፊታችን ማን አባቱ ሊቆም ! እንደታሪኩ ደረታችንን ገል ብጠን ነው የምንገባበት!» የሚሉ ኃይለ ቃላት በጦሩ ዘንድ በየቦታው ይነገሩ ነበር ።

አሸዋማው መሬት ብቻ ነበር አልፎ አልፎ የጦሩን ፈጣን ጉዞ የሚገታው ። ሁለት ከባድ የጭነት መኪናዎች አሸዋ ውስጥ

ገብተው ተቀረቀሩ ። የአየሩ ግለት እያየለ ሔዷል ። እንፋሎት የመተንፈስ ያህል ነበር ። የምንጓዘው ሸለቆዎችን ተከትለን ስለነበር ንፋስ ጨርሶ የሚነፍስ አይመስልም ። እፍን ያደርጋል ። አያስተነፍስም ። በማጅር ግንድ የሚንቆረቆረው ላብ እንደ ውሀ ይጨመቃል ። እያንዳንዱን ሰው ከወደ ጀርባው ሲመለከቱት ዝናብ የዘነበበት መስሎ ይታያል ። መኪናዎቹ ተገፍተውና ተጎትተው እስኪወጡ ድረስ ጦሩ ተገን ፣ ተገን ይዞ ቆመ ። ያለ ግራር ዛፎችና ቁጥቋጦዎች ሌላ የሚታይ የዛፍ ዘር የለም ። አካባቢው ድንጋያማ ኮረብታዎች ይበዙበታል ። ጥቂት ወታደሮች አካባቢውን ለመቃኘት ሔደው ነበር ። ሌሎች ብዙ ወታደሮች አሸዋ ውስጥ ገብተው የተቀረቀሩትን መኪናዎች ይገፋሉ ፣ ይጎትታሉ ። ኰሎኔል ታሪኩም ከወታደሮቹ ጋር አብሮ ይሠራል ። ወታደሮቹን ፣ እሱ የማይሠራውን ነገር ፈጽሞ አያሠራቸውም ። የሚገርመው ነገር ላብ የሚባል ነገር አይታይበትም ። ድንገት ቅልጥ ያለ ተኩስ ይሰማ ጀመር ። ጦሩ በያለበት በደረቱ መሬት ያዘ ። የማደርገው ነገር ጠፍቶኝ ባለሁበት ተገትሬ ቀረሁ ።

ኰሎኔል ታሪኩ ፣ «መሬት ያዝ!» ብሎ ጮኸብኝ ። ሽጉጡን መዞ ቆሞ ነበር ። በደረቴ ለጥ አልኩ ። ትንሽ ቆይቶ ሁለት ቦምቦች ፈነዱ ። ሸለቆው አስተጋባ ። ምድርና ሰማይ የተደበላለቀ መሰለኝ ። ከዚያ በኋላ ጸጥ አለ ። ጥቂት ደቂቃዎች አለፉ ። ቀደም ሲል አካባቢውን ለመቃኘት የሔዱት ወታደሮች በሙተ ጋገዝ የቆሰሉ ሰዎች ተሸክመው መጡ ። ኋላ እንደተረዳሁት የቆሰሉት ሰዎች ተቆርጠው የቀሩ የጠላት ወገኖች ነበሩ ። ሦስቱ ቀደም ሲል ሞተዋል ። የተቀሩት ሁለት ሰዎች ክፉኛ ቆስለው ያጣጥራሉ ። ሳያቸው ዘገነነኝ ። ሰውነታቸው በቦምብ ተጨማልቋል ። ለመጀመሪያ ጊዜ የጦርነት አሰቃቂና አስቀያሚ ገጽታ ታየኝ ። ሆዴ ክፉኛ ታወከ ። ሰው እንዳያየኝ ዞር ብዬ መራራ ሐሞት እስኪያስመልሰኝ ድረስ አስታወኩ ። ቀጥሎ የሆነው ነገር ነበር አደንዝዞ ያስቀረኝ ። ክፉኛ ቆስለው የሚያጣጥሩትን ሰዎች በመርዳት ረገድ ሊደረግ የሚችል አንዳችም ነገር አልነበረም ። ስቃያቸው የከፋ ቢሆንም ፣ ሞት አልገላገላችሁም ብሎ ይተናነቃቸዋል ። ኰሎኔል ታሪኩ ሽጉጡን መዞ በሁለት ጥይት ገላገላቸው ። የሰው አንገል ወጥቶ ሳይ የመጀመሪያ ጊዜዬ ነበር ። ፈዝዤ ቀረሁ...... ኰሎኔል ታሪኩ መጥቶ እስከሚያናግረኝ ድረስ

የት እንደ ነበርኩ ፣ በእውን ይሁን ወይም በቅዠት ዓለም ውስጥ እንዳለሁ አላውቅም ነበር ።

«እንዴት ነው'ኮ ታሪክ የምትቀርጹትን» ባለኝ ጊዜ ነበር ወደ እውነት ዓለም የተመለስኩት ። ከሰውነቴ ውስጥ ያለ የሌለ ፈሳሽ ነገር ተጨምቆ የወጣ ይመስል አያልበኝም ነበር ። ሙቀቱ ምኑም አልነበረም ። የምሰጠውም መልስ አልነበረኝም ። ቀጠለና ፣ «ገና የባስ ታያለህ ። በጦር ሜዳ ሞት ምንም አይደለም ። እንደ መተንፈስ ወይም እንደ መብላት ተራ ነገር ነው ። የጦርነት መልክ አስቀያሚ ነው ። ቢሆንም ዳግመኛ እንደማታስታውስ ተስፋ አለኝ» ብሎ ሳቀብኝ ።

«እንደዚያ ማድረግ ነበረብህን» አልኩት ።
«ምን?»
«ሰዎቹን ።»

ወታደሮች ሠፈ ጉድጓድ ቆፍረው ሬሣዎቹን አፈር ማልበስ ላይ ነበሩ ። ከመቸው ያንን የሚያክል ጉድጓድ እንደቆፈሩ ይገርማል ።

«መሞታቸው አይቀርም ነበር ። ከሚሰቃዩ ይሻላል ብዬ ነው ። ሌላም ምክንያት ነበረኝ» አለ ።

«እንደምን ያለ?»

«እንዳየሀቸው ሰውነታቸው ተቆራርጦ ነበር ። ጉደሎ ሰውነት ይዞ ከመኖር መሞት ይሻላል ።»

«እውነት ይህን ታስባለህ!»

«የለም ፣ እኔ ኢትዮጵያን ነው የማስበው ። አካለ ጉደሎ የሆነች ኢትዮጵያን ማየት አልፈልግም» እንዳለኝ ፣ ረዳቱ መጥቶ ወታደራዊ ሠላምታ ከሰጠው በኋላ ፣ «የውሀ ሰዓት ደርሷል ጓድ ኰሎኔል» አለው ።

የኰሎኔል ታሪኩ ረዳት የመቶ አለቃ ጠና ጋሻ ይባላል ። በቅርብ ጊዜ ከተራ ወታደርነት ባንድ ጊዜ የመቶ አልቅና ማዕረግ የተሰጠው በዕድሜ ጠና ያለ ቆፍጣና ወታደር ነው ።

«እጅህን አትስጥ ። ጠላት ልብ ላይ ቁም ። ማን ይፈራል ሞት» የሚል ኃይል ቃል ከአፉ አይለይም ። በጀግንነቱ ብዙ የጦር ሜዳ ሜዳዮች የተሸለመ ወታደር ነው ። አብዛኛዎቹ የቀይ እም ቡጥ ጦር አባሎች እንደ እሱ በልዩ ልዩ ጦር ሜዳዎች ባሳዩት ጀግንነትና በሠሩት ጀብዱ ልዩ ልዩ ሽልማት ያገኙ ምርጥ ወታደሮች ናቸው ። ፊሽካ ተነፋ ፤

«ለንቅናቄ ተዘጋጁ!»
ሁሉም ባንድ ጊዜ ተዘጋጀ ።
«ኮዳ አውጣ!»
ሁሉም ኮዳውን አውጥቶ በእጁ ይዞ ቆመ ።
«ኮዳ ወደ አፍ!»
ሁሉም ኮዳውን ወደ አፍ ይዞ ይጠብቅ ጀመር ።
«ጠጣ!»
ወታደሩ ሁሉ ውሀውን ይጠጣ ጀመር ።
«ኮዳህን መልስ!»
ሁሉም ኮዳውን መልሶ ከጐኑ ላይ ሻጠ ።
«ወደፊት!»

ኰሎኔል ታሪኩ ወደ መኪናው ከመሔዱ በፊት ፤
«እናንተ ጋዜጠኞች ውሀ በፈለጋችሁ ጊዜ ልትጠጡ ትች ላላችሁ» አለኝ ።

ኮዳዬን አውጥቼ ውሀ ጠጣሁ ። ሙቅ ነበር ። ቀዝቃዛ ውሀ በዓይኔ ዞረ ። አንድ ጠርሙስ ቀዝቃዛ ውሀ ባገኝ የተጠ የኩትን ዋጋ እከፍል ነበር ። በ1700 ሰዓት ሠፈር ተመርጦ አዳር እዚያው እንዲሆን ተደረገ ። 17ኛ ክፍለ ጦር የሠፈረበት ቦታ ነበር ። ትልቁ ግራር ላይ «አምባሦይራ» የሚል ጽሑፍ ተለጥ ፎበታል ። መለስ ካለው ግራር ላይ ደግሞ «ኒያላ» የሚል ጽሑፍ ይታያል ። የበረሀ ሐረጎችን በማያያዝ የተሠሩት ዳስ መሳይ ነገሮች ላይ ፤ «አምባሳደር ፤» «ቻው ፤» «ከረን» የሚሉ የሆቴል ስሞች ተጽፈው ይነበባሉ ። መቸም የሰው ልጅ ገሀነብ ውስጥ ቢወድቅም ገነት መመኘቱ አይቀርምና ፤ ነገሩ ያሳቀኝን ያህል አሳዛነኝ ። ሠፈሩ ባንድ ጊዜ በወታደራዊ እንቅስቃሴ ተሞላ ። ዘቦች ቦታ ቦታቸውን ያዙ ። ሹካ እና ማንኪያ የሚል የመተላለፊያ ኮድ ተሰጠ ። ውሀ አቀዝቅዞ ለመጠጣት የሚደረገው ሩጫና

ጥሬት የሚያስደንቅ ነበር ። አንዳንዱ ኮዳውን በእርጥብ ጀንያ አስሮ ከዛፍ ላይ ይሰቅላል ፣ ሌላው ኮዳውን ወስዶ ከደረቅ ወንዝ ዳር አሸዋ ውስጥ ይቀብራል ። የመቶ አለቃ ጋሻ ጠና የኔን ኮዳ ወስዶ የት እንደሔደ አላውቅም ። ጋዜጠኞች እንደ እንቁላል የሚሰበሩ ይመስል የጦሩ አባሎች በሙሉ ሊንከባከቡን ይጥሩ ነበር ። አንዳንዶቹ ከንፈራቸውን በኃዘን እየመጠጡ ያዝኑልናል። አሁን እንዲያው እዚህ ምን አመጣችሁ? የሚሉ ይመስላሉ ።

ጸሐይ ከመጥለቋ በፊት የረሻይዳ ብሔረሰብ አባሎች ከየት መጡ ሳይባል ፣ ተሰባሰበው በመምጣት ከጦሩ ሠፈር ትንሽ ራቅ ብላ በምትገኝ ገላጣ ሥፍራ ላይ ተከማችተው ይታዩ ነበር ። ከእግር ጥፍራቸው እስከ ራስ ጠጉራቸው በጥቁር ጨርቅ የተሸፈኑ ሴቶች ከወንዶች ኋላ ተቀምጠዋል ። ፊታቸው አይታ ይም ። አንድ የራሻይዳ ሴት በአሥር ወይም በአሥራ ሁለት ዓመቷ ከተዳረች በኋላ ከባሏ ሌላ ማንም ወንድ ፊቷን ሳያይ ኖራ ትሞታለች ሲባል ሰምቻለሁ ። ምግብ ስትበላም ሆነ ውሀ ስትጠጣ ተሸፍና ስለሆነ ባሏም ቢሆን ከንፈሯን አያይም ይባ ላል ። ምን ይመስሉ ይሆን? ያንዷን ፊት ገልጬ ባየሁት የሚል ስሜት ቢያድርብኝም ፣ የራሻይዳ ባል የሚስቱን ፊት ገልጦ ያየበትን ወንድ እጅ በያዘው ሠይፍ ቆርጦ ሳይጥል አይመለስም የሚል ታሪክ ስላለ ፣ አንዱ የእጁን ዋጋ ቢሰጠኝስ በማለት ስሜቴን ገትቼ ዝም አልኩ ። የቴሌቪዥን ፊልም አንሺያችን ያንድን ሴት ፊት ገልጦ ለማንሳት ሲሞክር አይቼ ሩጬ ሔጄ ያዝኩት ። አንዱ የራሻይዳ ጎረምሳ ሠይፉን ለመምዘዝ ይዳዳው ነበር ፣ ወይም መሰለኝ ። ፊልም አንሺያችንን ፣ አሸብር ዳርጌን ታሪኩን ሳጫውተው ደንግጦ የያዘውን የፊልም ማንሻ መሣሪያ ጥሎ ሊሮጥ ምንም አልቀረውም ።

ወደ ጦሩ ፖለቲካ ኮሚሳር ጠጋ ብዬ ፣ «እነዚህ ሰዎች ምን ሊፈልጉ ነው የመጡት?» ብዬ ጠየኩት የጦሩ ፖለቲካ ኮሚ ሳር ሻምበል ዋለልኝ ይርጋ ይባላል ።

«የወባ መድኃኒት» አለኝ ።
«ምነው ሁሉም ታመዋል?»
«የለም ፣ አብዛኛዎቹ ከኪኒኑ ጋር ለሚሰጠው ውሀ ሲሉ ነው የሚመጡት» በማለት መለሰልኝ ።

ውሀ ማግኘት ምን ያህል አስቸጋሪ እንደሆነ ለመጀመሪያ ጊዜ ጭንቅላቴን መታኝ ። የሰው ልጅ በእንደዚሀ ያለ የተረገመ ምድር መኖርን የሚመርጥበት ምድራዊ ምክንያት አልታይህ አለኝ ። ነገሩ ገረመኝ ። መጀመሪያውኑ የሰው ልጅ የሚኖርበት አካባቢ አልመሰለኝም ነበር ። የትና? እንዴት? እንደሚኖሩ የጣ ሕል በረሀ እግዜር ብቻ ነበር የሚያውቀው ። በሌላ በኩል በአ ብዮታዊው ጦር ላይ ያላቸው እምነት ያስደንቀኝ ነበር ። ደረቅ ስንቅ፣ ውሀና የወባ መከላከያ ከኒን ከታደላቸው በኋላ ሻምበል ዋለልኝ ሴቶቹ ወደፊት እንዲመጡ ጋበዛቸው ። ፊት የተቀመ ጡት ወንዶች በመጀመሪያ ነገሩን እንደ ቀልድ በማየት እየተጠ ቃቀሱ ይስቁ ጀመር ። ሻምበል ዋለልኝ አምርሮ ሴቶቹ በግድ ወደፊት እንዲመጡ ለማድረግ ሲል ፣ ወንዶቹም አምርረው ተነሱ ። በራሻይዶች ልማድ ሴት ልጅ በምንም ሁኔታ ከወንድ ቀድማ አትሄድም ፣ ከወንድ ፊት አትቀመጥም ። ያልታሰበ ውጥረት ድንገት ተፈጠረ ። ኮሎኔል ታሪኩ መጥቶ ሁኔታውን ከተረዳ በኋላ ፣ ሻምበል ዋለልኝን «ተዋቸው ። እንደልማዳቸው ይሁኑ ። ችግር መፍጠር የለብንም» አለው ።

ሻምበል ዋለልኝ ፣ «እንዲህ ዓይነቱን ኋታች ባሕል እያየን ዝም ማለት የለብንም ። እነዚህ ሴቶች ዘላለማቸውን የወንዶች ተገዢዎችና ባሪያ ሆነው እስከ መቼ ይኖራሉ? ማንቃት አለብን ። የጠሩ አንዱ ተልእኮ ማንቃትና ማደራጀት ነው» በማለት ለመከራከር ሞክሮ ነበር ።

«አዎ ፣ ጓድ» አለ ኮሎኔል ታሪኩ በርጋታ ፣ «ልክ ነህ ። ግን እንዲህ ዓይነቱ ነገር ጊዜ ይወስዳል ። ንቃት ሲባል ከሕ ዝቡ ንቃተ ሕሊና ውጭ ወይም በላይ ሊሆን አይችልም ። ነጥ ቡን ይሊቃል ። ጓድ ፣ ንቃት ጊዜ ይወስዳል.... ጊዜን ይጠይ ቃል ፣ በግድ የሚሆን ነገር አይደለም ። እነሱን ለማንቃት እነ ሱን መምሰል አለብን ።»

፮

ለራት ጋሌጣና የቆርቆሮ ምግብ ተሰጠን ። ከቆርቆሮ ም ግብ ውስጥ ሽሮ፣ ዝግኒ ወይም አትክልት መርጦ መብላት ይቻ ላል ። ከሁሉም አንጀት ገብቶ የሚፈውሰው ግን «ሚሊ ድራፍት» ነበር ። የበሶ ብጥብጥ ነው ። በስኳር ተበጥብጦ ካደረ ትንሽ ስለሚፈላ ትንሽ ሞቅ ያደርጋል ። ለራብ! ለውሀ ጥም! ለመጠጥ!

ምን ጊዜም «ሚሊድራፍት!» ይላል የጦር ሜዳው ማስታወ ቂያ ። ሁሉም በስኳርና በውሀ በጥብጦ ያቀዘቀዘውን ሚሊ ድራ ፍት ሲጋብዘን ይፈሯሯጥ ነበር ። «ከንቲባ» ከእምባሦይራ ኒያላ ፣ ከኒያላ ከረን እያለ የቀዘቀዘ ሚሊ ድራፍት በጋቤጣ መለጋት ጀ ምሮ አል ። «ከንቲባ በሞቴ!» የማይለው ወታደር አልነበረም ። በጊዜ ተኛን ። ልብስ ፣ ጫማ ማውለቅ የለም ። ከነጫማህ ትውላለህ ፣ ታድራለህ ፣ ትሞታለህ ። እባብና ጊንጥ ያስፈራል ። ሲቀፈኝ ሔጄ አሸዋ ውስጥ ተኛሁ ። ሁሉም እንደኔ በጀርባው ተኝቶ ኮከብ ይቆጥር ነበር ። የጠራው ሰማይ ቀረብ ያለ መስሎ ይታያል ። ቢደክመኝም እንቅልፍ እምቢ አለኝ ። ያሳለፍኩት ማዕከላዊ ሕይወት ባሳቤ መጣ ። ከሁሉም ትዝ ያለኝ በወህኒ ቤት ሲሚንቶ ላይ እየተኛሁ ያሳለፍኩት ያንድ ዓመት ጊዜ ነበር ። አሁን ሳስበው አንድ ዓመት ብቻ ሆኖ አይታየኝም ። አሥር ዓመት ሆኖ ይሰማኛል ። ቀኖቹም ረጂም ነበሩ ። ምግቡና መኝ ታው በጣም መጥፎ ነበር ። እና የታሰርኩት ደግሞ ከተራ ሌቦ ችና ማጅራት መቺዎች ጋር ነበር ። ለእነሱ እሥር ቤቱ እንደቤ ታቸው ነበር ። ፍርዳቸውን ጨርሰው የተለቀቁ እለት እንዴት እንደሚሰርቁና ማጅራት እንደሚመቱ ከማሰብ ሌላ አሳብ አል ነበራቸውም ። እኔም በሌብነት ነበር የታሠርኩት ፣ በፍቅር ሌብነት ። በጣም የምወዳት አንድ ልጅ ነበረች ። ሂሩት አጎናፍር ትባላለች ። የ17 ዓመት ልጃገረድ ነበረች ። እኔም የሐያ ዓመት ጎረምሳ ነበርኩ ። ተዋደድን ። ይግባት ኮበለልኩ ። ገንዘብ አልነ በረኝም ። አብዛኛውን ጊዜ ምግባችን ፍቅር ነበር ። የአሥራ ሁለተኛ መልቀቂያ ፈተና ለመውሰድ ስዘጋጅ ነበር ይግባት የኮበለልኩት ። እሷ የአሥረኛ ክፍል ተማሪ ነበረች። ከአንድ ወር በኋላ ታድነን ተያዝን ። ቤተሰቦቿ ከመኳንንት ዘር ነበሩ ። በተለይም እናቷ ከእቴጌ ጋር የቅርብ የሥጋ ዝምድና አላቸው ይባል ነበር ። ልጅቷ በዘመድ ዛቻና በአባቷ ዱላ ብዛት ፣ ፍርድ ቤት ቀርባ ፣ ያለውዴታዋ በግድ ያስኮበለልኳት መሆኔን በመ ሐላ መሰከረች ። ለመከራከር አልቻልኩም ። ጠጉሬን ተላጭቼ ወህኒ ቤት ወረድኩ ። ለፍቅር የተከፈለ ከቡር ዋጋ ነበር ። ገና ወደፊት ፍቅር የሚጠይቀኝ የበለጠ ዋጋ ይኖር ይሆን? ብዬ አሰ ብኩ ። በሮማን ኅለተ.ወርቅ ቆርጬ ነበር ። አሁን ግን እርግጠኛ አይደለሁም ። ፊያሜታ ጊላይ ከቀይ ኮከብ ዘመቻ ጋር ድንገት ልቤ ውስጥ ገብታለች ። ከሮሜ ጋር ላወዳድራት አልፈለኩም

ግን ብልህነቷ ፥ ንጽሕናዋ ፥ ቀልድና ለሕይወት ያላት ፍቅር ለጊዜው አመዘነብኝ ። ምናልባት የቅርብ ጉዳይ ይሆናል ። አላውቅም ። ጠፍቻለሁ ። ምናልባት እንደ እድል ሆኖ በዚህ ጦር ሜዳ ራሴን ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ አውቀው ወይም አገኘው ይሆናል ፥ ወይም ለዘላለም እንደጠፋሁ እቀር ይሆናል ......

በሕይወት ከለውጥ በቀር ምን ቋሚ ነገር አለ?...... ምን አስጋሀ ብዬ ፥ አሸዋ ውስጥ ተገላበጥኩ ። ምንም የሚያስጋ ነገር በዚህ ዓለም የለም ፤ ትኖራለህ ወይም ትሞታለህ ። ስጋቱ ምንድነው? ሕይወት እንዳመጣጡ ከያዙት የሚያሰጋ ነገር የለም......

«እንቅልፍ እምቢ አለህ እንዴ?» አለኝ የመቶ አለቃ ጋሻ ጠና ። አጠገቤ ተኝቶ ነበር ።

«ያለ ጣራ አይሆንልኝም መሰለኝ?»

«የኛ ጣራ ሰማይ ፥ መኝታችን ዐፈር ነው ። የትም እንቅልፍ ይወስደናል» አለኝ ።

«ልምድ ይጠይቃል» አልኩት ።

«ምነው አይለመድ? ይኸውና ከሰማይ በቀር ጣራ ላይ ስምንት ዓመት ሊሆነኝ ነው ። ባለፉት ሰምንት ዓመታት ጣራዬ የኦጋዴንና የባሌ ሰማዮች ነበሩ አሁን ደግሞ የኤርትራ ሰማይ ። እጅ አለመስጠት ነው ። ልቡ ላይ መቆም ። ማን ይፈራል ሞት!» አለ ·

«በውትድርና ነዋ የኖርከው?»

«ዕድሜዬን ሙሉ ። ሌላ ሥራ አላውቅም ። እንዋጋለን ፥ እንገድላለን እንሞታለን ። የቁማር ኑሮ ነው የምንኖረው ። እጅ አለመስጠት ነው!» ካለ በኋላ በውትድርና ስላሳለፈው ሕይወት አንስቶ ያጫውተኝ ጀመር ።

በሐያ ዓመቱ ነበር ወታደር የሆነው ። በትምህርቱ ጎበዝ ነበር ። ወታደር ለመሆን የመረጠበትን ምክንያት አያውቅም ። ምናልባት ዩኒፎርሙ ይሆናል የሳበው ። እግረኛ ወታደር መሆን የመረጠበትንም ምክንያት አያውቅም ። የአየር ኃይል ወይም

የባሕር ኃይል ፥ ወይም የታንከኛ ወይም የመድፈኛ ብርጌድ አባል ለመሆን ይችል ነበር ። ባይሆን ከጣራ ሥር የሚተኛበት አልጋ ይኖረው ነበር ። የእግረኛ ወታደር ሕይወት የአህያ ሕይወት ነው ይላል ። ግን ከእግረኛ ወታደር ሕይወት ተለይቶ መኖር አይፈልግም ። የእግረኛ ወታደር ሕይወት ትምህርት ቤቱም ሕይወቱም ሆኖ ቆይቷል ። የእግረኛ ወታደር ሕይወት የአህያ ሕይወት ነው ያለበትን ምክንያት አስረዳኝ ።

አንድ ወታደራዊ መሬት ያለ እግረኛ ወታደር ተጋድሎ አይያዝም ። ከአየርና ከየብስ ምን በአይሮፕላንና በመድፍ ቢደበደብ ያለ እግረኛ ወታደር የሞት ሽረት ትግል ፥ ሩጫ ፥ ላብና ደም ፥ ስቃይና ሞት አይሆንም ። በመጨረሻ የሚዋጉት ሰዎች ናቸው ። ጦርነትን የሚዋጉት አውሬዎች ወይም እግልከት አይደሉም ። ሰዎች ናቸው ። እግረኛ ወታደሮች ናቸው ። እንደ ማንኛውም ሰው ለመኖር ፥ ለማግባት ፥ ለመሳቅና ለመጫወት የሚፈልጉ ሰዎች ናቸው ። እግረኛ ወታደር ነው በመጨረሻ ሳንጃውን ወድሮ ጠላትን የሚያጠቃው ፥ ለሞት ወይም ለመግደል የሚሮጠው ፥ ወደ ጠላት ወረዳ በደረቱ እየተሳበ የሚሔደው ፥ ላቡን የሚያንቆረቁረው ደሙን የሚያፈሰው ። ታሪክ ያስታውሰው ይሆን? የለም ። እዎ ፥ ታሪክ ይጻፋል ። ግን የሚጻፈው ታሪክ ምናልባት የሚያስታውሰው ነገር ቢኖር የጊዜውን ታክቲክና ስትራተጂ ፥ ከዚያም ግፋ ቢል የአዛዥ መኰንኑን ትርታ ይሆናል ። ታሪክ ጨካኝ ነው ። የሙቶ አለቃ ጋሻ ጠና ማን ነበር?የታሪክ ነገር ጉዳዩም አይደለም።ስም ነበር — በቃ ። በጦር ሜዳ ምንም ነገር እውን መስሎ አይታይም ። እውን ሆኖ የሚታየው ቁጥር ብቻ ነው ። ይህን ያህል ሰው ሞተ ፥ ቆሰለ ፥ ተማረከ ፥ ጠፋ — በቃ ። የተያዘውን ወረዳ ማጠናከር ፥ በተረፈው ቁጥር ላይ ተመስርቶ ለነገ ውጊያ እቅድ ማውጣት — ማጥቃት — ማፈግፈግ ። «ይኸው ነው የእግረኛ ወታደር ሕይወት» አለኝ በመጨረሻ ። በፈቃዱ ራሱን ለቀይ እምቡጥ ጦር ተልእኮ ለምን እንዳዘጋጀ ሊያስረዳኝ አልቻለም ። ለታሪክ ብሎ አልነበረም ። አሁን ጋሻ ጠናን ማን ያስታውሳል? የሚል ነበር መልሱ ። ወይም ሹመትና ሽልማት ፈልጎ አልነበረም ። ጋሻ ጠና የእለት ጉርሱንና የዓመት ልብሱን ካገኘና ጤና ከሆነ ስለኑሮ የሚያስብና የሚጨነቅ ሰው አይደለም ። ሞትን ፈልጎ አልነበረም ። እንደማንኛውም ሰው ሕይወቱን ፥ ሕይወትን ይወ

ዳል ። ወይም ሳገሩ ክብርና ለአብዮቱ መሳካት ከሌሎች ይበልጥ ተቆርቋሪና አሳቢ ሆኖ አልነበረም ። «እኔንጃ ፣ ብቻ ጥቂቶቻችን ራሳችንን አሳልፈን ለመስጠት ካልተዘጋጀን ሌላው እንዴት ሊኖር ይችላል ?» የሚል አሳብ ወይም እምነት ነበረው ። አባ ባሉ ትርጉም ሰጠኝ ። ሕይወትን መውደድ ብቻውን አይበቃም ፣ ሌሎችም እንዲወዱት ማስተማር ያስፈልጋል ፣ እዎ ፣ ክርስቶስ ለሰው ልጆች ፍቅርን ያስተማረው በምን ነበር? ራሱን አሳልፎ በመስጠት ተግባር ነበር...... ውይይታችን ሔዶ ፣ ሔዶ ወደ ሻድ ሊቀ መንበር መንግሥቱ ኃይለማርያም አመራ ።

«እጋዴን አብረን ነበር ፣ ካብዮቱ በፊት» አለኝ ።
«እውነትነ?» አልኩት ።

«ያኔም እንዳሁኑ ጀግና ነበሩ ። ጀግና ሰው ደስ ይለኛል» አለ ።

«በቅርብ ታውቃቸው ነበር?» ብዬ ስጠይቀው ፣ ስለሊቀ መንበሩ የሚከተለውን ታሪክ አጫወተኝ ።

«መሐንዲስ የሆነ አንድ ወጣት መኰንን ነበር ። ለጦሩ ጥቂት ቤቶች እንዲሠራ ይታዘዛል ። የተፈቀደለትን በጀት ቆጥቦ የተፈለጉትን ቤቶች ከታሰበው በላይ በጥሩ ሁኔታ ከሠራ በኋላ ፣ ቆጥቦ ባተረፈው ገንዘብ ለጦሩ ማለፊያ የመዝናኛ ሥፍራዎች ይሠራል ። ጦሩ በሙሉ በሥራው ተደሰተ ። በመጨረሻ ከፍተኛ መኰንኖች ያሉበት የቁጥጥር ኮሚቴ መጣ ። የቁጥጥር ቡድኑ የሚመራው በአንድ ጄኔራል ነበር ። ሥራው ተጎብኝቶ ገለጻ ከተደረገ በኋላ ጄኔራሉ ምሥጋና ያቀርባሉ ተብለው ሲጠበቁ ፣ ያልታዘዝከውን ማን ሥራ አለህ? በማለት በወጣቱ የጦር መሐንዲስ ላይ የተግሳጽ ናዳ ያወርዱ ጀመር ። የጄኔራሉን ፊት ያዩ ሌሎች መኰንኖችም ፣ በወታደራዊ ደንብ ያልታዘዙትን መሥራት አግባብ አይደለም ሲሉ ተቹ ። ወጣቱ መሐንዲስ እንባው መጣ ። በመጨረሻ የተናገሩት ሻድ ሊቀ መንበር ፣ የያኔ ሻለቃ መንግሥቱ ኃይለማርያም ነበሩ ። «የተረፈው ገንዘብ ለተባለው ሥራ ወጥቷል ተብሎ ቢበላ ኖሮ ፣ በተጨማሪ ምን ተሠራ? ለምን ተሠራ? የሚለው ጥያቄ አሁን አጠያያቂ አይሆንም ነበር ፣ ቅን ሥራ የሚያስወቅስ ከሆነ ያሳዝናልበ» ማለት የጄኔራሉን ቀንድ እንዴት እንደሰበሩና ፣ ሌላ ጊዜ ደግሞ የእን

በሳው የመማሪያ ግምጃ ቤት መኰንን ሆነው በሚሠሩበት ወቅት ፣ አንድ ሌላ ጄኔራል ፣ አንድ ቀን የመኪና መለዋወጫ ዕቃ ባስቸኳይ ላክ ብሎ ሲልክባቸው ለግል አውቶሞቢል ቀርቶ ለጦሩም የሚሆን መለዋወጫ ዕቃ የለም ብለው ስለሰጡት መልስ ካሜወተኝ በኋላ ቀጥሎም ፣ «መቸ ይህ ብቻ አንድ ቀን ደግሞ እንዲህ ሆነልህ ። ንጉሡ ለጉብኝት ይመጣሉ ። ተመል ካች አጥተው የወደቁ መማሪያዎችና ተሽከርካሪዎችን ትተው ደህና ደህናውን ነገር ብቻ እንዲጎበኙ ከበላይ ትእዛዝ ይሰጣል ። የሚያስቆጭና የሚያናድድ ትእዛዝ ነበር ። እንዲያስጎበኙ የታዘ ዘ ትም እሳቸው ነበሩ ። እንደታዘዙት ደህና ደህናውን ነገር ያስጎበኙና በመጨረሻ እንዲደበቁ የተደረገ ትንም ጭምር ንጉ ሡን ወስደው ያሳያሉ ። ንጉሡ በመቆጣት ካባቸውን አጥፈው ይሔዳሉ ። በዚህ ምክንያት ፣ በአለቆቻቸው ዘንድ ፣ አደገኛ መኰንን ነው እየተባሉ ሲጋዙና የማዕረግ እድገት ሲታለፉ ነው የቆዩት ። አይ ወንድ! አይ ጀግና! ከዚህ ጀግና ሰው ጋር ቁሞ መዋጋትና መውደቅ በእውነት ክብር ነው» በማለት ስለሰው ዬው የሚያውቀውን ያህል ነገረኝ ።

እንደምንም እንቅልፍ አሸለበኝ ። ዓይኔን ስከፍት ከንጋቱ አሥራ አንድ ሰዓት ሆኖ ነበር ። የመቶ አለቃ ጋሻ ጠና ባይቀሰ ቅሰኝ ኖሮ በጦር ሜዳም የጧት እንቅልፍ አሸንፎኝ እዚያው እቀር ነበር ። ጦሩ ለመንቃንቅ ተዘጋጅቷል ። ፍሬው ዘሪሁን መጥቶ «ማታ ጉድ ልንሆንልህ ነበር» አለኝ ፡

«ምን ሆናችሁ?»

«እኔና አሸብር ማታ ሜዳ ወጥተን ስንመለስ ዘቡ ፣ «ቁም! አንተ ማነህ?» ሲሉ ጉድ ፈላልህ ሁለታችንም ደንግጠን ነው መሰለኝ ፣ የይለፍ ቃሉ ተረሳን ። አሸብር አስታውሶ ፣ «እረ በፈ ጠረህ! «ሹኮች ነን!» ባይለው ኖሮ ይጨርሰን ነበር» አለኝ ።

ሳቅሁና «ከንቲባ ነኝ አትለውም ኖሮአል?» አልኩት ።

ነገሩ በጦሩ ዘንድ ተሰምቶ ኖሮ ፣ ጋዜጠኞች መባላችን ቀርቶ ፣ «ሹኮች» እየተባልን መሳቂያ ሆነን ነበር ። ኰሎኔል ታሪኩ ነበር መጥቶ በመጀመሪያ ፣ «ሹኮች» እንደምን አደራችሁ? ያለን ።

«ጦር ሜዳ ይለማማሀል ልበል?» አልኩት ።
«እንዴት?» አለኝ ።
«ደልቶህ ያደርክ ትመስላለህ»

ፊቱ ያበራ ነበር ። ሰብእናውም ተለውጧል።ጥሩ ፈገግታ ከፊቱ ላይ ይታያል ። ካላሽን የጨበጠው እጁ ሥራ ይዟል ። ርምጃውም ቅልጥፍና የተሞላበት ነበር ።

«ወታደር ነፍስ የሚዘራው ሥራው ላይ ነው» አለኝ ።
«ሹኮችም ከእንግዲህ ነፍስ ይዘራሉ ። ታያለህ» አልኩት ።

ምን ምን እንደምሸትና ምን እንደምመስል ካሁኑ ጠፍቶኛል ። ምን ምን እንደምሸት አላውቅም ። ምኞትና ሕልሙና ትርጉም አልነበራቸውም ። እውን ሆኖ የሚታየኝ ነገር ቢኖር ከፍታ ነጥብ 1702 ብቻ ነበር ። እና እያንዳንዱ ሰው ወደ መጨረሻ ግቡ ፣ ወደ ተወሰነለት ጥሪ ፣ ይፈጥን ነበር ። በፍጥነት ነበር የምንጓዘው እንዴ ብቻ ነበር ለውሀ የቆምነው ። የሞቀ ውሀ እየተስማማኝ ሔዷል ። ወታደሩ በዚህ በረሀ ከቀዝቃዛ ይልቅ ትንሽ ሞቅ ያለ ውሀ ነው ጥም የሚቆርጠው ሲለኝ ይገርመኝ ነበር ። ነገሩ እውነት ሆኖ አግኝቼዋለሁ ። ጸሐይ ከመጥለቋ በፊት እንደ ገሠገሥን ሔደን ፣ የ17ኛ ክፍለ ጦር መሰብሰቢያ ወረዳ ከሆነው ከከፍታ ነጥብ 492 ደረስን ። የ17ኛ ክፍለ ጦር አባሎች በሆታና በጭብጨባ ደማቅ የሆነ አቀባበል አደረጉልን ። እጅግ የሚያስደስት አቀባበል ነበር ። የቀይ እምቡጥ ጦር አባሎች ራሳቸውን ለውጊያ ከማዘጋጀት በቀር በሠፈሩ ሌላ ግዳጅ አልነበራቸውም ። እንዲያውም የ17ኛ ክፍለ ጦር አባሎች አስተናጋጅ በመሆን ምግብ ፣ ውሀ ከማቅረብም ሌላ ልብሶቻቸውን ወስደው ያጥቡላቸው ነበር ። የቀይ እምቡጥ ጦር አባሎች ሰውነታቸውን እንዳ የጸዱ ታዘዙ ። ካሜራችን ተከተላቸው ። ገላቸውን ሲታጠቡ አፋፍ ላይ ቆሜ እመለከታቸው ነበር ። ራሳቸውን ለሞት የሚያጠምቁ መ(ሰው ታዩኝ ። ለዚህ አደገኛ ተልእኮ እያንዳንዳቸውን ያነሳሳው ነገር ምን እንደሆነ አላውቅም ። እያንዳንዳቸው ለዚች አገርና ለዚህ አብዮት ከሌሎች ይበልጥ ተቆርቋሪ ሆነው አይደለም ፣ ወይም አይመስለኝም ። ግን አንድ ነገር ይሰማኝ ነበር ። በውስጣቸው የሕይወት እሳት የሚነድ ነጸ ሰዎች ነ

በሩ ። ነጻ ሰው ውብ ነው ፣ ቆንጆ ነው ። እና ሁሉም ውቦች ፣ ቆንጆዎች ነበሩ ። ልቤ በጣም አዘነ ። ጀምበሯ ከናቅፋ ተራሮች በስተጀርባ ልትጠልቅ አሽቆልቁላለች። ሰማዩ እንደ ደም ቀልቶ ይታይ ነበር ። ቀጥሎ የሆነው ነገር ነው በይበልጥ ልቤን የነካው ።

የቀይ እምቡጥ ጦር አባሎች ለዘመዶቻቸው ወይም ለተወካዮቻቸው ፣ ወይም ለሚመለከተው ሰው የሚያስተላልፉት መልእክት ካላቸው እንዲጽፉ ተጠይቀው ነበር ። ምን መልእክት እንደሚተው ለማወቅ ፍላጎት ስላደረብኝ አንዳንዶቹ የጻፉትን እንዲያሳዩኝ ጠይቄአቸው ነበር...... «ምናልባት አደጋ ደርሶብኝ የሞትኩ እንደሆነ ያለኝ ጥሬ ገንዘብ በሙሉ ለቀይ ኮከብ ዘመቻ እንዲሰጥልኝ እጠይቃለሁ» የሚሉ መልእክቶች ብዙ ነበሩ ። አሳልፈው የሚሰጡት ውድ ሕይወታቸው አልበቃ ብሎአቸው ይሆን? በማለት ተገረምኩ ። ለሚ[ስ]ት ፣ ለልጅ ፣ ለወንድም ፣ ይሆን? በማለት ተገረምኩ ። ለሚስት ፣ ለልጅ ፣ ለወንድም ፣ ለእህት ፣ ለአባት ወይም ለዘመድ የተጻፉ ደብዳቤዎች ጥቂት አልነበሩም ። አንዳንዶቹ ፣ ስለጉዞአቸውና አሁን ስለሚጠብቃቸው ተልእኮ ነበር የጻፉት ። እና አብዛኛዎቹ ደብዳቤዎች ፣ «ከዚህ በኋላ የሚሆነውን ሌላ ጊዜ እጽፋለሁ ። ስለኔ አታስቡ ። ደህና ነኝ ። ለምንድነው የማትጽፉልኝ? እኔ ካንቺ...... ወይም ካንተ ናፍቆት በስተቀር ሌላ አሳብ የለኝም......» በሚሉ ዐረፍተ ነገሮች የተደመደሙ ነበሩ ። ከዚህም ባሻገር ፣ «ናቅፋ ደርሰናል ። እንደ ኢያያዛችን ከሆነ ይህ ጦርነት ጊዜ የሚፈጅ አይመስልም ። በቅርብ ቀን እመጣለሁ ። እስከዚያ ድረስ ገንዘብ ካለ ላኪ (ወይም ላክ) ። ራዲዮና ቴፕሪኮርደር አልጌናና አፍአበት በርካሽ ዋጋ ይገኛል ።» ካሉ በኋላ ፣ ሲመለሱ ምን ለማድረግ እንዳሰቡ በዝርዝር የጻፉ ሰዎችም ነበሩ ። አንዱ ባጠራቀመው ገንዘብ ያቺን ማሳ እንዴት እንደሚያለማና ያቺን ጎጆ እንዴት እንደሚያቃና ይጽፋል ። ሌላው በችግር ምክንያት ያቋረጠውን ትምህርት እንዴት አድርጎ እንደሚቀጥልና እምን ደረጃ ድረስ ለመማር እንደሚፈልግ ያትታል ። ከጦር ሜዳ እያሉ ጠቃሚ ትምህርት አገኛቻለሁ ።

ተለውጫለሁ ፣ ከእንግዲህ እንዳለፈው ጊዜ ተመልሼ የምቀብጥ አይመስለኝም ። መጠጥ የሚባል ነገር ትቻለሁ ። እንደ

ድሮው በትንሹም በትልቁም ነገር አልናደድም ። ጦር ሜዳ ያስክ ናል ። ውዶ ሙች ፣ ቅናትም ትቻለሁ ። አሁን የምቀናው በሕይ ወት ብቻ ነው ። አሁን የምመኘው ነገር ቢኖር ደስታና ተድላ የሰፈነበት ፣ የሰከነና የቀዘቀዘ ኑሮ መኖር ብቻ ነው ። ወደፊት የምንኖረው ኑሮ ይታየኛል ፣ ልጄን ሳሚልኝ ። ስመለስ የበደል ኳችሁን በደል ሁሉ ድርብ አድርጌ እከሳለሁ በማለት የፉጻ ሌሎችም ነበሩ ። አዎ ፣ በሰው ልብ ተስፋ ምንጊዜም አይሞት ። ሕይወት ካለች ተስፋ ምን ጊዜም ይኖራል ። «በማደርገው መራራ ትግል ወድቄአለሁ»፣ «ለድል በሚደረገው ትግል ተሠው ቻለሁ» ፣ «ናቅፋ የኔ መቃብር ፣ ያብዮቴ እምባ ትሆናለች» ፣ «ሞት አይቀርምና የሚሞቱበትን ቦታና ሁኔታ መርጦ መሞት ታላቅ እድል ነው ። ግን ናቅፋን አደራ ፣ እኔ የታሪክ ሰው አይደ ለሁም ። ተራ ወታደር ነኝ ። ግን ለኢትዮጵያችን ሕልውና ኤርት ራን ወሳኝ ናት ሲሉ ሰምቻለሁ ። ለኢትዮጵያ ሕልውና ተሰው ቻለሁ ። ከሕይወቴ በቀር ላገሬ የማበረክተው ሌላ ውድ ነገር የለኝም ። ወገኔ ፣ ከኢትዮጵያ ሕልውና ሌላ አደራ የለኝም ። አደራህን ። በኤርትራ ምድር የተከሰከሰው አጥንቴ በቁጣ እንዳ ይጮህ አደራ!» ወዘተ የሚሉም መልእክቶች ነበሩ ። የሚ ገርመው ነገር እኔ የማስተላልፈው መልእክት አልነበረኝም ። ጨርሶም አላሰብኩበትም ነበር ። ስለሞት አሰቤ አላውቅም ። የሙያዬ ባሕርይ ፣ ያለምንም ስጋትና ጭንቀት በማያቋርጥ አሁን» ሁኔታ ውስጥ የመኖር ልማድ አሳድሮብኛል ። ስለወ ደፊት ለምን ይታሰባል? ትኩስ ዜና ፣ ትኩስ ሕይወት! ሞት ለኔ ምኔም አልነበረም ፣ ሆኖም አያውቅም ። ትኩስ ዜና ከማጣት ፣ አበቦችን ካላማየትና የቆንጂ ሴት እጅን ለመንካት ካለመቻል የበለጠ ስቃይና መለየት ምን ይኖራል! ሞት ትርጉም ሰጥቶኝ አያውቅም ። ምናልባች እድሜ ስላልተጫነኝ ይሆናል ። ሞት ሲቃረብ አሳቤ ምናልባት ሳይለወጥ አይቀርም ። አላውቅም ። አሁን ግን ሞት ሩቅ ሆኖ ነው የሚታየኝ ። ምን የሚያሰጋ ነገር አለ ? ከሞትክ ሁለት ነገር ብቻ ያስገሀል — መንግሥተ ሰማ ያት ትገባለህ ወይም ገሀነብ ትወርዳለህ — እንዲህ ያለ ነገር ካለ ማለቴ ነው ። መንግሥተ ሰማያት ከገባህ ምንም የሚያሰጋህ ነገር የለም ። ገሀነብም ከወረድክ የሚያሰጋህ ነገር የለም ። ከጓ ደኞችህ ጋር እጅ ለእጅ ስትጨባበጥ ለስጋት ጊዜ አይኖርህም» የሚል ጥቅስ የት እንዳነበብኩ ቦታው ጠፋኝ ። ከከፍታ ነጥብ

1702 ሌላ የሚያሲጋኝ ነገር አልነበረም ። እሱም ቢሆን ምን ያስጋል? ይያዛል ወይም አይያዝም ። ይልቅ ጭንቀቴ ዜናውን እንዴት አድርጌ እንደማስተላልፍ ነበር ። ጭንቀቴ ምንድነው? ዜናውም ቢሆን ይተላለፋል ወይም አይተላለፍም ። ነገ ምን ትር ጉም አለው? ፡ ነው ለምን ይጨነቃል? እውን ነገር አሁን ብቻ ነው ። አሁን አለሁ ፣ ደህና ነኝ ፣ እተነፍሳለሁ ፣ ውብ ኮኮቦች እቆጥራለሁ ፣ ይበቃል ። አሁን አለህ ወይም የለህም ። ጭንቀቱ ምንድነው?...... ሲሊት ሁለት ጊዜ በእንቅልፍ ልቤ ቃዢቼ በመ ባነን ነቅቼ ነበር ። ሁለቱንም ጊዜ ላብ አስምጦኝ ነበር ። አንድ ጥይት በሔድኩበት እየተከተለች ታባርረኛለች ። እንዳትመታኝ እሮጣለሁ ። ላመልጣት አልችልም ፣ ትደርስብኛለች ። ገደል አፋፍ ላይ እደርሳለሁ ፣ መሔጃ የለኝም ። እና ጥይቷ እየተወረ ወረች ትመጣብኛለች ። ባንኘ እነቃለሁ ። በሁለተኛ ጊዜ ደግሞ ከፍታ ነጥብ 1702 ላይ የወጣን ይመስለኛል ። ጠላት የለም ። ተራራው እንደ ሰው ልብ ሲመታ ይሰማኛል ። ቆይቶ የተራራው ትርታ አደንቋሪ ይሆናል ። ልቤ አብሮ ይሸበራል ፣ ነፍሴ ተጨን ቃለች ። ተራራው ተጠምዶ እንደቆየ በምብ ድንገት ይፈነዳል ፣ ዓለም ይደበላለቃል ፣ ምጽዓት ይሆናል ፣ ጠርብ ድንጋዮች ሰማ ዩን ያለብሱታል ። እንደገና እያላበኝ እነቃለሁ ።

ልክ በ10 ሰዓት ከመሰብሰቢያ ወረዳችን ከከፍታ ነጥብ 492 ተንቀሳቀን ። ቲከሲ ላይ ቶሎ ይነጋል ። ሮራ ጸሊም ላይ የንጋት ጸሐይ በሙሉ ድምቀቷና ውበቷ ስትወጣ ማየት እጅግ ያስደንቃል ። ተፈጥሮ ውብ የንጋት ትርኢት የምታሳይበት ቦታ ነው ። ለመጀመሪያ ጊዜ ከፍታ ነጥብ 1702ን ከሩቅ እየሁ።የአካ ባቢው ትልቁ ተራራ ባይሆንም ከሌሎቹ ይልቅ ግርማ ሞገስ ተጎናጽፎ ታየኝ ። ቀጥ ብሎ ከምድር ወደ ሰማይ የተወረወረ ሹል ተራራ ነው ። የመቶ አለቃ ጋሻ ጠና ነበር ተራራውን ያመ ለከተኝ ። የቀይ እምቡጥ ጦር አባሎች በሙሉ እንጋጠው ተራራ ውን በአድናቆት ይመለከቱ ነበር ። ፊታቸው ያበራል ። ያውና የመጨረሻ ግባቸው፣ የልባቸውን ትርታ የሰማሁ መሰለኝ ፣ እንደእውነቱ ከሆነ ግን የራሴን የልብ ትርታ ነበር የማዳምጠው ።

ኰሎኔል ታሪኩ ወደኔ ሲመጣ አየሁት ። አረማመዱ ሁሉ ፈጣንና ቀልጣፋ ሁኗል ። አዲስ ዩኒፎርም ለብሷል ። ተርብ መስሏል ።

«ዛሬ አምሮብሀል» አልኩት ።

«የከት ልብሴን ነው» ብሎኝ ፣ ከሩቅ የሚታየውን ተራራ በዓይኖቹ ሲቃኝ ከቆየ በኋላ ፣ «ቆንጆ ተራራ ነው ። መቃብሬ እዚያ ላይ ቢሆን አይከፋኝም ። ለሰማይ ቅርብ ነው ፣ አይመስልህም?» አለኝ ።

«እኔስ ለመቃብሬ አዲስ አበባን ነው የምመርጠው ። ብዙ አበባዎች ያሉበት ቦታ ይሻለኛል» አልኩት ።

«እኛ ይህን ተራራ መርጠናል» አለኝ ።

«የሚሞትበትን ቦታ ማንም ሊመርጥ አይችልም ፣ ጀግና ችም ቢሆኑ» አልኩት ።

«ደርሰናል እንግዲህ» ብሎኝ ጦሩን ተከትለን ወደ ውጊያ ወረዳው እንዴት እንደምንሔድ አስረዳኝ ። ከጦሩ ኋላ መሆን ነበረብን ። የሕክምና ጓድ ኃላፊ የሆነ አንድ አሥር አለቃ በባል ደረባነት ተሰጠን ። ማንኛውንም መመሪያና ትእዛዝ መቀበልም ያለብን ከእሱ ነበር ። ወደ ከፍተኛ ነጥብ 1702 የሚወስደው መጠጊያ መንገድ ሁሉ በራንጂ ታጥሮአል ። እና ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ ያስፈልጋል ። አለዚያ በፈንጂ ድንገት ወደ ሰማይ ጉነን እንደምንቀር የታወቀ ነገር ነበር ።

«አይዞህ ፣ ስለኛ አታስብ» አልኩት ።

«እንድትሞቱ አልፈልግም ። የወሬ ስንቅ ይዛችሁ ብትመለሱ ይሻላል» አለኝ ።

«ንገረኝ ታሪኩ በሞቴ ፣ ስለሞት አስበህ ታውቃለህ?» አልኩት ። ከብረት ቆቡ ውስጥ ወጥቶ የተንጠለጠለውን ረጂም ጠጉሩን መዞ እየገመደ ፣ «ወታደር በጦር ሜዳ ስለሞት አያስብም» አለኝ ።

፮

«እንዴት?» አልኩት ።

«የቀበሮ ጉድጓድ ስንቆፍርና ፣ በደረት ስንሳብ ፣ ስንፏቀቅ ፣ በቀበሮ ጉድጓዳችን ውስጥ ሆነን ሲያልበንና ስንሰጋ ፣ ሰናጠቃና ስናፈገፍግ ፣ ስለሞት ለማሰብ ጊዜ የለንም ። እንዴት ልበልህ?

ጠላት ነው ሁልጊዜ የሚሞተው ፣ አንተ አይደለህም» ካለ በኋላ ፣ ባሳብ ተውጦ ቆየና ፣ «ይልቅ ሕይወት ነው የሚያሳስበው ፣ ሞት አይደለም» ብሎ የእጅ ሰዓቱን ተመለከተና ፣ ውጊያው የሚ ጀመርበት ጊዜ ተቃርቧል ። አደራችሁን ተጠንቀቁ ። ቻው ። ከፍታ ነጥብ 1702 ላይ እንገናኛለን» በማለት በጣቶቹ የድል ምል ክት አሳየኝና ትንሽ ከሔደ በኋላ ተመልሶ መጣ ። አተኩሮ ተመ ለከተኝ ። አንድ ነገር ሊነግረኝ ነው ብዬ ስጠብቅ አሳቡን ለው ጠና ምንም ሳይለኝ ዝም ብሎ ተመልሶ ሔደ ። ምን ሊነግረኝ ፈልጎ ይሆን? ሆዴን ቆረጠኝ ።

ከዝቅተኛ መሬት በመጀመር ቀጥተኛ ግድለት ያለውን ተረተር በግራ በኩል ይዘን ወደ ግባችን እንጠጋ ጀመር ። እካሔዳ ችን ስንዝር በስንዝር ነበር ። ጊዜ ራሱ ድንገት ቀጥ ብሎ የቀረ መሰለኝ ። ተራራው ተረተሩ ፣ ሸለቆውና ግድለቱ እንደ መቃብር ጸጥ ብሎአል ። የዓለም ልብ ትርታ ድንገት ቀጥ ብሎ ፣ ሕይወት ለዘላለም አሸልባ የቀረች ያህል ሆኖ ነበር የሚሰማው ። የሰፈነው ጸጥታ ከባድ ውጥረትና ጭንቀት ሰው ላይ ያሳድራል ፣ ስጋት ይፈጥራል ፣ ያስጨንቃል ። የ17ኛ ክፍለ ጦር አካል የሆኑት 19ኛ እና 11ኛ ብርጌዶች ሥርጡን ይዘው ከቀይ እምቡጥ ሻለቃ ጦር ግራና ቀኝ ተሰልፈዋል ። ሁለቱም ብርጌዶች ቀደም ብለው በው ጊያ ወረዳው በመገኘት መሽገዋል ። ሁሉም ከቀበሮ ጉድጓዳቸው ውስጥ ሆነው ይታያሉ ። ሙቀቱ አይጣል ፣ 38 ድግሪ ሴንቲግሬድ ደርሷል ። ኰሎኔል ታሪኩ የተናገረው ሐቅ በመጠኑም ቢሆን ተከሰተልኝ ። ጦርነት ሲባል ሁልጊዜ የጨበጣ ውጊያ ማለት አይደለም ። በአብዛኛው ከቀበሮ ጉድጓድ ውስጥ ሆኖ የጠላትን ተኩስ ውርጅብኝ እያዳመጡ ላብ የመድፈቅ ፣ በስጋት የመጨ ነቅ ፣ በደረት እንደድመት የመሳብ ፣ የመንፏቀቅ ፣ ወሳኝ ሰዓት ስትደርስ የማጥቃት ፣ ቦታ የመያዝ ካልሆነም የማፈግፈግ ተግ ባር ነው ። ጦርነት እንደ ዳማ ጨዋታ ነው ። ግራና ቀኝ ጎንህንና ጀርባህን እየጠበቅህና የጠላትን ደካማ ጐን እያየህ እንደሁኔታው ታጠቃለህ ፣ ወይም ታፈገፍጋለህ ። የጠላት ተኩስና ኃይል ከበረ ታብህ ታፈገፍጋለህ ፣ ከተከበብክና መውጫ ካጣህ እጅህን ትሰጣለህ ። የጦርነት ጨዋታ ደንብ እንዲሁ ቢሆንም ፣ አብዛኛ ውን ጊዜ ደንቡ በተግባር አይውልም ። የጠላት ተኩስ ምን ቢበዛ፣ ኃይሉ ምን ቢጠናከርና ከበባው ምን ፍጹም ቢሆን ፣ ሰዎች

አብዛኛውን ጊዜ እስከመጨረሻው ሰው ድረስ ይዋጋሉ ። በጦር ሜዳ ሎጂክ አይሠራም ። የተረፉት ጀግኖች ይሆናሉ ። የሞቱትስ፣ ክብር ለሙታን። በእውነት ጦርነት አስቀያሚ ነው ። ያስጠላል ። ግን የሰው ልጅ ያለ ጦርነት የኖረበት ጊዜ የለም ። የሰው ልጅ ታሪክ የጦርነት ታሪክ ነው ። የሰው ልጅ ያለጦርነት የሚኖርበት ጊዜ ይመጣ ይሆን፣ ምኞት ነው። የጦርነትን ጥፋት በሰው ልጆች ላይ የሚጋብዙ ሠይጣናዊ ኃይሎች እስካሉ ድረስ ምን ተስፋ ይኖራል፣

በየተራራውና በየተረተሩ ሰፍኖ የቆየው ከባድ ጸጥታ ድንገት ተናግቶ ምድር ቀውጢ በመሆን ፣ መድፎች ያጓሩ ፣ የስታሊን አርጋኖች ተራራውንና ተረተሩን ያናግሩ ፣ መትረየሶች ይንፈቀፈቁ ከላሽኖች በየጎራው ይንጣጡ ጀመር ። ባንድ ጊዜ ድብልቅልቁ ወጣ ። እየሩ በፈንጂ ጢስና በጥይት ባሩድ ሽታ ተበከሏል ። ተዋጊ አይሮፕላኖች እንደ ቀስት ከሰማይ ወደ መሬት እየተወረወሩ አስበርጋጊና አስፈሪ ድምጽ ሲያሰሙ ከቆዩ በኋላ ከፍታ ነጥብ 1702 ፣ ካርታ ቁጥር 5044 ላይ የቦምብ ዝናብ ያዘንቡ ጀመር ። የወገን ከባድ መሣሪያ ከግራና ከቀኝ ያለ ማቋረጥ ያጓራል ። ተራራው ፣ ይቃጠላል ፣ ይነዳል ፣ ይጋያል ። የጠላት ባለ 50 ካሊበር መትረየሶች ከየተራራው ጫፍ ይንተከተካሉ ፣ ያስካካሉ ። ጸረ አይሮፕላኑን ያደበላልቁታል ። ቢ—10 ጸረ ታንክ መሣሪያዎች ይተኮሳሉ ። የእጅ ቦምቦችና ፈንጂዎች እንደ ነጎድጓድ ይጮሀሉ ። ሰዓቱ ደረሰ!

ባልደረባችን ያስር አለቃ ዳምጤ መሣሪያዎቹን በድምጽ እየለየ ያመለክተኝ ነበር።መድፍ —ቦምብ —ፈንጂ —ሞርታር —ጸረ ታንክ —ጸረ አይሮፕላን አር ሦ.ጂ —ዶሽካ ሦቴ አር ዙ23— ቢ.ኤም — ወ.ዘ.ተ ። ካሜራችንን አንድ ምቹ ቦታ ላይ ጠምደን ነበር ። ፊልሙ ይዞራል ።

«እንዴት ነው፣» አልኩት አሸብርን ።

«እስካሁን ጥሩ ነው ። ተራራው ጥሩ ሆኖ ይታያል ። ግን ለመጠጋት እንዴት ነው የምንችለው፣» አለኝ ።

«ለመጠጋት ፈጽሞ አትችሉም ። እንኳን ለናንተ ለወታደሩም አስቸጋሪ ነው ። የሞት ተራራ ነው» አለኝ ። ያ10/ አለቃ ዳምጤ

«ከዚህ በኋላ ምንድነው የሚሆነው?» አልኩት ።

«እንግዲህ የቀይ እምቡጥ ጦር ግዳጅ ተቃርቧል ። አሁን መሐል ለመሐል ወደ ተራራው እየተጠጉ ናቸው ። ጊዜው ሲደርስ ከ11ኛ ብርጌድ በስተጀርባ ድንገት በመዞር ፣ በግራ በኩል ሰብረው ለመውጣት ነው የተዘጋጁት » አለኝ ።

«በዚያ በኩል ግድሰቱ ቀጥተኛ ስለሆነ አስቸጋሪ አይሆንባቸውም ወይ?» አልኩት ።

«የተመረጠውም በዚህ ምክንያት ነው.....»

«እንዴት? ለምን?»

«በዚያ በኩል ይመጡብናል ብለው አያስቡም ተብሎ ስለታሰበ ነው» በማለት አስረዳኝ ።

«እስቲ ተስፋ እናድርግ» አልኩት ።

ከ58ኛ እና ከ51ኛየጠላት ብርጌዶች የተውጣጣ 1ኛ እና 3ኛ ሻለቃ ጠንካራ ኃይል ከፍተኛ ነጥብ 1702 ላይ መሽጎ የሚጠባበቅ መሆኑ ታውቋል ። ትኩረታቸው መሐል ለመሐል ሰንጥቆ በሚመጣው ቀዳሚ ጦርና ተደራቢና ደጀን ጦር ላይ መሆኑን ከኢላማቸው ለመረዳት ይቻል ነበር ። የተፈለገውም ይህ ነበር ። ተራራውን በከባድ መሣሪያና በተዋጊ አይሮፕላኖች የመደብደቡ ሥራ ቀጥሏል ። ዓለም ተደበላልቋል ። የሚሰማው የተኩስ ድምጽ እብዶች ተሰባስበው በምጽአተ መድረክ ላይ እንደሚጫወቱት ሙዚቃ ነበር!በተዋጊ አይሮፕላኖች የታጀቡ ትላልቅ አይሮፕላን መጥተው ተራራው ላይ ፓራ ኮማንዶዎችን በጃንጥላ ያወርዱ ጀመር ። የጠላት ተኩስ በረከተ ። ልቤ ተሰቀለ ። ግን ዓይኖቼን ለመክደን አልቻልኩም ።

«ምነው! ለእልቂት መዳረግ አይሆንም!» አልኩት ያሥር አለቃ ዳምጤን ።

«አይዞህ! ደሚዎች ናቸው» አለኝ ።

ደሚዎች ከሩቅ ሲመለከቷቸው ልክ የእውነት ሰዎች ይመስላሉ ።

«በቃ አሁን ነው!» አለ ።

«ከንቲባ» ስሚት ይዞት ወደ ፊት ሮጠ ። እንዲመለስ ብጮ ሀብትም ሊሰማኝ አልቻለም ። ተከተልኩት ። ደመ ነፍሴን ነበር የምሮጠው ፤ እሱን ለመያዝ ይሁን ወይም ከእሱ ጋር ለመ ሔድ ፤ የማደርገውን ነገር አላውቅም ነበር ። 19ኛ እና 11ኛ ብርጌዶች በቀኝና በግራ በኩል ማንጃ ወድረው እየተኮሱ ተንቃ ነቁ ። የቀይ እምቡጥ ጦር አባሎች ልክ እንደተባለው ከ11ኛ ብርጌድ በስተጀርባ ዞረው ወደ ከፍታ ነጥብ 1702 የሚያወጣ ውን አስቸጋሪ ግድለት ተያይዘውት ነበር ። ኰሎኔል ታሪኩ ፤ ሰዎቹን በያዘው ሽጉጥ ወደፊት እንዲሔዱ እየጋበዘ ፤ ካንዱ መረማመጃ ድንጋይ ወደ ሌላ በመዝለል ፤ ከጦር ጓዶቹ ፊት ቀድሞ ተራራውን ተያይዞታል ። የመቶ አለቃ ጋሻ ጠና ከጎኑ ነበር ። ጦሩ ከሚተኩሰው ጥይት ይልቅ በወኔ የሚያሰማው የው ጊያ ጩኸት ይበልጥ የሚያስፈራ እና የሚያስበረግግ ነበር ።

ከንቲባን ደርሼበታለሁ ። ግን ተመለስ አላልኩትም ። ቀይ እምቡጦችን ተከትለን ጋራውን እንቧጥጥ ጀመር ። የድንጋይ ናዳ ግራና ቀኛችንን ይበራል ። ፈንጂና ቦምብ ምድሪቱን ያናውጣል ፤ የጠላት መትረየስ ያለማቋረጥ ይንተከተካል ፤ ይንፈቀፈቃል ። ጠላት ነቅቶ ወደ ቀይ እምቡጦች አቅጣጫ ዞሮ ነበር ። ግን ፤ ቀይ እምቡጦች የእጅ ቦምብ እንደጨበጡ ከጠላት ምሽጎች እየዘለሉ መግባት ጀምረዋል ። የፈንጂ ጢስና የባሩድ ሽታ ያፍናል ፤ ያስለቅሳል ። ካንድ በኩል ያለማቋረጥ እየተንፈቀፈቀ አላራምድ ያለ የጠላት መትረየስ ነበር ። የተኩስ እሩምታ ይረጭበታል ፤ የቦምብ ጋጋታ ይወርድበታል ። ግን መትረየሱ ላንቃውን አይዘጋም ፤ መረማመጃ በር ዘግቶ ዝም ብሎ ይንጣጣል ። አንድ ቀይ እምቡጥ እንደ ነብር እያደባና በደረቱ መሬት ይዞ የሞት ላንቃውን ወደማይዘጋው የጠላት መትረየስ ሲሳብ ድንገት አየሁትና ትንፋሼን ውጪ ዝም አልኩ ። ከንቲባም እንዲሁ አይቶት ኖሮ ፤ ቀጥሎ የሚሆነውን ነገር በውል ለማየት ጓጉቶ ሳይሆን አይቀርም ፤ አንገቱን ቀና አደረገ ።

«አብደሀል እንዴ! መሬት ቻዝ!» አልኩት ።

ዞር ሲል በአፉ ደም ሲወጣ አየሁ ።

«ከንቲባ!» ብዬ ጮህኩ ።

አልሰማኝም ። የጠላት መትረየስ ወደሚንጣጣበት አቅ ጣጫ ቴፑን እንደያዘ በረረ ። በዚያኑ ጊዜ ወደ መትረየሱ ይሳብ

የነበረው ቀይ እምቡጥ በደረቱ እንደተኛ አንድ ቦምብ ከወረወረ በኋላ ፣ እንደ ነብር ዘሎ መትረየሱ ተጠምዶበት ወደ ነበረው ምሽግ ገባ ። ከንቲባ መሐል መንገድ ሲደርስ ወደቀ ። ከተኛሁ በት ተነስቼ ወደ ከንቲባ ሮጥኩ ።

«ከንቲባ! ከንቲባ!»

አይሰማኝም ። ጸጥ ብሎ ቀርቷል ። ወዙ እንዳለ ነበር ። የምጸት ሳቅ የሚስቅብኝ መስሎ ታየኝ ። እንገቱ ላይ ተጠምጥሞ ሳምኩት ። እና እንደአበደ ሰው ተነስቼ መትረየሱ የሞት ላንቃውን ይከፍትበት ወደነበረው ምሽግ ሮጥኩ ። የመትረየሱ ላንቃ በመዘጋቱ ቀይ እምቡጦች ሆ!ብለው ወደ መጨረሻ ግባቸው መረማመድ ጀምረዋል ። እንደ ሮጥኩ ሔጄ ከምሽጉ ገባሁ ። መትረየሱና ተኳሹ በቦምብ ጋይተዋል ። ቀይ እምቡጡ የሌላውን ጠላት ጉሮሮ እንዳነቀ ውድቋል ። ከመትረየሱ ኋላ ጋይቶ የወደ ቀው ጠላት እግረ ቀራጣ ነበር ። የቀይ እምቡጡን ከላሺን አነሳ ሁና የጠላት ሬሣዎችን ወደላይ እየተን ጠራራሁና እየጮሁኩ በሳ ንጃ ወጋሁ...... ወጋሁ...... እስከሚበቃኝ ድረስ ። እና ቁጭ ብዬ ማልቀስ ጀመርኩ ።

እንደ ሞተ ሰው ሆኘ ነበር በሙታን መካከል የምዘዋወ ረው ። ግንባሩ በጥይት ተነድሎ የወደቀ ፣ ሰውነቱ እንደ ወንፊት በጥይት ተበሳስቶ የተዘረረ ፣ ጭንቅላቱ ተቆርጦ ከላዩ ላይ የበ ረረ ፣ እጅና እግሩን አጥቶ የተንጋለለ ፣ የተሰበረ ፣ የጋየ ምሽግ። ደሙን እያዘራ «ስለ ወንድ ልጅ ፣ ውሀ አባካችሁ......» እያለ ጠብታ ውሀ የሚለምን ፣ በሞትና በመኖር ስቃይ መሐል ተይዞ ፣ «እባካ ችሁን ስለወንድ ልጅ አትለዩኝ ፣ ጨርሱኝ ፣ ለነፍስ እሆናችኋ ለሁ ....» እያለ የሚማጠን ድምጽ ፣ እዚህም እዚያም ሰውነታ ቸው በታላቅ ፍርሀት የሚርበደበድ እንገታቸውን የደፉ ምርኮ ኞች ። በገሀነብ አዳራሽ ውስጥ እንደመዘዋወር ነበር ። የጠላት ወገን የሞተው ሞቶ ፣ የቆሰለው ቆስሎ ፣ የተማረከው ተማርኮ ፣ የተቀረው ትጥቁን እንዳለ ጥሎ ፈርጥጧል ። ካሚራችን ወዲህና ወዲያ ይሮጥ ነበር ። ከፍተኛ ነጥብ 1702 በቀይ እንቡጥ ቁጥጥር ሥር ቢውልም አልፎ አልፎ ተኩስ ይሰማል ፣ ስለታሪክ ምንም ደንታ አልነበረኝም ። የሰው ልጅ ስቃይ ታሪክ ምን ታሪክ ይሆ

ናል፤ ታሪክነቱ ምን ላይ ነው፤ ጭንቅላቱ ዝም ብሎ ይሞኝ ነበር ። ጥላቻ ብቻ ነበር ልቤን የሞላው ። እና ቀይ እምቡጦች ለምርኮኞች ደረቅ ራሽንና ውሀ ሲሰጡ ፣ የቆሰለውን ሲያክሙና አይዞህ እያሉ ሲያጽናኑ ተመልክቼ ፣ በንዴትና በጥላቻ ፣ «እንዚህን የታሪክ ዲቃላዎች ለምን አትገድሏቸውም!» በማለት ጮህኩባቸው።

ትዕዛዜን የሚቀበል ወይም የሚሰማኝ ሰው አልነበረም፣ ያበድኩ መስያቸው ሳይሆን አይቀርም ሁሉም በመገረም ዝም ብለው ይመለከቱኝ ነበር ።

«ምን ታዩኛላችሁ! ጅሎች! እውነቴን ነው ። እነዚህ የታሪክ ዲቃላዎች ከጥቂት ደቂቃዎች በፊት ያለምንም ርኅራኄ በጭካኔ ሲጨፈጭፉን የነበሩ አውሬዎች ናቸው ። እኛ ለእነሱ ሰዎች አይደለንም ፣ የማናስብ እድጊዎች ወይም ጥሬ ሥጋ የሚጎምዱ «ሌሌዎች» ነን! ለእነሱ እኛ አሁንም ቅኝ ገዢዎችና ወራሪዎች ነን ። በእነሱ ግምት እኛ እንኳን ሌላውን ራሳችንንም ለማስተዳደር የማንችል አህዮች ነን! እድል ካገኙ አይምሩንም ። ጨካኝ አውሬዎች ናቸው......» እያልኩ ስጮኽ አንድ ሰው ትከሻዬን ይዞ ወደኋላ ጉተተኝ ። ኰሎኔል ታሪኩ ነበር ።

«አይዞህ» አለኝ ።
«ምን አይዞህ ትለኛለህ፤ በላቸው!»

«ኧረ ጸጋዬ ፣ አይዞህ ። ይህ ጦርነት ነው ። ስህተቱ የነዚህ ምስኪን ሰዎች አይደለም ። ያለመታደል ሆኖ ነው እንጂ ፣ በሌላ ጊዜና ሁኔታ ከነዚህ ሰዎች ጋር እንደወንድማማች አብረን እንስቅና እንጫወት ነበር» በማለት ሊያጽናናኝ ሲሞክር ከምርኮኞቹ መካከል አንዱ የተሰጠውን ደረቅ ራሽን አንድ ቀይ እምቡጥ ፊት ላይ በድፍረት ወርውሮ ሊያንቀው ተነሳ ።

ኰሎኔል ታሪኩ እኔን ለቀቀኝና ሔዶ ፣ ምንድነው፤ አለው ።
«አንተ ነጻ አታወጣኝም!»
«ታዲያ ማነው ነጻ የሚያወጣህ!»
«ፔትሮ ዶላር መጥቶ ነጻ እስከሚያወጣው ይጠብቅ! በለው! አልኩኝ ።
«ሻዕቢያ ለዘላለም ትኑር!» አለ ።

ሌላው ምርኮኛ በታላቅ ቁጣ «ሻዕቢያ ትውደም!» ብሎ ቀጠለና ፣ «ይህ ሰው እኛን አይወክለንም» ከጥቂት ጊዜ በፊት ከኋላ በጥይት እየደበደበን ሲያዋጋን የነበረ አረመኔ ነው ። ኑሮ ኣችን ከኋላችን እሳት ከፊታችን እሳት ነበር ። አሁን ነጻ ወጥተ ናል ፣ ወንድሞቼ ነጻ ወጥተናል» አለና እንባውን ዱብ ዱብ አደረገ ።

ኰሎኔል ታሪኩ ወደ ደንፊው ምርኮኛ መለስ ብሎ ፣ «ይህን ሰው ፈትሸው» በማለት የመቶ አለቃ ጋሻ ጠናን አዘዘው ።

ጋሻ ጠና እንደታዘዘው ምርኮኛውን ሊፈትሽ ጠጋ ሲ ለው ፣ መሣሪያውን ለመቀማት ይታገለው ጀመር ። ኰሎኔል ታሪኩ ራመድ ብሎ በግራ እጅ አንቆ ያዘውና ፣ አትሞትም! ይህች ምድር ከወንበዴዎች ነጻ መውጣቷን ሳታይ አትሞትም! ውሰዱት ይህን ወስላታ!» አለ ።

ወንበዴው አልተበገረም። ኰሎኔል ታሪኩን ፊቱ ላይ ተፋበ በት ። ታሪኩ አልተናደደም ። ለጥቂት ሴኮንዶች ዝም ብሎ ተመ ለከተው ። በግራ እጁ ወደ እሱ ሳብ አደረገውና ግንባሩ ላይ ሳመው ። እና ሽጉጡን መዞ እዚያው ግንባሩ ላይ ባንድ ጥይት ነድሎ ጣለው ። ሌሎቹን ምርኮኞች ብርክ ያዛቸው ። መቆም ስላ ቃታቸው ። ወደቁ......

«ከፊቴ ውሰዷቸው !» አለ ኰሎኔል ታሪኩ ። ተመትቶ የወ ደቀው ወንበዴ የጓድ መሪ ነበር ። ኪሱ ሲፈተሽ አንድ ቁራጭ ወረቀት ተገኘች ። አጭር መመሪያ ተጽፎበታል ። መመሪያው ፣ «አሥመራ ባስቸኳይ ሔደህ ለሥዕላይ በራኺ ሪፖርት አድርግ ። ፓራዲዞ ቡና ቤት ታገኘዋለህ ። እና አሮማይ የሚለውን ኮድ አስታውስ» ይላል ። ኮዱ በመመሪያው ላይ አልተገለጸም ። ብዙ ገንዘብ በኪሱ ይዞ ነበር ። «አሮማይ» የሚለው ቃል ጭንቅላቴን መታኝ ። ኰሎኔል በትሩ ተሰማ ስለ አሮማይ የጠየቀኝ ጥያቄ ትዝ አለኝ ። የሰውዬው መገደል ቢጸጽተኝም ምንም ማድረግ አልተቻለም ። ሞቱን የፈለገበት ምክንያት አሁን ገባኝ ። እና ሬሳውን ረገምኩ ። ቢሆንም የሥዕላይ በራኺን ማንነት በማወቁ ደስ አለኝ ። ሥዕላይ በራኺ! እጉያችን ውስጥ! ገረመኝ ። የኰሎ ኔል በትሩ ጥርጣሬም አስደነቀኝ ። አርጌ ቀበሮ!

ብዙ ቀይ እምቡጦች ብናጣም ድሉ የኛ ሆኗል ። ከንቲባ አንዱ ቀይ እምቡጥ ነበር ። የከንቲባን ሞት መቀበል ወይም ማመን አልቻልኩም ። በቅርብ የሚያውቁትና የሚወዱት ሰው ሲሞት ማመን ያስቸግራል ። ትዝታው አይሞትም ። በዚያኑ እለት ዘጠኝ መቶ የጠላት ሬሣ ተቆጠረ ። በበምብ ከጋዩት ሌላ አያሌ መሣሪያዎች በወገን ጦር እጅ ገቡ ። የቀይ እምቡጥ ዘመቻ ዓርማ ከከፍታ ነጥብ 1702 ላይ ሲተከል የነበረው ስሜት እጅግ አድርጎ ልብ የሚነካ ነበር ። ለወደቁት የቀይ እምቡጥ ጀግኖች እሩምታ ተተኮሰ ፣ የሕሊና ጸሎትም ተደረገላቸው ። ሁሉም የሞቱት የጀግና ሞት ነበር ። አብዛኛዎቹ የሞቱት የእጅ በምብ እንደጨበጡ ጠላት ምሽግ ውስጥ ዘሎ በመግባት ነበር ። ብቻ ውን የወደቀ አንድም የቀይ እምቡጥ ጀግና አላየሁም ። የጠላት አንገት አንቀው የወደቁ ብቻ ነበሩ ። ጓዶቻቸው ወደፊት እንዲ ራመዱ መስዋእት የሆኑ ነበሩ ። ኰሎኔል ታሪኩ ለቀይ እምቡጥ ዘመቻ ዓርማ ወታደራዊ ሠላምታ በሚሰጥበት ጊዜ ፣ እንባው ጉንጮቹን አቋርጦ ሚካ ከመሰለው ጢሙ ውስጥ ገብቶ ሲጠፋ ይታይ ነበር ። ጀምበሯ አቀልቁላለች ። ሮራ ጸሊም ጠቁርአል ። ሰማዩ በሺህ ቀለማት አሽብርቆ ቀልቷል ። አድሆባ ሸለቆ ላይ ጸሐይ ስትጠልቅ ማየት ሌላው የተፈጥሮ ትንግርትና ተአምር ነበር ። ይገርማል ፣ የሰው ልጅ የመኖር ናፍቆት እንዲያድርበት ተፈጥሮ ዘላለም እንደጋበዘችው ትኖራለች ። የተረፍነው ጥሪ ዋን ተቀብለን በደም የያዝነውን የውጊያ ወረዳ ማጠናከር ጀም ረን ነበር ። ሥራው ብዙ ጥረት አልጠየቀም ። ተጠናክሮ የቆየውን የጠላት ምሽግ በይበልጥ የማጠናከር ሥራ ነበር ። ቲክሲ ወደ ሚገኘው የወገን ማዘዣ ነጥብ ተመልሼ እዚያ እንዳድር ኰሎኔል ታሪኩ ጠይቆኝ ነበር ። ግን እሳቡን አልተቀበልኩትም — «ለም ንድነው እንዳንዳችሁ የማትቀጥረኝ!» በማለት ።

«ይሁን ። እንዳችን ነህ» በማለት ተወኝ ።

«እንኳን ደስ ያለህ» አልኩት ።

«አስደናቂ ድል ነው ። ግኒ ድሉ የቀይ እምቡጦች ብቻ አይደለም ። ከጥሩ ቅንብርና እቅድ የተገኘ የጋራ ድል ነው» አለኝ ።

ልክ ነበር ። አሁን ሳስበው እቅዱና ቅንብሩ በጣም የሚያስ ደንቅና የሚያስመሰግን ነበር ። ቀጠለና ፣ «ግን ፣ አሁን አንድ ችግር ይታየኛል» አለኝ ።

«ምን ? »

«ጠላት ድንገት ሆኖበት ነው እንጂ ይህን ነጥብ በቀላሉ አይለቅም ነበር ። አሁንም ተስፋ ቆርጦ አይቀርም ። ይህ ነጥብ ከተያዘ ሌሎችም ነጥቦች አንድ ባንድ ይወድቃሉ ። የናቅፋ በር ተከፈተ ማለት ነው ። እንደምታየው ናቅፋ ከዚህ ነጥብ በስተጀርባ ናት ። ስለዚህ ጠላት ያለ የሌለ ኃይሉን አሰባስቦ መልሶ የማጥቃት ርምጃ የሚወስድ መሆኑ የማይቀር ነገር ነው ። ፈጥነን በመንቃነቅ ድሉን ካላሰፋን ኋላ ችግር ይገጥመናል» አለኝ ።

«ታዲያ ችግሩ ምንድነው?»

«ፍጥነትና የሰው ኃይል ። እኛ የሸምቅ ተዋጊዎች ፍጥነት የለንም ። በዚህ ላይ ደግሞ አንዳንድ ኃይሎቻችን ልምድ ያንሳ ቸዋል ። አሁን ወሳኙ ነገር ፍጥነት ነው» አለኝ ።

ለናቅፋ መንደርደሪያና መሸጋገሪያ ድልድይ የሆነው ከፍታ ነጥብ 1702 በመያዙ ፣ የ17ኛ ክፍለ ጦር ዋስትና የሆነው የግራ ክንፍ 11ኛ ብርጌድ በሁለተኛው ቀን ወደ ከፍታ ነጥቦችን 1521 1527 1590 በአንድ ምዕራፍ አጥቅቶ ለመያዝ ተንቃነቀ ። በ1807 ሰዓት እነዚህ ነጥቦች በሙሉ በወገን ጦር እጅ የወደቁ መሆናቸውን በታላቅ ደስታ ሰማን ። ከእንግዲህ የናቅፋ መውደቅ የጊዜ ጉዳይ ነበር ። ጋቢጣዎቻችንን እያጋጩን የፈላ ሚሊ ድራ ፍት ስንጠጣ አመሸን ። ካሁኑ ስለናቅፋ ማለም ጀምሬ ነበር ። ናቅፋ ካለንበት ከሰባት ኪሎ ሜትር በላይ አትርቅም ። አጢቃላዩ የድል ምሥራች ደወል ሲደውል ይሰማኝ ነበር ። አንዱ ቀን ሔደ ፣ ሌላው ቀን መጣ ። ካንድ ድንጋይ ጥላ ሥር ቁጭ ብዬ ማስ ታወሻዬን እየተመለከትኩ ሳስተካክል ከከፍታ ነጥብ 1702 በስተቀኝ ድንገት ከባድ ተኩስ ተከፈተ ። ድብልቅልቁ የወጣ የከባድ መሣሪያዎች ተኩስ ነበር ። ምን ይሆን ? እያልኩ ሳስብ ኩሉኔል ታሪኩ ረዳቱን ልኮ አስጠራኝ ። ናቅፋ ለመግባት የሚ ደረገው የማጥቃት ርምጃ የተጀመረ መስሎኝ ደስ ብሎኝ ነበር ። ግን የታሪኩን ፊት ላይ አድርብኝ የነበረው የደስታ ስሜት እንደ በጋ ጉም ከውስጤ ቦንኖ ጠፋ ።

«ምንድነው?» አልኩት ።

«ከፍታ ነጥብ 1702ን ለቀን መውጣት አለብን» ብሎኝ የእጅ ሰዓቱን ተመለከተና ፣ «ልክ በ18 መቶ ሰዓት» አለኝ ።

«ትቀልዳለህ!»

«ትዕዛዝ ነው» አለኝ ።

«ግን ፣ ለምን? ምን መጣ?»

ሁኔታውን ረጋ ብሎ አስረዳኝ ። ጠላት ያለ የሌለ ኃይሉን አሰባስቦ በመስበቅና ፣ ቢ— 10 ጸረ ታንክ ፣ 120 እና 82 ሚ.ሚ. ሞርታሮች ወደፊት በማቅረብ ፣ እንዲሁም መድፍና ታንክ በርቀት በመጠቀም 19ኛ ብርጌድ ይዞት የነበረውን ከፍታ ነጥብ 1755ን ሰብሮ በመግባት አስለቅቋል ። ከፍታ ነጥብ 1755 ጠላት እጅ ተመልሶ ከወደቀ ፣ ከፍታ ነጥብ 1702 በግራ ክንፍ በኩል ከፉኛ ስለሚጋለጥ ለመከላከል እጅግ ያስቸግራል ። እንዲያውም ለመከላከል አይቻልም ። የመከላከሉን ኃይል ለማጠናከር እን ዳይቻል ደግሞ አጎራባች ኃይሎች ስለዘገዩ በወቅቱ አይደርሱም ። ሌላ አዲስ ተዋጊ ኃይል ለማሰለፍ የጊዜው ሁኔታ አልፈቀደም ። በመካሔድ ላይ ያለው ውጊያ የወገንና የጠላት ጦር በጠባብ ወረዳ ላይ የተጠባጠረበት ሁኔታ ስለሆነ በተዋጊ አይሮፕላኖችም ሆነ በከባድ መሣሪያዎች ለመጠቀም አላመቸም ። በዚህ ላይ ውጊያ የሚደረግባቸው ወረዳዎች ሁሉ በጣም ጠባብ ስለሆኑ አሁን ተጨማሪ የሰው ኃይል ቢገኝም እንደልብ ማሰለፍ ያስ ቸግራል ። ሌላው ችግር ጠላት ያደረገው የተጠናከረ ዝግጅት ነበር ። ጠላት የወገንን ጦር ንቅናቄና አሰላለፍ በሚገባ ያው ቃል ። በቂ መረጃ አለው ። የመረጃ ምንጫቸው ካልተዘጋ የወገን ጦር በጦር ሜዳ የሚያደርገው ፍልሚያ ሊሰምር አይችልም ። ስለዚህ ሰጊዜው ያለው አማራጭ የተያዙትን ወታደራዊ መሬቶች ለቆ ወደኋላ ማፈግፈግ ወይም በጠላት ተቆርጦና ተከቦ እየተዋጉ ማለቅ ወይም እጅ መስጠት ብቻ ነው ።

«እውነትክን ነው?» አልኩት ።

«ይኸው ነው» አለኝና በራዲዮ መገናኛ በኮድ መልክ የደ ረሰውን አጭር ትእዛዝ እንደገና ካነበበ በኋላ የመቶ አለቃ ጋሻ ጠናን ጠርቶ ፣ ቀይ እምቡጦች ልክ በ18 መቶ ሰዓት ነጥባቸውን ለቀው ለመውጣት እንዲዘጋጁ አዘዘው ።

ይህን ስትራቴጂካዊ ነጥብ ለማስለቀቅ ውድ ሕይወታቸውን እሳልፈው የለውት ቀይ እምቡጦች ታዩኝ ። በታላቅ ንዴትና ቁጣ ፥ «ይህን ሁሉ ቀደም ብለን ለምን አላሰብንበትም ነበር! ናቅፋ ለመድረስ የቀረን ለባት ኪሎ ሜትር ብቻ ነው ። አሁን እነዚህን ነጥቦች መልቀቅ ምን ማለት ነው? ወይስ ወታደራዊ ቀልድ ነው!» አልኩት ።

«የለም ጸግሽ ፥ የጦርነት ጨዋታ ነው ። ማጥቃት እንዳለ ሁሉ ማፈግፈግም ይኖራል ። የበላይ አለቆቹ የዚህን ገዥ መሬት ወሳኝነት ያውቃሉ ። ለቀን እንድንወጣ የፈለጉት ለሕይወታችን ሰግተው ነው ። ግን እኛ የመጣነው በፊትም በሕይወታችን ቆርጠን ነው ። ለቀን መውጣት የለብንም» ብሎ መልእክቱን አኪሱ ከተተ ። ደስ የሚል ፈገግታ ፊቱ ላይ ይታይ ነበር ። ባሳቡ የቆረጠ መሆኑ ያስታውቃል ። ቀጠለና «እኔ አልሄድም ። ይህ ተራራ የኔ ተራራ ነው ። በእጄ የተከልኩትን ዓርማና ቀይ ሰንደቅ በእጄ ከመንቀሌ ሞቴን እመርጣለሁ!» አለኝ ።

ላጭር ጊዜ ከባድ አሳብ ዋጠኝ ። ግን የማስበውን ነገር አላወቅሁም ። ከባድ ዝምታ ብለው ይሻላል ። የጋሻው ጠና ተመልሶ መምጣት ነበር ከዝምታዬ የቀሰቀሰኝ ። በጓዶቻቸው ደም የያዙትን ነጥብ ለቆ ለመሔድ የሚፈልግ አንድም ቀይ እምቡጥ እንደሌለ ለኰሎኔል ታሪኩ ነገረው ።

«እርግጠኛ ነህ?» አለው
«እርግጠኛ ነኝ ጓድ ኰሎኔል.....»
«እኔም ከእነሱ እንደማልለይ ንገራቸው ። እዚሁ እንሞታለን.....»
«የበላይ ትእዛዙስ ጓድ?»

«ስለእሱ አትጨነቅ፥ ይህን ገዥ ወታደራዊ መሬት መልቀቅ የለብንም ። እስከ መጨረሻ ሰው ድረስ እንዋጋለን ። የማስረዳቱ ኃላፊነት የኔ ነው » ብሎ አስናበተውና ወደኔ መለስ በማለት ፥ «አንተና ጓዶችህ አሁን መሔድ አለባችሁ» አለኝ ።

«ማን አለህ! » አልኩት ።
ሳቀና ፥ «ወታደራዊ ትዕዛዝ ነው» አለኝ ።

«አንደኛ እኔ ወታደር አይደለሁም ። ሁለተኛ ምነው አንተ አልተቀበልከውም» አልኩት ።

ከተቀመጠበት ተነስቶ ፊቴ ሲንጐራደድ ቆየና ፤ «ስማኝ ጺጋዬ ፣ ከበላይ የተሰጠው ትእዛዝ ልክ ነው ። ለሕይወታችን ታስቦ ነው ። ግን ይህ ገዥ መሬት ነው ። በምንም ሁኔታ መል ቀቅ የለብንም ። ከዚህ ቀደም እንዳልኩህ በጦር ሜዳ ምክን ያትና ሎጂክ ሁልጊዜ አይሠራም ። መኖር የሰው ምኞት ነው ። ግን እኛ አሁን ከሎጂክ ውጭ ሆነናል ። እና አሁን የኛን አስተ ተሳሰብ የሚለውጥ ምንም ኃይል የለም ። እዚሁ ለመሞት ፈልገ ናል ። እና እዚሁ እንሞታለን» አለኝ ።

«እኔም» አልኩት ።

«እንድትሔድ የምፈልግበት ሁለት ምክንያቶች አሉኝ......»

«ምንና ምን?»

«አንድ እዚሁ ብትቀር ማን ታሪካችንን ያቀርብልናል?»

«ታሪክ ገደል አባቱ ይግባ!»

«ሁለት ፣ የምታደርስልኝ የግል መልእክት አለኝ......»

«ምን ?»

የታሸገ ኢንቬሎፕ ከደረት ኪሱ አውጥቶ ሰጠኝና ፣

«መልእክቱ ምንና ለማን እንደሆነ አልነግርህም ። በሕይ ወት ከተገናኘን መልሰህ ትሰጠኛለህ ። ካልሆነም ኢንቮሎፑን ከፍተህ ምን እንደሆነ ካየህ በኋላ ለሚመለከተው መልእክቱን ታደርስልኛለህ ። ይህችን ውለታ አድርግልኝ» ብሎ እጄን ጨ ብጦ ያዘና «መልእክቱ ቁም ነገር ኖሮት አይደለም ። እንደ እው ነቱ ከሆነ ጅልነት ነው ። ግን ዋናው ነገር ያንተና የጓዶችህ መሞት ጥቅም የለውም ። የምትጽፏቸውና የምትናገሯቸው ነገሮች ፣ የምታትሟቸው ፎቶግራፎችና የምታሳዩዋቸው ፊል ሞች ላሁኑ ብቻ ሳይሆን ለመጪዎቹም ትውልድ ይጠቅማሉ ፣ ትምህርት ይሆናሉ» በማለት እንድንሔድ ሲያግባባኝ ከቆየ በኋላ ፣ በመጨረሻ ፣ «እምቢ ብትልም በግድ እሰድሀለሁ ። እውነቴን ነው ። ምንም ቢሆን ኃላፊነት ይሰማኛል» አለኝ ። ቀልዱን አልነበረም ። የምሩን እንደሆነ ፊቱ ይናገር ነበር ።

«ለምን?» አልኩት ።

«ለታሪክ» አለኝ ።

በግድም ሆነ በውድ መሔድ ነበረብኝ ። የገል መልእክቱን እንዳደርስለት የጣለብኝ ኃላፊነትና አደራ በጣም ከብዶኝ ነበር ። 18 መቶ ሰዓት ከመድረሱ በፊት ቀይ እምቡጦችን ከተሰነባበትን በኋላ ወደ ቲከሲ ለመሔድ ተነሳን ። እንባዬን ቋጥሬ ለመያዝ አልቻልኩም ። ኩሉኔል ቃሪኩ በመጨረሻ ስሞ ከተሰናበተኝ በኋላ ፣ የሚጓዳ መነጽሩን ካንገቱ ላይ አውልቆ ሰጠኝ ።

«ምን ያደርግልኛል?» አልኩት ።

«ከእንግዲህ ምን ይጠቅመኛል?» ጠላት ወደኔ ነው እንጂ የሚመጣው እኔ ወደ እሱ አልሄድም ። ባይሆን ከሩቅ እንድታየኝ ይረዳሀል ፣ ሩቅ አይበት ። ቻው» ብሎ እንደለመደው በጣቶቹ የድል ምልክት አሳየኝ ።

ትዝ ብሎኝ ከተገደለው ወንበዴ ላይ የተወሰደውን መመሪያ እንዲሰጠኝ ጠየቅሁት ።

«ምን ትሠራበታለህ?» አለኝ ።

«ያስፈልገኝ ይሆናል» አልኩት ።

ወረቀቷን ፣ ከያዘው ኮሮጆ ውስጥ አውጥቶ ሌሎችም ወረቀቶች ጨምሮ ሰጠኝ ። ሌሎቹ ወረቀቶች ላዛኸር መኩንኑ የሚሰጡ ነበሩ ። እኔም እንደእሱ በጣቶቼ የድል ምልክት አሳየሁትና ፣

«በድል እንገናኛለን» አልኩት ።

«በእርግጥ ድል ከኛ ጋር ነው» አለኝ ።

አገላብጨ ሳምኩትና አጃቢዎቻችንን ተከትለን ቁልቁለቱን ተያያዝነው ። ሆዴ አላስችለኝ ስላለ ወደኋላ መለስ ብዬ አየሁት ። ቀጭን ሸንጡን ይዞ ቁሞ ሳየው ናቅፋ ተራሮች ላይ በግርማ ሞገስ የሚያንገዠብብ ንስር መስሎ ነበር ።

አጃቢዎቻችን ለሌሎች የወገን ጦሮች ካስረከቡን በኋላ ከመንገድ ተመለሱ ። በፍጥነት ነበር የምንጓዘው ። በየመንገዱና በየሥርጡ ከፍተኛ ወታደራዊ እንቅስቃሴ ይታያል ። በወሳንሳ የሚሔዱ ቁስለኞችም ነበሩ ። አንድ ቁስለኛ ከተኛበት ተነስቶ ተኩስ ወደበረከተበት አቅጣጫ ታላቅ ድምጽ እያሰማ ሲሮጥ አየሁ ።

ልቀቁን በማለት ከጓደኞቻቸው ጋር የሚተናነቁ ሌሎችም ቁስለ ኞች ነበሩ ። ዓይኔ ግን ያረፈው አንድ ወጣት ቁስለኛ ላይ ነበር ። ከፋኛ ቆስሏል ። የምርታር ፍንጣሪ እግሩን ቆርጦታል ። ደጋግሞ፤ ሲቃየን እያያችሁ ምነው ዝም ትሉኛላችሁ? በምብና መሣሪዮዬን አስጨብጣችሁኝ እዚያው ብትተውኝ ወይም ብትጨርሱኝ ምን ነበረበት! እባካችሁን ጨርሱኝ!» እያለ ይማጸናል ። እንዲሁ ሲማጸን ትንሽ መንገድ እንደሔድን ፣ አንዴ አሳርፉኝ ብሎ ጓደኞቹን ለመነ ። ካንድ ቁጥቋጦ ጥላ ሥር ትንሽ እንዲያርፍ እድል ሰጡት ። አንዱን ወታደር ጠራውና የሆነ ነገር ነገረው ። ወታደሩ የሰማውን ሰምቶ ዞር ከማለቱ ቁስለኛው ወጣት ከተዘና ጋው ወታደር ሽጉጡን ከመቅጽበት ላጥ አድርጎ በዚያው ቅጽ በታዊ ፍጥነት ራሱን ጨረሰ ። ትራጀዲ ሲበዛ ያደነዝዛል መሰ ለኝ ደርቄ ቀረሁ ። ስሜት ከውስጤ ተጨምቆ አልቆ ባዶ የሆንኩ ያህል ሆኖ ነበር የሚሰማኝ ። ከበስተቀኛችን ጦርነቱ እንደተፋፋ መና እንደተቀጣጠለ ነበር ። ምንም እክል ሳይገጥመን ምሽት ላይ ቲከሲ ፣ ማዘዣ ነጥብ ደረስን ። ለእዛዥ መኰንኑ ኰሎኔል ታሪኩ የላካቸውን ወረቀቶችንና ካርታዎችን አስረከብኩ። በብ ረት ከዘራው መሬት እየወጋ በንዴት ይቃጠል ነበር ። የኰሎኔል ታሪኩና የቀይ እምቡጦች መልእክት ቀደም ሲል ደርሶታል ። አንዳንዴ እንደ አበደ ሰው ዝም ብሎ በጥቁር ብረት ከዘራው ካርታ አሸዋ ላይ ይስላል ። አይናገርም ። ቀይቶ ፣ ቀይቶ ፣ እሳት ይተነፍሳል ። ረዳቶቹ ከበውት ቆመዋል ። መሣሪያ አልታጠ ቀም ። ረዳቶቹ ሆን ብለው መሣሪያውን ያስፈቱት ይመስላል ። አሥር ዓይነት ጥያቄ ቢያቀርብልኝም ኰሎኔል ታሪኩ በላከው መልእክት ላይ የማከለው አሳብ አልነበረኝም ።

«ለምን! ለምን!» ብሎ የብረት ከዘራውን አሸዋ ላይ ተከ ላት ። ከከፍታ ነጥብ 1702 የሚመጣውን ዜና ወይም መልእክት ለመስማት ከራዲዮ መገናኛ ዙሪያ ተሰብስበን አመሸን ። መጨ ረሻ የደረሰን መልእክት ፣ «ተከበናል — ቆሎ አልቆብናል — ቢ ሆንም ድሉ የኛ ይሆናል — ውጭ !» የሚል ነበር ። የታሪኩ ድምጽ ነበር ። ከድምጹ በስተጀርባ ከባድ ተኩስ ይሰማ ነበር ። የራዲዮ መገናኛ መሣሪያውን ከበን ቆየን ። ስንት ሰዓት እንደ ቆየን አላውቅም ። ጊዜ ትርጉም አልነበረውም ።

«ቀይ እምቡጥ ና! ቀይ እምቡጥ ! ናደው ነኝ ። ትሰማኛ ለህ? ቀይ እምቡጥ!..... ቀይ እምቡጥ !..........»

ከከፍታ ነጥብ 1702 የሚመጣ አንዳችም መልስ አልነበረም ። የሙታን — የመቃብር — የጀግኖች — የቀይ እምቡጦች ዝምታ! መልስ አልነበረም ። ከፍታ ነጥብ 1702 መልስ አይሰጥም ። ጸጥ ብሎ ቀርቷል ። እንዳልኩት የሚወጣኝ እንባ አልነበረኝም ። ደርቄአለሁ ። ውስጤ ደረቅ አሸዋ — ደረቅ የማሕል አሸዋ ሆኗል ። ውስጤ እንደ ደረቁ የማሕል አሸዋ ይፋጃል ። ግን የስሜት ጠብታ አልነበረውም ። ያን ሌሊት እንቅልፍ በዓይኔ አልዞረም ። እንደ ማሕል በረሀ ደርቄ አደርኩ ።

ተስፋ ማድረግ ሰው መሆን አይደል ። ተስፋ አልቆረጥኩም። ተስፋ ሁሉ ጠፍቶ ፣ ተስፋ ማድረግ አይቀርምና ፣ ከከፍታ ነጥብ 1702 መልእክት መጥቶ እንደሆነ በማለት ወደ ራዲዮ መገናኛው ሔድኩ ። የመጣ መልእክት አልነበረም ። ብልግና ከተሞላበት ከወንበዴዎች ስድብ ሌላ ምንም እንደሌለ ራዲዮ ኦፕሬተሩ ነገረኝ ። ከማዘዣው ነጥብ ላይ ወጥቼ ፣ ታሪኩ በሰጠኝ የሜዳ መነጽር ወደ ከፍታ ነጥብ 1702 ተመለከትኩ ። ታሪኩ የለም ። ግን ተራራው የታሪኩ መንፈስ መስሎ ታየኝ ። የወገን ጦር ለጊዜው ቲከሲንም ለቆ ወደ ሌላ ማዘዣ ነጥብ መንቃነቅ ጀምሯል ። ወደኋላ የማፈግፈጉ ንቅናቄ ድርጅታዊ ቅንጅት የተሞላበትና ሥርዓት የሰፈነበት ነበር ። የጦርነቱ ፍጻሜ አልነበረም ። እንዲያውም አዲስ ጦርነት ይቀጥላል ። አሁን ወይም ነገ ናቅፋ ትወድቃለች ። ታሪኩ እዚያ አይገኝም ። ግን ታሪኩን የመሰሉ ጀግኖች ይኖራሉ ፣ ናቅፋ ይደርሳሉ ። ሁሉም ታሪኩ ናቸው ፣ እሱም እነሱን ነው ። አንድ ናቸው ። አደራ ያለኝን ኤንቬሎፕ ከፍቼ መልእክቱን ተመለከትኩት ። ከመደንገጤ የተነሳ ለትንሽ ጊዜ ልቤ ቀጥ አለ ። ትንፋሼም አጠረኝ ። ዓይኔንም ለማመን አቃተኝ ። ኤንቬሎፑ ውስጥ ከፌያሜታ ጊላይ ፎቶግራፍ ሌላ መልእክት አልነበረም ። ከጀርባዋ ላይ «አልተገናኘንም ፣ ደህና ሁኚ» የሚሉ ቃላት በቀይ ቀለም ተጽፈው ይነበባሉ ። «ደህች ውሻ! የውሻ ልጅ!» ከማለት ሌላ የምለው ነገር አልነበረኝም ። ሰማይ ፣ የልቤን መራራ ጩኸት ሳይሰማው አልቀረም ።

ደብዳቤ

ምዕራፍ አምስት

ወጊያ የሚደረግባቸውን ወረዳዎች ወደኋላ እየተውኩ
ርቄ በሔድኩ መጠን የተኩስ ድምጽም ከጀርባ እየራቀ ይሔድ
ነበር ። ይህን ያበደ የተኩስ ሙዚቃ ጆሮዬ ስለለመደው አንድ
ነገር የጠፋብኝ ይመስል ቅር ፣ ቅር ይለኛል ። ገሀነብን ማጣት
ቅር የሚያሰኝበት ምክንያት ባይገባኝም ቅሉ ። ገሀነብ ነበር ።
የሚቀር ነገር ቢኖር ምናልባት ጥላቻ ብቻ ሳይሆን አይቀርም ።
ባይሆን ስኔ እንደዚያ ነበረ የተሰማኝ ። ሰው ሰውን ለመግደል
እንደ አውሬ ጥርሱን አግጦ ሲሮጥ ታያለህ ። ያስጠላሀል ።
የሰው ስቃይ ታያለህ ። ያስጠላሀል ። የምትወዳቸውን ጓደኞች
ህን ድንገት ካጠገብህ ታጣቸዋለህ ። ያስጠላሀል ። ድል ታገ
ኛለህ ፣ ግን ያንን ድል ያገኘኸው የሰው ሕይወት በማጣት
ስለሆነ ያስጠላሀል ። እና በደህና ከጦር ሜዳ መመለስም ምና
ልባት ሳያስጠላ አይቀርም ። ሞትን አይተሀል ። ከሞት ጋር ፊት
ለፊት ስትፋጠጥ እንዴት ነበርክ — ጀግና ወይስ ፈሪ? ስለራስህ
ማንነት አዲስ ያገኘኸው እውቀት ያስጠላሀል ። እና ታብዳለህ ።
ምክንያቱም እንዲህ ነኝ በማለት ስለራስህ የነበረህ አሳብ
ይለወጥና ማን እንደነበርክና ምን እንደሆንክ ይሳከርብህና እው
ነታ ይጋጭብሀል ። አብደህና አካለ ስንኩል ሆነህ ትቀራለህ ።
በእውነት ጦር ሜዳ የቀሩት ይሻሉ ይሆን? ሁሉንም አግኝተው ፣
ሁሉንም ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ አጥተዋልና። የጦርነትን አስቀ
ያሚ ገጽታ ዳግመኛ አያዩትምና ነው ። ከጭንቀትና ከስቃይ ባሻ
ገር ሆነዋል ። በሕይወት ያለነውስ? ደስታና ሠላም የሰፈነበት ፣
ከጦርነት ጭንቀትና ስቃይ ነጻ የሆነ ሕይወት የምንኖርበትን
ጊዜ በመናፈቅ ተስፋ ማድረጋችንኝና መሰቃየታችንን መቀጠል
አለብን ። መኖር ድፍረትን ይጠይቃል ...... ግን ለመፈላሰፍ
ፋታ አላገኘሁም ። ያሳክከኝ ነበር ። የለበስኩትን ልብስና ያደረ

ግሁትን ማማ ሳላወልቅ አሥር ቀን ሆኖኛል ። ደም እስከሚወጣኝ ድረስ ነበር የማከው ። እና ደግሞ የሆድ ድርቀት ይዞኝ ነበር ። ሰውነቴ ሁሉ እንደበሰበሰ ፋንዶ ነበር የሚሸተው ። እከክ ፣ ድርቀት ፣ ግማት ፣ ይህም ያስጠላል ።

አፍአበት ስደርስ ጉልበቴ ከዳኝ ። ሰውነቴ ተንቀሻቀሾ ያለቀ መሆኑ የተሰማኝ እዚያ ስደርስ ነበር ። በየትኛው አቅም እንቀሳቀስ እንደነበረ አሁን ሳስበው ገረመኝ ። ምናልባት የመኖር ፍላጎት ብቻ ሳይሆን አይቀርም ሲገፋፋኝ የነበረው ። ያለ እድል ሆኖ ለእረፍት ጊዜ አልነበረኝም ። ባንድ ሰዓት ውስጥ ወደ አሥመራ መብረር ነበረብኝ ። ጋዜጠኛ ለእረፍት ያልታደለ ፍጡር ይሆን? ጊዜ የሚሰጠው ሰው የለም ። ሌሎች በሚወስኑለት ጊዜ ነው የሚኖረው ። ዜናም ቢሆን የእሱን ምቾት ጠብቆ አይደለም የሚደርሰው ። የጋዜጠኛ ሕይወት በማያቋርጥ በረራ ይመስላል ። ቢሆንም ደስ አለኝ ። ያገኘሁትን መረጃ ለኰሎኔል በትሩ ለማድረስ በጣም ቸኩዬ ነበር ።

ወደ አሥመራ የምትበረው አይሮፕላን ሰለሞን በትረን ፣ የሺጥላ ማስረጃን (ሱስ ሎብ) እና መጽሐፈ ዳንኤልን ብቻ ነበር የምትጠብቀው ። ወንበዴዎች አፍርሰውት የሔዱት የአፍአበት ሆስፒታል ጥገና ሥራ አልቆ ስለነበረ እሱን ለማየት ነበር ያንጧት ከአሥመራ የመጡት ። ሆስፒታሉ ትንሽ ስለሆነ ቁስለኞች ድንኳን ውስጥ ነበር የሚተኙት ። የጦር ሜዳውን ምስል መልሶ አመጣብኝ ። በመቶ የሚቆጠሩ ቁስለኞች በጣር ተይዘው ያቃስታሉ ። ገና የሚመጡ አዲስ ቁስለኞችም ነበሩ ። ያፈጠጠ ቁስል ደም — የሞት ሽታ ፣ በየክፍሉ ፣ በየድንኳኑ ። ሐኪሙና አስታማሚዎቹ አሳዘኑኝ ፣ እረፍትና እንቅልፍ ካጡ ብዙ ቀን የሆናቸው ይመስላሉ ። ሐኪሙ አሁን ገና ከኦፕራሲዮን ክፍል መውጣቱ ነበር ። ኦፕራሲዮን የተደረገው ሰው ሞቶአል ። ክፉኛ የቆሰለ ሌላ ሰው በቃሬዛ አልጋ እየተሳበ ወደ ኦፕራሲዮን ክፍል ይወሰድ ነበር ። ሐኪሙ ዝም ብሎ ወደ ስሚን ይመለከታል ። በሕልም ዓለም ውስጥ ያለ መሰለኝ ። ወጣት ሐኪም ነበር ። የሚያስበውን የማውቅም መሰለኝ ። እንደ ሕይወት ያለ ውድ ነገር ማጣት ያሳዝናል ። ጦርነት ያስጠላል ....

አፍአበት አየር ማረፊያ ስደርስ እንዳጋጣሚ እኑ ሰለሞን በትረም መጡ ። ሰለሞን አሁንም እንደቸኮለ ነበር ። የድካም

ምልክት አይታይበትም ። መጥቶ ሊስመኝ ሲል ፣ «በፈጠረህ ተወኝ» ብዬው እጁን ዘረጋሁለት ።

«ምነው?» አለኝ ።

«ፋንዶ ፣ ፋንዶ ነው የምሸተው.....»

«አዎን ፣ ክሩቅ ይሰማኛል ። እባካችሁን ከዚህ ገሀነብ ቶሎ እንውጣ» አለ መጽሐፊ ዳንኤል ።

«ሁለት ሰዓት እዚህ መቆየት እንዴት አስቻለህ?!» አልኩት።

«የግድ ሆኖብኝ ። ቶሎ እንሂድ!» አለ ።

መጽሐፈ ቀልዱን አልነበረም ። ከአፍአበት ቶሎ ለመውጣት ቸኩሏል ። እንደ አፍአበት ያለ አቧራማ ቦታ ቀርቶ የጸዳ ቤትም አይመቸውም ። ለምግብ ስንቀርብ ተነስቶ ማሀኑን ካላጠበ አይበላም ። አቧራ ካየ ይጮሀል ። ጧት የለበሰውን ከሰዓት በኋላ ካልለወጠ አይወጣም ። ቀጠለና «አፍአበት የሠለጠነ ሰው የሚኖርበት ቦታ አይደለም ። እንሂድ» አለ ።

ሰለሞን ተጠጋኝና «መልእክት ትቼልህ ልሔድ ነበር ። እንኳን አገኘሁህ» አለኝ ።

«የምን መልእክት?»

«እጮኛህ አሥመራ መጥታለች.....»

«መቼ?»

«ምስት ቀን ሆኗታል ። ቶሎ ሔደህ ገላህን ታጠብ» አለኝ ።

«መቼ ነው ወጥ ሠርተህ የምታበላኝ?» አልኩት ።

እንጀራና ወጥ በጣም አምሮኝ ነበር ።

«ጊዜ ጠፋ» አለኝ ።

«ሱስሎቨ» ወታደራዊ ካድሬዎችን ያነጋግር ነበር ። መጥቶ ሠላምታ ከሰጠኝ በኋላ ፣ «ጦርነቱ እንዴት ነበር?» አለኝ ። ስለ ታም ቆንጆ ፊቱ የባሰውን ተስኗል ። ቀጠለና ፣ «የጠሩ ሞራል ማለቴ ነው» አለኝ ።

«ጥሩ ነው» አልኩት ።

«ተእምረኛ ሠራዊት እያበበ ነው ። ለዓለም ጭቁኖች ትግል ከፍተኛ አስተዋጽኦ የሚያደርግ ታላቅ ቀይ ሠራዊት ይሆ

ናል ። ናቅፋ ምንም አይደለችም ። ትግላችን ከናቅፋ ባሻገር ነው ። ሺ ናቅፋዎች ወደፊት ይጠብቁናል ። እና የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ መቀየስ ያለበት ከዚያ አኳያ ነው» በማለት ነገረኝ ።

«ጓድ ፣ እኔ አንድ ናቅፋ ካሁኑ በቅቶኛል» አልኩት ።

ያየሁትን አይቻለሁ ። ይበቃል ። ዳግመኛ የጦርነትን አስ ቃቂና አስቀያሚ ገጽታ ላለማየት ቆርጫለሁ ።

«ሱስሎቭ» ያሳብ ልዩነት የሚያናድደው ዓይነት ሰው አይ ደለም ። የሰው አሳብ አክብሮ ይቀበላል ። የራሱንም አቋም በጥሞና እያስረዳ ለማሳመን ይሞክራል ። «ማኅበራዊ ፍትሕን የሚዋጉ ኃይሎች እስካሉ ድረስ ከመታገል ሌላ ምን ምርጫ ይኖረናል? አሳብህ ጥሩ ነው ። የዓለም ተራማጅ ኃይሎች ጦርነት አይፈልጉም ። ግን ጦርነትን ለማስወገድ የምንችለው ተስፋ በመ ቁረጥ አይደለም» አለኝ ።

በመሠረቱ ልክ ነበር ። ካሳቡ ጋር ጥል አልነበረኝም ። ግን ሕይወት ካሁኑ ብዙ ስላቆሰለችኝ ነው መሰለኝ ፣ የሰው ልጅ በመሠረቱ ቅን ነው የሚለው አስተሳሰብ እያጠራጠረኝ መሄድ ጀምሮአል ። ሰው በመሠረቱ ቅን ነው የሚለውን አስተሳሰብ የሚያረጋግጥልኝ ምንም ነገር እስካሁን አላገኘሁም ።

አይሮፕላናችን ከአፍአበት ተነስታ ወደ አሥመራ መብረር ጀምራለች ። ውይይታችን ወደ ጦርነቱ አምርቷል ። መጽሐፈ ዳንኤል ነበር ፣ «ይህን ሁሉ ጦር አሰልፈን ፣ ይህን ሁሉ ዝግጅት አድርገን ፣ ናቅፋን መያዝ እንዴት ያቅተናል? ምንድነው'ኮ ችግራችን? ወይስ ከኛ የተሰወረ ነገር ይኖራል? ማነው'ኮ ይህን እንቆቅልሽ የሚያስረዳኝ?» በማለት ውይይቱን የከፈተው ። በጥ ያቄዎች ሰው መተንኮስ ይወዳል ።

ስለሞን በትረ ፣ «የዓይን ምስክር ይናገር» በማለት የመጽ ሐፈን ጥያቄዎች ወደኔ መራቸው ።

የሚያናድዱ ጥያቄዎች ነበሩ ። ስለሆነም መልስ ከመስጠት ይልቅ የስድብ ውርጅብኝ ነበር እንደመጣልኝ የማወርደው ፣

ቁጭ ብሎ መተቸት ቀላል ነው ። ግንም ተቀጣጭ ሲተች ይች ላል ። ናቅፋን አሁን መያዝ እንዴት ያቅተናል? ብሎ መጠየቅ አንድ ነገር ነው ። ናቅፋን ሔዶ መያዝ ሌላ ነገር ነው ። የናቅፋን ተራሮች ሔዶ ያየ ማነው? ሔደው የሞከሩት ሞተዋል ወይም ቆስለዋል ። በተደረገው የመጀመሪያ የማጥቃት ርምጃ ናቅፋ ሳይያዝ የቀረው የወገን ጦር ጀግንነት አንሶት ወይም ሰንፎ አይ ደለም ። በሺህ የሚቆጠሩ አብዮታዊ አርበኞች ወንበዴን ሳይ ሆን የማይበገር የተፈጥሮን ምሽግ ሲዐጥጡ ወድቀዋል ፣ ደምተ ዋል ። ናቅፋ ለምን አሁን አልተያዘችም? በማለት የሚቀረቀር ሰው ካለ ፣ ሔዶ ቦታውን ፈግጦ መሞከር አለበት ። ያኔ ነው የአብዮታዊው ሠራዊት ወኔና ጀግንነት ፣ ተጋድሎና መስዋእት ነት ፣ ጥንካሬና ሞራል በውል ሊገባው የሚችለው ። የምን እን ቆቅልሽ! የምን ምስጢር! የናቅፋ ውጊያ የተሰወረ ምስጢር የለውም ። ተፈጥሮ በሰው ወኔ ላይ ስታምጽ ምን ይደረጋል! ሰማይ አይቧጠጥ ወይም ይህ ጀግና ሠራዊት ራሱን ለአልቂት እንዲዳርግ አይደረግ! እኮ ምን? አሁን ያለው አማራጭ አንድ ብቻ ነው ። የጠላትን መውጫና መግቢያ ነጥቦች አንድ በአንድ በቀስታ ፣ ግን በእርግጥ እየዘጉና ቀስ ብለው እየከበቡ ፣ የከበባ ውን ቀለበት እያጠበቡ ፣ እያጠበቡ ሔደው በመጨረሻ ፍልፈሎ ቹን መደበቂያ ጎሬአቸው ውስጥ ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ አጋ ይቶ ማስቀረት ። ሌላ አማራጭ የለም ። ጊዜና ትእግሥትን ይጠ ይቃል ። ግን የናቅፋ መውደቅ እርግጥ ነው ። ጊዜው ሩቅ አይ ደለም ። እስከዚያ ድረስ ኢኮኖሚያችን ይደማ ይሆናል ። አሁንም እየደማ ነው ። ቃዲያ ምን ይሁን ! ያገር ሕልውና ከሌለ ኢኮኖሚ ምንድነው፣! ለማነው? ጦርነትን አልወድም ፣ ያስጠላኛል ። ከሆነ ልኝ ዳግመኛ ሳየው አልፈልግም ። ግን ፣ ጦርነትን በሰው ልጆች ላይ የሚጋብዙ ጥፋተኞች እስካሉ ድረስ መቀጣት ይኖርባቸዋል ። ይቀጣሉም ። አመጽ በአመጽ ብቻ ነው የሚፈታው ። ከናቅፋ ተራሮች ላይ የጀግኖች ደም ይጮሃል!..... አሁን እሰማዋለሁ...... እሰማዋለሁ..... አይሮፕላኗ አሥመራ ደርሳ ባታርፍ ኖሮ ንግግሬን እቀጥል ነበር ።

ጧት ረፋዱ ላይ ነበር አሥመራ የደረስነው ። አየሩ ይወ ብቃል ።

ከአይሮፕላኗ ስንወርድ ፣ «ግን አንድ ነገር ልንገርህ» አለኝ ። «ሱብሎቭ» ።

«ምንድነው?» አልኩት ።

«በሰው ልጅ ላይ ተስፋ አትቁረጥ ። ያለው የመጨረሻ ተስፋ ምናልባት እሱ ብቻ ነው» አለኝ ።

«በሰው ልጅ ላይ ያለኝን እምነት የሚያጠናክርልኝ ነገር ባገኝ ደስ ይለኝ ነበር ። እስካሁን ያየሁት ግን እምነቴን የሚንድ እንጂ የሚያጠና ክርሆና አላገኘሁትም» ብዬው ሔድኩ ።

ገና ቤት ከመድረሴ ለኰሎኔል በትሩ ስልክ ደወልኩ ። ስልኩን ያነሳው ጸሐፊው ነበር ።

«ጓድ ኰሎኔልን ነበር የምፈልገው ። ጸጋዬ ኃይለ ማርያም እባላለሁ ። ለአስቸኳይ ጉዳይ ነው.....»

«ምጽዋ ሔደዋል..........»

ወይ አጋጣሚ! ለብርቱ ጉዳይ በፈለኩት ቁጥር ከከተማ የመጥፋቱ ነገር አስገረመኝ ።

«መቸ?»

«ዛሬ.........»

«መቸ ይመለሳል?

«ዛሬ ማምሻውን....»

«እዚያ የሚገኝበትን ስልክ ልትሰጠኝ ትችላለህ.....»

«አላታዘዝኩም.........»

«እሺ አንተ ደውለህ ልትነግረው ትችላለህ? የሞትና ሽረት ጉዳይ ነው...........»

«ምን ብዬ?»

«ጸጋዬ ኃይለማርያም በጣም ላስቸኳይ ጉዳይ ይፈልግሃል ብለህ ።»

«እሺ እሞክራለሁ ።»

የሞቀ ውሀ ውስጥ ገብቼ ከመነከር ሌላ የሚታየኝ ነገር አልነበረም ። ውሀን የፈጠረ አምላክ! እያልኩ በደስታ ዋኘሁ ። የጦርነትን ኃጢአት ከላዬ ላይ እጥቤ እንደማወጣ ያህል ነበር ሰውነቴን የማሸውና የምፈትገው ። ፊያሜታ ጊላይንም እንደ ቆሻሻ ነገር ከላዬ ላይ እጥቤ አወጣኋት ። ስላታለለችኝ በልቤ ውስጥ ያደረው ጥላቻ ነፍስ ዘርቶ ሲገላበጥ ይሰማኛል ። በዚህ

ዓለም ማንን ማመን ይቻላል? እና ሰው በመሠረቱ ቀና ነው የምን ለውስ እንዴት ነው? እያልኩ አስብ ነበር ። የሱስሎቭ ምክር ሕልዋዋህ አለኝ ። ዛሬ ለመጨረሻ ጊዜ እያታለሁ..... ፎቶግራፏን እሰጣታለሁ..... እና ደህና ሁኝ እላታለሁ ። ከዚያ በኋላ ይህችን ውሻ ዳግመኛ ባይኔ አላያትም .... ብዬ ወሰንኩ ። በሮሚ መምጣ ትም ዕድሌን አመሰገንኩ ። ሁልጊዜም ቢሆን እድለኛ ነበርኩ ። አሁን ሳስበው ሕይወትን ይህን ያህል የማማርርበት ምክንያት የለኝም ፥ ሕይወት ይህን ያህል አላንገላታችኝም ። ሮሚ ልክ በጊዜው በመምጣቷ ደስ አለኝ ። ሕይወት አስባ ስትክስ ደስ ይ ላል ። ሮሚ የት እንዳለች የነገረኝ የለም ። እና ተነስቼ ለረዛን ደወልኩላት ።

«መቸ መጡ!» አለች ረዛን ።

«ካንድ ሰዓት በፊት ። ሥራው እንዴት ነው?»

«ኩሎኔል በትሩ ተሰማ ብዙ ጊዜ እልመጣም ወይ እያሉ ይጠይቁኛል.......»

«ሌላስ?»

«ወይዘሪት ሮማን የሚባሉ ብዙ ጊዜ ይደውላሉ....»

«አድራሻዋን ነግራሻለች?»

«አዎ ፥ ከረን ሆቴል ። ቁጥር 19፥ስልክ ቁጥሩን ይፈልጋሉ?»

«ግድ የለም ።»

ወደ ፊያሚታ ጊላይ ደወልኩ ። ስሜን ስትሰማ ተደናገ ጠች ። አሳቧም ፥ ድምጿም ተሰባበረብኝ ።

«ምነው ጠፋሁሽ?» አልኳት ።

«እደውልልሀለሁ ስል ደወልክልኝ» አለች በሚሰባበር ድምጽ ።

«መምጣቴን እንዴት ዐወቅሽ?»

ዝም አለች ።

«ምን ሆነሻል?»

«ምንም»

«ዛሬ ማታ የት ላግኝሽ?»

ቶሎ መልስ አልሰጠችኝም ። ቆየችና «ናቅፋ እንዴት ነው?» አለችኝ ።

«ምነው? ደህና ነው» አልኳት ።
«አልሆነላችሁም ይባላል.....»
«የጊዜ ጉዳይ ነው ። አንድ ቀን ይሆናል ።»
ካንገት በላይ ሳቅ ሳቀችና ፣ «ይመስልሀል?» አለችኝ ።

«እርግጠኛ ነኝ ። ለምን እንደምትጠሉን አይገባኝም? ቢሆ ንም ፍቅር በመጨረሻ ማሸነፉ አይቀርም ። ምን ጊዜም ቢሆን በጥላቻ የሚመራና በአታላይነት የሚኖር ሰው ወይም ኃይል በመጨረሻ ይወድቃል ። የናቅፋ ተራራዎች እንደደበቁት አይ ቀሩም» አልኳትና ወደ ጥያቄዬ ተመልሼ «ላገኝሽ እፈልጋለሁ ። ጉዳይ አለኝ ። በስንት ሰዓት ላግኝሽ?» ብዬ ጠየኳት ።

«እጮኛህን የት ጥለህ?» አለችኝ ።
«መምጣቷን ሰምተሻል?»

«አዎ ፣ አሥመራ ትንሽ ከተማ ናት ። የምትደብቀው ነገር የላትም» ብላ ፣ አሁንም ካንገት በላይ የሆነ ሳቅ ሳቀችና ፣ «አይ ቻታለሁ ። ቆንጆ ናት አባቴ ይሙት ። ግን ሁለተኛ አታየኝም ። ለምን ታየኛለህ?» አለችኝ ።

እልክ ይሁን ወይም ንዴት ጉሮሮዬን እየተናነቀው ፣ «አን ቺን ለማየት የምፈልግበት ጉዳይ አለኝ» አልኳት ።

ፎቶግራፉን ሰጥቻት ፣ ደህና ሁኚ ብዬ ከእሷ ላንዴና ለመ ጨረሻ ጊዜ ከመለየት ሌላ የምፈልገው ነገር አልነበረኝም ። እንደተጫወተችብኝ እንድትቀር አልፈለኩም ። ባሳቤ ሰው ለመጉዳት አይሆንልኝም ። ከመጣብኝ ግን ሰይጣን ነኝ ። አንዳ ንድ በቅርብ የሚያውቁኝ ሰዎች በዚህ የተነሳ ለዘብተኛ ሠይጣን ይሉኛል ። በዚህ ዓለም ላይ ሁሉ እኩል አታላይና ራሱን ወዳድ እንዳልሆነ ማወቅ አለበት ፣ በሰው ንጹሕ ስሜት እየተጫወተች የምትኖር ፣ ይህችን ውሻ ትምህርት ማስተማር አለብኝ ብዬ ነበር የተነሳሁት ። በስልክ ልነግራት እችል ነበር ። ግን ፣ የኀዳ ቾኝን ያህል ልጎዳት ፈለኩ ። ይሁን እንጂ ፣ ከጥፋቷ የሚማር ልብ ይኖራት ይሆን? አጠራጠረኝ ። ልቤ ናቅፋ ተራራ ባይሆን ኖሮ መቸ እንዲህ ጉድ ትሠራኝ ነበር? ኰሎኔል ታሪኩን አስታወ ስኩት ። መላ ሰውነቴን ዘገነነኝ ። ምን ሊያስተምረኝ ፈልጎ ይሆን ፎቶግራፏን የሰጠኝ ? ብዬ አሰብኩ ። እሱ ሞቷል ፣ አርፍ ዋል ። እኔ እሰቃያለሁ ።

«በኋላ እደውላለሁ» አለችኝ ።

«መቼ?»

«ከአምስት ደቂቃ በኋላ..........»

«ጊዜ የለኝም ። ለምን አሁን አትነግሪኝም?»

«እመኛሁን ለማየት ከቻልክ ሂድ! ከረን ሆቴል ናት» አለች ።

«እሺ ይሁን፤ አምስት ደቂቃ» አልኳት ።

ምን ለማድረግ እንደፈለገች ባይገባኝም ቅሉ አምስት ደቂቃ ጠበኳት ። እውነትም ከአምስት ደቂቃ በኋላ መልሳ ደወለችልኝ ።

«አንድ ሰዓት ላይ ኒያላ አካባቢ ጠብቀኝ» አለችኝ ።

ወደ ከረን ሆቴል ከመሔዴ በፊት በቪያ ፓራዲዞ አድርጌ በፓራዲዞ ቡና ቤት በኩል አለፍኩ ። ቡና ቤቷ እዚያው ነበረች ፣ የትም አልሔደችም። ኩሉኔል በትሩን በማጣቴ ልቤ ተንጠለጠለ። ወደ ከረን ሆቴል በቀጥታ ሔድኩ ። ሻለቃ ተክላይ ዘድንግል ቡና ቤቱ ውስጥ ያንዣብብ ነበር ። ከላይ እስከ ታች ባለመስመር ጥቁር ልብስ ለብሶ ሽክ ብሎአል ።

«ግብዣ አለብህ እንዴ?» አልኩት አለባበሱን እያደነቅሁ ።

ባናውቀው ነው እንጂ ሕይወት ሁልጊዜ እንደጋበዘችን ነው» አለኝ ።

«እዚህ ምን የሚታደን ነገር አገኘህ?»

«ማ! ኮሚ ቤላ!» ብሎ ጣቶቹን ሳመና ፣ ከአዲስ አበባ በቅርብ ቀን የመጣች ጽጌረዳ የምትመስል ፣ ቆንጆ ልድ ቁጥር 19 መኝታ ክፍል የምትገኝ መሆኗን ነገረኝ ።

«እውነት?» አልኩት ።

«መኝታ ቤቷ ውስጥ ተቆልፋ ምን እንደምትሠራ አላውቅም ግን በእውነት ኃጢአተኛ ናት» አለኝ ።

«ለምን?»

«ያንን የመሰለ ውበት መደበቅ ኃጢአት ነው» ብሎ ፣ ክራቫቱን አስተካከለና ፣ «አሊቃዬ በጣም ይፈልግህ ነበር» ሲል ነገረኝ ።

«ከኔ ምን ይፈልጋል?»

«አላውቅም ። ግን ይፈልግሀል ....»

«ሥራ እንዴት ነው?» ብዬ ጠየኩት ።

የገቢ ሊለኝ ፈልጎ ነበር ። ሮሚን ለማየት ቸኩዬ ነበርና ግብዣውን እምቢ አልኩት ። ወደ አንድ ጥግ ጐተተኝና ድምጹን ዝቅ አድርጎ ፤ «ብትጠነቀቅ ጥሩ ነው» አለኝ ።

«ምነው?»

«ለግድያ እንደምትፈለግ ደርሰንበታል........»

«ለምን? ማነው እኔን ለመግደል የሚፈልገው?»

ቀስ ብሎ ማፍ ማፉን ነገረኝ ። ኦሮማይ የሚባል የወንበዴዎቹ ኅቡዕ ድርጅት ተቋቁሟል ። የኦሮማይ ዓላማ ፤ የወንበዴዎችን የመጨረሻ ምሽግ ለመደምሰስ የሚደረገውን ንቅናቄ መግታት ፤ የወገን ጦር ባለበት ቦታ ሁሉ ድንገተኛ ወረራ በመክፈት ማበላጨት ፤ የጦሩን የስንቅና የትጥቅ መንገዶችን መዝጋትና እንዳመቸ አደጋ መጣል ፤ መገናኛዎችን መቁረጥና መጥለፍ ፤ እንደዚሁም አጥፍቶ የሚጠፋ ጓድ በማሰማራት በሰውና በንብረቶች ላይ ጉዳት ማድረስ ሲሆን ፤ በሌላ በኩል ደግሞ የክፍለ ሀገሩን ሕዝብ ከፍተኛ ውዥንብር ላይ መጣል እንደሆነ ከነገረኝ በኋላ ፤ «እንዳልኩት አንተ አንዱ ኢላማቸው ስለሆንክ መጠንቀቅ አለብህ ። ይህን ሁሉ ለማወቅ ችለናል ። አሁን ያቃተን ነገር ቢኖር «ሴላቸውን» ማግኘት ነው ። በተጠጋን ቁጥር ፍንጩን ያጠፉብናል ። ሰዎች ድንገት ሞተው ይገኛሉ ፤ ወይም ደርሰንባቸው ስንል ራሳቸውን ያጠፋሉ ። በውስጥ የዘረጉትን መረብ ካልበጣጠስነው ፤ በጦር ሜዳ የምናካሂደው ፍልሚያ ሊሰምር አይችልም ። የሴላቸው መረጃ የለም» አለኝ ።

«ሴላቸውን ማግኘት አሁን ቀላል ላይሆን አይቀርም» አልኩት ።

«እንዴት?

«በተአምር» አልኩት ። ልነግረው አልፈለኩም ።

«ሴላቸው» ያለበትን ቦታ የሚጠቁመን ሰው ብናገኝ ሚሊዮን ብር እንከፍለዋለን ። ኦሮማይ ብቻ አይምሰልህ ። ቢሮክራሲ

የሚባል አካል እንዳላቸውም እናውቃለን ። ችግሩ ፣ ማን? የት? የሚለው ጥያቄ ነው» አለኝ ።

«ሥዕላይ አለ ወይ? » ብዬ ጠየኩት ።

«አለ ። እሱን መከተል ጥላ እንደማባረር ነው» አለኝ ።

«ፓራዲዞ ቡና ቤት ደህና ነው?»

«ለምን ጠየከኝ?»

«ጥሩ ቡና አምሮኝ ነው»

«ወስጄ ልጋብዝህ.........»

«አመሰግናለሁ ። ሁሉም ነገር ሠላም ነዋ? » አልኩት ።

«አትስጋ ። ከተማዋ በቁጥጥራችን ሥር ናት ። ወደ ግባችን እየተቃረብን ነው ። መቼ? የት? አላውቅም ። ብቻ አንድ ነገር ከቅርብ ይሸተኛል» አለኝ ።

«ኰሎኔል በትሩ ከምጽዋ እንደተመለስ ሚሊዮን ብር አዘጋጅተህ ጠብቀኝ በለው ። እመጣለሁ ። አሁን 19 ቁጥር የምትጠብቀኝ ልጅ አለች ። ቸኩያለሁ» አልኩት ።

በሁለቱም ጉዳዮች አሳመንኝም። የምቀልድ ነበር የመሰለው። እዚያው ትቼው ወደ ፎቅ ወጣሁ ። ሮማን ድምጼን ባትሰማ ኖሮ በሩን አትከፍትም ነበር ። በናፍቆት ከተላሳምን በኋላ ፣ «እከፍልሽ ውስጥ ተዘግተሽ ምን ታደርጊያለሽ?» አልኳት

«ሆ! ምን ዓይነት አገር ነው ልጄ!» አለች ።

«ምንው?»

«ወንዱ በመንገድ እያስኬድም ። በዓይናቸው ቀሚሴን ሲያወልቁ ይታየኛል » ብላ ፣ በናፍቆት ዓይን ስትመለከተኝ ከቆየች በኋላ ፣ «ከስተሀል ፣ ጠቁረሀል» አለችኝ ።

«ልክ ነሽ ፣ እረፍት ላይ አልነበርኩም» አልኳት ።

«ሺ ስማንያ ኪሎ ሜትር አብሮሬ ያዝኩህ አይደለም?» አለችና ቀጥላ ፣ «መቼ ነው ይህ ዘመቻ የሚያልቀው?» ብላ ጠየቀችኝ ።

«እንጃ ፣ በእውነት አላውቅም ።...»

«ማጣ ነው እቴ ። በኔ ላይ የመጣ ፍርጃ ሳይሆን አይቀርም» አለች ።

ከሆቴሉ ወጥታ እኔ ካለሁበት ቤት ውስጥ እንድታርፍ አግባባኋትና ለመሔድ ተነሳን ። የሆቴሉን ሂሣብ ለመክፈል ስንሔድ ተክላይ ዘድንግልን አየሁት ። ሮሚን ወስጄ ፥ «ተክላይ ይባላል ። ጓደኛዬ ነው ። ሮማን እጮኛዬ ናት» በማለት አስተዋወቅኋቸው ።

ሮሚ ሲታየው ደስ አላላትም ። እሷ ዞር ስትል የሌባ ጣቱን ቀስሮ የቀልድ ዛቻ ዛተብኝ ። መኪና ውስጥ ከገባን በኋላ ፥ «ምን ጓደኛዬ ነው ትላለህ? አላስገባ ፥ አላስወጣ እያለ እንዲህ መከራዬን ሲያበላኝ ነው የከረመው» አለች ።

«ተይው ። ደህና ልጅ ነው ። ቢመኝስ ምናለበት? ውብ ነሽ ። እሱም ሸጋ ነው ። ለከፋት ብሎ አይደለም ። ሕይወትንና ሴቶችን ይወዳል ። ምናለበት?» በማለት አጽናናኋት ።

«ገነት ውስጥ አይደለም እንዴ ያረፋችሁት?» በማለት ግቢውንና ቤቱን አደነቀች ። ግቢው በልዩ ልዩ አበባዎችና ሐረጎች ፥ ጥዶችና ዘምባባዎች የጌጠና የተዋበ ነበር ። ክፍሎቹም በጣም ያማሩና ምቾት ያላቸው ነበሩ ። ዘመቻ እንዲህ ከሆነ መቆየቱ ምን ይከፋል?» አለችና ሻንጣዋን ሳትፈታ መኝታ ቤቱን ማስተካከል ጀመረች ። የተዝረከረከ ነገር ማየት አትወድም ። ልብሶቼም ፥ ጫማዎቼም ፥ እግር ሹራቦቼም በየቦታው ተጥለው ይታያሉ ።

አንድ የቴፕ ክር አንስታ ስትመለከት አየኋት ። ቴፕ ክሩን መሬት እንደጣልኩት እዚያው እረስቼው ነበር ። ምንም ለማድረግ አልቻልኩም ። አሁን ነገሩ ዘግይቷል ። ከጁዋ አልቀ ማው ነገር! ራሴን ረገምኩት ። ፈያሜታ ጊላይ የሰጠችኝ ክር ነበር ። ስሟ ተጽፎበታል ። የሮማን ፊት በቁጣ ሲቀላ አየሁት ። ምን ለማለት ወይም ምን ለማድረግ እችላለሁ? ዝም ብዬ ቆሜ ቀረሁ ። ሬዲዮ ቴፑን አስነስታ ዘፈኑን ማዳመጥ ጀመረች...... ግጥሙን በቃሌ አወጣዋለሁ ። የኩኩ ዘፈን ነበር ። ምናልባት መቶ ጊዜ ሰምቼው ይሆናል ።

«ከሰው የተለየህ ፥ እኔ ምን አውቃለሁ?
እኔ ምን አውቃለሁ

ሳይህ ደስ ይለኛል ስላንተ አስባለሁ
ስላንተ አስባለሁ
አመመኝ ደከመኝ አጣሁ መድኃኒት
ፍቅርህ አስጨነቀኝ እንደ ልብ ውጋት
መውደዴ ከሆነ እኔ አንተን ማየቱ
ልቤ ከተሰማው የፍቅርህ ግለቱ
ገረመኝ እራሴን ሳየው ሁኔታዬን
አንተም እንደኔው ነህ ፣ ወይ እኔ ብቻዬን?
ወዳንተ እያደላ እምቢ አለኝ ተው ብለው
ነጋ ጠባ አንተን ነው የሚያስላስለው
ልቤ ተቀልፎ ያስባል ለብቻው
ለምወደው ልጅ ግን ያውና መክፈቻው......

ከሩ ላይ ሌላ ዘፈን አልነበረም ። «ጥሩ የፍቅር ዘፈን ነው» አለች ።

ጠጉሬን አከኬ ዝም አልኩ ። ሮማን ተናዳ ጉንጮቿ ሲቀሉ የፈካ ጽጌረዳ አበባ ትመስላለች ።

«ፊያሜታ ጊላይ ማን ናት?» አለች ።

ምን መልስ እንደምሰጣት እጥቼ አሁንም ዝም ብዬ ቀረሁ ። ሻንጣዋን ይዛ ብድግ አለች ።

«የት ልትሔጂ ነው?» ብዬ ሻንጣውን ያዝኩባት ።

«የኔ ወንድም ተወኝ ልሒድበት..........»

«የሆነውን ሁሉ አስረዳሻለሁ ። ዕድል ስጪኝ ፣ እባክሽ» በማለት ልመና ገባሁ ።

«ምንም የምታስረዳኝ ነገር የለም ። ተወኝ!» አለች ።

«እባክሽ ሮሚ ስሚኝ..........»

«ይህንኑ ነበር የፈራሁት..........»

«ምን?»

«አንተ የደረስክበት ቦታ ሁሉ ቤትህ ነው ። በደረስክበት ትለምዳለህ ። መጥኔ እቴ ። ግን አንተ ምን ታደርግ? እኔ ነኝ ቅሌታሟ ። በራሴ ነው የማዝነው ። ባንተ አይደለም......»

«ያለፈው አልፎአል ። አልሰማ አልሺኝ እንጂ አሁን እነግርሽ ነበር ። ልጅቷ ወስላታ ነች ። አዝናለሁ ። እባክሽን ሮሚ ፣

ይቅርታ አድርጊልኝ ። ልለምንሽ ። አትሒጅ» በማለት ለመ ንኳት ሁሉንም ነገር እዚያው ልናዘዝላት ፈልጌ ነበር ።

ልመናዬን አልሰማችም ። «ተወኝ ነው የምልህ! እለዚያ ውርደት ይከተላል! » ብላ የባሰውኑ አፈጠጠችብኝ ።

ግራ ገብቶኝ ራሴን ይገፔ ቆምኩ ። የማደርገው ነገር ጠፋኝ ። ንዴት ጉሮሮዬን አነቀኝ ። ከዚህ በላይ መለማመጥ ደግሞ አልሆ ነልኝም ፣ አይሆንልኝም ። ሴቶች አለ በቂ ምክንያት ሲነጫ ነጩብኝና አልሰማ ሲሉኝ ቶሎ ግልፍ ይለኛል ። ከዚያ በኋላ መለማመጥ ፈጽሞ አይሆንልኝም ። ሴቶች በመሠረቱ የሚለማመ ጣቸውን ወንድ ይወዳሉ መሰለኝ ፤ ዝም ብዬ ስተዋቸው ብዙ ሴቶች ፣ እሱ እረመኔ ነው ፣ ጨካኝ ነው የሚል ስም አውጥተው ልኛል ። እንኳን በድለው ይቅርና ሴት በድላም ብትሆን መካስ ትወዳለች ። እኔ ግን እንዲህ አይደለሁም ። ከሴት ጋር እልከ መጋባትም አልወድም ። የማታዳምጠኝ ከሆነ ጥያት መሔድ ብቻ ነው የማውቀው ። አዎ ፣ ሮማንን በድያት ይሆናል ፣ ግን ለምን አታዳምጠኝም! ለምን አይገባትም!

«ከፈለግሽ ልትሔጂ ትችያለሽ!» ብዬ መንገዱን ለቀቅሁላት።

ሻንጣዋን እንጠልጥላ ወጣች ። ግድግዳውን በቡጢ አልኩ ትና ተከትያት ወጣሁ ።

«እሺ ፣ መሔዱንስ ሒጂ ። የት ነው የምትሔጂው? ላድር ስሽ» አልኳት ።

«አልፈልግም ራሴ እሄዳለሁ..........»

«አባክሽ ሮሚ ፣ አሁን ባታስቸግሪኝ ምናለበት?»

«እኔ የማስቸግር ሴት አይደለሁም ። ታክሲ ሞልቷል ። አትቸገር» ብላ መንገዱን ቀጠለች ።

በሠላም ተውኳት ። ሜዳ ላይ ግብ ግብ ልገጥማት አልችልም። በሠላም እንድትሔድ ከመተው ሌላ ምን ማድረግ እችላለሁ? እንደ እሳት እየነደድኩ ቆሜ ቀረሁ ። ባንድ ፊት ሮማን እንዲህ ጨክና አውላላ ሜዳ ላይ ጥላኝ ትሔዳለች ብዬ በልቤ አላመን ኩም ። ተከትያት እንዳልሔድም እልከ ያዘኝ ። ሰው የሚጣላ በትና የሚለያይበት ጥቃቅን ምክንያቶች አናደዱኝ ። አዘንኩኝ ። ሰው ቢደማመጥ አሁን ምናለበት? ከስንቱ ስቃይና ስጋት ራሳች ንን ከደን ነበር!......... እና ፊያሜታ ጊላይን ከልቤ ረገምኳት ።

ሞኝ በመሆኔም ራሴን ጠላሁት ። ለመጮህም ሆነ እንባ አውጥቼ ለማልቀስ አልቻልኩም ። መፈንዳትም አልሆነልኝም ። እንዲህ ሲኮን ምን ይሰማል፤ እንደተጠመደ የጊዜ ቦምብ ትር ፥ ትር ሲሉ ከመዋል ሌላ ምን ይደረጋል፤ ልትፈነዳ ትፈልጋለህ ፥ ግን አት ፈነዳም ። ንዴቴንና ቁጭቴን ፊያሜታ ጊላይ ላይ ለመወጣት ፈልጌ ነበር ። ሔጄ እሷ ላይ ከመፈንዳት ሌላ ምኞትና አሳብ አል ነበረኝም ። ኩሉኔል በትሩ ቢሮ አሥሬ ይሆናል ስልክ የደወልኩ ት ። ከምጽዋ አልተመለሰም ። ያገኘሁትን መረጃ ልነግረው አሁን በቸኮልኩበት ጊዜ እሱን በማጣቴ ነደደኝ ። ከመረጃው ጋር የም ሞት ወይም የምፈነዳም መሰሎ ተሰማኝ ። የተረገመ እድል! እንደምንም መሸልኝ ። እንደዚያን ቀን ጊዜ ረዝሞብኝ አያው ቅም ።

ኒያላ ሆቴል አካባቢ ፊያሜታን መጠበቅ ጀመርኩ ። አንድ ሰዓት ሆነ ። ቀጠሮ አክባሪ ነበረች ። ግን በቀጠረችኝ ሰዓት አልመጣችም ። ደቂቃዎች አለፉ ። ደቂቃዎች መጡ ። ሴቶችን አምስት ደቂቃ መጠበቅ ግዴታ ነው ፥ ይገባል ። አሥር ደቂቃ መስጠት ጨዋነት ነው ። ከዚያ በላይ መቆየት ግን ሞኝነት ነው የሚል መርሆ ቢኖረኝም እንደሞኝ መንገድ መንገዱን እያየሁ ጠበቅኋት ። አንድ ሰዓት ከሐያ ደቂቃ ሆነ ፊያሜታ ባገሩም የለችም ። አሁንም ተስፋ አልቆረጥኩም ። በተጨማሪ አሥር ደቂቃ ያህል ጠበኳት ። አሁንም አልመጣችም ። ይቺ ውሻ ነቅታ ብኝ ይሆናል የጠፋችው ፥ ቆይ ግድ የለም በማለት እየዛትኩና እየተናደድኩ ሮማንን ፍለጋ ወደ ከረን ሆቴል ሔድኩ ። ከሮሚ ጋር ለመታረቅ የመጨረሻ ሙከራ ለማድረግ ፈልጌ ነበር ፥ መቸም ጊዜ የማይለውጠው ነገር የለም በማለት አንዳችን የግድ የልብ ኩራታችንን ውጠን ካልተሰበርን ፍቅራችን ይበጠሳል ። ለፍቅር ማጎንበስ ያስፈልጋል ። እኔና ሮማን ስንጣላ የመጀመሪያ ጊዜአችን አይደለም ። አንድ ጊዜ ተጣልተን የተኳረፍንበት ሁ ኔታ ከሁሉም ትዝ ይለኛል ። ጠጉር ሠሪ ቤት ወስጃት ነበር ። በተ ባባልነው ሰዓት ተመልሼ ልወስዳት አልቻልኩም ። በጣም ዘገየሁባት ። አጣዳፊ ሥራ ነበረኝ ፥ ወንድ ልጅ ብዙውን ጊዜ የራሱ ጊዜ የለውም ። ልወስዳት ስመጣ አኩረፈችኝ ። አንድ ግብዣ ላይ መገኘት ነበረብን ። መኪናዬ ላይ አልወጣም አለች ። ብላት ፥ ብሠራት አሻፈረኝ ብላ ቀረች ። «ታዲያ ለዚህ ከሆነ መ ጀመሪያውኑ እስካሁን ለምን ጠበቅሺኝ?» አልኳት ።

«እንጃልህ!» ብላ ታክሲ ይዛ ጭልጥ አለች ። በጣም ስላና ደደችኝ ለሣምንት ያህል ጠፋሁባት ። የትግል ሣምንት ነበር ። ከልቤ ጋር ስሟገት ጥርሴን ነክሼ ሣምንቱን አሳለፍኩት ። ቅዳሜ ማታ ስልክ ደወለችልኝ ። ያለችኝ ሁሉ ትዝ ይለኛል...... «አንተ ኩራተኛ አሰህ? ዛሬ ከቤት ባጣህ ኖሮ ዳግመኛ አልደውልም ነበር ። ጨካኝ ። መጥፎ ጨካኝ ነህ......እሺ እኔስ ካንተ መኪና ላይ አልወጣም ብዬ ታክሲ ይዤ ልሒድ ። ይገባኛል ። አንተ ተከትለኸኝ እንዳትመጣ ያደረገህ ነገር ምንድነው? ቤቴን ታውቀዋለህ ። ኩራት ፣ ንቀት ፣ እብሪት ነው ያስቀረህ አይደለም? ስለ ሴት ምንም ነገር አይገባህም ። የሴት አያያዝ አታውቅም ። ፍቅር ምን እንደሆነ አይገባህም ። በእውነት የምትገርምና የምታሳዝን ፍጡር ነህ......»

ተመሳሳይ የሆነ ጥፋት በመድገሜ ራሴን ታዘብኩት ። ልሒድ ብላ በተነሳችበት ጊዜ በግድ ይዤ ማስቀረት ነበረብኝ። ዝም ብዬ መልቀቅ አልነበረብኝም ። ያውም በማታውቀውና አስታራቂ በሌለበት አገር ።

ሮማን ከረን ሆቴል አልነበረችም ። ወደዚያ እንዳልተመለሰች ተነገረኝ ። የት ገብታ ይሆን? በማለት ኒያላና እምባሦይራ ሔጄ ጠየኩ ። ሁለቱም ቦታ አልነበረችም ። ሌሎች ሁለት ሆቴል ቤቶች ሞከርኩ ። የትም አልነበረችም ። ሌላ የማደርገው ነገር አልነበረኝም ። ተስፋ አልቆረጥኩም፣ ምናልባት ወደ ቤት ተመልሳ ይሆናል በማለት ወደ ቤቴ አመራሁ ።

ግቢውን ከሚጠብቁት ወታደሮች አንዱ በኢንቬሎፕ የታሸገ ወፍራም ደብዳቤ በሩ ላይ ሰጠኝ ። ስምና አድራሻ አልተጻፈበትም ። የሮማን ደብዳቤ መሰለኝ ይዤ ወደ መኝታ ቤቴ ገባሁ ። የፊያሜታ ጊላይ ደብዳቤ ነበር ። ወረቀቱ ወጥ ወጥ ይሸታል ። ገረመኝ ። ፊያሜታ የነካችው ነገር ቀርቶ ያለፈች በትም መንገድ ሽቶ ሽቶ ነበር የሚሸተው ።

«ጸጋዬ ፣ ይህ የመጨረሻ ቃሌ ነው ። የተገናኘንበትን ቀን እረግመዋለሁ ። ቀይ ኮከብ ነው ጉድ የሠራኝ አባቴ ይሙት ። ቀይ ኮከብ አንተን ባያመጣብኝ ኖሮ ጣጣ ውስጥ አልገባም ነበር ። እኔ የተፈጠርኩት ለደስታ ነው ብዬህ የለም? ቀይ ኮከብ አንተን

ባያመጣብኝ ኖሮ ደስ ካለኝ ወንድ ጋር እየገባሁና እየወጣሁ በደ ስታ እኖር ነበር ። አሁን ግን ደስታ የለኝም ። ደስታን አጥቼ ዋለሁ ። ሕይወት ስቃይ ሆናብኛለች ፤ ዕድሜ ላንቴ ። ስካርኛ ነህ አባቴ ይሙት ።

«አሁን ሳስበው አንተን ከማወቁ በፊት ያሳለፍኩትም ሕይ ወት የደስታ ጊዜ ነበር ለማለት አልችልም ። የምወደውና የሚ ወደኝን ልጅ ስፈልግ ነበር የኖርኩት ። እንዳጋጣሚ አንቴን አገ ኘሁህ ፤ ያለ ዕድል ሆኖ አጣሁህ ፤ ወይም ላጣህ ነው ።

«ለምን ወደድኩህ? የሚያከብረኝ ፤ የሚግባባኝና የሚወደኝ ወንድ ስፈልግ ኖሬአለሁ ። አንተ ሦስቱንም ታሟላስህ ። የራስ ክን ደስታ ብቻ በማሰብ ወደ መኝታ የምትጎትተኝ ሆነህ አላገኝ ሁህም፤ እንደሌሎቹ የመሐል አገር ወንዶች የቁሪስት ጠባይ የለህ ም ። ወደድኩሽ ፤ ሞትኩልሽ ሲሉ ከርመው በመጨረሻ መሔጃ ቸው ሲቃረብ ይከዱሀል ። አባቴ ይሙት ባለጌ ናቸው ። አይገር ምም ። ድሮውንም ከቱሪስት ምን ይጠበቃል ። አንተ ግን እንደሱ አይደለህም ። ስለሆነም ፤ ካንተ ጋር ስሆን መላ ሰውነቴ ይዝናና ናል ። ነፍሴ በደስታ ባሕር ውስጥ ትዋኛለች ። የምደብቅህ ወይም የምቆጥብብህ ነገር የለኝም ። ካንተ ጋር ስሆን ሰውነቴን እረሳዋለሁ ። ይሉኝታ የለኝም ። እፍረት አይሰማኝም ። እወድ ሀለሁ ። ጠረንህ ጠረኔ ሆኗል ። ሰውነቴ ሰውነትህ ። ከሚወዱት ሰው ጋር ፤ ከሚግባቡት ሰው ጋር አንዲት ደቂቃም ብትሆን ማሳለፉ ዓቤት ደስ ሲል! ያለ ፍቅር አንድጣራ ስር አብሮ መኖር ’ኮ ቁም ነገር የለውም ። ግን አንተም ብትቆይ ያው የቱሪስት ጠባይ ሳታሳየኝ አትቀርም ነበር ። ይሆን ከማየቴ በፊት መሞቴ ደስ ይለኛል ። እንዴት አዝን ነበር? አባቴ ይሙት ።

«የሚያሳዝነው የሚወዱትን ፤ ሲፈልጉት የኖሩትን ሰው አግኝቶ ማጣት ነው ። አጣሁህ ። ምነው ባላወቅሁህ? ለደስታ ነው የተፈጠርኩት ብዬ አስብ ነበር ። ግን አይደለም ። ለመከራ የተፈጠርኩ መሆኔ ገብቶኛል ፤ ዕድሜ ላንቴ ። አንተ ከእጮኛህ ጋር ተደሰት ። መጥታልህ የለም? እንኳን ደስ ያለህ ። እስቲ ባባትህ ንገረኝ ፤ እንደኔ ትሆንልሀለች? እንደኔ ትወድሀለች? ከኔ የበለጠ አንቴ ላይ ምን መብት አላት? የተለዋወጣችሁት ቀለበት ነው ቁም ነገሩ? ባታውቀው ነው እንጂ እኔ ሕይወቴን ልለውጥልህ ነው ። ደደብ ። አባቴ ይሙት ደደብ ነህ ። ግን

ለምንድነው? ምን ዓይነት ሴት ነኝ? እስቲ ንገረኝ! ግን ልትነግረኝ አትችልም ። ከእንግዲህ አታየኝም ፤ በሕይወት አታገኘኝም ።

«ጸጋዬ ፤ ስለኔ ሁሉን ነገር አጫውቼሀለሁ ። ላንተ ግልጽ እንደሆንኩ ለማንም ሆኜ አላውቅም ። አንድ ነገር ብቻ አልነገርኩህም ። ለምን ሳልነግርህ እንደቀረሁ ምክንያቱ አይገባኝም ። ከዛሬ ነገ እነግረዋለሁ እያልኩ አስብ ነበር ። ሳልነግርህ የቀረሁት ምናልባት አጣዋለሁ በማለት ይሆናል ። አትፍረድብኝ ። የወደደ ሰው እውር ነው ። አሁን ልንገርህ ።

«ከኩሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ጋር ሰባት ዓመት አብረን ወጥተናል ። አከብረዋለሁ ፤ ያከብረኛል ። ደግ ነው ። የዋለልኝ ውለታ ብዙ ነው፣ ግን ይሉኝታና አክብሮት ብቻቸውን ለፍቅር መሠረት ሊሆኑ አይችሉም ። የሚያስታውሰኝና የሚጠራኝ በፈለገኝ ጊዜ ብቻ ነበር ። ሌላ ጊዜ ትዝ የምለው አይመስለኝም ። በሕይወቱ ውስጥ አልነበርኩም ። እሱም በሕይወቴ ውስጥ አልነበረም ። እና አንተን መውደዴ ኃጢአት ይሆንብኛል? የፈለኩትን ለመውደድ መብት የለኝም ወይ? ከሰው የተፈጠርኩ አይደለሁም ወይ? የፈለኩትን ለመውደድ መብት አለኝ ። የሠራሁት ኃጢአት የለም ። ባል ወይም እጮኛ የለኝም ። ያልነገርኩህ ትቀናለህ ብዬ አይደለም ። ጦር ሜዳ ከሚዋጋ ሰው ወዳጅ ጋር እንዴት እወጣለሁ? የምትል ስለመሰለኝ ነው ። ስለወደድኩህ በዚህ ምክንያት ላጣህ አልፈለኩም ። ይህን እንዴት ለማወቅ ቻልሽ? ትለኝ ይሆናል ። ተሰማኝ ። አብዛኛውን የሴት እውቀት የሚመነጨው ከስሜት ነው ። እውቀቷ ቀጥተኛ ነው ። አትፍረድብኝ እሺ? ደደብ ።

«እኔ ያለ ፍቅር የማውቀው ነገር የለኝም ። ወንዶችን ፍቅር ማሲያዝ ደስ ይለኛል ። ወንዶችን ፍቅር ማስያዝ ቀላል ነው ። እንዴት መሰለህ? መጀመሪያ ሳገኘው ልክ ስፈልገው የኖርኩት ሰው እስመስዬ የልብ ልብ እሰጠዋለሁ ። ግልጽ እሆንለታለሁ ። ፍቅር አሳየዋለሁ፣ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ለጥቂት ሣምንታት አልለየውም ። ሳላየው ውዬ አላድርም ። ሌላ ሴት እንዲያይ ወይም አሳብ እንዲኖረው ጊዜ አልሰጠውም ። እንዲለምደኝ አደርገዋለሁ ፤ ደሙ ውስጥ እገባለሁ ። ወንድ ሞኝ ነው ፤ ውሻ ነው ። ቶሎ

ይለምዳል ። የለመደኝና ደሙ ውስጥ የገባሁ መሆኔን ካወቅሁ በኋላ ገሸሽ ሳደርገው እጀምራለሁ ፤ ዛሬ አይቀርቸኝም ፤ ነገም አይ ሆንልኝም ማለት እመጣለሁ ፤ ካመረረ እሔድለታለሁ ። ብሔድ ለትም የመንፈስ እረፍት አልሰጠውም ። በፊት የማውቃቸውን ወዳጆቼን ስም እየጠራሁና ዝናቸውንና ደግነታቸውን ፤ ኃይላቸ ውንና ወንድነታቸውን እያነሳሁ አስቀናዋለሁ ። ከእንግዲህ የፍ ቅርና የቅናት እሳት ተማረ ማለት ነው ። አንተንም እንዲህ ሳደርግህ ጀምሬ ነበር ። ግን አሳዘንከኝ ። ለምን እንደሆነ እንጃ ልማወትብህ አልቻልኩም ። አታሳይ ስላልሆንክ ላታልልህ አልፈለኩም ። የልማድና የቅናት እሳት በሚማርበት ጊዜ ልዩ ልዩ ወዳጆች የተለያየ ርምጃ ይወስዳሉ ። አንዳንድ ወንዶች እልክ ይገቡና ጧት ማታ ዱላ ይጀምራሉ ። የባሰባቸውም ይገድ ላሉ ። ሚስቴን ፈትቼ ካላገባሁሽ ሞቼ እገኛለሁ የሚሉም ይገ ኛሉ ። ታውረዋል በቃ ። በሆዴ እስቃለሁ ። ጅልነታቸው ያስ ቀኛል ። እታዘባቸዋለሁ ፤ እንቃቸዋለሁ ። እስቲ ባባትህ እየው ፤ ስንት ዘመን ትዳር ይዞ የኖረ ፤ ልጆች ያለው ሰው ፤ ድንገት እዚህ ለሥራ መጥቶ አገባሻለሁ ፤ ጠብቂኝ ፤ አትለይኝ ሲልህ ምን ትለዋለህ? ውሸቱን ነው ፤ የሚፈልገው የለመደውን ሰውነ ቴን ብቻ ነው ። እስካለ ድረስ ሌላ ወንድ እንዲነካበት ስለማይ ፈልግ ብቻ ነው ፤ ቅናት ስለሚያሳርረው ብቻ ነው ። እባቴ ይሙት ፤ ወንዶች ስትባሉ በመሠረቱ ከአውሬ አትሻሉም ። ሴቶችን ውሻ ትላላችሁ እንጂ ከወንዶች የባሰ ውሻ የለም ።

«ሌሎች ወንዶች ደግሞ ቅናት ይዟቸው እልክ ሲገቡ ያለ የሌለ ገንዘባቸውን በላዬ ላይ ማፍሰስ ይጀምራሉ ። ጧት ማታ ፤ ዘወትር ግብዣውና ስጦታው ይጎርፋል ። በቀን እስከ መቶ ብር መመንዘር ይመጣል ። ከየት ነው ይህን ሁሉ ገንዘብ የሚያመ ጡት? እዚህ አገር የሚመጡት አብዛኞዎቹ ወንዶች ግፋ ቢል ደመወዛቸው ከስምንት መቶ እና ወይም ከሺህ ብር አይበልጥም ። በዚያ ላይ ሚስት ፤ ልጆች አሏቸው ። እንድም ፤ ሚስቶቻቸውንና ልጆቻቸውን እያስራቡና እያስጠሙ ፤ ቤታቸውን እያራቆቱና ልጆቻቸውን ካላማማ እያስቀሩ መሆን አለበት ። እየተበደሩና እየተለቀቁ መሆን አለበት።ይህ አልበቃ ሲል ምን ይከናል? ጉቦ መብላት ፤ ማጭበርበርና በሥልጣን ተጠቅሞ መበዝበዝ ይመ ጣል ። እንዲህ ዓይነት ወንዶች በመሠረቱ ያልሆኑትን ሆነው መታየት የሚፈልጉ ጉረኞች ናቸው ። በየምሽቱ መቶ ብር በመ

ምዘዝ ፣ ውስኪ እንደ ውሀ በመጠጣትና በመጋበዝ ፡ ስጦታ በማዥጎድጎድ የሴትን ልብ ለመማረክ የሚጥሩ ርካሾች ስለሆኑ በሆዴ እስቅባቸዋለሁ ፣ በልቤ እንቃቸዋለሁ ። ግን እንዲህ ዓይነቱ ወንዶች ይሻሉኛል ። ከተደሰትኩ ምን ቸገረኝ? የምፈልገውም ይህንኑ ነው ። አሁን ባባትህ ስታስበው እንዲህ የማጌጠውና የምሽቀረቀረው በማገኛት ደመወዜ መሰለህ? የማገኛት ደመወዝ ለሽቶም አትበቃኝም ።

«እኔ የምጠላው የሚደባደቡትን ወንዶች ነው ። አንዳንድ ወንዶች ከአህያ ፍቅር ሌላ አያውቁም ። ፍቅር በግድ ይሆናል? አይሆንም ። ሴት ደብድበህና አድምተህ ፣ ደም አስተፍተህ በግድ ብትተኛት ኃጢአትም ወንጀልም ነው ፣ ሴትን ልጅ ያለውዴታዋ በግድ ፣ በጉልበት መድፈርና ጧት ማታ «ዶሮ ጠባቂ አድርጌ ባላስቀርሽ እኔ ወንድ አይደለሁም» እያሉ ማስፈራራት በርግጥ ወንጀል ነው ። ይህን ስለምፈራ ነው ባለሥልጣኖችን የምመርጠው ። አንድ ሰው ባለሥልጣን ከሆነ ክብሩን ስለሚጠብቅ ከነውር ሥራ ይቆጠባል ። አይደባደብም ፣ ሌሊት ሰክሮ መጥቶ ቤት ሰብሮ ልግባ አይልም ፣ ወይም በየመንገዱ በመኪና እያሳደደ ነይ ውረጂ በማለት አምባጓሮ አይፈጥርም የሚል ግምት ነበረኝ ። አሁን አሳቤን ለውጫለሁ ። አንድ ባለሥልጣን ነው አሳቤን ያስለወጠኝ ። በጠፋሁበት ቁጥር ቤቴ ቀርቶ ቢሮዬ ድረስ እየመጣ ከሥራ ጓደኞቼና ከአለቃዬ ፊት ደም ያስተፋኝ ነበር ። ምን ይደረጋል? ባለሥልጣን ስለሆነ የሚናገረውና የሚደፍረው የለም፣ ሁሉም ወገኑ ነው ። ከባለጊዜ ጋር ማን ተጋፍቶ ይችላል? ቤት እየመጣ እናት አባቴና ወንድሞቼ ፊት ይደበድበኝ ነበር ። ወንድሞቼ እሳት የላሱ ጎረምሶች ቢሆኑም ምንም ሊያደርጉት አይችሉም ነበር ። ቢናገሩትና ቢደበድቡት ምናልባት ጸረ አብዮትና ጸረ አንድነት ናቸው ተብለው ስምበል ይገባሉ ። ይህን ውርደት ማየት ጠልተው በመጨረሻ አንዱ አበደ ፣ ሌላው አዲስ አበባ ሔዶ የት እንዳለ አይታወቅም ፣ ቤታችን ላይ የደረሰ ርግማን ሆኘ ቀረሁ ። ነው ደግሞም ። በገዛ ራሴ ያመጣሁባቸው ውርደት ነው ። ሲያዝኑብኝ ይኖራሉ ።

«እኔ መውጣት የምወደው ሚስት ካላቸው ወንዶች ጋር ነው ብዬህ ነበር ። ታስታውሳለህ? ከሴትም ጋር እልክ መግባት ደስ ይለኛል ። ግን ዋናው ምክንያት ሚስት ያለው ወንድ ጧት ማታ

አያስቸግረኝም ፣ እንደ ልቤ ለመሆን እችላለሁ በማለት ነበር ። አሁን ሚስት ያላቸውንም ወንዶች መሸሽ ጀምሬአለሁ ። እንዳ ንዶቹ ከወንደላጤዎች ይበልጥ ያስቸግራሉ ፣ ይሉኝታ አያው ቁም ። ከሚስቶቻቸው ጋር በተጣሉ ቁጥር መጥተው ያስቸግራሉ። በር ይደበድባሉ ። በሰከሩ ቁጥር አያስቀምጡም ፣ አያስተኙም ፣ ሰው ምን ይለኛል አይሉም ። መጥኔ ለሚስቶቻቸው! ይህን እያየሁ እንዴት ባል ላገባ እችላለሁ? እንዴት ልወስን እችላለሁ?

«ከአዲስ አበባ የመጣ አንድ አባወራ ያደረገኝን ልንገርህ ። ግን ለምንድነው የምናዘዝልህ? እዚህ አገር የተመደበ ባለሥል ጣን ነው ። ስሙ ምንም አያደርግልህም ። አዲስ አበባ ቆንጆ ሚስትና አበባ የመሰሉ ልጆች አሉት ። ባለሥልጣንም ባለ ትዳርም ስለሆነ አያስቸግረኝም ብዬ እንደልማዴ አጠመድኩት ። ሊለቀኝ መሰለህ! ኩርፊያው ፣ ዱላው ፣ ጭቅጭቁ አላስቆም አላስ ቀምጥ አለኝ ። መግቢያ መውጫ አሳጣኝ ። የተፈጠርኩበትን ቀን አስረገመኝ ። እንዴት ልገላገለው ብዬ ሳስበው ስጨነቅ አንድ ሌላ ባለሥልጣን አጋጠመኝ ። እብድ ነው ። ጨርሶ የለየለት እብድ ነው ። ይኸኛውም የባሰ መኸገር ሆነብኝ ። ምሳና ራቴ ጥፊ ሆነ ። ከመጥበሻ ወደ እሳት እንዲሉ ፣ ከበፊተ ኛው ሰውዬ ተገላገልኩ ስል የባሰ አጋጠመኝ ። ነፍስና ሥጋዬ ተሰበሰበ ። ሰበሰበኝ ፣ አቃጠለኝ ፣ መኝታው እሳት ሆነብኝ ። ስለዚህ ሰውዬ ኋላ እጫውትሃለሁ ። ግን አሁን ልነግርህ የም ፈልገው ሌላ ነገር ነው ።

«ይህ ሁሉ ችግር የሚደርስብኝ ለምን መሰለህ? ግፍ ውያለሁ ። አንድ ሰውዬ ነበር ። ቤቱ ሲወስደኝ ልጃገረድ ነኝ ብዬ አስቀስ ኩበት ። ውሽቴን ነበር ። ለምን እንዲህ እንዳልኩት አላውቅም ። በውሽቴ ጸናሁ ። አመነኝ ። ሁለት ዓመት ሙሉ አብረን ወጣን ፣ ያበላኛል ፣ ያጠጣኛል ፣ ያስጌጠኛል ፣ ያንሸራሽረኛል ። አንድ ቀን እንዳጋጣሚ በኮምቢሽታቶ በእግሩ ሲዞዋወር ካንድ ፎቶ ቤት በቬሎ የተነሳሁትን የሠርጌን ፎቶግራፍ አየ ። ይገርምሃል ምንም አላለኝም ። በራሱ ሞኝነት ሲስቅ ቆየና «ምናለ በይኝ ፣ የዋልሽብኝ ግፍ ደም ሲያስለቅስሽ ይኖራል» ብሎኝ ሔደ ። እውነትም ደም ሳለቅስ እኖራለሁ ። ወንዶች ላይ የምዘረጋው ወጥመድ እኔን መልሶ ያጠምደኛል ፣ ያሰቃየኛል ። ግን ለምንድነ ነው እንዲህ የምሆነው? ምን ዓይነት ሴት ነኝ?

«ማን አባቴ ይሙት ፣ ለምንድነው ክብራቸውን የሚጠብቁ ፣ ያልሆኑትን ሆነው መታየት የማይፈልጉ ፣ ሲወዷቸው የሚወዱ ፣ ሲጠሏቸው የሚተው ፣ በየመጠጥ ቤቱ የማይዞሩ ፣ ሥራቸውን አክብረው የሚያስከብሩ ፣ ትግሬ ሲባል ሁሉም ወንበዴ ነው ብለው የማያምኑ ፣ በአነጋገራቸውና በተግባራቸው እንደ ምሳሌነት የሚታዩ ፣ አጉል ኩራት ፣ ትዕቢትና ጉራ የማያጠቃቸው ፣ አስተዋይና ትሁት የሆኑ ምርጥ ፣ ምርጥ ሰዎች እዚህ የማይመደቡት? ጥሩ ነበር አባቴ ይሙት ። እኔ የፖለቲካ ሥራ ነው የምለው ይህን ነው ። ፍትወት ፣ ፍቅረንዋይ ፣ ጉራ ፣ አጉል ትዕቢትና የሥልጣን ጉጉት የሚያጠቃቸውን ሰዎች ሥልጣን ላይ ማስቀመጥ ፖለቲካ ያበላሻል ። ቀይ ኮከብ ዘመቻ ነገሩን ቢያስብበት ጥሩ ይመስለኛል ። እኔ ፖለቲካ አላውቅም ። ማወቅም አልፈልግም፡ እኔ የማውቀው ፍቅር ብቻ ነው ። ቢሆንም የፖለቲካ ሥራ በመሠረቱ አመራር ላይ ያሉ ሰዎች ያላቸው ጥንካሬና በሕዝብ ዘንድ ያላቸው ተቀባይነትና እምነት ይመስለኛል ። አንዳንዶቹ ደግሞ ከጸሐይ በታች ያለውን ነገር ሁሉ ቃል ይገባሉ ። ሥራ አስገባሻለሁ ፣ ደሞወዝ አስጨምርልሻለሁ ፣ ውጭ አገር እልክሻለሁ ፣ የታሰረውን ወንድምሽን ወይም ዘመድሽን አስፈታልሻለሁ ወዘተ... የማይገቡት ቃል የለም ። አንዳንዶቹ ያደርጉታል ። ይ!! ምን ፍትሐ ይባላል አባቴ ይሙት ። ደሀና ባለሥልጣን የያዘች ሴት የፈለገችውን ስታደርግ ሌሎቹ ምን ያድርጉ? ምን ይበሉ? ምን ይሥሩ?

«ምርጥ ምርጥ ሰዎች ሥልጣን ላይ እንዲቀመጡ ቢደረግ የአሥመራ ቤቶችም ያርፉ ነበር አባቴ ይሙት ። ፍትሕም ይገኝ ነበር ። አሁን የአሥመራ ቤቶች ከኔ ጀምሮ ፣ የመሐል አገር ወንዶች ለሴት ሟች ስለሆኑ በቀላሉ ይሞኛሉ ፣ ይታለላሉ ፣ ይራገፉሉ ፣ በቀላሉ ለሴት ተገዢ ይሆናሉ የሚል እምነት አለን ። ደግሞም እውነት ነው ። ከመሐል አገር የሚመጡት ወንዶች ልክ እንደ ጣሊያን ናቸው ። ሴቶችን ማክበርና መንከባከብ ይወዳሉ ። ያሏቸውን ያደርጋሉ ። ጉራ አላቸው ። የትግሬ ወንድ ረግጦ ነው ሴቶችን የሚገዛው ። ለሴት ደንታ የለውም ፣ ክብር አይሰጣትም ። ከፈለገ ሚስቱን አስቀምጦ ሌላ ያገባል ። እና በዚህ እምነት የተነሳ የመሐል አገር ወንዶችን ሆነ ብለው አሳደው የሚይዙ ፣ የሚቀበሉና የሚሸኙ ልዩ ሴቶች አሥመራ ውስጥ ተፈጥረዋል ። በጣም ብልጦች ናቸው ። ዓላማቸው አማርሶ ቆሎ ዘር ማለት ነው ። አንዳንድ ሠጥሮ መዥገር ካላጋጠ

ማቸው በስተቀር ለምን? ከመሐል አገር የመጣው ወንድ ባለ ትዳር መሆኑንና ለትዳርና ለነገር የማይፈልጋቸው መሆኑን ያው ቃሉ ። ገንዘብ እንዳለው ያውቃሉ ፡ አብዛኞዎቹ ፍትወተ ሥጋ የሚያጠቃቸው መሆናቸውንም ያውቃሉ ። ወንዱ ሊጠቀምባ ቸው ይፈልጋል ፣ እነሱም ይጠቀሙበታል ። ይረባረቡበታል ። የምትግጠውና የምታራግፈው የሚያወጣት ቤት ብቻ አይደለ ለችም ። ጓደኞቿንም ጭምር ትጋብዛለች ። የመሐል አገር ሰው ጉረኛ ነውና ታከተኝ ፡ ደከመኝ አይልም ። ገንዘቡን ይከሰክሳል ፤ ማታ ማታ ሠርግና ምላሽ ይሆናል ። እንደ መኽገር ተጣብቀው በት ደሙን መጠው ሳይጨርሱ አይለቁትም ። ሂ.... ያሥመራ ሴተ ሳጤዎች ደም ውስጥ ለመግባት ጊዜ አይፈጅባቸውም ። ከደባበሱትና የወደዱት መስለው ከታዩት የመሐል አገር ወንድ በሬ ነው ፣ ቶሎ ልቡ ይማረካል ። በመሐል አገር ወንዶች ጉዳይ ከኔ የበለጠች ኤክስፐርት በአሥመራ ከተማ አትገኝም ። ብዙ ተቀብያለሁ ፣ ብዙ ሸኝቻለሁ ። ብዙ ተምሬአለሁ ። ታሳታውስ እንደሆን እንደተዋወቅን ሰሞን እኔም ጓደኞቼን እየጠራሁ ላማ ርስህ ተነስቼ ነበር ። ግን አሳዘንከኝ ። አንተ እንደሌሎቹ ወንዶች የራስክን ጊዜያዊ ደስታ ብቻ የምትፈልግና የምትሞኝ ሰው አይ ደለህም ፣ ወይም አትመስለኝም ። የምታደርገው ነገር ሁሉ ከንጹህ ፍቅርና ከቀና አስተሳሰብ ስለሚመነጭ ነው መሰለኝ ፡ ፍቅርህንና ግብዣህን ፣ ስጦታህንና ደግነትህን ማራከስ ይከ ብዳል ። ሌሎች ወንዶች ግን በገንዘብ ወይም በማታለል ወይም በጉልበት ጊዜያዊ ስሜታቸውን ብቻ ለማርካት ስለሚፈልጉ ፡ ደማቸውን መምጠጥ ቀርቶ አጥንታቸውንም ቢግጡ አይቆጭም፣ አያሳዝንም ። ብዙዎቹ ከሚስቴ ጋር የምኖርም አይመስለኝም ሲሉ የከረሙ አዲስ አበባ በገቡ ማግስት መፈጠሬን ጭምር የረሱ ብዙ ወንዶች አውቃለሁ ። አብዛኞዎቻችሁ ርካሾች ናችሁ ። ግን እኔ እንደ አሥመራ ሴቶች ፍቅር ቶሎ አይዘኝም፣ አባቴ ይሙት ። የአሥመራ ሴቶች ይግረምህና ፍቅር ቶሎ ይገድላቸ ዋል ፣ ባንድ ጊዜ ሙትት ይላሉ ፣ ባንድ ጊዜ ነው ሙትት ፣ ፍር ክርክ ፣ ብትንትን የሚሉት ። በተለይማ የሚያከብራቸውን ፣ የሚወዳቸውንና የሚንከባከባቸውን ወንድ ካገኙ በቃ ልባቸው እንደ ቅቤ ይቀልጣል ። የመሐል ሀገር ወንዶችን የሚወዱት ለምን መሰለህ? ፍቅር ያውቃሉ ፣ ሴቶች ያከብራሉ ስለሚሉ ነው ። ደብረ ዘይት ብትሄድ የአየር ኃይል የመኰንኖች ሚስቶች መሳ ለመሳ የአሥመራ ሴቶች ናቸው ። ከባሕር ኃይሎችም ጋር

በብዛት ተጋብተናል ። ከመሐል ሀገር የመጣው መለዮ ለባሽና ሚሊሺያ ፣ አባት ጦሮችም ሳይቀሩ እንዳንድ እየያዙ በመመለስ ላይ ናቸው ። ጥሩ ምልክት ነው አባቱ ይሙት ። ጥቂት ወንዶ ቻችን እንገንጠል ቢሉም ፣ ሴቶቻችን አንድነትን እያጠበቁ ናቸው ። የአንድነት መሠረቱ ፍቅር ነው ፣ አይመስልህም? እኔ ግን የመሐል ሀገር ሰዎችን አልወድም ነበር ። ከቱሪስቶች ጋር ፍቅር መውደቅ ምን ያደርጋል? ብዙዎቻችሁ ቱሪስቶች ናችሁ። ጊዜው ሲደርስ ሸንጣችሁን እንጠልጥላችሁ ፈትለክ ከማለት ሌላ ምን ታደርጋላችሁ? ስትሔዱ እንኳን ደህና ሁኑ አትሉም ። አንተም ያው እንደሌሎቹ ቱሪስት ነህ ፣ አይደለህም? ቢሆንም ካንተ ጋር ፍቅር ይዞኛል ። ለምንድነው ግን? ምን ዓይነት ሴት ነኝ? እስቲ ንገረኝ ባባትህ? ይህን እዚህ ላይ ላቁምና ስለኔ ላጫ ውትህ ።

«አታውቅም እንጂ በጣም ቀናተኛ ነኝ።አይገርምህም?ባንድ በኩል ከአንድ ወንድ ጋር ብዙ ጊዜ መቆየት አልወድም ፣ በግድ ካልሆነ በቀር ። ይሁን እንጂ የማልወደው ወንድ ቢሆንም ከሌላ ሴት ጋር ሲወጣ ካየሁ ደግሞ ቅናት ይይዘኛል ፣ እታመ ማለሁ ፣ እስቃለሁ ፣ ልቤ የኃዘን ሙዚቃ ሲዘፍን ይውላል ፣ አንጀቴ ይቃጠላል ። ያንን ወንድ ካላገኘሁት ይለኛል ሆዴ ። እና እሱን ማሳደድ እጀምራለሁ ። ካላገኘሁት አላርፍም ። በእው ነት የሸርሙጣ ልብ ነው ያለኝ ። ግን ለምንድነው? እንዴት ልበ ልህ ? ወንዶች እንደ ውሻ ሲናከሱብኝና ሲጣሉብኝ በቃ ደስ ይለ ኛል ። እሷን ወደው ተጣሉባት ሲባል አቤት ደስታዬ! በወንዶች መጫወት ደስታ ይሰጠኛል ። ለራሴ ጥቅምና ውስጣዊ ፍላጎት ስል እጫወትባቸዋለሁ ። ግን እንዲህ ዓይነቱ ግንኙነት እንዳ ንዴ በመጨረሻ ያሳዝነኛል ። ያሰቃየኛል ። አንዳንድ ጊዜ በውድም ሆነ በግድ ፍቅር ይይዘኛል ። ግን መወሰን አይሆን ልኝም ። ሸርሙጣ ልብ እንዴት ሊወስን ይችላል ። ይግረምህና የሚለማመጠኝን ወንድ ብዙውን ጊዜ አልወድም ። ኮስተር ሲል ብኝ ይስበኛል ። አልፎ አልፎም ዱላ አልጠላም ። ኃይለኛ ወንድ እወዳለሁ ። ብዙ ሴቶች ወንድ ይወዳሉ ። ምናልባት ተፈ ጥሮአችንን ስለሚያካክስ ይሆናል ። አይገርምህም? ለኃጢአቱ የምከፍለው ዋጋ ስለሆነ ነው መሰለኝ ።

«ምን ልነግርህ ፈልጌ ነበር? ረሳሁት ልጄ....... አዎን ፣ ወንዶች እንደውሻ ሲጣሉብኝ ደስ ይለኛል ብየሀለሁ ። እኔና

አንተ በፍቅር መተሳሰር የጀመርን ሰሞን ፣ ያ በገባሁበት እየገባ ደብድቦና አሰቃይቶ ይወስደኝ የነበረው ሰውዬ እዚህ መጥቶ ነበር ። ስሙን አልነግርህም ። የአሥመራ ሴቶች ወንድ ሁሉ የኔ ነው ፣ ወይም ነበር ማለት ይወዳሉ ። ለማንኛውም ነገር ሰውዬው አብድ ነው ። ከመምጣቱ በፊት ደወለልኝ ። እዚህም ከደረሰ በኋላ ቢሮና ቤት እየደወለ ከዛቻ ጭምር ያስፈራራኝ ጀመር ። አንተ ስላለህ ከእሱ ጋር ፈጽሞ ለመውጣት አልፈለኩም ። ባንድ ፊት ደግሞ እይው ፣ እይው የሚል በሽታ መጣብኝ ። እዚህ መጥቶ እኔ እያለሁ እንዴት ከሌላ ሴት ጋር ይሄዳል? የሚል ቁጭትና ቅናት አደረብኝ ። እሱ እዚህ መጥቶ ከሌላ ሴት ጋር መሔዱ ውርደት መስሎ ታየኝ ። በአሥመራ ከተማ የኔንና የሱን ታሪክ የማያውቅ መቸም የለም ። አንቀዠቀዠኝ ፣ ሆዴ ተቃጠለ ። በቃ ሳየው ፈለኩ ። አልገባህም እንጂ አንተን ይዤ እሱን ፍለጋ ያልዞርኩበት ቦታ የለም ። ከተማው ውስጥ ያለውን ቡና ቤት ሁሉ እየዞርክ ካላሰየኸኝ ብዬ ያስቸገርኩህ ምሽት ትዝ ይልሃል? ደደብ ፣ ግን አንተ አልገባህም ። ምንም አይገባህም ። ደደብ የምልህ ለዚህ ነው ። ከዚያ በኋላ የሆነውን ነገር አልነግርህም ። ብቻ ይቅር በለኝ ። ምን ላድርግ? ሸርሙጣ ልቤ ነው እንዲህ የሚያደርገኝ ። አንተ ሰው ታምናለህ ። ቅናት አታውቅም ። በእልክ አታምንም ። ማንኛውንም ነገር በውይይትና በመግባባት ለመፍታት ከልብ ትጥራለህ ። መግባባት ከሌለ ቀራጥ ርምጃ ለመውሰድ የምትችል ሰው ትመስለኛለህ ። በአጠቃላይ ንጹህ ልብ ቀና ስሜትና አስተሳሰብ ያለህ ሠላማዊ ሰው ነህ ። በጉልበቱ የሚመካ ኃይለኛ አይደለህም ። ግን ጉልበትና ኃይል የሚበግርህ ፍጡር እንዳልሆንክ ደግሞ አውቃለሁ ። ፍርሀት የሚባል ነገር አታውቅም ። ምናልባት ደደብ ስለሆንክ ይሆናል ፣ አላውቅም ። ግን የተለየ ኃይል አለህ ። ግን ለምንድነው የወደድኩህ? ከሥልጣን ሥልጣን ፣ ከገንዘብ ገንዘብ የለህም ፣ መልክም ቢሆን ይህን ያህል አይደለህም።ያለህ ነገር ቢኖር ምላስ ብቻ ነው ፣ ለዚያውም ቢሆን ቲፎ ላይ ካልሆነ ዝግ ነህ ። ጨዋታ አታውቅም ። ድንግል ነህ ። ምናልባት ለዚህ ይሆናል የወደድኩህ ። ከነክብርናዋ የተገኘች ልጃገረድ ትወደድ የለ? እንደሱ ነህ አንተ ለኔ ። እንዲህ ባይሆንማኖሮ ይህን ጊዜ ሁለት ቀንድ አበቅልህ ነበር አባቴ ይሙት ። ግን ምን ያደርጋል? አሁን ነገሩ ሁሉ አልፎአል ።

«አሁን ይህ ሁሉ ምንም አይደለም ። ሌላም ያልነገርኩህ ነገር አለኝ ። እየተለወጥኩ መሔዴን አይተህ ምን ሆነሻል? እያልክ ብዙ ጊዜ ጠይቀኸኛል ። በጊዜው እንዳልነግርህ ለሕይወቴ ፈራሁ ። መወሰንም ተሳነኝ ። መወሰን አይሆንልኝም አባቴ ይሙት ። አሁን ግን ወሰኛለሁ ። ለምን? ግን ምን ዓይነት ሴት ነኝ? አሁን ምክንያቱን ልንገርህ ።

«ከጥቂት ሳምንታት በፊት አንድ ሰው ቤቴ መጥቶ ከጸጋዬ ጋ ይለማርያም ወይም ካንቺ ሕይወት አንዱን ምረጭ አለኝ ። ምን እንዳደርግ ነው የምትፈልገው? አልኩት ። ሰውዬው የሚፈልገው ነገር ግልጽ ነበር ። አንተን ከተፈለገበት ቦታ በተወሰነ ሰዓት ይዤ እንድመጣ ነበር የፈለገው ። ቦታውንና ቀኑን ወደፊት እነግርሻለሁ ብሎኝ ሔደ ። ሰውዬው ማን እንደሆነና የት እንደሚሠራ ደርሼበታለሁ ። የሚሠራው አርሚ አቪዬሽን ነው ። ስሙ ሁቼጎይ ሲላ ይባላል ። እንዳልነግርህ ፈራሁ ። እንደ ሚገድሉኝ እርግጠኛ ነበርኩ ። ነፍሰ ክፉኛ መጨነቅ ጀመረች ። ካንተ ወይም ከራሴ አንዳችንን መምረጥ ነበረብኝ ። በተጠየቅሁት መሠረት አሳልፌ ከሰጠሁህ ምንም ችግር ሳይገጥመኝ ካርቱም እንደሚያደርሱኝና ከዚያም ወደፈለኩበት እንድሔድ እንደሚያደርጉልኝ ቃል ተገብቶልኛል ።

«እንዳጋጣሚ ሆኖ ጊዜውንና ቦታውን ሳይነግሩኝ አንተ ተነስተህ ወደ ጦር ግንባር ሔድክ ። ለጊዜው ከጭንቀትና ከመከራ ተገላገልኩ ። አንተ ከመመለስህ በፊት ተነስቼ ለመጥፋት ፈልጌ ነበር ። አልሆነልኝም ፤ መወሰን አልቻልም ። በሔድኩበት ቦታ ሁሉ እንደሚከተሉኝ ይሰማኛል ። የማላውቃቸው ሰዎች እንደጥላ ይከተሉኛል ። በየጊዜው ቢቴና ቢሮዬ እየደወሉ መኖር አለመኖሬን ያረጋግጣሉ ። ሠላም አይሰጡኝም ። እንቅልፍ ካጣሁ ቆየቻለሁ ።

«እና በመጨረሻ አሁንም መምጣቴን ሰማሁ ። መምጣቴን የነገረኝና ወስዶ እቤቴ ያሳየኝ አንድ የማላውቀው ሰው ነው ። አንድ ጠቅላይ ላይ ለኔ ካልሆነ ለማን እባቴ ይሆናል? ከሕይወቴ የሚበልጥብኝ ምን ነገር አለ? አሳልፌ ሰጥቼው ለምን አልኖርም? ከሚል አሳብ ላይ ደረስኩ ። በዚሁ አሳብ ጸንቼ ሳለሁ ዛሬ አንድ ሰው ደውሎ መምጣትህን ነገረኝ ። ታስታውስ እንደሆነ ከአምስት

ደቂቃ በኋላ እደውልልሀለሁ ብዬህ ነበር ። በዚያ ጊዜ ውስጥ የተሰጠኝን ስልክ ቁጥር ተጠቅሜ ደወልኩ ። አንድ ሰዓት ላይ ወደ አይሮፕላን ማረፊያ እንዳመጣሀ ታዘዝኩ ። የማደርገው ነገር ጠፋኝ ። መቁረጥ አቃተኝ ። አንድ የማላውቀው ሰው እንግዳ መስሎ መጥቶ ቢሮዬ ቁጭ አለ ። ምን እንደማደርግ ለመከታተል የመጣ ሰው መሆኑ ገባኝ ። እና የመሥሪያ ቤቱን ሥራ የምሠራ አስመስዬ ይህን ደብዳቤ ከመጻፍ ሌላ ምርጫ አልነበረኝም ። ይህንኑ ደብዳቤ ስጽፍ ነው የዋልኩት ። ከልብ የሚጽፉት ነገር አያስቸግርም አባቴ ይሙት ። ደብዳቤውን እንዴት እንዳወጣሁት ይገርምሀል ። የሚጠብቀኝ ሰውዬ እንዳ ያየኝ በምሳ ዛህኔ ውስጥ አድርጌ ነው ያወጣሁት ። ምን ያሀል እንደምወድህ የገባኝ ዛሬ ነው ። እወድሀለሁ አባቴ ይሙት ። ደደብ ። ግን ምን ዓይነት ሴት ነኝ፣ አንድ ነገር በሕይወቴ ወስኘ አላውቅም ። እርሜን ዛሬ አንድ ነገር ብወስን ይኸውና ችግር ላይ ወደቅሁ ።

«ለምን ለፖሊስ አትነግሪም ነበር፣ ትለኝ ይሆናል ። እስ ቤው ነበር ። ግን እንዳልኩህ ሰው አጠገቤ ነበር ። ይህን ስልንግ ርሀ ብሞት አንተም አትተርፍም ። የነበረኝ አማራጭ ይህን ደብ ዳቤ ጽፌ በሰው መላክ ነበር ። ይህ ደብዳቤ ይደርስሀል ብዬ ተስፋ አደርጋለሁ ። ከዚህ በኋላ ምን ታደርጊያለሽ፣ ትለኝ ይሆናል ። በእውነት አላውቅም ። ተማቶብኛል ። ምንም እንደማልሆን ተስፋ አደርጋለሁ ። እንደገና እንገናኛለን፣ አይመስለኝም ። አገ ኘሁህ ፥ አጣሁህ ። ቻው እምበእር...... ጸጋዬ ።»

ወደ ኰሎኔል በትሩ ቢሮ ደወልኩ ።

ጸሐፊው ፥ «መጥተዋል ። ላገናኝዎት ፈልጌ አጣሆዎት ። ቢሮም ቤትም አልነበሩም» አለኝ ።

«እሺ አሁን አገናኝኝ.....»

«ቤት ደርሼ እመለሳለሁ ብለው አሁን ወጡ ። እሳቸውም በጣም ነው የሚፈልጉዎት ....»

«እሺ የቤቱን ቁጥር ስጠኝ ።»

የቤቱን ስልክ ቁጥር ሰጠኝ ። ቤቱ ደወልኩ ። አሁን ወጡ ተባልኩ ።

ጊዜ አላጠፋሁም ። ተነስቼ ወደ ማይተማናይ እንደ እብድ በረርኩ ። አሳቤ ፣ ቶሎ ደርሼ በሕዝብ ደኅንነት ሰዎች ጥበቃ ሥር ለጊዜው እንድትቆይ ለማድረግ ነበር ። ማይተማናይ ተናውጦቆየኝ ። የሠፈሩ ሕዝብ ይራወጣል ፣ ጩኸት በርክቷል ። እንዴትና የት እንዳቆምኩ አላውቅም ። ብቻ እንደሮጥኩ ሔጄ ፈያሜታ ቤት ጥልቅ አልኩ ። ግቢው በሚጮሁ ሰዎች ተሞልቷል ። አልጋዋ ላይ አጋድመዋታል ።

«ፈያሜታ! ፈያሜታ! ጸጋዬ ነኝ።ትሰሚኛለሽ? ፈያሜታ!» ቤቱ ላንዳፍታ ጸጥ አለ ።

«ደብዳቤው ደረሰህ?» አለች በተዳከመ ድምጽ ።
ልብሷ በደም ተበክሏል ።

«አዎን ፈያሜታ ። አይዞሽ ። አሁን ደህና ትሆኛለሽ.....»
«እሞታለሁ?»
«ኖኖ .... ፈያሜታ አትሞችም...........»
«ግን ለምንድነው የምሞተው? ምን አጠፋሁ? እግዜር ለምንድነው የሚገድለኝ? ምን አደረኩት?»
«አይዞሽ ፣ ምንም አትሆኚም.....»
«ታስታውሰኛለህወይ?»
«እባክሽን ፈያሜታ ዝም በይ...........»
«አዎን ፣ አዎን ፈያሜታ...........»
«ሁልጊዜ?»

«ሁልጊዜ..... ኖኖ ፈያሜታ ። እባክሽን በርቺ........... ማነው የሚያግዘኝ? ሰዎች ለምን ዝም ትላላችሁ? ወደ ሆስፒታል እን ውሰዳት እንጂ...........»
«የሰጠሁህን መረጃ ቶሎ ተጠቀምበት ። ሰዎቹ አደገኞች ናቸው.....»
«እሺ...........»
«እኔም የቀይ ኮከብ ዘመቻ አባል ነኝ ፣ አይደለሁም? ፍቅር የቀይ ኮከብ ዘመቻ አካል አደረገኝ ። አንተ ደደብ...........»
«ፈያሜቴ! ፈያሜታ!»
ቆንጆ ፈገግታ ብቻ ከቆንጆ ፊቷ ላይ ቀርቶ ነበር ። ትንፋሿ ነበልባል ጠፋች ።

አ ሮ ማ ይ

ደራሲው ነኝ እንደገና ። ጸጋዬ ኃይለማርያም ከእንግዲህ በራሱ ቃላትና ስሜት ታሪኩን ለመግለጽ አይችልም ። ከባድ ኃዘን በድን አድርጎታል ። ምንም ነገር አያይም ፣ አይሰማም ። ምንም ነገር አይሰማውም ። ኃዘኑ ከአቅሙ በላይ ሆኖበታል ። ደራሲ ኃዘን አይሰማውም? ስለሰው ልጅ ያዝናል ። የራሱ ኃዘን ግን የለውም።እግዜር ሰውን በራሱ አምሳል ፈጠረ ይባላል። ግን ስለሰው ልጅ ያዝናል ። አይገርምም? ይገርማል ። ደራሲም እንደዚሁ ነው ። ግን ስለእግዚርም ሆነ ስለደራሲ ማን ደንታ አለው? አሁን ስለእሱ ግድ የለም ። ወደ ጸጋዬ እንመለስ ።

ፊያሜታ ጠፍታለች ። ይህ ሕይወት ባንድ አቅጣጫ ብቻ የሚያስኬድ መንገድ ነው ። ከእንግዲህ ተመልሳ አትመጣም ። ሕይወት እንቆቅልሽ ሆነበት — ለጸጋዬ ኃይለማርያም ። ለጥል የፈለጋት ሴት ሕይወቷን ለእሱ ብላ አሳልፋ ሰጠች ። የእሷ ሞት ለእሱ ሕይወት ሆኗል — የብድር ሕይወት ። ሞቷ ከልቡ ውስጥ የበጠሰው ነገር የመኖሩን ያህል የሰወጠውም ነገር ነበር ። አዲስ እምነት አግኝቷል ። በሰው ልጅ ላይ አዲስ እምነት እንዲኖረው አድርገዋለች ። ኰሎኔል በትሩ ቢሮ ደወለ ።

ወደ ኰሎኔል በቅሩ ቢሮ ሔዶ ስለ ሥዕላይ ያገኘውን መረጃ ሰጠውና ፣ «በጊዜ ባገኝህ ኖሮ ይህ ሁሉ አይደርስም ነበር» በማለት እድሉን አማረረ ።

ኰሎኔል በትሩ መልስ እስኪሰጠው ድረስ አልጠበቀውም ። በተጨማሪ «ስለ ፓራዲዞ ቡና ቤት ጠቃሚ የሆነ መረጃ ሰጥቼህ ነበር ። እስካሁን ርምጃ ያልተወሰደበት ምክንያት ምንድነው? በእናንተ ቸልተኛነት ምክንያት ነው የዚች ልጅ ሕይወት የጠፋው ። በእውነት አዝናለሁ» በማለት ሎከበት ።

ኰሎኔል በትኩ ስለ ሥዕላይ ያገኘውን መረጃ ትኩር ብሎ ሲመረምር ከቆየ በኋላ ከወንበሩ ላይ ተነስቶ ቆመ ። ፊቱ ላይ የድል ስሜት ይነበብ ነበር — «ጓድ ጲጋዬ» አለ — «ቸል ያልን በት ጊዜ የለም ። ፓራዲዞን ሀያ አራት ሰዓት ሙሉ በዓይነ ቁራኛ ስንጠብቅ ነው የከረምነው ። ሰብሮ መግባት ቀላል ነገር ነው ። ግን ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ ነበረብን ። ያልሆነ ሥራ ሠርተን ሌሎቹ እንዲነቁ ምክንያት መሆን ትርፉ ድካም ነው ። የምንወስደው ርምጃ ካለ የእነሱን የስለላ ድርጅት የጀርባ አጥንት የሚሰብር መሆን አለበት ። ብዙ «ሴሎች» እንዳሏቸው ይገመ ታል ። ዋና ሴላቸውን ካልሰበርን ጥቃቅኖቹን መስበር ጥቅም የለውም ። አንዱ ሴል ስለሌላው አያውቅም ። ዋናውን ሴል ከሰ በርን ግን ሌሎቹን መስበር ቀላል ነው ። እርግጠኞች መሆን ነበረብን ። አሁን እርግጠኛ የሆንኩ ይመስለኛል ። አሁን የሚያጠ ራጥር ነገር የለም ። ፓራዲዞ ። ሥዕላይ ። ዋናው የአሮማይ ሴል ።»

ፊቱ ላይ የሚታየው ፈገግታ ብሩህ እየሆነ ይሔድ ነበር ። ስልኩን አንስቶ ተኽላይን ጠራው ። ተኽላይ እንደልማዱ ሽክ ብሎአል ።

«ሰዎችህ ዝግጁ ናቸው?»
«ዝግጁ ነን ጓድ ኰሎኔል ። የምንሠራው ሥራ አለ?»
ተኽላይ ድርጊት የጠማው ይመስላል ።
«ስለፓራዲዞ ቡና ቤት አዲስ ወይም ተጨማሪ መረጃ አለህ?
«እስካሁን ምንም የለንም!»

«እሺ ። ቡና ቤቱ እንዲሰበር እፈልጋለሁ ። አሁን! እዚያ ውስጥ የሚሠሩትን ሰዎች አንዳቸውም እንዲያመልጡ አልፈል ግም ። ግልጽ ነኝ ። እና ሥዕላይን ከነሕይወቱ ነው የምፈልገው ። ጊዜ የለንም!» አለው ።

ተኽላይ ፊት ላይ ይነበብ የነበረው ደስታ ልዩ ነበር ። ወጥቶ ሔደ ።

ከምሽቱ አራት ሰዓት ከአርባ ደቂቃ ሲሆን የፓራዲዞ ቡና ቤት ባሬስታ ቡና ቤቱን ዘግቶ ሲወጣ ተያዘ ። ተኽላይ ዘድንገል ለስውፉው ጊዜም ሆነ እድል አልሰጠውም ። ኩላሊቱን እንዴ

በመርገዋ እናገረው ፡፡ ሰውዬው ወደ ተክስተ ገብራይ መራው ፡፡ ተክስተ ዓለም ጤና ነው ብሎ ቤቱ ተኝቶ ነበር ፡፡ ተኽላይ ቤቱ ዘው ብሎ ገብቶ ከተኛበት ድንገት ያዘው ፡፡ ተክስተ ራቁቱን ነበር፡፡ እጆኖቹ መሐል በጉልበቱ መታው ፡፡ በሚቀጥሉት ጥቂት ደቂቃ ዎች እቁባይ ሲላ ከሁለት ሌሎች ሰዎች ጋር ቤቱ መጠዋ እየ ጠጣ ሲጫወት ተኽላይ ዘድንገልና ረዳቶቹ እንደመብረቅ ወረ ዱበት ፡፡ ምስቱም ሰዎች ሰከረው ነበር ፡፡ ከእቁባይ ጋር የነበሩት ሁለት ሰዎች ያን ምሽት በመረዳዳት ፊያሜታ ጊላይን በሯ ላይ ጠብቀው በጥይት የመቷት ፣ እጥፍተው ለመጥፋት የተሰለፉ ቅጥር ነፍሰ ገዳዮች ነበሩ ፡፡ ወዲያውኑ ለፈለፉ ፡፡

ፊያሜታ ጊላይን ሲከታተሉ ነበር የዋሉት ፡፡ እንደነገረቻ ቸው ወደ ኒያላ በመሔድ ፊንታ ወደ ቤቷ በታክሲ ሔደች ፡፡ በመኪና ተከተሏት ፡፡ ቀድመው በሯ ላይ ጠበቋትና ከውጭ በር ላይ መንገድ ዘግተው ያዟት ፡፡

«ምንድነው?» አለች ፡፡
«እንድትነገረሽ ለምን አላደረግሽም?»
«አላደርግም ፡፡»
«እንቺ የመንግሥት ሰላይ!»
«አይደለሁም......»

በሁለት ጥይት ልቧ ላይ መተዋት ሮጡ ፡፡ ተኽላይ ራሱን ለመቆጣጠር አልቻለም ፡፡ ረዳቶቹ ባይዙት ኖሮ እዚያው ሊጨር ሳቸው ፈልጎ ነበር ፡፡

«ወዲበራኺ ተያዘ አይደለም?» አለ ዕቁባይ ደሙን ከፉ ላይ እየጠረገ ፡፡
«ሥዕላይ ማለትህ ነው!? አለ ተኽላይ ፡፡»
«ድሮውኑም እሱ ላይ እምነት አልነበረኝ! የውሻ ልጅ!» አለ ፡፡

፰

ተኽላይ ተነስቶ ወደ ቻው ሆቴል በረረ ፡፡ ሰዓት ቢያልፍም የሆቴል ቤቱ ባር ገና አልተዘጋም ፡፡ ሥዕላይ በራኺ ከቀይ ኮከብ ዘማቾች ጋር ተዝናንቶ እያወራ ቢራ ይጠጣ ነበር ፡፡ ተኽላይ መጥቶ እጉኑ በርጋታ ቁጭ ካለ በኋላ ቢራ አዘዘ ፡፡ ጠምቶታል ፡፡ ጉሮሮው ተቃጥሏል ፡፡

ሥዕላይ «ዛሬ እደኑ እንዴት ነው?» ብሎ ተኽላይን በቀልድ ጠየቀው ።

«ዛሬ ሴቶች ሁሉ በጊዜ ተኙተዋል ። እግዜር ይይላቸውና!» ብሎ መለሰለት ።

ተኽላይ ቀስ ብሎ ቢራውን ጨለጠና ፣ «ፊያሜታ ጊላይ የሆነችውን ሰምተሀል?» አለው ።

«ምን ሆነች?»

«የሆነችውን የምታውቅ መሰሎኝ ነበር?»

«ምን ለማለት ፈልገህ ነው?»

«ሞታለች ። እና መሞቷን ታውቃለህ አይደለም? እንደሷ ያለች ቆንጆ ልጅ አሁን ጨካኖ ማን ይገድላል? ታውቀዋለህ ፣ እኔም አውቃለሁ ። ሁለታችንም እናውቀዋለን......»

«እንዴት አውቃለሁ?»

«አርማይ የማያውቀው ምን ነገር አለ?»

ሥዕላይ አልተደናገጠም ። ተኽላይን ላንዳፍታ አተኩሮ ተመለከተው ። ዞር ፣ ዞር ብሎ ቡና ቤቱን በዓይኑ ቃኘ ። የሚያውቃቸው አንዳንድ የሕዝብ ደኅንነት ሰዎች ነበሩ ። ነገሩ ገባው ። እጁን ወደ ኪሱ ሊከት ሲል ተኽላይ አንቆ ያዘው ። ሌሎች የሕዝብ ደኅንነት ሰዎችም ተረባረቡበት ። ሥዕላይ ኪስ ውስጥ ከሳይናይድ መርዝ ሌላ ምንም ነገር አልተገኘም ።

«ተከሰተን ያዛችሁት? እሱ መሆን አለበት ወደኔ የመራችሁ ።»

«እንሒድ?» አለው ተኽላይ ።

«ምን ምርጫ ይኖረኛል? ሳልቀድምህ ቀደምከኝ አይደለም?»

«ምን ይጠቅመኛል?» አለ ተኽላይ ጥርሱን ነክሶ ።

«እንዴት? ራስህን እንኳን ደስ ያለህ ማለት አለብህ......»

«አዎ ፣ በእጄ ብገድልህኖሮ ራሴን አመሰግን ነበር ። ግን ምን ያደርጋል? እድለኛ አይደለሁም» አለው ።

«አሁን ጸጋዬ የት ነው?»

«ጋዘን ላይ ነው ። ምነው?»

«የሱ ጦስ ሳይሆን አይቀርም ለዚህ ያበቃን ። እና ደግሞ ያቺ ሸርሙጣ!»

ተኽላይ ዘድንግል እየተቆጨ ሥዕላይ በራኺን ይዞ ወጣ ። የቃናሽ ወንድሙ ምስል እየመጣበት በለው ፥ በለው ይለው ነበር ። ግን ሥዕላይ እድል አልሰጠውም ። እንደ በግ እየተነዳ ሔደ ። በሚቀጥለው አንድ ሰዓት ውስጥ ፓራዲዞ ቡና ቤት ሥር የሚገኝ «ሴል» ተከፈተ።ኰሎኔል በትሩ ተስማ ራሱ በቦታው ላይ ተገኝቶ ነበር ። እንቅልፋን ጠግቦ ገና የነቃ ወጣት መስሏል ። ጥርጣሬው ልክ ሆኖ በመገኘቱ በጣም ደስ ብሎታል ። በሌላ በኩል የጠላቶቹን ዝግጅትና ድርጅት በልቡ እያደነቀ ባንድ ፊት ደግሞ ይህ ሁሉ አፍንጫው ሥር ሲሠራ በመቆየቱ ውስጥ ውስጡን ይበሽቅ ነበር ።

በስለላና በግድያ ተግባር ላይ የተሰማሩ ፥ በቁጥር ከአምስት መቶ በላይ የሆኑ የሰዎች ስም ዝርዝርና እንዲሁም ለግድያ የሚ ፈለጉ የሲቪልና ወታደራዊ ባለሥልጣኖችና ኃላፊዎች ፥ የሕዝ ባውያን ድርጅቶች ተወካዮች ስም እንዳለ ተገኘ ። የኦሮማይን ተልእኮ በቅጥረኛነት የሚያስፈጽሙ ሰዎችም ስም ነበር ። ኰሎኔል በትሩ የሻለቃ ቃደሰ ቆሬኝን ስም ሲያይ ራሱን ይዞ ቀረ ። ይህ የመጨረሻ እንዳልሆነ ያውቃል ። ሥራው ገና መጀመሩ ነበር ። ክትትሉ ወዴት እንደሚያመራው ላንዳፍታ አሳሰበው ። እስከምን ድረስ ወደ ላይ ይሔድ ይሆን? የት ይሆን ነገሩ የሚቆመው?» የሚሉ ጥያቄዎች አእምሮው ላይ ተመላለሱበት ።

የሥዕላይን ርጋታና ድፍረት በሆዱ እያደነቀ ፥ «ታዲያስ ሚስተር ኦሮማይ?» አለው ።

«አለና......» የሚል ነበር መልሱ
«እንደምትተባበረን ተስፋ ኣደርጋለሁ......»
«በምን?»
«ቢሮክራሲ ማነው?»

ሥዕላይ በራኺ መተባበር ነበረበት ። ሞቱን ቢመርጥም የሚገድለው ሰው አልነበረም ። መሰቃየት ደግሞ አልፈለገም ። በጆብሐ እሥር ቤት ያየው መከራና ፍዳ በቅቶታል ። በሚቀጥ

ለው ሰዓት ውስጥ ከተከላይ ዘድንግል ጋር በልዩ አይሮፕላን ወደ አዲስ አበባ እንዲበር ተደረገ ። በዚያኑ ወቅት ምናልባት ከዚህ ቀደም በኢትዮጵያ ኢንተሌጀንስ አገልግሎት ታሪክ ውስጥ ታይቶ የማይታወቅ ፣ ሰዎችን በያሉበት አድኖ የመያዝ ሥራ ተጀምሮ ነበር ። ኰሎኔል በትሩ ምቹ ወንበሩ ላይ ወደኋላ ተለጥጦ ተቀመጠ ። ሲጠብቀው የነበረ ሽልማት ደረሰለት ። ግን፣ ከትትሉ ወዴት ያመራ ይሆን ? የሚለው ጥያቄ ከአእምሮው ላይ አልጠፋም ። ለጸጋዬ ኃይለማርያም የከፈለው ሦስት መቶ ብር በከንቱ አልነበረም ፣ የተፈለገውን ትርፍ አስገኝቷል ። ምስጋናውን ሁሉ ለራሱ አድርጎ ፈገግ አለ ። ንጋቱም ፈገግ ማለት ጀምሮአል ። ዓይኖቹን ሊከድን ሲል የስልክ ጥሪ መጣለት።

«ጸጋዬ ነኝ»
«እሺ ጸጋዬ ። የት ነህ?»
«ፈያሜታ ቤት ነኝ ። የምትረዳኝ ነገር አለኝ.....»
«ደስ እያለኝ ። ምን ኖሮአል?»
«የሬሣ ሣጥን እፈልጋለሁ ።»

«ያውም በጣም ግሩም የሆነ ሣጥን ነው የምልክልህ ። ከዚህ የበለጠ ነገር በተገባት ነበር ። የጀግና ሰው ቀብር ። ገዳዩም ተይዘዋል ። አይዞህ» አለው ።

ከጧቱ ሦስት ሰዓት ገደማ ግሩም የሆነ የሬሣ ሣጥንና አራት ትላልቅ ጉንጉን አበባዎች ተጭነው ከኃዘኑ ቤት ደረሱ ። ጸጋዬ ደረቱ ላይ የሰካውን ቀይ ኮከብ አውጥቶ ፈያሜታ ጊላይ ደረት ላይ አደረገላት ። በአገር ልብስ አሸብርቃ የመላክ ሞት ውብ ሙሽራ በመምሰል ጸጥ ብላ ተኝታለች ።

የፈያሜታ ጊላይ ቀብር ከቀትር በኋላ በአሥር ሰዓት ተፈጸመ ። ኰሎኔል በትሩ ፣ ሰለሞን በትረና ሌሎችም ከፍተኛ ሰዎች ቀብሩ ላይ ተገኝተው ነበር ።

«አይዞህ» አለው ሰለሞን ።
«ደስታና ሕይወት ገንዘቦቼ ነበሩ.....»

«በ'ውነት መጽናናት አለብህ ። ሁላችንም በእሷ ሞት መጽናናት ይኖርብናል ። አንዱ ለሌላው ደስታና ሕይወት ራሱን አሳልፎ ሲሰጥ ማየት አያሳዝንም ፣ ያበረታታል እንጂ ። ለሌሎች ጥፋት ሳይሆን ለሌሎች ደስታና ሕይወት ብዙዎቻችን መስዋእት የምንሆንበት ቀን ሲመጣ ይታየኛል ። ጥሩ ምሳሌ ትታልን ነው የሔደችው ። ጥሩ አጀማመር ነው» አለው ።

ቀጥሎ ያነጋገረው ኰሎኔል በትሩ ነበር ።
«እንዲህ ዓይነቱ ነገር ሲደርስ ብርታት ይጠይቃል» አለው።
«ስለማጥኑ አመሰግናለሁ» አለ ጸጋዬ ።

«እንዳልኩት ሌላም ይገባት ነበር ። የእሷ ሞት ለብዙዎች ሕይወት ሆኗል ። ብዙ ነገር ከብዙ ጥፋት አድኗል ። ያንተንም ጥንቃቄ አደንቃለሁ......»

«ኦፕሬሽኑ እንዴት እየተካሔደ ነው? » ብሎ ጠየቀው ።

«በጥሩ ሁኔታ እየተካሄደ ነው ። ያሥመራን ሴል ሰብረናል ። ያዲሳባ ሴላቸውንም ዛሬ ወይም ነገ እንሰብረዋለን ። ለጊዜው ቢሮክራሲ አምልጦናል ። ግን የጊዜ ጉዳይ ነው ። ድሬዳዋ መሆኑን ፍንጭ አግኝተናል ። የገባበት ገብተን እንይዘዋለን ። በሕዝባዊ አሠራር ላይ እምነት ማሳደር ይኸውልህ ጥሩ ነው — ይከፍላል» ብሎ ቀጠለና ፣ «ቀደም ብላ ብትነግረን ኖሮ ሕይወቷ አይጠፋም ነበር ። ያሳዝናል» አለው ።

«መወሰን አልቻለችም ። ድሮውንም ውሣኔ ማድረግ ያስቸግራታል ። ታመነታለች ። ምናልባት በሕይወቷ ያደረገችው ትልቅ ውሣኔ ቢኖር እኔን አሳልፋ ላለመስጠት ያደረገችው ውሣኔ ይሆናል ። እና ለሞቷ ምክንያት ሆነ» ብሎ ዝም አለ ።

ሰው ሁሉ ሔዷል። ትቢያ ። ዐፈር ። ጥርኝ ዐፈር-ሕይወት ። ጸጋዬ ኃይለማርያም ብቻውን ወደኋላ ቀረ ። የሚያደርገው ነገር አልነበረውም ። ግን ፊያሜታ ጊላይን እዚያ ብቻዋን ጥሎአት መሔድ አንጀቱ እምቢ አለው ።

ከላይ እስከ ታች ጥቁር በጥቁር የለበሰች አንድ ሴትም እን ዲሁ ወደኋላ ቀርታ ነበር ። እንዲያውም ከሴት ኃዘንተኞች ውስጥ ጥቁር በጥቁር የለበሰች እሷ ብቻ ነበረች ። የሐማሴን ሴቶች ለኃዘን ጥቁር የመልበስ ልማድ የላቸውም ።

ወደ ቀብር ሲሔዱ ነጭ በነጭ ለብሰው ነው ። ልቅሶ ቤት ሲደርሱ ያሸርጣሉ ፣ ወጣ እንዳሉ ሸርጡን ይፈታሉ ። ጌጣ ጌጥም አይቀራቸውም ። አጊጠው ሙታንን ይሸኛሉ ። ታዲያ ምን ይሁን? የሞተ ሞቷል ፣ የቀረው መኖር አለበት ። ሕይወት መቀጠል ይኖርባታል ። ሕይወት አጭር ናት ። ከሰው ረጅም ነገር ምንድነው? ምናልባት ጥላው ብቻ ነው ። ጸጋዬ ዞር ሲል አያት ። ሮማን ኀለተወርቅ ነበረች ። ወደ እሷ ሔደና ፣ «ማታ ብዙ ፈለኩሽ የት ጠፋሽ» አላት ።

ለጥያቄው መልስ ሳትሰጠው ፣ «እግዜር ያጥናህ» አለችው ። የሚለው ነገር አልነበረውም ። ዝም አለ ።

«ልብህ ወደ መቃብሯ አብርሐት ወርዶአል አይደለም?» አለች ። እንደገና ሊነዳት አልሞከረም ወይም አልፈለገም ። ታስታውሰኛለህ?...... አዎን በለኝ...... ሁልጊዜ?...... ምን ዓይነት ሴት ነኝ? እስቲ ባባትህ ንገረኝ...... ደደብ...... አባቱ ይሙት ደደብ ነህ...... የፈያሚታ ጊላይ ቃላት ትዝ አሉት ።

«ቀለበት መለዋወጥ ምንድነው? ባታውቀው ነው እንጂ እኔ ሕይወቱን ልለውጥልህ ነው...... ብላ በደብዳቤዋ ላይ ያሰፈ ረችው ቃል ባሳቡ ተነበበው ።

«ካልሽ ፣ አዎን» አላት ።
«እና ሁልጊዜ ስታስታውሳት ትኖራለህ አይደለም?»

«ሮሚ ፣ ሕይወቷን የሰጠችኝ ልጅ መሆኗን አትርሺ ። አዎን አስታውሳታለሁ ። አሳቤ ውስጥ ትኖራለች ። ሌላ ምን ላደርግላት እችላለሁ? አብሬአት ወደ መቃብር አልወርድ ነገር......»

«ግን ልብህ ወደ መቃብሯ ወርዷል ። ከመቃብር በታችና በላይ የሆነ ልብ ምን ያደርጋል!» ካለች በኋላ ፣ የቃል ኪዳናች

ውን ቀለበት ከጣቷ ላይ አውልቃ እጁ ሥር ወረወረችለት ። ወርቅ ። ዐፈር ። ዐፈርና ወርቅ ። ሕይወት ።

«ፍርድሽ ይህ ነው?» አላት ።

«ይኸው ነው» ብላ ለጠቀችና ፣ «መጥፎ እድል እቴ!» አለች ።

«ምን?»

«የምወዳቸው ወንዶች ለምን እንደሚከዱኝ አላውቅም! እጣኜ ማጣት ያርባ ቀን እድሉ ነው መሰለኝ ። ቻው» ብላው እቀመበት ጥላው ሔደች ።

ሮማን ከፊቱ ፣ የፊያሜታ ጊላይ መቃብር ከኋላው ፣ በመካከላቸው ቆሞ ቀረ ። በመጨረሻ ሰው ብቻውን ነው ፣ብቸኛ ነው ። ብቸኛነት ተሰማው ። ልቡ የኃዘን እንጉርጉሮ አንጎራጎረ ። ልቡ የኃዘን እንጉርጉሮ የማያንጎራጉር ሰው አለ ይሆን? ግን ልናዳምጠው አንፈልግም ። ለምን ? ደስተኞች መሆን እንፈልጋለን ። ተስፋ ከመቁረጥ ተስፋ ማድረግ ይሻላልና ባናገኘውም ቅሉ ዘላለም እንሻዋለን ። ዘላለማዊ ተስፋ ፣ የኃዘንና የእንጉርጉሮ። ሰው ያለተስፋ ምንድነው? ተስፋ በልባችን ማሳደር አለብን ፣ ተስፋ በሌለበት ቦታም ቢሆን ።

እንባ እንባ ይለኛል
        ይተናነቀኛል
ግን እንባ ከየት አባቱ!
        ደርቋል ከረጢቱ
ሳቅ ሳቅም ይለኛል
ስቆ ላይስቅ ጥርሴ
ስቃ እያስቀሰች
        መከረኛ ነፍሴ ።

ጀምበሯ ለመጥለቅ አቀልቁላለች ። አድማሱ ቀልቷል ። ቀለበቷን በማማው ረግጦ ለጋት ። እንደ እውነቱ ከሆነ ቀለበቷን አልነበረም በማማው ረግጦ የለጋው ፣ የገዛ ሕይወቱን ነበር እንጂ ። ቻው ፊያሜታ አለ በልቡ ። መቃብሯ ጸጥ ብሎአል ።

ከመቃብር ጸጥታ ባሻገር የናቅፋ ተኩስ ተሰማው ፣ የጀግኖችን ደምጩኸት እየሰማ ልቡ ወደዚያ ሔደ ። ሁሉን ትወዳለህ ፣ በመጨረሻም ሁሉን ታጣለህ ። ሴ ላ ቪ ! እሮማይ ።

. . . . ባሬስታው ከፊት መታጠቢያው ግህን ሥር ያለውን የውሀ ቧንቧ መዘውር ሔዶ ጫን ሲለው . . . በኮንክሪት የተቀበረ መስሎ ይታይ የነበረው ትልቅ ባኞ ተነስቶ ቆመ ። ሥዕላይ ባኞው አርፎበት የነበረበትን ጉድጓድ ተመለከተ ። የኤሌክትሪክ ብርሃን ኩሬ ጉድጓዱን ሞልቶታል ። ወደ ውስጥ የሚወስዱ ከብረት የተሠሩ ደረጃዎች ይታያሉ ። ሥዕላይ ወደ ውስጥ ዘለቀ ። ባኞው ቦታው ተመለሰ . . .

. . . «የመረጃ ሥራ የመረጃ ሰዎች ብቻ የሥራ ክልል አይደለም፤ ባሁኑ ጊዜ ሕዝባዊ ባሕርይና መሠረት ሊኖረው ይገባል ። ሁሉም ለአብዮቱና ላገሩ አንድነት ሰላይ መሆን አለበት ። አብዮተኛ ነኝ ማለት አይበቃም . . . ጓድ ፣ መለኪያው ተግባር ነው» . . .

. . . ካሌብ ካዶሊስ የቀይ ባሕርን ሞገድ ሲገዛ ፣ ልብነ ድንግል በጹር ሲንከራተት ፣ ዮሐንስ መተማ ላይ አንገቱን ለሠይፍ ሲሰጥ ፣ አሉላ አባነጋ ፣ «ቀይ ባሕር የኢትዮጵያ ተፈጥሮ በር ነው» እያለ ዶጋሊ ላይ ቆሞ በለው ሲል ፣ ቴዎድሮስ ፣ «የቱ ወንድ ክንዴን ይይዛል!» ብሎ መቅደላ ላይ የመጨረሻ ጥይቱን ሲጠጣ፤ ምኒልክና ጣይቱ አድዋ ላይ «ድሉ ያንተ ነው ያገሬ ጀግና!»ሲሉ . . .

. . . ሳመችኝ ። ትንፋሿ እንደ ዱር ጽጌረዳ ሁልጊዜ ደስ ይላል ። እየተነጫነጨች የግዷን ተነሳች ። ለመልበስ ጊዜ አልፈጀባትም ። በቀላሉ የማጌጥና የመዋብ ችሎታ አላት ። ወይም የወጣትነት ዕድሜዋ ይሆናል የሚረዳት ። መኳኳል አታበዛም ። . . .

ከመጽሐፉ ውስጥ የተወሰዱ ።

ዋጋው ብር 10·